

“... how I am to be remembered ... .” (Exodus 3:15 – HCSB*)

I stand with the name of Yahowah and his son Yahowsha vs. the name of Allah to STOP! Islamization of America

*HCSB - Holman Christian Standard Bible - 2010 edition

** “I Am” - 1 x OT translation of eh^yah (v. 14)

** “Yahweh - He [Who] Is” - 6,828 x OT translation of eh^wah (v. 15)

See info boxes, pages 102 and 103

////////////////////////////////////

HYH – hayah – HWH - hawah

From BibleWorks

^^

491.0 הָיָא (hāyâ) to be, become, exist, happen.

This verb appears 3,540 times in Biblical Hebrew, and all of these are in the Qal stem except for twenty-one uses of the Niphal. **The verb is related to** another Hebrew word meaning "to become," **hāwâ** (only five times: Gen 27:29; Isa 16:4; Eccl 2:22; Eccl 11:3 ; Neh 6:6), and the same verb in Biblical Aramaic, hāwâ (71 times). In Akkadian its phonetic equivalent, ewû, means "to turn oneself into, to become like." To express being or existence Akkadian uses not ewû but bashû (much like Ugaritic and Phoenician kun).

Very seldom in the OT is hāyâ used to denote either simple existence or the identification of a thing or person. This can be illustrated by a quick glance at almost any page of the KJV on which one will find numerous examples of words such as "is, are, was, were," in italics, indicating that these are additions by the translators for the sake of smoothness, but not in the Hebrew itself. In such cases the Hebrew employs what is known grammatically as a nominal sentence, which we may define most simply as a sentence lacking verb or a copula, for example: I (am) the Lord your God; the Lord (is) a sun and shield; the land (is) good; and in the NT, blessed (are) the poor. This almost total lack of hāyâ as a copula or existential particle has led some to use this phenomenon as confirming evidence that "static" thought was alien to the Hebrews, the latter thinking only in "dynamic" categories (see Boman in the bibliography below).

An alternative way in Hebrew to express existence besides the nominal sentence is by the particles yēsh (positive) and `ayin (negative), really another type of nominal sentence "perhaps 'there are' fifty righteous in the city"; " 'there is' no God." Both of these words are more substantival in nature than they are verbal, and in function they resemble the French il y a and the German es gibt.

There are instances, however, where hāyâ is used with a predicate adjective: (a) in the description of a past situation which no longer exists, "The earth was (hay^{ctâ}) formless and void" (Gen 1:2); (b) in historical narration, "The serpent was (hāyâ) more subtil than any beast of the field" (Gen 3:1); (c) in the expression of a gnomic truth, "It is not good that man should be (hēyôt) alone" (Gen 2:18). Notice the juxtaposition of the verbal sentence, with hāyâ and a nominal sentence without it: "You shall be (tihyû) holy for I (am) holy (qādôsh `ănî, Lev 19:2). Boman would account for the absence of a copula in the latter part of this phrase by stating that the predicate (holy) is inherent in the subject (God) and hence the copula is unnecessary. He would also add that the first "be" really means "become." To

jump from this observation, however, to the conclusion that the basic meaning of "to be" in the Bible is "to become" seems to be unwarranted.

Of special import is the use of the verb *hāyâ* in covenant formulae: I will be your God and you will be my people (Jer 7:23; Jer 11:4; Jer 24:7; Jer 31:33; etc.), and in the context of God's promises of blessings and judgments: and I will make of you a great nation... and you shall be a blessing (Gen 12:2). A frequent, although perhaps misleading, translation of *hāyâ* is, as we have noted above, "to come." This can be seen in connection with God's spirit "coming" upon an individual (Jud 11:29; 1Sam 19:20), and in those places where God's word "came" to someone (Gen 15:1; 1Sam 15:10; 2Sam 7:4; Jer 36:1).

A final and brief word may be said about the meaning and interpretation of Jehovah/Yahweh. It seems beyond doubt that the name contains the verb *hāyâ* "to be" (but also see article YHWH). The question is whether or not it is the verb "to be" in the Qal, "He is," or the Hiphil, "He causes to be," a view championed by W. F. Albright. The strongest objection to this latter interpretation is that it necessitates a correction in the reading of the key text in Exo 3:14; "I am that I am." Most likely the name should be translated something like "I am he who is," or "I am he who exists" as reflected by the LXX's *ego eimi ho õv*. The echo of this is found surely in the NT, Rev 1:8. More than anything perhaps, the "is-ness" of God is expressive both of his presence and his existence. Neither concept can be said to be more important than the other.

Bibliography: Barr, James, *The Semantics of Biblical Language*, Oxford University Press, 1961, esp. pp. 58-72, in opposition to Boman's emphasis on the "dynamic" versus "existential" character of *hāyâ*. Boman, T., *Hebrew Thought Compared With Greek*, trans. J. L. Moreau, London: SCM, 1960, esp. pp. 38-49. Devaux R., "The Revelation of the Divine Name YHWH," in *Proclamation and Presence*, eds. J. 1. Durham and J. R. Porter, London: SCM, 1970, pp. 48-75, with citation of the appropriate bibliography of studies on the meaning of the Tetragrammaton. Preuss, H. D., "Ich will mit dir Sein," *ZAW* 80: 139-73. Schild, E., "On Exodus iii 14: 'I am that I am'," *VT* 4: 296-302. THAT, I, pp. 477-85. V.P.H.

////////////////////////////////////

483.0 הָוָה (*hāwâ*) I, **fall**. (ASV, RSV. So KJV, by confusion with *hāwâ* II see below, renders the verb as "be.")

(483a) הָוָה (*hawwâ*) **calamity**.

(483b) הָיָה (*hayyâ*) **calamity**.

(483c) הָוָה (*hōwâ*) **disaster**.

The single OT occurrence of *hāwâ* I (Job 37:6) is an imperative, describing physical falling. Its form, *hēwē'*, has been called "an Arabizing usage" (BDB, p. 217); but more likely the aleph is to differentiate it from *hāwâ* II (KB, p. 227).

The verb *hāwâ* I depicts the literal fall of rain and snow (Job 37:6). But its derived nouns speak metaphorically of a fall in fortune. So *hayyâ* identifies the calamities that descend on Job (Job 6:2; Job

30:13); and hōwâ, those to fall suddenly upon Babylon (Isa 47:11) or upon Judah, "disaster upon disaster" (Ezek 7:26). The commonest noun, hawwâ, advances from an identifying of the fact of troubles (Psa 57:1), such as those brought upon parents by an unwise son (Prov 19:13), to the cause for troubles, i.e. moral failure. Psalm 5:9 [H 10] may therefore be rendered either, "Their heart is destruction" (RSV) or "wickedness" (KJV, ASV). Other psalms describe a throne of "iniquity" (Psa 94:20) and "wickedness" which rulers devise (Psa 52:2 [H 4] evidently Saul himself was the "mighty man" of v. 1 [H 2], not the underling Doeg, cf. J. A. Alexander, *The Psalms*, 11, p. 13). But a good man can perceive these "perverse things" (Job 6:30). In Scripture all such lapses are subject to God's sovereign control and can be overcome by sincere faith (Psa 38:12-13; Psa 94:19-20).

hawwâ. Calamity, wickedness, evil desire, ASV, RSV, also craving, lust; KIV "mischievous desire, naughtiness," Prov 10:3; Prov 11:6; Mic 7:3. Derives from 'āwâ "to desire" (q.v.). KB, p. 228.

ḥayyâ. Calamity. A Kethib variant on hawwâ in Job.

hōwâ. Disaster. KJV, ASV, "Mischief," in its archaic sense of calamity. J.B.P.

484.0 הָוָה (hāwâ) II, the older form and rare synonym of hāyâ (q.v.), **be, become.** (ASV and RSV similar, but RSV, lie, Eccl 11:3.)

(484a) יהוה (yhwh) **Yahweh.**

(484b) יהי (yāh) **Yahweh.**

The root signifies either existence, e.g. of a tree trunk, being at rest where it falls (Eccl 11:3), or development, e.g. of Nehemiah's alleged scheme to become king of Judah (Neh 6:6). Only three other instances of hāwâ II are preserved in the Hebrew OT (Gen 27:29; Eccl 2:22; Isa 16:4), though hāwā' remains as the standard form of the verb "to be" in biblical Aramaic.

Yahweh. The Tetragrammaton YHWH, the LORD, or Yahweh, the personal name of God and his most frequent designation in Scripture, occurring 5321 times (TDNT, III, p. 1067) in the OT (KJV and ASV, the Lord, or, in those contexts where the actual title "Lord" also occurs, GOD, except KJV, Jehovah, in seven passages where the name is particularly stressed (Exo 6:3; Psa 83:18 [H 19]; Isa 12:2; Isa 26:4] or combined with other elements, such as Jehovah Jireh (Gen 22:14; cc Exo 17:15; Jud 6:24; ASV, consistently Jehovah)).

yāh. A contracted form of Yahweh. Occurs fifty times (rendered in English as above, except KJV, Jah, in Psa 68:4 [H 5], where the name is particularly stressed).

Also numerous proper nouns compounded with shortened forms of the divine name "Yahweh," e.g.: y^ehônātān, Jehonathan, "Yahweh has given"; abbreviated yōnātān "Jonathan," a substitute name for the same person (compare 1Sam 13:2-3 with 1Sam 14:6, 8; 2Sam 17:17, 20 with 1Kings 1:42-43); and y^ehōshāpāt, Jehoshaphat, "Yahweh has judged"; alternatively yōshāpāt, "Joshaphat," applied only to two subordinates of David (1Chr 11:43; 1Chr 15:24).

The theological importance of hāwâ II stems from its derived nouns, which identify the personal name of deity, Yahweh, or its contractions.

The tetragrammaton YHWH is not ordinarily written with its appropriate Hebrew vowels. But that the original pronunciation was YaHWeH seems probable, both from the corresponding verbal form, the imperfect of *hāwâ*, anciently *yahweh*, and from later representation of YHWH in Greek *iaoue* or *iabe*. An apocopated form of *hāwâ* in the imperfect, that occurs in Eccl 11:3, is *y^ehû'* (otiose aleph, GKC, p. 211). This in turn may account for the shorter name YHW in the fifth century B.C. Elephantine papyri and the initial elements, *y^ehō-*, *yô-*, and *yē-* (KB, p. 369) in such names as Jehozadak, "Yahweh (is) righteous," or Joel, "Yahweh (is) God."

[An alternative possibility for the original pronunciation of the Tetragrammaton should be mentioned. Actually, there is a problem with the pronunciation "Yahweh." It is a strange combination of old and late elements. The first extra-Biblical occurrence of the name is in the Moabite Stone of about 850 B.C. At that time vowel letters were just beginning to be used in Hebrew. If YHWH represents a spelling earlier than 900 B.C. (as would seem likely), the final " h " should have been pronounced. The pronunciation Yahweh assumes the ending of a lamed-he verb, but these verbs in Moses' day ended in a " y " (cf. for *bānâ* the Ug. impf. *ybn̄y*). So the ending " eh " is a late form. But in Hebrew in late times a " w " that began a word or syllable changed to " y " (as in the *pe-waw* verbs and the verb *hāyâ* itself). So the " w " of Yahweh represents a pre-mosaic pronunciation but the final " eh " represents probably a post-davidic form.

In view of these problems it **may be** best simply to say that **YHWH does not come from the verb *hāwâ*** (presumably *hawaya* in its early form) at all. There are many places in the OT where it is now recognized that the parallel of a name and its meaning is not necessarily etymological. For instance, 1Sam 1:20 probably does not mean that the name Samuel is derived from the verb *shāma'* "to hear." Genesis 11:9 does not mean that Babel comes from the verb *bālal* "confusion" but only that the two words sound somewhat alike. Likewise Jacob is said to mean both "heel" (Gen 25:26) and "supplanter" (Gen 27:36). There are many other examples of this device which is to be taken as a *paranomasia*, a play on words, rather than as an etymology. Therefore we **may** well hold that **YHWH does not come from the verb *hāwâ*** which is cited in the first person *'ehyeh* "I will be," but is an old word of unknown origin which sounded something like what the verb *hāwâ* sounded in Moses' day. In this case we do not know what the pronunciation was; we can only speculate. However, if the word were spelled with four letters in Moses' day, we would expect it to have had more than two syllables, for at that period there were no vowel letters. All the letters were sounded.

At the end of the OT period the Elephantine papyri write the word YHW to be read either *yāhû* (as in names like *Shemayahu*) or *yāhō* (as in names like *Jehozadek*). The pronunciation *yāhō* would be favored by the later Greek from *iaō* found in Qumran Greek fragments (2d or 1st centuries B.C.) and in Gnostic materials of the first Christian centuries. Theodoret in the fourth century A.D. states that the Samaritans pronounced it *iabe*. Clement of Alexandria (early 3d century A.D.) vocalized it as *iaoue*. These are quite late witnesses and seem to contradict the much earlier Jewish witness of Elephantine and the name elements, none of which end in " eh ".

As to the meaning of the name, we are safer if we find the character of God from his works and from the descriptions of him in the Scripture rather than to depend on a questionable etymology of his name. See further the writer's remarks in "The Pronunciation of the Tetragram" in *The Law and the Prophets*, J. H. Skilton, ed., Presbyterian & Reformed, 1974, pp. 215-24. R.L.H.].

Among the commonest names with this element are *y^ehônātān* "Jonathan," the name of seventeen different OT characters (ISBE, III, pp. 1580, 1730). These include Moses' treacherous (great) grandson Jonathan (Jud 18:30, ASV), David's faithful friend Jonathan, the son of Saul (1Sam 18:1), and David's young courier Jonathan the son of Abiathar (2Sam 15:27; 1Kings 1:42). *y^ehōshāpāt*

"Jehoshaphat," identifies six individuals (ISBE, III, pp. 1581-1582, 1743), including Israel's recorder under David and Solomon (2Sam 8:16; 1Kings 4:3) and Judah's fourth king after the division, 872-848 B.C. The name reappears in Joel's prediction of the Valley of Jehoshaphat (Joe) Joel 3:2, 12 [H4 2,12]), where God will overcome the nations gathered to oppose his advent in glory. But rather than designating the site of King Jehoshaphat's ancient victory (Beracah between Hebron and Bethlehem, 2Chr 20:26), this title seems to identify a spot beside Jerusalem (Joel 3:17 [H 4.17]), traditionally the Kidron, below Olivet (Zech 14:4). It may be less a place name than prophecy's description of the event of $y^ehôshâpât$; "Yahweh has judged."

$y^ehôshûâ-yêshûâ'$ designates ten Hebrew leaders (ISBE, III, pp. 1622, 1743) from Moses' successor Joshua (KJV, Jehoshua in Num 13:16; 1Chr 7:27) to the post-exilic high priest Jeshua (Ezra 3:2; Neh 12:10). The former's name was changed from the Hiphil infinitive, Hoshea, "salvation," to Joshua, with its deeper spiritual connotation of "Yahweh (is) salvation" (Num 13:8, 16). Both men are called "Jesus" in Greek (Acts 7:45; 1Esd 5:48), i.e., $yeshûâ'$ is our Lord's Hebrew name, "for he will save his people from their sins" (Mt 1:21). This may be a shortened form with the divine element omitted, meaning "he will save."

The shortened independent form of the divine name, Yah, occurs primarily in poetry and in the exclamation, Hallelu-yah, praise Yahweh. It serves also as a terminal element in proper nouns like Elijah: " $'êlîyâ$ (or $'êlîyâhû$), "God (is) Yahweh."

In the post-biblical period, reverence for the ineffable name "Yahweh" caused it to be supplanted in synagogue reading (but not in writing) with the noun $'ădônāy$, "my master," or Lord. Next, when medieval Jewish scholars began to insert vowels to accompany the consonantal OT text, they added to YHWH the Masoretic vowel points for $'ădônāy$; and the actual writing became an impossible $YāHōWāH$, the ASV "Jehovah."

God's name identifies his nature, so that a request for his "name" is equivalent to asking about his character (Exo 3:13; Hos 12:5 [H 6]). Critical speculation about the origin and meaning of "Yahweh" seems endless (cf. L. Kbhler, OT Theology, pp. 4246; IDB, 11, pp. 409-11); but the Bible's own explanation in **Exo 3:14** is that it represents the **simple (Qal) imperfect** of **$hāwâ$ "to be,"** I am [is] what I am. The precise name Yahweh results when others speak of him in the third person, $yahweh$ "He is." Albright, it is true, has championed a causative rendering, "I cause to be, I create" (From the Stone Age to Christianity, 2d ed., 1946, p. 198; D. N. Freedman, JBL, 79: 151-56); but this is rightly criticized as "conjuring up a nonexistent Hiphil form" (N. Walker, JBL, 79: 277).

Some have gone on to suggest that the Qal meaning of Yahweh must be God's unchangeableness toward his people (Exo 3:15; G. Vos, Biblical Theology, p. 134). But, as Moses himself indicated (Exo 3:13), the fact that he was the ancient God of the fathers was insufficient to answer Israel's need at that time; and, in any event, the OT has little to say concerning abstractions such as "the changelessness of deity" (though in the NT Jesus did use Exo 3:14 to introduce the thought of his eternal divine existence, Jn 8:58), God's immediately preceding promise to Moses had been, "Certainly I will be with you" (Exo 3:12). So his assertion in verse 14 would seem to be saying, "I am present is what I am." Indeed, the fundamental promise of his testament is, "I will be their God, and they will be my people" (Exo 6:7; etc.; contrast Hos 1:9); thus "Yahweh," "faithful presence," is God's testamentary nature, or name (Exo 6:2, 4; Deut 7:9; Isa 26:4).

The use of Yahweh as a divine name goes back to earliest times (Gen 4:1, 26; Gen 9:26), although the documentation for its employment among other early cultures appears questionable (IDB, II, p. 409). In Exo 6:3 the Lord explains to Moses that by his name Yahweh he had not been "known" to the

patriarchs, meaning "know" (see yāda‘) in its fullest sense: the name was in use (Gen 12:8; Gen 15:2, 7, 8) but was not appreciated in the redemptive significance that it acquired under Moses (J. A. Motyer, *The Revelation of the Divine Name*). For even the so-called P document, which critics have hypothesized as contradicting the Bible's claims to the earlier use of Yahweh (ibid., pp. 3-6), utilizes it in premosaic proper nouns (Jochebed, Exo 6:20; Num 26:59).

Commencing with the later judges (1Sam 1:3), the name Yahweh is often combined with šēbā’ôt, "hosts" (armies, q.v.). The Tetragrammaton occurs in every OT book except Eccl and Est. It appears in the ninth century Moabite inscription of Mesha (line 18). From the eighth century onward the element "Yau-" is employed in Aramaic names and in Mesopotamian references to Hebrew rulers. Only in pre-NT times was God's personal name replaced with the less intimate title ’ādōnāy (Gr., kurios) "Lord."

Scripture speaks of the Tetragrammaton as "this glorious and fearful name" (Deut 28:58) or simply "the name" (Lev 24:11). But it connotes God's nearness, his concern for man, and the revelation of his redemptive covenant. In Genesis 1 through Genesis 2:3, the general term ’ēlōhîm (q.v.) "deity," is appropriate for God transcendent in creation; but in Gen 2:4-25 it is Yahweh, the God who is immanent in Eden's revelations. In Gen 9:26-27, Elohim enlarges Japheth, but Yahweh is the God of Shem; the latter is especially used in references to the God of Israel. In Psa 19 the heavens declare the glory of El (vv. 1-6); but the law of Yahweh is perfect, and Yahweh is "my strength and my redeemer" (vv. 7-14 [H 8-15]; cf. G. T. Manley, *The Book of the Law*, p. 41). Yet the distinction is not pervasive: Psalms 14 and Psalms 53 are practically identical except for the divine names employed; book I of the Psalter (Psa 1-41) simply prefers Yahweh, and book II (42-72), Elohim. Ultimately the connotations of the name Yahweh are fulfilled in the "covenant of peace," when the God who has been present from the first will be fully present at the last (Isa 41:4); cf. Ezekiel's stress upon God's "sanctuary in the midst of them forevermore" (Ezek 37:26) and his eschatological city's being named YHWH shāmmâ "Yahweh is there."

Bibliography: Abba, R., "The Divine Name Yahweh," JBL 80:320-28. Albright, W. F., *Yahweh and the Gods of Canaan*, pp. 168-72. Freedman, D. N., "The Name of the God of Moses," JBL 79: 151-56. Harris, R. L., "The Pronunciation of the Tetragram," in *The Law and the Prophets*, ed. J. H. Skilton, Presbyterian and Reformed, 1974, pp. 215-24. Jacob, E., *Theology of the OT*, Harper, 1958, pp. 48-54. Motyer, A. J., *The Revelation of the Divine Name*, London: Tyndale, 1959. Payne, J. B., *Theology of the Older Testament*, Zondervan, 1962, pp. 147-54. TDNT, III, pp. 1058-81. J.B.P.

////////////////////////////////////

[... ajt ... from AHRC video 1]

Plowing Through History from Aleph to Tav

Ancient Hebrew Research Center
and
Jeff A. Benner
Present:
This Is My Name [*Hebrew letters* for AHYH] and [*Hebrew letters* for YHWH]

Shalom

In this video, we’re going to take a look at the ehyeh asher ehyeh, or, as it’s often translated, I Am Who I Am, or I Am That I Am, as found in Exodus 3, verse 14. But we’re going to look at it in context with the verse before it and the verse after it, because there’s some interesting clues here about the character and the name of Yahweh, and that is what we’re going to be examining here.

So, to begin, let’s look at Exodus chapter 3 verse 13 [*Hebrew letters here*], and Mosheh said to the Elohiym, [*Hebrew letters here*] look, I am going to the sons of Israel [*Hebrew letters here*] and I will say to them, [*Hebrew letters here*] Elohiym of your fathers sent me to you [*Hebrew letters here*] and they will say to me, [*Hebrew letters here*] “What is his name,” What will I say?

So here we can see in this verse that Mosheh wants to know the name of the Elohiym that he is meeting with, so that he can tell them who he is.

Now, let’s take a look at verse 14. [*Hebrew letters here*] And Elohiym said to Mosheh, [*Hebrew letters here*] “ehyeh asher ehyeh.” We’re going to come back to this, and we’re going to look at this phrase here in a little while, but let’s continue on. [*Hebrew letters here*] and he said, thus you will say to the sons of Israel, [*Hebrew letters here*] “Ehyeh” sent me to you.

[... ajt ...
ehyeh / A-H-Y-H ... aleph heh yode heh]

The name Elohiym gives to Mosheh is... Ehyeh
[*Hebrew letters here*] (AHYH)
(Ehyeh).

Interesting that we always hear Yahweh, Jehovah, Yehuweh, Yahovah, etc., but you don’t very often hear people say that his name is Ehyeh [AHYH], and yet, right here in verse 14 it says that his name is Ehyeh [AHYH].

Now, let’s take a look at the root of this word Ehyeh [AHYH], [*Hebrew letters here*] and that’s the [*Hebrew letters here*] **H-Y-H**, hey yod hey, or **hayah**.

We’re going to conjugate this verb. **First person** is “**eh-yeh**.” Ehyeh means “I Exist.”

Now, the verb **hayah** literally means “**to exist**,” but we can also translate it with the verb “**to be**” in English. In fact, most of the time it is translated with the verb “to be.” In this case, “**I Am**.” And, as an example, you can see the word Ehyeh used in Exodus 4, verse 12.

The **second person** would be "**tih-yeh**." It means "you exist" or "You are." And, an example of this word could be found in Exodus 4, verse 16, if you want to look these up.

Then in the **third person** is "**yih-yeh**." "He exists" or "He is." An example is also found in Exodus 4, verse 16.

1st person [**Hebrew letters here for a-h-y-h**] **eh**-yeh. I Exist, I Am. Ex 4:12

2nd person [**Hebrew letters here for t-h-y-h**] tih-yeh. You exist, You are. Ex 4:16

3rd person [**Hebrew letters here for y-h-y-h**] **yih**-yeh. He exists, He is. Ex 4:16

[**Hebrew letters here**]

(Ehyeh)

So now, let's take a look at Ehyeh. That's the **first person**, I exist. We could also translate that as I will exist.

One of the differences between biblical Hebrew and English is that biblical Hebrew only has two tenses, perfect tense, imperfect tense.

Now, the "ehyeh" is imperfect tense. I'm not going to go into too much detail here about the perfect and imperfect, but understand that perfect tense means completed action, imperfect tense means incomplete action. These tenses are related to action. The Hebrew language is a very action language. It's related to function, action, these concrete concepts.

Now, the English tenses are past, present, and future, and they're related to time. So, recognize that when we translate a Hebrew verb, when we translate it into English we have to convert a verb whose tense is related to action and convert it into an English verb that's related to time. Now, this doesn't always work well, and this is one of the problems with translations. When you're reading the bible in Hebrew and you understand these concepts the translation problem doesn't exist because you're thinking in Hebrew and not in English. But for the sake of our study here we're going to have to convert this Hebrew verb into an English verb.

Now, the imperfect tense, as I said, is incomplete action. Now that may be an action that has already started but is not yet finished, or it may be an action that has not even started yet.

So, ehyeh as an imperfect can be translated as "I exist." That's the English present tense. Or, "I will exist." The English future tense. We could also translate that as "I am," using the verb "to be."

Now, let's take a look at that phrase that we saw in verse 14, "ehyeh asher ehyeh."

[**Hebrew letters here**]

(ehyeh asher ehyeh)

Here we have the word "ehyeh" and then the word "asher." "Asher" is the relative pronoun. It could be translated as "which," "who," "what," "because." It depends on the context of how this is used and how we're going to translate it. We could translate that as "I will exist because I will exist." "I exist because I exist." "I am who I am." We could also translate this as "I will be who I will be." Or, "I am that which exists."

I will exist because I will exist

I exist because I exist

I am who I am

I will be who I will be

I am that which exists

When a translator is translating the text, he has to decide what that best translation is to put in the text. In other words, he would choose from one of these five, and there's also other choices as well. He would choose one of these and then put that into the text. However, because the Hebrew language is so dynamic, it's not which one of these five is the best translation of the text. In fact, all five of these convey the idea in "ehyeh asher ehyeh." That's how dynamic the Hebrew language is. You really cannot translate one Hebrew word with one English word and convey the entire meaning of the Hebrew. In fact, it would even be better to translate one Hebrew word with an entire sentence in English because of the richness of the Hebrew language. So, don't look at these five to say which one you think best fits the idea in this verse. Instead recognize that all of this encompasses the meaning of "ehyeh asher ehyeh."

[... ajt ... from AHRC video 2]

Now, let's take a look at the next verse, verse 15.

And Elohiym said again to Mosheh, thus you will say to the sons of Yisrael, **YHWH**, Elohiym of your fathers, Elohiym of Avraham, Elohiym of Yitshhaq and Elohiym of Ya'aqov sent me to you, **this is my name** for a long time, and this is my memorial for generation and generation.

Elohiym again gives his name to Mosheh, but this time it is... Yahweh.

[Hebrew letters here]

(Y-H-W-H)

The two names... [Hebrew letters here] for YHWH and AHYH] Yahweh and Ehyeh ... are related.

Here's the verb "**hayah**," again which we discussed earlier.

[Hebrew letters here]

H-Y-H

And here's the Hebrew verb "**hawah**," "heh waw heh."

[Hebrew letters here]

H-W-H

Let's take a look at this verb, "**hawah**." It is virtually identical in meaning and use as the verb "**hayah**."

The **first person** is "**eh-weh**." That means "I exist" or "I am."

The **second person**, "**tih-weh**." "You exist" or "you are."

The **third person**, "**yih-weh**." "He exists" or "he is."

1st person [Hebrew letters here for **a-h-w-h**] **eh**-weh. I Exist, I Am.

2nd person [Hebrew letters here for **t-h-w-h**] **tih**-weh. You exist, You are.

3rd person [Hebrew letters here for **y-h-w-h**] **yih**-weh. He exists, He is.

Do you notice here that the **third person** of the verb "**hawah**" is spelled "**yode**-heh-vav-heh."

Remember, all Hebrew names are Words with meaning. Therefore, names like Jehovah, Yahweh, Yahueh, Yehovah, etc. mean nothing in Hebrew, because none of these words are Hebrew words. They mean nothing in the Hebrew language.

So, in my opinion the pronunciation of the name [Hebrew letters here] "**yode**-heh-vav-heh" is "**yih**'weh."

Side-by side / If... Then... [not in video text]

HAYAH H-Y-H hey yode hey A-H-Y-H is 1 st person eh-yeh	HAWAH H-W-H heh waw heh A-H-W-H is 1 st person eh-weh
1 st person eh-yeh I Am - I Exist	1 st person eh-weh I Am - I Exist
2 nd person tih-yeh You exist - You are	2 nd person tih-weh You exist - you are
3 rd person yih-yeh He exists -He is	3 rd person yih-weh He exists - He is
<p><i>If...</i> the 3rd person of hayah is spelled Y-H-Y-H and pronounced yih-yeh,</p> <p><i>Then...</i> the 3rd person of hawah is spelled Y-H-W-H and pronounced yih-weh.</p>	

HAYAH

H-Y-H
 hey yode hey
 A-H-Y-H is 1st person eh-yeh

1st person [a-h-y-h] **eh**-yeh. I am, I Exist
 2nd person [t-h-y-h] tih-yeh. You are, You exist
 3rd person [y-h-y-h] **yih**-yeh. He is, He exists

HAWAH

H-W-H
 heh waw heh
 A-H-W-H is 1st person eh-weh

1st person [a-h-w-h] **eh**-weh. I am, I Exist
 2nd person [t-h-w-h] tih-weh. You are, You exist
 3rd person [y-h-w-h] **yih**-weh. He is, He exists

I should point out why I use the “W” rather than a “V” for the letter “vav.” In modern Hebrew, the sixth letter of the Aleph Bet is the letter “vav” which has the “v” sound. However, it can also take on the “o” or the “ou” vowel sounds. There is some controversy over this in that there are those who believe that in ancient times this letter was the letter “waw” and had a “w” sound along with the “o” and the “ou.”

Personally I believe that it was a “waw,” a “w” sound. And there’s evidence for this. One of those is that four of the letters in the Hebrew Aleph Bet doubled as consonants and vowels. These are the **aleph**, the **heh**, the **waw**, and the **yodh**. The yodh, for example, can be the consonant “Y” or the vowel “I” or “E.” Notice that the “Y” and the “E” are very similar in sound. In the same way, the “waw” or “wuw” is similar to “o” and “ou.”

Another piece of evidence is that Arabic, which is almost identical to Hebrew in its Aleph Bet does not have a “vav,” it has a “waw,” and it’s pronounced with a “w.” It’s possible that the “v” sound may have come from a Germanic, European influence. So, rather than “yih-veh” it would be “yih-weh.”

However, I do not believe that the focus should be on “how” the name is pronounced... but instead on “what” that name means.

Let’s take a look at Exodus 20, verse 7 from the King James version. Thou shalt not take the name of the LORD thy God in vain.

We’ve had many people interpret this verse many, many different ways, but in my opinion, looking at this Hebraically, literally what this verse is saying, You shall not lift up (represent) the character of Yahweh falsely.

[... ajt ...

To call Yahweh friend and speak on behalf of Yahweh as a friend would speak about a friend and then misrepresent Yahweh to others is to take the name of Yahweh in vain, falsely.]

What I believe this verse is saying, that we are the representatives of Yahweh. We take his character; the Hebrew word for name, shem, means character, and place it within us. Now, as his representatives, if we go out and lie, steal, or cheat, we’re now representing his character falsely.

[... ajt ...

Do not represent Yahweh’s / shem / name / character falsely.]

Another verse is Numbers 6:27. And they, (the Koheniym, the Priests) shall put my name upon the children of Israel.

Now, at first glance here, this really doesn’t make a lot of sense, because, how do you put a name on a people? Are they supposed to write this on them? But, we have to understand that the Hebrews wrote very concretely. They used concepts that you can see, hear, smell, taste, and touch. So, what this is talking about is taking the character of Yahweh and giving it to the people. Interestingly, this verse comes right after the Aaronic blessing, and the Aaronic blessing describes the entire character of Yahweh. Then the Koheniym are supposed to take this character, which is the name, not just the name like four letters, but the character of Yahweh and teach it to the people so that they now have the character of Yahweh within them.

This is my Name

[**Hebrew letters here** for

AHYH - aleph heh yode heh

and

YHWH - yode heh waw heh]

In summary, these three verses that we’ve looked at, Exodus chapter 3, verses 13 to 15, we see the “ehyeh asher ehyeh.” We’ve looked at that from the Hebraic perspective on what that phrase means.

But then we also recognized that Yahweh has two names, “Ehyeh,” which means “I Exist,” “I Will Exist,” “I Am,” and also “Yihweh,” which means “He Exists,” “He Will Exist,” “He Is.”

And, both of these names are related to each other. Both of these names are conveying the idea that Yahweh is the existing one.

One thing that we must keep in mind, in the ancient Hebrew thought, only that which can be experienced exists. One of the major differences between Hebrew thought and Greek thought is that Hebrew thought only concerns itself with that which you know. That which you can see, hear, smell, taste, or touch. Greek thought on the other hand, goes beyond that, the abstract. What is out there that I have not experienced? Sciences are developed out of Greek thought. Hebrew thought cannot develop the sciences because of its way of thinking.

Israel in Egypt had not experienced Yahweh, therefore to them he did not exist. So, Mosheh's question to Elohiym is, they're going to ask me who you are. What am I going to tell them? What is your name? What is your character?

[... ajt ...
Who are you?]

And his response is,
I Am The One Who Exists Because I Am The One Who Exists.

yhvh
 yhwh
 YHVH
 YAHVAH
 YHVSA
 YAHVASHA
 YAHVA
 YAHVE
 YAHOVAH
 Y'HOVAH
 Yahuah
 YAHWEH
 Y'HO-WEH
 Yahwah
 Yahvah
 YaHWaH
 YHWH - **Yahowah**
 YHWSA - **Yahowsha** - **Y'owsha**

<< >>

	YHWH	Y'howeh '-h-ow-way '-ah-ow-ay	Yahowah yah-ow-wah ee-ah-ow-ah	Yahuweh yah-oo-way ee-ah-oo-ay	Yahueh yah-oo-way ee-ah-oo-ay	Yahuwah yah-oo-wah ee-ah-oo-ah	Yahweh yah-oo-way ee-ah-oo-ay
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	YHWSA	Y'hosha '-h-ow-sha '-ah-ow-sha	Yahowsha yah-ow-sha ee-ah-ow-sha	Yahusha yah-oo-sha ee-ah-oo-sha	Yahusha yah-oo-sha ee-ah-oo-sha	Yahusha yah-oo-sha ee-ah-oo-sha	Yahusha yah-oo-sha ee-ah-oo-shah
Yahushua Yeshayahu		Y'howeshua '-h-ow-sha '-ah-ow-sha	Yahowesha yah-ow-sha ee-ah-ow-sha	Yahuwesha yah-oo-sha ee-ah-oo-sha	Yahuesha yah-oo-sha ee-ah-oo-sha	Yahushua yah-oo-shua ee-ah-oo-shua	Yahshua yah-oo-shua ee-ah-oo-shwa
		Y'howeshua '-h-ow-shua '-ah-ow-shua	Yahoweshua yah-ow-shua ee-ah-ow-shua	Yahuweshua yah-oo-shua ee-ah-oo-shua	Yahueshua yah-oo-shua ee-ah-oo-shua	Yahushua yah-oo-shua ee-ah-ow-shua	Yahushua yah-oo-shua ee-ah-oo-shwa
		Y'hoshua '-h-ow-shua '-ah-ow-shua	Yahoshua yah-ow-shua ee-ah-ow-shua	Yahushua yah-oo-shua ee-ah-ow-shua	Yahushua yah-oo-shua ee-ah-ow-shua		Yahsha yah-oo-sha ee-ah-oo-shah

[Learn the Avinu Prayer in Hebrew](#)

By [Nehemia Gordon](#) Monday September 6, 2010

<http://www.aprayertoourfather.com/learn-the-avinu-prayer-in-hebrew/#>

1avee-noo 2she-ba-sha-mai-yeem, 3yeet-ka-desh 4sheem-cha, 5ve-yeet-ba-rech 6mal-choot-cha, 7re-tson-cha 8yee-h'-ye 9a-sui 10ba-sha-mai-yeem 11oo-va-a-rets, 12ve-tee-ten 13lach-me-noo 14te-mee-deet, 15oo-me-chol 16la-noo 17cha-to-tay-noo 18ka-a-sher 19a-nach-noo 20mo-cha-leem 21la-chot-teem 22la-noo, 23ve-al 24te-vee-ay-noo 25lee-day 26nees-sa-yon, 27ve-shom-ray-noo 28mee-kol 29rah, 30a-men.

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמַיִם יִתְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ
וְיִתְבָּרַךְ מַלְכוּתְךָ רְצוֹנְךָ יְהִי
עֲשׂוּי בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וְתִתֵּן לַחֲמֵנוּ
תְּמִידִית וּמְחֹל לָנוּ חַטָּאתֵינוּ
כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מוֹחֲלִים לַחוּטָאִים
לָנוּ וְאֵל תְּבִיאֵנוּ לְיַדֵּי נְסִיוֹן
וְשִׁמְרָנוּ מִכָּל רָע אָמֵן

avee-noo 1	16 la-noo
she-ba-sha-mai-yeem, 2	17 cha-to-tay-noo
yeet-ka-desh 3	18 ka-a-sher
sheem-cha, 4	19 a-nach-noo
ve-yeet-ba-rech 5	20 mo-cha-leem
mal-choot-cha 6	21 la-chot-teem
re-tson-cha 7	22 la-noo
yee-h'-ye 8	23 ve-al
a-sui 9	24 te-vee-ay-noo
ba-sha-mai-yeem 10	25 lee-day
oo-va-a-rets 11	26 nees-sa-yon
ve-tee-ten 12	27 ve-shom-ray-noo
lach-me-noo 13	28 mee-kol
te-mee-deet 14	29 rah
oo-me-chol 15	30 a-men

avee-noo 1
she-ba-sha-mai-yeem 2
yeet-ka-desh 3
sheem-cha 4
ve-yeet-ba-rech 5
mal-choot-cha 6
re-tson-cha 7
yee-h'-ye 8
a-sui 9
ba-sha-mai-yeem 10
oo-va-a-rets 11
ve-tee-ten 12
lach-me-noo 13
te-mee-deet 14
oo-me-chol 15
la-noo 16
cha-to-tay-noo 17
ka-a-sheer 18
a-nach-noo 19
mo-cha-leem 20
la-chot-teem 21
la-noo 22
ve-al 23
te-vee-ay-noo 24
lee-day 25
nees-sa-yon 26
ve-shom-ray-noo 27
mee-kol 28
rah 29
a-men 30

<<>>

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים יִתְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ
וְיִתְבָּרַךְ מַלְכוּתְךָ רְצוֹנָךְ יְהִי
עָשׂוּי בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וְתִתֵּן לַחֲמִנּוּ
תְּמִידִית וּמְחֹל לָנוּ חַטָּאתֵינוּ
כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מוֹחֲלִים לַחוּטָאִים
לָנוּ וְאֵל תְּבִיאֵנוּ לְיַדֵּי נְסִיוֹן
וְשִׁמְרָנוּ מִכָּל רָע אָמֵן

<<>>

<<>>

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמַיִם יִתְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ
וְיִתְבָּרַךְ מַלְכוּתְךָ רְצוֹנָךָ יְהִי
עָשׂוּי בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וְתִתֵּן לַחֲמִנּוּ
תְּמִידִית וּמְחֹל לָנוּ חֲטֹאתֵינוּ
כְּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מוֹחֲלִים לַחוּטָאִים
לָנוּ וְאֵל תְּבִיאֵנוּ לְיַדֵּי נְסִיוֹן
וְשִׁמְרָנוּ מִכָּל רָע אָמֵן

<<>>

- 1 avee-noo
- 2 she-ba-sha-mai-yeem
- 3 yeet-ka-desh
- 4 sheem-cha
- 5 ve-yeet-ba-rech
- 6 mal-choot-cha
- 7 re-tson-cha
- 8 yee-h'-ye
- 9 a-sui
- 10 ba-sha-mai-yeem
- 11 oo-va-a-rets
- 12 ve-tee-ten
- 13 lach-me-noo
- 14 te-mee-deet 14
- 15 oo-me-chol
- 16 la-noo
- 17 cha-to-tay-noo
- 18 ka-a-sheer
- 19 a-nach-noo
- 20 mo-cha-leem
- 21 la-choot-teem
- 22 la-noo
- 23 ve-al
- 24 te-vee-ay-noo
- 25 lee-day
- 26 nees-sa-yon 26
- 27 ve-shom-ray-noo
- 22 8mee-kol
- 29 rah
- 30 a-men

<<>>

Ayn Rand – YouTube

Mike Wallace

Ayn Rand Mike Wallace Interview 1959 part 1

http://youtu.be/7ukJiBZ8_4k

Ayn Rand Mike Wallace Interview 1959 part 2

<http://youtu.be/pMTDaVpBPRO>

Tom Snyder

Ayn Rand Interview with Tom Snyder, (1 of 3)

<http://youtu.be/4doTzCs9IEc>

Ayn Rand Interview with Tom Snyder, (2 of 3)

<http://youtu.be/5ex-rVkOFHU>

Ayn Rand Interview with Tom Snyder, (3 of 3)

<http://youtu.be/pFy9A7WEzPA>

“... Yahweh* ...

“... this is my name forever;

“... how I am to be remembered ... .” (Exodus 3:15 – HCSB)

I stand with the name of YHWH (YaHWeH) vs. the name of Allah to
STOP! Islamization of America

*HCSB - *Holman Christian Standard Bible* - 2010 edition

See info boxes, pages 102 and 103,

“I Am” – 1 x OT translation of ehyeh - first person singular of hayah (v. 14)

“Yahweh - He [Who] Is” – 6,828 x OT translation of ehweh - third person singular of hawah (v. 15)

Art

I stand with...

- the name of YHWH (He [who] Is)

- the people of YHWH (Judah/Israel - Joel 3:1, 2)

- the city of YHWH (Jerusalem - 2 Chronicles 6:6; 33:4)

“... I Am ... .” (Exodus 3:14 – HCSB)

“... Yahweh* ...

“... this is my name forever;

“... how I am to be remembered ... .” (Exodus 3:15 – HCSB)

I Am ...

God is who he is.

I Am Who I Am ... ehyeh asher ehyeh / eh YEH ah SHEHR eh YEH

I Am ... ehyeh / Ehyeh – first person singular of “to be” (v. 14)

YHWH ...

God’s name reveals who he is.

[The One Who Is] ... yhwh / YAH wah

He [who] Is ... yhwh / Yahweh – third person singular of “I Am” (v. 15)

Who is God?

I Am

ehyeh / Ehyeh (v.14)

What is God’s name?

He [who] Is

yhwh / Yahweh (v. 15)

I stand with the name of YHWH (YaHWeH) vs. the name of Allah to
STOP! Islamization of America

*HCSB - *Holman Christian Standard Bible* - 2010 edition

See info boxes, pages 102 and 103,

"I Am" – 1 x OT translation of ehyeh - first person singular of hayah (v. 14)
"Yahweh - He [Who] Is" – 6,828 x OT translation of ehweh - third person singular of hawah (v. 15)

Art Telles

- I stand with...
- the name of YHWH (He [who] Is)
- the people of YHWH (Judah/Israel - Joel 3:1, 2)
- the city of YHWH (Jerusalem - 2 Chronicles 6:6; 33:4)

"... I Am ... ." (Exodus 3:14)

I stand with the name of YHWH -
 "...Yahweh* ...
 "... this is my name forever;
 "... how I am to be remembered ... ." (Exodus 3:15 – HCSB)

I stand with the people of YHWH -
 "... Judah ... My people, My inheritance Israel" (Joel 3:1, 2)

I stand with the city of YHWH -
 "But I have chosen Jerusalem
 "so that My name will be there, ..." (2 Chronicles 6:6)
 "... Jerusalem is where My name will remain forever. (33:4)

I stand with the name of YHWH (YaHWeH) vs. the name of Allah to STOP! Islamization Of America

*HCSB - *Holman Christian Standard Bible* - 2010 edition
See info boxes, pages 102 and 103,

"I Am" – 1 x OT translation of ehyeh - first person singular of hayah (v. 14)
"Yahweh - He [Who] Is" – 6,828 x OT translation of ehweh - third person singular of hawah (v. 15)

Art

- I stand with...
- the name of YHWH (He [who] Is)
- the people of YHWH (Judah/Israel - Joel 3:1, 2)
- the city of YHWH (Jerusalem - 2 Chronicles 6:6; 33:4)

"... I Am ... ." (Exodus 3:14)

I stand with the name of "The One Who Is"
 "...Yahweh* ...
 "... this is my name forever;
 "... how I want to be remembered ... ." (Exodus 3:15 – HCSB)

I stand with Judah-Israel, the people of YHWH
“... Judah ... My people, My inheritance Israel” (Joel 3:1, 2)

I stand with Jerusalem, the city of YHWH
"But I have chosen Jerusalem
" so that My name will be there, ..." (2 Chronicles 6:6)

David wanted to “... build a temple for the name of Yahweh, the God of Israel.” (6:7 – HCSB)
Solomon “... built the temple for the name of Yahweh, the God of Israel.” (6:10 – HCSB)

“... Jerusalem is where My name will remain forever. (33:4)
“... I will establish My name forever in this temple and in Jerusalem. (33:7)

The name of God is YHWH.
YHWH is “My name ... in Jerusalem ... forever ”

Q - What is the Hebrew name of God?
A – YHWH.

Q – What is the Arabic name of God?
A – Allah.

Q - Why is Jerusalem so important to YHWH and the Jews?
A - The name of YHWH is associated with Jerusalem ... forever.

Q - How are YHWH and Jerusalem and the Jews related?
A – YHWH personally chose Jerusalem and for the Jews to be his people ... forever.

Q – How are Allah and Mecca and Islam related?
A – Muhammad personally chose Mecca and Allah.

Now we know why...

- ... Islam has “final solution” hate against the Jews
- ... Islam wants to exterminate all Jews
- ... Islam wants control of Jerusalem
- ... Islam wants to control Jerusalem to replace Yahvah with Allah
- ... Islam wants YHWH’s Anointed One YHWSA to be replaced with Allah’s self-anointed messenger Mohammad

Now we know why...

I stand with the name of YHWH (YaHWeH) vs. the name of Allah to
STOP! Islamization Of America

*HCSB - *Holman Christian Standard Bible* - 2010 edition
See info boxes, pages 102 and 103,
“I Am” – 1 x OT translation of ehyeh - first person singular of hayah (v. 14)
“Yahweh - He [Who] Is” – 6,828 x OT translation of ehweh - third person singular of hawah (v. 15)

////////////////////////////////////

>> find... [*not in Hebrew*]

Hebrew

- LORD God - YAHWEH Elohim - (יהוה אלהים) - (yhwh e·lo·him)
- LORD - YAHWEH - (יהוה) - (yhwh)
- LORD - yhwh(ʿādōnāy) - (אדני־יהוה)
- God - Elohim - (אלהים) - (e·lo·him)
- Lord LORD - Adonai YAHWEH - (אדני יהוה) - (a·do·nai yhwh)
- YAHWEH Elohei Adonai - (יהוה אלהי אדני) - (yhwh e·lo·hei a·do·ni) Gen. 24:12
- YAHWEH El Olam (יהוה אל עולם) - (yhwh el o·v·lam) - (yhwh ʿēl ʿōlām)
- Lord - Adonai - (אדני) - (a·do·nai)
- Lord - El-Adonai - (אל־אדני) - (el-a·do·nai)
- lord - (אדני) - (a·do·ni) - Gen. 23:6
- mighty - (אלהים) - (e·lo·him) - mighty - Gen. 23:6

Greek

- God - Theos - (θεος) - (theos)
- Lord - Kurios - (κύριος) - (kurios)
- Lord - despot - Gen. 15:2 (δеспοτα) - (despota)

Glossary

- YHWH - YAHWEH - The One Who Is
- YAHWEH El Olam - Yahweh God Eternal - Gen. 21:33 (יהוה אל עולם) - (yhwh el o·v·lam / ʿēl ʿōlām)
- YAHWEH Elohei Adonai - Yahweh God Lord - (יהוה אלהי אדני) - (yhwh e·lo·hei a·do·ni) Gen. 24:12
- God - El - Almighty, Mighty One - (אל) - (el)
- Lord - despot - (δеспοτα) - (despota) Gen. 15:2
- elohim - (אלהים) - mighty - Gen. 23:6

~~3 English Versions — ASV — WEB — JPS~~

All public domain bibles.

~~1901 ASV~~

~~1 In the beginning God created the heavens and the earth.~~

~~2011 WEB~~

~~1 In the beginning God created the heavens and the earth.~~

1917 JPS

1 In the beginning God created the heaven and the earth.

1 In the beginning *Elohim* created the heaven and the earth.

////////////////////////////////////

[... ajt ... **Genesis 2:4** - a possible example of clarifying **yhwh** in English Hebrew Greek Transliteration]

-----
4 These are the generations of the heaven and of the earth when they were created, in the day that **YAHWEH** God made earth and heaven.

4 אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים:

4 el-leh to-vl-do-vt ha-sha-ma-yim ve-ha-'a-retz be-hib-ba-re-'am be-yo-vm a-so-vt **yhwh** (hashem) e-lo-him e-retz ve-sha-ma-yim.

4 אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאֵם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:

4 ʿĕlleh tōldōt haššāmāyim wəhāʿāreš bəhibbārʿām bəyôm ʿāsōt **yhwh** (ʿādōnāy) ʿēlōhīm ʿereš wəšāmāyim

4 αυτη η βιβλος γενεσεως ουρανου και γης οτε εγενετο η ημερα εποιησεν ο θεος τον ουρανον και την γην

4 autē ē biblos geneseōs ouranou kai gēs ote egeneto ē ēmera epoiēsen o theos (**yhwh**) ton ouranon kai tēn gēn

-----
////////////////////////////////////

Genesis 4:21

21 And his brother's name was Jubal; he was the **father** of all such as handle the harp and pipe.

21 ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל-תפש כנור ועוגב:

21 ve-shem a-chiv yu-val hu **ha-yah** a-vi kol-to-fes kin-no-vr ve-'u-gav.

The father is היה ha-yah ... heh-yodh-heh

“ehyeh asher ehyeh” - ehyeh is אהיה ... AHYH / ahyh

////////////////////////////////////

Genesis 3:9

9 And Yahweh God called unto [change to “to”] the man, and said unto [change to “to”] him: 'Where **art thou** [change to “where are you”]?’

Genesis 4:6

6 And YHWH said unto [change to current “to”] Cain: 'Why art thou wroth [change to current]? and why is **thy** countenance fallen?’

////////////////////////////////////

Genesis 6:8

-----
8 But Noah found grace in the eyes of YHWH.

8 ונח מצא חן בעיני יהוה: ה

8 ve-no-ach ma-tza chen be-'ei-nei yhwh. f

8 wənō^aḥ māšā^ʔ ḥēn bə^ʿênê yhwḥ (ʔādōnāy) p

[... ajt ... “in the eyes of” is not in the Greek LXX or transliteration]

8 νοε δε ευρεν χαριν εναντιον κυριου του θεου

[... ajt ... Noah found favor “before” (εναντιον ... enantion) Lord the God]

8 nōe de euren charin enantion kuriou tou theou

////////////////////////////////////

English: LORD, Lord, God

Yahweh, Adonay, Elohim

#1: Yahweh Elohim (Exodus 3:15)

Hebrew without vowel points: יהוה אלהים

יהוה = YHWH (*read Hebrew right to left*)

#2: Yahweh Elohim (Exodus 3:15)

Hebrew with the vowel points: יהוה אֱלֹהִים

יהוה = YHWH (*read Hebrew right to left*)

YHWH / יהוה = Tetragrammaton / 4 Letters (*tetra = 4 / grammaton = letters*)

יהוה = Y-H-W-H = Yod-Heh-Waw-Heh

Y = י (yod)

H = ה (heh)

W = ו (waw)

H = ה (heh)

YHWH Elohim

יהוה אלהים

יהוה אֱלֹהִים

elohim yhwḥ = yhwḥ elohim (*read Hebrew right to left*)

yhwḥ = Yahweh

elohim = God

yhwḥ elohim = Yahweh God

Transliteration #1: ha·shem e·lo·him (*read transliteration left to right*)

ha = the

shem = name

elohim = God

ha shem = *written and spoken by orthodox Jews instead of YHWH*

ha shem elohim = The Name God

Transliteration #2: yhwḥ (ʿādōnāy) ʿēlōhîm (*read transliteration left to right*)

yhwḥ = Yahweh

adonay = *written and spoken by orthodox Jews instead of YHWH*

elohim = God

yhwh (Lord) elohim = Yahweh (Lord) God

Hebrew:

יהוה אלהים

יהוה אֱלֹהִים

Transliteration:

“yhwh e·lo·him”

English:

YHWH Elohim / Yahweh God vs. The Name God (*LORD God – in English language bibles*)

YHWH Elohim / Yahweh God vs. Adonay God (*Lord God – in English language bibles*)

Jpeg – Yahowah - יהוה

Jpeg - Yahowsha – יהושע

////////////////////////////////////

Genesis 4:16

εξηλθεν δε καιν απο προσωπου του θεου(יהוה) και ωκησεν εν γη καιδ κατεναντι εδεμ

eξῆλθεν de kain apo prosōpou tou theou(yhvh) kai ōkēsen en gē naid katenanti edem

GENESIS 1

1 IN THE beginning Elohim created the heaven and the earth.

1

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:

be·re·shit ba·ra e·lo·him et ha·sha·ma·yim ve·'et ha·'a·retz.

1

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

bərēʾšit bārā ʾēlōhîm ʾet haššāmayim wəʾet hāʾāreṣ

1

εν αρχη εποιησεν ο θεος τον ουρανον και την γην

en archē epoiēsen o theos ton ouranon kai tēn gēn

* * * * *

2 Now the earth was unformed and void, and darkness was upon the face of the deep; and the spirit of Elohim hovered over the face of the waters.

2

והארץ היתה תהו ובהו וחשך על־פני תהום ורוח אלהים מרחפת על־פני המים:

ve·ha·'a·retz ha·ye·tah to·hu va·vo·hu ve·cho·shech al·pe·nei te·ho·vm ve·ru·ach e·lo·him me·ra·che·fet al·pe·nei ham·ma·yim.

2

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְבְהוּ וְחָשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:

wəhāʾāreṣ hāytā^h tōhū wābōhū wəhōšek ʿal·pənē tōhōm wərū^h ʾēlōhîm mərəhēpet ʿal·pənē hammāyim

2

η δε γη ην αορατος και ακατασκευαστος και σκοτος επανω της αβυσσους και πνευμα θεου επεφερετο επανω του υδατος

ē de gē ēn aoratos kai akataskeuastos kai skotos epanō tēs abussou kai pneuma theou epephereto epanō tou udatos

* * * * *

3 And Elohim said: 'Let there be light.' And there was light.

3

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי־אֹר:

vai·yo·mer e·lo·him ye·hi o·vr vay·hi·o·vr.

3

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי־אֹר:

wayyō^ʿmer ʾēlōhîm yəhî ʾōr wayəhî^{-ʾōr}

3

και ειπεν ο θεος γενηθητω φως και εγενετο φως

kai eipen o theos genēthētō phōs kai egeneto phōs

* * * * *

4 And Elohim saw the light, that it was good; and Elohim divided the light from the darkness.

4

וירא אלהים את-האור כי-טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך:

vai·yar· e-lo·him et-ha·'o·vr ki-to·vv vai·yav·del e·lo·him bein ha·'o·vr u·vein ha·cho·shech.

4

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:

wayyār ʿēlōhîm ʿet-hāʾôr kî-tôḅ wayyabdēl ʿēlōhîm bēn hāʾôr ûbēn haḥōšek

4

και ειδεν ο θεος το φως οτι καλον και διεχωρισεν ο θεος ανα μεσον του φωτος και ανα μεσον του σκοτους

kai eiden o theos to phōs oti kalon kai diechōrisen o theos ana meson tou phōtos kai ana meson tou skotous

* * * * *

5 And Elohim called the light Day, and the darkness He called Night. And there was evening and there was morning, one day.

5

ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי-ערב ויהי-בקר יום אחד: ה

vai·yik·ra e-lo·him la·'o·vr yo·vm ve·la·cho·shech ka·ra la·ye·lah vay·hi·e·rev vay·hi·vo·ker yo·vm e·chad. f

5

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד: ה

wayyiqrā ʿēlōhîm lāʾôr yôm wəlaḥōšek qārā lāylāḥ wayəḥî-ʿereḅ wayəḥî-ḥōqer yôm ʿeḥād p

5

και εκαλεσεν ο θεος το φως ημεραν και το σκοτος εκαλεσεν νυκτα και εγενετο εσπερα και εγενετο πρωι ημερα μια

kai ekalesen o theos to phōs ēmeran kai to skotos ekalesen nukta kai egeneto espera kai egeneto prōi ēmera mia

* * * * *

6 And Elohim said: 'Let there be a firmament in the midst of the waters, and let it divide the waters from the waters.'

6

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים:

vai·yo·mer e·lo·him ye·hi ra·ki·a' be·to·vch ham·ma·yim vi·hi mav·dil bein ma·yim la·ma·yim.

6

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְיִהְיֶה מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם:

wayyō^cmer ʿēlōhîm yəhî rāqî^{ac} bəṭōk hammáyim wîhî mabdîl bēn máyim lāmáyim

6

και ειπεν ο θεος γενηθητω στερεωμα εν μεσω του υδατος και εστω διαχωριζον ανα μεσον υδατος και υδατος και εγενετο ουτως

kai eipen o theos genēthētō stereōma en mesō tou udatos kai estō diachōrizon ana meson udatos kai udatos kai egeneto outōs

* * * * *

7 And Elohim made the firmament, and divided the waters which were under the firmament from the waters which were above the firmament; and it was so.

7

ויעש אלהים את־הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי־כן:

vai·ya·'as e·lo·him et·ha·ra·ki·a' vai·yav·del bein ham·ma·yim a·sher mit·ta·chat la·ra·ki·a' u·vein ham·ma·yim a·sher me·'al la·ra·ki·a' vay·hi·chen.

7

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לַרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לַרְקִיעַ

וַיְהִי־כֵן:

wayyá^cas ʿēlōhîm ʿet·hārāqî^{ac} wayyabdēl bēn hammáyim ʿāšer mittáḥaṭ lārāqî^{ac} ūbēn hammáyim ʿāšer mē^cal lārāqî^{ac} wayəhî·kēn

7

και εποιησεν ο θεος το στερεωμα και διεχωρισεν ο θεος[not in Hebrew] ανα μεσον του υδατος ο ην υποκατω του στερεωματος και ανα μεσον του υδατος του επανω του στερεωματος

kai epoiēsen o theos to stereōma kai diechōrisen o theos[not in Hebrew] ana meson tou udatos o ēn upokatō tou stereōmatos kai ana meson tou udatos tou epanō tou stereōmatos

* * * * *

8 And Elohim called the firmament Heaven. And there was evening and there was morning, a second day.

8

ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי־ערב ויהי־בקר יום שני: ה

vai·yik·ra e·lo·him la·ra·ki·a' sha·ma·yim vay·hi·e·rev vay·hi·vo·ker yo·vm she·ni. F

8

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַרְקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי: פ

wayyiqrā³ ʿēlōhîm lārāqī^{ac} šāmāyim wayəhî-ʿereb wayəhî-bōqer yôm šēnî p

8

και εκαλεσεν ο θεος το στερεωμα ουρανον και ειδεν ο θεος οτι καλον[*not in Hebrew*] και εγενετο εσπερα και εγενετο πρωι ημερα δευτερα

kai ekalesen o theos to stereōma ouranon kai eiden o theos oti kalon[*not in Hebrew*] kai egeneto espera kai egeneto prōi ēmera deuthera

* * * * *

9 And Elohim said: 'Let the waters under the heaven be gathered together unto one place, and let the dry land appear.' And it was so.

9

ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל־מקום אחד ותראה היבשה ויהי־כן:

vai·yo·mer e·lo·him yik·ka·vu ham·ma·yim mit·ta·chat ha·sha·ma·yim el·ma·ko·vm e·chad ve·te·ra·'eh hai·yab·ba·shah vay·hi·chen.

9

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מִקְוֵם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבֶּשֶׁה וַיְהִי־כֵן:

wayyō³mer ʿēlōhîm yiqqāwû hammāyim mittāḥaṭ haššāmāyim ʿel-māqôm ʿeḥād wəṭērā^{3e} hayyabbāšā^h wayəhî-kēn

9

και ειπεν ο θεος συναχθητω το υδωρ το υποκατω του ουρανου εις συναγωγην μίαν και οφθητω η ξηρα και εγενετο ουτως και συνηχθη το υδωρ το υποκατω του ουρανου εις τας συναγωγας αυτων και ωφθη η ξηρα

kai eipen o theos sunachthētō to udōr to upokatō tou ouranou eis sunagōgēn mian kai ophthētō ē xēra kai egeneto outōs kai sunēchthē to udōr to upokatō tou ouranou eis tas sunagōgas autōn kai ōphthē ē xēra

* * * * *

10 And Elohim called the dry land Earth, and the gathering together of the waters called He Seas; and Elohim saw that it was good.

10

ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב:

vai·yik·ra e·lo·him lai·yab·ba·shah e·retz u·le·mik·veh ham·ma·yim ka·ra yam·mim vai·yar· e·lo·him ki·to·vv.

10

ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב:

wayyiqrāʾ ʿēlōhîm layyabbāšāh ʿéres ûləmiqwēh hammáyim qārāʾ yammîm wayyārʾ ʿēlōhîm kî-tôb

10

και εκαλεσεν ο θεος την ξηραν γην και τα συστηματα των υδατων εκαλεσεν θαλασσας και ειδεν ο θεος οτι καλον

kai ekalesen o theos tēn ξēran gēn kai ta sustēmata tōn udatōn ekalesen thalassas kai eiden o theos oti kalon

* * * * *

11 And Elohim said: 'Let the earth put forth grass, herb yielding seed, and fruit-tree bearing fruit after its kind, wherein is the seed thereof, upon the earth.' And it was so.

11

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן:

vai·yo·mer e·lo·him tad·she ha·'a·retz de·she e·sev maz·ri·a' ze·ra etz pe·ri o·seh pe·ri le·mi·nov a·sher zar·'ov·vov al·ha·'a·retz vay·hi·chen.

11

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן:

wayyōʾmer ʿēlōhîm taḏšēʾ hāʾāreš déšeʾ ʿéseb mazrîʾc zeraʿ ʿēs pərî ʿóseʰ pərî ləmîno ʾāšer zarʿô·bô ʿal·hāʾāreš wayəhî·kēn

11

και ειπεν ο θεος βλαστησατω η γη βοτανην χορτου σπειρον σπερμα κατα γενοσ και καθ' ομοιοτητα και ξυλον καρπιμον ποιουν καρπον ου το σπερμα αυτου εν αυτω κατα γενοσ επι της γης και εγενετο ουτως

kai eipen o theos blastēsato ē gē botanēn chortou speiron sperma kata genos kai kath' omoiotēta kai xulon karpimon poioun karpon ou to sperma autou en autō kata genos epi tēs gēs kai egeneto outōs

* * * * *

12 And the earth brought forth grass, herb yielding seed after its kind, and tree bearing fruit, wherein is the seed thereof, after its kind; and Elohim saw that it was good.

12

ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה-פרי אשר זרעו-בו למינהו וירא אלהים כִּי־טוב:

vat-to·v·tze ha·'a·retz de·she e·sev maz·ri·a' ze·ra le·mi·ne·hu ve·'etz o·seh·pe·ri a·sher zar·'ov·vov le·mi·ne·hu vai·yar· e·lo·him ki-to·vv.

12

וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב מְזַרְיַע זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְרִי אֲשֶׁר זֶרְעוֹ־בּוֹ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים

כִּי־טוֹב:

wattôṣē³ hā'āreṣ deše³ 'éśeb mazrî^{ac} zéra^c ləmînehû wə'ēs^c 'ôse^h-pərî³ 'āšer zar'ô-bô ləmînehû wayyār³ 'ēlōhîm kî-tôb

12

και εξηνεγκεν η γη βοτανην χορτου σπειρον σπερμα κατα γενοσ και καθ' ομοιοτητα και ξυλον καρπιμον ποιουν καρπον ου το σπερμα αυτου εν αυτω κατα γενοσ επι της γης και ειδεν ο θεοσ οτι καλον

kai eḡēnegken ē gē botanēn chortou speiron sperma kata genos kai kath' omoiotēta kai ḡulon karpimon poioun karpon ou to sperma autou en autō kata genos epi tēs gēs kai eiden o theos oti kalon

* * * * *

13 And there was evening and there was morning, a third day.

13

וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי: פ

vay·hi·e·rev vay·hi·vo·ker yo·vm she·li·shi. F

13

וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי: פ

wayəhî-^cereb wayəhî-bôqer yôm šəlîšî p

13

και εγενετο εσπερα και εγενετο πρωι ημερα τριτη

kai egeneto espera kai egeneto prōi ēmera tritē

* * * * *

14 And Elohim said: 'Let there be lights in the firmament of the heaven to divide the day from the night; and let them be for signs, and for seasons, and for days and years;

14

ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים
ושנים:

vai·yo·mer e·lo·him ye·hi me·'o·rot bir·ki·a' ha·sha·ma·yim le·hav·dil bein hai·yo·vm u·vein hal·la·ye·lah
ve·hai·u le·'o·tot u·le·mo·v·'a·dim u·le·ya·mim ve·sha·nim.

14

ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים
ולימים ושנים:

wayyōmer ʿēlōhīm yəhī məʿōrōt birqī^{ac} haššāmāyim ləhəbdīl bēn hayyôm ûbēn hallāyālā^h wəhāyû ləʿōtōt
ûləmō^cādīm ûləyāmīm wəšānīm

14

και ειπεν ο θεος γενηθητωσαν φωστηρες εν τω στερεωματι του ουρανου εις φαυσιν της γης του διαχωριζειν
ανα μεσον της ημερας και ανα μεσον της νυκτος και εστωσαν εις σημεια και εις καιρους και εις ημερας και εις
ενιαυτους

kai eipen o theos genēthētōsan phōstēres en tō stereōmati tou ouranou eis phausin tēs gēs tou diachōrizein ana
meson tēs ēmeras kai ana meson tēs nuktos kai estōsan eis sēmeia kai eis kairous kai eis ēmeras kai eis
eniautous

* * * * *

15 and let them be for lights in the firmament of the heaven to give light upon the earth.' And it was so.

15

והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על־הארץ ויהי־כן:

ve·hai·u lim·'o·v·rot bir·ki·a' ha·sha·ma·yim le·ha·'ir al·ha·'a·retz vay·hi·chen.

15

והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על־הארץ ויהי־כן:

wəhāyû lim^oʾrōt birqī^{ac} haššāmāyim ləhāʾir ʿal·hāʾāreš wayəhī·kēn

15

και εστωσαν εις φαυσιν εν τω στερεωματι του ουρανου ωστε φαινειν επι της γης και εγενετο ουτως

kai estōsan eis phausin en tō stereōmati tou ouranou ōste phainein epī tēs gēs kai egeneto outōs

* * * * *

16 And Elohim made the two great lights: the greater light to rule the day, and the lesser light to rule the night; and the stars.

16

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמְּאֹר הַגָּדֹל לְמַשְׁלַת הַיּוֹם וְאֶת־הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַשְׁלַת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים:

vai·ya·'as e·lo·him et·she·nei ham·me·'o·rot hag·ge·do·lim et·ham·ma·'o·vr hag·ga·dol le·mem·she·let hai·yo·vm ve·'et·ham·ma·'o·vr hak·ka·ton le·mem·she·let hal·lay·lah ve·'et hak·ko·v·cha·vim.

16

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמְּאֹר הַגָּדֹל לְמַשְׁלַת הַיּוֹם וְאֶת־הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַשְׁלַת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים:

wayyá'as 'ēlōhîm 'et-šəne hammə'ōrōt haggəḏōlîm 'et-hammā'ōr haggādōl ləmemšélet hayyôm wə'et-hammā'ōr haqqāṭōn ləmemšélet hallāylā^h wə'ēt hakkōkābîm

16

και εποιησεν ο θεος τους δυο φωστηρας τους μεγαλους τον φωστηρα τον μεγαν εις αρχας της ημερας και τον φωστηρα τον ελασσω εις αρχας της νυκτος και τους αστερας

kai epoiēsen o theos tous duo phōstēras tous megalous ton phōstēra ton megan eis archas tēs ēmeras kai ton phōstēra ton elassō eis archas tēs nuktos kai tous asteras

* * * * *

17 And Elohim set them in the firmament of the heaven to give light upon the earth,

17

וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ:

vai·yit·ten o·tam e·lo·him bir·ki·a' ha·sha·ma·yim le·ha·'ir al·ha·'a·retz.

17

וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ:

wayyittēn ōṭām 'ēlōhîm birqî^{ac} haššāmāyim ləhā'ir 'al-hā'āreš

17

και εθετο αυτους ο θεος εν τω στερεωματι του ουρανου ωστε φαινειν επι της γης

kai etheto autous o theos en tō stereōmati tou ouranou ōste phainein epi tēs gēs

* * * * *

18 and to rule over the day and over the night, and to divide the light from the darkness; and Elohim saw that it was good.

18

ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב:

ve·lim·shol bai·yo·vm u·val·lay·lah u·la·hav·dil bein ha·'o·vr u·vein ha·cho·shech vai·yar· e·lo·him ki·to·vv.

18

ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב:

wəlimšōl bayyôm ûballāylā^h ûlāhabdîl bēn hā'ôr ûbēn haḥōšek wayyār^ʔ ʔēlōhîm kî-tôb

18

και αρχειν της ημερας και της νυκτος και διαχωριζειν ανα μεσον του φωτος και ανα μεσον του σκοτους και ειδεν ο θεος οτι καλον

kai archein tēs ēmeras kai tēs nuktos kai diachōrizein ana meson tou phōtos kai ana meson tou skotous kai eiden o theos oti kalon

* * * * *

19 And there was evening and there was morning, a fourth day.

19

ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי: ה

vay·hi·e·rev vay·hi·vo·ker yo·vm re·vi·'i. f

19

ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי: פ

wayəhî-^śereb wayəhî-bōqer yôm rəbî'î p

19

και εγενετο εσπερα και εγενετο πρωι ημερα τεταρτη

kai egeneto espera kai egeneto prōi ēmera tetartē

* * * * *

20 And Elohim said: 'Let the waters swarm with swarms of living creatures, and let fowl fly above the earth in the open firmament of heaven.'

20

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעוף על-הארץ על-פני רקיע השמים:

vai·yo·mer e·lo·him yish·re·tzu ham·ma·yim she·retz ne·fesh chai·yah ve·'o·vf ye·'o·v·fef al·ha·'a·retz al·pe·nei re·ki·a' ha·sha·ma·yim.

20

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעוף על-הארץ על-פני רקיע השמים:

wayyōmer ʿēlōhîm yišrəšû hammáyim šéres népeš ḥayyā^h wəʿōp̄ yəʿōp̄ep̄ ʿal·hāʾāres ʿal·pənê rəqīʿ^{ac} haššāmāyim

20

και ειπεν ο θεος εξαγαγετω τα υδατα ερπετα ψυχων ζωσων και πετεινα πετομενα επι της γης κατα το στερεωμα του ουρανου και εγενετο ουτως

kai eipen o theos eǵagagetō ta udata erpeta psuchōn zōsōn kai peteina petomena epi tēs gēs kata to stereōma tou ouranou kai egeneto outōs

* * * * *

21 And Elohim created the great sea-monsters, and every living creature that creepeth, wherewith the waters swarmed, after its kind, and every winged fowl after its kind; and Elohim saw that it was good.

21

ויברא אלהים את-התנינים הגדלים ואת כל-נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למיניהם ואת כל-עוף כנף למינהו וירא אלהים כיי-טוב:

vai·yiv·ra e·lo·him et·hat·tan·ni·nim hag·ge·do·lim ve·'et kol·ne·fesh ha·chai·yah ha·ro·me·set a·sher sha·re·tzu ham·ma·yim le·mi·ne·hem ve·'et kol·o·vf ka·naf le·mi·ne·hu vai·yar· e·lo·him ki·to·vv.

21

ויברא אלהים את-התנינים הגדלים ואת כל-נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למיניהם ואת כל-עוף כנף למינהו וירא אלהים כיי-טוב:

wayyibrāʾ ʿēlōhîm ʿeṭ·hattannînim haggəḏōlîm wəʿeṭ kol·népeš ḥaḥayyā^h ḥārōméseṭ ʾāšer šārsû hammáyim ləmînéhem wəʿeṭ kol·ʿōp̄ kânāp̄ ləmînéhû wayyārʾ ʿēlōhîm kí·tôb

21

και εποιησεν ο θεος τα κητη τα μεγαλα και πασαν ψυχην ζωων ερπετων α εξηγαγεν τα υδατα κατα γενη αυτων και παν πετεινον πτερωτον κατα γενοσ και ειδεν ο θεος οτι καλα

kai epoiēsen o theos ta kētē ta megala kai pasan psuchēn zōōn erpetōn a eǵēgagen ta udata kata genē autōn kai pan peteinon pterōton kata genos kai eiden o theos oti kala

* * * * *

22 And Elohim blessed them, saying: 'Be fruitful, and multiply, and fill the waters in the seas, and let fowl multiply in the earth.'

22

ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את-המים בימים והעוף ירב בארץ:

vay·va·rech o·tam e·lo·him le·mor pe·ru u·re·vu u·mil·'u et·ham·ma·yim bai·yam·mim ve·ha·'o·vf yi·rev
ba·'a·retz.

22

וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים לְאֹמֶר פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיָּמִים וְהָעוֹף יִרְבֶּה בָּאָרֶץ:

wayəbārek ʔōtām ʔēlōhīm lēʔmōr pərū ūrəbū ūmilū ʔet·hammáym bayyammím wəhāʿōp yíreb bāʾāreš

22

και ηυλογησεν αυτα ο θεος λεγων αυξανεσθε και πληθυνεσθε και πληρωσατε τα υδατα εν ταις θαλασσαις και τα πετεινα πληθυνεσθωσαν επι της γης

kai ēulogēsen auta o theos legōn auξανesthe kai plēthunesthe kai plērōsate ta udata en tais thalassais kai ta peteina plēthunesthōsan epi tēs gēs

* * * * *

23 And there was evening and there was morning, a fifth day.

23

וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי: ה

vay·hi·e·rev vay·hi·vo·ker yo·vm cha·mi·shi. f

23

וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי: פ

wayəhî-ʿereb wayəhî·bōqer yôm ḥāmîšî p

23

και εγενετο εσπερα και εγενετο πρωι ημερα πεμπτη

kai egeneto espera kai egeneto prōi ēmera pemptē

* * * * *

24 And Elohim said: 'Let the earth bring forth the living creature after its kind, cattle, and creeping thing, and beast of the earth after its kind.' And it was so.

24

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחית-ארץ למינה ויהי-כן:

vai·yo·mer e·lo·him to·v·tze ha·'a·retz ne·fesh chai·yah le·mi·nah be·he·mah va·re·mes ve·chay·tov·e·retz
le·mi·nah vay·hi·chen.

24

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחית-ארץ למינה ויהי-כן:

wayyō³mer ʿēlōhīm tōṣē³ hāʾāreṣ nēpeš ḥayyā^h ləmīnāh bəhēmā^h wārēmes wəḥaytō³-ēreṣ ləmīnāh wayəhī-
kēn

24

και ειπεν ο θεος εξαγαγετω η γη ψυχην ζωσαν κατα γενοσ τετραποδα και ερπετα και θηρια της γης κατα γενοσ
και εγενετο ουτωσ

kai eipen o theos eḗagagetō ē gē psuchēn zōsan kata genos tetrapoda kai erpeta kai thēria tēs gēs kata genos kai
egeneto outōs

* * * * *

25 And Elohim made the beast of the earth after its kind, and the cattle after their kind, and every thing that creepeth upon the ground after its kind; and Elohim saw that it was good.

25

ויעש אלהים את-חית הארץ למינה ואת-הבהמה למינה ואת כל-רמש האדמה למינהו וירא אלהים
כי-טוב:

vai·ya·'as e·lo·him et·chai·yat ha·'a·retz le·mi·nah ve·'et·hab·be·he·mah le·mi·nah ve·'et kol·re·mes
ha·'a·da·mah le·mi·ne·hu vai·yar· e·lo·him ki·to·vv.

25

ויעש אלהים את-חית הארץ למינה ואת-הבהמה למינה ואת כל-רמש האדמה למינהו וירא
אלהים כי-טוב:

wayyá³as ʿēlōhīm ʿeṭ-ḥayyat hāʾāreṣ ləmīnāh wəʿeṭ-habbəhēmā^h ləmīnāh wəʿeṭ kol-rēmes ḥāʾādāmā^h
ləmīnēhū wayyār³ ʿēlōhīm kī-tōḅ

25

και εποιησεν ο θεος τα θηρια της γης κατα γενος και τα κτηνη κατα γενος και παντα τα ερπετα της γης κατα
γενος αυτων και ειδεν ο θεος οτι καλα

kai epoiēsen o theos ta thēria tēs gēs kata genos kai ta ktēnē kata genos kai panta ta erpeta tēs gēs kata genos
autōn kai eiden o theos oti kala

* * * * *

26 And Elohim said: 'Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth.'

26

ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל־הארץ
ובכל־הרמש הרמש על־הארץ:

vai·yo·mer e·lo·him na·'a·seh a·dam be·tzal·me·nu kid·mu·te·nu ve·yir·du vid·gat hai·yam u·ve·'o·vf
ha·sha·ma·yim u·vab·be·he·mah u·ve·chol·ha·'a·retz u·ve·chol·ha·re·mes ha·ro·mes al·ha·'a·retz.

26

ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל־הארץ
ובכל־הרמש הרמש על־הארץ:

wayyō'mer ʿēlōhîm naʿāseh ʾādām bašalmēnū kidmūtēnū wəyirdū bidgat hayyām ûbʿôp haššāmáyim
ûbabbəhēmāh ûbəkōl-hāʾāreš ûbəkōl-hāremes hārōmēs ʿal-hāʾāreš

26

και ειπεν ο θεος ποιησωμεν ανθρωπον κατ' εικονα ημετεραν και καθ' ομοιωσιν και αρχετωσαν των ιχθυων της
θαλασσης και των πετεινων του ουρανου και των κτηνων και πασης της γης και παντων των ερπετων των
ερποντων επι της γης

kai eipen o theos poiēsōmen anthrōpon kat' eikona ēmeteran kai kath' omoiōsin kai archetōsan tōn ichthuōn tēs
thalassēs kai tōn peteinōn tou ouranou kai tōn ktēnōn kai pasēs tēs gēs kai pantōn tōn erpetōn tōn erpontōn epi
tēs gēs

* * * * *

27 And Elohim created man in His own image, in the image of Elohim created He him; male and female created He them.

27

ויברא אלהים את־האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:

vai·yiv·ra e·lo·him et·ha·'a·dam be·tzal·mov be·tze·lem e·lo·him ba·ra o·tov za·char u·ne·ke·vah ba·ra o·tam.

27

וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצִלְמוֹ בְּעֵלְמֹ בְּעֵלְמֹ אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם:

wayyibrāʔ ʔēlōhīm ʔet-hāʔādām bəšalmō bəšélem ʔēlōhīm bārāʔ ʔōtō zākār ûnəqēbā^h bārāʔ ʔōtām

27

και εποιησεν ο θεος τον ανθρωπον κατ' εικονα θεου εποιησεν αυτον αρσεν και θηλυ εποιησεν αυτους

kai epoiēsen o theos ton anthrōpon kat' eikona theou epoiēsen auton arsen kai thēlu epoiēsen autous

* * * * *

28 And Elohim blessed them; and Elohim said unto them: 'Be fruitful, and multiply, and replenish the earth, and subdue it; and have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over every living thing that creepeth upon the earth.'

28

ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את-הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל-חיה הרמשת על-הארץ:

vay·va·rech o·tam e·lo·him vai·yo·mer la·hem e·lo·him pe·ru u·re·vu u·mil·'u et·ha·'a·retz ve·chiv·shu·ha u·re·du bid·gat hai·yam u·ve·'o·vf ha·sha·ma·yim u·ve·chol·chai·yah ha·ro·me·set al·ha·'a·retz.

28

וַיְבָרֵךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכַבְּשׁוּהָ וּרְדוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיַּה הַרְמֵשֶׁת עַל־הָאָרֶץ:

wayəbārek ʔōtām ʔēlōhīm wayyōʔmer lāhem ʔēlōhīm pərû ûrəbû ûmilʔû ʔet-hāʔāreš wəkiḇšūhā ûrəḏû bidgat hayyām ûbəʕōḇ haššāmāyim ûbəkōl-ḥayyā^h hārōméset ʕal-hāʔāreš

28

και ηυλογησεν αυτους ο θεος λεγων αυξανεσθε και πληθυνεσθε και πληρωσατε την γην και κατακυριευσατε αυτης και αρχετε των ιχθυων της θαλασσης και των πετεινων του ουρανου και παντων των κτηνων και πασης της γης και παντων των ερπετων των ερποντων επι της γης

kai ēulogēsen autous o theos legōn auξανesthe kai plēthunesthe kai plērōsate tēn gēn kai katakurieusate autēs kai archete tōn ichthuōn tēs thalassēs kai tōn peteinōn tou ouranou kai pantōn tōn ktēnōn kai pasēs tēs gēs kai pantōn tōn erpetōn tōn erpontōn epi tēs gēs

* * * * *

29 And Elohim said: 'Behold, I have given you every herb yielding seed, which is upon the face of all the earth, and every tree, in which is the fruit of a tree yielding seed - to you it shall be for food;

29

ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את-כל-עשב זרע אשר על-פני כל-הארץ ואת-כל-העץ אשר-בו פרי-עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה:

vai·yo·mer e·lo·him hin·neh na·tat·ti la·chem et·kol·e·sev zo·re·a' ze·ra a·sher al·pe·nei chol·ha·'a·retz ve·'et·kol·ha·'etz a·sher·bov fe·ri·etz zo·re·a' za·ra la·chem yih·yeh le·'a·che·lah.

29

ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את-כל-עשב זרע זרע אשר על-פני כל-הארץ ואת-כל-העץ אשר-בו פרי-עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה:

wayyōmer ʿēlōhîm hinnē^h nāṭattî lākem ʿet·kol·-ʿéšeb zōrē^{ac} zēra^c ʾāšer ʿal·pənê kol·hāʾāreš wəʿet·kol·hāʿēš ʾāšer·bô p̄arî·-ʿēš zōrē^{ac} zāra^c lākem yihye^h ləʾoklā^h

29

και ειπεν ο θεος ιδου δεδωκα υμιν παν χορτον σποριμον σπειρον σπερμα ο εστιν επανω πασης της γης και παν ξυλον ο εχει εν εαυτω καρπον σπερματος σποριμου υμιν εσται εις βρωσιν

kai eipen o theos idou dedōka umin pan chorton sporimon speiron sperma o estin epanō pasēs tēs gēs kai pan xulon o echei en eautō karpon spermatos sporimou umin estai eis brōsin

* * * * *

30 and to every beast of the earth, and to every fowl of the air, and to every thing that creepeth upon the earth, wherein there is a living soul, I have given every green herb for food.' And it was so.

30

ולכל-חית הארץ ולכל-עוף השמים ולכל רומש על-הארץ אשר-בו נפש חיה את-כל-ירק עשב לאכלה ויהי-כן:

u·le·chol·chai·yat ha·'a·retz u·le·chol·o·vf ha·sha·ma·yim u·le·chol ro·v·mes al·ha·'a·retz a·sher·bov ne·fesh chai·yah et·kol·ye·rek e·sev le·'a·che·lah vay·hi·chen.

30

ולכל-חית הארץ ולכל-עוף השמים ולכל רומש על-הארץ אשר-בו נפש חיה את-כל-ירק עשב לאכלה ויהי-כן:

ûləkōl·ḥayyat hāʾāreš ûləkōl·-ʿōp haššāmāyim ûləkōl rômēs ʿal·hāʾāreš ʾāšer·bô nēpeš ḥayyā^h ʿet·kol·yéreq ʿéšeb ləʾoklā^h wayəhî·kēn

30

και πασι τοις θηριοις της γης και πασι τοις πετεινοις του ουρανου και παντι ερπετω τω ερποντι επι της γης ο εχει εν εαυτω ψυχην ζωης παντα χορτον χλωρον εις βρωσιν και εγενετο ουτως

kai pasi tois thēriois tēs gēs kai pasi tois peteinois tou ouranou kai panti erpetō tō erponti epi tēs gēs o echei en eautō psuchēn zōēs panta chorton chlōron eis brōsin kai egeneto outōs

* * * * *

31 And Elohim saw every thing that He had made, and, behold, it was very good. And there was evening and there was morning, the sixth day.

31

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי: פ

vai·yar· e·lo·him et·kol·a·sher a·sah ve·hin·neh·to·vv me·'od vay·hi·e·rev vay·hi·vo·ker yo·vm ha·shi·shi. f

31

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי: פ

wayyár^ʔ ʔēlōhîm ʔet·kol·ʔāšer ʕāšā^h wəhinnē^h-ṭôḇ məʔōḏ wayəhî-ʕéreb wayəhî-bôqer yôm haššiššî p

31

και ειδεν ο θεος τα παντα οσα εποιησεν και ιδου καλα λιαν και εγενετο εσπερα και εγενετο πρωι ημερα εκτη

kai eiden o theos ta panta osa epoiēsen kai idou kala lian kai egeneto espera kai egeneto prōi ēmera ektē

* * * * *

GENESIS 2

1 And the heaven and the earth were finished, and all the host of them.

1

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם:

vay·chul·lu ha·sha·ma·yim ve·ha·'a·retz ve·chol·tze·va·'am.

1

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם:

wayəḵullû haššāmáyim wəhāʔāreṣ wəḵol-šəḇāʔām

1

και συνετελεσθησαν ο ουρανος και η γη και πας ο κοσμος αυτων

kai sunetelesthēsan o ouranos kai ē gē kai pas o kosmos autōn

* * * * *

2 And on the seventh day Elohim finished His work which He had made; and He rested on the seventh day from all His work which He had made.

2

ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל־מלאכתו אשר עשה:

vay·chal e·lo·him bai·yo·vm ha·she·vi·'i me·lach·tov a·sher a·sah vai·yish·bot bai·yo·vm ha·she·vi·'i mik·kol·me·lach·tov a·sher a·sah.

2

וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:

wayəḵal ʿēlōhīm bayyôm haššəbīʿî mēlaʿkəṭō ʾāšer ʿāśāʰ wayyišbōṭ bayyôm haššəbīʿî mikkol-mēlaʿkəṭō ʾāšer ʿāśāʰ

2

και συνετελεσεν ο θεος εν τη ημερα τη εκτη τα εργα αυτου α εποιησεν και κατεπαυσεν τη ημερα τη εβδομη απο παντων των εργαων αυτου ων εποιησεν

kai sunetelesen o theos en tē ēmera tē ektē ta erga autou a epoiēsen kai katepausen tē ēmera tē ebdomē apo pantōn tōn ergōn autou ōn epoiēsen

* * * * *

3 And Elohim blessed the seventh day, and hallowed it; because that in it He rested from all His work which Elohim in creating had made.

3

ויברך אלהים את־יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל־מלאכתו אשר־ברא אלהים לעשות:

vay·va·rech e·lo·him et·yo·vm ha·she·vi·'i vay·kad·desh o·tov ki vov sha·vat mik·kol·me·lach·tov a·sher·ba·ra e·lo·him la·'a·so·vt. f

3

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

פ

wayəḇāreḵ ʿēlōhīm ʿeṭ·yôm haššəbīʿî wayəqaddēš ʾōṭō kī bō šābaṭ mikkol-mēlaʿkəṭō ʾāšer-bārāʾ ʿēlōhīm laʿāśōṭ p

3

και ηυλογησεν ο θεος την ημεραν την εβδομην και ηγιασεν αυτην οτι εν αυτη κατεπαυσεν απο παντων των εργαων αυτου ων ηρξατο ο θεος ποιησαι

kai ēulogēsen o theos tēn ēmeran tēn ebdomēn kai ēgiasen autēn oti en autē katepausen apo pantōn tōn ergōn autou ōn ērξato o theos poiēsai

* * * * *

4 These are the generations of the heaven and of the earth when they were created, in the day that Yahowah Elohim made earth and heaven.

4

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים:

el·leh to·vl·do·vt ha·sha·ma·yim ve·ha·'a·retz be·hib·ba·re·'am be·yo·vm a·so·vt yhvh e·lo·him e·retz ve·sha·ma·yim.

4

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאֵם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:

ʿēlle^h tōldōt haššāmāyim wəhāʿāreš bəhibbārʾām bəyōm ʿāsōt yhw^h(ʾādōnāy) ʿēlōhīm ʿereš wəšāmāyim

4

αυτη η βιβλος γενεσεως ουρανου και γης οτε εγενετο η ημερα εποιησεν (יהוה) ο θεος τον ουρανον και την γην

autē ē biblos genešeōs ouranou kai gēs ote egeneto ē ēmera epoiēsen (yhvh) o theos ton ouranon kai tēn gēn

* * * * *

5 No shrub of the field was yet in the earth, and no herb of the field had yet sprung up; for Yahowah Elohim had not caused it to rain upon the earth, and there was not a man to till the ground;

5

וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל־עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על־הארץ ואדם אין לעבד את־האדמה:

ve·chol si·ach has·sa·deh te·rem yih·yeh va·'a·retz ve·chol·e·sev has·sa·deh te·rem yitz·mach ki lo him·tir yhvh e·lo·him al·ha·'a·retz ve·'a·dam a·yin la·'a·vod et·ha·'a·da·mah.

5

וְכֹל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרָם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכֹל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרָם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעַבֵּד אֶת־הָאֲדָמָה:

wəḵōl šīʾaḥ haššāde^h ʿērem yiḥye^h bāʿāreš wəḵol·e·sev haššāde^h ʿērem yišmāḥ kī lōʾ himṭîr yhw^h(ʾādōnāy) ʿēlōhīm ʿal·hāʿāreš wəʾādām ʾāyin laʿābōd ʿet·hāʾādāmā^h

5

και παν χλωρον αγρου προ του γενεσθαι επι της γης και παντα χορτον αγρου προ του ανατειλαι ου γαρ εβρεξεν (יהוה) ο θεος επι την γην και ανθρωπος ουκ ην εργαζεσθαι την γην

kai pan chlōron agrou pro tou genesthai epi tēs gēs kai panta chorton agrou pro tou anateilai ou gar ebreξen (yhvh) o theos epi tēn gēn kai anthrōpos ouk ēn ergazesthai tēn gēn

* * * * *

6 but there went up a mist from the earth, and watered the whole face of the ground.

6

ואד יעלה מן־הארץ והשקה את־כל־פני־האדמה:

ve·'ed ya·'a·leh min-ha·'a·retz ve·hish·kah et-kol-pe·nei-ha·'a·da·mah.

6

וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת־כָּל־פְּנֵי־הָאֲדָמָה:

wə'ēd ya'āle^h min-hā'āreṣ wəhišqā^h 'eṭ-kol-pəneî-hā'ādāmā^h

6

πηγη δε ανεβαινεν εκ της γης και εποτιζεν παν το προσωπον της γης

pēgē de anebainen ek tēs gēs kai epotizen pan to prosōpon tēs gēs

* * * * *

7 Then Yahowah Elohim formed man of the dust of the ground, and breathed into his nostrils the breath of life; and man became a living soul.

7

וייצר יהוה אלהים את־האדם עפר מן־האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה:

vai·yi·tzer yhvh e·lo·him et-ha·'a·dam a·far min-ha·'a·da·mah vai·yip·pach be·'ap·pav nish·mat chai·yim vay·hi ha·'a·dam le·ne·fesh chai·yah.

7

וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עֹפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשֵׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:

wayyîṣer yhw^h(ʿādōnāy) ʿēlōhîm ʿeṭ-hāʿādām ʿāpār min-hāʿādāmā^h wayyipphaḥ bəʿappāyw nišmat ḥayyîm wayəḥî hāʿādām lənépeš ḥayyā^h

7

και επλασεν (יהוה) ο θεος τον ανθρωπον χουν απο της γης και ενεφυσησεν εις το προσωπον αυτου πνοην ζωης και εγενετο ο ανθρωπος εις ψυχην ζωσαν

kai eplasen (yhvh) o theos ton anthrōpon choun apo tēs gēs kai enephusēsen eis to prosōpon autou pnoēn zōēs kai egeneto o anthrōpos eis psuchēn zōsan

* * * * *

8 And Yahowah Elohim planted a garden eastward, in Eden; and there He put the man whom He had formed.

8

ויטע יהוה אלהים גן־בעדן מקדם וישם שם את־האדם אשר יצר:

vai·yit·ta yhv̄h e·lo·him gan·be·'e·den mik·ke·dem vai·ya·sem sham et·ha·'a·dam a·sher ya·tzar.

8

וַיִּטֵּעַ יְהוָה אֱלֹהִים גֵּן־בְּעֵדֶן מִקְדָּם וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר:

wayyitṭa^c yhw̄h(ʔādōnāy) ʔēlōhīm gan·bā^cēden miqqēdem wayyāsem šām ʔet·hā^cādām ʔāšer yāšār

8

και εφύτευσεν κυριος(יהוה) ο θεος παραδεισον εν εδεμ κατα ανατολας και εθετο εκει τον ανθρωπον ον επλασεν
kai ephuteusen kurios(yhv̄h) o theos paradeison en edem kata anatorias kai etheto ekei ton anthrōpon on eplasen

* * * * *

9 And out of the ground made Yahowah Elohim to grow every tree that is pleasant to the sight, and good for food; the tree of life also in the midst of the garden, and the tree of the knowledge of good and evil.

9

ויצמח יהוה אלהים מן־האדמה כל־עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע:

vai·yatz·mach yhv̄h e·lo·him min·ha·'a·da·mah kol·etz nech·mad le·mar·'eh ve·to·vv le·ma·'a·chol ve·'etz ha·chai·yim be·to·vch hag·gan ve·'etz had·da·'at to·vv va·ra.

9

וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֵה וְטוֹב לְמֵאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע:

wayyašmaḥ yhw̄h(ʔādōnāy) ʔēlōhīm min·hā^cādāmā^h kol·ēṣ neḥmāḍ lomar^ce^h wəṭōḅ ləma^cākāl wə^cēṣ haḥayyīm bəṭōk^k haggān wə^cēṣ haddā^cat ṭōḅ wārā^c

9

και εξανειλεν (יהוה) ο θεος ετι εκ της γης παν ξυλον ωραιον εις ορασιν και καλον εις βρωσιν και το ξυλον της ζωης εν μεσω τω παραδεισω και το ξυλον του ειδεναι γνωστον καλου και πονηρου

kai ežaneteilen (yhvh) o theos eti ek tēs gēs pan ξulon ōraion eis orasin kai kalon eis brōsin kai to ξulon tēs zōēs en mesō tō paradeisō kai to ξulon tou eidenai gnōston kalou kai ponērou

* * * * *

10 And a river went out of Eden to water the garden; and from thence it was parted, and became four heads.

10

ונהר יצא מעדן להשקות את־הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים:

ve·na·har yo·tze me·'e·den le·hash·ko·vt et·hag·gan u·mi·sham yip·pa·red ve·ha·yah le·'ar·ba·'ah ra·shim.

10

ונהר יצא מעדן להשקות את־הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים:

wənāhār yōšēᵑ mē'ēden ləhašqōt̄ ʔet·haggān ūmiššām yippārēd wəhāyā^h lə'arbā'ā^h rāšîm

10

ποταμος δε εκπορευεται εξ εδεμ ποτιζειν τον παραδεισον εκειθεν αφοριζεται εις τεσσαρας αρχας

potamos de ekporeuetai eḡ edem potizein ton paradeison ekeithen aphorizetai eis tessarar archas

* * * * *

11 The name of the first is Pishon; that is it which compasseth the whole land of Havilah, where there is gold;

11

שם האחד פישון הוא הסבב את כל־ארץ החוילה אשר־שם הזהב:

shem ha·'e·chad pi·sho·vn hu has·so·vev et kol·e·retz ha·cha·vi·lah a·sher·sham haz·za·hav.

11

שם האחד פישון הוא הסבב את כל־ארץ החוילה אשר־שם הזהב:

šēm hāᵑeḡād pîšōn hūᵑ hassōbēb ʔēt kol·'éreṣ haḡāwîlā^h ʔāšer·šām hazzāhāb

11

ονομα τω ενι φισων ουτος ο κυκλων πασαν την γην ευιλατ εκει ου εστιν το χρυσιον

onoma tō eni phisōn outos o kuklōn pasan tēn gēn euilat ekei ou estin to chrusion

* * * * *

12 and the gold of that land is good; there is bdellium and the onyx stone.

12

וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם:

u·za·hav ha·'a·retz ha·hi·v to·vv sham hab·be·do·lach ve·'e·ven ha·sho·ham.

12

וְזָהָב הָאָרֶץ הִוא טוֹב שֶׁם הַבְּדֹלָח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם:

ûzāhab hā'āreṣ hahiw' tōb šām habbədōlah wə'ēben haššōham

12

12 το δε χρυσιον της γης εκεινης καλον και εκει εστιν ο ανθραξ και ο λιθος ο πρασινος

12 to de chrusion tēs gēs ekeinēs kalon kai ekei estin o anthraξ kai o lithos o prasinos

* * * * *

13 And the name of the second river is Gihon; the same is it that compasseth the whole land of Cush.

13

וּשְׁמֵה־הַנָּהָר הַשְּׁנַי גִּיחֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֶת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ:

ve·shem·han·na·har ha·she·ni gi·cho·vn hu has·so·v·vev et kol·e·retz kush.

13

וּשְׁמֵה־הַנָּהָר הַשְּׁנַי גִּיחֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֶת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ:

wəšēm·hannāhār haššēnî gîḥôn hū' hassôbēb 'et kol·'ereṣ kûš

13

και ονομα τω ποταμω τω δευτερω γηων ουτος ο κυκλων πασαν την γην αιθιοπιας

kai onoma tō potamō tō deuterō gēōn outos o kuklōn pasan tēn gēn aithiopias

* * * * *

14 And the name of the third river is Tigris; that is it which goeth toward the east of Asshur. And the fourth river is the Euphrates.

14

וּשְׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדְקֵל הוּא הַהֹלֵךְ קִדְמַת אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הַרְבִּיעִי הוּא פְּרָת:

ve·shem han·na·har ha·she·li·shi chid·de·kel hu ha·ho·lech kid·mat a·shur ve·han·na·har ha·re·vi·'i hu fe·rat.

14

וּשְׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדְקֵל הוּא הַהֹלֵךְ קִדְמַת אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הַרְבִּיעִי הוּא פְּרָת:

wəšēm hannāhār haššəlīšî ḥiddēqel hū' ḥahōlēk qidmat 'aššûr wəhannāhār ḥārəbî'î hū' pērāt

14

και ο ποταμος ο τριτος τιγρις ουτος ο πορευομενος κατεναντι ασσυριων ο δε ποταμος ο τεταρτος ουτος ευφρατης

kai o potamos o tritos tigris outos o poreuomenos katenanti assuriōn o de potamos o tetartos outos euphratēs

* * * * *

15 And Yahowah Elohim took the man, and put him into the garden of Eden to dress it and to keep it.

15

ויקח יהוה אלהים את־האדם וינחהו בגן־עדן לעבדה ולשמרה:

vai·yik·kach yhv̄h e·lo·him et·ha·'a·dam vai·yan·ni·che·hu ve·gan·e·den le·'a·ve·dah u·le·sha·me·rah.

15

ויקח יהוה אלהים את־האדם וינחהו בגן־עדן לעבדה ולשמרה:

wayyiqqah yhw̄h(ʿādōnāy) ʿēlōhīm ʿet·hāʿādām wayyannīhēhū bəgān·ēden ləʿōbdāh ûləšomrāh

15

και ελαβεν κυριος(יהוה) ο θεος τον ανθρωπον ον επλασεν και εθετο αυτον εν τω παραδεισω εργαζεσθαι αυτον και φυλασσειν

kai elaben kurios(yhv̄h) o theos ton anthrōpon on eplasen kai etheto auton en tō paradeisō ergazesthai auton kai phulassein

* * * * *

16 And Yahowah Elohim commanded the man, saying: 'Of every tree of the garden thou mayest freely eat;

16

ויצו יהוה אלהים על־האדם לאמר מכל עץ־הגן אכל תאכל:

vay·tzav yhv̄h e·lo·him al·ha·'a·dam le·mor mik·kol etz·hag·gan a·chol to·chel.

16

ויצו יהוה אלהים על־האדם לאמר מכל עץ־הגן אכל תאכל:

wayəṣaw yhw̄h(ʿādōnāy) ʿēlōhīm ʿal·hāʿādām lēʾmōr mikkōl ʿeṣ·haggān ʾākōl tōʾkēl

16

και ενειλαιτο κυριος(יהוה) ο θεος τω αδαμ λεγων απο παντος ξυλου του εν τω παραδεισω βρωσει φαγη

kai eneteilato kurios(yhv̄h) o theos tō adam legōn apo pantos xulou tou en tō paradeisō brōsei phagē

* * * * *

17 but of the tree of the knowledge of good and evil, thou shalt not eat of it; for in the day that thou eatest thereof thou shalt surely die.'

17

ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות:

u·me·'etz had·da·'at to·vv va·ra lo to·chal mim·men·nu ki be·yo·vm a·cha·le·cha mim·men·nu mo·vt ta·mut.

17

ומֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת:

ûmē'ēs haddá'at tōb wārā' lō' tō'kal mimménnû kí bəyôm 'ākolkā mimménnû môt tāmût

17

απο δε του ξυλου του γινωσκειν καλον και πονηρον ου φαγεσθε απ' αυτου η δ' αν ημερα φαγητε απ' αυτου θανατω αποθανεισθε

apo de tou xylou tou ginōskein kalon kai ponēron ou phagesthe ap' autou ē d' an ēmera phagēte ap' autou thanatō apothaneisthe

* * * * *

18 And Yahowah Elohim said: 'It is not good that the man should be alone; I will make him a help meet for him.'

18

ויאמר יהוה אלהים לא־טוב היות האדם לבדו אעשה־לו עזר כנגדו:

vai·yo·mer yhvh e·lo·him lo-to·vv he·yo·vt ha·'a·dam le·vad·dov e·'e·seh-lov e·zer ke·neg·dov.

18

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הֵיזֶה הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ:

wayyō'mer yhw(ā'dōnāy) 'ēlōhîm lō'-tōb hēyōt hā'ādām ləbaddō 'e'ēsēh-llō 'ēzer kənegdō

18

και ειπεν κυριος(יהוה) ο θεος ου καλον ειναι τον ανθρωπον μονον ποιησωμεν αυτω βοηθον κατ' αυτον

kai eipen kurios(yhvh) o theos ou kalon einai ton anthrōpon monon poiēsōmen autō boēthon kat' auton

* * * * *

19 And out of the ground Yahowah Elohim formed every beast of the field, and every fowl of the air; and brought them unto the man to see what he would call them; and whatsoever the man would call every living creature, that was to be the name thereof.

19

ויצר יהוה אלהים מן־האדמה כל־חית השדה ואת כל־עוף השמים ויבא אל־האדם לראות מה־יקרא־לו
 וכל אשר יקרא־לו האדם נפש חיה הוא שמו:

vai·yi·tzer yhvh e·lo·him min·ha·'a·da·mah kol·chai·yat has·sa·deh ve·'et kol·o·vf ha·sha·ma·yim vai·ya·ve el·
 ha·'a·dam lir·'o·vt mah·yik·ra·lov ve·chol a·sher yik·ra·lov ha·'a·dam ne·fesh chai·yah hu she·mov.

19

ויצר יהוה אלהים מן־האדמה כל־חית השדה ואת כל־עוף השמים ויבא אל־האדם לראות
 מה־יקרא־לו וכל אשר יקרא־לו האדם נפש חיה הוא שמו:

wayyīšer yhwḥ(ʿādōnāy) ʿēlōhīm min·hāʿādāmā^h kol·ḥayyaṭ ḥāśśāde^h wəʿēṭ kol·ʿōp ḥāśśāmāyim wayyābē^ʿ
 ʿel·hāʿādām lirʾōṭ ma^h·yyiqrā^ʿ·lō wəkol ʿāšer yiqrā^ʿ·lō hāʿādām nēpeš ḥayyā^h hū^ʿ šəmō

19

και επλασεν (יהוה) ο θεος επι εκ της γης παντα τα θηρια του αγρου και παντα τα πετεινα του ουρανου και
 ηγαγεν αυτα προς τον αδαμ ιδειν τι καλεσει αυτα και παν ο εαν εκαλεσεν αυτο αδαμ ψυχην ζωσαν τουτο ονομα
 αυτου

kai eplasen (yhvh) o theos eti ek tēs gēs panta ta thēria tou agrou kai panta ta peteina tou ouranou kai ēgagen
 auta pros ton adam idein ti kalesei auta kai pan o ean ekalesen auto adam psuchēn zōsan touto onoma autou

* * * * *

20 And the man gave names to all cattle, and to the fowl of the air, and to every beast of the field; but for Adam there was not found a help meet for him.

20

ויקרא האדם שמות לכל־הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולא־מצא עזר כנגדו:

vai·yik·ra ha·'a·dam she·mo·vt le·chol·hab·be·he·mah u·le·'o·vf ha·sha·ma·yim u·le·chol chai·yat has·sa·deh
 u·le·'a·dam lo·ma·tza e·zer ke·neg·dov.

20

ויקרא האדם שמות לכל־הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולא־מצא עזר כנגדו:

wayyiqrā^ʿ hāʿādām šēmōṭ ləkol·habbəhēmā^h ûleʿōp ḥāśśāmāyim ûləkol ḥayyaṭ ḥāśśāde^h ûleʿādām lō^ʿ·
 māšā^ʿ ʿēzer kəneḡdō

20

και εκαλεσεν αδαμ ονοματα πασιν τοις κτηνεσιν και πασι τοις πετεινοις του ουρανου και πασι τοις θηριοις του
 αγρου τω δε αδαμ ουχ ευρεθη βοηθος ομοιος αυτω

kai ekalesen adam onomata pasin tois ktēnesin kai pasi tois peteinois tou ouranou kai pasi tois thēriois tou agrou
 tō de adam ouch eurethē boēthos omoios autō

* * * * *

21 And Yahowah Elohim caused a deep sleep to fall upon the man, and he slept; and He took one of his ribs, and closed up the place with flesh instead thereof.

21

ויפל יהוה אלהים תרדמה על-האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה:

vai·yap·pel yhvḥ e·lo·him tar·de·mah al·ha·'a·dam vai·yi·shan vai·yik·kach a·chat mi·tzal·'o·tav vai·yis·gor
ba·sar tach·ten·nah.

21

ויפל יהוה אלהים תרדמה על-האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה:

wayyappēl yhwḥ(ʿādōnāy) ʿēlōhīm tardēmā^h ʿal·hāʿādām wayyišān wayyiqqāḥ ʾaḥaṭ mišṣalʿōṭāyw
wayyisgōr bāsār taḥtēnnā^h

21

και επεβαλεν (יהוה) ο θεος εκστασιν επι τον αδαμ και υπνωσεν και ελαβεν μιαν των πλευρων αυτου και ανεπληρωσεν σαρκα αντ' αυτης

kai epebalen (yhvḥ) o theos ekstasin epi ton adam kai upnōsen kai elaben mian tōn pleurōn autou kai
aneplērōsen sarka ant' autēs

* * * * *

22 And the rib, which Yahowah Elohim had taken from the man, made He a woman, and brought her unto the man.

22

ויבן יהוה אלהים את-הצלע אשר-לקח מן-האדם לאשה ויבאה אל-האדם:

vai·yi·ven yhvḥ e·lo·him et·ha·tze·la a·sher·la·kach min·ha·'a·dam le·'i·shah vay·vi·'e·ha el·ha·'a·dam.

22

ויבן יהוה אלהים את-הצלע אשר-לקח מן-האדם לאשה ויבאה אל-האדם:

wayyīben yhwḥ(ʿādōnāy) ʿēlōhīm ʿeṭ·hašṣēlā^c ʾāšer·lāqaḥ min·hāʿādām ləʾiššā^h wayəḇīʿehā ʿel·hāʿādām

22

και ωκοδομησεν κυριος(יהוה) ο θεος την πλευραν ην ελαβεν απο του αδαμ εις γυναικα και ηγαγεν αυτην προς τον αδαμ

kai ōkodomēsen kurios(yhvḥ) o theos tēn pleuran ēn elaben apo tou adam eis gunaika kai ēgagen autēn pros ton
adam

* * * * *

23 And the man said: 'This is now bone of my bones, and flesh of my flesh; she shall be called Woman, because she was taken out of Man.'

23

ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה-זאת:

vai-yo-mer ha-'a-dam zot hap-pa-'am e-tzem me-'a-tza-mai u-va-sar mib-be-sa-ri le-zot yik-ka-re i-shah ki me-'ish lu-ko-chah-zot.

23

ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה-זאת:

wayyō'mer hā'ādām zō't happā'am 'ešem mē'āšāmay ūbāšār mibbēsārī ləzō't yiqqārē 'iššāh kī mē'īš lūqōhā^h-zzō't

23

και ειπεν αδαμ τουτο νυν οστουν εκ των οστεων μου και σαρξ εκ της σαρκος μου αυτη κληθησεται γυνη οτι εκ του ανδρος αυτης ελημφθη αυτη

kai eipen adam touto nun ostoun ek tōn osteōn mou kai sarx ek tēs sarkos mou autē klēthēsetai gunē oti ek tou andros autēs elēmphthē autē

* * * * *

24 Therefore shall a man leave his father and his mother, and shall cleave unto his wife, and they shall be one flesh.

24

על-כן יעזב-איש את-אביו ואת-אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד:

al-ken ya-'a-zav-ish et-a-viv ve-'et-im-mov ve-da-vak be-'ish-tov ve-hai-u le-va-sar e-chad.

24

על-כן יעזב-איש את-אביו ואת-אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד:

'al-kēn ya'āzob-īš 'et-'ābīw wə'et-'immō wəḏābaq bə'īštō wəhāyū ləbāšār 'eḥād

24

ενεκεν τουτου καταλειπει ανθρωπος τον πατερα αυτου και την μητερα αυτου και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου και εσονται οι δυο εις σαρκα μιαν

eneken toutou kataleipsei anthrōpos ton patera autou kai tēn mētera autou kai proskongēthēsetai pros tēn gunaika autou kai esontai oi duo eis sarka mian

* * * * *

25 And they were both naked, the man and his wife, and were not ashamed.

25

ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו:

vai·yih·yu she·nei·hem a·rum·mim ha·'a·dam ve·'ish·tov ve·lo yit·bo·sha·shu.

25

וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְּׁשׁוּ:

wayyihyû šənêhem 'ārûmmîm hā'ādām wə'ištō wəlō' yitbōššû

25

και ησαν οι δυο γυμνοι ο τε αδαμ και η γυνη αυτου και ουκ ησχυνοντο

kai ēsan oi duo gumnoi o te adam kai ē gunē autou kai ouk ēschunonto

* * * * *

GENESIS 3

1 Now the serpent was more subtle than any beast of the field which Yahowah Elohim had made. And he said unto the woman: 'Yea, hath Elohim said: Ye shall not eat of any tree of the garden?'

1

והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל-האשה אף כִּי־אמר אלהים לא
תאכלו מכל עץ הגן:

ve·han·na·chash ha·yah a·rum mik·kol chai·yat has·sa·deh a·sher a·sah yhvh e·lo·him vai·yo·mer el·ha·'i·shah
af ki·a·mar e·lo·him lo to·che·lu mik·kol etz hag·gan..

1

והנחש היה ערום מכל חֵית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אֵף כִּי־אָמַר
אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגָּן:

wəhannāḥāš hāyā^h 'ārûm mikkōl ḥayyat ḥāsšāde^h 'āšer 'āsā^h yhwh(ʿādōnāy) 'ēlōhîm wayyō^ʿmer 'el-
hā'iššā^h 'āp kî-āmar 'ēlōhîm lō' tō^ʿkəlû mikkōl 'ēš haggān

1

ο δε οφίς ην φρονιμωτατος παντων των θηριων των επι της γης ων εποιησεν κυριος(יהוה) ο θεος και ειπεν ο
οφίς τη γυναικι τι οτι ειπεν ο θεος ου μη φαγητε απο παντος ζυλου του εν τω παραδεισω

o de ophis ēn phronimōtatos pantōn tōn thēriōn tōn epi tēs gēs ōn epoiēsen kurios(yhvh) o theos kai eipen o
ophis tē gunaiki ti oti eipen o theos ou mē phagēte apo pantos zylou tou en tō paradeisō

* * * * *

2 And the woman said unto the serpent: 'Of the fruit of the trees of the garden we may eat;

2

ותאמר האשה אל־הנחש מפרי עץ־הגן נאכל:

vat-to·mer ha·i·shah el-han-na·chash mip·pe·ri etz-hag·gan no·chel.

2

וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרֵי עֵץ־הַגָּן נֹאכְלִים:

wattō³mer hā³iššā^h ʿel-hannāḥāš mippərī ʿēṣ-haggān nō³kēl

2

και ειπεν η γυνη τω οφει απο καρπου ξυλου του παραδεισου φαγομεθα

kai eipen ē gunē tō ophei apo karpou ξulou tou paradeisou phagometha

* * * * *

3 but of the fruit of the tree which is in the midst of the garden, Elohim hath said: Ye shall not eat of it, neither shall ye touch it, lest ye die.'

3

ומפרי העץ אשר בתוך־הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן־תמתון:

u·mip·pe·ri ha·'etz a·sher be·to·vch-hag·gan a·mar e·lo·him lo to·che·lu mim·men·nu ve·lo tig·ge·'u bov pen·te·mu·tun.

3

וּמִפְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוֹ פֶּן־תָּמּוּתוּן:

ûmippərî hā³ēṣ ʿăšer bə³tōk-haggān ʿāmar ʿēlōhîm lō³ tō³kəlû mimménû wəlō³ tiggə³û bō pen-təmutûn

3

απο δε καρπου του ξυλου ο εστιν εν μεσω του παραδεισου ειπεν ο θεος ου φαγεσθε απ' αυτου ουδε μη αψησθε αυτου ινα μη αποθανητε

apo de karpou tou ξulou o estin en mesō tou paradeisou eipen o theos ou phagesthe ap' autou oude mē apsēsthe autou ina mē apothanēte

* * * * *

4 And the serpent said unto the woman: 'Ye shall not surely die;

4

ויאמר הנחש אל־האשה לא־מות תמתון:

vai·yo·mer han·na·chash el·ha·'i·shah lo·mo·vt te·mu·tun.

4

ויאמר הנחש אל־האשה לא־מות תמתון:

wayyō³mer hannāhāš ʿel·hā³iššā^h lō³-mōt təmuṭūn

4

και ειπεν ο οφισ τη γυναικι ου θανατω αποθανεισθε

kai eipen o ophis tē gunaiki ou thanatō apothaneisthe

* * * * *

5 for Elohim doth know that in the day ye eat thereof, then your eyes shall be opened, and ye shall be as Elohim, knowing good and evil.'

5

כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע:

ki yo·de·a' e·lo·him ki be·yo·vm a·cha·le·chem mim·men·nu ve·nif·ke·chu ei·nei·chem vih·yi·tem ke·lo·him
yo·de·'ei to·vv va·ra.

5

כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע:

kî yōdē^{ac} ʿēlōhîm kî bəyôm ʾăkolḵem mimmēnnû wəniṣqəḥû ʿēnēḵem wiḥyîtem kēʾlōhîm yōdē^c ṭōb wārā^c

5

ηδει γαρ ο θεος οτι εν η αν ημερα φαγητε απ' αυτου διανοιχθησονται υμων οι οφθαλμοι και εσεσθε ως θεοι
γινωσκοντες καλον και πονηρον

ēdei gar o theos oti en ē an ēmera phagēte ap' autou dianoichthēsontai umōn oi ophthalmoi kai esesthe ōs theoi
ginōskontes kalon kai ponēron

* * * * *

6 And when the woman saw that the tree was good for food, and that it was a delight to the eyes, and that the tree was to be desired to make one wise, she took of the fruit thereof, and did eat; and she gave also unto her husband with her, and he did eat.

6

ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה-הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן
גם-לאישה עמה ויאכל:

vat-te-re ha·i·shah ki to·vv ha·'etz le·ma·'a·chol ve·chi ta·'a·vah-hu la·'ei·na·yim ve·nech·mad ha·'etz le·has·kil
vat·tik·kach mip·pir·yov vat·to·chal vat·tit·ten gam-le·i·shah im·mah vai·yo·chal.

6

ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה-הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו
ותאכל ותתן גם-לאישה עמה ויאכל:

wattére³ hā²iššā^h kî tōb hā^cēs ləma³ākāl wəkî t̄a³āwā^h-hū³ lā^cênáyim wənehmād hā^cēs ləhaškîl wattiqqah
mippiryô wattō³kāl wattittēn gam-lə³išāh ^cimmāh wayyō³kāl

6

και ειδεν η γυνη οτι καλον το ξυλον εις βρωσιν και οτι αρεστον τοις οφθαλμοις ιδειν και ωραιοιον εστιν του
κατανοησαι και λαβουσα του καρπου αυτου εφαγεν και εδωκεν και τω ανδρι αυτης μετ' αυτης και εφαγον

kai eiden ē gunē oti kalon to xulon eis brōsin kai oti areston tois ophthalmois idein kai ōraion estin tou
katanoēsai kai labousa tou karpou autou ephagen kai edōken kai tō andri autēs met' autēs kai ephagon

* * * * *

7 And the eyes of them both were opened, and they knew that they were naked; and they sewed fig-leaves together, and made themselves girdles.

7

ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת:

vat·tip·pa·kach·nah ei·nei she·nei·hem vai·ye·de·'u ki ei·rum·mim hem vai·yit·pe·ru a·leh te·'e·nah vai·ya·'a·su
la·hem cha·go·rot.

7

ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת:

wattippāqāḥnā^h ^cênê šənēhem wayyēd^cû kî ^cērummīm hēm wayyitpērû ^cālē^h t̄a³ēnā^h wayya^cāsû lāhem
ḥāgōrōt

7

και διηνοιχθησαν οι οφθαλμοι των δυο και εγνωσαν οτι γυμνοι ησαν και ερραψαν φυλλα συκης και εποιησαν
εαυτοις περιζωματα

kai diēnoichthēsan oi ophthalmoi tōn duo kai egnōsan oti gumnoi ēsan kai errapsan phunga sukēs kai epoiēsan
eautois perizōmata

* * * * *

8 And they heard the voice of Yahowah Elohim walking in the garden toward the cool of the day; and the man and his wife hid themselves from the presence of Yahowah Elohim amongst the trees of the garden.

8

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מֵתְהַלֵּךְ בַּגֵּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבְּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן:

vai·yish·me·'u et·ko·vl yhvh e·lo·him mit·hal·lech bag·gan le·ru·ach hai·yo·vm vai·yit·chab·be ha·'a·dam ve·'ish·tov mip·pe·nei yhvh e·lo·him be·to·vch etz hag·gan.

8

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מֵתְהַלֵּךְ בַּגֵּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבְּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן:

wayyišməʿû ʿet·qôl yhw(ʿādōnāy) ʿēlōhîm miṯhallēk baggān lərûḥ hayyôm wayyitḥabbēʿ hāʿādām wəʿištō mippənē yhw(ʿādōnāy) ʿēlōhîm bətōk ʿēš haggān

8

και ηκουσαν την φωνην κυριου(יהוה) του θεου περιπατουντος εν τω παραδεισω το δειλινον και εκρυβησαν ο τε αδαμ και η γυνη αυτου απο προσωπου κυριου(יהוה) του θεου εν μεσω του ξυλου του παραδεισου

ēkousan tēn phōnēn kuriou(yhvh) tou theou peripatountos en tō paradeisō to deilinos kai ekrubēsan o te adam kai ē gunē autou apo prosōpou kuriou(yhvh) tou theou en mesō tou xylou tou paradeisou

* * * * *

9 And Yahowah Elohim called unto the man, and said unto him: 'Where art thou?'

9

וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה:

vai·yik·ra yhvh e·lo·him el·ha·'a·dam vai·yo·mer lov ai·yek·kah.

9

וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה:

wayyiqrāʿ yhw(ʿādōnāy) ʿēlōhîm ʿel·hāʿādām wayyōʿmer lô ʿayyēkkāḥ

9

και εκαλεσεν κυριος(יהוה) ο θεος τον αδαμ και ειπεν αυτω αδαμ που ει

kai ekalesen kurios(yhvh) o theos ton adam kai eipen autō adam pou ei

* * * * *

10 And he said: 'I heard Thy voice in the garden, and I was afraid, because I was naked; and I hid myself.'

10

ויאמר את־קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בְּגַן וָאֵירָא כִּי־עִירָם אָנֹכִי וָאֶחְבַּא:

vai·yo·mer et·ko·le·cha sha·ma'·ti bag·gan va·'i·ra ki·ei·rom a·no·chi va·'e·cha·ve.

10

וַיֹּאמֶר אֶת־קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בְּגַן וָאֵירָא כִּי־עִירָם אָנֹכִי וָאֶחְבַּא:

wayyōmer ʿet·qōlkā šamāʿti baggān wāʾirāʿ kī·ʿērōm ʾanōkī wāʿehābēʿ

10

και ειπεν αυτω την φωνην σου ηκουσα περιπατουντος εν τω παραδεισω και εφοβηθην οτι γυμνος ειμι και εκρυβην

kai eipen autō tēn phōnēn sou ēkousa peripatountos en tō paradeisō kai ephobēthēn oti gumnos eimi kai ekrubēn

* * * * *

11 And He said: 'Who told thee that thou wast naked? Hast thou eaten of the tree, whereof I commanded thee that thou shouldst not eat?'

11

ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן־העץ אשר צויתך לבלתי אכל־ממנו אכלת:

vai·yo·mer mi hig·gid le·cha ki ei·rom at·tah ha·min·ha·'etz a·sher tziv·vi·ti·cha le·vil·ti a·chol·mim·men·nu a·cha·le·ta.

11

וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עִירָם אַתָּה הַמֵּן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבַלְתִּי אֶכְלֹמֶנּוּ אָכַלְתָּ:

wayyōmer mī higgîd ləkā kī ʿērōm ʾattā^h hāmin·hāʿeš ʾāšer šiwwîṭīkā ləbiltī ʾākol·mimmennū ʾākāltā

11

και ειπεν αυτω τις ανηγγειλεν σοι οτι γυμνος ει μη απο του ξυλου ου ενετειλαμην σοι τουτου μονου μη φαγειν απ' αυτου εφαγες

kai eipen autō tis anēggeilen soi oti gumnos ei mē apo tou xylou ou eneteilamēn soi toutou monou mē phagein ap' autou ephages

* * * * *

12 And the man said: 'The woman whom Thou gavest to be with me, she gave me of the tree, and I did eat.'

12

ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל:

vai·yo·mer ha·'a·dam ha·'i·shah a·sher na·tat·tah im·ma·di hi·v na·te·nah·li min·ha·'etz va·'o·chel.

12

ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל:

wayyōmer hā'ādām hā'iššāh 'āšer nātātāh 'immādī hiw' nātnāh·llī min·hā'ēš wā'ōkēl

12

και ειπεν ο αδαμ η γυνη ην εδωκας μετ' εμου αυτη μοι εδωκεν απο του ξυλου και εφαγον

kai eipen o adam ē gunē ēn edōkas met' emou autē moi edōken apo tou ξulou kai ephagon

* * * * *

13 And Yahowah Elohim said unto the woman: 'What is this thou hast done?' And the woman said: 'The serpent beguiled me, and I did eat.'

13

ויאמר יהוה אלהים לאשה מהזאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל:

vai·yo·mer yhv̄h e·lo·him la·'i·shah mah·zot a·sit vat·to·mer ha·'i·shah han·na·chash hi·shi·'a·ni va·'o·chel.

13

ויאמר יהוה אלהים לאשה מהזאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל:

wayyōmer yhw̄h(ʾādōnāy) ʾēlōhīm lā'iššāh mah·zzōt 'āsīt wattōmer hā'iššāh hannāhāš hiššī'ānī wā'ōkēl

13

και ειπεν κυριος(יהוה) ο θεος τη γυναικι τι τουτο εποιησας και ειπεν η γυνη ο οφισ ηπατησεν με και εφαγον

kai eipen kurios(yhv̄h) o theos tē gunaiki ti touto epoiēsas kai eipen ē gunē o ophis ēpatēsen me kai ephagon

* * * * *

14 And Yahowah Elohim said unto the serpent: 'Because thou hast done this, cursed art thou from among all cattle, and from among all beasts of the field; upon thy belly shalt thou go, and dust shalt thou eat all the days of thy life.'

14

ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארוך אתה מכל־הבהמה ומכל חית השדה על־גחנך תלך ועפר תאכל כל־ימי חיך:

vai·yo·mer yhvh e·lo·him el·han·na·chash ki a·si·ta zot a·rur at·tah mik·kol·hab·be·he·mah u·mik·kol chai·yat
has·sa·deh al·ge·cho·ne·cha te·lech ve·'a·far to·chal kol·ye·mei chai·yei·cha.

14

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אֲרֹר אֶתְּךָ מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
עַל־גְּחֹנֶךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ:

wayyōmer yhw(ʾādōnāy) ʾēlōhīm ʿel·hannāḥāš kī ʿāsītā zzōṯt ʾārūr ʾattāḥ mikkol·habbəhēmāḥ ūmikkōl
ḥayyat ḥaśśādeḥ ʿal·gəḥōnkā tēlēk wəʿāpār tōḵal kol·yəmē ḥayyeḵkā

14

και ειπεν κυριος(יהוה) ο θεος τω οφει οτι εποιησας τουτο επικαταρατος συ απο παντων των κτηνων και απο
παντων των θηριων της γης επι τω στηθει σου και τη κοιλια πορευση και γην φαγη πασας τας ημερας της ζωης
σου

kai eipen kurios(yhvh) o theos tō ophei oti epoiēsas touto epikataratos su apo pantōn tōn ktēnōn kai apo pantōn
tōn thēriōn tēs gēs epi tō stēthei sou kai tē koilia poreusē kai gēn phagē pasas tas ēmeras tēs zōēs sou

* * * * *

**15 And I will put enmity between thee and the woman, and between thy seed and her seed; they shall
bruise thy head, and thou shalt bruise their heel.'**

15

ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב: ס

ve·'ei·vah a·shit bei·ne·cha u·vein ha·'i·shah u·vein zar·'a·cha u·vein zar·'ah hu ye·shu·fe·cha rosh ve·'at·tah
te·shu·fen·nu a·kev. s

15

ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב: ס

wəʿēbāḥ ʾāšīt bēnkā ūbēn hāʾiśšāḥ ūbēn zarʿākā ūbēn zarʿāh hūʾ yəšūpḵā rōʾš wəʾattāḥ təšūpennū ʿāqēb s

15

και εχθραν θησω ανα μεσον σου και ανα μεσον της γυναικος και ανα μεσον του σπερματος σου και ανα μεσον
του σπερματος αυτης αυτος σου τηρησει κεφαλην και συ τηρησεις αυτου πτερναν

kai echthran thēsō ana meson sou kai ana meson tēs gunaikos kai ana meson tou spermatos sou kai ana meson
tou spermatos autēs autos sou tērēsei kephalēn kai su tērēseis autou pternan

* * * * *

**16 Unto the woman He said: 'I will greatly multiply thy pain and thy travail; in pain thou shalt bring
forth children; and thy desire shall be to thy husband, and he shall rule over thee.'**

16

אל־האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל־אישה תשוקתך והוא ימשל־בך: ס

el-ha-'i-shah a-mar har-bah ar-beh i-tze-vo-v-nech ve-he-ro-nech be-'e-tzev te-le-di va-nim ve-'el-i-shech
te-shu-ka-tech ve-hu yim-shal-bach. s

16

אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבֵּה אַרְבֵּה עֲצָבוֹנְךָ וְהִרְנֶךָ בְּעֶצֶב תִּלְדִּי בָנִים וְאֶל־אִשָּׁה תִּשְׁוֹקֶתְךָ וְהוּא יִמְשָׁל־בְּךָ: ס

ʿel-hā'iššā^h ʿamar harbā^h ʿarbe^h ʿiššəbônēk wəhērōnēk bəʿēseb tēldī bānīm wəʿel-ʾišēk təšūqātēk wəhū^ʿ
yimšol-bāk s

16

και τη γυναικι ειπεν πληθυνων πληθυνω τας λυπας σου και τον στεναγμον σου εν λυπαις τεξη τεκνα και προς τον ανδρα σου η αποστροφή σου και αυτος σου κυριευσει

kai tē gunaiki eipen plēthunōn plēthunō tas lupas sou kai ton stenagmon sou en lupais teḡē tekna kai pros ton
andra sou ē apostrophē sou kai autos sou kurieusei

* * * * *

17 And unto Adam He said: 'Because thou hast hearkened unto the voice of thy wife, and hast eaten of the tree, of which I commanded thee, saying: Thou shalt not eat of it; cursed is the ground for thy sake; in toil shalt thou eat of it all the days of thy life.

17

ולאדם אמר כִּי־שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתָאֵכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאֲדָמָה
בְּעִבּוֹרְךָ בְּעֶצְבוֹן תֹּאכַלְנָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

u-le-'a-dam a-mar ki-sha-ma'-ta le-ko-vl ish-te-cha vat-to-chal min-ha-'etz a-sheer tziv-vi-ti-cha le-mor lo to-chal
mim-men-nu a-ru-rah ha-'a-da-mah ba-'a-vu-re-cha be-'i-tza-vo-vn to-cha-len-nah kol ye-mei chai-yei-cha.

17

וְלָאָדָם אָמַר כִּי־שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתָאֵכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה
הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹרְךָ בְּעֶצְבוֹן תֹּאכַלְנָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

ûləʿādām ʿamar kî-šāmaʿtā ləqôl ʾišteḡkāl min-hāʿēš ʿāšer šiwwîṭîkā lēʿmôr lôʿ tōʿkāl mimmennû
ʿārûrā^h hāʿādāmā^h baʿābûrékā bəʿiššābôn tōʿkālennā^h kôl yəmə hayyeʿkā

17

τω δε αδαμ ειπεν οτι ηκουσας της φωνης της γυναικος σου και εφαγες απο του ξυλου ου ενετειλαμην σοι τουτου μονου μη φαγειν απ' αυτου επικαταρατος η γη εν τοις εργοις σου εν λυπαις φαγη αυτην πασας τας ημερας της ζωης σου

tō de adam eipen oti ēkousas tēs phōnēs tēs gunaikos sou kai ephages apo tou ξυλου ου eneteilamēn soi toutou monou mē phagein ap' autou epikataratos ē gē en tois ergois sou en lupais phagē autēn pasas tas ēmeras tēs zōēs sou

* * * * *

18 Thorns also and thistles shall it bring forth to thee; and thou shalt eat the herb of the field.

18

וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את-עשב השדה:

ve·ko·vtz ve·dar·dar tatz·mi·ach lach ve·'a·chal·ta et·e·sev has·sa·deh.

18

וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את-עשב השדה:

wəqôṣ wəḏardar taṣmîḥ lāk wə'ākaltā 'et-éšeb haśśādeh

18

ακανθας και τριβολους ανατελει σοι και φαγη τον χορτον του αγρου

akanthas kai tribolous anateleï soi kai phagē ton chorton tou agrou

* * * * *

19 In the sweat of thy face shalt thou eat bread, till thou return unto the ground; for out of it wast thou taken; for dust thou art, and unto dust shalt thou return.'

19

בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל-האדמה כי ממנה לקחת כי-עפר אתה ואל-עפר תשוב:

be·ze·'at ap·pei·cha to·chal le·chem ad shu·ve·cha el·ha·'a·da·mah ki mim·men·nah luk·ka·che·ta ki·a·far at·tah ve·'el·a·far ta·shuv.

19

בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל-האדמה כי ממנה לקחת כי-עפר אתה ואל-עפר תשוב:

bəzē'at 'appe'kā tō'kal léhem 'ad šūbkā 'el-hā'ādāmā^h kī mimménā^h luqqāhtā kī-'āpār 'attā^h wə'el-'āpār tāšūb

19

εν ιδρωτι του προσωπου σου φαγη τον αρτον σου εως του αποστρεψαι σε εις την γην εξ ης ελημφθης οτι γη ει
και εις γην απελευση

en idrōti tou prosōpou sou phagē ton arton sou eōs tou apostrepsai se eis tēn gēn εξ ἧς elēmphthēs oti gē ei kai
eis gēn apeleusē

* * * * *

20 And the man called his wife's name Hawwah; because she was the mother of all living.

20

ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אם כל־חי:

vai·yik·ra ha·'a·dam shem ish·tov chav·vah ki hi·v ha·ye·tah em kol·chai.

20

וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוְּוָה כִּי הוּא הִיְתָה אִם כָּל־חַי:

wayyiqrā' hā'ādām šēm 'ištō ḥawwā^h kī hiw' hāytā^h 'ēm kol-ḥāy

20

και εκαλεσεν αδαμ το ονομα της γυναικος αυτου ζωη(חוה) οτι αυτη μητηρ παντων των ζωντων

kai ekalesen adam to onoma tēs gunaikos autou zōē(chav·vah) oti autē mētēr pantōn tōn zōntōn

* * * * *

21 And Yahowah Elohim made for Adam and for his wife garments of skins, and clothed them.

21

ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם: ף

vai·ya·'as yvh e·lo·him le·'a·dam u·le·'ish·tov ka·te·no·vt o·vr vai·yal·bi·shem. f

21

וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כִּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבֹּשׁם: פ

wayya'as yhw(āḏōnāy) 'ēlōhīm lə'ādām ûlə'ištō koṭnōt 'ôr wayyalbīšēm p

21

και εποιησεν κυριος(יהוה) ο θεος τω αδαμ και τη γυναικι αυτου χιτωνας δερματινους και ενεδυσεν αυτους

kai epoiēsen kurios(yvh) o theos tō adam kai tē gunaiki autou chitōnas dermatinous kai enedusen autous

* * * * *

22 And Yahowah Elohim said: 'Behold, the man is become as one of us, to know good and evil; and now, lest he put forth his hand, and take also of the tree of life, and eat, and live for ever.'

22

ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן־ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים
ואכל וחי לעלם:

vai·yo·mer yhvh e·lo·him hen ha·'a·dam ha·yah ke·'a·chad mim·men·nu la·da·'at to·vv va·ra ve·'at·tah pen·
yish·lach ya·dov ve·la·kach gam me·'etz ha·chai·yim ve·'a·chal va·chai le·'o·lam.

22

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֲן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶן־יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מִעֵץ
הַחַיִּים וְאָכַל וְחָי לְעֹלָם:

wayyōmer yhw(ʔādōnāy) ʔēlōhīm hēn hāʔādām hāyā^h kəʔaḥad mimmennū lādá^cat tōb wārā^c wəʿattā^h pen·
yišlah yādō wəlāqah gam mēʿeš haḥayyim wəʔākā^l wāḥay ləʿōlām

22

και ειπεν (יהוה) ο θεος ιδου αδαμ γεγονεν ως εις εξ ημων του γινωσκειν καλον και πονηρον και νυν μηποτε
εκτεινη την χειρα και λαβη του ξυλου της ζωης και φαγη και ζησεται εις τον αιωνα

kai eipen (yhvh) o theos idou adam gegonen ōs eis eḡ ēmōn tou ginōskein kalon kai ponēron kai nun mēpote
ekteinē tēn cheira kai labē tou ḡlou tēs zōēs kai phagē kai zēsetai eis ton aiōna

* * * * *

23 Therefore Yahowah Elohim sent him forth from the garden of Eden, to till the ground from whence he was taken.

23

וישלחהו יהוה אלהים מגן־עדן לעבד את־האדמה אשר לקח משם:

vay·shal·le·che·hu yhvh e·lo·him mig·gan·e·den la·'a·vod et·ha·'a·da·mah a·sher luk·kach mi·sham.

23

וַיִּשְׁלַחְהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגֶּן־עֵדֶן לְעַבְדֵּן אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם:

wayəšalləḥēhū yhw(ʔādōnāy) ʔēlōhīm miggan·ʿēden laʿābōd ʔet·hāʔādāmā^h ʔāšer luqqah miššām

23

και εξαπεστειλεν αυτον κυριος(יהוה) ο θεος εκ του παραδεισου της τρυφης εργαζεσθαι την γην εξ ης ελημφθη

kai eḡapesteilen auton kurios(yhvh) o theos ek tou paradeisou tēs truphēs ergazesthai tēn gēn eḡ ēs elēmphthē

* * * * *

24 So He drove out the man; and He placed at the east of the garden of Eden the cherubim, and the flaming sword which turned every way, to keep the way to the tree of life.

24

ויגרש את־האדם וישכן מקדם לגן־עדן את־הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את־דרך עץ החיים: ס

vay·ga·resh et·ha·'a·dam vai·yash·ken mik·ke·dem le·gan·e·den et·hak·ke·ru·vim ve·'et la·hat ha·che·rev ham·mit·hap·pe·chet lish·mor et·de·rech etz ha·chai·yim. s

24

ויגרש את־האדם וישכן מקדם לגן־עדן את־הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את־דרך

עץ החיים: ס

wayəgāreš ʿet·hāʿādām wayyaškēn miqqédem ləḡan·ēden ʿet·hakkərūbīm wəʿet láhat haḥéreb hammithappéket lišmōr ʿet·dérek ʿēs haḥayyim s

24

και εξεβαλεν τον αδαμ και κατωκισεν αυτον απεναντι του παραδεισου της τρυφης και εταξεν τα χερουβιμ και την φλογινην ρομφαιαν την στρεφομενην φυλασσειν την οδον του ξυλου της ζωης

kai ežebalen ton adam kai katōkisen auton apenanti tou paradeisou tēs truphēs kai etaξen ta cheroubim kai tēn phloginēn romphaian tēn strephomenēn phulassein tēn odon tou ξulou tēs zōēs

* * * * *

GENESIS 4

1 And the man knew Hawwah his wife; and she conceived and bore Cain, and said: 'I have gotten a man with the help of Yahowah.'

1

והאדם ידע את־חווה אשתו ותהר ותלד את־קין ותאמר קניתי איש את־יהוה:

ve·ha·'a·dam ya·da et·chav·vah ish·tov vat·ta·har vat·te·led et·ka·yin vat·to·mer ka·ni·ti ish et·yvh.

1

והאדם ידע את־חווה אשתו ותהר ותלד את־קין ותאמר קניתי איש את־יהוה:

ʿādām yādaʿ et·ḥawwā^h ištō wattáhar wattéled ʿet·qáyin wattómer qānítî ʾiš ʿet·yhwh(ʿādōnāy)

1

αδαμ δε εγνω ευαν(χου) την γυναικα αυτου και συλλαβουσα ετεκεν τον καιν και ειπεν εκτησαμην ανθρωπον δια του (yhwh)θεου

adam de egnō euan(chav·vah) tēn gunaika autou kai sungabousa eteken ton kain kai eipen ektēsamēn anthrōpon
dia tou (yvh)theou

* * * * *

2 And again she bore his brother Abel. And Abel was a keeper of sheep, but Cain was a tiller of the ground.

2

ותסף ללדת את־אחיו את־הבל ויהי־הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה:

vat·to·sef la·le·det et·a·chiv et·ha·vel vay·hi·he·vel ro·'eh tzon ve·ka·yin ha·yah o·ved a·da·mah.

2

וְתֹסֵף לְלֵדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הַבֶּל וְיִהְיֶה־הַבֶּל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה:

wattōsef lālédet ʿet-ʾāḥîw ʿet-hābel wayəḥî-hébel róʿeh šōʾn wəqáyin háyāh ʿōbēd ʾādāmāh

2

και προσεθηκεν τεκειν τον αδελφον αυτου τον αβελ και εγενετο αβελ ποιμην προβατων καιν δε ην εργαζομενος
την γην

kai prosethēken tekein ton adelphon autou ton abel kai egeneto abel poimēn probatōn kain de ēn ergazomenos
tēn gēn

* * * * *

3 And in process of time it came to pass, that Cain brought of the fruit of the ground an offering unto Yahowah.

3

ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה:

vay·hi mik·ketz ya·mim vai·ya·ve ka·yin mip·pe·ri ha·'a·da·mah min·chah lyhvh.

3

וְיִהְיֶה מִקְצֵי יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה:

wayəḥî miqqēš yāmîm wayyābēʾ qáyin mippərî hāʾādāmāh minḥāh lyhwh(laʾdōnāy)

3

και εγενετο μεθ' ημερας ηνεγκεν καιν απο των καρπων της γης θυσιαν τω κυριω(יהוה)

kai egeneto meth' ēmeras ēnegken kain apo tōn karpōn tēs gēs thusian tō kuriō(yhvh)

* * * * *

4 And Abel, he also brought of the firstlings of his flock and of the fat thereof. And Yahowah had respect unto Abel and to his offering;

4

והבל הביא גם־הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יהוה אל־הבל ואל־מנחתו:

ve·he·vel he·vi gam·hu mib·be·cho·ro·vt tzo·nov u·me·chel·ve·hen vai·yi·sha yhvh el·he·vel ve·'el·min·cha·tov.

4

וְהֶבֶל הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֻרוֹת צֹאנֹו וּמִחֻלְבֵּהֶן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתֹו:

wəhébel hēbīʔ ġam·hūʔ mibbəkōrōt šōʔnō ūmēḥelbēhen wayyīšaʕ yhwḥ(ʔādōnāy) ʔel·hébel wəʔel·minḥātō

4

και αβελ ηνεγκεν και αυτος απο των πρωτοτοκων των προβατων αυτου και απο των στεατων αυτων και επειδεν ο (יהוה)θεος επι αβελ και επι τοις δωροις αυτου

kai abel ēnegken kai autos apo tōn prōtotokōn tōn probatōn autou kai apo tōn steatōn autōn kai epeiden o (yhvh)theos epi abel kai epi tois dōrois autou

* * * * *

5 but unto Cain and to his offering He had not respect. And Cain was very wroth, and his countenance fell.

5

ואל־קין ואל־מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו:

ve·'el·ka·yin ve·'el·min·cha·tov lo sha·'ah vai·yi·char le·ka·yin me·'od vai·yip·pe·lu pa·nav.

5

וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתֹו לֹא שָׁעָה וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָנָיו:

wəʔel·qáyin wəʔel·minḥātō lōʔ šāʕāʰ wayyīḥar ləqáyin məʔōd wayyipplû pānāyw

5

επι δε καιν και επι ταις θυσιας αυτου ου προσεσχεν και ελυπησεν τον καιν λιαν και συνεπεσεν τω προσωπω

epi de kain kai epi tais thusiais autou ou proseschen kai elupēsen ton kain lian kai sunepesen tō prosōpō

* * * * *

6 And Yahowah said unto Cain: 'Why art thou wroth? and why is thy countenance fallen?'

6

ויאמר יהוה אל־קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך:

vai·yo·mer yhvh el-ka·yin lam·mah cha·rah lach ve·lam·mah na·fe·lu fa·nei·cha.

6

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נִפְלִי פְנֵיךָ:

wayyōmer yhwḥ(ʿādōnāy) ʿel-qāyīn lōmmā^h ḥārā^h lāk wəlāmmā^h nāplū pāneýkā

6

και ειπεν κυριος(יהוה) ο θεος τω καιν ινα τι περιλυπος εγενου και ινα τι συνεπεσεν το προσωπον σου

kai eipen kurios(yhvh) o theos tō kain ina ti perilupos egenou kai ina ti sunepesen to prosōpon sou

* * * * *

7 If thou doest well, shall it not be lifted up? and if thou doest not well, sin coucheth at the door; and unto thee is its desire, but thou mayest rule over it.'

7

הֲלוֹא אִם־תִּיטִיב שְׂאת וְאִם לֹא תִיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רִבֵץ וְאֵלֶיךָ תִשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִמְשַׁל־בּוֹ:

ha·lo·v im·tei·tiv se·'et ve·'im lo tei·tiv lap·pe·tach chat·tat ro·vetz ve·'e·lei·cha te·shu·ka·tov ve·'at·tah tim·shal·bov.

7

הֲלוֹא אִם־תִּיטִיב שְׂאת וְאִם לֹא תִיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רִבֵץ וְאֵלֶיךָ תִשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִמְשַׁל־בּוֹ:

hālōʿ im-têtîb šəʿēt wəʿim lōʿ têtîb lappētaḥ ḥattāʿt rōbēš wəʿeleýkā təšúqātō wəʿattā^h timšol-bō

7

ουκ εαν ορθως προσενεγκης ορθως δε μη διελης ημαρτες ησυχασον προς σε η αποστροφη αυτου και συ αρξεις αυτου

ouk ean orthōs prosenegkēs orthōs de mē dielēs ēmartes ēsuchason pros se ē apostrophē autou kai su arxeis autou

* * * * *

8 And Cain spoke unto Abel his brother. And it came to pass, when they were in the field, that Cain rose up against Abel his brother, and slew him.

8

וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בֵהֵיוֹתָם בְּשָׂדֵה וַיִּקָּם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ:

vai·yo·mer ka·yin el-he·vel a·chiv vay·hi bih·yo·v·tam bas·sa·deh vai·ya·kam ka·yin el-he·vel a·chiv vai·ya·har·ge·hu.

8

וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בְהִיּוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקַּם קַיִן אֶל-הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ:

wayyō³mer qáyin ³el-hébel ³āhîw wayəhî bihyô³tām baśśāde^h wayyāqom qáyin ³el-hébel ³āhîw wayyahargēhû

8

και ειπεν καιν προς αβελ τον αδελφον αυτου διελθωμεν εις το πεδιον και εγενετο εν τω ειναι αυτους εν τω πεδιω και ανεστη καιν επι αβελ τον αδελφον αυτου και απεκτεινεν αυτον

kai eipen kain pros abel ton adelphon autou dielthōmen eis to pedion kai egeneto en tō einai autous en tō pediō kai anestē kain epi abel ton adelphon autou kai apekteinen auton

* * * * *

9 And Yahowah said unto Cain: 'Where is Abel thy brother?' And he said: 'I know not; am I my brother's keeper?'

9

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן אֵי הֵבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אֲנִי:

vai-yo-mer yvh el-ka-yin ei he-vel a-chi-cha vai-yo-mer lo ya-da'ti ha-sho-mer a-chi a-no-chi.

9

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אֲנִי:

wayyō³mer ywh(ʾādōnāy) ³el-qáyin ³ē hébel ³āhîkā wayyō³mer lō³ yādá^ctî hāšōmēr ³āhî ³ānókî

9

και ειπεν ο (יהוה)θεος[not in Hebrew] προς καιν που εστιν αβελ ο αδελφος σου ο δε ειπεν ου γινωσκω μη φυλαξ του αδελφου μου ειμι εγω

kai eipen o (yvh)theos[not in Hebrew] pros kain pou estin abel o adelphos sou o de eipen ou ginōskō mē phulax tou adelphou mou eimi egō

* * * * *

10 And He said: 'What hast thou done? the voice of thy brother's blood crieth unto Me from the ground.'

10

וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה:

vai-yo-mer meh a-si-ta ko-vl de-mei a-chi-cha tzo-'a-kim e-lai min-ha-'a-da-mah.

10

וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה:

wayyōmer me^h ʿāsītā qôl dāmê ʿāhīkā šōʿāqîm ʿēlay min-hāʿādāmā^h

10

και ειπεν ο θεος[not in Hebrew] τι εποιησας φωνη αιματος του αδελφου σου βοα προς με εκ της γης
kai eipen o theos[not in Hebrew] ti epoiēsas phōnē aimatos tou adelphou sou boa pros me ek tēs gēs

* * * * *

11 And now cursed art thou from the ground, which hath opened her mouth to receive thy brother's blood from thy hand.

11

ועתה ארור אתה מן־האדמה אשר פצתה את־פיה לקחת את־דמי אחיך מידך:

ve-'at-tah a-rur at-tah min-ha-'a-da-mah a-sher pa-tze-tah et-pi-ha la-ka-chat et-de-meï a-chi·cha mi·ya-de·cha.

11

ועֲתָה אֲרֹר אֶתְּהָ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָהּ לְקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדְךָ:

wəʿattā^h ʿārūr ʿattā^h min-hāʿādāmā^h ʿāšer pāštā^h ʿet-pīhā lāqāḥat ʿet-dāmê ʿāhīkā miyyādēkā

11

και νυν επικαταρατος συ απο της γης η εχανεν το στομα αυτης δεξασθαι το αιμα του αδελφου σου εκ της χειρος σου

kai nun epikataratos su apo tēs gēs ē echanen to stoma autēs deξasthai to aima tou adelphou sou ek tēs cheiros sou

* * * * *

12 When thou tillest the ground, it shall not henceforth yield unto thee her strength; a fugitive and a wanderer shalt thou be in the earth.'

12

כי תעבד את־האדמה לא־תסוף תת־כחה לך נע ונד תהיה בארץ:

ki ta-'a·vod et-ha-'a-da-mah lo-to·sef tet-ko·chah lach na va-nad tih·yeh va-'a-retz.

12

כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תִסְפֹּף תִּתְּכֹחֶהּ לְךָ נֶעַ וְנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ:

kî taʿābōd ʿet-hāʿādāmā^h lōʿ-ṭōsēp tēt-kōḥāh lāk nāʿ wānād tihye^h bāʿāreš

12

στι εργα την γην και ου προσθησει την ισχυν αυτης δουναι σοι στενων και τρεμων εση επι της γης

oti erga tēn gēn kai ou prosthēsei tēn ischun autēs dounai soi stenōn kai tremōn esē epi tēs gēs

* * * * *

13 And Cain said unto Yahowah: 'My punishment is greater than I can bear.

13

ויאמר קין אל־יהוה גדול עוני מנשא:

vai·yo·mer ka·yin el·yvhv ga·do·vl a·vo·ni min·ne·so.

13

ויאמר קין אל־יהוה גדול עוני מנשא:

wayyō³mer qáyin ³el·yhwh(ʔādōnāy) gādōl ʿāwōnî minnəśō³

13

και ειπεν καιν προς τον κυριον(יהוה) μειζων η αιτια μου του αφεθηναι με

kai eipen kain pros ton kurion(yhvh) meizōn ē aitia mou tou aphetēnai me

* * * * *

14 Behold, Thou hast driven me out this day from the face of the land; and from Thy face shall I be hid; and I shall be a fugitive and a wanderer in the earth; and it will come to pass, that whosoever findeth me will slay me.'

14

הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל־מצאי יהרגני:

hen ge·rash·ta o·ti hai·yo·vm me·'al pe·nei ha·'a·da·mah u·mip·pa·nei·cha es·sa·ter ve·ha·yi·ti na va·nad
ba·'a·retz ve·ha·yah chol·mo·tze·'i ya·har·ge·ni.

14

הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל־מצאי יהרגני:

hēn gērāštā ʔōtî hayyôm mēʿal pənê hāʔādāmā^h ûmippāne^ʿkā ʔessātēr wəhāyîṭî nā^c wānād bāʔāreṣ wəhāyā^h
kol·mōṣ^ʔî yaḥargēnî

14

ει εκβαλλεις με σημερον απο προσωπου της γης και απο του προσωπου σου κρυβησομαι και εσομαι στενων και
τρεμων επι της γης και εσται πας ο ευρισκων με αποκτενει με

ei ekbangeis me sēmeron apo prosōpou tēs gēs kai apo tou prosōpou sou krubēsomai kai esomai stenōn kai
tremōn epi tēs gēs kai estai pas o euriskōn me apoktenei me

* * * * *

15 And Yahowah said unto him: 'Therefore whosoever slayeth Cain, vengeance shall be taken on him sevenfold.' And Yahowah set a sign for Cain, lest any finding him should smite him.

15

ויאמר לו יהוה לכן כל־הרג קין שבעתים יקם וישם יהוה לקין אות לבלתי הכות־אתו כל־מצאו:

vai·yo·mer lov yhvḥ la·chen kol·ho·reg ka·yin shiv·'a·ta·yim yuk·kam vai·ya·sem yhvḥ le·ka·yin o·vt le·vil·ti
hak·ko·vt·o·tov kol·mo·tze·'ov.

15

וַיֹּאמֶר לֹו יְהוָה לְכֵן כָּל־הַרְג קִין שְׁבַע־תִּים יִקָּם וַיִּשֶׂם יְהוָה לְקִין אֹת לְבַלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מִצְאָו:

wayyōmer lô yhwḥ(ʔādōnāy) lākēn kol·hōrēg qáyin šibʿātáyim yuqqām wayyásem yhwḥ(ʔādōnāy) ləqáyin
ʔōt ləbilti hakkōt-ʔōtō kol·mōšʔō

15

και ειπεν αυτω κυριος(יהוה) ο θεος ουχ ουτως πας ο αποκτεινας καιν επτα εκδικουμενα παραλυσει και εθετο
κυριος(יהוה) ο θεος σημειον τω καιν του μη ανελειν αυτον παντα τον ευρισκοντα αυτον

kai eipen autō kurios(yhvḥ) o theos ouch outōs pas o apokteinas kain epta ekdikoumena paralusei kai etheto
kurios(yhvḥ) o theos sēmeion tō kain tou mē anelein auton panta ton euriskonta auton

* * * * *

16 And Cain went out from the presence of Yahowah, and dwelt in the land of Nod, on the east of Eden.

16

ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ־נוד קדמת־עדן:

vai·ye·tze ka·yin mil·lif·nei yhh vai·ye·shev be·'e·retz·no·vd kid·mat·e·den.

16

וַיֵּצֵא קִין מִלְפָּנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־נֹד קְדַמַּת־עֵדֶן:

wayyēšē qáyin milliḥpñē yhwḥ(ʔādōnāy) wayyēšeb bəʔeres·nôd qidmat-ʿēden

16

εξηλθεν δε καιν απο προσωπου του θεου(יהוה) και ωκησεν εν γη καιν κατεναντι εδεμ

eḡēlthen de kain apo prosōpou tou theou(yhvḥ) kai ōkēsen en gē naid katenanti edem

* * * * *

17 And Cain knew his wife; and she conceived, and bore Enoch; and he builded a city, and called the name of the city after the name of his son Enoch.

17

וידע קין את־אשתו ותהר ותלד את־חֲנוֹךְ ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חֲנוֹךְ:

vai·ye·da ka·yin et-ish·tov vat·ta·har vat·te·led et·cha·no·vch vay·hi bo·neh ir vai·yik·ra shem ha·'ir ke·shem
be·nov cha·no·vch.

17

וַיֵּדַע קַיִן אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת־חֲנוֹךְ וַיְהִי בְנָה עִיר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעִיר כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוֹךְ:

wayyēda^c qáyin ʔet-ʔištô wattáhar wattéled ʔet-ḥănôḵ wayəhî bōneh^h ʿir wayyiqra^p šēm hāʿir kəšēm bənoḥ
ḥănôḵ

17

και εγνω καιν την γυναικα αυτου και συλλαβουσα ετεκεν τον ενωχ και ην οικοδομων πολιν και επωνομασεν την πολιν επι τω ονοματι του υιου αυτου ενωχ

kai egnō kain tēn gunaika autou kai sungabousa eteken ton enōch kai ēn oikodomōn polin kai epōnomasen tēn polin epi tō onomati tou uiou autou enōch

* * * * *

18 And unto Enoch was born Irad; and Irad begot Mehujael; and Mehujael begot Methushael; and Methushael begot Lamech.

18

ויולד לחֲנוֹךְ את־עִירַד ועִירַד ילד את־מְחֻיָּאֵל ומְחֻיָּאֵל ילד את־מְתוּשָׁאֵל ומְתוּשָׁאֵל ילד את־לִמְךָ:

vai·yiv·va·led la·cha·no·vch et-i·rad ve·'i·rad ya·lad et-me·chu·ya·'el u·me·chi·y·ya·'el ya·lad et-me·tu·sha·'el
u·me·tu·sha·'el ya·lad et-la·mech.

18

וַיּוֹלֵד לְחֲנוֹךְ אֶת־עִירָד וְעִירָד יָלַד אֶת־מְחֻיָּאֵל וּמְחֻיָּאֵל יָלַד אֶת־מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד

אֶת־לִמְךָ:

wayyiwālēd laḥănôḵ ʔet-ʿirād wəʿirād yālad ʔet-məḥūyāʿel ūməḥiyyāʿel yālad ʔet-məṯūšāʿel ūməṯūšāʿel
yālad ʔet-lāmeḵ

18

εγεννηθη δε τω ενωχ γαιδαδ και γαιδαδ εγεννησεν τον μαιηλ και μαιηλ εγεννησεν τον μαθουσαλα και μαθουσαλα εγεννησεν τον λαμεχ

egenēthē de tō enōch gaidad kai gaidad egennēsen ton maiēl kai maiēl egennēsen ton mathousala kai mathousala egennēsen ton lamech

* * * * *

19 And Lamech took unto him two wives; the name of one was Adah, and the name of the other Zillah.

19

ויקח-לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה:

vai-yik-kach-lov le-mech she-tei na-shim shem ha-'a-chat a-dah ve-shem ha-she-nit tzil-lah.

19

ויקח-לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה:

wayyiqqah-lô lémek štê nāšîm šēm hāʿaḥat ʿādā^h wəšēm haššēnîṭ šillā^h

19

και ελαβεν εαυτω λαμεχ δυο γυναικας ονομα τη μια αδα και ονομα τη δευτερα σελλα

kai elaben eautō lamech duo gunaikas onoma tē mia ada kai onoma tē deuthera senga

* * * * *

20 And Adah bore Jabal; he was the father of such as dwell in tents and have cattle.

20

ותלד עדה את-יבל הוא היה אבי ישב אהל ומקנה:

vat-te-led a-dah et-ya-val hu ha-yah a-vi yo-shev o-hel u-mik-neh.

20

ותלד עדה את-יבל הוא היה אבי ישב אהל ומקנה:

wattēled ʿādā^h ʿet-yābāl hūʾ hāyā^h ʾābî yōšēb ʾōhel ūmiqne^h

20

και ετεκεν αδα τον ιωβελ ουτος ην ο πατηρ οικουντων εν σκηναις κτηνοτροφων

kai eteken ada ton iōbel outos ēn o patēr oikountōn en skēnais ktēnotrophōn

* * * * *

21 And his brother's name was Jubal; he was the father of all such as handle the harp and pipe.

21

ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל-תפש כנור ועוגב:

ve-shem a-chiv yu-val hu ha-yah a-vi kol-to-fes kin-no-vr ve-'u-gav.

21

וְשֵׁם אֶחָיו יוּבָל הוּא הָיָה אָבִי כָל־תְּפִישׁ כְּנֹזֵר וְעוּגָב:

wəšēm ʔāḥîw yûbāl hûʔ hāyāh ʔābî kol-tōpēs kinnôr wəʕûgāb

21

και ονομα τω αδελφω αυτου ιουβαλ ουτος ην ο καταδειξας ψαλτηριον και κιθαραν

kai onoma tō adelphō autou ioubal outos ēn o katadeiξas psaltērion kai kitharan

* * * * *

22 And Zillah, she also bore Tubal-cain, the forger of every cutting instrument of brass and iron; and the sister of Tubal-cain was Naamah.

22

וְצִלָּה גַם־הוּא יִלְדָה אֶת־תּוּבַל־קַיִן לְטֵשׁ כּוֹל־חֶרֶשׁ נְחֹשֶׁת וּבְרִזֵּל וְאַחֹת תּוּבַל־קַיִן נְעֻמָּה:

ve-tzil-lah gam-hi-v ya-le-dah et-tu-val ka-yin lo-tesh kol-cho-resh ne-cho-shet u-var-zel va-'a-cho-vt tu-val-ka-yin na-'a-mah.

22

וְצִלָּה גַם־הוּא יִלְדָה אֶת־תּוּבַל־קַיִן לְטֵשׁ כּוֹל־חֶרֶשׁ נְחֹשֶׁת וּבְרִזֵּל וְאַחֹת תּוּבַל־קַיִן נְעֻמָּה:

wəšillāh gam-hiwʔ yāldāh ʔet-tûbal qáyin lōtēs kol-ḥōrēs nəḥōšet ûbarzel waʔāḥôt tûbal-qáyin nəʕmāh

22

σελλα δε ετεκεν και αυτη τον θοβελ και ην σφυροκοπος χαλκευς χαλκου και σιδηρου αδελφη δε θοβελ νοεμα

senga de eteken kai autē ton thobel kai ēn sphurokopos chankeus chankou kai sidērou adelphē de thobel noema

* * * * *

23 And Lamech said unto his wives: Adah and Zillah, hear my voice; ye wives of Lamech, hearken unto my speech; for I have slain a man for wounding me, and a young man for bruising me;

23

וַיֹּאמֶר לְמֶךְ לְנִשְׁוֵי עֵדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קוֹלִי נָשִׁי לְמֶךְ הָאֵזְנָה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הִרְגָתִי לְפַצְעִי וַיִּלְד לְחִבְרָתִי:

vai-yo-mer le-mech le-na-shav a-dah ve-tzil-lah she-ma-'an ko-v-li ne-shei le-mech ha-zen-nah im-ra-ti ki ish ha-rag-ti le-fitz-'i ve-ye-led le-chab-bu-ra-ti.

23

וַיֹּאמֶר לְמֶךְ לְנִשְׁוֵי עֵדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קוֹלִי נָשִׁי לְמֶךְ הָאֵזְנָה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הִרְגָתִי לְפַצְעִי וַיִּלְד

לְחִבְרָתִי:

wayyô³mer lémeḵ lənāšāyw ʿādā^h wəšillā^h šəma^ʿan qôlî nəšê lémeḵ ha³zēnnā^h ʿimrā^ʿtî kî ʿiš hārāḡtî ləpīš^ʿi
wəyéleḏ ləḥabbūrā^ʿtî

23

ειπεν δε λαμεχ ταις εαυτου γυναιξιν αδα και σελλα ακουσατε μου της φωνης γυναικες λαμεχ ενωτισασθε μου
τους λογους οτι ανδρα απεκτεινα εις τραυμα εμοι και νεανισκον εις μωλωπα εμοι

eipen de lamech tais eautou gunaiξin ada kai senga akousate mou tēs phōnēs gunaikes lamech enōtisasthe mou
tous logous oti andra apekteina eis trauma emoi kai neaniskon eis mōlōpa emoi

* * * * *

24 If Cain shall be avenged sevenfold, truly Lamech seventy and sevenfold.

24

כי שבעתים יקם־קין ולמך שבעים ושבעה:

ki shiv·'a·ta·yim yuk·kam·ka·yin ve·le·mech shiv·'im ve·shiv·'ah.

24

כִּי שְׁבַע־תִּים יִקָּם־קַיִן וְלִמְךָ שְׁבַע־עִים וְשִׁבְעָה:

kî šib^ʿā^ʿtāyim yuqqam·qāyⁱⁿ wəlémeḵ šib^ʿim wəšib^ʿā^h

24

οτι επτακις εκδεδικηται εκ καιν εκ δε λαμεχ εβδομηκοντακις επτα

oti eptakis ekdedikētai ek kain ek de lamech ebdomēkontakis epta

* * * * *

25 And Adam knew his wife again; and she bore a son, and called his name Seth: 'for Elohim hath appointed me another seed instead of Abel; for Cain slew him.'

25

וידע אדם עוד את־אשתו ותלד בן ותקרא את־שמו שֵׁת כי שֵׁת־לִי אֱלֹהִים זרע אחר תחת הבל כי הרגו
קין:

vai·ye·da a·dam o·vd et·ish·tov vat·te·led ben vat·tik·ra et·she·mov shet ki shat·li e·lo·him ze·ra a·cher ta·chat
he·vel ki ha·ra·gov ka·yin.

25

וַיַּדַּע אָדָם עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שֵׁת־לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הַבֶּל כִּי הָרַגוּ

הָרַגוּ קַיִן:

wayyédāc ʿādām ʿôd ʿet-ʾištō wattéled bēn wattiqrāʾ ʿet-šəmô šēt kî šāt-lî ʾēlōhîm zéraʿ ʿahēr táhat hébel kî hārāgō qāyin

25

εγνω δε αδαμ ευαν την γυναικα αυτου και συλλαβουσα ετεκεν υιον και επωνομασεν το ονομα αυτου σηθ λεγουσα εξανεστησεν γαρ μοι ο θεος σπερμα ετερον αντι αβελ ον απεκτεινεν καιν

egnō de adam euan tēn gunaika autou kai sungabousa eteken uion kai epōnomasen to onoma autou sēth legousa ežanestēsēn gar moi o theos sperma eteron anti abel on apekteinen kain

* * * * *

26 And to Seth, to him also there was born a son; and he called his name Enosh; then began men to call upon the name Yahowah.

26

ולשת גם־הוא ילד־בן ויקרא את־שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה: ה

u·le·shet gam·hu yul·lad·ben vai·yik·ra et·she·mov e·no·vsh az hu·chal lik·ro be·shem yhv·h. f

26

וְלִשְׁתַּ גַּם־הוּא יִלְד־בֶּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֲנוֹשׁ אַז הֻחַל לִקְרֹא בְשֵׁם יְהוָה: פ

ûləšēt gam·hūʾ yullad·bēn wayyiqrāʾ ʿet-šəmô ʿənōš ʾāz hūḥal liqrōʾ bəšēm yhw·h(ʾādōnāy) p

26

και τω σηθ εγενετο υιος επωνομασεν δε το ονομα αυτου ενως ουτος ηλπισεν επικαλεισθαι το ονομα κυριου(יהוה) του θεου

kai tō sēth egeneto uios epōnomasen de to onoma autou enōs outos ēlpisen epikaleisthai to onoma kuriou(yhv) tou theou

* * * * *

GENESIS 5

1 This is the book of the generations of Adam. In the day that Elohim created man, in the likeness of Elohim made He him;

1

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ:

zeh se·fer to·vl·dot a·dam be·yo·vm be·ro e·lo·him a·dam bid·mut e·lo·him a·sah o·tov.

1

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ:

zeh séper tōldōt ʿādām bəyôm bərōʿ ʿēlōhîm ʿādām bidmût ʿēlōhîm ʿāsāh ʿōtō

1

αυτη η βιβλος γενεσεως ανθρωπων η ημερα εποιησεν ο θεος τον αδαμ κατ' εικονα θεου εποιησεν αυτον
autē ē biblos geneseōs anthrōpōn ē ēmera epoiēsen o theos ton adam kat' eikona theou epoiēsen auton

* * * * *

2 male and female created He them, and blessed them, and called their name Adam, in the day when they were created.

2

זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את־שם אדם ביום הבראם: ס

za·char u·ne·ke·vah be·ra·'am vay·va·rech o·tam vai·yik·ra et·she·mam a·dam be·yo·vm hib·ba·re·'am. s

2

זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁמָם אָדָם בַּיּוֹם הַבְּרָאָם: ס

zākār ûnəqēbāh bərāʿām wayəbārek ʿōtām wayyiqrāʿ ʿet-šəmām ʿādām bəyôm hibbārʿām s

2

αρσεν και θηλυ εποιησεν αυτους και ευλογησεν αυτους και επωνομασεν το ονομα αυτων αδαμ η ημερα
εποιησεν αυτους

arsen kai thēlu epoiēsen autous kai eulogēsen autous kai epōnomasen to onoma autōn adam ē ēmera epoiēsen autous

* * * * *

3 And Adam lived a hundred and thirty years, and begot a son in his own likeness, after his image; and called his name Seth.

3

ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את־שמו שת:

vay·chi a·dam she·lo·shim u·me·'at sha·nah vai·yo·v·led bid·mu·tov ke·tzal·mov vai·yik·ra et·she·mov shet.

3

וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בְּדִמוּתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת:

wayəhî ʿādām šəlōšîm ûməʿat šānāh wayyōled bidmûtō kəšalmō wayyiqrāʿ ʿet-šəmō šēt

3

εζησεν δε αδαμ διακοσια και τριακοντα ετη και εγεννησεν κατα την ιδεαν αυτου και κατα την εικονα αυτου και
επωνομασεν το ονομα αυτου σηθ

ezēsen de adam diakosia kai triakonta etē kai egennēsen kata tēn idean autou kai kata tēn eikona autou kai epōnomasen to onoma autou sēth

* * * * *

4 And the days of Adam after he begot Seth were eight hundred years; and he begot sons and daughters.

4

ויהיו ימי־אדם אחרי הולידו את־שֵׁת שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה ויוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

vai·yih·yu ye·mei·a·dam a·cha·rei ho·v·li·dov et·shet she·mo·neh me·'ot sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

4

וַיְהִי יְמֵי־אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁת שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

wayyihyû yômê-^hādām ḥāḥrê hōlîdô ^het-šēt šəmōneh mē^hōt šānā^h wayyōlēd bānîm ûbānôt

4

εγενοντο δε αι ημεραι αδαμ μετα το γεννησαι αυτον τον σηθ επτακοσια ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας

egenonto de ai ēmerai adam meta to gennēσαι auton ton sēth eptakosia etē kai egennēsen uious kai thugateras

* * * * *

5 And all the days that Adam lived were nine hundred and thirty years; and he died.

5

ויהיו כִּלְיֵימֵי אָדָם אֲשֶׁר־חַי תֵּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמָת: ס

vai·yih·yu kol·ye·mei a·dam a·sher·chai te·sha me·'o·vt sha·nah u·she·lo·shim sha·nah vai·ya·mot. s

5

וַיְהִי כָּל־יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר־חַי תֵּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמָת: ס

wayyihyû kol·yômê ^hādām ḥāšer·ḥay tēša^c mē^hōt šānā^h ûšəlōšîm šānā^h wayyāmōt s

5

και εγενοντο πασαι αι ημεραι αδαμ ας εζησεν εννακοσια και τριακοντα ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai adam as ezēsen ennakosia kai triakonta etē kai apethanen

* * * * *

6 And Seth lived a hundred and five years, and begot Enosh.

6

ויחיי־שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את־אנושׁ:

vay·chi-shet cha·mesh sha·nim u·me·'at sha·nah vai·yo·v·led et-e·no·vsh.

6

וַיְחִי־שֵׁת חֲמֵשׁ שָׁנִים וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּולֵד אֶת־אֲנֹשׁ׃

wayəḥî-šēt ḥāmēš šānîm ûmə'at šānā^h wayyóled ʿet-ʿēnôš

6

εζησεν δε σθη διακοσια και πεντε ετη και εγεννησεν τον ενωσ

ezēsen de sēth diakosia kai pente etē kai egennēsen ton enōs

* * * * *

7 And Seth lived after he begot Enosh eight hundred and seven years, and begot sons and daughters.

7

ויחיי־שת אחרי הולידו את־אנושׁ שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות:

vay·chi-shet a·cha·rei ho·v·li·dov et-e·no·vsh she·va sha·nim u·she·mo·neh me·'o·vt sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

7

וַיְחִי־שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אֲנֹשׁ שֶׁבַע שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים וּבָנוֹת׃

wayəḥî-šēt ʿaḥărê hólîdô ʿet-ʿēnôš šéba^c šānîm ûšəmōne^h mēʿôṭ šānā^h wayyóled bānîm ûbānôt

7

και εζησεν σθη μετα το γεννησαι αυτον τον ενωσ επτακοσια και επτα ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας

kai ezēsen sēth meta to gennēsai auton ton enōs eptakosia kai epta etē kai egennēsen uious kai thugateras

* * * * *

8 And all the days of Seth were nine hundred and twelve years; and he died.

8

ויהיו כל־ימי־שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת: ס

vai·yih·yu kol·ye·mei-shet she·teim es·reh sha·nah u·te·sha me·'o·vt sha·nah vai·ya·mot. s

8

וַיְהִיו כָּל־יְמֵי־שֵׁת שְׁתַּיִם עָשְׂרֵה שָׁנָה וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃ ס

wayyihyû kol-yamê-sēt štêm ʿesrē^h šānā^h ûtəša^c mēʔôṭ šānā^h wayyāmōṭ s

8

και εγενοντο πασαι αι ημεραι σθη εννακοςια και δωδεκα ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai sēth ennakosia kai dōdeka etē kai apethanen

* * * * *

9 And Enosh lived ninety years, and begot Kenan.

9

ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את־קין:

vay·chi e·no·vsh tish·im sha·nah vai·yo·v·led et·kei·nan.

9

וַיְחִי אֱנוֹשׁ תְּשַׁעִּים שָׁנָה וַיֹּולֵד אֶת־קֵיֵן:

wayəḥî ʔənôš tiš^cim šānā^h wayyôled ʔet·qênān

9

και εζησεν ενως εκατον ενενηκοντα ετη και εγεννησεν τον καιναν

kai ezēsen enōs ekaton enenēkonta etē kai egennēsen ton kainan

* * * * *

10 And Enosh lived after he begot Kenan eight hundred and fifteen years, and begot sons and daughters.

10

ויחי אנוש אחרי הולידו את־קין חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות:

vay·chi e·no·vsh a·cha·rei ho·v·li·dov et·kei·nan cha·mesh es·reh sha·nah u·she·mo·neh me·'o·vt sha·nah
vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

10

וַיְחִי אֱנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־קֵיֵן חֲמֵשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וְשִׁמְנֵהּ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

wayəḥî ʔənôš ʔaḥărê hōlîdô ʔet·qênān ḥāmēš ʿesrē^h šānā^h ûšəmōne^h mēʔôṭ šānā^h wayyôled bānîm ûbānōṭ

10

και εζησεν ενως μετα το γεννησαι αυτον τον καιναν επτακοςια και δεκα πεντε ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας

kai ezēsen enōs meta to gennēsai auton ton kainan eptakosia kai deka pente etē kai egennēsen uious kai thugateras

* * * * *

11 And all the days of Enosh were nine hundred and five years; and he died.

11

וַיְהִי כָּל־יְמֵי אֲנוֹשׁ חֲמֵשׁ שָׁנִים וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ס

vai·yih·yu kol·ye·mei e·no·vsh cha·mesh sha·nim u·te·sha me·'o·vt sha·nah vai·ya·mot. s

11

וַיְהִי כָּל־יְמֵי אֲנוֹשׁ חֲמֵשׁ שָׁנִים וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ס

wayyihyû kol·yəmə ʿēnôš ḥāmēš šānîm ûtəša^c meʿôṭ šānā^h wayyāmōṭ s

11

και εγενοντο πασαι αι ημεραι ενως εννακοσια και πεντε ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai enōs ennakosia kai pente etē kai apethanen

* * * * *

12 And Kenan lived seventy years, and begot Mahalalel.

12

וַיְחִי קִינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת־מַהֲלַלֵּל:

vay·chi kei·nan shiv·'im sha·nah vai·yo·v·led et·ma·ha·lal·'el.

12

וַיְחִי קִינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת־מַהֲלַלֵּל:

wayəḥî qēnān šib^cim šānā^h wayyóled ʿet·maḥālāl^ʿēl

12

και εξησεν καιναν εκατον εβδομηκοντα ετη και εγεννησεν τον μαλελεηλ

kai ezēsen kainan ekaton ebdomēkonta etē kai egennēsen ton maleleēl

* * * * *

13 And Kenan lived after he begot Mahalalel eight hundred and forty years, and begot sons and daughters.

13

וַיְחִי קִינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מַהֲלַלֵּל אַרְבַּעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

vay·chi kei·nan a·cha·rei ho·v·li·dov et·ma·ha·lal·'el ar·ba·'im sha·nah u·she·mo·neh me·'o·vt sha·nah
vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

13

וַיְחִי קִינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מַהְלָלָאֵל אַרְבַּעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה עָשָׂר וְיָוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

wayəḥî qênān ʔahărê hōlîdô ʔet·maḥălalʔēl ʔarbāʿim šānā^h ûšəmōne^h mēʔōt šānā^h wayyôled bānîm ûbānôt

13

και εζησεν καιναν μετα το γεννησαι αυτον τον μαλελελ επτακοσια και τεσσαρακοντα ετη και εγεννησεν υιους
και θυγατερας

kai ezēsen kainan meta to gennēsai auton ton maleleēl eptakosia kai tessarakonta etē kai egennēsen uious kai
thugateras

* * * * *

14 And all the days of Kenan were nine hundred and ten years; and he died.

14

וַיְהִי כָל־יְמֵי קִינָן עֶשֶׂר שָׁנִים וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ס

vai·yih·yu kol·ye·mei kei·nan e·ser sha·nim u·te·sha me·'o·vt sha·nah vai·ya·mot. s

14

וַיְהִי כָל־יְמֵי קִינָן עֶשֶׂר שָׁנִים וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ס

wayyîhyû kol·yəmə qênān ʿéser šānîm ûtəšaʿ mēʔōt šānā^h wayyāmōt s

14

και εγενοντο πασαι αι ημεραι καιναν εννακοσια και δεκα ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai kainan ennakosia kai deka etē kai apethanen

* * * * *

15 And Mahalalel lived sixty and five years, and begot Jared.

15

וַיְחִי מַהְלָלָאֵל חֲמֵשׁ שָׁנִים וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת־יָרֵד:

vay·chi ma·ha·lal·'el cha·mesh sha·nim ve·shi·shim sha·nah vai·yo·v·led et·ya·red.

15

וַיְחִי מַהְלָלָאֵל חֲמֵשׁ שָׁנִים וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת־יָרֵד:

wayəḥî maḥālalʿel ḥāmēš šānīm wəšiššîm šānā^h wayyōled ʿet-yāred

15

και εζησεν μαλελεηλ εκατον και εζηκοντα πεντε ετη και εγεννησεν τον ιαρεδ

kai ezēsen maleleēl ekaton kai ežēkonta pente etē kai egennēsen ton iared

* * * * *

16 And Mahalalel lived after he begot Jared eight hundred and thirty years, and begot sons and daughters.

16

ויחי מהללאל אחרי הולידו את־ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות:

vay·chi ma·ha·lal·'el a·cha·rei ho·v·li·dov et·ye·red she·lo·shim sha·nah u·she·mo·neh me·'o·vt sha·nah
vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

16

וַיְחִי מִהַלְלָאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־יָרֵד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

wayəḥî maḥālalʿel ʿaḥārê hôlîdô ʿet-yéred šəlōšîm šānā^h ûšəməneh mēʾōt šānā^h wayyōled bānîm ûbānôt

16

και εζησεν μαλελεηλ μετα το γεννησαι αυτον τον ιαρεδ επτακοσια και τριακοντα ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας

kai ezēsen maleleēl meta to gennēsai auton ton iared eptakosia kai triakonta etē kai egennēsen uious kai thugateras

* * * * *

17 And all the days of Mahalalel were eight hundred ninety and five years; and he died.

17

ויהיו כל־ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת: ס

vai·yih·yu kol·ye·mei ma·ha·lal·'el cha·mesh ve·tish·'im sha·nah u·she·mo·neh me·'o·vt sha·nah vai·ya·mot. s

17

וַיְהִיוּ כָּל־יְמֵי מִהַלְלָאֵל חֲמֵשׁ וְתֵשְׁעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ס

wayyihyû kol-yəmə mahālalʿel ḥāmēš wətiššîm šānā^h ûšəməneh mēʾōt šānā^h wayyāmōt s

17

και εγενοντο πασαι αι ημεραι μαλελεηλ οκτακοσια και ενενηκοντα πεντε ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai maleleēl oktakosia kai enenēkonta pente etē kai apethanen

* * * * *

18 And Jared lived a hundred sixty and two years, and begot Enoch.

18

ויחי־ירד שנים וששים שנה ומאת שנה ויולד את־חֲנוֹךְ:

vay·chi·ye·red she·ta·yim ve·shi·shim sha·nah u·me·'at sha·nah vai·yo·v·led et·cha·no·vch.

18

וַיְחִי־יָרֵד שָׁנִים וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת־חֲנֹךְ:

wayəḥî-yéred štáyim wəššîšîm šānā^h ûmə^ʾat šānā^h wayyôled ʿet-ḥănôḵ

18

και εζησεν ιαρεδ εκατον και εξηκοντα δυο ετη και εγεννησεν τον ενωχ

kai ezēsen iared ekaton kai eḗkonta duo etē kai egennēsen ton enōch

* * * * *

19 And Jared lived after he begot Enoch eight hundred years, and begot sons and daughters.

19

ויחי־ירד אחרי הולידו את־חֲנוֹךְ שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות:

vay·chi·ye·red a·cha·rei ho·v·li·dov et·cha·no·vch she·mo·neh me·'o·vt sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

19

וַיְחִי־יָרֵד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

wayəḥî-yéred ʾaḥāreḥ hólídô ʿet-ḥănôḵ šəmōne^h mē^ʾot šānā^h wayyôled bānîm ûbānôt

19

και εζησεν ιαρεδ μετα το γεννησαι αυτον τον ενωχ οκτακοσια ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας

kai ezēsen iared meta to gennēsai auton ton enōch oktakosia etē kai egennēsen uious kai thugateras

* * * * *

20 And all the days of Jared were nine hundred sixty and two years; and he died.

20

ויהיו כל־ימי־ירד שנים וששים שנה ותשע מאות שנה וימת: ה

vai·yih·yu kol·ye·mei·ye·red she·ta·yim ve·shi·shim sha·nah u·te·sha me·'o·vt sha·nah vai·ya·mot. f

20

וַיְהִי כָּל־יְמֵי־יֵרֵד שָׁתַיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַתֵּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: פ

wayyihyû kol·yemê·yéred štáyim wəšiššîm šānā^h ûtəša^c mē^oṭt šānā^h wayyāmōt p

20

και εγενοντο πασαι αι ημεραι ιαρεδ εννακοσια και εξηκοντα δυο ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai iared ennakosia kai ežēkonta duo etē kai apethanen

* * * * *

21 And Enoch lived sixty and five years, and begot Methuselah.

21

וַיְחִי חֲנוֹךְ חֲמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיֹּוֹלֵד אֶת־מֶתוּשֶׁלַח:

vay·chi cha·no·vch cha·mesh ve·shi·shim sha·nah vai·yo·v·led et·me·tu·sha·lach.

21

וַיְחִי חֲנוֹךְ חֲמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיֹּוֹלֵד אֶת־מֶתוּשֶׁלַח:

wayəḥî ḥănôk ḥāmēš wəšiššîm šānā^h wayyōled ʿet·məṯûšālāḥ

21

και εζησεν ενωχ εκατον και εξηκοντα πεντε ετη και εγεννησεν τον μαθουσαλα

kai ezēsen enōch ekaton kai ežēkonta pente etē kai egennēsen ton mathousala

* * * * *

22 And Enoch walked with Elohim after he begot Methuselah three hundred years, and begot sons and daughters.

22

וַיְהִי חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־מֶתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

vai·yit·hal·lech cha·no·vch et·ha·'e·lo·him a·cha·rei ho·v·li·dov et·me·tu·she·lach she·losh me·'o·vt sha·nah
vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

22

וַיְהִי חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־מֶתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

wayyithallēk ḥănôk ʿet-hāʿēlōhîm ʿaḥărê hōlîdô ʿet-məṭûšēlah šəlōš mēʾōt šānā^h wayyôled bānîm ûbānôt

22

ευηρεστησεν δε ενωχ τω θεω μετα το γεννησαι αυτον τον μαθουσαλα διακοσια ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας

euērestēsen de enōch tō theō meta to gennēsai auton ton mathousala diakosia etē kai egennēsen uious kai thugateras

* * * * *

23 And all the days of Enoch were three hundred sixty and five years.

23

ויהי כל־ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה:

vay·hi kol·ye·mei cha·no·vch cha·mesh ve·shi·shim sha·nah u·she·losh me·'o·vt sha·nah.

23

וְיְהִי כָּל־יְמֵי חֲנוּךְ חֲמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה:

wayəhî kol·yəmə ḥănôk ḥāmēš wəšiššîm šānā^h ûšəlōš mēʾōt šānā^h

23

και εγενοντο πασαι αι ημεραι ενωχ τριακοσια εξηκοντα πεντε ετη

kai egenonto pasai ai ēmerai enōch triakosia eḗkonta pente etē

* * * * *

24 And Enoch walked with Elohim, and he was not; for Elohim took him.

24

ויתהלך חנוך את־האלהים ואיננו כִּי־לקח אתו אלהים:

vai·yit·hal·lech cha·no·vch et·ha·'e·lo·him ve·'ei·nen·nu ki·la·kach o·tov e·lo·him. f

24

וַיְהִי־לְחֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וַאֲיָנֹנוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים:

wayyithallēk ḥănôk ʿet-hāʿēlōhîm wəʿênennû kî-lāqah ʾōtô ʿēlōhîm p

24

και ευηρεστησεν ενωχ τω θεω και ουχ ηυρισκετο οτι μετεθηκεν αυτον ο θεος

kai euērestēsen enōch tō theō kai ouch ēurisketo oti metethēken auton o theos

* * * * *

25 And Methuselah lived a hundred eighty and seven years, and begot Lamech.

25

ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את־למך:

vay·chi me·tu·she·lach she·va u·she·mo·nim sha·nah u·me·'at sha·nah vai·yo·v·led et·la·mech.

25

ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את־למך:

wayəḥî mətûšəlah šəbaʿ ûšəmōnîm šānāḥ ûməʾat šānāḥ wayyôled ʿet·lāmek

25

και εζησεν μαθουσαλα εκατον και εξηκοντα επτα ετη και εγεννησεν τον λαμεχ

kai ezēsen mathousala ekaton kai eḗkonta epta etē kai egennēsen ton lamech

* * * * *

26 And Methuselah lived after he begot Lamech seven hundred eighty and two years, and begot sons and daughters.

26

ויחי מתושלח אחרי הולידו את־למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:

ay·chi me·tu·she·lach a·cha·rei ho·v·li·dov et·le·mech she·ta·yim u·she·mo·v·nim sha·nah u·she·va me·'o·vt sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

26

ויחי מתושלח אחרי הולידו את־למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:

wayəḥî mətûšəlah ʾaḥrê hōlîdô ʿet·lémek štayim ûšəmōnîm šānāḥ ûšəbaʿ mēʾôt šānāḥ wayyôled bānîm ûbānôt

26

και εζησεν μαθουσαλα μετα το γεννησαι αυτον τον λαμεχ οκτακοσια δυο ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας

kai ezēsen mathousala meta to gennēsai auton ton lamech oktakosia duo etē kai egennēsen uious kai thugateras

* * * * *

27 And all the days of Methuselah were nine hundred sixty and nine years; and he died.

27

ויהיו כל־ימי מתושלח תשע וששים שנה ותשע מאות שנה וימת: פ

vai-yih-yu kol-ye-mei me-tu-she-lach te-sha ve-shi-shim sha-nah u-te-sha me-'o-vt sha-nah vai-ya-mot. f

27

וַיְהִי כֹל־יְמֵי מְתוֹשֶׁלַח תְּשֵׁעַ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: פ

wayyihyû kol-yômê mətûšélah tēša^c wəšiššîm šānā^h ûtəša^c mēʾôṭ šānā^h wayyāmōt p

27

και εγενοντο πασαι αι ημεραι μαθουσαλα ας εζησεν εννακοσια και εξηκοντα εννεα ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai mathousala as ezēsen ennakosia kai eẓēkonta ennea etē kai apethanen

* * * * *

28 And Lamech lived a hundred eighty and two years, and begot a son.

28

ויחי־למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן:

vay-chi-le-mech she-ta-yim u-she-mo-nim sha-nah u-me-'at sha-nah vai-yo-v-led ben.

28

וַיְחִי־לְמֶֹךְ שְׁתַּיִם וְשִׁמְנִים שָׁנָה וּמֵאֶת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֶּן:

wayəḥî-lémek štayim ûšəmonîm šānā^h ûməʾat šānā^h wayyōled bēn

28

και εζησεν λαμεχ εκατον ογδοηκοντα οκτω ετη και εγεννησεν υιον

kai ezēsen lamech ekaton ogdoēkonta oktō etē kai egennēsen uion

* * * * *

29 And he called his name Noah, saying: 'This same shall comfort us in our work and in the toil of our hands, which cometh from the ground which Yahowah hath cursed.'

29

ויקרא את־שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן־האדמה אשר אררה יהוה:

vai-yik-ra et-she-mov no-ach le-mor zeh ye-na-cha-me-nu mim-ma-'a-se-nu u-me-'i-tze-vo-vn ya-dei-nu min-ha-'a-da-mah a-she-re-rah yhv^h.

29

וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׁנוּ וּמִעֲצָבוֹן יַדֵּינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יְהוָה:

wayyiqrāʔ ʔeṭ-šəmə nōʰ lēʔmōr zeh yənaḥāmēnū mīmmaʿśēnū ūmēʿiṣṣəbōn yādēnū min-hāʿādāmāʰ ʔāšer
ʔērərāh yhwḥ(ʔādōnāy)

29

και επωνομασεν το ονομα αυτου νωε λεγων ουτος διαναπαυσει ημας απο των εργαων ημων και απο των λυπων των χειρων ημων και απο της γης ης κατηρασατο κυριος(יהוה) ο θεος

kai epōnomasen to onoma autou nōe legōn outos dianapausei ēmas apo tōn ergōn ēmōn kai apo tōn lupōn tōn cheirōn ēmōn kai apo tēs gēs ēs katērasato kurios(yhwḥ) o theos

* * * * *

30 And Lamech lived after he begot Noah five hundred ninety and five years, and begot sons and daughters.

30

ויחיללמך אחרי הולידו את־נח חמש ותשעים שנה ויולד בנים ובנות:

vay·chi·le·mech a·cha·rei ho·v·li·dov et·no·ach cha·mesh ve·tish·'im sha·nah va·cha·mesh me·'ot sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

30

וַיַּחֲלִמֶךָ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חֲמֵשׁ וְתִשְׁעִים שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים וּבָנוֹת:

wayəḥî-lémek ʔaḥārē hōlīdō ʔeṭ-nōʰ hāmēš wətišʿim šānāʰ waḥāmēš mēʔōṭ šānāʰ wayyōled bānīm ūbānōṭ

30

και εζησεν λαμεχ μετα το γεννησαι αυτον τον νωε πεντακοσια και εξηκοντα πεντε ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας

kai ezēsen lamech meta to gennēsai auton ton nōe pentakosia kai eḗkonta pente etē kai egennēsen uious kai thugateras

* * * * *

31 And all the days of Lamech were seven hundred seventy and seven years; and he died.

31

ויהי כלימי־למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת: ס

vay·hi kol·ye·mei·le·mech she·va ve·shiv·'im sha·nah u·she·va me·'o·vt sha·nah vai·ya·mot. s

31

וַיְהִי כָּל־יְמֵי־לְמֶךָ שֶׁבַע וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְשֶׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ס

wayəḥî kol·yəmē-lémek šēbaʿ wəšibʿim šānāʰ ūšəbaʿ mēʔōṭ šānāʰ wayyāmōṭ s

31

και εγενοντο πασαι αι ημεραι λαμεχ επτακοσια και πεντηκοντα τρια ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai lamech eptakosia kai pentēkonta tria etē kai apethanen

* * * * *

32 And Noah was five hundred years old; and Noah begot Shem, Ham, and Japheth.

32

ויהי־נח בן־חמש מאות שנה ויולד נח את־שם את־חם ואת־יפת:

vay·hi·no·ach ben·cha·mesh me·'o·vt sha·nah vai·yo·v·led no·ach et·shem et·cham ve·'et·ya·fet.

32

וַיְהִי־נַח בֶּן־חַמֵּשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד נֹחַ אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יַפֶּת:

wayəhî·nō^aḥ ben·ḥāmēš me^oṽōṽ šānā^h wayyóled nō^aḥ ^oet·šēm ^oet·ḥām wə^oet·yápet

32

και ην νωε ετων πεντακοσιων και εγεννησεν νωε τρεις υιους τον σημ τον χαμ τον ιαφεθ

kai ēn nōe etōn pentakosiōn kai egennēsen nōe treis uious ton sēm ton cham ton iapheth

* * * * *

GENESIS 6

1 And it came to pass, when men began to multiply on the face of the earth, and daughters were born unto them,

1

ויהי כִּי־החל האדם לרבו על־פני האדמה ובנות ילדו להם:

vay·hi ki·he·chel ha·'a·dam la·rov al·pe·nei ha·'a·da·mah u·va·no·vt yul·le·du la·hem.

1

וַיְהִי כִּי־הֵחֵל הָאָדָם לְרַבּוֹת עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה וּבָנֹת יָלְדוּ לָהֶם:

wayəhî kî·hēḥēl hā^oṽādām lārōb ^oal·pənē hā^oṽādāmā^h ûbānōṽ yulləḏû lāhem

1

και εγενετο ηνικα ηρξαντο οι ανθρωποι πολλοι γινεσθαι επι της γης και θυγατερες εγενηθησαν αυτοις

kai egeneto ēnika ērξanto oi anthrōpoi pongoi ginesthai epi tēs gēs kai thugateres egenēthēsan autois

* * * * *

2 that the sons of Elohim saw the daughters of men that they were fair; and they took them wives, whomsoever they chose.

2

וִירָאוּ בְנֵי־הַאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ:

vai·yir·'u ve·nei·ha·'e·lo·him et·be·no·vt ha·'a·dam ki to·vot hen·nah vai·yik·chu la·hem na·shim mik·kol a·sher ba·cha·ru.

2

וַיִּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ:

wayyir'û bēnê-hā'ēlōhîm 'et-bənôt hā'ādām kî tōbôt hēnnā^h wayyiqhû lāhem nāšîm mikkōl 'āšer bāḥārû

2

ιδοντες δε οι υιοι του θεου τας θυγατερας των ανθρωπων οτι καλαι εισιν ελαβον εαυτοις γυναικας απο πασων ων εξελεξαντο

idontes de oi uioui tou theou tas thugateras tōn anthrōpōn oti kalai eisin elabon eautois gunaikas apo pasōn ōn ezeleξανto

* * * * *

3 And Yahowah said: 'My spirit shall not abide in man for ever, for that he also is flesh; therefore shall his days be a hundred and twenty years.'

3

וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשָׂגַם הוּא בֶשֶׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה:

vai·yo·mer yhv^h lo·ya·do·vn ru·chi va·'a·dam le·'o·lam be·shag·gam hu va·sar ve·hai·u ya·mav me·'ah ve·'es·rim sha·nah.

3

וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשָׂגַם הוּא בֶשֶׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה:

wayyō'mer yhw^h(āḏōnāy) lō³-yādōn rūḥî bā'ādām le'ōlām bəšaggam hū³ bāsār wəhāyû yāmāyw mē'ā^h wə'esrîm šānā^h

3

και ειπεν κυριος(יהוה) ο θεος ου μη καταμεινη το πνευμα μου εν τοις ανθρωποις τουτοις εις τον αιωνα δια το ειναι αυτους σαρκας εσονται δε αι ημεραι αυτων εκατον εικοσι ετη

kai eipen kurios(yhv^h) o theos ou mē katameinē to pneuma mou en tois anthrōpois toutois eis ton aiōna dia to einai autous sarkas esontai de ai ēmerai autōn ekaton eikosi etē

* * * * *

4 The Nephilim were in the earth in those days, and also after that, when the sons of Elohim came in unto the daughters of men, and they bore children to them; the same were the mighty men that were of old, the men of renown.

4

הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי־כן אשר יבאו בני האלהים אל־בנות האדם וילדו להם המה
הגברים אשר מעולם אנשי השם: ה

han·ne·fi·lim hai·u va·'a·retz bai·ya·mim ha·hem ve·gam a·cha·rei·chen a·sher ya·vo·'u be·nei ha·'e·lo·him el·
be·no·vt ha·'a·dam ve·ya·le·du la·hem hem·mah hag·gib·bo·rim a·sher me·'o·v·lam an·shei ha·shem. f

4

הַנְּפִלִים הָיוּ בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדּוּ לָהֶם
הַמָּה הַגְּבֻרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשָּׁמַיִם: פ

hannəpīlīm hāyû bā'āreš bayyāmîm hāhēm wəgam ʔaḥārê-kēn ʔāšer yābōʔû bənê hāʔēlōhîm ʔel-bənōt
hāʔādām wəyāldû lāhem hēmmā^h haggibbōrîm ʔāšer mēʕōlām ʔanšê haššēm p

4

οι δε γιγαντες ησαν επι της γης εν ταις ημεραις εκειναις και μετ' εκεινο ως αν εισεπορευοντο οι υιοι του θεου
προς τας θυγατερας των ανθρωπων και εγεννωσαν εαυτοις εκεινοι ησαν οι γιγαντες οι απ' αιωνος οι ανθρωποι
οι ονομαστοι

oi de gigantes ēsan epi tēs gēs en tais ēmerais ekeinaiis kai met' ekeino ōs an eiseporeuonto oi uioui tou theou
pros tas thugateras tōn anthrōpōn kai egennōsan eautois ekeinoi ēsan oi gigantes oi ap' aiōnos oi anthrōpoi oi
onomastoi

* * * * *

5 And Yahowah saw that the wickedness of man was great in the earth, and that every imagination of the thoughts of his heart was only evil continually.

5

וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל־יצר מחשבת לבו רק רע כל־היום:

vai·yar· yhvh ki rab·bah ra·'at ha·'a·dam ba·'a·retz ve·chol·ye·tzer mach·she·vot lib·bov rak ra kol·hai·yo·vm.

5

וַיֵּרָא יְהוָה כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יִצְרַל מַחְשַׁבַת לִבּוֹ רָק רָע כָּל־הַיּוֹם:

wayyārʔ yhwḥ(ʔādōnāy) kî rabbā^h rāʕat hāʔādām bāʔāreš wəkol·yēšer maḥšəbōt libbō raq raʕ kol·hayyôm

5

ιδων δε κυριος(יהוה) ο θεος οτι επληθυνθησαν αι κακιαι των ανθρωπων επι της γης και πας τις διανοειται εν τη καρδια αυτου επιμελως επι τα πονηρα πασας τας ημερας

idōn de kurios(yhvh) o theos oti eplēthunthēsan ai kakiai tōn anthrōpōn epi tēs gēs kai pas tis dianoeitai en tē kardia autou epimelōs epi ta ponēra pasas tas ēmeras

* * * * *

6 And it repented Yahowah that He had made man on the earth, and it grieved Him at His heart.

6

וינחם יהוה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל־לְבוֹ:

vai·yin·na·chem yhvh ki·a·sah et·ha·'a·dam ba·'a·retz vai·yit·'a·tzev el·lib·bov.

6

וַיִּנְחָם יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל־לְבוֹ:

wayyinnāḥem yhwh(ʿādōnāy) kî-ʿāsāh ʿet·hāʿādām bāʿāreṣ wayyitʿaṣṣēb ʿel·libbō

6

και ενεθυμηθη ο (יהוה)θεος οτι εποιησεν τον ανθρωπον επι της γης και διενοηθη

kai enethumēthē o (yhvh)theos oti epoiēsen ton anthrōpon epi tēs gēs kai dienoēthē

* * * * *

7 And Yahowah said: 'I will blot out man whom I have created from the face of the earth; both man, and beast, and creeping thing, and fowl of the air; for it repenteth Me that I have made them.'

7

ויאמר יהוה אמחה את־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתִם:

vai·yo·mer yhvh em·ch eh et·ha·'a·dam a·sher·ba·ra·ti me·'al pe·nei ha·'a·da·mah me·'a·dam ad·be·he·mah ad·re·mes ve·'ad·o·vf ha·sha·ma·yim ki ni·cham·ti ki a·si·tim.

7

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶמְחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתִם:

wayyōʾmer yhwh(ʿādōnāy) ʿemḥeh ʿet·hāʿādām ʾāsher·bārāʾtî mēʿal pənê hāʿādāmāh mēʿādām ʿad·bəhēmāh ʿad·rémes wəʿad·ôp haššāmáyim kî niḥamtî kî ʿāśītîm

7

και ειπεν ο (יהוה) θεος(אלהים)[*not in Hebrew*] απαλειψω τον ανθρωπον ον εποιησα απο προσωπου της γης απο ανθρωπου εως κτηνους και απο ερπετων εως των πετεινων του ουρανου οτι εθυμωθην οτι εποιησα αυτους

kai eipen o (yhw) theos(e-lo-him)[*not in Hebrew*] apaleipsō ton anthrōpon on epoiēsa apo prosōpou tēs gēs apo anthrōpou eōs ktēnous kai apo erpetōn eōs tōn peteinōn tou ouranou oti ethumōthēn oti epoiēsa autous

* * * * *

8 But Noah found grace in the eyes of Yahowah.

8

וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה: ה

ve·no·ach ma·tza chen be·'ei·nei yhw. f

8

וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה: פ

wənoḥ māṣāḥ ḥēn bə'ênê yhw(ʿādōnāy) p

8

νοε δε ευρεν χαριν εναντιον κυριου(יהוה) του θεου(אלהים)[*not in Hebrew*]

nōe de euren charin enantion kuriou(yhw) tou theou(e-lo-him)[*not in Hebrew*]

* * * * *

9 These are the generations of Noah. Noah was in his generations a man righteous and whole-hearted; Noah walked with Elohim.

9

אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את־האלהים התהלך־נח:

el·leh to·vl·dot no·ach no·ach ish tzad·dik ta·mim ha·yah be·do·ro·tav et·ha·'e·lo·him hit·hal·lech·no·ach.

9

אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את־האלהים התהלך־נח:

ʿēlle^h tôldōt nō^{ah} nō^{ah} ʾîš ṣaddîq tāmîm hāyā^h bədōrōtāyw ʿet·hāʿēlōhîm hiṯhallek·nō^{ah}

9

αυται δε αι γενεσεις νοε νοε ανθρωπος δικαιος τελειος ων εν τη γενεα αυτου τω θεω ευηρεστησεν νοε

autai de ai geneseis nōe nōe anthrōpos dikaios teleios ōn en tē genea autou tō theō euērestēsēn nōe

* * * * *

10 And Noah begot three sons, Shem, Ham, and Japheth.

10

ויולד נח שלשה בנים את־שם את־חם ואת־יפת:

vai·yo·v·led no·ach she·lo·shah va·nim et·shem et·cham ve·'et·ya·fet.

10

ויולד נח שלשה בנים את־שם ואת־חם ואת־יפת:

wayyôled nō^{ah} šəlōšā^h bānîm ^ʿet·šēm ^ʿet·hām wə^ʿet·yāpēt

10

εγεννησεν δε νωε τρεις υιους τον σην τον χαμ τον ιαφεθ

egennēsen de nōe treis uious ton sēm ton cham ton iapheth

* * * * *

11 And the earth was corrupt before Elohim, and the earth was filled with violence.

11

ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס:

vat·ti·sha·chet ha·'a·retz lif·nei ha·'e·lo·him vat·tim·ma·le ha·'a·retz cha·mas.

11

ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס:

wattiššāhēt hā^ʿāreš lipnê hā^ʿēlōhîm wattimmālē^ʿ hā^ʿāreš hāmās

11

εφθαρη δε η γη εναντιον του θεου και επλησθη η γη αδικιας

ephtharē de ē gē enantion tou theou kai eplēsthē ē gē adikias

* * * * *

12 And Elohim saw the earth, and, behold, it was corrupt; for all flesh had corrupted their way upon the earth.

12

וירא אלהים את־הארץ והנה נשחתה כי־השחית כל־בשר את־דרכו על־הארץ: ס

vai·yar· e·lo·him et·ha·'a·retz ve·hin·neh nish·cha·tah ki·hish·chit kol·ba·sar et·dar·kov al·ha·'a·retz. s

12

וַיֹּרֵא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־שָׁחַתְתָּ בְּכָל־בָּשָׂר אֶת־דְּרָכָו עַל־הָאָרֶץ: ס

wayyār' ʿēlōhîm ʿet-hāʾāreṣ wəhinneḥ nišhātāḥ kî-hiṣhîṭ kol-bāśār ʿet-darkô ʿal-hāʾāreṣ s

12

και ειδεν κυριος(יהוה) ο θεος την γην και ην κατεφθαρμενη οτι κατεφθειρεν πασα σαρξ την οδον αυτου επι της γης

kai eiden kurios(yhwh) o theos tēn gēn kai ēn katephtharmenē oti katephtheiren pasa sarx tēn odon autou epi tēs gēs

* * * * *

13 And Elohim said unto Noah: 'The end of all flesh is come before Me; for the earth is filled with violence through them; and, behold, I will destroy them with the earth.

13

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי־מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מִשְׁחִיתִם אֶת־הָאָרֶץ:

vai·yo·mer e·lo·him le·no·ach ketz kol·ba·sar ba le·fa·nai ki·ma·le·'ah ha·'a·retz cha·mas mip·pe·nei·hem ve·hin·ni mash·chi·tam et·ha·'a·retz.

13

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי־מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מִשְׁחִיתִם אֶת־הָאָרֶץ:

13 wayyōmer ʿēlōhîm lənoāḥ qeṣ kol-bāśār bā ʿləpānay kî-māʾlāʾ hāʾāreṣ ḥāmās mippənēhem wəhinənī mašhîṭām ʿet-hāʾāreṣ

13

και ειπεν ο θεος προς νοε καιρος παντος ανθρωπου ηκει εναντιον μου οτι επλησθη η γη αδικιας απ' αυτων και ιδου εγω καταφθειρω αυτους και την γην

kai eipen o theos pros nōe kairos pantos anthrōpou ēkei enantion mou oti eplēsthē ē gē adikias ap' autōn kai idou egō kataphtheirō autous kai tēn gēn

* * * * *

14 Make thee an ark of gopher wood; with rooms shalt thou make the ark, and shalt pitch it within and without with pitch.

14

עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתְּבָה וְכִפְרַת אֶתָּה מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר:

a·seh le·cha te·vat a·tzei·go·fer kin·nim ta·'a·seh et·hat·te·vah ve·cha·far·ta o·tah mib·ba·yit u·mi·chutz bak·ko·fer.

14

עֲשֵׂה לָךְ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר קִנְיִם תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכִפְרֹתָ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר:

‘āšēh ləkā tēbat ‘āšê-gōper qinnîm ta‘āsheh ‘et-hattēbāh wəkāpartā ‘ōtāh mibbāyit ūmihûš bakkōper

14

ποιησον ουν σεαυτω κιβωτον εκ ξυλων τετραγωνων νοσσιας ποιησεις την κιβωτον και ασφαλωσεις αυτην εσωθεν και εξωθεν τη ασφαλω

poiēson oun seautō kibōton ek xulōn tetragōnōn nossias poiēseis tēn kibōton kai asphaltōseis autēn esōthen kai eξōthen tē asphalt

* * * * *

15 And this is how thou shalt make it: the length of the ark three hundred cubits, the breadth of it fifty cubits, and the height of it thirty cubits.

15

וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֶרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רַחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ:

ve-zeh a-sheer ta-'a-seh o-tah she-losh me-'o-vt am-mah o-rech hat-te-vah cha-mi-shim am-mah ra-che-bah u-she-lo-shim am-mah ko-v-ma-tah.

15

וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֶרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רַחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה

קוֹמָתָהּ:

wəzeḥ ‘āšer ta‘āsheh ‘ōtāh šəlōš mē‘ōt ‘ammāh ‘ōreḵ hattēbāh ḥāmiššîm ‘ammāh roḥbāh ūšəlōšîm ‘ammāh qômātāh

15

και ουτως ποιησεις την κιβωτον τριακοσιων πηγεων το μηκος της κιβωτου και πεντηκοντα πηγεων το πλατος και τριακοντα πηγεων το υψος αυτης

kai outōs poiēseis tēn kibōton triakosiōn pēcheōn to mēkos tēs kibōtou kai pentēkonta pēcheōn to platos kai triakonta pēcheōn to upsos autēs

* * * * *

16 A light shalt thou make to the ark, and to a cubit shalt thou finish it upward; and the door of the ark shalt thou set in the side thereof; with lower, second, and third stories shalt thou make it.

16

צֶהָר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל־אִמָּה תְּכַלְנָהּ מִלְּמַעְלָה וּפְתַח הַתֵּבָה בְּצַדָּהּ תִּשִּׂים תַּחְתִּים שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂה:

tzo·har ta·'a·seh lat·te·vah ve·'el·am·mah te·cha·len·nah mil·ma·'lah u·fe·tach hat·te·vah be·tzid·dah ta·sim
tach·ti·yim she·ni·yim u·she·li·shim ta·'a·se·ha.

16

צָהַר תַּעֲשֶׂה לְתַבָּה וְאֶל־אֲמָהּ תִּכְלֶנָּה מִלְמַעְלָה וּפְתַח הַתַּבָּה בְּצַדָּהּ תִּשְׂמֵם תַּחְתֵּימָם שְׁנַיִם וְשָׁלֹשִׁים

תַּעֲשֶׂה:

šōhar ta^ʿāse^h lattēbā^h wəʿel-^ʿammā^h təkālennā^h milōmā^ʿlā^h ûpētā^h hattēbā^h bəšiddā^h tāsīm taḥtiyyīm
šəniyyīm ûšəlīšīm ta^ʿāšēhā

16

επισυναγων ποιησεις την κιβωτον και εις πηχυν συντελεσεις αυτην ανωθεν την δε θυραν της κιβωτου ποιησεις
εκ πλαγιων καταγια διωροφα και τριωροφα ποιησεις αυτην

episunagōn poiēseis tēn kibōton kai eis pēchun sunteleseis autēn anōthen tēn de thuran tēs kibōtou poiēseis ek
plagiōn katagaia diōropha kai triōropha poiēseis autēn

* * * * *

17 And I, behold, I do bring the flood of waters upon the earth, to destroy all flesh, wherein is the breath of life, from under heaven; every thing that is in the earth shall perish.

17

וְאֲנִי הַנְּנִי מְבִיא אֶת־הַמְּבּוּל מִיָּם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כָּל
אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יָגוּעַ:

va·'a·ni hin·ni me·vi et·ham·mab·bul ma·yim al·ha·'a·retz le·sha·chet kol·ba·sar a·sher·bov ru·ach chai·yim
mit·ta·chat ha·sha·ma·yim kol a·sher·ba·'a·retz yig·va.

17

וְאֲנִי הַנְּנִי מְבִיא אֶת־הַמְּבּוּל מִיָּם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כָּל

אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יָגוּעַ:

waʿānî hinnî mēbî^ʿ ʿet·hammabbûl máyim ʿal·hāʿāreš ləšahēt kol·bāšār ʿāšer·bô rū^aḥ ḥayyîm mittāḥat
haššāmāyim kōl ʿāšer·bāʿāreš yigwā^ʿ

17

εγω δε ιδου επαγω τον κατακλυσμον υδωρ επι την γην καταφθειραι πασαν σαρκα εν η εστιν πνευμα ζωης
υποκατω του ουρανου και οσα εαν η επι της γης τελευτησει

egō de idou epagō ton kataklusmon udōr epi tēn gēn kataphtheirai pasan sarka en ē estin pneuma zōēs upokatō
tou ouranou kai osa ean ē epi tēs gēs teleutēsei

* * * * *

18 But I will establish My covenant with thee; and thou shalt come into the ark, thou, and thy sons, and thy wife, and thy sons' wives with thee.

18

והקמתי את־בריתי אתך ובאת אל־התבה אתה ובניך ואשתך ונשי־בניך אתך:

va·ha·ki·mo·ti et·be·ri·ti it·tach u·va·ta el·hat·te·vah at·tah u·va·nei·cha ve·'ish·te·cha u·ne·shei·va·nei·cha it·tach.

18

והקמתי את־בריתי אתך ובאת אל־התבה אתה ובניך ואשתך ונשי־בניך אתך:

wahäqīmōtî 'et·bərîṭî 'ittāk ūbā'itā 'el·hattēbā^h 'attā^h ūbāne'kā wə'ishtākā ūnəšē·bāne'kā 'ittāk

18

και στησω την διαθηκην μου προς σε εισελευση δε εις την κιβωτον συ και οι υιοι σου και η γυνη σου και αι γυναικες των υιων σου μετα σου

kai stēsō tēn diathēkēn mou pros se eiseleusē de eis tēn kibōton su kai oi uioi sou kai ē gunē sou kai ai gunaikes tōn uiōn sou meta sou

* * * * *

19 And of every living thing of all flesh, two of every sort shalt thou bring into the ark, to keep them alive with thee; they shall be male and female.

19

ומכל־החי מכל־בשר שנים מכל תביא אל־התבה להחית אתך זכר ונקבה יהיו:

u·mik·kol·ha·chai mik·kol·ba·sar she·na·yim mik·kol ta·vi el·hat·te·vah le·ha·cha·yot it·tach za·char u·ne·ke·vah yih·yu.

19

ומכל־החי מכל־בשר שנים מכל תביא אל־התבה להחית אתך זכר ונקבה יהיו:

ûmikkol·hāḥay mikkol·bāśār šəna'yim mikkōl tābî' 'el·hattēbā^h ləhaḥāyōt 'ittāk zākār ūnəqēbā^h yiḥyû

19

και απο παντων των κτηνων και απο παντων των ερπετων και απο παντων των θηριων και απο πασης σαρκος δυο δυο απο παντων εισαξεις εις την κιβωτον ινα τρεφης μετα σεαυτου αρσεν και θηλυ εσονται

kai apo pantōn tōn ktēnōn kai apo pantōn tōn erpetōn kai apo pantōn tōn thērion kai apo pasēs sarkos duo duo apo pantōn eisaξeis eis tēn kibōton ina trephēs meta seautou arsen kai thēlu esontai

* * * * *

20 Of the fowl after their kind, and of the cattle after their kind, of every creeping thing of the ground after its kind, two of every sort shall come unto thee, to keep them alive.

20

מהעוף למינהו ומן־הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות:

me·ha·'o·vf le·mi·ne·hu u·min·hab·be·he·mah le·mi·nah mik·kol re·mes ha·'a·da·mah le·mi·ne·hu she·na·yim
mik·kol ya·vo·'u e·lei·cha le·ha·cha·yo·vt.

20

מהעוף למינהו ומן־הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות:

mēhā'ōp ləminēhū ūmin·habbəhēmā^h ləmināh mikkōl rémeś hā'ādāmā^h ləminēhū šənáyim mikkōl yābō'ū
'ēleýkā ləhāḥyōt

20

απο παντων των ορνεων των πετεινων κατα γενος και απο παντων των κτηνων κατα γενος και απο παντων των
ερπετων των ερποντων επι της γης κατα γενος αυτων δυο δυο απο παντων εισελευσονται προς σε τρεφεσθαι
μετα σου αρσεν και θηλυ

apo pantōn tōn orneōn tōn peteinōn kata genos kai apo pantōn tōn ktēnōn kata genos kai apo pantōn tōn erpetōn
tōn erpontōn epi tēs gēs kata genos autōn duo duo apo pantōn eiseleusontai pros se trephesthai meta sou arsen
kai thēlu

* * * * *

21 And take thou unto thee of all food that is eaten, and gather it to thee; and it shall be for food for thee, and for them.'

21

ואתה קח־לך מכל־מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה:

ve·'at·tah kach·le·cha mik·kol·ma·'a·chol a·sher ye·'a·chel ve·'a·saf·ta e·lei·cha ve·ha·yah le·cha ve·la·hem
le·'a·che·lah.

21

ואתה קח־לך מכל־מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה:

wə'attā^h qaḥ·ləkā mikkol·ma'ākāl 'āšer ye'ākēl wə'āsaḥpā 'ēleýkā wəhāyā^h ləkā wəlāhem lə'oklā^h

21

συ δε λημψη σεαυτω απο παντων των βρωματων α εδεσθε και συναξεις προς σεαυτον και εσται σοι και
εκεινοις φαγειν

su de lēmpsē seautō apo pantōn tōn brōmatōn a edesthe kai sunaḥeis pros seauton kai estai soi kai ekeinois
phagein

* * * * *

22 Thus did Noah; according to all that Elohim commanded him, so did he.

22

ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה: ס

vai·ya·'as no·ach ke·chol a·sher tziv·vah o·tov e·lo·him ken a·sah. S

22

ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה: ס

wayyá^cás nō^aḥ kəḵōl ṗāšer ṣiwwā^h ṗōtō ṗēlōhīm kēn ṗāsā^h s

22

και εποιησεν νοε παντα οσα εντειλατο αυτω κυριος(יהוה) ο θεος ουτως εποιησεν

kai epoiēsen nōe panta osa eneteilato autō kurios(yhwh) o theos outōs epoiēsen

* * * * *

GENESIS 7

1 And Yahowah said unto Noah: 'Come thou and all thy house into the ark; for thee have I seen righteous before Me in this generation.

1

ויאמר יהוה לנח בא-אתה וכל-ביתך אל-התבה כי-אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה:

vai·yo·mer yhv h le·no·ach bo·at·tah ve·chol·bei·te·cha el·hat·te·vah ki·o·te·cha ra·'i·ti tzad·dik le·fa·nai bad·do·vr haz·zeh.

1

ויאמר יהוה לנח בא-אתה וכל-ביתך אל-התבה כי-אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה:

wayyō²mer yhv h(ʔādōnāy) lənō^aḥ bō²-ʔattā^h wəḵol·bêtḵā ṗel·hattēbā^h kî-ʔōtḵā rāʔī^{tī} ṣaddīq ləpānay baddōr hazze^h

1

και ειπεν κυριος(יהוה) ο θεος(אלהים)[not in Hebrew] προς νοε εισελθε συ και πας ο οικος σου εις την κιβωτον οτι σε ειδον δικαιον εναντιον μου εν τη γενεα ταυτη

kai eipen kurios(yhv h) o theos(e·lo·him)[not in Hebrew] pros nōe eiselthe su kai pas o oikos sou eis tēn kibōton oti se eidon dikaiion enantion mou en tē genea tautē

* * * * *

2 Of every clean beast thou shalt take to thee seven and seven, each with his mate; and of the beasts that are not clean two and two, each with his mate;

2

מכל הבהמה הטהורה תקח־לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן־הבהמה אשר לא טהרה הוא שנים איש ואשתו:

mik·kol hab·be·he·mah hat·te·ho·v·rah tik·kach·le·cha shiv·'ah shiv·'ah ish ve·'ish·tov u·min·hab·be·he·mah a·sher lo te·ho·rah hi·v she·na·yim ish ve·'ish·tov.

2

מכל הבהמה הטהורה תקח־לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן־הבהמה אשר לא טהרה הוא שנים איש ואשתו:

mikkōl habbəhēmā^h haṭṭəhōrā^h tiqqah·ləkā šib^ʿā^h šib^ʿā^h ʾiš wəʾištō ūmin·habbəhēmā^h ʾāšer lōʾ ṭəhōrā^h hiw^ʾ šənaʾyim ʾiš wəʾištō

2

απο δε των κτηνων των καθαρων εισαγαγε προς σε επτα επτα αρσεν και θηλυ απο δε των κτηνων των μη καθαρων δυο δυο αρσεν και θηλυ

apo de tōn ktēnōn tōn katharōn eisagage pros se epta epta arsen kai thēlu apo de tōn ktēnōn tōn mē katharōn duo duo arsen kai thēlu

* * * * *

3 of the fowl also of the air, seven and seven, male and female; to keep seed alive upon the face of all the earth.

3

גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על־פני כל־הארץ:

gam me·'o·vf ha·sha·ma·yim shiv·'ah shiv·'ah za·char u·ne·ke·vah le·chai·yo·vt ze·ra al·pe·nei chol·ha·'a·retz.

3

גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על־פני כל־הארץ:

gam mēʿōp haššāmāyim šib^ʿā^h šib^ʿā^h zākār ûnəqəbā^h ləḥayyōt ʾi zeraʿ ʿal·pənē kol·hāʾāreš

3

και απο των πετεινων του ουρανου των καθαρων επτα επτα αρσεν και θηλυ και απο των πετεινων των μη καθαρων δυο δυο αρσεν και θηλυ διαθρψαι σπερμα επι πασαν την γη

kai apo tōn peteinōn tou ouranou tōn katharōn epta epta arsen kai thēlu kai apo tōn peteinōn tōn mē katharōn duo duo arsen kai thēlu diathrepsai sperma epi pasan tēn gēn

* * * * *

4 For yet seven days, and I will cause it to rain upon the earth forty days and forty nights; and every living substance that I have made will I blot out from off the face of the earth.'

4

כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על־הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את־כל־היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה:

ki le·ya·mim o·vd shiv·'ah a·no·chi mam·tir al·ha·'a·retz ar·ba·'im yo·vm ve·'ar·ba·'im la·ye·lah u·ma·chi·ti et·kol·hay·kum a·sher a·si·ti me·'al pe·nei ha·'a·da·mah.

4

כִּי לַיָּמִים עוֹד שִׁבְעָה אֲנֹכִי מִמְטִיר עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וּמַחִיתִי אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:

kî layāmîm ʿôḏ šibʿā^h ʿānōkî mamṭîr ʿal·hāʾāreṣ ʿarbāʿîm yôm wəʿarbāʿîm lāylā^h ûmāhîṭî ʿeṭ·kol·hayəqûm ʾāšer ʿāśîṭî mēʿal pənê hāʾădāmā^h

4

ετι γαρ ημερων επτα εγω επαγω υετον επι την γην τεσσαρακοντα ημερας και τεσσαρακοντα νυκτας και εξαλειψω πασαν την εξαναστασιν ην εποιησα απο προσωπου της γης

eti gar ēmerōn epta egō epagō ueton epi tēn gēn tessarakonta ēmeras kai tessarakonta nuktas kai eḗaleipsō pasan tēn eḗanastasin ēn epoiēsa apo prosōpou tēs gēs

* * * * *

5 And Noah did according unto all that Yahowah commanded him.

5

ויעש נח ככל אשר־צוהו יהוה:

vai·ya·'as no·ach ke·chol a·sher·tziv·va·hu yhvh.

5

וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָה:

wayyáʿas nō^aḥ kəḵōl ʾāšer·šiwwāhû yhw^h(ʾăḏōnāy)

5

και εποιησεν νωε παντα οσα ενετειλατο αυτω κυριος(יהוה) ο θεος(אלהים)[not in Hebrew]

kai epoiēsen nōe panta osa eneteilato autō kurios(yhvh) o theos(e·lo·him)[not in Hebrew]

* * * * *

6 And Noah was six hundred years old when the flood of waters was upon the earth.

6

ונח בן־שש מאות שנה והמבול היה מים על־הארץ:

ve·no·ach ben·shesh me·'o·vt sha·nah ve·ham·mab·bul ha·yah ma·yim al·ha·'a·retz.

6

וְנַח בֶּן־שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמְבּוּל הָיָה מֵיִם עַל־הָאָרֶץ:

wənoāḥ ben·šēš mē³ôṭ šānā^h wəhammabbûl hāyā^h máyim ⁶al·hā'āreṣ

6

ῥωε δε ην ετων εξακοσιων και ο κατακλυσμος εγενετο υδατος επι της γης

nōe de ēn etōn eḗakosiōn kai o kataklusmos egeneto udatos epi tēs gēs

* * * * *

7 And Noah went in, and his sons, and his wife, and his sons' wives with him, into the ark, because of the waters of the flood.

7

ויבא נח ובניו ואשתו ונשי־בניו אתו אל־התבה מפני מי המבול:

vai·ya·vo no·ach u·va·nav ve·'ish·tov u·ne·shei·va·nav it·tov el·hat·te·vah mip·pe·nei mei ham·mab·bul.

7

וַיָּבֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמְבּוּל:

wayyābō³ nō^h ūbānāyw wə'ishtō ūnəšē·bānāyw ³ittō ³el·hattēbā^h mippənē mē hammabbûl

7

εισηλθεν δε ῥωε και οι υιοι αυτου και η γυνη αυτου και αι γυναικες των υιων αυτου μετ' αυτου εις την κιβωτον δια το υδωρ του κατακλυσμου

eisēlthen de nōe kai oi uioi autou kai ē gunē autou kai ai gunaikēs tōn uiōn autou met' autou eis tēn kibōton dia to udōr tou kataklusmou

* * * * *

8 Of clean beasts, and of beasts that are not clean, and of fowls, and of every thing that creepeth upon the ground,

8

מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה וּמִן־הָעוֹף וְכָל אֲשֶׁר־רֹמֵשׁ עַל־הָאֲדָמָה:

min-hab·be·he·mah hat·te·ho·v·rah u·min-hab·be·he·mah a·sher ei·nen·nah te·ho·rah u·min-ha·'o·vf ve·chol
a·sher-ro·mes al-ha·'a·da·mah.

8

מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה וּמִן־הָעוֹף וְכָל אֲשֶׁר־רָמַשׁ עַל־הָאָדָמָה:

min-habbəhēmā^h hattəhōrā^h ūmin-hábbəhēmā^h ʔāšer ʔénennā^h təhōrā^h ūmīn-hāʿōp̄ wəkol ʔāšer-rōmēs ʿal-
hāʔādāmā^h

8

και απο των πετεινων και απο των κτηνων των καθαρων και απο των κτηνων των μη καθαρων και απο παντων
των ερπετων των επι της γης

kai apo tōn peteinōn kai apo tōn ktēnōn tōn katharōn kai apo tōn ktēnōn tōn mē katharōn kai apo pantōn tōn
erpetōn tōn epi tēs gēs

* * * * *

9 there went in two and two unto Noah into the ark, male and female, as Elohim commanded Noah.

9

שְׁנַיִם שָׁנִים בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתְּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כֹּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ:

she·na·yim she·na·yim ba·'u el·no·ach el·hat·te·vah za·char u·ne·ke·vah ka·'a·sher tziv·vah e·lo·him et·no·ach.

9

שְׁנַיִם שָׁנִים בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתְּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כֹּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ:

šənáyim šənáyim báʔû ʔel·nōʔh ʔel·hattēbā^h zākār ūneqēbā^h kaʔāšer šiwwā^h ʔēlōhîm ʔet·nōʔh

9

δυο δυο εισηλθον προς νωε εις την κιβωτον αρσεν και θηλυ καθα ενετεिलाτο αυτω ο θεος

duo duo eisēlthon pros nōe eis tēn kibōton arsen kai thēlu katha eneteilato autō o theos

* * * * *

10 And it came to pass after the seven days, that the waters of the flood were upon the earth.

10

וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמִי הַמַּבּוּל הָיָה עַל־הָאָרֶץ:

vay·hi le·shiv·'at hai·ya·mim u·mei ham·mab·bul hai·u al-ha·'a·retz.

10

וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וַיְמִי הַמַּבּוּל הָיָה עַל־הָאָרֶץ:

wāyāhî ləšib^{ca}ṭ hayyāmîm ûmê hammabbûl hāyû ^{ca}al-hā'āreṣ

10

και εγενετο μετα τας επτα ημερας και το υδωρ του κατακλυσμου εγενετο επι της γης

kai egeneto meta tas epta ēmeras kai to udōr tou kataklusmou egeneto epi tēs gēs

* * * * *

11 In the six hundredth year of Noah's life, in the second month, on the seventeenth day of the month, on the same day were all the fountains of the great deep broken up, and the windows of heaven were opened.

11

בשנת שש־מאות שנה לחיי־נח בחדש השני בשבעה־עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל־מעינת תהום רבה וארבת השמים נפתחו:

bish·nat shesh·me·'o·vt sha·nah le·chai·yei·no·ach ba·cho·desh ha·she·ni be·shiv·'ah·a·sar yo·vm la·cho·desh bai·yo·vm haz·zeh niv·ke·'u kol·ma·'ye·not te·ho·vm rab·bah va·'a·rub·bot ha·sha·ma·yim nif·ta·chu.

11

בְּשַׁנַּת שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי־נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־מַעְיֵנֹת תְּהוֹמוֹת רַבָּה וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ:

bišnaṭ šēš·me'ōṭ šānā^h laḥayyê·nō^aḥ baḥōdeš haššēnî bašib^{ca}ṭ^h·^{ca}āsār yôm laḥōdeš bayyôm hazze^h nibqə^{cu} kâl·ma^cyənōṭ təhôm rabbā^h wa'ārubbōṭ haššāmāyim niptāḥû

11

εν τω εξακοσιοστω ετει εν τη ζωη του νωε του δευτερου μηνος εβδομη και εικαδι του μηνος τη ημερα ταυτη ερραγησαν πασαι αι πηγαι της αβυσσου και οι καταρακται του ουρανου ηνεωχθησαν

en tō eḗakosios^{tō} etei en tē zōē tou nōe tou deuterou mēnos ebdomē kai eikadi tou mēnos tē ēmera tautē erragēsan pasai ai pēgai tēs abussou kai oi katarraktai tou ouranou ēneōchthēsan

* * * * *

12 And the rain was upon the earth forty days and forty nights.

12

וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה:

vay·hi hag·ge·shem al·ha·'a·retz ar·ba·'im yo·vm ve·'ar·ba·'im la·ye·lah.

12

וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה:

wəyəhî haggésem 'al-hā'āreš 'arbā'im yôm wə'arbā'im lāylāh

12

και εγενετο ο υετος επι της γης τεσσαρακοντα ημερας και τεσσαρακοντα νυκτας

kai egeneto o uetos epi tēs gēs tessarakonta ēmeras kai tessarakonta nuktas

* * * * *

13 In the selfsame day entered Noah, and Shem, and Ham, and Japheth, the sons of Noah, and Noah's wife, and the three wives of his sons with them, into the ark;

13

בעצם היום הזה בא נח ושם־וּחם ויפת בני־נח ואשת נח ושלשת נשי־בניו אתם אל־התבה:

be-'e-tzem hai-yo-vm haz-zeh ba no-ach ve-shem-ve-cham va-ye-fet be-nei-no-ach ve-'e-shet no-ach u-she-lo-shet ne-shei-va-nav it-tam el-hat-te-vah.

13

בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־וּחַם וַיִּפֹּת בְּנֵי־נֹחַ וְאִשְׁתּוֹ וְשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־בָנָיו אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה:

bə'ēsēm hayyôm hazze^h bā³ nō^aḥ wəšēm-wəḥām wāyēpēt bənê-nō^aḥ wə'ēšet nō^aḥ ūšəlōšet nəšê-bānāyw 'ittām 'el-hattēbā^h

13

εν τη ημερα ταυτη εισηλθεν νωε σημ χαμ ιαφεθ υιοι νωε και η γυνη νωε και αι τρεις γυναικες των υιων αυτου μετ' αυτου εις την κιβωτον

en tē ēmera tautē eisēlthen nōe sēm cham iapheth uioi nōe kai ē gunē nōe kai ai treis gunaikes tōn uiōn autou met' autou eis tēn kibōton

* * * * *

14 they, and every beast after its kind, and all the cattle after their kind, and every creeping thing that creepeth upon the earth after its kind, and every fowl after its kind, every bird of every sort.

14

המה וכל־החיה למינה וכל־הבהמה למינה וכל־הרמש הרמש על־הארץ למינהו וכל־העוף למינהו כל צפור כל־כנף:

hem-mah ve-chol-ha-chai-yah le-mi-nah ve-chol-hab-be-he-mah le-mi-nah ve-chol-ha-re-mes ha-ro-mes al-ha-'a-retz le-mi-ne-hu ve-chol-ha-'o-vf le-mi-ne-hu kol tzip-po-vr kol-ka-naf.

14

הָמָה וְכָל־הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הַרְמֵשׁ הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְכָל־הָעוֹף
לְמִינָהּ כֹּל צִפּוֹר כָּל־כַּנָּף:

hēm mā^h wəkol-haḥayyā^h ləmīnāh wəkol-habbəhēmā^h ləmīnāh wəkol-hārēmeš hārōmēš ‘al-hā’āreš
ləmīnēhū wəkol-hā’ōp ləmīnēhū kōl šippōr kol-kānāp

14

και παντα τα θηρια κατα γενος και παντα τα κτηνη κατα γενος και παν ερπετον κινουμενον επι της γης κατα
γενος και παν πετεινον κατα γενος

kai panta ta thēria kata genos kai panta ta ktēnē kata genos kai pan erpeton kinoumenon epi tēs gēs kata genos
kai pan peteinon kata genos

* * * * *

15 And they went in unto Noah into the ark, two and two of all flesh wherein is the breath of life.

15

ויבאו אל־נח אל־התבה שנים שנים מכל־הבשר אשר־בו רוח חיים:

vai·ya·vo·'u el·no·ach el·hat·te·vah she·na·yim she·na·yim mik·kol·hab·ba·sar a·sher·bov ru·ach chai·yim.

15

וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבְּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים:

wayyābō’û ‘el·nō^h ‘el·hattēbā^h šəna’yim šəna’yim mikkol·habbāšār ‘āšer·bô rū^h ḥayyîm

15

εισηλθον προς νοε εις την κιβωτον δυο δυο απο πασης σαρκος εν ω εστιν πνευμα ζωης

eisēlthon pros nōe eis tēn kibōton duo duo apo pasēs sarkos en ō estin pneuma zōēs

* * * * *

16 And they that went in, went in male and female of all flesh, as Elohim commanded him; and Yahowah shut him in.

16

והבאים זכר ונקבה מכל־בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו:

ve·hab·ba·'im za·char u·ne·ke·vah mik·kol·ba·sar ba·'u ka·'a·sher tziv·vah o·tov e·lo·him vai·yis·gor yhv^h
ba·'a·dov.

16

והבאים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בְּשָׂר בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֶּר יְהוָה בְּעַדּוֹ:

wəhabbāʾīm zākār ûnəqēbā^h mikkol-bāsār bāʾû kaʾāšer šiwwā^h ʾōtô ʾēlōhîm wayyisgôr yhw(ʾādōnāy)
baʿādô

16

και τα εισπορευομενα αρσεν και θηλυ απο πασης σαρκος εισηλθεν καθα εντειλατο ο θεος τω νωε και εκλεισεν κυριος(יהוה) ο θεος(אלהים)[*not in Hebrew*] εξωθεν αυτου την κιβωτον

kai ta eisporuomena arsen kai thēlu apo pasēs sarkos eisēlthen katha eneteilato o theos tō nōe kai ekleisen kurios(yhvh) o theos(e-lo-him)[*not in Hebrew*] eξōthen autou tēn kibōton

* * * * *

17 And the flood was forty days upon the earth; and the waters increased, and bore up the ark, and it was lifted up above the earth.

17

ויהי המבול ארבעים יום על-הארץ וירבו המים וישאו את-התבה ותרים מעל הארץ:

vay·hi ham·mab·bul ar·ba·'im yo·vm al·ha·'a·retz vai·yir·bu ham·ma·yim vai·yis·'u et·hat·te·vah vat·ta·ram me·'al ha·'a·retz.

17

וְיִהְיֶה הַמַּבּוּל אַרְבַּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתִּרָם מֵעַל הָאָרֶץ:

wayəhî hammabbûl ʾarbāʿîm yôm ʿal·hāʾāreš wayyirbû hammáyim wayyisʾû ʾet·hattēbā^h wattārom mēʿal hāʾāreš

17

και εγενετο ο κατακλυσμος τεσσαρακοντα ημερας και τεσσαρακοντα νυκτας επι της γης και επληθυνθη το υδωρ και επηρεν την κιβωτον και υψωθη απο της γης

kai egeneto o kataklusmos tessarakonta ēmeras kai tessarakonta nuktas epi tēs gēs kai eplēthunthē to udōr kai epēren tēn kibōton kai upsōthē apo tēs gēs

* * * * *

18 And the waters prevailed, and increased greatly upon the earth; and the ark went upon the face of the waters.

18

ויגברו המים וירבו מאד על-הארץ ותלך התבה על-פני המים:

vai·yig·be·ru ham·ma·yim vai·yir·bu me·'od al·ha·'a·retz vat·te·lech hat·te·vah al·pe·nei ham·ma·yim.

18

וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבוּ מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:

18 wayyigbərû hammáyim wayyirbû məʔōd ʿal-hāʾāreš wattélek hattēbā^h ʿal-pənê hammáyim

18

και επεκρατει το υδωρ και επληθυνετο σφοδρα επι της γης και επεφερετο η κιβωτος επανω του υδατος

kai epekratei to udōr kai eplēthuneto sphodra epi tēs gēs kai epephereto ē kibōtos epanō tou udatos

* * * * *

19 And the waters prevailed exceedingly upon the earth; and all the high mountains that were under the whole heaven were covered.

19

והמים גברו מאד מאד על־הארץ וכסו כל־ההרים הגבהים אשר־תחת כל־השמים:

ve·ham·ma·yim ga·ve·ru me·'od me·'od al·ha·'a·retz vay·chus·su kol·he·ha·rim hag·ge·vo·him a·sher·ta·chat kol·ha·sha·ma·yim.

19

והמים גברו מאד מאד על־הארץ וכסו כל־ההרים הגבהים אשר־תחת כל־השמים:

wəhammáyim gābrû məʔōd məʔōd ʿal-hāʾāreš wayəḵussû kol-heḥārîm haggəbōhîm ʾāšer-taḥat kol-haššāmáyim

19

το δε υδωρ επεκρατει σφοδρα σφοδρως επι της γης και επεκαλυπεν παντα τα ορη τα υψηλα α ην υποκατω του ουρανου

to de udōr epekratei sphodra sphodrōs epi tēs gēs kai epekalupsen panta ta orē ta upsēla a ēn upokatō tou ouranou

* * * * *

20 Fifteen cubits upward did the waters prevail; and the mountains were covered.

20

חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים וכסו ההרים:

cha·mesh es·reh am·mah mil·ma'·lah ga·ve·ru ham·ma·yim vay·chus·su he·ha·rim.

20

חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים וכסו ההרים:

ḥāmēš ʿesrē^h ʿammā^h miləməʿlā^h gābrû hammáyim wayəḵussû hehārîm

20

δεκα πεντε πηχεις επανω υψωθη το υδωρ και επεκαλυπεν παντα τα ορη τα υψηλα

23 And He blotted out every living substance which was upon the face of the ground, both man, and cattle, and creeping thing, and fowl of the heaven; and they were blotted out from the earth; and Noah only was left, and they that were with him in the ark.

23

וימח את־כל־היקום אשר על־פני האדמה עד־בהמה עד־רמש ועד־עוף השמים וימחו מן־הארץ
וישאר אך־נח ואשר אתו בתבה:

vai·yi·mach et-kol-hay·kum a·sher al-pe·nei ha·'a·da·mah me·'a·dam ad-be·he·mah ad-re·mes ve·'ad-o·vf
ha·sha·ma·yim vai·yim·ma·chu min-ha·'a·retz va·yi·sha·'er ach-no·ach va·'a·sher it·tov bat·te·vah.

23

וַיִּמַח אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ
מִן־הָאָרֶץ וַיִּשְׁאֶר אֶךְ־נֹחַ וְאִשְׁרֵי אֹתוֹ בַּתֵּבָה:

wayyīmah ʿet-kol-hayəqūm ʾāšer ʿal-pənê hāʾādāmā^h mēʾādām ʿad-bəhēmā^h ʿad-rémeš wəʿad-ʿōp
haššāmáyim wayyimmāhû min-hāʾāreš wayiššāʾer ʾak-nō^aḥ waʾāšer ʾittô battēbā^h

23

και εξηλειψεν παν το αναστημα ο ην επι προσωπου πασης της γης απο ανθρωπου εως κτηνους και ερπετων και
των πετεινων του ουρανου και εξηλειφθησαν απο της γης και κατελειφθη μονος νωε και οι μετ' αυτου εν τη
κιβωτω

kai ežēleipsen pan to anastēma o ēn epī prosōpou pasēs tēs gēs apo anthrōpou eōs ktēnous kai erpetōn kai tōn
peteinōn tou ouranou kai ežēleiphthēsan apo tēs gēs kai kateleiphthē monos nōe kai oi met' autou en tē kibōtō

* * * * *

24 And the waters prevailed upon the earth a hundred and fifty days.

24

ויגברו המים על־הארץ חמשים ומאת יום:

vai·yig·be·ru ham·ma·yim al-ha·'a·retz cha·mi·shim u·me·'at yo·vm.

24

וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשָּׁים וּמֵאֵת יוֹם:

wayyigbērû hammáyim ʿal-hāʾāreš ḥāmiššîm ûmēʾat yôm

24

και υψωθη το υδωρ επι της γης ημερας εκατον πεντηκοντα

kai upsōthē to udōr epī tēs gēs ēmeras ekaton pentēkonta

GENESIS 8

1 And Elohim remembered Noah, and every living thing, and all the cattle that were with him in the ark; and Elohim made a wind to pass over the earth, and the waters assuaged;

1

ויזכר אלהים את־נח ואת כל־החיה ואת־כל־הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על־הארץ וישכו המים:

vai·yiz·kor e·lo·him et·no·ach ve·'et kol·ha·chai·yah ve·'et·kol·hab·be·he·mah a·sher it·tov bat·te·vah
vai·ya·'a·ver e·lo·him ru·ach al·ha·'a·retz vai·ya·shok·ku ham·ma·yim.

1

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם:

wayyizkōr ʿēlōhîm ʿet·nōḥ wəʿet kol·haḥayyāh wəʿet·kol·habbəhēmāḥ ʿāšer ʿittō battēbāḥ wayyaʿābēr
ʿēlōhîm rūḥ ʿal·hāʾāreṣ wayyāšōkkû hammáyim

1

και εμνησθη ο θεος του νωε και παντων των θηριων και παντων των κτηνων και παντων των πετεινων και παντων των ερπετων οσα ην μετ' αυτου εν τη κιβωτω και επηγαγεν ο θεος πνευμα επι την γην και εκοπασεν το υδωρ

kai emnēsthē o theos tou nōe kai pantōn tōn thērion kai pantōn tōn ktēnōn kai pantōn tōn peteinōn kai pantōn tōn erpetōn osa ēn met' autou en tē kibōtō kai epēgagen o theos pneuma epi tēn gēn kai ekopasen to udōr

2 the fountains also of the deep and the windows of heaven were stopped, and the rain from heaven was restrained.

2

ויסכרו מעינת תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן־השמים:

vai·yis·sa·che·ru ma'·ye·not te·ho·vm va·'a·rub·bot ha·sha·ma·yim vai·yik·ka·le hag·ge·shem min·ha·sha·ma·yim.

2

וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיֵנֵת תְּהוֹם וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם וַיִּכְלֹא הַגֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמַיִם:

wayyissākṛû maʿyənōṭ tēhôm wəʿārubbot haššāmāyim wayyikkālēʿ haggēšem min·haššāmāyim

2

και επεκαλυφθησαν αι πηγαι της αβυσσου και οι καταρρακται του ουρανου και συνεσχεθη ο υετος απο του ουρανου

kai epekaluphthēsan ai pēgai tēs abussou kai oi katarraktai tou ouranou kai suneschethē o uetos apo tou ouranou

* * * * *

3 And the waters returned from off the earth continually; and after the end of a hundred and fifty days the waters decreased.

3

וישבו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום:

vai·ya·shu·vu ham·ma·yim me·'al ha·'a·retz ha·lo·vch va·sho·vv vai·yach·se·ru ham·ma·yim mik·tzeh cha·mi·shim u·me·'at yo·vm.

3

וַיִּשְׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלֹּךְ וְשׁוֹב וַיִּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים וּמֵאֵת יוֹם:

wayyāšūbū hammáyim mē'al hā'āreṣ hālôk wāšôb wayyaḥsērû hammáyim miqəṣē^h ḥāmiššîm ûmə'at yôm

3

και ενεδιδου το υδωρ πορευομενον απο της γης ενεδιδου και ηλαττονουτο το υδωρ μετα πεντηκοντα και εκατον ημερας

kai enedidou to udōr poreuomenon apo tēs gēs enedidou kai ēlattonouto to udōr meta pentēkonta kai ekaton ēmeras

* * * * *

4 And the ark rested in the seventh month, on the seventeenth day of the month, upon the mountains of Ararat.

4

ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה-עשר יום לחדש על הרי אררט:

vat·ta·nach hat·te·vah ba·cho·desh ha·she·vi·'i be·shiv·'ah·a·sar yo·vm la·cho·desh al ha·rei a·ra·rat.

4

וַתֵּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה-עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הַרֵי אֲרָרָט:

wattānaḥ hattēbā^h baḥōdeš haššəbī'î bəšib'ā^h-cāsār yôm laḥōdeš 'al hārê 'ārārāt

4

και εκαθισεν η κιβωτος εν μηνι τω εβδομω εβδομη και εικαδι του μηνος επι τα ορη τα αραρατ

kai ekathisen ē kibōtos en mēni tō ebdomō ebdomē kai eikadi tou mēnos epi ta orē ta ararat

* * * * *

5 And the waters decreased continually until the tenth month; in the tenth month, on the first day of the month, were the tops of the mountains seen.

5

והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים:

ve·ham·ma·yim hai·u ha·lo·vch ve·cha·so·vr ad ha·cho·desh ha·'a·si·ri ba·'a·si·ri be·'e·chad la·cho·desh nir·'u
ra·shei he·ha·rim.

5

והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים:

wəhammáym hayû hālôk wəḥāsôr ʿad haḥódeš haʿásírî bāʿásírî beʿeḥād laḥódeš nirʾû rāʾšê heḥārîm

5

το δε υδωρ πορευομενον ηλαττονουτο εως του δεκατου μηνος εν δε τω ενδεκατω μηνι τη πρωτη του μηνος
ωφθησαν αι κεφαλαι των ορεων

to de udōr poreuomenon ēlattonouto eōs tou dekatou mēnos en de tō endekatō mēni tē prōtē tou mēnos
ōphthēsan ai kephalai tōn oreōn

* * * * *

6 And it came to pass at the end of forty days, that Noah opened the window of the ark which he had made.

6

ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את־חלון התבה אשר עשה:

vay·hi mik·ketz ar·ba·'im yo·vm vai·yif·tach no·ach et·chal·lo·vn hat·te·vah a·sher a·sah.

6

וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבַּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה:

wayəhî miqqēš ʿarbāʿîm yôm wayyip̄taḥ nōʾaḥ ʾet·ḥallôn hattēbāʾ ʾāšer ʿāsāʾ

6

και εγενετο μετα τεσσαρακοντα ημερας ηνεωξεν νωε την θυριδα της κιβωτου ην εποιησεν

kai egeneto meta tessarakonta ēmeras ēneōxen nōe tēn thurida tēs kibōtou ēn epoiēsen

* * * * *

7 And he sent forth a raven, and it went forth to and fro, until the waters were dried up from off the earth.

7

וישלח את־הערב ויצא יצוא ושוב עד־יבשת המים מעל הארץ:

vay·shal·lach et·ha·'o·rev vai·ye·tze ya·tzo·v va·sho·vv ad·ye·vo·shet ham·ma·yim me·'al ha·'a·retz.

7

וַיִּשְׁלַח אֶת־הָעֶרֶב וַיֵּצֵא יְצוּא וַיָּשׁוּב עַד־יְבַשֶּׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:

wayəšallah ʿet·hāʿōrēb wayyēšēʿ yāšôʿ wāšôb ʿad·yəbōšet hammáyim mēʿal hāʿāreṣ

7

και απεστειλεν τον κορακα του ιδειν ει κεκοπακεν το υδωρ και εξελθων ουχ υπεστρεψεν εως του ξηρανθηναι το υδωρ απο της γης

kai apesteilen ton koraka tou idein ei kekopaken to udōr kai ezelthōn ouch upestrepsen eōs tou xēranthēnai to udōr apo tēs gēs

* * * * *

8 And he sent forth a dove from him, to see if the waters were abated from off the face of the ground.

8

וישלח את־היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה:

vay·shal·lach et·hai·yo·v·nah me·'it·tov lir·'o·vt ha·kal·lu ham·ma·yim me·'al pe·nei ha·'a·da·mah.

8

וַיִּשְׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאֵתוֹ לִרְאוֹת הַקְּלוֹ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה:

wayəšallah ʿet·hayyōnā^h mēʿittô lirʾôṭ hāqālû hammáyim mēʿal pənê hāʿādāmā^h

8

και απεστειλεν την περιστεραν οπισω αυτου ιδειν ει κεκοπακεν το υδωρ απο προσωπου της γης

kai apesteilen tēn peristeran opisō autou idein ei kekopaken to udōr apo prosōpou tēs gēs

* * * * *

9 But the dove found no rest for the sole of her foot, and she returned unto him to the ark, for the waters were on the face of the whole earth; and he put forth his hand, and took her, and brought her in unto him into the ark.

9

ולא־מצאה היונה מנוח לכף־רגלה ותשב אליו אל־התבה כִּי־מים על־פני כל־הארץ וישלח ידו ויקחה
ויבא אתה אליו אל־התבה:

ve-lo-ma-tze-'ah hai-yo-v-nah ma-no-v-ach le-chaf-rag-lah vat-ta-shav e-lav el-hat-te-vah ki-ma-yim al-pe-nei
chol-ha-'a-retz vai-yish-lach ya-dov vai-yik-ka-che-ha vai-ya-ve o-tah e-lav el-hat-te-vah.

9

וְלֹא־מָצְאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשֶׁב אֵלָיו אֶל־הַתְּבָה כִּי־מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
וַיִּקְחֶהָ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתְּבָה:

wəlōḡ-māš'ā^h hayyōnā^h mānō^{ah} ləkaḡ-raḡlāh wattāšob ʔēlāyw ʔel-hattēbā^h kî-máyim ʕal-pənê kol-hā'āreš
wayyišlah yādō wayyiqqāhēhā wayyābē' ʔōtāh ʔēlāyw ʔel-hattēbā^h

9

και ουχ ευρουσα η περιστερα αναπαυσιν τοις ποσιν αυτης υπεστρεψεν προς αυτον εις την κιβωτον οτι υδωρ ην
επι παντι προσωπω πασης της γης και εκτεινας την χειρα αυτου ελαβεν αυτην και εισηγαγεν αυτην προς εαυτον
εις την κιβωτον

kai ouch euroussa ē peristera anapausin tois posin autēs upestrepsen pros auton eis tēn kibōton oti udōr ēn epi
panti prosōpō pasēs tēs gēs kai ekteinas tēn cheira autou elaben autēn kai eisēgagen autēn pros eauton eis tēn
kibōton

* * * * *

10 And he stayed yet other seven days; and again he sent forth the dove out of the ark.

10

ויחל עוד שבעת ימים אחרים ויסף שלח את־היונה מן־התבה:

vai-ya-chel o-vd shiv-'at ya-mim a-che-rim vai-yo-sef shal-lach et-hai-yo-v-nah min-hat-te-vah

10

וַיִּחַל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּסֹּף שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתְּבָה:

wayyāhel ʕōd šib'at yāmîm ʔāhērîm wayyōseḡ šallah ʔet-hayyōnā^h min-hattēbā^h

10

και επισχων επι ημερας επτα ετερας παλιν εξαπεστειλεν την περιστεραν εκ της κιβωτου

kai epischōn eti ēmeras epta eteras palin eḡapesteilen tēn peristeran ek tēs kibōtou

* * * * *

11 And the dove came in to him at eventide; and lo in her mouth an olive-leaf freshly plucked; so Noah knew that the waters were abated from off the earth.

11

ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה־זית טרף בפיה וידע נח כִּי־קלו המים מעל הארץ:

vat-ta-vo e-lav hai-yo-v-nah le-'et e-rev ve-hin-neh a-leh-za-yit ta-raf be-fi-ha vai-ye-da no-ach ki-kal-lu
ham-ma-yim me-'al ha-'a-retz.

11

וְתָבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהָנָה עֲלֵה־זֵית טָרֵף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:

wattābō³ ʔēlāyw hayyōnā^h lə^cēt ʕereḅ wəhinne^h ʕālē^h-záyit ṭārāḅ bəpīhā wayyēda^c nō^aḥ kī-qállû hammáyim
mē^cal hā³āreṣ

11

και ανεστρεψεν προς αυτον η περιστερα το προς εσπεραν και ειχεν φυλλον ελαιας καρφος εν τω στοματι αυτης και εγνω νωε οτι κεκοπακεν το υδωρ απο της γης

kai anestrepsen pros auton ē peristera to pros esperan kai eichen phungon elaias karphos en tō stomati autēs kai egnō nōe oti kekopaken to udōr apo tēs gēs

* * * * *

12 And he stayed yet other seven days; and sent forth the dove; and she returned not again unto him any more.

12

וייחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את־היונה ולא־יספה שוב־אליו עוד:

vai-yi-ya-chel o-vd shiv-'at ya-mim a-che-rim vay-shal-lach et-hai-yo-v-nah ve-lo-ya-se-fah shuv-e-lav o-vd.

12

וַיִּיחַל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּשְׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יִסְפֶּה שׁוּב־אֵלָיו עוֹד:

wayyiyyāhel ʕōd šibʕat yāmîm ʔahērîm wayəšallah ʔet-hayyōnā^h wəlō³-yāspā^h šûḅ-ʔēlāyw ʕōd

12

και επισχων επι ημερας επτα ετερας παλιν εξαπεστειλεν την περιστεραν και ου προσεθετο του επιστρεψαι προς αυτον επι

kai epischōn eti ēmeras epta eteras palin eḗapesteilen tēn peristeran kai ou prosetheto tou epistrepsai pros auton eti

* * * * *

13 And it came to pass in the six hundred and first year, in the first month, the first day of the month, the waters were dried up from off the earth; and Noah removed the covering of the ark, and looked, and behold, the face of the ground was dried.

13

ויהי באחת ושש־מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את־מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה:

vay·hi be·'a·chat ve·shesh·me·'o·vt sha·nah ba·ri·sho·vn be·'e·chad la·cho·desh cha·re·vu ham·ma·yim me·'al ha·'a·retz vai·ya·sar no·ach et·mich·seh hat·te·vah vai·yar· ve·hin·neh cha·re·vu pe·nei ha·'a·da·mah.

13

וְיִהְיֶה בְּאַחַת וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה בְּרֵאשִׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּסַּר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיֵּרָא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְנֵי הָאֲדָמָה:

wayəhî bəʾaḥaṭ wəšēš·mēʾōṭ šānā^h bāriʾšōn bəʾeḥād laḥōdeš ḥārbû hammáyim mēʿal hāʾāreṣ wayyāsar nō^aḥ ʿeṭ·mikṣē^h hattēbā^h wayyār^ʿ wəhinne^h ḥārbû pənē hāʾādāmā^h

13

και εγενετο εν τω ενι και εξακοσιοστω ετει εν τη ζωη του νωε του πρωτου μηνος μια του μηνος εξελιπεν το υδωρ απο της γης και απεκαλυψεν νωε την στεγην της κιβωτου ην εποιησεν και ειδεν οτι εξελιπεν το υδωρ απο προσωπου της γης

kai egeneto en tō eni kai eḗakosioṣtō etei en tē zōē tou nōe tou prōtou mēnos mia tou mēnos eḗelipen to udōr apo tēs gēs kai apekalupsen nōe tēn stegēn tēs kibōtou ēn epoiēsen kai eiden oti eḗelipen to udōr apo prosōpou tēs gēs

* * * * *

14 And in the second month, on the seven and twentieth day of the month, was the earth dry.

14

ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ: ס

u·va·cho·desh ha·she·ni be·shiv·'ah ve·'es·rim yo·vm la·cho·desh ya·ve·shah ha·'a·retz. s

14

וּבְחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יִבְשֶׁה הָאָרֶץ: ס

ûbaḥōdeš haššēnî bašibʿā^h wəʿesrîm yôm laḥōdeš yābšā^h hāʾāreṣ s

14

εν δε τω μηνι τω δευτερω εβδομη και εικαδι του μηνος εξηρανθη η γη

en de tō mēni tō deuterō ebdomē kai eikadi tou mēnos eḗēranthē ē gē

* * * * *

15 And Elohim spoke unto Noah, saying:

15

וידבר אלהים אל־נח לאמר:

vay·dab·ber e·lo·him el·no·ach le·mor.

15

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר:

wayəḏabbēr ʿēlōhîm ʿel·nō^{ah} lē^{mōr}

15

και ειπεν κυριος(יהוה)[not in Hebrew] ο θεος τω νωε λεγων

kai eipen kurios(yhwh)[not in Hebrew] o theos tō nōe legōn

* * * * *

16 'Go forth from the ark, thou, and thy wife, and thy sons, and thy sons' wives with thee.

16

צא מן־התבה אתה ואשתך ובניך ונשי־בניך אתך:

tze min·hat·te·vah at·tah ve·'ish·te·cha u·va·nei·cha u·ne·shei·va·nei·cha it·tach.

16

צֵא מִן־הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבְנֵיךָ וְנִשְׂי־בְנֵיךָ אִתְּךָ:

ṣē^ʿ min·hattēbā^h ʿattā^h wə^ʿištākā ûbāne^ʿkā ûnəšē^ʿ-bāne^ʿkā ʿittāk

16

εξελθε εκ της κιβωτου συ και η γυνη σου και οι υιοι σου και αι γυναικες των υιων σου μετα σου

eḗelthe ek tēs kibōtou su kai ē gunē sou kai oi uioui sou kai ai gunaikēs tōn uiōn sou meta sou

* * * * *

17 Bring forth with thee every living thing that is with thee of all flesh, both fowl, and cattle, and every creeping thing that creepeth upon the earth; that they may swarm in the earth, and be fruitful, and multiply upon the earth.'

17

כל־החיה אשר־אתך מכל־בשר בעוף ובבהמה ובכל־הרמש הרמש על־הארץ [כ= הוצא] [ק= היצא]
אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על־הארץ:

kol·ha·chai·yah a·sher·it·te·cha mik·kol·ba·sar ba·'o·vf u·vab·be·he·mah u·ve·chol·ha·re·mes ha·ro·mes al·
ha·'a·retz [ch= ho·v·tze] [k= hay·tze] it·tach ve·sha·re·tzu va·'a·retz u·fa·ru ve·ra·vu al·ha·'a·retz.

17

כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתָּךְ מִכָּל־בֶּשֶׂר בְּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הַרִמָּשׁ הַרִמָּשׁ עַל־הָאָרֶץ (הוֹצֵא) [הוֹצֵא]
אִתָּךְ וְשָׂרְצוֹ בָּאָרֶץ וּפְרוֹ וּרְבוֹ עַל־הָאָרֶץ:

kol-haḥayyā^h ʿāšer-ʿittākā mikkol-bāsār bāʿôp ûbabbəhēmā^h ûbək̄kol-hārémēs hārōmēs ʿal-hāʿāreš (hōšēʿ)
[haysēʿ] ʿittāk wəšāršû bāʿāreš ûpārû wərābû ʿal-hāʿāreš

17

και παντα τα θηρια οσα εστιν μετα σου και πασα σαρχ απο πετεινων εως κτηνων και παν ερπετον κινουμενον
επι της γης εξαγαγε μετα σεαυτου και αυξανεσθε και πληθυνεσθε επι της γης

kai panta ta thēria osa estin meta sou kai pasa sarx apo peteinōn eōs ktēnōn kai pan erpeton kinoumenon epi tēs
gēs eḡagage meta seautou kai auḡanesthe kai plēthunesthe epi tēs gēs

* * * * *

18 And Noah went forth, and his sons, and his wife, and his sons' wives with him;

18

וּיצֵא־נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנָשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ:

vai·ye·tze·no·ach u·va·nav ve·'ish·tov u·ne·shei·va·nav it·tov.

18

וּיצֵא־נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנָשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ:

wayyēšēʿ^ʿ-nō^aḥ ûbānāyw wəʿištō ûnəšē-ḥānāyw ʿittō

18

και εξηλθεν νωε και η γυνη αυτου και οι υιοι αυτου και αι γυναικες των υιων αυτου μετ' αυτου

kai eḡēlthen nōe kai ē gunē autou kai oi uioi autou kai ai gunaikēs tōn uiōn autou met' autou

* * * * *

19 every beast, every creeping thing, and every fowl, whatsoever moveth upon the earth, after their families; went forth out of the ark.

19

כָּל־הַחַיָּה כָּל־הַרִמָּשׁ וְכָל־הָעוֹף כָּל רוֹמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵּיהֶם יֵצְאוּ מִן־הַתְּבֹה:

kol·ha·chai·yah kol·ha·re·mes ve·chol·ha·'o·vf kol ro·v·mes al·ha·'a·retz le·mish·pe·cho·tei·hem ya·tze·'u min·
hat·te·vah.

19

בְּלִיַּחַתְּהָ כָּל־הַרְמֵשׁ וְכָל־הָעוֹף בְּלִיַּחַתְּהָ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵּיהֶם יִצְאוּ מִן־הַתְּבֵאָה:

kol-haḥayyā^h kol-hārēmeš wəkol-hā^ʿôp kōl rômēš ʿal-hāʾāreš ləmišpəḥōtēhēm yāšʾû min-hattēbā^h

19

και παντα τα θηρια και παντα τα κτηνη και παν πετεινον και παν ερπετον κινουμενον επι της γης κατα γενοσ αυτων εξηλθοσαν εκ της κιβωτου

kai panta ta thēria kai panta ta ktēnē kai pan peteinon kai pan erpeton kinoumenon epi tēs gēs kata genos autōn eẓēlthosan ek tēs kibōtou

* * * * *

20 And Noah built an altar unto Yahowah; and took of every clean beast, and of every clean fowl, and offered burnt-offerings on the altar.

20

ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהר ויעל עלת במזבח:

vai-yi-ven no-ach miz-be-ach lyhvh vai-yik-kach mik-kol hab-be-he-mah hat-te-ho-v-rah u-mik-kol ha-'o-vf hat-ta-hor vai-ya-'al o-lot bam-miz-be-ach.

20

ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהר ויעל עלת במזבח:

wayyīben nō^aḥ mizbē^aḥ lyhwh(ləʾdōnāy) wayyiqqah mikkōl habbəhēmā^h haṭṭəhōrā^h ūmikkōl hā^ʿôp haṭṭāhōr wayyā^ʿal ʿōlōt bammizbē^aḥ

20

και ωκοδομησεν νωε θυσιαστηριον (יהוה) τω θεω(אלהים)[not in Hebrew] και ελαβεν απο παντων των κτηνων των καθαρων και απο παντων των πετεινων των καθαρων και ανηνεγκεν ολοκαρπωσεις επι το θυσιαστηριον

kai ōkodomēsen nōe thusiastērion (yhw) tō theō(e-lo-him)[not in Hebrew] kai elaben apo pantōn tōn ktēnōn tōn katharōn kai apo pantōn tōn peteinōn tōn katharōn kai anēnegken olokarpōseis epi to thusiastērion

* * * * *

21 And Yahowah smelled the sweet savour; and Yahowah said in His heart: 'I will not again curse the ground any more for man's sake; for the imagination of man's heart is evil from his youth; neither will I again smite any more every thing living, as I have done.

21

וירח יהוה את־ריח הניחח ויאמר יהוה אל־לבו לא־אסף לקלל עוד את־האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא־אסף עוד להכות את־כל־חי כאשר עשיתי:

vai·ya·rach yhvh et·rei·ach han·ni·cho·ach vai·yo·mer yhvh el·lib·bov lo·o·sif le·kal·lel o·vd et·ha·'a·da·mah
ba·'a·vur ha·'a·dam ki ye·tzer lev ha·'a·dam ra min·ne·'u·rav ve·lo·o·sif o·vd le·hak·ko·vt et·kol·chai ka·'a·sher
a·si·ti.

21

וַיִּרַח יְהוָה אֶת־רִיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לְבוֹ לֹא־אֶסְףּ לְקַלְלַת עוֹד אֶת־הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם כִּי

יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנַּעֲרֹו וְלֹא־אֶסְףּ עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי בְּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי:

wayyārah yhw(ʿādōnāy) ʿet·rê^{ah} hannîhō^{ah} wayyō^{mer} yhw(ʿādōnāy) ʿel·libbō lō^ʿ-ʿōsîp ləqallēl ʿōd ʿet·
hāʿādāmā^h baʿābūr hāʿādām kî yēšer lēb hāʿādām ra^c minnə^cūrāyw wəlō^ʿ-ʿōsîp ʿōd ləhakkōt ʿet·kol·ḥay
kaʿāšer ʿāśîṭî

21

και ωσφρανθη κυριος(יהוה) ο θεος(אלהים)[not in Hebrew] οσμην ευωδίας και ειπεν κυριος(יהוה) ο
θεος(אלהים)[not in Hebrew] διανοηθεις ου προσθησω ετι του καταρασασθαι την γην δια τα εργα των ανθρωπων
οτι εγκειται η διανοια του ανθρωπου επιμελως επι τα πονηρα εκ νεοτητος ου προσθησω ουν ετι παταξαι πασαν
σαρκα ζωσαν καθως εποιησα

kai ōsphranthē kurios(yhvh) o theos(e·lo·him)[not in Hebrew] osmēn euōdias kai eipen kurios(yhvh) o
theos(e·lo·him)[not in Hebrew] dianoētheis ou prosthēsō eti tou katarasasthai tēn gēn dia ta erga tōn anthrōpōn
oti egkeitai ē dianōia tou anthrōpou epimelōs epi ta ponēra ek neotētos ou prosthēsō oun eti pataξai pasan sarka
zōsan kathōs epoiēsa

* * * * *

22 While the earth remaineth, seedtime and harvest, and cold and heat, and summer and winter, and day and night shall not cease.'

22

עד כל־ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו:

od kol·ye·mei ha·'a·retz ze·ra ve·ka·tzir ve·kor va·chom ve·ka·yitz va·cho·ref ve·yo·vm va·lay·lah lo
yish·bo·tu.

22

עַד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקָר וְחָם וְקִיץ וְחָרָף וְיוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ:

ʿōd kol·yāmē hāʿāreš zēra^c wəqāšîr wəqōr wāḥōm wəqáyîš wāḥōreḫ wəyōm wālaylā^h lō^ʿ yišbōṭû

22

πασας τας ημερας της γης σπερμα και θερισμος ψυχος και καυμα θερος και εαρ ημεραν και νυκτα ου
καταπαουσουσιν

pasas tas ēmeras tēs gēs sperma kai therismos psuchos kai kauma theros kai ear ēmeran kai nukta ou
katapausousin

* * * * *

GENESIS 9

1 And Elohim blessed Noah and his sons, and said unto them: 'Be fruitful and multiply, and replenish the earth.

1

ויברך אלהים את־נח ואת־בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את־הארץ:

vay·va·rech e·lo·him et·no·ach ve·'et·ba·nav vai·yo·mer la·hem pe·ru u·re·vu u·mil·'u et·ha·'a·retz.

1

ויברך אלהים את־נח ואת־בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את־הארץ:

wayəḇḇārek ʿēlōhîm ʿet·nōḥ wəʿet·bānāyw wayyōʾmer lāhem pərû ūrəḇû ūmilʿû ʿet·hāʾāreṣ

1

και ηυλογησεν ο θεος τον νωε και τους υιους αυτου και ειπεν αυτοις αυξανεσθε και πληθυνεσθε και πληρωσατε την γην και κατακυριευσατε αυτης

kai ēulogēsēn o theos ton nōe kai tous uious autou kai eipen autois auξανesthe kai plēthunesthe kai plērōsate tēn gēn kai katakurieusate autēs

* * * * *

2 And the fear of you and the dread of you shall be upon every beast of the earth, and upon every fowl of the air, and upon all wherewith the ground teemeth, and upon all the fishes of the sea: into your hand are they delivered.

2

ומוראכם וחתכם יהיה על כל־חית הארץ ועל כל־עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל־דגי הים בידכם נתנו:

u·mo·v·ra·'a·chem ve·chit·te·chem yih·yeh al kol·chai·yat ha·'a·retz ve·'al kol·o·vf ha·sha·ma·yim be·chol a·sher tir·mos ha·'a·da·mah u·ve·chol·de·gei hai·yam be·yed·chem nit·ta·nu.

2

ומוראכם וחתכם יהיה על כל־חית הארץ ועל כל־עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל־דגי הים בידכם נתנו:

ûmôraʿākem wəḥittākem yiḥyeḥ ʿal kol·ḥayyaṯ hāʾāreṣ wəʿal kol·ʿōḵ haššāmāyim bəḵōl ʾāšer tirmōś hāʾādāmāḥ ûḇəkol·dəgē hayyām bəyedkēm nittānû

2

και ο τρομος υμων και ο φοβος εσται επι πασιν τοις θηριοις της γης και επι παντα τα ορνεα του ουρανου και επι
παντα τα κινουμενα επι της γης και επι παντας τους ιχθυας της θαλασσης υπο χειρας υμιν δεδωκα

kai o tromos umōn kai o phobos estai epi pasin tois thēriois tēs gēs kai epi panta ta ornea tou ouranou kai epi
panta ta kinoumena epi tēs gēs kai epi pantas tous ichthuas tēs thalassēs upo cheiras umin dedōka

* * * * *

3 Every moving thing that liveth shall be for food for you; as the green herb have I given you all.

3

כל־רמש אשר הוא־חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את־כל:

kol-re·mes a·sher hu·chai la·chem yih·yeh le·'a·che·lah ke·ye·rek e·sev na·tat·ti la·chem et·kol.

3

כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָה כִּירָק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל:

kol-rémeś ʔăšer hūʔ-ḥay lākem yihye^h ləʔoklā^h kayéreq ʕéšeb nātáttî lākem ʔet-kōl

3

και παν ερπετον ο εστιν ζων υμιν εσται εις βρωσιν ως λαχανα χορτου δεδωκα υμιν τα παντα

kai pan erpeton o estin zōn umin estai eis brōsin ōs lachana chortou dedōka umin ta panta

* * * * *

4 Only flesh with the life thereof, which is the blood thereof, shall ye not eat.

4

אֶךְ־בֶּשֶׂר בִּנְפֹשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכְלוּ:

ach·ba·sar be·naf·shov da·mov lo to·che·lu.

4

אֶךְ־בֶּשֶׂר בִּנְפֹשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכְלוּ:

ʔak·bāsār bənaḫšô dāmô lōʔ tōkēlû

4

πλην κρεας εν αιματι ψυχης ου φαγεσθε

plēn kreas en aimati psuchēs ou phagesthe

* * * * *

5 And surely your blood of your lives will I require; at the hand of every beast will I require it; and at the hand of man, even at the hand of every man's brother, will I require the life of man.

5

ואך את־דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל־חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את־נפש האדם:

ve·'ach et-dim·chem le-naf·sho·tei·chem ed-rosh mi-yad kol-chai·yah ed-re-shen·nu u-mi-yad ha-'a-dam mi-yad ish a-chiv ed-rosh et-ne-fesh ha-'a-dam.

5

וְאֵד אֶת־דַּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל־חַיָּה אֶדְרֹשְׁנִי וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ

אֶת־נַפְשׁ הָאָדָם:

wə'ak ʿet-dimkēm lənapšōtēkēm ʿedrōš miyyad kol-ḥayyāh ʿedrəšennū ūmiyyad hāʿādām miyyad ʾiš ʾāḥîw ʿedrōš ʿet-nēpeš hāʿādām

5

και γαρ το υμετερον αιμα των ψυχων υμων εκζητησω εκ χειρος παντων των θηριων εκζητησω αυτο και εκ χειρος ανθρωπου αδελφου εκζητησω την ψυχην του ανθρωπου

kai gar to umeteron aima tōn psuchōn umōn ekzētēsō ek cheiros pantōn tōn thēriōn ekzētēsō auto kai ek cheiros anthrōpou adelphou ekzētēsō tēn psuchēn tou anthrōpou

* * * * *

6 Whoso sheddeth man's blood, by man shall his blood be shed; for in the image of Elohim made He man.

6

שֶׁפַךְ דַּם הָאָדָם בְּאֵדָם דָּמוֹ יִשְׁפָךְ כִּי בְצַלֵּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם:

sho-fech dam ha-'a-dam ba-'a-dam da-mov yi-sha-fech ki be-tze-lem e-lo-him a-sah et-ha-'a-dam.

6

שֶׁפַךְ דַּם הָאָדָם בְּאֵדָם דָּמוֹ יִשְׁפָךְ כִּי בְצַלֵּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם:

šōpēk dam hāʿādām bāʿādām dāmō yiššāpēk kī bəšélem ʿēlōhîm ʿāśāh ʿet-hāʿādām

6

ο εκχεων αιμα ανθρωπου αντι του αιματος αυτου εκχυθησεται οτι εν εικονι θεου εποιησα τον ανθρωπον

o ekcheōn aima anthrōpou anti tou aimatos autou ekchuthēsetai oti en eikoni theou epoiēsa ton anthrōpon

* * * * *

7 And you, be ye fruitful, and multiply; swarm in the earth, and multiply therein.'

7

ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו־בה: ס

ve·'at·tem pe·ru u·re·vu shir·tzu va·'a·retz u·re·vu·vah. s

7

ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו־בה: ס

wə'attem pərû ûrəbû širšû bā'āreš ûrəbû-bāh s

7

υμεις δε αυξανεσθε και πληθυνεσθε και πληρωσατε την γην και πληθυνεσθε επ' αυτης

umeis de auξανesthe kai plēthunesthe kai plērōsate tēn gēn kai plēthunesthe ep' autēs

* * * * *

8 And Elohim spoke unto Noah, and to his sons with him, saying:

8

ויאמר אלהים אל־נח ואל־בניו אתו לאמר:

vai·yo·mer e·lo·him el·no·ach ve·'el·ba·nav it·tov le·mor.

8

ויאמר אלהים אל־נח ואל־בניו אתו לאמר:

wayyō'mer ʿēlōhîm ʿel·nō'āḥ wə'el·bānāyw ʿittô lē'mōr

8

και ειπεν ο θεος τω νωε και τοις υιοις αυτου μετ' αυτου λεγων

kai eipen o theos tō nōe kai tois uiois autou met' autou legōn

* * * * *

9 'As for Me, behold, I establish My covenant with you, and with your seed after you;

9

ואני הנני מקים את־בריתי אתכם ואת־זרעכם אחר־יכם:

va·'a·ni hin·ni me·kim et·be·ri·ti it·te·chem ve·'et·zar·'a·chem a·cha·rei·chem.

9

וְאֲנִי הִנְנִי מִקִּים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־זַרְעֲכֶם אֶחְרִיכֶם:

waʿānī hinnī mēqīm ʿet-bərīṭī ʿittākem wəʿet-zarʿākem ʿaḥārēkem

9

εγω ιδου ανιστημι την διαθηκην μου υμιν και τω σπερματι υμων μεθ' υμας

egō idou anistēmi tēn diathēkēn mou umin kai tō spermati umōn meth' umas

* * * * *

10 and with every living creature that is with you, the fowl, the cattle, and every beast of the earth with you; of all that go out of the ark, even every beast of the earth.

10

ואת כל־נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל־חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ:

ve-'et kol-ne-fesh ha-chai-yah a-sher it-te-chem ba-'o-vf bab-be-he-mah u-ve-chol-chai-yat ha-'a-retz it-te-chem mik-kol yo-tze-'ei hat-te-vah le-chol chai-yat ha-'a-retz.

10

וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בְּעוֹף בְּבַהֲמָה וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יֹצְאֵי הַתְּבָה לְכָל

חַיַּת הָאָרֶץ:

wəʿēt kol-nēpeš haḥayyāh ʿāšer ʿittākem bāʿōp babbəhēmāh ûbəkōl-ḥayyat hāʿāreš ʿittākem mikkōl yōšʿē hattēbāh ləkōl ḥayyat hāʿāreš

10

και παση ψυχη τη ζωση μεθ' υμων απο ορνεων και απο κτηνων και πασι τοις θηριοις της γης οσα μεθ' υμων απο παντων των εξελθοντων εκ της κιβωτου

kai pasē psuchē tē zōsē meth' umōn apo orneōn kai apo ktēnōn kai pasi tois thēriois tēs gēs osa meth' umōn apo pantōn tōn eželthontōn ek tēs kibōtou

* * * * *

11 And I will establish My covenant with you; neither shall all flesh be cut off any more by the waters of the flood; neither shall there any more be a flood to destroy the earth.'

11

והקמתי את־בריתי אתכם ולא־יכרת כל־בשר עוד ממי המבול ולא־יהיה עוד מבול לשחת הארץ:

va-ha-ki-mo-ti et-be-ri-ti it-te-chem ve-lo-yik-ka-ret kol-ba-sar o-vd mim-mei ham-mab-bul ve-lo-yih-yeh o-vd mab-bul le-sha-chet ha-'a-retz.

11

וְהִקְמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בָּשָׂר עִיד מִמִּי הַמַּבּוּל וְלֹא־יְהִי עִיד מַבּוּל לְשַׁחַת

הָאָרֶץ:

wahāqīmōtî ʿet-bərîtî ʿittākem wəlōʿ-^ʿyikkārēt kol-bāšār ʿôḏ mimme hammabbûl wəlōʿ-^hyihye ʿôḏ mabbûl
ləšahēt hāʿāreṣ

11

και στησω την διαθηκαην μου προς υμας και ουκ αποθανειται πασα σαρξ ετι απο του υδατος του κατακλυσμου και ουκ εσται ετι κατακλυσμος υδατος του καταφθειραι πασαν την γην

kai stēsō tēn diathēkēn mou pros umas kai ouk apothaneitai pasa sarx eti apo tou udatos tou kataklusmou kai ouk estai eti kataklusmos udatos tou kataphtheirai pasan tēn gēn

* * * * *

12 And Elohim said: 'This is the token of the covenant which I make between Me and you and every living creature that is with you, for perpetual generations:

12

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם:

vai·yo·mer e·lo·him zot o·vt·hab·be·rit a·sher·a·ni no·ten bei·ni u·vei·nei·chem u·vein kol·ne·fesh chai·yah a·sher it·te·chem le·do·rot o·v·lam.

12

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת

עוֹלָם:

wayyōʿmer ʿēlōhîm zōt ʿōt·habbərît ʿāšer·ʿānî nōtēn bēnî ûbēnēkēm ûbēn kol·népeš hayyāʰ ʿāšer ʿittākem
ləḏōrōt ʿōlām

12

και ειπεν κυριος(יהוה) ο θεος προς νωε τουτο το σημειον της διαθηκαης ο εγω διδωμι ανα μεσον εμου και υμων και ανα μεσον πασης ψυχης ζωσης η εστιν μεθ' υμων εις γενεας αιωνιους

kai eipen kurios(yhwh) o theos pros nōe touto to sēmeion tēs diathēkēs o egō didōmi ana meson emou kai umōn kai ana meson pasēs psuchēs zōsēs ē estin meth' umōn eis geneas aiōnious

* * * * *

13 I have set My bow in the cloud, and it shall be for a token of a covenant between Me and the earth.

13

אֶת־קִשְׁתִּי נֹתֵתִי בַעֲנַן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ:

et-kash·ti na·tat·ti be·'a·nan ve·ha·ye·tah le·'o·vt be·rit bei·ni u·vein ha·'a·retz.

13

אֶת־קִשְׁתִּי נִתְּתִי בְּעָנָן וְהִיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ:

ʿet-qaštî nāṭattî beʿānān wəhāyṭā^h ləʾôṭ bərîṭ bēnî ûbēn hāʾāreṣ

13

το τοξον μου τιθημι εν τη νεφελη και εσται εις σημειον διαθηκης ανα μεσον εμου και της γης

to toxon mou tithēmi en tē nephelē kai estai eis sēmeion diathēkēs ana meson emou kai tēs gēs

* * * * *

14 And it shall come to pass, when I bring clouds over the earth, and the bow is seen in the cloud,

14

וְהָיָה בְּעַנְנֵי עָנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקֶּשֶׁת בְּעָנָן:

ve·ha·yah be·'an·ni a·nan al·ha·'a·retz ve·nir·'a·tah hak·ke·shet be·'a·nan.

14

וְהָיָה בְּעַנְנֵי עָנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקֶּשֶׁת בְּעָנָן:

wəhāyā^h bəʿanənî ʿānān ʿal·hāʾāreṣ wənirʾāṭā^h haqqéšet beʿānān

14

και εσται εν τω συννεφειν με νεφελας επι την γην οφθησεται το τοξον μου εν τη νεφελη

kai estai en tō sunnephein me nephelas epi tēn gēn ophthēsetai to toxon mou en tē nephelē

* * * * *

15 that I will remember My covenant, which is between Me and you and every living creature of all flesh; and the waters shall no more become a flood to destroy all flesh.

15

וּזְכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יְהִיָּה עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל לְשַׁחַת כָּל־בָּשָׂר:

ve·za·char·ti et·be·ri·ti a·sher bei·ni u·vei·nei·chem u·vein kol·ne·fesh chai·yah be·chol·ba·sar ve·lo·yih·yeh o·vd ham·ma·yim le·mab·bul le·sha·chet kol·ba·sar.

15

וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בֶּשֶׂר וְלֹא־יְהִי עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל
לְשִׁחַת כָּל־בֶּשֶׂר:

wəzākartî ʔet-bərîṭî ʔāšer bēnî ûbēnêkēm ûbēn kol-népeš ḥayyā^h bəkol-bāśār wəlōʔ-^hyihye^h ʕôd hammáyim
ləmabbûl læšahēt kol-bāśār

15

και μνησθησομαι της διαθηκης μου η εστιν ανα μεσον εμου και υμων και ανα μεσον πασης ψυχης ζωσης εν
παση σαρκι και ουκ εσται ετι το υδωρ εις κατακλυσμον ωστε εξαλειψαι πασαν σαρκα

kai mnēsthēsomai tēs diathēkēs mou ē estin ana meson emou kai umōn kai ana meson pasēs psuchēs zōsēs en
pasē sarki kai ouk estai eti to udōr eis kataklusmon ōste eẓaleipsai pasan sarka

* * * * *

16 And the bow shall be in the cloud; and I will look upon it, that I may remember the everlasting covenant between Elohim and every living creature of all flesh that is upon the earth.'

16

וְהִיְתָה הַקֶּשֶׁת בְּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לְזָכַר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ:
ve·ha·ye·tah hak·ke·shet be·'a·nan u·re·'i·ti·ha liz·kor be·rit o·v·lam bein e·lo·him u·vein kol·ne·fesh chai·yah
be·chol·ba·sar a·sher al·ha·'a·retz.

16

וְהִיְתָה הַקֶּשֶׁת בְּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לְזָכַר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר
עַל־הָאָרֶץ:

wəhāyṭā^h haqqéšet beʕānān ûrəʔiṭîhā lizkōr bərîṭ ʕōlām bēn ʔēlōhîm ûbēn kol-népeš ḥayyā^h bəkol-bāśār
ʔāšer ʕal-hāʔāreš

16

και εσται το τοξον μου εν τη νεφελη και οψομαι του μνησθηναι διαθηκαην αιωνιον ανα μεσον εμου(אלהים) και
ανα μεσον πασης ψυχης ζωσης εν παση σαρκι η εστιν επι της γης

kai estai to toξon mou en tē nephelē kai opsomai tou mnēsthēnai diathēkēn aiōnion ana meson emou(e·lo·him)
kai ana meson pasēs psuchēs zōsēs en pasē sarki ē estin epī tēs gēs

* * * * *

17 And Elohim said unto Noah: 'This is the token of the covenant which I have established between Me and all flesh that is upon the earth.'

17

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִּי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ:

vai·yo·mer e·lo·him el·no·ach zot o·vt·hab·be·rit a·sher ha·ki·mo·ti bei·ni u·vein kol·ba·sar a·sher al·ha·'a·retz.
f

17

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֶאת אֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִּי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בְּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: פ

wayyōmer ʿēlōhîm ʿel-nōaḥ zōt ʿōt-habbərîṭ ʾāšer ḥāqīmōṭî bēnî ûbēn kol-bāśār ʾāšer ʿal-hāʾāreṣ p

17

και ειπεν ο θεος τω νωε τουτο το σημειον της διαθηκης ης διεθεμην ανα μεσον εμου και ανα μεσον πασης
σαρκος η εστιν επι της γης

kai eipen o theos tō nōe touto to sēmeion tēs diathēkēs ēs diethemēn ana meson emou kai ana meson pasēs
sarkos ē estin epi tēs gēs

* * * * *

18 And the sons of Noah, that went forth from the ark, were Shem, and Ham, and Japheth; and Ham is the father of Canaan.

18

וַיְהִיו בְּנֵי־נֹחַ הַיְצָאִים מִן־הַתְּבֵאָה שֵׁם וַחַם וַיֶּפֶת וְחָם הוּא אָבִי כְנַעַן:

vai·yih·yu ve·nei·no·ach hai·yo·tze·'im min·hat·te·vah shem ve·cham va·ya·fet ve·cham hu a·vi che·na·'an.

18

וַיְהִיו בְּנֵי־נֹחַ הַיְצָאִים מִן־הַתְּבֵאָה שֵׁם וַחַם וַיֶּפֶת וְחָם הוּא אָבִי כְנַעַן:

wayyihyû bənê-nōaḥ hayyōṣ'im min-hattēbāḥ šēm wəḥām wāyāpēṭ wəḥām hū ʾābî kənāʿan

18

ησαν δε οι υιοι νωε οι εξελθοντες εκ της κιβωτου σημ χαμ ιαφεθ χαμ ην πατηρ χανααν

ēsan de oi uiōi nōe oi eḡelthontes ek tēs kibōtou sēm cham iapheth cham ēn patēr chanaan

* * * * *

19 These three were the sons of Noah, and of these was the whole earth overspread.

19

שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאלֹהֵי נִפְצָה כְּלֵי־הָאָרֶץ:

she·lo·shah el·leh be·nei·no·ach u·me·'el·leh na·fe·tzah chol·ha·'a·retz.

19

שְׁלֹשָׁה אֲלֵה בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאַלְהָ נִפְצָה כָּל־הָאָרֶץ:

šəlōšāh ʿēlleh bənê-nōaḥ ûmēʿēlleh nāp̄sāh kol-hāʾāreṣ

19

τρεις ουτοι εισιν οι υιοι νωε απο τουτων διεσπαρησαν επι πασαν την γην

treis outoi eisin oi uioi nōe apo toutōn diesparēsan epi pasan tēn gēn

* * * * *

20 And Noah the husbandman began, and planted a vineyard.

20

ויחל נח איש האדמה ויטע כרם:

vai·ya·chel no·ach ish ha·'a·da·mah vai·yit·ta ka·rem.

20

ויחל נח איש האדמה ויטע כרם:

wayyāḥel nōaḥ ʾiš hāʾādāmāh wayyitṭaʿ kārem

20

και ηρξατο νωε ανθρωπος γεωργος γης και εφυτευσεν αμπελωνα

kai ēr̄xato nōe anthrōpos geōrgos gēs kai ephuteusen ampelōna

* * * * *

21 And he drank of the wine, and was drunken; and he was uncovered within his tent.

21

וישת מן־היין וישכר ויתגל בתוך אהלה:

vai·ye·she·te min·hai·ya·yin vai·yish·kar vai·yit·gal be·to·vch a·ho·loh.

21

וישת מן־היין וישכר ויתגל בתוך אהלה:

wayyēšt min·hayyāyin wayyiškār wayyitgal bəṭōk ʿohōlōh

21

και επιεν εκ του οινου και εμεθυσθη και εγυμνωθη εν τω οικω αυτου

kai epien ek tou oinou kai emethusthē kai egumnōthē en tō oikō autou

* * * * *

22 And Ham, the father of Canaan, saw the nakedness of his father, and told his two brethren without.

22

וִירָא חָם אֲבִי כְנַעַן אֶת עֲרוֹת אָבִיו וַיַּגֵּד לְשְׁנֵי־אָחָיו בַּחוּץ:

vai·yar· cham a·vi che·na·'an et er·vat a·viv vai·yag·ged lish·nei·e·chav ba·chutz.

22

וִירָא חָם אֲבִי כְנַעַן אֶת עֲרוֹת אָבִיו וַיַּגֵּד לְשְׁנֵי־אָחָיו בַּחוּץ:

wayyár³ hām ʿābī kəná^can ʿet ʿerwat ʿābīw wayyaggēd lišnê-³eḥāyw baḥûš

22

και ειδεν χαμ ο πατηρ χανααν την γυμνωσιν του πατρος αυτου και εξελθων ανηγγειλεν τοις δυσιν αδελφοις αυτου εξω

kai eiden cham o patēr chanaan tēn gumnōsin tou patros autou kai eželthōn anēggeilen tois dusin adelphois autou eẓō

* * * * *

23 And Shem and Japheth took a garment, and laid it upon both their shoulders, and went backward, and covered the nakedness of their father; and their faces were backward, and they saw not their father's nakedness.

23

וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת־הַשְּׂמֹלֶה וַיִּשְׂימוּ עַל־שִׁכְמָם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָנִית וַיִּכְסּוּ אֶת עֲרוֹת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אַחֲרָנִית וְעֲרוֹת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ:

vai·yik·kach shem va·ye·fet et·has·sim·lah vai·ya·si·mu al·she·chem she·nei·hem vai·ye·le·chu a·cho·ran·nit vay·chas·su et er·vat a·vi·hem u·fe·nei·hem a·cho·ran·nit ve·'er·vat a·vi·hem lo ra·'u.

23

וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת־הַשְּׂמֹלֶה וַיִּשְׂימוּ עַל־שִׁכְמָם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָנִית וַיִּכְסּוּ אֶת עֲרוֹת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אַחֲרָנִית וְעֲרוֹת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ:

wayyiqqah šēm wāyēpet ʿet·hasšimlā^h wayyāšimū ʿal·šəkem šənêhem wayyēlkū ʾāḥōrannīt wayəḵassū ʿet ʿerwat ʾābīhem ūpənêhem ʾāḥōrannīt wəʿerwat ʾābīhem lō³ rāʾū

23

και λαβοντες σημ και ιαφεθ το ιματιον επεθεντο επι τα δυο νωτα αυτων και επορευθησαν οπισθοφανως και συνεκαλυψαν την γυμνωσιν του πατρος αυτων και το προσωπον αυτων οπισθοφανες και την γυμνωσιν του πατρος αυτων ουκ ειδον

kai labontes sēm kai iapheth to imation epethento epi ta duo nōta autōn kai eporeuthēsan opisthophanōs kai sunekalupsan tēn gumnōsin tou patros autōn kai to prosōpon autōn opisthophanes kai tēn gumnōsin tou patros autōn ouk eidon

* * * * *

24 And Noah awoke from his wine, and knew what his youngest son had done unto him.

24

וייקץ נח מיינו וידע את אשר-עשה-לו בנו הקטן:

vai·yi·ketz no·ach mi·yei·nov vai·ye·da et a·sher-a·sah-lov be·nov hak·ka·tan.

24

וייקץ נח מיינו וידע את אשר-עשה-לו בנו הקטן:

wayyîqes nō^{ah} miyyênô wayyēda^c ʔēt ʔāšer-ʿāśā^h-lô bənô haqqātān

24

εξενηψεν δε νωε απο του οινου και εγνω οσα εποιησεν αυτω ο υιος αυτου ο νεωτερος

eξenēpsen de nōe apo tou oinou kai egnō osa epoiēsen autō o uios autou o neōteros

* * * * *

25 And he said: Cursed be Canaan; a servant of servants shall he be unto his brethren.

25

ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו:

vai·yo·mer a·rur ke·na·'an e·ved a·va·dim yih·yeh le·'e·chav.

25

ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו:

wayyōmer ʔārûr kənāʿan ʿébed ʿābādîm yihye^h laʿehāyw

25

και ειπεν επικαταρατος χανααν παις οικετης εσται τοις αδελφοις αυτου

kai eipen epikataratos chanaan pais oiketēs estai tois adelphois autou

* * * * *

26 And he said: Blessed be Yahowah, the Elohei of Shem; and let Canaan be their servant.

26

ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד למו:

vai·yo·mer ba·ruch yhv̄h e·lo·hei shem vi·hi che·na·'an e·ved la·mov.

26

וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ:

wayyō^ʾmer bārûk̄ yhv̄h(ʔādōnāy) ʔēlōhê šēm wîhî k̄nā^ʿan ʿēbed lāmō

26

και ειπεν ευλογητος κυριος(יהוה) ο θεος του σημ και εσται χανααν παις αυτου

kai eipen eulogētos kurios(yhv̄h) o theos tou sēm kai estai chanaan pais autou

* * * * *

27 Elohim enlarge Japheth, and he shall dwell in the tents of Shem; and let Canaan be their servant.

27

יפת אלהים ליפת וישכן באהלי־שם ויהי כנען עבד למו:

yaf·te e·lo·him le·ye·fet ve·yish·kon be·'a·ho·lei·shem vi·hi che·na·'an e·ved la·mov.

27

יִפֹּת אֱלֹהִים לַיִּפֶּת וַיִּשְׁכֶּן בְּאֹהֲלֵי־שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ:

yaṗt ʔēlōhîm laýēṗet̄ wəyiškōn bəʔohōlē·šēm wîhî k̄nā^ʿan ʿēbed lāmō

27

πλατυναί ο θεος τω ιαφεθ και κατοικησατω εν τοις οικοις του σημ και γενηθητω χανααν παις αυτων

platunai o theos tō iapheth kai katoikēsato en tois oikois tou sēm kai genēthētō chanaan pais autōn

* * * * *

28 And Noah lived after the flood three hundred and fifty years.

28

ויחי־נח אחר המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה:

vay·chi·no·ach a·char ham·mab·bul she·losh me·'o·vt sha·nah va·cha·mi·shim sha·nah.

28

וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה:

wayəḥî-nō^{ah} ʾaḥar hammabbûl šəlōš mēʾōt šānā^h waḥămiššîm šānā^h

28

εζησεν δε νωε μετα τον κατακλυσμον τριακοσια πεντηκοντα ετη

ezēsen de nōe meta ton kataklusmon triakosia pentēkonta etē

* * * * *

29 And all the days of Noah were nine hundred and fifty years; and he died.

29

וַיְהִי כָל־יְמֵי־נֹחַ תִּשְׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמָת: ה

vai·yih·yu kol·ye·mei·no·ach te·sha me·'o·vt sha·nah va·cha·mi·shim sha·nah vai·ya·mot. f

29

וַיְהִי כָל־יְמֵי־נֹחַ תִּשְׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמָת: פ

wayyîhyû kol·yəmə-nō^{ah} təša^c mēʾōt šānā^h waḥămiššîm šānā^h wayyāmōt p

29

και εγενοντο πασαι αι ημεραι νωε εννακοσια πεντηκοντα ετη και απεθανεν

kai egenonto pasai ai ēmerai nōe ennakosia pentēkonta etē kai apethanen

* * * * *

GENESIS 10

1 Now these are the generations of the sons of Noah: Shem, Ham, and Japheth; and unto them were sons born after the flood.

1

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וַיִּפֹּת וַיּוֹלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל:

ve·'el·leh to·vl·dot be·nei·no·ach shem cham va·ya·fet vai·yiv·va·le·du la·hem ba·nim a·char ham·mab·bul.

1

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וַיִּפֹּת וַיּוֹלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל:

wəʿēlle^h tôldōt bənê-nō^{ah} šēm ḥām wāyāpēt wayyiwwāldû lāhem bānîm ʾaḥar hammabbûl

1

αυται δε αι γενεσεις των υιων νωε σημ χαμ ιαφεθ και εγενηθησαν αυτοις υιοι μετα τον κατακλυσμον
autai de ai geneseis tōn uiōn nōe sēm cham iapheth kai egenēthēsan autois uioi meta ton kataklusmon

* * * * *

2 The sons of Japheth: Gomer, and Magog, and Madai, and Javan, and Tubal, and Meshech, and Tiras.

2

בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס:

be·nei ye·fet go·mer u·ma·go·vg u·ma·dai ve·ya·van ve·tu·val u·me·shech ve·ti·ras.

2

בְּנֵי יַפֶּת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמַדַּי וַיּוֹן וְתַבַּל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס:

bəne' yépet̄ gōmer ūmāgōg ūmāday wəyāwān wəṭūbāl ūméšek̄ wəṭīrās

2

υιοι ιαφεθ γαμερ και μαγωγ και μαδαι και ιουαν και ελισα και θοβελ και μοσοχ και θιρας

uioi iapheth gamer kai magōg kai madai kai iōuan kai elisa kai thobel kai mosoch kai thiras

* * * * *

3 And the sons of Gomer: Ashkenaz, and Riphath, and Togarmah.

3

ובני גמר אשכנז וריפת ותגרמה:

u·ve·nei go·mer ash·ka·naz ve·ri·fat ve·to·gar·mah.

3

וּבְנֵי גֹמֶר אֲשַׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה:

ūbənē gōmer ʾaškānaz wəriṭpat̄ wəṭōgarmā^h

3

και υιοι γαμερ ασχαναζ και ριφαθ και θοργαμα

kai uioi gamer aschanaz kai riphath kai thorgama

* * * * *

4 And the sons of Javan: Elishah, and Tarshish, Kittim, and Dodanim.

4

ובני יון אלישה ותרשיש כתים ודדנים:

u·ve·nei ya·van e·li·shah ve·tar·shish kit·tim ve·do·da·nim.

4

ובני יון אלישה ותרשיש כתים ודדנים:

ûbənê yāwān ʿēlišā^h wəṭaršîš kittîm wəḏōḏānîm

4

και υιοι ιωυαν ελισα και θαρσις κιτιοι ροδιοι

kai uioui iōuan elisa kai tharsis kitioi rodioi

* * * * *

5 Of these were the isles of the nations divided in their lands, every one after his tongue, after their families, in their nations.

5

מאלה נפרדו איי הגוים בארצתם איש ללשנו למשפחתם בגויהם:

me·'el·leh nif·re·du i·yei hag·go·v·yim be·'ar·tzo·tam ish lil·sho·nov le·mish·pe·cho·tam be·go·v·ye·hem.

5

מֵאֵלֶּה נִפְרְדּוּ אֵי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ לְלִשְׁנֹו לְמִשְׁפַּחְתָּם בְּגוֹיֵיהֶם:

mē^ʿelle^h niṣṣrəḏû ʿiyyê haggôyîm bəʿaršōtām ʿîš lilšōnô læmišpəḥōtām bæḡōyēhem

5

εκ τουτων αφωρισθησαν νησοι των εθνων εν τη γη αυτων εκαστος κατα γλωσσαν εν ταις φυλαις αυτων και εν τοις εθνεσιν αυτων

ek toutōn aphōristhēsan nēsoi tōn ethnōn en tē gē autōn ekastos kata glōssan en tais phulais autōn kai en tois ethnesin autōn

* * * * *

6 And the sons of Ham: Cush, and Mizraim, and Put, and Canaan.

6

ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען:

u·ve·nei cham kush u·mitz·ra·yim u·fut u·che·na·'an.

6

וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוּט וְכַנְעַן:

ûḅəné ḥām kūš ûmiṣrāyim ûpūt ûkənā'an

6

υιοι δε χαμ χους και μεσραιμ φουδ και χανααν

uioi de cham chous kai mesraim phoud kai chanaan

* * * * *

7 And the sons of Cush: Seba, and Havilah, and Sabtah, and Raamah, and Sabteca; and the sons of Raamah: Sheba, and Dedan.

7

וּבְנֵי כּוּשׁ סְבָא וְחַוִּילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וְדַדָּן:

u·ve·nei chush se·va va·cha·vi·lah ve·sav·tah ve·ra'·mah ve·sav·te·cha u·ve·nei ra'·mah she·va u·de·dan.

7

וּבְנֵי כּוּשׁ סְבָא וְחַוִּילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וְדַדָּן:

ûḅəné kūš səḅā' waḥāwīlā^h wəsabtā^h wəra'cāmā^h wəsabtəkā' ûḅəné ra'cāmā^h šəḅā' ûdədān

7

υιοι δε χους σαβα και ευιλα και σαβαθα και ρεγμα και σαβακαθα υιοι δε ρεγμα σαβα και δαδαν

uioi de chous saba kai euila kai sabatha kai regma kai sabakatha uioi de regma saba kai dadan

* * * * *

8 And Cush begot Nimrod; he began to be a mighty one in the earth.

8

וּכּוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ:

ve·chush ya·lad et·nim·rod hu he·chel lih·yo·vt gib·bor ba·'a·retz.

8

וּכּוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ:

wəkūš yālad 'et·nimrōd hū³ hēḥēl lihyōt gibbōr bā'āreṣ

8

χους δε εγεννησεν τον νεβρωδ ουτος ηρξατο ειναι γιγας επι της γης

chous de egennēsen ton nebrōd outos ērξato einai gigas epi tēs gēs

* * * * *

9 He was a mighty hunter before Yahowah; wherefore it is said: 'Like Nimrod a mighty hunter before Yahowah.'

9

הוא־היה גבר־ציד לפני יהוה על־כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה:

hu-ha-yah gib·bor-tza-yid lif·nei yhvh al-ken ye-'a-mar ke-nim·rod gib·bo·vr tza-yid lif·nei yhvh.

9

הוא־היה גבר־ציד לפני יהוה על־כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה:

hû³-hāyā^h gibbōr-šāyid lipnê yhw(ʿādōnāy) ^cal-kēn yē³amar kənimrōd gibbōr šāyid lipnê yhw(ʿādōnāy)

9

ουτος ην γιγας κυνηγος εναντιον κυριου(יהוה) του θεου(αληιμ) δια τουτο ερουσιν ως νεβρωδ γιγας κυνηγος εναντιον κυριου

outos ēn gigas kunēgos enantion kuriou(yhvh) tou theou(e-lo·him) dia touto erousin ōs nebrōd gigas kunēgos enantion kuriou(yhvh)

* * * * *

10 And the beginning of his kingdom was Babel, and Erech, and Accad, and Calneh, in the land of Shinar.

10

ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך ואכד וכלנה בארץ שנער:

vat-te·hi re·shit mam·lach·tov ba·vel ve-'e·rech ve-'ak·kad ve·chal·neh be-'e·retz shin·'ar.

10

ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך ואכד וכלנה בארץ שנער:

wattēhî rē³šîṭ mamlaktô bābel wə³erek wə³akkad wəkálnē^h bə³ereš šin^cār

10

και εγενετο αρχη της βασιλειας αυτου βαβυλων και ορεχ και αρχαδ και χαλαννη εν τη γη σεννααρ

kai egeneto archē tēs basileias autou babulōn kai orech kai archad kai chalannē en tē gē sennaar

* * * * *

11 Out of that land went forth Asshur, and builded Nineveh, and Rehoboth-ir, and Calah,

11

מִן־הָאָרֶץ הַהוּא יֵצֵא אֲשׁוּר וַיִּבֶן אֶת־נִינּוּה וְאֶת־רַחֲבַת עִיר וְאֶת־כַּלַּח:

min-ha-'a-retz ha-hi-v ya-tza a-shur vai-yi-ven et-ni-ne-veh ve-'et-re-cho-vot ir ve-'et-ka-lach.

11

מִן־הָאָרֶץ הַהוּא יֵצֵא אֲשׁוּר וַיִּבֶן אֶת־נִינּוּה וְאֶת־רַחֲבַת עִיר וְאֶת־כַּלַּח:

min-hā'āreš hahiw' yāšā' ʾaššûr wayyîben ʿet-nînwē^h wəʿet-rəḥōbōt ʿîr wəʿet-kālah

11

εκ της γης εκεινης εξηλθεν ασσουρ και ωκοδομησεν την νινευη και την ροωβωθ πολιν και την χαλαχ

ek tēs gēs ekeinēs eẓēlthen assour kai ōkodomēsen tēn nineuē kai tēn roōbōth polin kai tēn chalach

* * * * *

12 and Resen between Nineveh and Calah - the same is the great city.

12

וְאֶת־רֶסֶן בֵּין נִינּוּה וּבֵין כַּלַּח הוּא הָעִיר הַגְּדֹלָה:

ve-'et-re-sen bein ni-ne-veh u-vein ka-lach hi-v ha-'ir hag-ge-do-lah.

12

וְאֶת־רֶסֶן בֵּין נִינּוּה וּבֵין כַּלַּח הוּא הָעִיר הַגְּדֹלָה:

wəʿet-résen bēn nînwē^h ûbēn kálah hiw' hāʿîr haggəḏōlā^h

12

και την δασεμ ανα μεσον νινευη και ανα μεσον χαλαχ αυτη η πολις η μεγαλη

kai tēn dasem ana meson nineuē kai ana meson chalach autē ē polis ē megalē

* * * * *

13 And Mizraim begot Ludim, and Anamim, and Lehabim, and Naphtuhim,

13

וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת־לֹודִים וְאֶת־עַנְמִים וְאֶת־לְהַבִּים וְאֶת־נַפְתָּחִים:

u-mitz-ra-yim ya-lad et-lu-dim ve-'et-a-na-mim ve-'et-le-ha-vim ve-'et-naf-tu-chim.

13

וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת־לֹודִים וְאֶת־עַנְמִים וְאֶת־לְהַבִּים וְאֶת־נַפְתָּחִים:

ûmiṣṣāyim yālad ʿet-lûdîm wəʿet-ʿānāmîm wəʿet-ləhābîm wəʿet-naṗtūhîm

13

και μεσραιμ εγεννησεν τους λουδιμ και τους ενεμετιμ και τους λαβιμ και τους νεφθαλιμ
kai mesraim egennēsen tous loudiim kai tous enemetiim kai tous labiim kai tous nephthaliim

* * * * *

14 and Pathrusim, and Casluhim - whence went forth the Philistines - and Capthorim.

14

ואת־פתרסים ואת־כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת־כפתרים: ס

ve-'et-pat·ru·sim ve-'et-kas·lu·chim a·sher ya·tze·'u mi·sham pe·lish·tim ve-'et-kaf·to·rim. s

14

ואת־פתרסים ואת־כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת־כפתרים: ס

wəʿet-patrūsîm wəʿet-kaslūhîm ʿāšer yāšʿû miššām pəlišṭîm wəʿet-kaṗtōrîm s

14

και τους πατροσωνιμ και τους χασλωνιμ οθεν εξηλθεν εκειθεν φυλιστιμ και τους καφθοριμ
kai tous patrosōniim kai tous chaslōniim othen eẓēlthen ekeithen phulistiim kai tous kaphthoriim

* * * * *

15 And Canaan begot Zidon his firstborn, and Heth;

15

וכנען ילד את־צידן בכרו ואת־חת:

u·che·na·'an ya·lad et·tzi·don be·cho·rov ve-'et·chet.

15

וכנען ילד את־צידן בכרו ואת־חת:

ûḵnāʿan yālad ʿet-šîdōn bəḵōrō wəʿet-ḥēt

15

χανααν δε εγεννησεν τον σιδωνα πρωτοτοκον και τον χετταιον
chanaan de egennēsen ton sidōna prōtotokon kai ton chettaion

* * * * *

16 and the Jebusite, and the Amorite, and the Girgashite;

16

ואת־היבוסי ואת־האמרי ואת הגרגשי:

ve·'et-hay·vu·si ve·'et-ha·'e·mo·ri ve·'et hag·gir·ga·shi.

16

ואת־היבוסי ואת־האמרי ואת הגרגשי:

wə'et-hayəbûsî wə'et-hă'ēmōrî wə'ēt haggirgāšî

16

και τον ιεβουσαιον και τον αμορραιον και τον γεργεςαιον

kai ton iebousaion kai ton amorraion kai ton gergesaion

* * * * *

17 and the Hivite, and the Arkite, and the Sinite;

17

ואת־החוי ואת־הערקי ואת־הסיני:

ve·'et-ha·chiv·vi ve·'et-ha·'ar·ki ve·'et-has·si·ni.

17

ואת־החוי ואת־הערקי ואת־הסיני:

wə'et-həḥiwî wə'et-hə'arqî wə'et-hassînî

17

και τον ευαιον και τον αρουκαιον και τον ασενναιον

kai ton euaion kai ton aroukaion kai ton asennaion

* * * * *

18 and the Arvadite, and the Zemarite, and the Hamathite; and afterward were the families of the Canaanite spread abroad.

18

ואת־הארודי ואת־הצמרי ואת־החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני:

ve·'et-ha·'ar·va·di ve·'et-ha·tze·ma·ri ve·'et-ha·cha·ma·ti ve·'a·char na·fo·tzu mish·pe·cho·vt hak·ke·na·'a·ni.

18

וְאֶת־הָאֲרָוֶדִי וְאֶת־הַצְּמָרִי וְאֶת־הַחֲמָתִי וְאֶת־נַפְצוֹ מִשְׁפָּחֹת הַכְּנַעֲנִי:

wəʔet-hāʔarwādî wəʔet-hasşəmārî wəʔet-haḥāmāṯî wəʔaḥar nāpōšû mišpəḥōt ḥakkənaʿānî

18

και τον αραδιον και τον σαμαραιον και τον αμαθι και μετα τουτο διεσπαρησαν αι φυλαι των χαναναιων

kai ton aradion kai ton samaraion kai ton amathi kai meta touto diesparēsan ai phulai tōn chananaiōn

* * * * *

19 And the border of the Canaanite was from Zidon, as thou goest toward Gerar, unto Gaza; as thou goest toward Sodom and Gomorrah and Admah and Zeboiim, unto Lasha.

19

וַיְהִי גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בְּאֶחָה גֵרָרָה עַד־עֵזָה בְּאֶחָה סְדֹמָה וְעֹמֹרָה וְאֲדָמָה וְצִבְיִים עַד־לָשַׁע:

vay·hi ge·vul ḥak·ke·na·'a·ni mi·tzi·don bo·'a·chah ge·ra·rah ad·az·zah bo·'a·chah se·do·mah va·'a·mo·rah ve·'ad·mah u·tze·vo·yim ad·la·sha.

19

וַיְהִי גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בְּאֶחָה גֵרָרָה עַד־עֵזָה בְּאֶחָה סְדֹמָה וְעֹמֹרָה וְאֲדָמָה וְצִבְיִים עַד־לָשַׁע:

wayəḥî gəbûl ḥakkənaʿānî mişşîdōn bōʾākāḥ gērārāḥ ʿad-ʿazzāḥ bōʾākāḥ sədōmāḥ waʿāmōrāḥ wəʾadmāḥ ūşəbōyīm ʿad-lāšaʿ

19

και εγενοντο τα ορια των χαναναιων απο σιδωνος εως ελθειν εις γεραρα και γαζαν εως ελθειν σοδομων και γομορρας αδαμα και σεβωιμ εως λασα

kai egenonto ta oria tōn chananaiōn apo sidōnos eōs elthein eis gerara kai gazan eōs elthein sodomōn kai gomorras adama kai sebōim eōs lasa

* * * * *

20 These are the sons of Ham, after their families, after their tongues, in their lands, in their nations.

20

אלה בני־חם למשפחתם ללשונתם בארצתם בגויהם: ס

el·leh ve·nei·cham le·mish·pe·cho·tam lil·sho·no·tam be·'ar·tzo·tam be·go·v·ye·hem. s

20

אלה בני־חם למשפחתם ללשונתם בארצתם בגויהם: ס

ʿēlleḥ bənê-ḥām ləmišpəḥōṯām lilšōnōṯām bəʾarşōṯām bəgōyēhem s

20

ουτοι υιοι χαμ εν ταις φυλαις αυτων κατα γλωσσας αυτων εν ταις χωραις αυτων και εν τοις εθνεσιν αυτων
outoi uioi cham en tais phulais autōn kata glōssas autōn en tais chōrais autōn kai en tois ethnesin autōn

* * * * *

21 And unto Shem, the father of all the children of Eber, the elder brother of Japheth, to him also were children born.

21

ולשם ילד גם־הוא אבי כל־בני־עבר אחי יפת הגדול:

u·le·shem yul·lad gam·hu a·vi kol·be·nei·e·ver a·chi ye·fet hag·ga·do·vl.

21

וְלִשְׁם יֶלֶד גַּם־הוּא אָבִי כָּל־בְּנֵי־עֵבֶר אָחִי יִפֶּת הַגָּדוֹל:

ûlšēm yullad gam·hû ʾābî kol·bənê·ʿēber ʾāhî yépet haggādôl

21

και τω σημ εγενηθη και αυτω πατρι παντων των υιων εβερ αδελφω ιαφεθ του μειζονος

kai tō sēm egenēthē kai autō patri pantōn tōn uiōn eber adelphō iapheth tou meizonos

* * * * *

22 The sons of Shem: Elam, and Asshur, and Arpachshad, and Lud, and Aram.

22

בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם:

be·nei shem ei·lam ve·'a·shur ve·'ar·pach·shad ve·lud va·'a·ram.

22

בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשָׁד וְלוּד וְאַרָם:

bənê šēm ʿēlām wəʾaššûr wəʾarpakšad wəlûd wəʾārām

22

υιοι σημ αιλαμ και ασσουρ και αρφαξαδ και λουδ και αραμ και καιναν

uioi sēm ailam kai assour kai arphaξad kai loud kai aram kai kainan

* * * * *

23 And the sons of Aram: Uz, and Hul, and Gether, and Mash.

23

ובני ארם עוז וחול וגתר ומש:

u·ve·nei a·ram utz ve·chul ve·ge·ter va·mash.

23

ובני ארם עוז וחול וגתר ומש:

ûbənê ʿārām ʿûš wəḥûl wəġēter wāmaš

23

και υιοι αραμ ως και ουλ και γαθερ και μοσοχ

kai uioui aram ōs kai oul kai gather kai mosoch

* * * * *

24 And Arpachshad begot Shelah; and Shelah begot Eber.

24

וארפכשד ילד את־שלה ושלח ילד את־עבר:

ve·'ar·pach·shad ya·lad et·sha·lach ve·she·lach ya·lad et·e·ver.

24

וארפכשד ילד את־שלה ושלח ילד את־עבר:

wə'arpakšad yālad ʿet-šālah wəšélah yālad ʿet-éber

24

και αρφαξαδ εγεννησεν τον καιναν και καιναν εγεννησεν τον σαλα σαλα δε εγεννησεν τον εβερ

kai arphaξad egennēsen ton kainan kai kainan egennēsen ton sala sala de egennēsen ton eber

* * * * *

25 And unto Eber were born two sons; the name of the one was Peleg; for in his days was the earth divided; and his brother's name was Joktan.

25

ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן:

u·le·'e·ver yul·lad she·nei va·nim shem ha·'e·chad pe·leg ki ve·ya·mav nif·le·gah ha·'a·retz ve·shem a·chiv ya·ke·tan.

25

וּלְעֵבֶר יָלַד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פְּלֶגַּע כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אֶחָיו יִקְטָן:

ûlə'ēber yullad šənê bānîm šēm hā'əḥād péleḡ kî bəyāmāyw nipləḡā^h hā'āreṣ wəšēm 'āḥîw yoqtān

25

και τω εβερ εγενηθησαν δυο υιοι ονομα τω ενι φαλεκ οτι εν ταις ημεραις αυτου διεμερισθη η γη και ονομα τω αδελφω αυτου ιεκταν

kai tō eber egenēthēsan duo uioi onoma tō eni phalek oti en tais ēmerais autou diemeristhē ē gē kai onoma tō adelphō autou iektan

* * * * *

26 And Joktan begot Almodad, and Sheleph, and Hazarmaveth, and Jerah;

26

וּיְקַטָּן יָלַד אֶת־אֶלְמוֹדָד וְאֶת־שֵׁלֶפַח וְאֶת־חֲצַרְמוֹת וְאֶת־יָרַח:

ve·ya·ke·tan ya·lad et·al·mo·v·dad ve·'et·sha·lef ve·'et·cha·tzar·ma·vet ve·'et·ya·rach.

26

וּיְקַטָּן יָלַד אֶת־אֶלְמוֹדָד וְאֶת־שֵׁלֶפַח וְאֶת־חֲצַרְמוֹת וְאֶת־יָרַח:

wəyoqtān yālad 'et-'almôdād wə'et-šālep wə'et-ḥāṣarmāwet wə'et-yārah

26

ιεκταν δε εγεννησεν τον ελμωδαδ και τον σαλεφ και ασαρμωθ και ιαραχ

iektan de egennēsen ton elmōdad kai ton saleph kai asarmōth kai iarach

* * * * *

27 and Hadoram, and Uzal, and Diklah;

27

וְאֶת־הַדּוֹרָם וְאֶת־אֻזָּל וְאֶת־דִּקְלָה:

ve·'et·ha·do·v·ram ve·'et·u·zal ve·'et·dik·lah.

27

וְאֶת־הַדּוֹרָם וְאֶת־אֻזָּל וְאֶת־דִּקְלָה:

wə'et-ḥādôrām wə'et-'ūzāl wə'et-diqḏā^h

27

και οδορρα και αιζηλ και δεκλα

kai odorra kai aizēl kai dekla

* * * * *

28 and Obal, and Abimael, and Sheba;

28

ואת־עובל ואת־אבימאל ואת־שבא:

ve·'et-o·v·val ve·'et-a·vi·ma·'el ve·'et-she·va.

28

ואת־עובל ואת־אבימאל ואת־שבא:

wə'et-ʿōḇāl wə'et-ʾāḇîmā'ēl wə'et-šəḇā'

28

και αβιμεηλ και σαβευ

kai abimeēl kai sabeu

* * * * *

29 and Ophir, and Havilah, and Jobab; all these were the sons of Joktan.

29

ואת־אופר ואת־חווילה ואת־יובב כל־אלה בני יקטן:

ve·'et-o·v·fir ve·'et-cha·vi·lah ve·'et-yo·v·vav kol-el·leh be·nei ya·ke·tan.

29

ואת־אופר ואת־חווילה ואת־יובב כל־אלה בני יקטן:

wə'et-ʾōḇîr wə'et-ḥāwîlā^h wə'et-yōḇāḇ kol-ʿēlle^h banê yoqtān

29

και ουφιρ και ευιλα και ιωβαβ παντες ουτοι υιοι ιεκταν

kai ouphir kai euila kai iōbab pantes outoi uioui iektan

* * * * *

30 And their dwelling was from Mesha, as thou goest toward Sephar, unto the mountain of the east.

30

ויהי מושבם ממשא באכה ספרה הר הקדם:

vay·hi mo·v·sha·vam mim·me·sha bo·'a·chah se·fa·rah har hak·ke·dem.

30

ויהי מושבם ממשא באכה ספרה הר הקדם:

wəyəhî mōšəbām mimmēšā³ bō'ākā^h səpārā^h har haqqédem

30

και εγενετο η κατοικησις αυτων απο μασση εως ελθειν εις σωφηρα ορος ανατολων

kai egeneto ē katoikēsis autōn apo massē eōs elthein eis sōphēra oros anatolōn

* * * * *

31 These are the sons of Shem, after their families, after their tongues, in their lands, after their nations.

31

אלה בני־שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגויהם:

el·leh ve·nei·shem le·mish·pe·cho·tam lil·sho·no·tam be·'ar·tzo·tam le·go·v·ye·hem.

31

אלה בני־שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגויהם:

ʿēlle^h bənê-šēm ləmišpəḥōtām lilšōnōtām bə'aršōtām ləgōyēhem

31

ουτοι υιοι σημ εν ταις φυλαις αυτων κατα γλωσσας αυτων εν ταις χωραις αυτων και εν τοις εθνεσιν αυτων

outoi uiōi sēm en tais phulais autōn kata glōssas autōn en tais chōrais autōn kai en tois ethnesin autōn

* * * * *

32 These are the families of the sons of Noah, after their generations, in their nations; and of these were the nations divided in the earth after the flood.

32

אלה משפחת בני־נח לתולדתם בגויהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול:

el·leh mish·pe·chot be·nei·no·ach le·to·vl·do·tam be·go·v·ye·hem u·me·'el·leh nif·re·du hag·go·v·yim
ba·'a·retz a·char ham·mab·bul. f

32

אֵלֶּה מִשְׁפָּחַת בְּנֵי־נֹחַ לְתוֹלְדוֹתָם בְּגוֹיֵיהֶם וּמְאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם בְּאֶרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל: פ

ʿelle^h mišpəḥōt bənê-nō^h ləʔôldōtām bəgōyēhem ûmēʿelle^h niṣrədû haggōyīm bāʿāreš ʿaḥar hammabbûl p

32

αυται αι φυλαι υιων νωε κατα γενεσεις αυτων κατα τα εθνη αυτων απο τουτων διεσπαρησαν νησοι των εθνων
επι της γης μετα τον κατακλυσμον

autai ai phulai uiōn nōe kata geneseis autōn kata ta ethnē autōn apo toutōn diesparēsan nēsoi tōn ethnōn epi tēs
gēs meta ton kataklusmon

* * * * *

GENESIS 11

1 And the whole earth was of one language and of one speech.

1

וַיְהִי כְּלִי־הָאָרֶץ שִׁפְהָ אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים:

vay·hi chol·ha·'a·retz sa·fah e·chat u·de·va·rim a·cha·dim.

1

וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ שִׁפְהָ אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים:

wayəḥî kol·hāʿāreš sāpā^h ʿeḥāṯ ûdəbārîm ʿāḥādîm

1

και ην πασα η γη χειλος εν και φωνη μια πασιν

kai ēn pasa ē gē cheilos en kai phōnē mia pasin

* * * * *

2 And it came to pass, as they journeyed east, that they found a plain in the land of Shinar; and they dwelt there.

2

וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם וַיִּמְצְאוּ בְּקַעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

vay·hi be·na·se·'am mik·ke·dem vai·yim·tze·'u vik·'ah be·'e·retz shin·'ar vai·ye·she·vu sham.

2

וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם וַיִּמְצְאוּ בְּקַעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

wayəḥî bənosʿam miqqēdem wayyimšəʿû biq^āh bəʿereš šin^ār wayyēšbû šām

2

και εγενετο εν τω κινησαι αυτους απο ανατολων ευρον πεδιον εν γη σεννααρ και κατωκησαν εκει

kai egeneto en tō kinēsai autous apo anatolōn euron pedion en gē sennaar kai katōkēsan ekei

* * * * *

3 And they said one to another: 'Come, let us make brick, and burn them thoroughly.' And they had brick for stone, and slime had they for mortar.

3

ויאמרו איש אל-רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר:

vai·yo·me·ru ish el-re·'e·hu ha·vah nil·be·nah le·ve·nim ve·nis·re·fah lis·re·fah vat·te·hi la·hem hal·le·ve·nah le·'a·ven ve·ha·che·mar ha·yah la·hem la·cho·mer.

3

ויאמרו איש אל-רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר:

wayyō'marū 'iš 'el-rē'ēhū hābā^h nilbənā^h ləbēnīm wəniśrəpā^h liśrēpā^h wattəhî lāhem halləbēnā^h lə'āben wəhāḥēmār hāyā^h lāhem laḥōmer

3

και ειπεν ανθρωπος τω πλησιον δευτε πλινθευσωμεν πλινθους και οπτησωμεν αυτας πυρι και εγενετο αυτοις η πλινθος εις λιθον και ασφαλτος ην αυτοις ο πηλος

kai eipen anthrōpos tō plēsion deute plintheusōmen plinthous kai optēsōmen autas puri kai egeneto autois ē plinthos eis lithon kai asphaltos ēn autois o pēlos

* * * * *

4 And they said: 'Come, let us build us a city, and a tower, with its top in heaven, and let us make us a name; lest we be scattered abroad upon the face of the whole earth.'

4

ויאמרו הבה נבנה-לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה-לנו שם פן-נפוץ על-פני כל-הארץ:

vai·yo·me·ru ha·vah niv·neh·la·nu ir u·mig·dal ve·ro·shov va·sha·ma·yim ve·na·'a·seh·la·nu shem pen·na·futz al·pe·nei chol·ha·'a·retz.

4

ויאמרו הבה נבנה-לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה-לנו שם פן-נפוץ על-פני כל-הארץ:

wayyō³mərû hábā^h nibne^h-llánû ʿîr ûmiġdāl wərō³šô baššāmáym wəna^ʿšé^h-llánû šēm pen-nāpûš ʿal-pənê
kol-hā³āreš

4

και ειπαν δευτε οικοδομησωμεν εαυτοις πολιν και πυργον ου η κεφαλη εσται εως του ουρανου και ποιησωμεν
εαυτοις ονομα προ του διασπαρηναι επι προσωπου πασης της γης

kai eipan deute oikodomēsōmen eautois polin kai purgon ou ē kephalē estai eōs tou ouranou kai poiēsōmen
eautois onoma pro tou diasparēnai epi prosōpou pasēs tēs gēs

* * * * *

5 And Y Yahowah came down to see the city and the tower, which the children of men builed.

5

וירד יהוה לראת את־העיר ואת־המגדל אשר בנו בני האדם:

vai·ye·red yhvh lir·'ot et·ha·'îr ve·'et·ham·mig·dal a·sher ba·nu be·nei ha·'a·dam.

5

וירד יהוה לראת את־העיר ואת־המגדל אשר בנו בני האדם:

wayyéred yhw(ʿādōnāy) lir³ōt ʿet·hā^ʿîr wə³et·hammiġdāl ʿāšer bānû bənê hā³ādām

5

και κατεβη κυριος(יהוה) ιδειν την πολιν και τον πυργον ον οικοδομησαν οι υιοι των ανθρωπων

kai katebē kurios(yhvh) idein tēn polin kai ton purgon on ōkodomēsan oi uiioi tōn anthrōpōn

* * * * *

6 And Yahowah said: 'Behold, they are one people, and they have all one language; and this is what they begin to do; and now nothing will be withholden from them, which they purpose to do.

6

ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא־יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות:

vai·yo·mer yhvh hen am e·chad ve·sa·fah a·chat le·chul·lam ve·zeh ha·chil·lam la·'a·so·vt ve·'at·tah lo·
yib·ba·tzer me·hem kol a·sher ya·ze·mu la·'a·so·vt.

6

ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא־יבצר מהם כל אשר יזמו

לעשות:

wayyō³mer yhw(ʿādōnāy) hēn ʿam ʿeḥād wəšāpā^h ʿaḥat lekullām wəze^h haḥillām la^ʿāšōt wə^ʿattā^h lō³-
yibbāšēr mēhem kōl ʿāšer yāzmû la^ʿāšōt

6

και ειπεν κυριος(יהוה) ιδου γενοσ εν και χειλος εν παντων και τουτο ηρξαντο ποιησαι και νυν ουκ εκλειψει εξ αυτων παντα οσα αν επιθωνται ποιειν

kai eipen kurios(yhvh) idou genos en kai cheilos en pantōn kai touto ērξαντο poiēsai kai nun ouk ekleipsei eξ autōn panta osa an epithōntai poiein

* * * * *

7 Come, let us go down, and there confound their language, that they may not understand one another's speech.'

7

הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו:

ha·vah ne·re·dah ve·na·ve·lah sham se·fa·tam a·sher lo yish·me·'u ish se·fat re·'e·hu.

7

הַבֵּה נִרְדָּה וְנִבְלָה שֵׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ:

hábā^h nēr^{dā}h wənāblā^h šām śəpātām ʔāšer lōʔ yišmō^ʿû ʔiš śəpāt rē^ʿēhū

7

δευτε και καταβαντες συγγεωμεν εκει αυτων την γλωσσαν ινα μη ακουσωσιν εκαστος την φωνην του πλησιον

deute kai katabantes sugcheōmen ekei autōn tēn glōssan ina mē akousōsin ekastos tēn phōnēn tou plēsion

* * * * *

8 So Yahowah scattered them abroad from thence upon the face of all the earth; and they left off to build the city.

8

ויפץ יהוה אתם משם על־פני כל־הארץ ויחדלו לבנת העיר:

vai·ya·fetz yhvh o·tam mi·sham al·pe·nei chol·ha·'a·retz vai·yach·de·lu liv·not ha·'ir.

8

וַיִּפֹּץ יְהוָה אֶתְּם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לְבַנֵּת הָעִיר:

wayyāpēs yhwh(ʔādōnāy) ʔōtām miššām ʿal·pənê kol·hāʾāreš wayyahdēlū libnōt hāʿir

8

και διεσπειρεν αυτους κυριος(יהוה) εκειθεν επι προσωπον πασης της γης και επαυσαντο οικοδομουντες την πολιν και τον πυργον

kai diespeiren autous kurios(yhvh) ekeithen epi prosōpon pasēs tēs gēs kai epausanto oikodomountes tēn polin kai ton purgon

* * * * *

9 Therefore was the name of it called Babel; because Yahowah did there confound the language of all the earth; and from thence did Yahowah scatter them abroad upon the face of all the earth.

9

על־כן קרא שמה בבל כִּי־שם בלל יהוה שפת כל־הארץ ומשם הפיצם יהוה על־פני כל־הארץ: ה

al-ken ka-ra she-mah ba-vel ki-sham ba-lal yhvh se-fat kol-ha-'a-retz u-mi-sham he-fi-tzam yhvh al-pe-nei kol-ha-'a-retz. f

9

עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בְּבֶל כִּי־שֵׁם בָּלַל יְהוָה שְׁפַת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפִּיצָם יְהוָה עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: פ

‘al-kēn qārā’ šəmā^h bābel kî-šām bālal yhw(‘ādōnāy) šēpaṭ kol-hā’āreṣ ūmiššām hēpīšām yhw(‘ādōnāy) ‘al-pəne kol-hā’āreṣ p

9

δια τουτο εκληθη το ονομα αυτης συγχυσις οτι εκει συνεχεεν κυριος(יהוה) τα χειλη πασης της γης και εκειθεν διεσπειρεν αυτους κυριος(יהוה) ο θεος(אלהים)[not in Hebrew] επι προσωπον πασης της γης

dia touto eklēthē to onoma autēs sugchusis oti ekei sunecheen kurios(yhvh) ta cheilē pasēs tēs gēs kai ekeithen diespeiren autous kurios(yhvh) o theos(e-lo-him)[not in Hebrew] epi prosōpon pasēs tēs gēs

* * * * *

10 These are the generations of Shem. Shem was a hundred years old, and begot Arpachshad two years after the flood.

10

אלה תולדת שם שם בן־מאת שנה ויולד את־ארפכשד שנתים אחר המבול:

el-leh to-vl-dot shem shem ben-me-'at sha-nah vai-yo-v-led et-ar-pach-shad she-na-ta-yim a-char ham-mab-bul.

10

אַלֶּה תוֹלְדוֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן־מֵאָת שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת־אַרְפַּכְשָׁד שְׁנַתַּיִם אַחֲרֵי הַמַּבּוּל:

‘ēlle^h tōldōt šēm šēm ben-mə’at šānā^h wayyōled et-‘ar-pakšād šənāṭayim ‘aḥar hammabbûl

10

και αυται αι γενεσεις σημ σημ υιος εκατον ετων οτε εγεννησεν τον αρπαξαδ δευτερου ετους μετα τον κατακλυσμον

kai autai ai geneiseis sēm sēm uios ekaton etōn ote egennēsen ton arphaḡad deuterou etous meta ton kataklusmon

* * * * *

11 And Shem lived after he begot Arpachshad five hundred years, and begot sons and daughters.

11

ויחי־שם אחרי הולידו את־ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות: ס

vay·chi·shem a·cha·rei ho·v·li·dov et·ar·pach·shad cha·mesh me·'o·vt sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt.

s

11

ויחי־שם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשָׁד חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: ס

wayyōhî·šēm aḡḡārê hōlîdō ʕet·ʕarḡaḡšād ḡāmēš mēʕōt šānā^h wayyōled bānîm ûbānōt s

11

και εζησεν σημ μετα το γεννησαι αυτον τον αρφαξαδ πεντακοσια ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας και απεθανεν

kai ezēsen sēm meta to gennēsai auton ton arphaḡad pentakosia etē kai egennēsen uious kai thugateras kai apethanen

* * * * *

12 And Arpachshad lived five and thirty years, and begot Shelah.

12

וארפכשד חי חמש ושלשים שנה ויולד את־שלח:

ve·'ar·pach·shad chai cha·mesh u·she·lo·shim sha·nah vai·yo·v·led et·sha·lach.

12

וַאֲרַפְכְּשָׁד חָי חֲמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שֶׁלַח:

wəʕarḡaḡšad ḡay ḡāmēš ûšəlōšîm šānā^h wayyōled ʕet·šālah

12

και εζησεν αρφαξαδ εκατον τριακοντα πεντε ετη και εγεννησεν τον καιναν

kai ezēsen arphaḡad ekaton triakonta pente etē kai egennēsen ton kainan

* * * * *

13 And Arpachshad lived after he begot Shelah four hundred and three years, and begot sons and daughters.

13

ויחי ארפכשד אחרי הולידו את־שלה שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות: ס

vay·chi ar·pach·shad a·cha·rei ho·v·li·dov et·she·lach sha·losh sha·nim ve·'ar·ba me·'o·vt sha·nah vai·yo·v·led
ba·nim u·va·no·vt. s

13

וַיְחִי אַרְפַּכְשָׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שְׁלַח שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: ס

wayəḥî ʿarpakšad ʿaḥărê hôlîdô ʿet-šélah šālōš šānîm wəʿarba^c mēʾôṭ šānā^h wayyôled bānîm ûbānôṭ s

13

και εζησεν αρφαξαδ μετα το γεννησαι αυτον τον καιναν ετη τετρακοσια τριακοντα και εγεννησεν υιους και θυγατερας και απεθανεν και εζησεν καιναν εκατον τριακοντα ετη και εγεννησεν τον σαλα και εζησεν καιναν μετα το γεννησαι αυτον τον σαλα ετη τριακοσια τριακοντα και εγεννησεν υιους και θυγατερας και απεθανεν

kai ezēsen arphaξad meta to gennēsai auton ton kainan etē tetrakosia triakonta kai egennēsen uious kai thugateras kai apethanen kai ezēsen kainan ekaton triakonta etē kai egennēsen ton sala kai ezēsen kainan meta to gennēsai auton ton sala etē triakosia triakonta kai egennēsen uious kai thugateras kai apethanen

* * * * *

14 And Shelah lived thirty years, and begot Eber.

14

ושלה חי שלשים שנה ויולד את־עבר:

ve·she·lach chai she·lo·shim sha·nah vai·yo·v·led et·e·ver.

14

וְשֵׁלַח חָי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־עֵבֶר:

wəšélah ḥay šəlōšîm šānā^h wayyôled ʿet-ʿēber

14

και εζησεν σαλα εκατον τριακοντα ετη και εγεννησεν τον εβερ

kai ezēsen sala ekaton triakonta etē kai egennēsen ton eber

* * * * *

15 And Shelah lived after he begot Eber four hundred and three years, and begot sons and daughters.

15

ויחיי־שלה אחרי הולידו את־עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות: ס

vay·chi·she·lach a·cha·rei ho·v·li·dov et·e·ver sha·losh sha·nim ve·'ar·ba me·'o·vt sha·nah vai·yo·v·led ba·nim
u·va·no·vt. s

15

וַיַּחֲשִׁי־שֵׁלַח אַחֲרָיו הוֹלִידוֹ אֶת־עֶבֶר שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: ס

wayəḥî-śélah ḥāḥârê hôlîdô ʿet-ʿêber śālōš šānîm wəʿarba^c mēʾôṭ śānā^h wayyôled bānîm ûbānôṭ s

15

και εζησεν σαλα μετα το γεννησαι αυτον τον εβερ τριακοσια τριακοντα ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας
και απεθανεν

kai ezēsen sala meta to gennēsai auton ton eber triakosia triakonta etē kai egennēsen uious kai thugateras kai
apethanen

* * * * *

16 And Eber lived four and thirty years, and begot Peleg.

16

ויחיי־עבר ארבע ושלשים שנה ויולד את־פלג:

vay·chi·e·ver ar·ba u·she·lo·shim sha·nah vai·yo·v·led et·pa·leg.

16

וַיַּחֲשִׁי־עֶבֶר אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־פֶּלֶג:

wayəḥî-ʿêber ʿarba^c ûśəlōšîm śānā^h wayyôled ʿet-pāleg

16

και εζησεν εβερ εκατον τριακοντα τεσσαρα ετη και εγεννησεν τον φαλεκ

kai ezēsen eber ekaton triakonta tessara etē kai egennēsen ton phalek

* * * * *

17 And Eber lived after he begot Peleg four hundred and thirty years, and begot sons and daughters.

17

ויחיי־עבר אחרי הולידו את־פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות: ס

vay·chi·e·ver a·cha·rei ho·v·li·dov et·pe·leg she·lo·shim sha·nah ve·'ar·ba me·'o·vt sha·nah vai·yo·v·led
ba·nim u·va·no·vt. s

17

וַיְחִי־עֵבֶר אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: ס

wayəḥî-^çēber ʿaḥārê hōlîdô ʿet-^çpéleg šəlōšîm šānā^h wəʿarba^ç mēʾôṭ šānā^h wayyóled bānîm ûbānôṭ s

17

και εζησεν εβερ μετα το γεννησαι αυτον τον φαλεκ ετη τριακοσια εβδομηκοντα και εγεννησεν υιους και θυγατερας και απεθανεν

kai ezēsen eber meta to gennēsai auton ton phalek etē triakosia ebdomēkonta kai egennēsen uious kai thugateras kai apethanen

* * * * *

18 And Peleg lived thirty years, and begot Reu.

18

וַיְחִי־פֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־רְעוּ:

vay·chi·fe·leg she·lo·shim sha·nah vai·yo·v·led et·re·'u.

18

וַיְחִי־פֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־רְעוּ:

wayəḥî-^çpéleg šəlōšîm šānā^h wayyóled ʿet-^çrəʿû

18

και εζησεν φαλεκ εκατον τριακοντα ετη και εγεννησεν τον ραγου

kai ezēsen phalek ekaton triakonta etē kai egennēsen ton ragau

* * * * *

19 And Peleg lived after he begot Reu two hundred and nine years, and begot sons and daughters.

19

וַיְחִי־פֶלֶג אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־רְעוּ תֵשַׁע שָׁנִים וּמֵאָתַיִם שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: ס

vay·chi·fe·leg a·cha·rei ho·v·li·dov et·re·'u te·sha sha·nim u·ma·ta·yim sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt. s

19

וַיְחִי־פֶלֶג אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־רְעוּ תֵשַׁע שָׁנִים וּמֵאָתַיִם שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: ס

wayəḥî-^çpéleg ʿaḥārê hōlîdô ʿet-^çrəʿû tēša^ç šānîm ûmāʿ^çtáyim šānā^h wayyóled bānîm ûbānôṭ s

19

και εζησεν φαλεκ μετα το γεννησαι αυτον τον ραγαν διακοσια εννεα ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας και απεθανεν

kai ezēsen phalek meta to gennēsai auton ton ragau diakosia ennea etē kai egennēsen uious kai thugateras kai apethanen

* * * * *

20 And Reu lived two and thirty years, and begot Serug.

20

ויחי רעו שתים ושלשים שנה ויולד את־שרוג:

vay·chi re·'u she·ta·yim u·she·lo·shim sha·nah vai·yo·v·led et·se·rug.

20

ויחי רעו שתים ושלשים שנה ויולד את־שרוג:

wayəḥî rə'û štáyim ûšəlōšîm šānā^h wayyôled ʿet·śərûg

20

και εζησεν ραγαν εκατον τριακοντα δυο ετη και εγεννησεν τον σερουχ

kai ezēsen ragau ekaton triakonta duo etē kai egennēsen ton serouch

* * * * *

21 And Reu lived after he begot Serug two hundred and seven years, and begot sons and daughters.

21

ויחי רעו אחרי הולידו את־שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות: ס

vay·chi re·'u a·cha·rei ho·v·li·dov et·se·rug she·va sha·nim u·ma·ta·yim sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt. s

21

ויחי רעו אחרי הולידו את־שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות: ס

wayəḥî rə'û ʿaḥārê hōlîdô ʿet·śərûg šéba^c šānîm ûmāʿtáyim šānā^h wayyôled bānîm ûbānôt s

21

και εζησεν ραγαν μετα το γεννησαι αυτον τον σερουχ διακοσια επτα ετη και εγεννησεν υιους και θυγατερας και απεθανεν

kai ezēsen ragau meta to gennēsai auton ton serouch diakosia epta etē kai egennēsen uious kai thugateras kai apethanen

* * * * *

22 And Serug lived thirty years, and begot Nahor.

22

ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את־נחור:

vay·chi se·rug she·lo·shim sha·nah vai·yo·v·led et·na·cho·vr.

22

וַיְחִי שְׂרוּג שְׁלִשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־נְחֹר:

wayəḥî śərûḡ šəlōšîm šānā^h wayyôled ʿet·nāḥôr

22

και εζησεν σερουχ εκατον τριακοντα ετη και εγεννησεν τον ναχωρ

kai ezēsen serouch ekaton triakonta etē kai egennēsen ton nachōr

* * * * *

23 And Serug lived after he begot Nahor two hundred years, and begot sons and daughters.

23

ויחי שרוג אחרי הולידו את־נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות: ס

vay·chi se·rug a·cha·rei ho·v·li·dov et·na·cho·vr ma·ta·yim sha·nah vai·yo·v·led ba·nim u·va·no·vt. s

23

וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נְחֹר מֵאֲתַיִם שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: ס

wayəḥî śərûḡ ʿaḥārê hōlîdô ʿet·nāḥôr māʿtayim šānā^h wayyôled bānîm ûbānôt s

23

και εζησεν σερουχ μετα το γεννησαι αυτον τον ναχωρ ετη διακοσια και εγεννησεν υιους και θυγατερας και απεθανεν

kai ezēsen serouch meta to gennēsai auton ton nachōr etē diakosia kai egennēsen uious kai thugateras kai apethanen

* * * * *

24 And Nahor lived nine and twenty years, and begot Terah.

24

ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את־תרח:

vay·chi na·cho·vr te·sha ve·'es·rim sha·nah vai·yo·v·led et·ta·rach.

24

וַיְחִי נָחֹר תְּשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־תָּרַח׃

wayəḥî nāḥôr tēša^c wə'ésrîm šānā^h wayyôled ʔet-tārah

24

και εζησεν ναχωρ ετη εβδομηκοντα εννεα και εγεννησεν τον θαρα

kai ezēsen nachōr etē ebdomēkonta ennea kai egennēsen ton thara

* * * * *

25 And Nahor lived after he begot Terah a hundred and nineteen years, and begot sons and daughters.

25

וַיְחִי נָחֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־תָּרַח תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ ס

vay·chi na·cho·vr a·cha·rei ho·v·li·dov et·te·rach te·sha·es·reh sha·nah u·me·'at sha·nah vai·yo·v·led ba·nim
u·va·no·vt. s

25

וַיְחִי נָחֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־תָּרַח תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ ס

wayəḥî nāḥôr ʔahārê hōlîdô ʔet-tērah tēša^c-^césrē^h šānā^h ûməʔat šānā^h wayyôled bānîm ûbānôt s

25

και εζησεν ναχωρ μετα το γεννησαι αυτον τον θαρα ετη εκατον εικοσι εννεα και εγεννησεν υιους και θυγατερας και απεθανεν

kai ezēsen nachōr meta to gennēsai auton ton thara etē ekaton eikosi ennea kai egennēsen uious kai thugateras
kai apethanen

* * * * *

26 And Terah lived seventy years, and begot Abram, Nahor, and Haran.

26

וַיְחִי־תָרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחֹר וְאֶת־הָרָן׃

vay·chi·te·rach shiv·'im sha·nah vai·yo·v·led et·av·ram et·na·cho·vr ve·'et·ha·ran.

26

וַיְחִי־תָרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחֹר וְאֶת־הָרָן׃

wəyəḥî-térah šibʿim šānā^h wayyóled ʿet-ʾabrām ʿet-nāḥôr wəʿet-hārān

26

και εζησεν θαρα εβδομηκοντα ετη και εγεννησεν τον αβραμ και τον ναχωρ και τον αρραν

kai ezēsen thara ebdomēkonta etē kai egennēsen ton abram kai ton nachōr kai ton arran

* * * * *

27 Now these are the generations of Terah. Terah begot Abram, Nahor, and Haran; and Haran begot Lot.

27

ואלה תולדת תרח תרח הוליד את־אברם את־נחור ואת־הרן והרן הוליד את־לוט:

ve·'el·leh to·vl·dot te·rach te·rach ho·v·lid et·av·ram et·na·cho·vr ve·'et·ha·ran ve·ha·ran ho·v·lid et·lo·vt.

27

ואֵלֶּה תּוֹלְדוֹת תְּרַח תְּרַח הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם אֶת־נְחוֹר וְאֶת־הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־לוֹט:

wəʿélle^h tôldōt térah térah hólîd ʿet-ʾabrām ʿet-nāḥôr wəʿet-hārān wəhārān hólîd ʿet-lôt

27

αυται δε αι γενεσεις θαρα θαρα εγεννησεν τον αβραμ και τον ναχωρ και τον αρραν και αρραν εγεννησεν τον λωτ

autai de ai geneseis thara thara egennēsen ton abram kai ton nachōr kai ton arran kai arran egennēsen ton lōt

* * * * *

28 And Haran died in the presence of his father Terah in the land of his nativity, in Ur of the Chaldees.

28

וימת הרן על־פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים:

vai·ya·mat ha·ran al·pe·nei te·rach a·viv be·'e·retz mo·v·lad·tov be·'ur kas·dim.

28

וימת הָרָן עַל־פְּנֵי תְּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ בְּאֹר כַּשְׁדִּים:

wayyámoṭ hārān ʿal-pənê térah ʾābîw bəʿéres mōladtô bəʿûr kasdîm

28

και απεθανεν αρραν ενωπιον θαρα του πατρος αυτου εν τη γη η εγενηθη εν τη χωρα των χαλδαιων

kai apethanen arran enōpion thara tou patros autou en tē gē ē egenēthē en tē chōra tōn chaldaiōn

* * * * *

29 And Abram and Nahor took them wives: the name of Abram's wife was Sarai; and the name of Nahor's wife, Milcah, the daughter of Haran, the father of Milcah, and the father of Iscah.

29

ויקח אברם ונחור להם נשים שם אשת־אברם שרי ושם אשת־נחור מלכה בת־הרן אבי־מלכה ואבי
יסכה:

vai·yik·kach av·ram ve·na·cho·vr la·hem na·shim shem e·shet·av·ram sa·rai ve·shem e·shet·na·cho·vr mil·kah
bat·ha·ran a·vi·mil·kah va·'a·vi yis·kah.

29

וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אִשְׁת־אַבְרָם שָׂרַי וְשֵׁם אִשְׁת־נָחוֹר מִלְכָּה בַת־הָרָן אֲבִי־מִלְכָּה
וְאֲבִי יִסְכָּה:

wayyiqqah ʿabrām wənāḥôr lāhem nāšîm šēm ʿēšet-ʿabrām sārāy wəšēm ʿēšet-nāḥôr milkā^h baṭ-hārān ʿābî-
milkā^h waʿābî yiskā^h

29

και ελαβον αβραμ και ναχωρ εαυτοις γυναικας ονομα τη γυναικι αβραμ σαρα και ονομα τη γυναικι ναχωρ
μελχα θυγατηρ αρραν πατηρ μελχα και πατηρ ιεσχα

kai elabon abram kai nachōr eautois gunaikas onoma tē gunaiki abram sara kai onoma tē gunaiki nachōr
mencha thugatēr arran patēr mencha kai patēr iescha

* * * * *

30 And Sarai was barren; she had no child.

30

ותהי שרי עקרה אין לה ולד:

vat·te·hi sa·rai a·ka·rah ein lah va·lad.

30

וְתִהְיֶה שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלֵד:

wattēhî sārāy ʿāqārā^h ʿên lāh wālād

30

και ην σαρα στειρα και ουκ ετεκνοποιει

kai ēn sara steira kai ouk eteknopoiei

* * * * *

31 And Terah took Abram his son, and Lot the son of Haran, his son's son, and Sarai his daughter-in-law, his son Abram's wife; and they went forth with them from Ur of the Chaldees, to go into the land of Canaan; and they came unto Haran, and dwelt there.

31

ויקח תרח את־אברם בנו ואת־לוט בן־הרן בן־בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד־חרן וישבו שם:

vai·yik·kach te·rach et·av·ram be·nov ve·'et·lo·vt ben·ha·ran ben·be·nov ve·'et sa·rai kal·la·tov e·shet av·ram be·nov vai·ye·tze·'u it·tam me·'ur kas·dim la·le·chet ar·tzah ke·na·'an vai·ya·vo·'u ad·cha·ran vai·ye·she·vu sham.

31

ויקח תרח את־אברם בנו ואת־לוט בן־הרן בן־בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור בשׁדִים ללכת ארצה כנען ויבאו עד־חרן וישבו שם:

wayyiqqah t́erah ʿet-ʿabrām bənō wəʿet-lōt ben-hārān ben-bənō wəʿēt śāray kallātō ʿēšet ʿabrām bənō wayyēsū ʿittām mēʿūr kasdīm lālēket ʿarsā^h kənāʿan wayyābōʿū ʿad-ḥārān wayyēšbū šām

31

και ελαβεν θαρα τον αβραμ υιον αυτου και τον λωτ υιον αρραν υιον του υιου αυτου και την σαραν την νυμφην αυτου γυναικα αβραμ του υιου αυτου και εξηγαγεν αυτους εκ της χωρας των χαλδαιων πορευθηαι εις την γην χανααν και ηλθεν εως χαρραν και κατοκησεν εκει

kai elaben thara ton abram uion autou kai ton lōt uion arran uion tou uiou autou kai tēn saran tēn numphēn autou gunaika abram tou uiou autou kai eẏēgagen autous ek tēs chōras tōn chaldaiōn poreuthēnai eis tēn gēn chanaan kai ēlthen eōs charran kai katōkēsen ekei

* * * * *

32 And the days of Terah were two hundred and five years; and Terah died in Haran.

32

ויהיו ימי־תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן: ס

vai·yih·yu ye·mei·te·rach cha·mesh sha·nim u·ma·ta·yim sha·nah vai·ya·mat te·rach be·cha·ran. s

32

ויהיו ימי־תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן: ס

wayyihyū yəmə-t́erah ḥāmēš šānīm ûmāʿtáyim šānā^h wayyāmoṭ t́erah bəḥārān s

32

και εγενοντο αι ημεραι θαρα εν χαρραν διακοσια πεντε ετη και απεθανεν θαρα εν χαρραν

kai egenonto ai ēmerai thara en charran diakosia pente etē kai apethanen thara en charran

* * * * *

GENESIS 12

1 Now Yahowah said unto Abram: 'Get thee out of thy country, and from thy kindred, and from thy father's house, unto the land that I will show thee.

1

ויאמר יהוה אל-אברם לך-לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל-הארץ אשר אראך:

vai·yo·mer yhvh el-av·ram lech-le·cha me·'ar·tze·cha u·mim·mo·v·lad·te·cha u·mib·beit a·vi·cha el-ha·'a·retz a·sher ar·'ek·ka.

1

ויאמר יהוה אל-אברם לך-לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל-הארץ אשר אראך:

wayyōmer yhwḥ(ʿādōnāy) ʿel-ʿabrām lek-ləkā mēʿarṣəkā ūmimmōladtəkā ūmibbêt ʿābīkā ʿel-hāʾāreṣ ʾāšer ʿarʿekā

1

και ειπεν κυριος(יהוה) τω αβραμ εξελθε εκ της γης σου και εκ της συγγενειας σου και εκ του οικου του πατρος σου εις την γην ην αν σοιδειξω

kai eipen kurios(yhvh) tō abram eḡelthe ek tēs gēs sou kai ek tēs suggeneias sou kai ek tou oikou tou patros sou eis tēn gēn ēn an soi deiḡō

* * * * *

2 And I will make of thee a great nation, and I will bless thee, and make thy name great; and be thou a blessing.

2

ואעשך לגוי גדול ואבררך ואגדלה שמך והיה ברכה:

ve·'e·'es·cha le·go·vy ga·do·vl va·'a·va·rech·cha va·'a·gad·de·lah she·me·cha veh·yeh be·ra·chah.

2

ואעשך לגוי גדול ואבררך ואגדלה שמך והיה ברכה:

wəʿeʿeskā ləgōy gādōl waʿābrəkəkā waʿāgaddələh šəmeʿkā wehəyēh bəṛākāh

2

και ποιησω σε εις εθνος μεγα και ευλογησω σε και μεγαλυνω το ονομα σου και εση ευλογητος

kai poiēsō se eis ethnos mega kai eulogēsō se kai megalunō to onoma sou kai esē eulogētos

* * * * *

3 And I will bless them that bless thee, and him that curseth thee will I curse; and in thee shall all the families of the earth be blessed.'

3

ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה:

va·'a·va·ra·chah me·va·re·chei·cha u·me·kal·lel·cha a·'or ve·niv·re·chu ve·cha kol mish·pe·chot ha·'a·da·mah.

3

וְאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אֲאָר וְנִבְרְכוּ בְּךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה:

wa'ābārākā^h məbārke'kā ûməqallekā 'ā'ār wənivbrəkū bəkā kōl mišpəḥōt hā'ādāmā^h

3

και ευλογησω τους ευλογουντας σε και τους καταρωμενους σε καταρασομαι και ενευλογηθησονται εν σοι
πασαι αι φυλαι της γης

kai eulogēsō tous eulogountas se kai tous katarōmenous se katarasomai kai eneulogēthēsontai en soi pasai ai
phulai tēs gēs

* * * * *

4 So Abram went, as Yahowah had spoken unto him; and Lot went with him; and Abram was seventy and five years old when he departed out of Haran.

4

וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן־חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן:

vai·ye·lech av·ram ka·'a·sher dib·ber e·lav yhvh vai·ye·lech it·tov lo·vt ve·'av·ram ben·cha·mesh sha·nim
ve·shiv·'im sha·nah be·tze·tov me·cha·ran.

4

וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חֲמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ

מִחָרָן:

wayyélek 'abrām ka'āsher dibber 'elāyw yhwh(ʿādōnāy) wayyélek 'ittō lōt wə'abrām ben-ḥāmēš šānīm
wəšib'īm šānā^h bašē'tō mēḥārān

4

και επορευθη αβραμ καθαπερ ελαλησεν αυτω κυριος(יהוה) και ωχετο μετ' αυτου λωτ αβραμ δε ην ετων
εβδομηκοντα πεντε οτε εξηλθεν εκ χαρραν

kai eporeuthē abram kathaper elalēsen autō kurios(yhvh) kai ōcheto met' autou lōt abram de ēn etōn ebdomēkonta pente ote eḗlthen ek charran

* * * * *

5 And Abram took Sarai his wife, and Lot his brother's son, and all their substance that they had gathered, and the souls that they had gotten in Haran; and they went forth to go into the land of Canaan; and into the land of Canaan they came.

5

ויקה אברם את־שרי אשתו ואת־לוט בן־אחיו ואת־כל־רכושם אשר רכשו ואת־הנפש אשר־עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען:

vai·yik·kach av·ram et·sa·rai ish·tov ve·'et·lo·vt ben·a·chiv ve·'et·kol·re·chu·sham a·sher ra·cha·shu ve·'et·han·ne·fesh a·sher·a·su ve·cha·ran vai·ye·tze·'u la·le·chet ar·tzah ke·na·'an vai·ya·vo·'u ar·tzah ke·na·'an.

5

ויקה אברם את־שרי אשתו ואת־לוט בן־אחיו ואת־כל־רכושם אשר רכשו ואת־הנפש אשר־עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען:

wayyiqqah ʿabrām ʿet·sāray ištō wəʿet·lōt ben·ʾāhîw wəʿet·kol·rəḵûšām ʾāšer rākāšû wəʿet·hannēpeš ʾāšer·ʿāsû bəḥārān wayyēsû lālēket ʾaršā^h kənāʿan wayyābôû ʾaršā^h kənāʿan

5

και ελαβεν αβραμ την σαραν γυναικα αυτου και τον λωτ υιον του αδελφου αυτου και παντα τα υπαρχοντα αυτων οσα εκτησαντο και πασαν ψυχην ην εκτησαντο εν χαρραν και εξηλθοσαν πορευθηναι εις γην χανααν και ηλθον εις γην χανααν

kai elaben abram tēn saran gunaika autou kai ton lōt uion tou adelphou autou kai panta ta uparchonta autōn osa ektēsanto kai pasan psuchēn ēn ektēsanto en charran kai eḗlthosan poreuthēnai eis gēn chanaan kai ēlthon eis gēn chanaan

* * * * *

6 And Abram passed through the land unto the place of Shechem, unto the terebinth of Moreh. And the Canaanite was then in the land.

6

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ:

vai·ya·'a·vor av·ram ba·'a·retz ad me·ko·vm she·chem ad e·lo·vn mo·v·reh ve·hak·ke·na·'a·ni az ba·'a·retz.

6

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ:

wayyaʿābōr ʿabrām bāʿāreṣ ʿad maqôm šəkem ʿad ʿēlôn môre^h wəhakkənaʿānî ʿāz bāʿāreṣ

6

και διωδευσεν αβραμ την γην εις το μηκος αυτης εως του τοπου συχεμ επι την δρυν την υψηλην οι δε χαναναιοι
τοτε κατωκουν την γην

kai diōdeusen abram tēn gēn eis to mēkos autēs eōs tou topou suchem epi tēn drun tēn upsēlēn oi de chananaioi
tote katōkoun tēn gēn

* * * * *

7 And Yahowah appeared unto Abram, and said: 'Unto thy seed will I give this land'; and he builded there an altar unto Yahowah who appeared unto him.

7

וירא יהוה אל־אברם ויאמר לזרעך אתן את־הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו:

vai·ye·ra yhvh el·av·ram vai·yo·mer le·zar·'a·cha et·ten et·ha·'a·retz haz·zot vai·yi·ven sham miz·be·ach lyhvh
han·nir·'eh e·lav.

7

וירא יהוה אל־אברם ויאמר לזרעך אתן את־הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו:

wayyērā^ʿ yhw^h(ʿādōnāy) ʿel·ʿabrām wayyō^ʿmer lazar·ʿākā ʿettēn ʿet·hāʿāreṣ hazzō^ʿt wayyīben šām mizbē^aḥ
lyhw^h(laʿdōnāy) hannir^eḥ ʿēlāyw

7

και ωφθη κυριος(יהוה) τω αβραμ και ειπεν αυτω τω σπερματι σου δωσω την γην ταυτην και ωκοδομησεν εκει
αβραμ θυσιαστηριον κυριω τω οφθεντι αυτω

kai ōphthē kurios(yhvh) tō abram kai eipen autō tō spermati sou dōsō tēn gēn tautēn kai ōkodomēsen ekei
abram thusiastērion kuriō(yhvh) tō ophthenti autō

* * * * *

8 And he removed from thence unto the mountain on the east of Beth-el, and pitched his tent, having Beth-el on the west, and Ai on the east; and he builded there an altar unto Yahowah, and called upon the name Yahowah.

8

ויעתק משם ההרה מקדם לבית־אל ויט אהלה בית־אל מים והעי מקדם ויבן־שם מזבח ליהוה ויקרא
בשם יהוה:

vai·ya·'tek mi·sham ha·ha·rah mik·ke·dem le·veit·el vai·yet a·ho·loh beit·el mi·yam ve·ha·'ai mik·ke·dem
vai·yi·ven·sham miz·be·ach lyhvh vai·yik·ra be·shem yhvh.

8

וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם הַהָרָה מִקְדָּם לְבֵית־אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בְּיַת־אֵל מִיָּם וְהָעֵי מִקְדָּם וַיְבִן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה
וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה:

wayya^ctēq miššām hāhārā^h miqqédem ləbêt-^ʔēl wayyēt^ʔ ohölō^h bêt-^ʔēl miyyām wəhā^cay miqqédem
wayyīben-šām mizbē^aḥ lyhwh(la^ʔdōnāy) wayyiqrā^ʔ bəšēm yhwh(^ʔādōnāy)

8

και απεστη εκειθεν εις το ορος κατ' ανατολας βαιθηλ και εστησεν εκει την σκηνην αυτου βαιθηλ κατα
θαλασσαν και αγγαι κατ' ανατολας και ωκοδομησεν εκει θυσιαστηριον τω κυριω(יהוה) και επεκαλεσατο επι τω
ονοματι κυριου(יהוה)

kai apestē ekeithen eis to oros kat' anatas baithēl kai estēsen ekei tēn skēnēn autou baithēl kata thalassan kai
aggai kat' anatas kai ōkodomēsen ekei thusiastērion tō kuriō(yhvh) kai epekalesato epi tō onomati
kuriou(yhvh)

* * * * *

9 And Abram journeyed, going on still toward the South.

9

וַיֵּסַע אַבְרָם הַלֹּךְ וְנֹסֵעַ הַנִּגְבָּה: פ

vai·yis·sa av·ram ha·lo·vch ve·na·so·v·a' han·neg·bah. f

9

וַיֵּסַע אַבְרָם הַלֹּךְ וְנֹסֵעַ הַנִּגְבָּה: פ

wayyissa^c ^ʔabrām hālōk wənāsō^{ac} hannégbā^h p

9

και απηρεν αβραμ και πορευθεις εστρατοπεδευσεν εν τη ερημω

kai apēren abram kai poreutheis estratopedeusen en tē erēmō

* * * * *

10 And there was a famine in the land; and Abram went down into Egypt to sojourn there; for the famine was sore in the land.

10

וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וִירָד אַבְרָם מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם כִּי־כָבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ:

vay·hi ra·'av ba·'a·retz vai·ye·red av·ram mitz·ray·mah la·gur sham ki·cha·ved ha·ra·'av ba·'a·retz.

10

וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם כִּי־כָבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ:

wayəhî rā'āb bā'āreš wayyēred 'abrām mišrāymā^h lāgūr šām kî-kābēd hārā'āb bā'āreš

10

και εγενετο λιμος επι της γης και κατεβη αβραμ εις αιγυπτον παροικησαι εκει οτι ενισχυσεν ο λιμος επι της γης

kai egeneto limos epi tēs gēs kai katebē abram eis aigupton paroikēsai ekei oti enischusen o limos epi tēs gēs

* * * * *

11 And it came to pass, when he was come near to enter into Egypt, that he said unto Sarai his wife: 'Behold now, I know that thou art a fair woman to look upon.

11

וַיְהִי כַאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבוֹא מִצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא יֹדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יִפְתַּמְרָאָה אֶת־:

vay·hi ka·'a·sher hik·riv la·vo·v mitz·ra·ye·mah vai·yo·mer el·sa·rai ish·tov hin·neh·na ya·da'ti ki i·shah ye·fat·mar·'eh at·te.

11

וַיְהִי כַאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבוֹא מִצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא יֹדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יִפְתַּמְרָאָה אֶת־:

wayəhî ka'āšer hiqrīb lābô' mišrāymā^h wayyô'mer 'el-śāray 'ištô hinnē^h-nā' yādā'tî kî 'iśšā^h yəpāt-mar^he^h 'ātt

11

εγενετο δε ηνικα ηγγισεν αβραμ εισελθειν εις αιγυπτον ειπεν αβραμ σαρα τη γυναικι αυτου γινωσκω εγω οτι γυνη ευπροσωπος ει

egeneto de ēnika ēggisen abram eiselthein eis aigupton eipen abram sara tē gunaiki autou ginōskō egō oti gunē euprosōpos ei

* * * * *

12 And it will come to pass, when the Egyptians shall see thee, that they will say: This is his wife; and they will kill me, but thee they will keep alive.

12

וְהָיָה כִּי־יִרְאוּ אֹתְךָ הַמִּצְרַיִם וַאֲמָרוּ אֵשֶׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאַתָּךְ יַחֲיוּ:

ve·ha·yah ki·yir·'u o·tach ham·mitz·rim ve·'a·me·ru ish·tov zot ve·ha·re·gu o·ti ve·'o·tach ye·chai·yu.

12

וְהָיָה כִּי־יִרְאוּ אֹתְךָ הַמִּצְרַיִם וַאֲמָרוּ אֵשֶׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאַתָּךְ יַחֲיוּ:

wəhāyā^h kî-yir^ʕû ʔōtāk hammiṣrîm wəʔāmrû ʔištô zō^ʔt wəhārgû ʔōtî wəʔōtāk yəḥayyû

12

εσται ουν ως αν ιδωσιν σε οι αιγυπτιοι ερουσιν οτι γυνη αυτου αυτη και αποκτενουςιν με σε δε περιποιησονται
estai oun ōs an idōsin se oi aiguptioi erousin oti gunē autou autē kai apoktenousin me se de peripoieōntai

* * * * *

13 Say, I pray thee, thou art my sister; that it may be well with me for thy sake, and that my soul may live because of thee.'

13

אמרי־נא אחתי את למען ייטב־לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך:

im·ri·na a·cho·ti at·te le·ma·'an yi·tav·li va·'a·vu·rech ve·cha·ye·tah naf·shi big·la·lech.

13

אמרי־נא אחתי את למען ייטב־לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך:

ʔimrî·nā ʔəḥōtî ʔatt læmá^ʕan yîtab·lî ba^ʕəbûrēk wəḥāytā^h napšî biglālēk

13

ειπον ουν οτι αδελφη αυτου ειμι οπως αν ευ μοι γενηται δια σε και ζησεται η ψυχη μου ενεκεν σου
eipon oun oti adelphē autou eimi opōs an eu moi genētai dia se kai zēsetai ē psuchē mou eneken sou

* * * * *

14 And it came to pass, that, when Abram was come into Egypt, the Egyptians beheld the woman that she was very fair.

14

ויהי כבוא אברם מצרימה ויראו המצרים את־האשה כִּי־יפה הוא מאד:

vay·hi ke·vo·v av·ram mitz·ra·ye·mah vai·yir·'u ham·mitz·rim et·ha·'i·shah ki·ya·fah hi·v me·'od.

14

וַיְהִי כְּבֹא אַבְרָם מִצְרִימָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִיִּם אֶת־הָאִשָּׁה כִּי־יִפֶּה הוּא מְאֹד:

wayəḥî kəbō^ʔ ʔabrām miṣrāymā^h wayyir^ʕû hammiṣrîm ʔet·hā^ʔiššā^h kî·yāpā^h hiw^ʔ məʔōd

14

εγενετο δε ηνικα εισηλθεν αβραμ εις αιγυπτον ιδοντες οι αιγυπτιοι την γυναικα οτι καλη ην σφοδρα
egeneto de ēnika eisēlthen abram eis aigupton idontes oi aiguptioi tēn gunaika oti kalē ēn sphodra

* * * * *

15 And the princes of Pharaoh saw her, and praised her to Pharaoh; and the woman was taken into Pharaoh's house.

15

וִירָאוּ אֶתְּהָ שְׂרֵי פַרְעֹה וַיְהִלְלוּ אֶתְּהָ אֶל־פַּרְעֹה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה:

vai·yir·'u o·tah sa·rei far·'oh vay·hal·lu o·tah el·par·'oh vat·tuk·kach ha·'i·shah beit par·'oh.

15

וַיִּרְאוּ אֶתְּהָ שְׂרֵי פַרְעֹה וַיְהִלְלוּ אֶתְּהָ אֶל־פַּרְעֹה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה:

wayyir^u ^uḏōtā^h śārē par^oḥ wayəḥaləlu ^uḏōtā^h ^uel·par^oḥ wattuqqaḥ hā^uiššā^h bêt par^oḥ

15

και ειδον αυτην οι αρχοντες φαραω και επηνεσαν αυτην προς φαραω και εισηγαγον αυτην εις τον οικον φαραω

kai eidon autēn oi archontes pharaō kai epēnesan autēn pros pharaō kai eisēgagon autēn eis ton oikon pharaō

* * * * *

16 And he dealt well with Abram for her sake; and he had sheep, and oxen, and he-asses, and men-servants, and maid-servants, and she-asses, and camels.

16

וּלְאַבְרָם הָיְטִיב בְּעִבּוּרָהּ וַיְהִי־לּוֹ צֹאן־וּבָקָר וַחֲמֹרִים וְעִבְדִּים וּשְׁפָחֹת וְאִתְּנָת וְגַמְלִים:

u·le·'av·ram hei·tiv ba·'a·vu·rah vay·hi·lov tzon·u·va·kar va·cha·mo·rim va·'a·va·dim u·she·fa·chot va·'a·to·not u·ge·mal·lim.

16

וּלְאַבְרָם הָיְטִיב בְּעִבּוּרָהּ וַיְהִי־לּוֹ צֹאן־וּבָקָר וַחֲמֹרִים וְעִבְדִּים וּשְׁפָחֹת וְאִתְּנָת וְגַמְלִים:

ûlə^uabrām hêtîḇ ba^uăbûrāḥ wayəḥî·lô ṣōⁿ·ûḇāqār waḥāmōrîm wa^uăbādîm ûšəpāḥōt wa^uătōnōt ûgəmallîm

16

και τω αβραμ ευ εχρησαντο δι' αυτην και εγενοντο αυτω προβατα και μοσχοι και ονοι παιδες και παιδισκαι ημιονοι και καμηλοι

kai tō abram eu echrēsanto di' autēn kai egenonto autō probata kai moschoi kai onoi paides kai paidiskai ēmionoi kai kamēloi

* * * * *

17 And Yahowah plagued Pharaoh and his house with great plagues because of Sarai Abram's wife.

17

וינגע יהוה את־פרעה נגעים גדלים ואת־ביתו על־דבר שרי אשת אברם:

vay·nag·ga yhv̄h et·par·'oh ne·ga·'im ge·do·lim ve·'et·bei·tov al·de·var sa·rai e·shet av·ram.

17

וינגע יהוה את־פרעה נגעים גדלים ואת־ביתו על־דבר שרי אשת אברם:

wayənagga^ʿ yhw̄h(ʔādōnāy) ʔet·par^{ʿōh} nəgā^ʿim gədōlim wəʔet·bêtō^ʿ al·dəbar śāray ʔēšet ʔabrām

17

και ητασεν (יהוה) ο θεος(אלהים)[not in Hebrew] τον φαραω ετασμοις μεγαλοις και πονηροις και τον οικον αυτου περι σαρας της γυναικος αβραμ

kai ētasen (yhvh) o theos(e·lo·him)[not in Hebrew] ton pharaō etasmois megalois kai ponērois kai ton oikon autou peri saras tēs gunaikos abram

* * * * *

18 And Pharaoh called Abram, and said: 'What is this that thou hast done unto me? Why didst thou not tell me that she was thy wife?'

18

ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה־זאת עשית לי למה לא־הגדת לי כי אשתך הוא:

vai·yik·ra far·'oh le·'av·ram vai·yo·mer mah·zot a·si·ta li lam·mah lo·hig·gad·ta li ki ish·te·cha hi·v.

18

ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה־זאת עשית לי למה לא־הגדת לי כי אשתך הוא:

wayyiqrāʔ p̄ar^{ʿōh} ləʔabrām wayyō^ʿmer mah^h-zzōʔī ʿāśīṭā llî lóm mā^h lōʔ·higgádtā llî kī ʔištəkā hiw^ʔ

18

καλεσας δε φαραω τον αβραμ ειπεν τι τουτο εποιησας μοι οτι ουκ απηγγειλας μοι οτι γυνη σου εστιν

kalesas de pharaō ton abram eipen ti touto epoiēsas moi oti ouk apēggeilas moi oti gunē sou estin

* * * * *

19 Why saidst thou: She is my sister? so that I took her to be my wife; now therefore behold thy wife, take her, and go thy way.'

19

למה אמרת אחתי הוא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנח אשתך קח ולך:

la·mah a·mar·ta a·cho·ti hi·v va·'ek·kach o·tah li le·'i·shah ve·'at·tah hin·neh ish·te·cha kach va·lech.

19

לְמָה אֲמַרְתָּ אֶחְתִּי הוּא וְאֶקַּח אֶתְּהָ לִּי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה אֲשַׁתְּךָ קָח וְלָךְ:

lāmā^h ʾāmártā ʾāhōtī hiw^ʾ wāʾeqqah ʾōtāh lî ləʾiššā^h wəʿattā^h hinnē^h ʾištəkā qah wālēk

19

ινα τι ειπας οτι αδελφη μου εστιν και ελαβον αυτην εμαυτω εις γυναικα και νυν ιδου η γυνη σου εναντιον σου λαβων αποτρεχε

ina ti eipas oti adelphē mou estin kai elabon autēn emautō eis gunaika kai nun idou ē gunē sou enantion sou labōn apotreche

* * * * *

20 And Pharaoh gave men charge concerning him; and they brought him on the way, and his wife, and all that he had.

20

וַיִּצוּ עָלָיו פַּרְעֹה אַנְשִׁים וַיִּשְׁלְחוּ אֹתוֹ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֵׁר־לוֹ:

vay·tzav a·lav par·'oh a·na·shim vay·shal·le·chu o·tov ve·'et-ish·tov ve·'et-kol-a·sher-lov.

20

וַיִּצֹו עָלָיו פַּרְעֹה אַנְשִׁים וַיִּשְׁלְחוּ אֹתוֹ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֵׁר־לוֹ:

wayəṣaw ʿālāyw par^ʿō^h ʾānāšīm wayəšalləḥū ʾōtō wəʾeṭ-ʾištō wəʾeṭ-kol-ʾāšer-lō

20

και ενειπειλατο φαραω ανδρασιν περι αβραμ συμπροπεμψαι αυτον και την γυναικα αυτου και παντα οσα ην αυτω και λωτ μετ' αυτου

kai eneteilato pharaō andrasin peri abram sumpropempesai auton kai tēn gunaika autou kai panta osa ēn autō kai lōt met' autou

* * * * *

GENESIS 13

1 And Abram went up out of Egypt, he, and his wife, and all that he had, and Lot with him, into the South.

1

וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֵׁר־לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנְּגַבָּה:

vai·ya·'al av·ram mim·mitz·ra·yim hu ve·'ish·tov ve·chol-a·sher-lov ve·lo·vt im·mov han·neg·bah.

1

וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנְּגַבָּה:

wayya'al ʾabrām mimmiṣrāyim hū wəʾištō wəkol-ʾāšer-lō wəlōṭ ʿimmō hannégbā^h

1

ανεβη δε αβραμ εξ αιγυπτου αυτος και η γυνη αυτου και παντα τα αυτου και λωτ μετ' αυτου εις την ερημον

anebē de abram eḡ aiguptou autos kai ē gunē autou kai panta ta autou kai lōt met' autou eis tēn erēmon

* * * * *

2 And Abram was very rich in cattle, in silver, and in gold.

2

וַאֲבֵרָם כְּבֹד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַכֶּסֶף וּבַזָּהָב:

ve-'av·ram ka·ved me-'od bam·mik·neh bak·ke·sef u·vaz·za·hav.

2

וַאֲבֵרָם כְּבֹד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַכֶּסֶף וּבַזָּהָב:

wəʾabrām kābēd məʾōd bammiqne^h bakkéseḡ ūbazzāhāb

2

αβραμ δε ην πλουσιος σφοδρα κτηνεσιν και αργυριω και χρυσιω

abram de ēn plousios sphodra ktēnesin kai arguriō kai chrusiō

* * * * *

3 And he went on his journeys from the South even to Beth-el, unto the place where his tent had been at the beginning, between Beth-el and Ai;

3

וַיֵּלֶךְ לְמַסְעָיו מִנֶּגֶב וְעַד-בֵּית-אֵל עַד-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-הָיָה שָׁם [כ= אהלה] [ק= אהלו] בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית-אֵל וּבֵין הָעֵי:

vai·ye·lech le·mas·sa·'av min·ne·gev ve·'ad-beit-el ad·ham·ma·ko·vm a·sher·ha·yah sham [ch= a·ho·loh] [k= a·ho·lov] bat·te·chil·lah bein beit-el u·vein ha·'ai.

3

וַיֵּלֶךְ לְמַסְעָיו מִנֶּגֶב וְעַד-בֵּית-אֵל עַד-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-הָיָה שָׁם (אֶהְלָה) [אֶהְלוֹ] בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית-אֵל וּבֵין הָעֵי:

wayyēlek ləmassā'āyw minnégeb wə'ad-bêt-ʿel ʿad-hammāqôm ʿăšer-hāyāh šām (ʿohōlōh) [ʿohōlō]
battəhillāh bēn bêt-ʿel ūbēn hā'āy

3

και επορευθη οθεν ηλθεν εις την ερημον εως βαιθηλ εως του τοπου ου ην η σκινη αυτου το προτερον ανα
μεσον βαιθηλ και ανα μεσον αγγαι

kai eporeuthē othen ēlthen eis tēn erēmon eōs baithēl eōs tou topou ou ēn ē skēnē autou to proteron ana meson
baithēl kai ana meson aggai

* * * * *

**4 unto the place of the altar, which he had made there at the first; and Abram called there on the name
Yahowah.**

4

אַל־מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא שֵׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְהוָה:

el-me·ko·vm ham·miz·be·ach a·sher·a·sah sham ba·ri·sho·nah vai·yik·ra sham av·ram be·shem yhvh.

4

אַל־מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא שֵׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְהוָה:

ʿel-məqôm hammizbēʿh ʿăšer-ʿāsāh šām bāriʿšōnāh wayyiqrāʿ šām ʿabrām bəšēm yhwh(ʿādōnāy)

4

εις τον τοπον του thusiastēriou ου εποιησεν εκει την αρχην και επεκαλεσατο εκει αβραμ το ονομα κυριου(יהוה)

eis ton topon tou thusiastēriou ou epoiēsen ekei tēn archēn kai epekalesato ekei abram to onoma kuriou(yhvh)

* * * * *

5 And Lot also, who went with Abram, had flocks, and herds, and tents.

5

וְגַם־לֹלוֹט הֵלֵךְ אֶת־אַבְרָם הִיא צֹאן־וּבָקָר וְאֵהֳלִים:

ve·gam·le·lo·vt ha·ho·lech et·av·ram ha·yah tzon·u·va·kar ve·'o·ha·lim.

5

וְגַם־לֹלוֹט הֵלֵךְ אֶת־אַבְרָם הִיא צֹאן־וּבָקָר וְאֵהֳלִים:

wəgam·ləlōt hahōlēk ʿet-ʿabrām hāyāh šōʿn-ûbāqār wəʿōhālīm

5

και λωτ τω συμπορευομενω μετα αβραμ ην προβατα και βοες και σκηναι

kai lōt tō sumporeuomenō meta abram ēn probata kai boes kai skēnai

* * * * *

6 And the land was not able to bear them, that they might dwell together; for their substance was great, so that they could not dwell together.

6

ולא־נשא אתם הארץ לשבת יחדו כִּי־היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו:

ve-lo-na-sa o-tam ha-'a-retz la-she-vet yach-dav ki-ha-yah re-chu-sham rav ve-lo ya-che-lu la-she-vet yach-dav.

6

וְלֹא־נָשָׂא אֶתֶם הָאָרֶץ לְשִׁבְתָּ יַחְדָּו כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁבְתָּ יַחְדָּו:

wəlō³-nāśā³ ʔōṭām hā'āreṣ lāšēbet yachdāw kī-hāyā^h rəḵûšām rāb wəlō³ yāqlū lāšēbet yachdāw

6

και ουκ εχωρει αυτους η γη κατοικειν αμα οτι ην τα υπαρχοντα αυτων πολλα και ουκ εδυναντο κατοικειν αμα

kai ouk echōrei autous ē gē katoikein ama oti ēn ta uparchonta autōn ponga kai ouk edunanto katoikein ama

* * * * *

7 And there was a strife between the herdmen of Abram's cattle and the herdmen of Lot's cattle. And the Canaanite and the Perizzite dwelt then in the land.

7

וַיְהִי־רִיב בֵּין רְעֵי מִקְנֵה־אֲבֵרָם וּבֵין רְעֵי מִקְנֵה־לוֹט וְהַכְנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אֵז יֹשֵׁב בְּאֶרֶץ:

vay-hi-riv bein ro-'ei mik-neh-av-ram u-vein ro-'ei mik-neh-lo-vt ve-hak-ke-na-'a-ni ve-hap-pe-riz-zi az yo-shev ba-'a-retz.

7

וַיְהִי־רִיב בֵּין רְעֵי מִקְנֵה־אֲבָרָם וּבֵין רְעֵי מִקְנֵה־לוֹט וְהַכְנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אֵז יֹשֵׁב בְּאֶרֶץ:

wayəhî-rîb bēn rō^cē miqnē^h-ʔabrām ûbēn rō^cē miqnē^h-lōṭ wəhakkəna^cānî wəhappərizzî ʔāz yōšēb bā'āreṣ

7

και εγενετο μαχη ανα μεσον των ποιμενων των κτηνων του αβραμ και ανα μεσον των ποιμενων των κτηνων του λωτ οι δε χαναναιοι και οι φερεζαιοι τοτε κατακουν την γην

kai egeneto machē ana meson tōn poimenōn tōn ktēnōn tou abram kai ana meson tōn poimenōn tōn ktēnōn tou lōt oi de chananaioi kai oi pherezaioi tote katōkoun tēn gēn

* * * * *

8 And Abram said unto Lot: 'Let there be no strife, I pray thee, between me and thee, and between my herdmen and thy herdmen; for we are brethren.

8

ויאמר אברם אל-לוט אל-נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי ובין רעיך כִּי־אנשים אחים אנחנו:

vai-yo·mer av·ram el-lo·vt al-na te·hi me·ri·vah bei-ni u·vei·nei·cha u·vein ro·'ai u·vein ro·'ei·cha ki-a·na·shim
a·chim a·na·che·nu.

8

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט אֶל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וּבֵין רְעִי וּבֵין רְעִיךָ כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ:

wayyō³mer 'abrām 'el-lōt 'al-nā³ t̄əhî mərîbā^h bēnî ûbēne³kā ûbēn rō³ay ûbēn rō³e³kā kî-'ānāšîm 'aḥîm
'ānāḥnû

8

ειπεν δε αβραμ τω λωτ μη εστω μαχη ανα μεσον εμου και σου και ανα μεσον των ποιμενων μου και ανα μεσον των ποιμενων σου οτι ανθρωποι αδελφοι ημεις εσμεν

eipen de abram tō lōt mē estō machē ana meson emou kai sou kai ana meson tōn poimenōn mou kai ana meson tōn poimenōn sou oti anthrōpoi adelphoi ēmeis esmen

* * * * *

9 Is not the whole land before thee? Separate thyself, I pray thee, from me; if thou wilt take the left hand, then I will go to the right; or if thou take the right hand, then I will go to the left.'

9

הלא כלהארץ לפניך הפרד נא מעלי אם-השמאל ואימנה ואם-הימין ואשמאילה:

ha·lo chol·ha·'a·retz le·fa·nei·cha hip·pa·red na me·'a·lai im·has·se·mol ve·'ei·mi·nah ve·'im·hai·ya·min
ve·'as·me·'i·lah.

9

הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפְרָד נָא מֵעָלַי אִם־הַשְּׂמָאל וְאִמְנָה וְאִם־הַיְמִין וְאֲשַׁמְאִילָהּ:

hālō³ kol·hā³āreṣ ləpāne³kā hippāred nā³ mē³ālāy 'im·haśśəmō³l wə³ēmīnā^h wə³im·hayyāmīn wə³āsmə³īlā^h

9

ουκ ιδου πασα η γη εναντιον σου εστιν διαχωρισθητι απ' εμου ει συ εις αριστερα εγω εις δεξια ει δε συ εις δεξια εγω εις αριστερα

ouk idou pasa ē gē enantion sou estin diachōrīsthēti ap' emou ei su eis aristera egō eis deçia ei de su eis deçia egō eis aristera

* * * * *

10 And Lot lifted up his eyes, and beheld all the plain of the Jordan, that it was well watered every where, before Yahowah destroyed Sodom and Gomorrah, like the garden of Yahowah, like the land of Egypt, as thou goest unto Zoar.

10

וישא־לוט את־עיניו וירא את־כל־ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את־סדם ואת־עמרה
כגן־יהוה כארץ מצרים באכה צער:

vai·yis·sa·lo·vt et·ei·nav vai·yar· et·kol·kik·kar hai·yar·den ki chul·lah mash·keh lif·nei sha·chet yhvh et·se·dom ve·'et·a·mo·rah ke·gan·yhvh ke·'e·retz mitz·ra·yim bo·'a·chah tzo·'ar.

10

וישא־לוט את־עיניו וירא את־כל־ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את־סדם ואת־עמרה
כגן־יהוה כארץ מצרים באכה צער:

wayyisśā³-lōt³ ʔet³-ʿēnāyw wayyar³ ʔet³-kol-kikkar hayyardēn kī kullāh mašqe^h liḡnē šahēt³ yhw^h(ʔādōnāy)
ʔet³-səḡōm wəʔet³-ʿāmōrā^h kəḡan-yhw^h(ʔādōnāy) kəʔēreš mišrāyim bōʔākā^h šōʿar

10

και επαρας λωτ τους οφθαλμους αυτου ειδεν πασαν την περιχωρον του ιορδανου οτι πασα ην ποτιζομενη προ του καταστρεψαι (יהוה) τον θεον(אלהים)[*not in Hebrew*] σοδομα και γομορρα ως ο παραδεισος (יהוה) του θεου(e·lo·him)[*not in Hebrew*] και ως η γη αιγυπτου εως ελθειν εις ζογορα

kai eparas lōt tous ophthalmous autou eiden pasan tēn perichōron tou iordanou oti pasa ēn potizomenē pro tou katastrepsai (yhvh) ton theon(e·lo·him)[*not in Hebrew*] sodoma kai gomorra ōs o paradeisos (yhvh) tou theou(e·lo·him)[*not in Hebrew*] kai ōs ē gē aiguptou eōs elthein eis zogora

* * * * *

11 So Lot chose him all the plain of the Jordan; and Lot journeyed east; and they separated themselves the one from the other.

11

ויבחר־לו לוט את כל־ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו:

vai·yiv·char·lov lo·vt et kol·kik·kar hai·yar·den vai·yis·sa lo·vt mik·ke·dem vai·yip·pa·re·du ish me·'al a·chiv.

11

ויבחר־לו לוט את כל־ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו:

wayyibḡar-lō lōt³ ʔet³ kol-kikkar hayyardēn wayyissa^c lōt³ miqqēdem wayyipḡārdū ʔiš mēʿal ʔāḡiw

11

και εξελεξατο εαυτω λωτ πασαν την περιχωρον του ιορδανου και απηρεν λωτ απο ανατολων και διεχωριστησαν εκαστος απο του αδελφου αυτου

kai eḗeleḗgato eautō lōt pasan tēn perichōron tou iordanou kai apēren lōt apo anadolōn kai diechōrithēsan ekastos apo tou adelphou autou

* * * * *

12 Abram dwelt in the land of Canaan, and Lot dwelt in the cities of the Plain, and moved his tent as far as Sodom.

12

אברם ישב בארץ־כנען ולוט ישב בערי הכנר ויאהל עד־סדם:

av·ram ya·shav be·'e·retz-ke·na·'an ve·lo·vt ya·shav be·'a·rei hak·kik·kar vai·ye·'e·hal ad·se·dom.

12

אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ־כְּנַעַן וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכְּנָר וַיֵּאֱהַל עַד־סְדֹם:

ʿabrām yāšab bəʿereš-kənāʿan wəlōt yāšab bəʿārē hakkikkār wayyeʿēhal ʿad-səḏōm

12

αβραμ δε κατωκησεν εν γη χανααν λωτ δε κατωκησεν εν πολει των περιχωρων και εσκηνωσεν εν σοδομοις

abram de katōkēsen en gē chanaan lōt de katōkēsen en polei tōn perichōrōn kai eskēnōsen en sodomois

* * * * *

13 Now the men of Sodom were wicked and sinners against Yahowah exceedingly.

13

ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד:

ve·'an·shei se·dom ra·'im ve·chat·ta·'im lyhvh me·'od.

13

וְאֲנָשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיהוָה מְאֹד:

wəʿanšē səḏōm rāʿim wəḥaṭṭāʿim lyhwh(laʿdōnāy) məʿōd

13

οι δε ανθρωποι οι εν σοδομοις πονηροι και αμαρτωλοι εναντιον (יהוה) του θεου(אלהים)[not in Hebrew] σφοδρα

oi de anthrōpoi oi en sodomois ponēroi kai amartōloi enantion (yhvh) tou theou(e·lo·him)[not in Hebrew] sphodra

* * * * *

14 And Yahowah said unto Abram, after that Lot was separated from him: 'Lift up now thine eyes, and look from the place where thou art, northward and southward and eastward and westward;

14

וַיְהִי וְאָמַר אֱלֹהֵי אַבְרָם אַחֲרֵי הַפְּרִדְלוֹט מֵעֲמוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׂם צַפְנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וַיִּמָּה:

vyhvh a·mar el-av·ram a·cha·rei hip·pa·red-lo·vt me·'im·mov sa na ei·nei·cha u·re·'eh min-ham·ma·ko·vm a·sher-at·tah sham tza·fo·nah va·neg·bah va·ke·de·mah va·yam·mah.

14

וַיְהִי וְאָמַר אֱלֹהֵי אַבְרָם אַחֲרֵי הַפְּרִדְלוֹט מֵעֲמוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׂם צַפְנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וַיִּמָּה:

wyhwh(waḡdōnāy) ʿamar ʿel-ʿabrām ʿahārē hippāred-lōt mēʿimmō śāʿ nā ʿēneykā ūrəʿēh min-hammāqôm ʿāšer-ʿattāh šām šāpōnāh wānégbāh wāqēdmāh wāyāmmāh

14

(יהוה) ο δε θεος(אלהים)[*not in Hebrew*] ειπεν τω αβραμ μετα το διαχωρισθηναι τον λωτ απ' αυτου αναβλεψας τοις οφθαλμοις σου ιδε απο του τοπου ου νυν συ ει προς βορραν και λιβα και ανατολας και θαλασσαν

(yhvh) o de theos(e·lo·him)[*not in Hebrew*] eipen tō abram meta to diachōrīsthēnai ton lōt ap' autou anablepsas tois ophthalmois sou ide apo tou topou ou nun su ei pros borran kai liba kai anatas kai thalassan

* * * * *

15 for all the land which thou seest, to thee will I give it, and to thy seed for ever.

15

כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעְךָ עַד־עוֹלָם:

ki et-kol-ha·'a·retz a·sher-at·tah ro·'eh le·cha et·te·nen·nah u·le·zar·'a·cha ad-o·v·lam.

15

כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעְךָ עַד־עוֹלָם:

kī ʿet-kol-hāʿāreṣ ʿāšer-ʿattāh rōʿeh lakā ʿettānēnāh ūlōzarʿākā ʿad-ʿōlām

15

οτι πασαν την γην ην συ ορας σοι δωσω αυτην και τω σπερματι σου εως του αιωνος

oti pasan tēn gēn ēn su oras soi dōsō autēn kai tō spermati sou eōs tou aiōnos

* * * * *

16 And I will make thy seed as the dust of the earth; so that if a man can number the dust of the earth, then shall thy seed also be numbered.

16

ושמתי את־זרעך כעפר הארץ אשר אם־יוכל איש למנות את־עפר הארץ גם־זרעך ימנה:

ve·sam·ti et·zar·'a·cha ka·'a·far ha·'a·retz a·sher im·yu·chal ish lim·no·vt et·a·far ha·'a·retz gam·zar·'a·cha yim·ma·neh.

16

וְשַׁמְתִּי אֶת־זְרַעְךָ כְּעַפְרַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם־יִוָּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת־עַפְרַת הָאָרֶץ גַּם־זְרַעְךָ יִמְנֶנָּה:

wəśamṯî ʔeṯ·zar·'ākā ka·'āpar hā'āreṣ ʔāšer ʔim·yûkal ʔiš limnôṯ ʔeṯ·'āpar hā'āreṣ gam·zar·'ākā yimmāneḥ^h

16

και ποιησω το σπερμα σου ως την αμμον της γης ει δυναται τις εξαριθμησαι την αμμον της γης και το σπερμα σου εξαριθμηθησεται

kai poiēsō to sperma sou ōs tēn ammon tēs gēs ei dunatai tis eṣarithmēsai tēn ammon tēs gēs kai to sperma sou eṣarithmēthēsetai

* * * * *

17 Arise, walk through the land in the length of it and in the breadth of it; for unto thee will I give it.'

17

קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה:

kum hit·hal·lech ba·'a·retz le·'a·re·kah u·le·ra·che·bah ki le·cha et·te·nen·nah.

17

קוּם הִתְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ לְאֲרָכָה וּלְרַחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְנַנְנָה:

qûm hiṯhallēk bā'āreṣ lə'orkāh ûləroḥbāh kî ləkā ʔettənnāḥ^h

17

αναστας διοδευσον την γην εις τε το μηκος αυτης και εις το πλατος οτι σοι δωσω αυτην

anastas diodeuson tēn gēn eis te to mēkos autēs kai eis to platos oti soi dōsō autēn

* * * * *

18 And Abram moved his tent, and came and dwelt by the terebinths of Mamre, which are in Hebron, and built there an altar unto Yahowah.

18

וַיֵּאֵהָל אַבְרָם וַיֵּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֵי מַמְרֵי אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיְבַנֶּה מִזְבֵּחַ לַיהוָה:

vai·ye·'e·hal av·ram vai·ya·vo vai·ye·shev be·'e·lo·nei mam·re a·sher be·chev·ro·vn vai·yi·ven·sham miz·be·ach lyhvḥ. f

18

וַיֵּאָהֵל אַבְרָם וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֵי מַמְרֵי אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּבְנֶה שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה: פ

wayye'ēhal 'abrām wayyābō' wayyēšeb bə'ēlōnē mamrē 'āšer bəḥebrōn wayyīben-šām mizbē'h
lyhwh(la'dōnāy) p

18

και αποσκηνωσας αβραμ ελθων κατωκησεν παρα την δρυν την μαμβρη η ην εν χειβρων και ωκοδομησεν εκει
θυσιαστηριον κυριω(יהוה)

kai aposkēnōsas abram elthōn katōkēsen para tēn drun tēn mambre ē ēn en chebrōn kai ōkodomēsen ekei
thusiastērion kuriō(yhvh)

* * * * *

GENESIS 14

1 And it came to pass in the days of Amraphel king of Shinar, Arioch king of Ellasar, Chedorlaomer king of Elam, and Tidal king of Goiim,

1

וַיְהִי בִימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ-שִׁנְעַר אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אֱלָסָר כְּדַרְלֶעֶמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעַל מֶלֶךְ גּוֹיִם:

vay·hi bi·mei am·ra·fel me·lech·shin·'ar ar·yo·vch me·lech el·la·sar ke·da·re·la·'o·mer me·lech ei·lam ve·tid·'al
me·lech go·v·yim.

1

וַיְהִי בִימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ-שִׁנְעַר אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אֱלָסָר כְּדַרְלֶעֶמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעַל מֶלֶךְ גּוֹיִם:

wayəhî bîmê 'amrāpel melek-šin'ār 'aryôk mélek 'ellāsār kəḏorlā'ōmer mélek 'ēlām wətid'al mélek gōyīm

1

εγενετο δε εν τη βασιλεια τη αμαρφαλ βασιλεως σεννααρ αριωχ βασιλευς ελλασαρ και χοδολλογομορ βασιλευς
αιλαμ και θαργαλ βασιλευς εθνων

egeneto de en tē basileia tē amarphal basileōs sennaar ariōch basileus engasar kai chodongogomor basileus
ailam kai thargal basileus ethnōn

* * * * *

2 that they made war with Bera king of Sodom, and with Birsha king of Gomorrah, Shinab king of Admah, and Shemeber king of Zeboiim, and the king of Bela - the same is Zoar.

2

עשו מלחמה את-ברע מלך סדם ואת-ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך [כ= צביים]
[ק= צבויים] ומלך בלע היא-צער:

a·su mil·cha·mah et·be·ra me·lech se·dom ve·'et·bir·sha me·lech a·mo·rah shin·'av me·lech ad·mah
ve·shem·'e·ver me·lech [ch= tze·vo·yim] [k= tze·vo·v·yim] u·me·lech be·la hi·tzo·'ar.

2

עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת־בְּרַעַמְלֵךְ מִלְּךְ סֹדֹם וְאֶת־בִּרְשָׁע מִלְּךְ עֵמֶק שֶׁנְּאָב מִלְּךְ אֲדָמָה וְשִׁמְאֵבֵר מִלְּךְ
(צָבִיִּים) [צָבוּיִים] וּמִלְּךְ בְּלַע הַיָּא־צֶעֶר:

‘āśû milḥāmā^h ‘et·béra^c mélek səḏōm wə‘et·birša^c mélek ‘āmōrā^h šin‘āb mélek ‘admā^h wəšem‘ēber mélek
(ṣəḇōyīm) [ṣəḇōyīm] ûmélek béla^c hī^ʔ-ṣō‘ar

2

εποιησαν πολεμον μετα βαλλα βασιλεως σοδομων και μετα барса βασιλεως гоμορρας και сennaар βασιλεως
αδαμα και сумοбор βασιлеως сеβoим και βασιлеως βαλαк αυτη εστιν σηγωρ

epoiēsan polemon meta banga basileōs sodomōn kai meta barsa basileōs gomorras kai sennaar basileōs adama
kai sumobor basileōs sebōim kai basileōs balak autē estin sēgōr

* * * * *

3 All these came as allies unto the vale of Siddim - the same is the Salt Sea.

3

כֹּל־אֵלֶּה חִבְּרוּ אֶל־עֵמֶק הַשְּׂדִיִּים הוּא יָם הַמֶּלַח:

kol-el·leh cha·ve·ru el·e·mek has·sid·dim hu yam ham·me·lach.

3

כָּל־אֵלֶּה חִבְּרוּ אֶל־עֵמֶק הַשְּׂדִיִּים הוּא יָם הַמֶּלַח:

kol-‘ēlle^h ḥāḇrû ‘el-‘ēmeq haśśiddîm hû^ʔ yām hammélah

3

παντες ουτοι συνεφωνησαν επι την φαραγγα την αλυκιη αυτη η θαλασσα των αλων

pantes outoi sunephōnēsan epi tēn pharagga tēn alukēn autē ē thalassa tōn alōn

* * * * *

4 Twelve years they served Chedorlaomer, and in the thirteenth year they rebelled.

4

שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֲבָדוּ אֶת־כְּדָרְלַעֲמֵר וּשְׁלֹש־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרְדּוּ:

she·teim es·reh sha·nah a·ve·du et·ke·da·re·la·'o·mer u·she·losh·es·reh sha·nah ma·ra·du.

4

שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת־כְּדֹרְלָעֹמֶר וְשֵׁשׁ־עֲשָׂרָה שָׁנָה מָרְדּוּ:

štēm ʿesrē^h šānā^h ʿābdū ʿet-kəḏorlāʿōmer ûšəlōš-ʿesrē^h šānā^h mārādū

4

δωδεκα ετη εδουλευον τω χοδολλογομορ τω δε τρισκαιδεκατω ετει απεστησαν

dōdeka etē edouleuon tō chodongogomor tō de triskaidekatō etei apestēsan

* * * * *

5 And in the fourteenth year came Chedorlaomer and the kings that were with him, and smote the Rephaim in Ashteroth- karnaim, and the Zuzim in Ham, and the Emim in Shaveh-kiriathaim,

5

ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ויכו את־רפאים בעשתרת קרנים ואת־הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים:

u·ve·'ar·ba es·reh sha·nah ba che·da·re·la·'o·mer ve·ham·me·la·chim a·sher it·tov vai·yak·ku et·re·fa·'im be·'ash·te·rot kar·na·yim ve·'et·haz·zu·zim be·ham ve·'et ha·'ei·mim be·sha·veh kir·ya·ta·yim.

5

ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ויכו את־רפאים בעשתרת קרנים ואת־הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים:

ûbəʿarba ʿesrē^h šānā^h bā ʿet-kəḏorlāʿōmer wəhammēlākîm ʾāšer ʾittô wayyakkû ʿet-rəpāʾim bəʿaštērōt qarnāyim wəʿet-hazzûzim bəhām wəʿet hāq̄emîm bəšāwē^h qiryātāyim

5

εν δε τω τεσσαρεσκαιδεκατω ετει ηλθεν χοδολλογομορ και οι βασιλεις οι μετ' αυτου και κατεκοψαν τους γιγαντας τους εν ασταρωθ καρναιν και εθνη ισχυρα αμα αυτοις και τους ομμαιους τους εν σαυη τη πολει

en de tō tessareskaidekatō etei ēlthen chodongogomor kai oi basileis oi met' autou kai katekopsan tous gigantes tous en astarōth karnain kai ethnē ischura ama autois kai tous ommaious tous en sauē tē polei

* * * * *

6 and the Horites in their mount Seir, unto El-paran, which is by the wilderness.

6

ואת־החרי בהררם שעיר עד איל פארן אשר על־המדבר:

ve·'et·ha·cho·ri be·har·ram se·'ir ad eil pa·ran a·sher al·ham·mid·bar.

6

וְאֶת־הַחֲרִי בְּהָרָם שִׁעִיר עַד אֵיל פֶּאֶרָן אֲשֶׁר עַל־הַמִּדְבָּר:

wə'et-haḥōrî bəharērām šē'îr 'ad 'êl pā'rān 'āšer 'al-hammidbār

6

και τους χορραιους τους εν τοις ορεσιν σηιρ εως της τερεμινθου της φαραν η εστιν εν τη ερημω

kai tous chorraious tous en tois oresin sēir eōs tēs tereminthou tēs pharan ē estin en tē erēmō

* * * * *

7 And they turned back, and came to En-mishpat - the same is Kadesh - and smote all the country of the Amalekites, and also the Amorites, that dwelt in Hazazon-tamar.

7

וישבו ויבאו אל־עין משפט הוא קדש ויכו את־כל־שדה העמלקי וגם את־האמרי הישב בחצצן תמר:

vai·ya·shu·vu vai·ya·vo·'u el-ein mish·pat hi·v ka·desh vai·yak·ku et-kol-se·deh ha·'a·ma·le·ki ve·gam et-ha·'e·mo·ri hai·yo·shev be·chatz·tzon ta·mar.

7

וַיִּשְׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין מִשְׁפָּט הוּא קֹדֶשׁ וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שָׂדֵה הָעַמְלָקִי וְגַם אֶת־הָאֳמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּחֻצְצָן

תִּמְרָ:

wayyāšubû wayyābō'û 'el-'ên mišpāt hiw' qādēš wayyakkû 'et-kol-śəḏē^h hā'āmālēqî wəgam 'et-hā'ēmōrî hayyōšēb bəḥaṣṣōn tāmār

7

και αναστρεψαντες ηλθοσαν επι την πηγην της κρισεως αυτη εστιν καδης και κατεκοψαν παντας τους αρχοντας αμαληκ και τους αμορραιους τους κατοικουντας εν ασασανθαμαρ

kai anastrepantes ēlthosan epi tēn pēgēn tēs kriseōs autē estin kadēs kai katekopsan pantas tous archontas amalēk kai tous amorraious tous katoikountas en asanthamar

* * * * *

8 And there went out the king of Sodom, and the king of Gomorrah, and the king of Admah, and the king of Zeboiim, and the king of Bela - the same is Zoar; and they set the battle in array against them in the vale of Siddim;

8

ויצא מלך־סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך [כ= צביים] [ק= צבויים] ומלך בלע הוא־צער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים:

vai·ye·tze me·lech-se·dom u·me·lech a·mo·rah u·me·lech ad·mah u·me·lech [ch= tze·vo·yim] [k= tze·vo·v·yim] u·me·lech be·la hi·v-tzo·'ar vai·ya·'ar·chu it·tam mil·cha·mah be·'e·mek has·sid·dim.

8

וַיֵּצֵא מֶלֶךְ-סֹדֹם וּמֶלֶךְ עַמְרָה וּמֶלֶךְ אֲדָמָה וּמֶלֶךְ (צָבִיִּים) [צָבוֹיִם] וּמֶלֶךְ בְּלַע הוּא-צָעַר וַיַּעֲרְכוּ אִתָּם
מִלְחָמָה בְּעַמְּקֵי הַשָּׂדִים:

wayyēšē³ melek-sədōm ûmélek ʿāmōrā^h ûmélek ʿadmā^h ûmélek (šəbōyīm) [šəbōyīm] ûmélek béla^c hiw³-
šō^car wayya^carkû ʿittām milhāmā^h bə^cēmeq haśśiddīm

8

ἐξηλθεν δε βασιλευς σοδομων και βασιλευς γομορρας και βασιλευς αδαμα και βασιλευς σεβωιμ και βασιλευς
βαλακ αυτη εστιν σηγων και παρεταξαντο αυτοις εις πολεμον εν τη κοιλαδι τη αλυκη

eḡēlthen de basileus sodomōn kai basileus gomorras kai basileus adama kai basileus sebōim kai basileus balak
autē estin sēgōr kai paretaḡanto autois eis polemon en tē koiladi tē alukē

* * * * *

**9 against Chedorlaomer king of Elam, and Tidal king of Goiim, and Amraphel king of Shinar, and
Arioch king of Ellasar; four kings against the five.**

9

אֵת כְּדַרְלַעְמֵר מֶלֶךְ עֵילָם וְתַדְעַל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאַמְרַפֵּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר וְאַרְיֹוֹךְ מֶלֶךְ אֶלְסַר אַרְבַּעַה מְלָכִים
אֶת-הַחֲמִשָּׁה:

et ke-da-re-la-'o-mer me-lech ei-lam ve-tid-'al me-lech go-v-yim ve-'am-ra-fel me-lech shin-'ar ve-'ar-yo-vch
me-lech el-la-sar ar-ba-'ah me-la-chim et-ha-cha-mi-shah.

9

אֵת כְּדַרְלַעְמֵר מֶלֶךְ עֵילָם וְתַדְעַל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאַמְרַפֵּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר וְאַרְיֹוֹךְ מֶלֶךְ אֶלְסַר אַרְבַּעַה
מְלָכִים אֶת-הַחֲמִשָּׁה:

ʿēṯ kəḏorlā^cōmer mélek ʿélām wəṯid^cāl mélek gōyīm wəʿamrāpēl mélek šin^cār wəʿaryōk mélek ʿellāsār
ʿarbā^cā^h mēlākīm ʿet-haḡāmiššā^h

9

προς χοδολλογομορ βασιλεα αιλαμ και θαργαλ βασιλεα εθνων και αμαρφαλ βασιλεα σεννααρ και αριωχ
βασιλεα ελλασαρ οι τεσσαρες βασιλεις προς τους πεντε

pros chodongogomor basilea ailam kai thargal basilea ethnōn kai amarphal basilea sennaar kai ariōch basilea
engasar oi tessares basileis pros tous pente

* * * * *

**10 Now the vale of Siddim was full of slime pits; and the kings of Sodom and Gomorrah fled, and they fell
there, and they that remained fled to the mountain.**

10

ועמק השדים בארת בארת חמר וינסו מלך־סדם ועמרה ויפלו־שמה והנשאים הרה נסו:

ve·'e·mek ha·sid·dim be·'e·rot be·'e·rot che·mar vai·ya·nu·su me·lech·se·dom va·'a·mo·rah vai·yip·pe·lu·sham·mah ve·han·nish·'a·rim he·rah na·su.

10

ועמק השדים בארת בארת חמר וינסו מלך־סדם ועמרה ויפלו־שמה והנשאים הרה נסו:

wə'ēmeq haśiddîm be'ērōt be'ērōt hēmār wayyānūsû melek·səḏōm wa'āmōrā^h wayyipplū·šāmmā^h wəhanniš'ārîm hērā^h nnāsû

10

η δε κοιλας η αλυκη φρεατα φρεατα ασφαλτου εφυγεν δε βασιλευς σοδομων και βασιλευς γομορρας και ενεπεσαν εκει οι δε καταλειφθεντες εις την ορεινην εφυγον

ē de koilas ē alukē phreata phreata asphaltou ephugen de basileus sodomōn kai basileus gomorras kai enepesan ekei oi de kataleiphthentes eis tēn oreinēn ephugon

* * * * *

11 And they took all the goods of Sodom and Gomorrah, and all their victuals, and went their way.

11

ויקחו את־כל־רכש סדם ועמרה ואת־כל־אכלם וילכו:

vai·yik·chu et·kol·re·chush se·dom va·'a·mo·rah ve·'et·kol·a·che·lam vai·ye·le·chu.

11

ויקחו את־כל־רֶכֶש סָדָם וְעַמְרָה וְאֶת־כָּל־אֲכָלָם וַיֵּלְכוּ:

wayyiqhū 'eṭ·kol·rəḵūš səḏōm wa'āmōrā^h wə'eṭ·kol·'oklām wayyēlēkū

11

ελαβον δε την ιππον πασαν την σοδομων και γομορρας και παντα τα βρωματα αυτων και απηλθον

elabon de tēn ippon pasan tēn sodomōn kai gomorras kai panta ta brōmata autōn kai apēlthon

* * * * *

12 And they took Lot, Abram's brother's son, who dwelt in Sodom, and his goods, and departed.

12

ויקחו את־לוט ואת־רכשו בן־אחי אברם וילכו והוא ישב בסדם:

vai·yik·chu et·lo·vt ve·'et·re·chu·shov ben·a·chi av·ram vai·ye·le·chu ve·hu yo·shev bis·dom.

12

וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רַכְשׁוֹ בְּנֵי־אָחִי אַבְרָם וַיֵּלְכוּ וְהוּא יֹשֵׁב בְּסֻדֹּם:

wayyiqhû ʿet-lôṭ wəʿet-rəḵūšô ben-ʿăḥî ʿabrām wayyēlēkû wəhûʾ yōšēb bisdôm

12

ελαβον δε και τον λωτ υιον του αδελφου αβραμ και την αποσκευην αυτου και απωχοντο ην γαρ κατοικων εν σοδομοις

elabon de kai ton lôṭ uion tou adelphou abram kai tēn aposkeuēn autou kai apōchonto ēn gar katoikōn en sodomois

* * * * *

13 And there came one that had escaped, and told Abram the Hebrew - now he dwelt by the terebinths of Mamre the Amorite, brother of Eshcol, and brother of Aner; and these were confederate with Abram.

13

וַיָּבֹא הַפְּלִיט וַיַּגֵּד לְאַבְרָם הָעֵבֶרִי וְהוּא שָׁכַן בְּאֵלְנֵי מַמְרֵא הָאֲמֹרִי אָחִי אֲשַׁכֵּל וְאָחִי עֲנַר וְהֵם בְּעֵלֵי בְרִית־אַבְרָם:

vai·ya·vo hap·pa·lit vai·yag·ged le·'av·ram ha·'iv·ri ve·hu sho·chen be·'e·lo·nei mam·re ha·'e·mo·ri a·chi esh·kol va·'a·chi a·ner ve·hem ba·'a·lei ve·rit·av·ram.

13

וַיָּבֹא הַפְּלִיט וַיַּגֵּד לְאַבְרָם הָעֵבֶרִי וְהוּא שָׁכַן בְּאֵלְנֵי מַמְרֵא הָאֲמֹרִי אָחִי אֲשַׁכֵּל וְאָחִי עֲנַר וְהֵם בְּעֵלֵי בְרִית־אַבְרָם:

wayyābōʾ happālīt wayyaggēd ləʿabrām hāʿibrī wəhûʾ šōkēn bəʿēlōnē mamrēʾ hāʿēmōrī ʿăḥî ʿeškōl waʿăḥî ʿānēr wəhēm baʿālē bərit-ʿabrām

13

παραγενομενος δε των ανασωθεντων τις απηγγειλεν αβραμ τω περατη αυτος δε κατακει προς τη δρυι τη μαμβρη ο αμορις του αδελφου εσχολ και αδελφου αυναν οι ησαν συνωμοται του αβραμ

paragenomenos de tōn anasōthentōn tis apēggeilen abram tō peratē autos de katōkei pros tē drui tē mambērē o amoris tou adelphou eschōl kai adelphou aunan oi ēsan sunōmotai tou abram

* * * * *

14 And when Abram heard that his brother was taken captive, he led forth his trained men, born in his house, three hundred and eighteen, and pursued as far as Dan.

14

וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיִּרְקֵם אֶת־חַנִּיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנֶה עֶשְׂרִי וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן:

vai·yish·ma av·ram ki nish·bah a·chiv vai·ya·rek et·cha·ni·chav ye·li·dei vei·tov she·mo·nah a·sar u·she·losh
me·'o·vt vai·yir·dof ad·dan.

14

וַיִּשְׂמַע אַבְרָם בִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיֵּרָק אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׂמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאֹת וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן:

wayyišma^c ʿabrām kî nišbā^h ʿāḥîw wayyāreq ʿet-ḥānīkāyw yəlîdê bêtô šəmōnā^h ʿāsār ûšəlōš mēʾōt
wayyirdōp ʿad-dān

14

ακουσας δε αβραμ οτι ηγμαλωτευται λωτ ο αδελφος αυτου ηριθμησεν τους ιδιους οικογενεις αυτου
τριακοσιους δεκα και οκτω και κατεδιωξεν οπισω αυτων εως δαν

akousas de abram oti ēchmalōteutai lōt o adelphos autou ērithmēsen tous idious oikogeneis autou triakosious
deka kai oktō kai katediōxen opisō autōn eōs dan

* * * * *

15 And he divided himself against them by night, he and his servants, and smote them, and pursued them unto Hobah, which is on the left hand of Damascus.

15

וַיַּחֲלֶק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו וַיִּכּוּם וַיִּרְדְּפֵם עַד־חֹבָה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְשֶׁק:

vai·ye·cha·lek a·lei·hem lay·lah hu va·'a·va·dav vai·yak·kem vai·yir·de·fem ad·cho·v·vah a·sher mis·se·mol
le·dam·ma·sek.

15

וַיַּחֲלֶק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו וַיִּכּוּם וַיִּרְדְּפֵם עַד־חֹבָה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְשֶׁק:

wayyēḥālēq ʿālêhem laylā^h hū^ʿ waʿābādāyw wayyakkēm wayyirdāpēm ʿad-ḥōbā^h ʿāšer miśśāmō^{ʿl}
ləḏammāśeq

15

και επεπεσεν επ' αυτους την νυκτα αυτος και οι παιδες αυτου και επαταξεν αυτους και εδιωξεν αυτους εως
χωβα η εστιν εν αριστερα δαμασκου

kai epepesen ep' autous tēn nukta autos kai oi paides autou kai epataxen autous kai ediōxen autous eōs chōba ē
estīn en aristera damaskou

* * * * *

16 And he brought back all the goods, and also brought back his brother Lot, and his goods, and the women also, and the people.

16

וישב את כל־הרכש וגם את־לוט אחיו ורכשו השיב וגם את־הנשים ואת־העם:

vai·ya·shev et kol·ha·re·chush ve·gam et·lo·vt a·chiv u·re·chu·shov he·shiv ve·gam et·han·na·shim ve·'et·ha·'am.

16

וַיֵּשֶׁב אֶת כָּל־הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת־לוֹט אָחִיו וְרֶכְשׁוֹ הֵשִׁיב וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הָעָם:

wayyāšeb ʿet kol·hārəkūš wəgam ʿet·lōt ʿāhîw ûrəkūšô hēšîb wəgam ʿet·hannāšîm wəʿet·hāʿām

16

και απεστρεψεν πασαν την ιππον σοδομων και λωτ τον αδελφον αυτου απεστρεψεν και τα υπαρχοντα αυτου και τας γυναικας και τον λαον

kai apestrepse pasan tēn ippon sodomōn kai lōt ton adelphon autou apestrepse kai ta uparchonta autou kai tas gunaikas kai ton laon

* * * * *

17 And the king of Sodom went out to meet him, after his return from the slaughter of Chedorlaomer and the kings that were with him, at the vale of Shaveh - the same is the King's Vale.

17

ויצא מלך־סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את־כדר־לעמר ואת־המלכים אשר אתו אל־עמק שוה הוא עמק המלך:

vai·ye·tze me·lech·se·dom lik·ra·tov a·cha·rei shu·vov me·hak·ko·vt et·ke·dar·la·'o·mer ve·'et·ham·me·la·chim a·sher it·tov el·e·mek sha·veh hu e·mek ham·me·lech.

17

וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם לְקִרְאָתוֹ אַחֲרָיו שׁוּבוֹ מִהַכּוֹת אֶת־כְּדָר־לְעֹמֶר וְאֶת־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־עַמְקֵי שׁוֹה הוּא עַמְקֵי הַמֶּלֶךְ:

wayyēšēʿ melek·sədōm liqrāʿtô ʿaḥārê šûbô mēhakkôt ʿet·kədor·lāʿōmer wəʿet·hammēlākîm ʿāšer ʿittô ʿel·ʿēmeq šāwē^h hûʿ ʿēmeq hammélek

17

εξηλθεν δε βασιλευς σοδομων εις συναντησιν αυτω μετα το αναστρεψαι αυτον απο της κοπης του χοδολλογομορ και των βασιλεων των μετ' αυτου εις την κοιλαδα την σαυη τουτο ην το πεδιον βασιλεως

eḡēlthen de basileus sodomōn eis sunantēsin autō meta to anastrepsai auton apo tēs kopēs tou chodongogomor kai tōn basileōn tōn met' autou eis tēn koilada tēn sauē touto ēn to pedion basileōs

* * * * *

18 And Melchizedek king of Salem brought forth bread and wine; and he was priest of the El Most High.

18

ומלכי־צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון:

u·mal·ki-tze·dek me-lech sha-lem ho·v·tzi le·chem va·ya·yin ve-hu cho·hen le·'el el·yo·vn.

18

ומלכי־צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון:

ûmalkî-şēdeq mélek šālēm hōšî? lēhem wāyāyin wəhû? kōhēn lə'ēl 'elyôn

18

και μελχισηδεκ βασιλευς σαλημ εξηνεγκεν αρτους και οινον ην δε ιερευς του θεου(לאל) του υπιστου
kai menchisedek basileus salēm eḡēnegken artous kai oinon ēn de iereus tou theou(le·'el) tou upsistou

* * * * *

19 And he blessed him, and said: 'Blessed be Abram of El Most High, Maker of heaven and earth;

19

ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ:

vay·va·re·che·hu vai·yo·mar ba·ruch av·ram le·'el el·yo·vn ko·neh sha·ma·yim va·'a·retz.

19

ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ:

wəyəbārḱēhû wayyōmar bārûk 'abrām lə'ēl 'elyôn qōnē^h šāmāyim wā'āreš

19

και ηυλογησεν τον αβραμ και ειπεν ευλογημενος αβραμ τω θεω(לאל) τω υπιστω ος εκτισεν τον ουρανον και την γην

kai ēulogēsen ton abram kai eipen eulogēmenos abram tō theō(le·'el) tō upsistō os ektisen ton ouranon kai tēn gēn

* * * * *

20 and blessed be El the Most High, who hath delivered thine enemies into thy hand.' And he gave him a tenth of all.

20

וברוך אל עליון אשר־מגן צריך בידך ויתן־לו מעשר מכל:

u·va·ruch el el·yo·vn a·sher-mig·gen tza·rei·cha be·ya·de·cha vai·yit-ten-lov ma·'a·ser mik·kol.

20

וּבְרוּךְ אֱלֹהֵי עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר־מִגֵּן צָרֶיךָ בַּיָּדָיִךְ וַיִּתֶּן־לּוֹ מִעֶשֶׂר מִכֹּל:

ûbārûk ʿel ʿelyôn ʿăšer-miggēn šāreḃkā bəyādēkā wayyitten-lô maʿăšēr mikkōl

20

και ευλογητος ο θεος(ελ) ο υψιστος ος παρεδωκεν τους εχθρους σου υποχειριους σοι και εδωκεν αυτω δεκατην απο παντων

kai eulogētos o theos(el) o upsistos os paredōken tous echthrous sou upocheirious soi kai edōken autō dekatēn apo pantōn

* * * * *

21 And the king of Sodom said unto Abram: 'Give me the persons, and take the goods to thyself.'

21

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סֹדֶם אֶל־אַבְרָם תֵּן־לִי הַנְּפֹשׁ וְהַרְכָּשׁ קַח־לָךְ:

vai·yo·mer me·lech·se·dom el·av·ram ten·li han·ne·fesh ve·ha·re·chush kach·lach.

21

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סֹדֶם אֶל־אַבְרָם תֵּן־לִי הַנְּפֹשׁ וְהַרְכָּשׁ קַח־לָךְ:

wayyōmer melek·sədom ʿel·ʿabrām ten·lî hannēpeš wəhārəkūš qaḥ·lāk

21

ειπεν δε βασιλευς σοδομων προς αβραμδος μοι τους ανδρας την δε ιππον λαβε σεαυτω

eipen de basileus sodomōn pros abram dos moi tous andras tēn de ippon labe seautō

* * * * *

22 And Abram said to the king of Sodom: 'I have lifted up my hand unto El Yahowah, El Most High, Maker of heaven and earth,

22

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סֹדֶם הֲרִימֹתִי יָדִי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי עֲלִיּוֹן קָנָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

vai·yo·mer av·ram el·me·lech se·dom ha·ri·mo·ti ya·di el·yvh el el·yo·vn ko·neh sha·ma·yim va·'a·retz.

22

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סֹדֶם הֲרִימֹתִי יָדִי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי עֲלִיּוֹן קָנָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

wayyōmer ʿabrām ʿel·mélek sədom hārīmōtî yādî ʿel·yhwh(ʿādōnāy) ʿel ʿelyôn qōnē^h šāmáyim wāʿāreš

22

ειπεν δε αβραμ προς βασιλευσ σοδομων εκτενω την χειρα μου προς (αλ-ι-יהוה) τον θεον τον υψιστον ος εκτισεν τον ουρανον και την γην

eipen de abram pros basilea sodomōn ektenō tēn cheira mou pros (el-yhvh) ton theon ton upsiston os ektisen ton ouranon kai tēn gēn

* * * * *

23 that I will not take a thread nor a shoe-latchet nor aught that is thine, lest thou shouldst say: I have made Abram rich;

23

אם-מחוט ועד שרוך-נעל ואם-אקה מכל-אשר-לך ולא תאמר אני העשרתי את-אברם:

im-mi·chut ve·'ad se-ro·vch-na·'al ve·'im-ek·kach mik·kol-a·sher-lach ve·lo to·mar a·ni he·'e·shar·ti et-av·ram.

23

אם-מחוט ועד שרוך-נעל ואם-אקה מכל-אשר-לך ולא תאמר אני העשרתי את-אברם:

'im-mihût wə'ad šerôk-ná'al wə'im-³eqqaḥ mikkol-³āšer-lāk wəlō' tō³mar ³ānî he'ēšartî ³et-³abrām

23

ει απο σπαρτιου εως σφαιρωτηρος υποδηματος λημψομαι απο παντων των σων ινα μη ειπης οτι εγω επλουτισα τον αβραμ

ei apo spartiou eōs sphairōtēros upodēmatos lēmpsomai apo pantōn tōn sōn ina mē eipēs oti egō eploutisa ton abram

* * * * *

24 save only that which the young men have eaten, and the portion of the men which went with me, Aner, Eshcol, and Mamre, let them take their portion.'

24

בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם:

bil·'a·dai rak a·sher a·che·lu han·ne·'a·rim ve·che·lek ha·'a·na·shim a·sher ha·le·chu it·ti a·ner esh·kol u·mam·re hem yik·chu chel·kam. s

24

בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו

חלקם: ס

bil'āday raq ³āšer ³āklû hannə'ārîm wəḥēleq ḥā³ānāšîm ³āšer ḥālkû ³ittî 'ānēr ³eškōl ûmamrē³ hēm yiqḥû ḥelqām s

πλην ὄν εφάγον οἱ νεανίσκοι καὶ τῆς μερίδος τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθεντῶν μετ' ἐμοῦ ἐσχῶλ αὐναν μαμβρη
οὗτοι λημψονται μερίδα

plēn ōn ephagon oi neaniskoi kai tēs meridos tōn andrōn tōn sumporeuthentōn met' emou eschōl aunan mambre
outoi lēmpsontai merida

* * * * *

GENESIS 15

1 After these things the word of Yahowah came unto Abram in a vision, saying: 'Fear not, Abram, I am thy shield, thy reward shall be exceeding great.'

1

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־אַבְרָם בְּמַחְזָה לֵאמֹר אֶל־תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ שְׂכָרְךָ הָרַבָּה
מֵאֵד:

a-char had-de-va-rim ha-'el-leh ha-yah de-var-yhvh el-av-ram bam-ma-cha-zeh le-mor al-ti-ra av-ram a-no-chi
ma-gen lach se-cha-re-cha har-beh me-'od.

1

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־אַבְרָם בְּמַחְזָה לֵאמֹר אֶל־תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ
שְׂכָרְךָ הָרַבָּה מֵאֵד:

ʿaḥar haddəbārīm hāʿelle^h hāyā^h dəbar-yhwh(ʿādōnāy) ʿel-ʿabrām baḡmaḥḥāze^h lēʿmōr ʿal-tîrāʿ ʿabrām
ʿānōkî māgēn lāk śəḡārḡā harbē^h mēʿōd

1

μετα δε τα ρηματα ταυτα εγενηθη ρημα κυριου(יהוה) προς αβραμ εν οραματι λεγων μη φοβου αβραμ εγω
υπερασπιζω σου ο μισθος σου πολυς εσται σφοδρα

meta de ta rēmata tauta egenēthē rēma kuriou(yhvh) pros abram en oramati legōn mē phobou abram egō
uperaspizō sou o misthos sou polus estai sphodra

* * * * *

2 And Abram said: 'Lord Yahowah, what wilt Thou give me, seeing I go hence childless, and he that shall be possessor of my house is Eliezer of Damascus?'

2

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מַה־תִּתְּנֶנְלִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דְמֶשֶׁק אֱלִיעֶזֶר:

vai-yo-mer av-ram a-do-nai yhvh mah-tit-ten-li ve-'a-no-chi ho-v-lech a-ri-ri u-ven-me-shek bei-ti hu
dam-me-sek e-li-'e-zer.

2

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מִה־תִּתֶנְךָ לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עִרְרִי וּבֶן־מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דַּמְשֶׁק אֱלִיעֶזֶר:

wayyō³mer ³abrām ³ādōnāy yhw^h(³ēlōhîm) ma^h-titten-lî wə³ānōkî hōlēk ³ārîrî ûben-méseq bêṭî hû³
damméseq ³ēlî³ezer

2

λεγει δε αβραμ δεσποτα(αδνι) (יהוה) τι μοι δωσεις εγω δε απολυομαι ατεκνος ο δε υιος μασεκ της οικογενους μου ουτος δαμασκος ελιεζερ

legei de abram despota(a·do·nai) (yhvh) ti moi dōseis egō de apoluomai ateknos o de uios masek tēs oikogenous mou outos damaskos eliezer

* * * * *

3 And Abram said: 'Behold, to me Thou hast given no seed, and, lo, one born in my house is to be mine heir.'

3

וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי:

vai·yo·mer av·ram hen li lo na·tat·tah za·ra ve·hin·neh ven·bei·ti yo·v·resh o·ti.

3

וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי:

wayyō³mer ³abrām hēn lî lō³ nāṭattā^h zāra^c wəhinnē^h ben-bêṭî yôrēš ³ōṭî

3

και ειπεν αβραμ επειδη εμοι ουκ εδωκας σπερμα ο δε οικογενης μου κληρονομησει με

kai eipen abram epeidē emoi ouk edōkas sperma o de oikogenēs mou klēronomēsei me

* * * * *

4 And, behold, the word of Yahowah came unto him, saying: 'This man shall not be thine heir; but he that shall come forth out of thine own bowels shall be thine heir.'

4

וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִרְשֶׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמְעֶיךָ הוּא יִרְשֶׁךָ:

ve·hin·neh de·var·yhvh e·lav le·mor lo yi·ra·she·cha zeh ki·im a·sher ye·tze mim·me·'ei·cha hu yi·ra·she·cha.

4

וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִרְשֶׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמְעֶיךָ הוּא יִרְשֶׁךָ:

wəhinnē^h dəbar-yhwh(ʔādōnāy) ʔēlāyw lē^ʔmōr lō^ʔ yīroš^hkā ze^h kī-ʔim ʔāšer yēšē^ʔ mimmē^ʕē^ʔkā hū^ʔ yīrāšē^hkā

4

και ευθυσ φωνη κυριου(יהוה) εγενετο προς αυτον λεγων ου κληρονομησει σε ουτος αλλ' ος εξελευσεται εκ σου ουτος κληρονομησει σε

kai euthus phōnē kuriou(yhvh) egeneto pros auton legōn ou klēronomēsei se outos ang' os eželeusetai ek sou outos klēronomēsei se

* * * * *

5 And He brought him forth abroad, and said: 'Look now toward heaven, and count the stars, if thou be able to count them'; and He said unto him: 'So shall thy seed be.'

5

ויוצא אתו החוצה ויאמר הבטנא השמימה וספר הכוכבים אם-תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך:

vai-yo-v-tze o-tov ha-chu-tzah vai-yo-mer hab-bet-na ha-sha-may-mah u-se-for hak-ko-v-cha-vim im-tu-chal lis-por o-tam vai-yo-mer lov koh yih-yeh zar-e-cha.

5

ויוצא אתו החוצה ויאמר הבטנא השמימה וספר הכוכבים אם-תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך:

wayyôšē^ʔ ʔōtô haḥūšā^h wayyô^ʔmer habbet-nā^ʔ haššāmáymā^h ūsəpōr hakkókābīm ʔim-tūkal lispōr ʔōtām wayyô^ʔmer lô kō^h yihye^h zar^ʕékā

5

εξηγαγεν δε αυτον εξω και ειπεν αυτω αναβλεψον δη εις τον ουρανον και αριθμησον τους αστερας ει δυνηση εξαριθμηση αυτοις και ειπεν ουτως εσται το σπερμα σου

ežēgagen de auton ežō kai eipen autō anablepson dē eis ton ouranon kai arithmēson tous asteras ei dunēsē ežarithmēsai autous kai eipen outōs estai to sperma sou

* * * * *

6 And he believed Yahowah; and He counted it to him for righteousness.

6

והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה:

ve-he-'e-min ba-yhvh vai-yach-she-ve-ha lov tze-da-kah.

6

והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה:

wəheʔēmīn byhwh(baʔdōnāy) wayyahšəbēhā llô šədqāh^h

6

και επιστευσεν αβραμ (יהוה) τω θεω(אלהים)[*not in Hebrew*] και ελογισθη αυτω εις δικαιοσυνην

kai episteusen abram (yhw) tō theō(e-lo-him)[*not in Hebrew*] kai elogisthē autō eis dikaiosunēn

* * * * *

7 And He said unto him: 'I am Yahowah that brought thee out of Ur of the Chaldees, to give thee this land to inherit it.'

7

ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את־הארץ הזאת לרשתה:

vai·yo·mer e·lav a·ni yhw a·sher ho·v·tze·ti·cha me·'ur kas·dim la·tet le·cha et·ha·'a·retz haz·zot le·rish·tah.

7

ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את־הארץ הזאת לרשתה:

wayyōʾmer ʔēlāyw ʔānī yhw(ʔādōnāy) ʔāšer hōšēʔīkā mēʔûr kasdīm lāteṭ lakā ʔeṭ·hāʔāreš hazzōʾṭ lərištāh

7

ειπεν δε προς αυτον εγω (יהוה) ο θεος(אלהים)[*not in Hebrew*] ο εξαγαγων σε εκ χωρας χαλδαιων ωστε δουναι σοι την γην ταυτην κληρονομησαι

eipen de pros auton egō (yhw) o theos(e-lo-him)[*not in Hebrew*] o eṣagagōn se ek chōras chaldaiōn ōste dounai soi tēn gēn tautēn klēronomēsai

* * * * *

8 And he said: 'O Lord Yahowah, whereby shall I know that I shall inherit it?'

8

ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה:

vai·yo·mar a·do·nai yhw bam·mah e·da ki i·ra·shen·nah.

8

ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה:

wayyōʾmar ʔādōnāy yhw(ʔēlōhīm) bammā^h ʔēda^c kī ʔīrāšēnnā^h

8

ειπεν (αδני) δε δεσποτα(αδני) κυρια(יהוה) κατα τι γνωσομαι οτι κληρονομησω αυτην

eipen (a·do·nai) de despota(a·do·nai) kurie(yhvh) kata ti gnōsomai oti klēronomēsō autēn

* * * * *

9 And He said unto him: 'Take Me a heifer of three years old, and a she-goat of three years old, and a ram of three years old, and a turtle-dove, and a young pigeon.'

9

ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגזל:

vai·yo·mer e·lav ke·chah li eg·lah me·shul·le·shet ve·'ez me·shul·le·shet ve·'a·yil me·shul·lash ve·tor
ve·go·v·zal.

9

ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגזל:

wayyōmer ʿēlāyw qəḥāh lî ʿeḡlāh məšullēšet wəʿēz məšullēšet wəʿáyil məšullāš wəṭōr wəḡōzāl

9

ειπεν δε αυτω λαβε μοι δαμαλιν τριετιζουσαν και αιγα τριετιζουσαν και κριον τριετιζοντα και τρυγονα και
περιστεραν

eipen de autō labe moi damalin trietizousan kai aiga trietizousan kai krion trietizonta kai trugona kai peristeran

* * * * *

10 And he took him all these, and divided them in the midst, and laid each half over against the other; but the birds divided he not.

10

ויקחלו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפר לא בתר:

vai·yik·kach·lov et·kol·el·leh vay·vat·ter o·tam bat·ta·vech vai·yit·ten ish·bit·rov lik·rat re·'e·hu ve·'et·
ha·tzip·por lo va·tar.

10

ויקחלו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפר לא בתר:

wayyiqqah·lō ʿet·kol·ʿēlleh wayəbattēr ʿōtām battāwek wayyittēn ʾiš·bitrō liqraʾt rēʿēhū wəʿet·hašippōr lōʾ
bātār

10

ελαβεν δε αυτω παντα ταυτα και διειλεν αυτα μεσα και εθηκεν αυτα αντιπροσωπα αλληλοις τα δε ορνεα ου
διειλεν

elaben de autō panta tauta kai dieilen auta mesa kai ethēken auta antiprosōpa angēlois ta de ornea ou dieilen

* * * * *

11 And the birds of prey came down upon the carcasses, and Abram drove them away.

11

וירד העיט על־הפגרים וישב אתם אברם:

vai·ye·red ha·'a·yit al-hap·pe·ga·rim vai·ya·shev o·tam av·ram.

11

וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל־הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אִתָּם אַבְרָם:

wayyéred hā'áyit 'al-happəgārīm wayyaššēb 'otām 'abrām

11

κατεβη δε ορνεα επι τα σωματα τα διχοτομηματα αυτων και συνεκαθισεν αυτοις αβραμ

katebē de ornea epi ta sōmata ta dichotomēmata autōn kai sunekathisen autois abram

* * * * *

12 And it came to pass, that, when the sun was going down, a deep sleep fell upon Abram; and, lo, a dread, even a great darkness, fell upon him.

12

ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על־אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו:

vay·hi ha·she·mesh la·vo·v ve·tar·de·mah na·fe·lah al-av·ram ve·hin·neh ei·mah cha·she·chah ge·do·lah no·fe·let a·lav.

12

וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וַתְּרַדְמָה נִפְלָה עַל־אַבְרָם וְהָנָה אִימָה חֹשֶׁכָה גְדוּלָה נִפְלָת עָלָיו:

wayōhî haššémeš lābō' wətarde-mā^h nāplā^h 'al-'abrām wəhinne^h 'ēmā^h ḥāšēkā^h gəḏōlā^h nōpēlet 'ālāyw

12

περι δε ηλιου δυσμας εκστασις επεπεσεν τω αβραμ και ιδου φοβος σκοτεινος μεγας επιπιπτει αυτω

peri de ēliou dusmas ekstasis epepesen tō abram kai idou phobos skoteinos megas epipiptei autō

* * * * *

13 And He said unto Abram: 'Know of a surety that thy seed shall be a stranger in a land that is not theirs, and shall serve them; and they shall afflict them four hundred years;

13

ויאמר לאברם ידע תדע כי־גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה:

vai·yo·mer le·'av·ram ya·do·a' te·da ki·ger yih·yeh zar·'a·cha be·'e·retz lo la·hem va·'a·va·dum ve·'in·nu o·tam
ar·ba me·'o·vt sha·nah.

13

וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדַע תְּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה:

wayyō³mer lə³abrām yādō^{ac} tēda^c kî-gēr yihye^h zar^cākā bə³ereš lō³ lāhem wa^cābādûm wə^cinnû ³ōtām ³arba^c
mē³ōt šānā^h

13

και ερρεθη προς αβραμ γινωσκων γνωση οτι παροικον εσται το σπερμα σου εν γη ουκ ιδια και δουλωσουσιν
αυτους και κακωσουσιν αυτους και ταπεινωσουσιν αυτους τετρακοσια ετη

kai errethē pros abram ginōskōn gnōsē oti paroikon estai to sperma sou en gē ouk idia kai doulōsousin autous
kai kakōsousin autous kai tapeinōsousin autous tetrakosia etē

* * * * *

14 and also that nation, whom they shall serve, will I judge; and afterward shall they come out with great substance.

14

גַּם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל:

ve·gam et·hag·go·vy a·sher ya·'a·vo·du dan a·no·chi ve·'a·cha·rei·chen ye·tze·'u bir·chush ga·do·vl.

14

וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל:

wəgām ³et·haggōy ³ašer ya^cābōdû dān ³ānōkî wə³aḥârê·kēn yēs³û birkūš gādōl

14

το δε εθνος ω εαν δουλευσωσιν κρινω εγω μετα δε ταυτα εξελευσονται ωδε μετα αποσκευης πολλης

to de ethnos ō ean douleusōsin krinō egō meta de tauta ezeleusontai ōde meta aposkeuēs pongēs

* * * * *

15 But thou shalt go to thy fathers in peace; thou shalt be buried in a good old age.

15

וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבָּר בְּשִׂיבָה טוֹבָה:

ve·'at·tah ta·vo·v el·a·vo·tei·cha be·sha·lo·vm tik·ka·ver be·sei·vah to·v·vah.

15

וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אַבְתָּיִךְ בְּשָׁלוֹם תִּקְבֹּר בְּשִׁיבָה טוֹבָה:

wəʿattā^h tābô^ʿ ʿel-ʿābōtē^ʿkā bəšālôm tiqqābēr bəšēbā^h ṭōbā^h

15

συ δε απελευση προς τους πατερας σου μετ' ειρηνης ταφεις εν γηρει καλω

su de apeleusē pros tous pateras sou met' eirēnēs tapheis en gērei kalō

* * * * *

16 And in the fourth generation they shall come back hither; for the iniquity of the Amorite is not yet full.'

16

דָּוָר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הִנֵּה כִּי לֹא־שָׁלוֹם עוֹן הָאֱמֹרִי עַד־הֵנָּה:

ve·do·vr re·vi·i ya·shu·vu hen·nah ki lo·sha·lem a·von ha·'e·mo·ri ad·hen·nah.

16

וְדָוָר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הִנֵּה כִּי לֹא־שָׁלוֹם עוֹן הָאֱמֹרִי עַד־הֵנָּה:

wəḏōr rəbīʿi yāšūbū hēnnā^h kī lō^ʿ-šālēm ʿāwōn hāʿēmōrī ʿad·hēnnā^h

16

τεταρτη δε γενεα αποστραφησονται ωδε ουπω γαρ αναπεπληρωνται αι αμαρτιαι των αμορραιων εως του νυν

tetartē de genea apostrophēsontai ōde oupō gar anapeplērōntai ai amartiai tōn amorraiōn eōs tou nun

* * * * *

17 And it came to pass, that, when the sun went down, and there was thick darkness, behold a smoking furnace, and a flaming torch that passed between these pieces.

17

וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֹלְטָה הָיָה וְהִנֵּה תַנּוּר עֵשֶׂן וּלְפִיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה:

vay·hi ha·she·mesh ba·'ah va·'a·la·tah ha·yah ve·hin·neh tan·nur a·shan ve·lap·pid esh a·sher a·var bein hag·ge·za·rim ha·'el·leh.

17

וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֹלְטָה הָיָה וְהִנֵּה תַנּוּר עֵשֶׂן וּלְפִיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה:

wayəhî haššēmeš bāʿā^h waʿālāṭā^h hāyā^h wəhinnē^h ṭannūr ʿāšān wəlappîd ʿēš ʿāšer ʿāḇar bēn haggəzārîm hāʿēlle^h

17

επει δε εγινετο ο ηλιος προς δυσμαις φλοξ εγενετο και ιδου κλιβανος καπνιζομενος και λαμπαδες πυρος αι διηλθον ανα μεσον των διχοτομηματων τουτων

epei de egineto o ēlios pros dusmais phloξ egeneto kai idou klibanos kapnizomenos kai lampades puros ai diēlthon ana meson tōn dichotomēmatōn toutōn

* * * * *

18 In that day Yahowah made a covenant with Abram, saying: 'Unto thy seed have I given this land, from the river of Egypt unto the great river, the river Euphrates;

18

ביום ההוא כרת יהוה את־אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את־הארץ הזאת מנהר מצרים עד־הנהר הגדל נהר־פרת:

bai·yo·vm ha·hu ka·rat yhvh et·av·ram be·rit le·mor le·zar·'a·cha na·tat·ti et·ha·'a·retz haz·zot min·ne·har mitz·ra·yim ad·han·na·har hag·ga·dol ne·har·pe·rat.

18

בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית לְאָמֵר לְזֶרְעֶךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִמִּצְרַיִם עַד־הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר־פְּרָת:

bayyôm hahû³ kâraṭ yhw^h(^ʔādōnāy) ^ʔet·^ʔabrām bərîṭ le^ʔmōr ləzar^ʕākā nāṭāṭî ^ʔet·hā^ʔāreṣ hazzō^ʔṭ minnəhar miṣrayim ^ʕad·hannāhār haggādōl nəhar·pərāt

18

εν τη ημερα εκεινη διεθετο κυριος(יהוה) τω αβραμ διαθηκην λεγων τω σπερματι σου δωσω την γην ταυτην απο του ποταμου αιγυπτου εως του ποταμου του μεγαλου ποταμου ευφρατου (κ ειν)

en tē ēmera ekeinē dietheto kurios(yhvh) tō abram diathēkēn legōn tō spermati sou dōsō tēn gēn tautēn apo tou potamou aiguptou eōs tou potamou tou megalou potamou euphratou

* * * * *

19 the Kenite, and the Kenizzite, and the Kadmonite,

19

את־הקיני ואת־הקנזי ואת הקדמני:

et·hak·kei·ni ve·'et·hak·ke·niz·zi ve·'et hak·kad·mo·ni.

19

אֶת־הַקִּינִי וְאֶת־הַקְּנִזִּי וְאֶת־הַקְּדֹמֹנִי:

^ʔet·haqqênî wə^ʔet·haqqənizzî wə^ʔēt haqqadmōnî

19

τους καιναιους και τους κενεζαιους και τους κεδμωναιους

tous kainaious kai tous kenezaious kai tous kedmōnaious

* * * * *

20 and the Hittite, and the Perizzite, and the Rephaim,

20

ואת־החתי ואת־הפרזי ואת־הרפאים:

ve·'et-ha·chit·ti ve·'et-hap·pe·riz·zi ve·'et-ha·re·fa·'im.

20

ואת־החתי ואת־הפרזי ואת־הרפאים:

wə'et-hahittî wə'et-happərizzî wə'et-hārəpā'im

20

και τους χετταιους και τους φερεζαιους και τους ραφαιν

kai tous chettaious kai tous pherezaious kai tous raphain

* * * * *

21 and the Amorite, and the Canaanite, and the Gergashite, and the Jebusite.'

21

ואת־האמרי ואת־הכנעני ואת־הגרגשי ואת־היבوسی: ס

ve·'et-ha·'e·mo·ri ve·'et-hak·ke·na·'a·ni ve·'et-hag·gir·ga·shi ve·'et-hay·vu·si. s

21

ואת־האמרי ואת־הכנעני ואת־הגרגשי ואת־היבوسی: ס

wə'et-hā'ēmōrî wə'et-hakkəna'ānî wə'et-haggirgāšî wə'et-hayəbûsî s

21

και τους αμορραιους και τους χαναναιους και τους ευαιους και τους γεργεσαιους και τους ιεβουσαιους

kai tous amorraious kai tous chananaious kai tous euaiious kai tous gergesaiious kai tous iebousaiious

* * * * *

GENESIS 16

1 Now Sarai Abram's wife bore him no children; and she had a handmaid, an Egyptian, whose name was Hagar.

1

וְשָׂרַי אִשְׁתּוֹ אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלֹהַ שְׂפַחָהּ מִצְרַיִת וְשֵׁמָּהּ הַגֵּרָה:

ve·sa·rai e·shet av·ram lo ya·le·dah lov ve·lah shif·chah mitz·rit u·she·mah ha·gar.

1

וְשָׂרַי אִשְׁתּוֹ אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלֹהַ שְׂפַחָהּ מִצְרַיִת וְשֵׁמָּהּ הַגֵּרָה:

wəśāray ʿēšet ʿabrām lō yāldāh lô wəlah šiphāh miṣrît ūšəmāh hāgār

1

σαρα δε η γυνη αβραμ ουκ ετικτεν αυτω ην δε αυτη παιδισκη αιγυπτια η ονομα αγαρ

sara de ē gunē abram ouk etikten autō ēn de autē paidiskē aiguptia ē onoma agar

* * * * *

2 And Sarai said unto Abram: 'Behold now, Yahowah hath restrained me from bearing; go in, I pray thee, unto my handmaid; it may be that I shall be builded up through her.' And Abram hearkened to the voice of Sarai.

2

וְתֹאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא עֲצָרְנִי יְהוָה מִלְּדַת בְּאִנָּא אֶל־שְׂפַחְתִּי אוּלַי אֲבַנָּה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרַי:

vat·to·mer sa·rai el·av·ram hin·neh·na a·tza·ra·ni yhvh mil·le·det bo·na el·shif·cha·ti u·lai ib·ba·neh mim·men·nah vai·yish·ma av·ram le·ko·vl sa·rai.

2

וְתֹאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא עֲצָרְנִי יְהוָה מִלְּדַת בְּאִנָּא אֶל־שְׂפַחְתִּי אוּלַי אֲבַנָּה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרַי:

wattōmer śāray ʿel-ʿabrām hinnēh-nā ʿāṣārānî yhwh (ʿādōnāy) millédet bō-nā ʿel-šiphātî ūlay ʿibbāneh mimménnāh wayyišma ʿabrām laqôl śārāy

2

ειπεν δε σαρα προς αβραμ ιδου συνεκλεισεν με κυριος(יהוה) του μη τικτειν εισελθε ουν προς την παιδισκην μου ινα τεκνοποιησης εξ αυτης υπηκουσεν δε αβραμ της φωνης σαρας

eipen de sara pros abram idou sunekleisen me kurios(yhvh) tou mē tiktein eiselthe oun pros tēn paidiskēn mou ina teknopoiēsēs eḡ autēs upēkousen de abram tēs phōnēs saras

* * * * *

3 And Sarai Abram's wife took Hagar the Egyptian, her handmaid, after Abram had dwelt ten years in the land of Canaan, and gave her to Abram her husband to be his wife.

3

ותקח שרי אשת־אברם את־הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ותתן אתה
לאברם אישה לו לאשה:

vat·tik·kach sa·rai e·shet·av·ram et·ha·gar ham·mitz·rit shif·cha·tah mik·ketz e·ser sha·nim le·she·vet av·ram
be·'e·retz ke·na·'an vat·tit·ten o·tah le·'av·ram i·shah lov le·'i·shah.

3

וּתְקַח שְׂרַי אִשְׁת־אַבְרָם אֶת־הַגֵּר הַמִּצְרִית שִׁפְחַתָּהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשִׁבְתֵּי אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
וּתְתֵן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִשָּׁה לּוֹ לְאִשָּׁה:

wattiqqah sārāy ʿēšet-ʿabrām ʿet-hāgār hammiṣrīt šipḥātāh miqqēš ʿéser šānīm ləšébet ʿabrām bəʿereš
kənaʿan wattittēn ʿotāh ləʿabrām ʾišāh lô ləʾiššā^h

3

και λαβουσα σαρα η γυνη αβραμ अगर την αιγυπτιαν την εαυτης παιδισκην μετα δεκα ετη του οικησαι αβραμ
εν γη χανααν και εδωκεν αυτην αβραμ τω ανδρι αυτης αυτω γυναικα

kai labousa sara ē gunē abram agar tēn aiguptian tēn eautēs paidiskēn meta deka etē tou oikēsai abram en gē
chanaan kai edōken autēn abram tō andri autēs autō gunaika

* * * * *

4 And he went in unto Hagar, and she conceived; and when she saw that she had conceived, her mistress was despised in her eyes.

4

ויבא אל־הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה:

vai·ya·vo el·ha·gar vat·ta·har vat·te·re ki ha·ra·tah vat·te·kal ge·vir·tah be·'ei·nei·ha.

4

וַיָּבֹא אֶל־הַגֵּר וַתְּהַר וַתֵּרָא כִּי הָרְתָהּ וַתִּקַּל גְּבִרְתָּהּ בְּעֵינֶיהָ:

wayyābō ʿel-hāgār wattāhar wattéreʿ kî hārātā^h wattēqal gəbirtāh bəʿēneyhā

4

και εισηλθεν προς अगर και συνελαβεν και ειδεν οτι εν γαστρι εχει και ητιμασθη η κυρια εναντιον αυτης

kai eisēlthen pros agar kai sunelaben kai eiden oti en gastri echei kai ētimasthē ē kuria enantion autēs

* * * * *

5 And Sarai said unto Abram: 'My wrong be upon thee: I gave my handmaid into thy bosom; and when she saw that she had conceived, I was despised in her eyes: Yahowah judge between me and thee.'

5

ותאמר שרי אל־אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותרא כי הרתה ואקל בעיניה ישפט יהוה
ביני וביניך:

vat-to-mer sa-rai el-av-ram cha-ma-si a-lei-cha a-no-chi na-tat-ti shif-cha-ti be-chei-ke-cha vat-te-re ki ha-ra-tah
va-'e-kal be-'ei-nei-ha yish-pot yhvh bei-ni u-vei-nei-cha.

5

ותאמר שרי אל־אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותרא כי הרתה ואקל בעיניה
ישפט יהוה ביני וביניך:

wattōmer śāray ʿel-ʿabrām ḥāmāsī ʿāleʿkā ʾānōkī nātattī šiphātī bəḥēqēkā wattēre kī hārātāh wāʿeqal
bəʿēneʿhā yišpōt yhwh(ʾādōnāy) bēnī ūbēneʿkā

5

ειπεν δε σαρα προς αβραμ αδικουμαι εκ σου εγω δεδωκα την παιδισκην μου εις τον κολπον σου ιδουσα δε οτι
εν γαστρι εχει ητιμασθην εναντιον αυτης κριναι ο θεος(יהוה) ανα μεσον εμου και σου

eipen de sara pros abram adikoumai ek sou egō dedōka tēn paidiskēn mou eis ton kolpon sou idousa de oti en
gastri echei ētimasthēn enantion autēs krinai o theos(yhvh) ana meson emou kai sou

* * * * *

6 But Abram said unto Sarai: 'Behold, thy maid is in thy hand; do to her that which is good in thine eyes.' And Sarai dealt harshly with her, and she fled from her face.

6

ויאמר אברם אל־שרי הנה שפחתך בידך עשי־לה הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה:

vai-yo-mer av-ram el-sa-rai hin-neh shif-cha-tech be-ya-dech a-si-lah hat-to-vv be-'ei-na-yich vat-te-'an-ne-ha
sa-rai vat-tiv-rach mip-pa-nei-ha.

6

ויאמר אברם אל־שרי הנה שפחתך בידך עשי־לה הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה:

wayyōmer ʿabrām ʿel-śāray hinnēh šiphātēk bəyādēk ʿāśī-lāh haṭṭōb bəʿēnāyik wattəʿannēhā śāray
wattibrah mippāneʿhā

6

ειπεν δε αβραμ προς σαραν ιδου η παιδισκη σου εν ταις χερσιν σου χρω αυτη ως αν σοι αρεστον η και
εκακωσεν αυτην σαρα και απεδρα απο προσωπου αυτης

eipen de abram pros saran idou ē paidiskē sou en tais chersin sou chrō autē ōs an soi areston ē kai ekakōsen autēn sara kai apedra apo prosōpou autēs

* * * * *

7 And the messenger of Yahowah found her by a fountain of water in the wilderness, by the fountain in the way to Shur.

7

וימצאה מלאך יהוה על-עין המים במדבר על-העין בדרך שור:

vai·yim·tza·'ah mal·'ach yhvh al-ein ham·ma·yim bam·mid·bar al-ha·'a·yin be-de·rech shur.

7

וַיִּמְצָאָהּ מַלְאָךְ יְהוָה עַל-עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל-הָעֵין בְּדֶרֶךְ שׁוּר:

wayyimṣā'āh mal'āk yhwḥ(ʿādōnāy) ʿal-ʿên hammáyim bammidbār ʿal-hāʿáyin baḏérék šûr

7

ευρεν δε αυτην αγγελος κυριου(יהוה) επι της πηγης του υδατος εν τη ερημω επι της πηγης εν τη οδω σου

euren de autēn aggelos kuriou(yhvh) epi tēs pēgēs tou udatos en tē erēmō epi tēs pēgēs en tē odō sour

* * * * *

8 And he said: 'Hagar, Sarai's handmaid, whence camest thou? and whither goest thou?' And she said: 'I flee from the face of my mistress Sarai.'

8

ויאמר הגר שפחת שרי אי-מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחת:

vai·yo·mar ha·gar shif·chat sa·rai ei·miz·zeh vat ve·'a·nah te·le·chi vat·to·mer mip·pe·nei sa·rai ge·vir·ti a·no·chi bo·ra·chat.

8

וַיֹּאמֶר הַגֵּר שִׁפְחַת שְׂרַי אֵי-מִזֶּה בָּאת וְאֵנָּה תֵּלְכִי וְתֹאמְרִי מִפְּנֵי שְׂרַי גְּבַרְתִּי אֲנֹכִי בְּרַחַת:

wayyōmar hāgār šiphāt sārāy ʿē-mizze^h bāʾt wəʿānā^h tēlēkī wattōmer mippənē sārāy gəbirtī ʾānōkī bōraḥāt

8

και ειπεν αυτη ο αγγελος κυριου अगर παιδισκη σαρρας ποθεν ερχη και που πορευη και ειπεν απο προσωπου σαρρας της κυριας μου εγω αποδιδρασκω

kai eipen autē o aggelos kuriou agar paidiskē saras pothen erchē kai pou poreuē kai eipen apo prosōpou saras tēs kurias mou egō apodidraskō

* * * * *

9 And the messenger of Yahowah said unto her: 'Return to thy mistress, and submit thyself under her hands.'

9

ויאמר לה מלאך יהוה שובי אל-גברתך והתעני תחת ידיה:

vai·yo·mer lah mal·'ach yhv̄h shu·vi el-ge·vir·tech ve·hit·'an·ni ta·chat ya·dei·ha.

9

וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאָךְ יְהוָה שׁוּבִי אֶל־גְּבוּרְתְּךָ וְהִתְעַנִּי תַּחַת יְדֵיהָ:

wayyō³mer lā^h mal³aḵ yhv̄h(ʔādōnāy) šūbî ʔel-gəb̄irtēḵ wəhiṯ^cannî tāḥaṯ yāde³hā

9

ειπεν δε αυτη ο αγγελος κυριου(יהוה) αποστραφητι προς την κυριαν σου και ταπεινωθητι υπο τας χειρας αυτης

eipen de autē o aggelos kuriou(yhv̄h) apostrophēti pros tēn kurian sou kai tapeinōthēti upo tas cheiras autēs

* * * * *

10 And the messenger of Yahowah said unto her: 'I will greatly multiply thy seed, that it shall not be numbered for multitude.'

10

ויאמר לה מלאך יהוה הרבה הרבה את-זרעך ולא יספר מרב:

vai·yo·mer lah mal·'ach yhv̄h har·bah ar·beh et-zar·'ech ve-lo yis·sa·fer me·rov.

10

וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאָךְ יְהוָה הַרְבֵּה הַרְבֵּה אֶת־זַרְעֶךָ וְלֹא יִסְפָּר מֵרֹב:

wayyō³mer lā^h mal³aḵ yhv̄h(ʔādōnāy) harbā^h ʔarbeh^h ʔet-zar^cēḵ wəlō³ yissāpēr mērōb

10

και ειπεν αυτη ο αγγελος κυριου(יהוה) πληθυνων πληθυνω το σπερμα σου και ουκ αριθμηθησεται απο του πληθους

kai eipen autē o aggelos kuriou(yhv̄h) plēthunōn plēthunō to sperma sou kai ouk arithmēthēsetai apo tou plēthous

* * * * *

11 And the messenger of Yahowah said unto her: 'Behold, thou art with child, and shalt bear a son; and thou shalt call his name Ishmael, because Yahowah hath heard thy affliction.'

11

ויאמר לה מלאך יהוה הנך הרה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל כי-שמע יהוה אל-עניך:

vai-yo-mer lah mal-'ach yhvh hin-nach ha-rah ve-yo-lad-te ben ve-ka-rat she-mov yish-ma-'el ki-sha-ma yhvh el-a-ne-yech.

11

ויאמר לה מלאך יהוה הנך הרה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל כי-שמע יהוה אל-עניך:

wayyōmer lā^h mal'ak yhw^h(ʿādōnāy) hinnāk hārā^h wəyōladt bēn wəqārā^ʔt šəmō yišmā^ʿel kî-šāma^ʿ yhw^h(ʿādōnāy) ʿel-ʿonyēk

11

και ειπεν αυτη ο αγγελος κυριου(יהוה) ιδου συ εν γαστρι εχεις και τεξη υιον και καλεσεις το ονομα αυτου ισμαηλ οτι επηκουσεν κυριος(יהוה) τη ταπεινωσει σου

kai eipen autē o aggelos kuriou(yhvh) idou su en gastri echeis kai teξē uion kai kaleseis to onoma autou ismaēl oti epēkousen kurios(yhvh) tē tapeinōsei sou

* * * * *

12 And he shall be a wild ass of a man: his hand shall be against every man, and every man's hand against him; and he shall dwell in the face of all his brethren.'

12

והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל-פני כל-אחיו ישכון:

ve-hu yih-yeh pe-re a-dam ya-dov vak-kol ve-yad kol bov ve-'al-pe-nei chol-e-chav yish-kon.

12

והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל-פני כל-אחיו ישכון:

wəhū^ʔ yihye^h pére^ʔ ʿādām yādō bakkōl wəyaḏ kōl bō wəʿal-pəné kol-ʿehāyw yiškōn

12

ουτος εσται αγροικος ανθρωπος αι χειρες αυτου επι παντας και αι χειρες παντων επ' αυτον και κατα προσωπον παντων των αδελφων αυτου κατοικησει

outos estai agroikos anthrōpos ai cheires autou epi pantas kai ai cheires pantōn ep' auton kai kata prosōpon pantōn tōn adelphōn autou katoikēsei

* * * * *

13 And she called the name Yahowah that spoke unto her, Thou art an El of seeing; for she said: 'Have I even here seen Him that seeth Me?'

13

ותקרא שם־יהוה הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם הלם ראיתי אחרי ראי:

vat·tik·ra shem-yhvh had·do·ver e·lei·ha at·tah el ro·'i ki a·me·rah ha·gam ha·lom ra·'i·ti a·cha·rei ro·'i.

13

וְתִקְרָא שֵׁם־יְהוָה הַדְּבָר אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל רְאֵי כִי אָמַרְהָ הַגֵּם הֶלֶם רְאִיתִי אַחֲרַי רְאִי:

wattiqrā³ šēm-yhwh(ʔādōnāy) haddōbēr ʔele³hā ʔattā^h ʔēl rō'î kî ʔamrā^h hāgam hālōm rā'îti ʔahāre rō'î

13

και εκαλεσεν αγαρ το ονομα κυριου(יהוה) του λαλουντος προς αυτην συ ο θεος(ελ) ο επιδων με οτι ειπεν και γαρ ενωπιον ειδον οφθεντα μοι

kai ekalesen agar to onoma kuriou(yhvh) tou lalountos pros autēn su o theos(el) o epidōn me oti eipen kai gar enōpion eidon ophthenta moi

* * * * *

14 Wherefore the well was called 'Beer-lahai-roi; behold, it is between Kadesh and Bered.

14

על־כן קרא לבאר באר לחי ראי הנה בין־קדש ובין ברד:

al·ken ka·ra lab·be·'er be·'er la·chai ro·'i hin·neh vein·ka·desh u·vein ba·red.

14

עַל־כֵּן קָרָא לְבְאֵר בְּאֵר לַחַי רְאִי הִנֵּה בֵּין־קְדֵשׁ וּבֵין בְּרֵד:

ʿal·kēn qārā³ labbəʔēr bəʔēr laḥay rō'î hinnē^h bēn-qādēš ûbēn bāred

14

ενεκεν τουτου εκαλεσεν το φρεαρ φρεαρ ου ενωπιον ειδον ιδου ανα μεσον καδης και ανα μεσον βαραδ

eneken toutou ekalesen to phrear phrear ou enōpion eidon idou ana meson kadēs kai ana meson barad

* * * * *

15 And Hagar bore Abram a son; and Abram called the name of his son, whom Hagar bore, Ishmael.

15

ותלד הגר לאברם בן ויקרא אברם שם־בנו אשר־ילדה הגר ישמעאל:

vat·te·led ha·gar le·'av·ram ben vai·yik·ra av·ram shem·be·nov a·sher·ya·le·dah ha·gar yish·ma·'el.

15

וְתִלְדַּת הַגֵּר לְאַבְרָם בֶּן וַיִּקְרָא אַבְרָם שֵׁם־בְּנוֹ אֲשֶׁר־יִלְדָהּ הַגֵּר יִשְׁמַעְאֵל:

wattēled hāgār ləʾabrām bēn wayyiqrāʾ ʾabrām šem-bənô ʾăšer-yāldā^h hāgār yišmāʿēl

15

και ετεκεν αγαρ τω αβραμ υιον και εκαλεσεν αβραμ το ονομα του υιου αυτου ον ετεκεν αυτω αγαρ ισμαηλ

kai eteken agar tō abram uion kai ekalesen abram to onoma tou uiou autou on eteken autō agar ismaēl

* * * * *

16 And Abram was fourscore and six years old, when Hagar bore Ishmael to Abram.

16

ואברם בן־שמונים שנה ושש שנים בלדת־הגר את־ישמעאל לאברם: ס

ve-'av·ram ben-she·mo·nim sha·nah ve·shesh sha·nim be·le·det·ha·gar et·yish·ma·'el le·'av·ram. s

16

ואַבְרָם בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלִדְת־הַגֵּר אֶת־יִשְׁמַעְאֵל לְאַבְרָם: ס

wəʾabrām ben-šəmōnîm šānā^h wəšēš šānîm bəleḏet·hāgār ʾet·yišmāʿēl ləʾabrām s

16

αβραμ δε ην ογδοηκοντα εξ ετων ηνικα ετεκεν αγαρ τον ισμαηλ τω αβραμ

abram de ēn ogdoēkonta eḗ etōn ēnika eteken agar ton ismaēl tō abram

* * * * *

GENESIS 17

1 And when Abram was ninety years old and nine, Yahowah appeared to Abram, and said unto him: 'I am El Almighty; walk before Me, and be thou wholehearted.'

1

ויהי אברם בן־תשעים שנה ותשע שנים וירא יהוה אל־אברם ויאמר אליו אני־אל שדי התהלך לפני ויהי תמים:

vay·hi av·ram ben-tish·'im sha·nah ve·te·sha sha·nim vai·ye·ra yhvh el·av·ram vai·yo·mer e·lav a·ni·el shad·dai hit·hal·lech le·fa·nai veh·yeh ta·mim.

1

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שַׁדַּי הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים:

wayəhî ʿabrām ben-tišʿîm šānā^h wəṭéša^c šānîm wayyērā^ʔ yhwḥ(ʿādōnāy) ʿel-ʿabrām wayyō^ʔmer ʿēlāyw ʿānî-
ʿēl šadday hiṭhallēk ləpānay wehəyē^h tāmîm

1

εγενετο δε αβραμ ετων ενενηκοντα εννεα και ωφθη κυριος(יהוה) τω αβραμ και ειπεν αυτω εγω ειμι ο θεος σου
ευαρεσται εναντιον εμου και γινου αμεμπτος

egeneto de abram etōn enenēkonta ennea kai ōphthē kurios(yhwḥ) tō abram kai eipen autō egō eimi o theos sou
euarestei enantion emou kai ginou amemptos

* * * * *

2 And I will make My covenant between Me and thee, and will multiply thee exceedingly.'

2

ואתנה בריתי ביני ובינך וארבה אותך במאד מאד:

ve·'et·te·nah ve·ri·ti bei·ni u·vei·ne·cha ve·'ar·beh o·vt·cha bim·'od me·'od.

2

וְאֶתְנֶה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וְאֶרְבֶּה אֹתְךָ בְּמֵאֵד מְאֹד:

wəʿettənā^h bərîṭî bēnî ûbênékā wəʿarbe^h ʿōṭkā bimʿōd məʿōd

2

και θησομαι την διαθηκην μου ανα μεσον εμου και ανα μεσον σου και πληθυνω σε σφοδρα

kai thēsomai tēn diathēkēn mou ana meson emou kai ana meson sou kai plēthunō se sphodra

* * * * *

3 And Abram fell on his face; and Elohim talked with him, saying:

3

ויפל אברם על-פניו וידבר אתו אלהים לאמר:

vai·yip·pol av·ram al·pa·nav vay·dab·ber it·tov e·lo·him le·mor.

3

וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר:

wayyipōl ʿabrām ʿal-pānāyw wayəḏabbēr ʿittō ʿēlōhîm lēʿmōr

3

και επεσεν αβραμ επι προσωπον αυτου και ελαλησεν αυτω ο θεος λεγων

kai epesen abram epi prosōpon autou kai elalēsen autō o theos legōn

* * * * *

4 'As for Me, behold, My covenant is with thee, and thou shalt be the father of a multitude of nations.

4

אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים:

a·ni hin·neh ve·ri·ti it·tach ve·ha·yi·ta le·'av ha·mo·vn go·v·yim.

4

אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתָ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם:

ʿānī hinnē^h b̄erīṭī ʿittāk wəhāyīṭā ləʿab hāmōn gōyīm

4

και εγω ιδου η διαθηκη μου μετα σου και εση πατηρ πληθους εθνων

kai egō idou ē diathēkē mou meta sou kai esē patēr plēthous ethnōn

* * * * *

5 Neither shall thy name any more be called Abram, but thy name shall be Abraham; for the father of a multitude of nations have I made thee.

5

ולא יקרא עוד את־שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב־המון גוים נתתיך:

ve·lo·yik·ka·re o·vd et·shim·cha av·ram ve·ha·yah shim·cha av·ra·ham ki av·ha·mo·vn go·v·yim ne·tat·ti·cha.

5

וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אֲב־הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ:

wəlō³-yiqqārē ʿôḏ ʿet-šimkā ʿabrām wəhāyā^h šimkā ʿabrāhām kī ʿab-hāmōn gōyīm nəṭattīkā

5

και ου κληθησεται επι το ονομα σου αβραμ αλλ' εσται το ονομα σου αβρααμ οτι πατερα πολλων εθνων τεθεικα σε

kai ou klēthēsetai eti to onoma sou abram ang' estai to onoma sou abraam oti patera pongōn ethnōn tetheika se

* * * * *

6 And I will make thee exceeding fruitful, and I will make nations of thee, and kings shall come out of thee.

6

והפרתי אתך במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו:

ve·hif·re·ti o·te·cha bim·'od me·'od u·ne·tat·ti·cha le·go·v·yim u·me·la·chim mim·me·cha ye·tze·'u.

6

וְהִפְרֵתִי אֶתְךָ בְּמְאֹד מְאֹד וְנָתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ:

wəhiprētî ʔōtākā bimʔōd məʔōd ûnətat-tîkā ləgōyîm ûməlakîm mimməkā yēšēʔû

6

και αυξανω σε σφοδρα σφοδρα και θησω σε εις εθνη και βασιλεις εκ σου εξελευσονται

kai auξανō se sphodra sphodra kai thēsō se eis ethnē kai basileis ek sou ezeleusontai

* * * * *

7 And I will establish My covenant between Me and thee and thy seed after thee throughout their generations for an everlasting covenant, to be El unto thee and to thy seed after thee.

7

והקמתי את־בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריו לדרתם לברית עולם להיות לך לאלהים ולזרעך אחריו:

va·ha·ki·mo·ti et·be·ri·ti bei·ni u·vei·ne·cha u·vein zar·'a·cha a·cha·rei·cha le·do·ro·tam liv·rit o·v·lam lih·yo·vt le·cha le·lo·him u·le·zar·'a·cha a·cha·rei·cha.

7

וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין זַרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ לְדֹרֹתָם לְבְרִית עוֹלָם לְהִיּוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וּלְזַרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ:

wahāqīmōtî ʔet·bərîtî bēnî ûbēnēkā ûbēn zarʿākā ʔahāreʔkā ləḏōrōtām librît ʿōlām lihyōt ləkā lēʔlōhîm ûlzarʿākā ʔahāreʔkā

7

και στησω την διαθηκην μου ανα μεσον εμου και ανα μεσον σου και ανα μεσον του σπερματος σου μετα σε εις γενεας αυτων εις διαθηκην αιωνιον ειναι σου θεος και του σπερματος σου μετα σε

kai stēsō tēn diathēkēn mou ana meson emou kai ana meson sou kai ana meson tou spermatos sou meta se eis geneas autōn eis diathēkēn aiōnion einai sou theos kai tou spermatos sou meta se

* * * * *

8 And I will give unto thee, and to thy seed after thee, the land of thy sojournings, all the land of Canaan, for an everlasting possession; and I will be their Elohim.'

8

ונתתי לך ולזרעך אחריו את ארץ מגריך את כל־ארץ כנען לאחזת עולם והייתי להם לאלהים:

ve·na·tat·ti le·cha u·le·zar·'a·cha a·cha·rei·cha et e·retz me·gu·rei·cha et kol·e·retz ke·na·'an la·'a·chuz·zat
o·v·lam ve·ha·yi·ti la·hem le·lo·him.

8

וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֶת כָּל־אֶרֶץ כְּנָעַן לְאֶחְזָת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים:

wənāṭattī ləkā ûləzar'ākā ḥāḥre'ākā 'et 'éres mēgūre'ākā 'et kol-'éres kená'an la'āhuzzat 'ólām wəhāyītī
lāhem lē'lōhīm

8

και δωσω σοι και τω σπερματι σου μετα σε την γην ην παρourkeis πασαν την γην χανααν εις κατασχεσιν αιωνιον
και εσομαι αυτοις θεος

kai dōsō soi kai tō spermati sou meta se tēn gēn ēn paroikeis pasan tēn gēn chanaan eis kataschesin aiōnion kai
esomai autois theos

* * * * *

9 And Elohim said unto Abraham: 'And as for thee, thou shalt keep My covenant, thou, and thy seed after thee throughout their generations.

9

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אֶתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרַיִךְ לְדֹרֹתָם:

vai·yo·mer e·lo·him el·av·ra·ham ve·'at·tah et·be·ri·ti tish·mor at·tah ve·zar·'a·cha a·cha·rei·cha le·do·ro·tam.

9

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אֶתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרַיִךְ לְדֹרֹתָם:

wayyōmer 'ēlōhīm 'el-'abrāhām wə'attāh 'et-bērītī tišmōr 'attāh wəzar'ākā ḥāḥre'ākā ləḏōrōtām

9

και ειπεν ο θεος προς αβρααμ συ δε την διαθηκαην μου διατηρησεις συ και το σπερμα σου μετα σε εις τας
γενεας αυτων

kai eipen o theos pros abraam su de tēn diathēkēn mou diatērēseis su kai to sperma sou meta se eis tas geneas
autōn

* * * * *

10 This is My covenant, which ye shall keep, between Me and you and thy seed after thee: every male among you shall be circumcised.

10

זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל־זכר:

zot be·ri·ti a·sher tish·me·ru bei·ni u·vei·nei·chem u·vein zar·'a·cha a·cha·rei·cha him·mo·vl la·chem kol·za·char.

10

זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זָרְעֵי אַחֲרַי הַמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר:

zōṯ bəritî ʔāšer tišmərû bēnî ûbēnêkēm ûbēn zarʿākā ʔahăreýkā himmôl lākem kol-zākār

10

και αυτη η διαθηκη ην διατηρησεις ανα μεσον εμου και υμων και ανα μεσον του σπερματος σου μετα σε εις τας γενεας αυτων περιτμηθησεται υμων παν αρσενικον

kai autē ē diathēkē ēn diatērēseis ana meson emou kai umōn kai ana meson tou spermatos sou meta se eis tas geneas autōn peritmēthēsetai umōn pan arsenikon

* * * * *

11 And ye shall be circumcised in the flesh of your foreskin; and it shall be a token of a covenant betwixt Me and you.

11

ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם:

u·ne·mal·tem et be·sar a·re·lat·chem ve·ha·yah le·'o·vt be·rit bei·ni u·vei·nei·chem.

11

וּנְמַלְתֶּם אֶת בְּשַׁר עֶרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם:

ûnəmaltem ʔēt bəšar ʿorlatkēm wəhāyāh ləʔōt bərit bēnî ûbēnêkēm

11

και περιτμηθησεσθε την σαρκα της ακροβυστιας υμων και εσται εν σημειω διαθηκης ανα μεσον εμου και υμων

kai peritmēthēsesthe tēn sarka tēs akrobustias umōn kai estai en sēmeiō diathēkēs ana meson emou kai umōn

* * * * *

12 And he that is eight days old shall be circumcised among you, every male throughout your generations, he that is born in the house, or bought with money of any foreigner, that is not of thy seed.

12

ובן־שמנת ימים ימול לכם כל־זכר לדרתיכם יליד בית ומקנת־כסף מכל בן־נכר אשר לא מזרעך הוא:

u·ven·she·mo·nat ya·mim yim·mo·vl la·chem kol·za·char le·do·ro·tei·chem ye·lid ba·yit u·mik·nat·ke·sef mik·kol ben·ne·char a·sher lo miz·zar·'a·cha hu.

12

וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יֶלֶד בַּיִת וּמִקְנַת־לֶפֶף מִכָּל בֶּן־נֶזֶר אֲשֶׁר לֹא מִזְרַעֲךָ

הוא:

ûben-šəmōnaṯ yāmîm yimmôl lākem kol-zākār ləḏrōtēḵem yaḗlîd báyiṯ ûmiqnaṯ-késeḗ mikkôl ben-nēkār
ʔāšer lôʔ mijzarʿākā hûʔ

12

και παιδιον οκτω ημερων περιμηθησεται υμιν παν αρσενικον εις τας γενεας υμων ο οικογενης της οικιας σου και ο αργυρωνητος απο παντος υιου αλλοτριου ος ουκ εστιν εκ του σπερματος σου

kai paidion oktō ēmerōn peritmēthēsetai umin pan arsenikon eis tas geneas umōn o oikogenēs tēs oikias sou kai o argurōnētos apo pantos uiou angotriou os ouk estin ek tou spermatos sou

* * * * *

13 He that is born in thy house, and he that is bought with thy money, must needs be circumcised; and My covenant shall be in your flesh for an everlasting covenant.

13

המול ימול יליד ביתך ומקנת כסף והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם:

him·mo·vl yim·mo·vl ye·lid bei·te·cha u·mik·nat kas·pe·cha ve·ha·ye·tah ve·ri·ti biv·sar·chem liv·rit o·v·lam.

13

הַמּוֹל יִמּוֹל יֶלֶד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת כֶּסֶף וְהִיְתָה בְרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם:

himmôl yimmôl yaḗlîd bêṯḵā ûmiqnaṯ kaspékā wəhāyṯā^h bəriṯî bibšarkem librîṯ ʿôlām

13

περιτομη περιμηθησεται ο οικογενης της οικιας σου και ο αργυρωνητος και εσται η διαθηκη μου επι της σαρκος υμων εις διαθηκην αιωνιον

peritomē peritmēthēsetai o oikogenēs tēs oikias sou kai o argurōnētos kai estai ē diathēkē mou epi tēs sarkos umōn eis diathēkēn aiōnion

* * * * *

14 And the uncircumcised male who is not circumcised in the flesh of his foreskin, that soul shall be cut off from his people; he hath broken My covenant.'

14

וערל זכר אשר לא־ימול את־בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את־בריתי הפר: ס

14 ve·'a·rel za·char a·sher lo·yim·mo·vl et·be·sar a·re·la·tov ve·nich·re·tah han·ne·fesh ha·hi·v me·'am·mei·ha et·be·ri·ti he·far. s

14

וְעָרַל זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בְּשָׂרוֹ עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמּוּיָהָ אֶת־בְּרִיתִי הַפָּרִי: ס

wə'ārēl zākār 'āšer lō'-yimmôl 'et-bəšar 'orlātô wənikrētā^h hannēpeš hahiw' mē'amme'yhā 'et-bərîṭî hēpār s

14

και απεριτμητος αρσην ος ου περιτμηθησεται την σαρκα της ακροβυστιας αυτου τη ημερα τη ογδοη
εξολεθρευθησεται η ψυχη εκεινη εκ του γενους αυτης οτι την διαθηκην μου διεσκεδασεν

kai aperitmētos arsēn os ou peritmēthēsetai tēn sarka tēs akrobustias autou tē ēmera tē ogdoē ežolethreuthēsetai ē psuchē ekeinē ek tou genous autēs oti tēn diathēkēn mou dieskedasen

* * * * *

15 And Elohim said unto Abraham: 'As for Sarai thy wife, thou shalt not call her name Sarai, but Sarah shall her name be.

15

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם שָׂרִי אֲשֶׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שָׂרִי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ:

vai·yo·mer e·lo·him el·av·ra·ham sa·rai ish·te·cha lo·tik·ra et·she·mah sa·rai ki sa·rah she·mah.

15

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם שָׂרִי אֲשֶׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שָׂרִי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ:

wayyō'mer 'ēlōhîm 'el-'abrāhām śāray 'ištākā lō'-tiqrā' 'et-šēmāh śārāy kî śārā^h šēmāh

15

ειπεν δε ο θεος τω αβρααμ σαρα η γυνη σου ου κληθησεται το ονομα αυτης σαρα αλλα σαρρα εσται το ονομα αυτης

eipen de o theos tō abraam sara ē gunē sou ou klēthēsetai to onoma autēs sara anga sarra estai to onoma autēs

* * * * *

16 And I will bless her, and moreover I will give thee a son of her; yea, I will bless her, and she shall be a mother of nations; kings of peoples shall be of her.'

16

וּבְרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבְרַכְתִּיהָ וְהִיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ:

u·ve·rach·ti o·tah ve·gam na·tat·ti mim·men·nah le·cha ben u·ve·rach·ti·ha ve·ha·ye·tah le·go·v·yim mal·chei am·mim mim·men·nah yih·yu.

16

וּבְרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבְרַכְתִּיהָ וְהִיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ:

ûbēraktî ʔōtāh wəḡam nāṭattî mimmēnnā^h ləḵā bēn ûbēraktîhā wəhāyṭā^h ləḡōyīm malkê ʿammîm
mimmēnnā^h yihyû

16

ευλογησω δε αυτην και δωσω σοι εξ αυτης τεκνον και ευλογησω αυτον και εσται εις εθνη και βασιλεις εθνων
εξ αυτου εσονται

eulogēsō de autēn kai dōsō soi eḡ autēs teknon kai eulogēsō auton kai estai eis ethnē kai basileis ethnōn eḡ autou
esontai

* * * * *

17 Then Abraham fell upon his face, and laughed, and said in his heart: 'Shall a child be born unto him that is a hundred years old? and shall Sarah, that is ninety years old, bear?'

17

ויפל אברהם על-פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה-שנה יולד ואם-שרה הבת-תשעים שנה תלד:

vai·yip·pol av·ra·ham al·pa·nav vai·yitz·chak vai·yo·mer be·lib·bov hal·le·ven me·'ah·sha·nah yiv·va·led
ve·'im·sa·rah ha·vat·tish·'im sha·nah te·led.

17

ויפל אברהם על-פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה-שנה יולד ואם-שרה הבת-תשעים שנה
תלד:

wayyippōl ʔabrāhām ʿal-pānāyw wayyiṣḥāq wayyō^ʿmer bəlibbô halləben mēʿā^h-šānā^h yiwwālēd wəʿim-
śārā^h hābaṭ-tišʿim šānā^h tēlēd

17

και επεσεν αβρααμ επι προσωπον και εγελασεν και ειπεν εν τη διανοια αυτου λεγων ει τω εκατονταετει
γενησεται και ει σαρρα ενενηκοντα ετων ουσα τεξεται

kai epesen abraam epi prosōpon kai egelassen kai eipen en tē dianōia autou legōn ei tō ekatontaetei genēsetai kai
ei sarra enenēkonta etōn ousa teḡetai

* * * * *

18 And Abraham said unto Elohim: 'Oh that Ishmael might live before Thee!'

18

ויאמר אברהם אל-האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך:

vai·yo·mer av·ra·ham el·ha·'e·lo·him lu yish·ma·'el yich·yeh le·fa·nei·cha.

18

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׁמָעֵאל יְחִיהָ לְפָנָי:

wayyōmer ʿabrāhām ʿel-hāʿēlōhîm lû yišmāʿēl yiḥye^h ləpāne^ʿkā

18

ειπεν δε αβρααμ προς τον θεον ισμαηλ ουτος ζητω εναντιον σου

eipen de abraam pros ton theon ismaēl outos zētō enantion sou

* * * * *

19 And Elohim said: "Nay, but Sarah thy wife shall bear thee a son; and thou shalt call his name Isaac; and I will establish My covenant with him for an everlasting covenant for his seed after him.

19

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבַל שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ יֵלֶדֶת לְךָ בֵן וְקָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו:

vai-yo-mer e-lo-him a-val sa-rah ish-te-cha yo-le-det le-cha ben ve-ka-ra-ta et-she-mov yitz-chak va-ha-ki-mo-ti et-be-ri-ti it-tov liv-rit o-v-lam le-zar-'ov a-cha-rav.

19

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבַל שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ יֵלֶדֶת לְךָ בֵן וְקָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו:

wayyōmer ʿēlōhîm ʿabāl śārā^h ʾištākā yōlēdet ləkā bēn wəqārāʾtā ʿet-šəmə yišḥāq wahāqīmōtī ʿet-bərītī ʾittō librīt ʿōlām ləzarʿō ʾaḥārāyw

19

ειπεν δε ο θεος τω αβρααμ ναι ιδου σαρρα η γυνη σου τεξεται σοι υιον και καλεσεις το ονομα αυτου ισαακ και στησω την διαθηκην μου προς αυτον εις διαθηκην αιωνιον και τω σπερματι αυτου μετ' αυτον

eipen de o theos tō abraam nai idou sarra ē gunē sou teḡetai soi uion kai kaleseis to onoma autou isaak kai stēsō tēn diathēkēn mou pros auton eis diathēkēn aiōnion kai tō spermati autou met' auton

* * * * *

20 And as for Ishmael, I have heard thee; behold, I have blessed him, and will make him fruitful, and will multiply him exceedingly; twelve princes shall he beget, and I will make him a great nation.

20

וְלִישְׁמַעֵאל שָׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בֵרַכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאד מְאֹד שְׁנַיִם־עֶשְׂרִי נָשִׂיָם יוֹלִיד וְנִתְּתִיו לְגוֹי גָּדוֹל:

u-le-yish-ma-'el she-ma'-ti-cha hin-neh be-rach-ti o-tov ve-hif-rei-ti o-tov ve-hir-bei-ti o-tov bim-'od me-'od she-neim-a-sar ne-si-'im yo-v-lid u-ne-tat-tiv le-go-vy ga-do-vl.

20

וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בְרַכְתִּי אֹתוֹ וְהַפְּרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאֵד מְאֹד שְׁנַיִם־עָשָׂר נְשִׂאִים
יוֹלִיד וְנִתְּתִיו לְגֹי גְדוֹל:

ûl̄əyišmāʿēl šəmaʿtîkâ hinnē^h bēráktî ʿōtō wəhīprētî ʿōtō wəhīrbētî ʿōtō bimʿōd məʿōd šənēm-ʿāsār nəśîʿīm
yôlîd ûnəṭattîw ləgōy gādôl

20

περι δε ισμαηλ ιδου επηκουσα σου ιδου ευλογησα αυτον και αυξανω αυτον και πληθυνω αυτον σφοδρα δωδεκα
εθνη γεννησει και δωσω αυτον εις εθνος μεγα

peri de ismaēl idou epēkousa sou idou eulogēsa auton kai auξανō auton kai plēthunō auton sphodra dōdeka
ethnē gennēsei kai dōsō auton eis ethnos mega

* * * * *

21 But My covenant will I establish with Isaac, whom Sarah shall bear unto thee at this set time in the next year.'

21

וְאֶת־בְּרִיתִי אֲקִים אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת:

ve-'et-be-ri-ti a·kim et-yitz·chak a·sher te·led le·cha sa·rah lam·mo·v·'ed haz·zeh ba·sha·nah ha·'a·che·ret.

21

וְאֶת־בְּרִיתִי אֲקִים אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת:

wəʿet-bərītî ʿāqīm ʿet-yiṣḥāq ʿāšer tēlēd ləkâ šārā^h lammôʿēd hazze^h baššānā^h hāʾaḥéret

21

την δε διαθηκαην μου στησω προς ισαακ ον τεξεται σοι σαρρα εις τον καιρον τουτον εν τω ενιαυτω τω ετερω

tēn de diathēkēn mou stēsō pros isaak on teḡetai soi sarra eis ton kairon touton en tō eniautō tō eterō

* * * * *

22 And He left off talking with him, and Elohim went up from Abraham.

22

וַיִּכַּל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם:

vay·chal le·dab·ber it·tov vai·ya·'al e·lo·him me·'al av·ra·ham.

22

וַיְכַל לְדַבֵּר אֶת־וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם:

wayəḵal ləḏabbēr ʿittô wayyáʿal ʿēlōhîm mēʿal ʿabrāhām

22

συνετελεσεν δε λαλων προς αυτον και ανεβη ο θεος απο αβρααμ

sunetelesen de lalōn pros auton kai anebē o theos apo abraam

* * * * *

23 And Abraham took Ishmael his son, and all that were born in his house, and all that were bought with his money, every male among the men of Abraham's house, and circumcised the flesh of their foreskin in the selfsame day, as Elohim had said unto him.

23

ויקח אברהם את־ישמעאל בנו ואת כל־ילידי ביתו ואת כל־מקנת כספו כל־זכר באנשי בית אברהם וימל את־בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דבר אתו אלהים:

vai·yik·kach av·ra·ham et·yish·ma·'el be·nov ve·'et kol·ye·li·dei vei·tov ve·'et kol·mik·nat kas·pov kol·za·char be·'an·shei beit av·ra·ham vai·ya·mal et·be·sar a·re·la·tam be·'e·tzem hai·yo·vm haz·zeh ka·'a·sher dib·ber it·tov e·lo·him.

23

ויקח אברהם את־ישמעאל בנו ואת כל־ילידי ביתו ואת כל־מקנת כספו כל־זכר באנשי בית אברהם וימל את־בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דבר אתו אלהים:

wayyiqqah ʿabrāhām ʿet·yišmāʿēl bənô wəʿēt kol·yəlîdê bêtô wəʿēt kol·miqnaṭ kaspô kol·zākār bəʿansê bêt ʿabrāhām wayyāmōl ʿet·bəšar ʿorlātām bəʿēsem hayyôm hazze^h kaʿāšer dibber ʿittô ʿēlōhîm

23

και ελαβεν αβρααμ ισμαηλ τον υιον αυτου και παντας τους οικογενεις αυτου και παντας τους αργυρωνητους και παν αρσεν των ανδρων των εν τω οικω αβρααμ και περιετεμεν τας ακροβυστιας αυτων εν τω καιρω της ημερας εκεινης καθα ελαλησεν αυτω ο θεος

kai elaben abraam ismaēl ton uion autou kai pantas tous oikogeneis autou kai pantas tous argurōnētous kai pan arsen tōn andrōn tōn en tō oikō abraam kai perietemen tas akrobustias autōn en tō kairō tēs ēmeras ekeinēs katha elalēsen autō o theos

* * * * *

24 And Abraham was ninety years old and nine, when he was circumcised in the flesh of his foreskin.

24

ואברהם בן־תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו:

ve·'av·ra·ham ben-tish·'im va·te·sha sha·nah be·him·mo·lov be·sar a·re·la·tov.

24

וְאַבְרָהָם בְּוַתְּשָׁעִים וַתֵּשַׁע שָׁנָה בְּהַמְלוֹ בְּשָׂר עָרְלָתוֹ׃

wəʿābrāhām ben-tišʿim wātēšaʿ šānā^h bəhimmōlō bəśar ʿorlātō

24

αβρααμ δε ην ενενηκοντα εννεα ετων ηνικα περιετεμεν την σαρκα της ακροβυστιας αυτου

abraam de ēn enenēkonta ennea etōn ēnika perietemen tēn sarka tēs akrobustias autou

* * * * *

25 And Ishmael his son was thirteen years old, when he was circumcised in the flesh of his foreskin.

25

וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ בֶן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלוֹ אֶת בְּשָׂר עָרְלָתוֹ׃

ve·yish·ma·'el be·nov ben-she·losh es·reh sha·nah be·him·mo·lov et be·sar a·re·la·tov.

25

וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ בֶן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלוֹ אֶת בְּשָׂר עָרְלָתוֹ׃

wəyišmāʿēʿl bənō ben-šəlōš ʿeśrē^h šānā^h bəhímmōlō ʿēt bəśar ʿorlātō

25

ισμαηλ δε ο υιος αυτου ετων δεκα τριων ην ηνικα περιετμηθη την σαρκα της ακροβυστιας αυτου

ismaēl de o uios autou etōn deka triōn ēn ēnika perietmēthē tēn sarka tēs akrobustias autou

* * * * *

26 In the selfsame day was Abraham circumcised, and Ishmael his son.

26

בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ׃

be·'e·tzem hai·yo·vm haz·zeh nim·mo·vl av·ra·ham ve·yish·ma·'el be·nov.

26

בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ׃

bəʿeśem hayyōm hazze^h nimmōl ʿābrāhām wəyišmāʿēʿl bənō

26

εν τω καιρω της ημερας εκεινης περιετμηθη αβρααμ και ισμαηλ ο υιος αυτου

en tō kairō tēs ēmeras ekeinēs perietmēthē abraam kai ismaēl o uios autou

* * * * *

27 And all the men of his house, those born in the house, and those bought with money of a foreigner, were circumcised with him.

27

וכל־אנשי ביתו יליד בית ומקנת־כסף מאת בן־נכר נמלו אתו: ה

ve·chol·an·shei vei·tov ye·lid ba·yit u·mik·nat·ke·sef me·'et ben·ne·char nim·mo·lu it·tov. f

27

וְכָל־אֲנָשֵׁי בֵּיתוֹ יְלִיד בַּיִת וּמִקְנַת־כֶּסֶף מֵאֵת בֶּן־נֶכָר נִמְלֹוּ אִתּוֹ: פ

wəkol·ʾanšê bêtô yaʿlîd bâyiṯ ûmiqnaṯ·késeṯ mēʾēṯ ben·nēkār nimmólû ʾittô p

27

και παντες οι ανδρες του οικου αυτου και οι οικογενεις και οι αργυρωνητοι εξ αλλογενων εθνων περιετεμεν αυτους

kai pantes oi andres tou oikou autou kai oi oikogeneis kai oi argurōnētoi eḡ angogenōn ethnōn perietemen autous

* * * * *

GENESIS 18

1 And Yahowah appeared unto him by the terebinths of Mamre, as he sat in the tent door in the heat of the day;

1

וירא אליו יהוה באלני ממרא והוא ישב פתח־האהל כחם היום:

vai·ye·ra e·lav yhvḥ be·'e·lo·nei mam·re ve·hu yo·shev pe·tach·ha·'o·hel ke·chom hai·yo·vm.

1

וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֲלֵנֵי מְמַרָּא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֵהֶל כְּחֹם הַיּוֹם:

wayyērāʾ ʿēlāyw yhwḥ(ʾādōnāy) bəʾēlōnē mamrēʾ wəhūʾ yōšēb peṯaḥ·hāʾōhel kəḥōm hayyôm

1

ωφθη δε αυτω ο (יהוה)θεος[not in Hebrew] προς τη δρυι τη μαμβρη καθημενου αυτου επι της θυρας της σκηνης αυτου μεσημβριας

ōphthē de auto o (yvh)theos[not in Hebrew] pros tē drui tē mambērē kathēmenou autou epi tēs thuras tēs skēnēs autou mesēmbrias

* * * * *

2 and he lifted up his eyes and looked, and, lo, three men stood over against him; and when he saw them, he ran to meet them from the tent door, and bowed down to the earth,

2

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה:

vai·yis·sa ei·nav vai·yar· ve·hin·neh she·lo·shah a·na·shim ni·tza·vim a·lav vai·yar· vai·ya·ratz lik·ra·tam mip·pe·tach ha·'o·hel vai·yish·ta·chu a·re·tzah.

2

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו

ארצה:

wayyiśśā' ʿênāyw wayyār' wəhinne^h šəlōšā^h ʿanāšîm niššābîm ʿālāyw wayyār' wayyāroš liqrā'ṭām mippéṭaḥ hā'ōhel wayyištāḥû ʿārśā^h

2

αναβλεψας δε τοις οφθαλμοις αυτου ειδεν και ιδου τρεις ανδρες εισηκεισαν επανω αυτου και ιδων προσεδραμεν εις συναντησιν αυτοις απο της θυρας της σκηνης αυτου και προσεκυνησεν επι την γην

anablepsas de tois ophthalmois autou eiden kai idou treis andres eistēkeisan epanō autou kai idōn prosedramen eis sunantēsin autois apo tēs thuras tēs skēnēs autou kai prosekunēsen epi tēn gēn

* * * * *

3 and said: 'My lord, if now I have found favour in thy sight, pass not away, I pray thee, from thy servant.

3

ויאמר אדני אִם־נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֶל־נָא תֵּעָבֵר מֵעַל עַבְדְּךָ:

vai·yo·mar a·do·nai im·na ma·tza·ti chen be·'ei·nei·cha al·na ta·'a·vor me·'al av·de·cha.

3

ויאמר אִדְנִי אִם־נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֶל־נָא תֵּעָבֵר מֵעַל עַבְדְּךָ:

wayyōmar ʿādōnāy ʿim·nā' māšā'ṭî ḥēn bə'ēneýkā ʿal·nā' ta'ābōr mē'al ʿabdékā

3

και ειπεν κυριε ει αρα ευρον χαριν εναντιον σου μη παρελθης τον παιδα σου

kai eipen kurie ei ara euron charin enantion sou mē parelthēs ton paida sou

* * * * *

4 Let now a little water be fetched, and wash your feet, and recline yourselves under the tree.

4

יִקְחֵנָּא מֵעַט־מַיִם וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ:

yuk·kach-na me·'at-ma·yim ve·ra·cha·tzu rag·lei·chem ve·hi·sha·'a·nu ta·chat ha·'etz.

4

יִקְחֵנָּא מֵעַט־מַיִם וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ:

yuqqah·nā³ mē⁶at·máyim wərahăšû raglêkem wəhiššā⁶ānû táhat ha⁶ēš

4

λημφθητω δη υδωρ και νιψατωσαν τους ποδας υμων και καταψυξατε υπο το δενδρον

lēmphthētō dē udōr kai nipsatōsan tous podas umōn kai katapsuξate upo to dendron

* * * * *

5 And I will fetch a morsel of bread, and stay ye your heart; after that ye shall pass on; forasmuch as ye are come to your servant.' And they said: 'So do, as thou hast said.'

5

וְאִקְחָה פַת־לֶחֶם וְסַעַדוּ לְבַבְכֶם אַחַר תֵּעַבְרוּ כִי־עַל־כֵּן עִבְרַתְּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵן תַּעֲשֶׂה כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:

ve·'ek·chah fat·le·chem ve·sa·'a·du lib·be·chem a·char ta·'a·vo·ru ki·al·ken a·var·tem al·av·de·chem
vai·yo·me·ru ken ta·'a·seh ka·'a·sher dib·bar·ta.

5

וְאִקְחָה פַת־לֶחֶם וְסַעַדוּ לְבַבְכֶם אַחַר תֵּעַבְרוּ כִי־עַל־כֵּן עִבְרַתְּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵן תַּעֲשֶׂה

כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:

wə³eqhā^h paṭ·léhem wəsa⁶ādû libbəkem ṗaḥar ta⁶ābōrû kī·⁶al·kēn ⁶ābartem ⁶aḷ·⁶abdəkem wayyō³mārû kēn
ta⁶āse^h ka³āšer dibbārtā

5

και λημψομαι αρτον και φαγεσθε και μετα τουτο παρελευσεσθε εις την οδον υμων ου εινεκεν εξεκλινατε προς τον παιδα υμων και ειπαν ουτως ποιησον καθως ειρηκας

kai lēmpsomai arton kai phagesthe kai meta touto pareleusesthe eis tēn odon umōn ou eineken eξeklinate pros ton paida umōn kai eipan outōs poiēson kathōs eirēkas

* * * * *

6 And Abraham hastened into the tent unto Sarah, and said: 'Make ready quickly three measures of fine meal, knead it, and make cakes.'

6

וימהר אברהם האהלה אל־שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות:

vay·ma·her av·ra·ham ha·'o·he·lah el·sa·rah vai·yo·mer ma·ha·ri she·losh se·'im ke·mach so·let lu·shi va·'a·si u·go·vt.

6

וימהר אברהם האהלה אל־שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות:

wayəmahēr ʿabrāhām hāʾōhēlāh ʿel·sārāh wayyōmer mahārī šəlōš səʾim qəmah sōlet lúšī waʿāšī ʿūgōt

6

και εσπευσεν αβρααμ επι την σκηνην προς σαρραν και ειπεν αυτη σπευσον και φυρασον τρια μετρα σεμιδαλεως και ποιησον εγκρυφιας

kai espeusen abraam epi tēn skēnēn pros sarran kai eipen autē speuson kai phurason tria metra semidaleōs kai poiēson egkruphias

* * * * *

7 And Abraham ran unto the herd, and fetched a calf tender and good, and gave it unto the servant; and he hastened to dress it.

7

ואלהבקר רץ אברהם ויקח בן־בקר רך וטוב ויתן אל־הנער וימהר לעשות אתו:

ve·'el·hab·ba·kar ratz av·ra·ham vai·yik·kach ben·ba·kar rach va·to·vv vai·yit·ten el·han·na·'ar vay·ma·her la·'a·so·vt o·tov.

7

ואלהבקר רץ אברהם ויקח בן־בקר רך וטוב ויתן אל־הנער וימהר לעשות אתו:

wəʿel·habbāqār rāṣ ʿabrāhām wayyiqqah ben·bāqār raḵ wātōb wayyittēn ʿel·hannāʿar wayəmahēr laʿāšōt ʾōtō

7

και εις τας βοας εδραμεν αβρααμ και ελαβεν μοσχарιον απαλον και καλον και εδωκεν τω παιδι και εταχυνεν του ποιησαι αυτο

kai eis tas boas edramen abraam kai elaben moscharion apalon kai kalon kai edōken tō paidi kai etachunen tou poiēsai auto

* * * * *

8 And he took curd, and milk, and the calf which he had dressed, and set it before them; and he stood by them under the tree, and they did eat.

8

ויקח חמאה וחלב ובן־הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא־עמד עליהם תחת העץ ויאכלו:

vai·yik·kach chem·'ah ve·cha·lav u·ven·hab·ba·kar a·sher a·sah vai·yit·ten lif·nei·hem ve·hu·o·med a·lei·hem ta·chat ha·'etz vai·yo·che·lu.

8

ויקח חמאה וחלב ובן־הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא־עמד עליהם תחת העץ ויאכלו:

wayyiqqah hem^{āh} wəḥālāb ūben·habbāqār ʾāšer ʿāsāh wayyittēn lipnêhem wəḥû^ʿ·ōmēd ʿălêhem táḥat hāʿēš wayyō^ʾkēlû

8

ελαβεν δε βουτυρον και γαλα και το μοσχარიον ο εποισεν και παρεθηκεν αυτοις και εφαγosan αυτος δε παρειστηκε αυτοις υπο το δενδρον

elaben de bouturon kai gala kai to moscharion o epoiēsen kai parethēken autois kai ephagosan autos de pareistēkei autois upo to dendron

* * * * *

9 And they said unto him: 'Where is Sarah thy wife?' And he said: 'Behold, in the tent.'

9

ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל

vai·yo·me·ru e·lav ai·yeh sa·rah ish·te·cha vai·yo·mer hin·neh va·'o·hel.

9

ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל:

wayyō^ʾmərû ʿəlāyw ʾayyēh sārāh ʾištékā wayyō^ʾmer hinnēh bā^ʾōhel

9

ειπεν δε προς αυτον που sarra η γυνη σου ο δε αποκριθεις ειπεν ιδου εν τη σκηνη

eipen de pros auton pou sarra ē gunē sou o de apokritheis eipen idou en tē skēnē

* * * * *

10 And He said: 'I will certainly return unto thee when the season cometh round; and, lo, Sarah thy wife shall have a son.' And Sarah heard in the tent door, which was behind him. -

10

ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה־בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו:

vai·yo·mer sho·vv a·shuv e·lei·cha ka·'et chai·yah ve·hin·neh·ven le·sa·rah ish·te·cha ve·sa·rah sho·ma·'at pe·tach ha·'o·hel ve·hu a·cha·rav.

10

ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה־בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו:

wayyô³mer šôb ³āšûb ³elē³kā kā³ē³ hayyā^h wəhinnē^h-bēn ləśārā^h ³ištēkā wəśārā^h šōmā³at pētaḥ hā³ōhel wəhû³ ³aḥārāyw

10

ειπεν δε επαναστρεφων ηξω προς σε κατα τον καιρον τουτον εις ωρας και εξει υιον sarra η γυνη σου sarra δε ηκουσεν προς τη θυρα της σκηνης ουσα οπισθεν αυτου

eipen de epanastrephōn ēxō pros se kata ton kairon touton eis ōras kai eẋei uion sarra ē gunē sou sarra de ēkousen pros tē thura tēs skēnēs ousa opisthen autou

* * * * *

11 Now Abraham and Sarah were old, and well stricken in age; it had ceased to be with Sarah after the manner of women. -

11

ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח כנשים:

ve·'av·ra·ham ve·sa·rah ze·ke·nim ba·'im bai·ya·mim cha·dal lih·yo·vt le·sa·rah o·rach kan·na·shim.

11

ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח כנשים:

wə³abrāhām wəśārā^h zəqēnîm bā³im bayyāmîm ḥādal lihyô³ ləśārā^h ³ōrah kannāšîm

11

αβρααμ δε και sarra πρεσβυτεροι προβεβηκοτες ημερων εξελιπεν δε sarra γινεσθαι τα γυναικεια

abraam de kai sarra presbuteroi probebēkotes ēmerōn eẋelipen de sarra ginesthai ta gunaikeia

* * * * *

12 And Sarah laughed within herself, saying: 'After I am waxed old shall I have pleasure, my lord being old also?'

12

ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה־לי עדנה ואדני זקן:

vat·titz·chak sa·rah be·kir·bah le·mor a·cha·rei ve·lo·ti ha·ye·tah·li ed·nah va·do·ni za·ken.

12

וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אֲחֵרִי בְלֹתִי הֲיִתְהַלְלִי עַדְנָה וְאֵדְנִי זָקֵן:

wattiṣḥaq śārā^h bəqirbāh lē³mōr ḥāḥrē bəlōtī ḥāytā^h-llī ³ednā^h wa³dōnī zāqēn

12

εγελασεν δε σαρρα εν εαυτη λεγουσα ουπω μεν μοι γεγονεν εως του νυν ο δε κυριος μου πρεσβυτερος

egelasan de sarra en eautē legousa oupō men moi gegonen eōs tou nun o de kurios mou presbuteros

* * * * *

13 And Yahowah said unto Abraham: 'Wherefore did Sarah laugh, saying: Shall I of a surety bear a child, who am old?

13

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לְמָה זֶה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵף אֲמַנָּם אֵלֶּךָ וְאֲנִי זָקֵנָתִי:

vai·yo·mer yhv^h el·av·ra·ham lam·mah zeh tza·cha·kah sa·rah le·mor ha·'af um·nam e·led va·'a·ni za·kan·ti.

13

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לְמָה זֶה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵף אֲמַנָּם אֵלֶּךָ וְאֲנִי זָקֵנָתִי:

wayyō³mer yhw^h(³ādōnāy) ³el·³aḇrāhām lāmmā^h zze^h ṣāḥāqā^h śārā^h lē³mōr ha³aḫ ³umnām ³ēlēḏ wa³ānī zāqāntī

13

και ειπεν κυριος(יהוה) προς αβρααμ τι οτι εγελασεν σαρρα εν εαυτη λεγουσα αρα γε αληθως τεξομαι εγω δε γεγηρακα

kai eipen kurios(yhv^h) pros abraam ti oti egelasan sarra en eautē legousa ara ge alēthōs teḡomai egō de gegēraka

* * * * *

14 Is any thing too hard for Yahowah At the set time I will return unto thee, when the season cometh round, and Sarah shall have a son.'

14

הִפְלֵא מִיְהוָה דָּבָר לְמוֹעֵד אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כַּעַת חַיָּה וְלִשְׂרָה בֵן:

ha·yip·pa·le me·yhv^h da·var lam·mo·v·'ed a·shuv e·lei·cha ka·'et chai·yah u·le·sa·rah ven.

14

הִיפְלֵא מִיְהוָה דְּבַר לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעֵת חַיָּה וְלִשְׂרָה בֵּן:

hăyippālē³ myhwh(mē³dōnāy) dābār lammō^cēd ʿāšûb ʿēle^ʿkā kā^cēt hayyā^h ûləśārā^h bēn

14

μη αδυνατει παρα τω (יהוה)θεω ρημα εις τον καιρον τουτον αναστρεψω προς σε εις ωρας και εσται τη σαρρα υιος

mē adunatei para tō (yhw)theō rēma eis ton kairon touton anastrepsō pros se eis ōras kai estai tē sarra uios

* * * * *

15 Then Sarah denied, saying: 'I laughed not'; for she was afraid. And He said: 'Nay; but thou didst laugh.'

15

ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ויאמר לא כי צחקת:

vat·te·cha·chesh sa·rah le·mor lo tza·chak·ti ki ya·re·'ah vai·yo·mer lo ki tza·cha·ke·te.

15

וְתַכְחֵשׁ שָׂרָה לֵאמֹר לֹא צַחֲקִיתִי כִּי יֵרָאֶה וַיֹּאמֶר לֹא כִּי צַחֲקִיתִי:

wattəkahēš śārā^h lē³mōr lō³ ṣāḥāqtî kî yārē^ʿā^h wayyō³mer lō³ kî ṣāḥāqt

15

ηρνησατο δε σαρρα λεγουσα ουκ εγελασα εφοβηθη γαρ και ειπεν ουχι αλλα εγελασας

ērñēsato de sarra legousa ouk egelasa ephobēthē gar kai eipen ouchi anga egelastas

* * * * *

16 And the men rose up from thence, and looked out toward Sodom; and Abraham went with them to bring them on the way.

16

ויקמו משם האנשים וישקפו על־פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם:

vai·ya·ku·mu mi·sham ha·'a·na·shim vai·yash·ki·fu al·pe·nei se·dom ve·'av·ra·ham ho·lech im·mam le·shal·le·cham.

16

וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאָנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל־פְּנֵי סְדֹם וְאַבְרָהָם הָלַךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם:

wayyāqúmû miššām ḥā³ʾanāšîm wayyašqîpû ʿal·pənê sədōm wə³ʾabrāhām hōlēk ʿimmām ləšalləḥām

16

εξανασταντες δε εκειθεν οι ανδρες κατεβλεψαν επι προσωπον σοδομων και γομορρας αβρααμ δε συνεπορευετο μετ' αυτων συμπροπεμπων αυτους

eξανastantes de ekeithen oi andres kateblepsan epi prosōpon sodomōn kai gomorras abraam de suneporeueto met' autōn sumpropempōn autous

* * * * *

17 And Yahowah said: 'Shall I hide from Abraham that which I am doing;

17

ויהוה אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה:

va·yvh a·mar ham·chas·seh a·ni me·'av·ra·ham a·sher a·ni o·seh.

17

וְיִהְיֶה אִמְרַת הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה:

wyhwh(waḏdōnāy) ḏāmār haməḵasseḥ ḏānī mēḏabrāhām ḏāšer ḏānī ḏōšeḥ

17

ο δε κυριος(יהוה) ειπεν μη κρυψω εγω απο αβρααμ του παιδος μου α εγω ποιω

o de kurios(yhvh) eipen mē krupsō egō apo abraam tou paidos mou a egō poiō

* * * * *

18 seeing that Abraham shall surely become a great and mighty nation, and all the nations of the earth shall be blessed in him?

18

ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גויי הארץ:

ve·'av·ra·ham ha·yov yih·yeh le·go·vy ga·do·vl ve·'a·tzum ve·niv·re·chu vov kol go·v·yei ha·'a·retz.

18

וְאַבְרָהָם הָיָו יִהְיֶה לְגוֹי גָדוֹל וְעָצוּם וְנִבְרָכוּ בּוֹ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ:

wəḏabrāhām hāyō yihyeḥ ləḡōy gādōl wəḏāšūm wənībrəḵû bō kōl gōyē hāḏāres

18

αβρααμ δε γινομενος εσται εις εθνος μεγα και πολυ και ενευλογηθησονται εν αυτω παντα τα εθνη της γης

abraam de ginomenos estai eis ethnos mega kai polu kai eneulogēthēsontai en autō panta ta ethnē tēs gēs

* * * * *

19 For I have known him, to the end that he may command his children and his household after him, that they may keep the way of Yahowah, to do righteousness and justice; to the end that Yahowah may bring upon Abraham that which He hath spoken of him.'

19

כי ידעתיו למען אשר יצוה את־בניו ואת־ביתו אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא יהוה על־אברהם את אשר־דבר עליו:

ki ye-da'tiv le-ma'an a-sher ye-tzav-veh et-ba-nav ve-et-bei-tov a-cha-rav ve-sha-me-ru de-rech yhvh la'a-so-vt tze-da-kah u-mish-pat le-ma'an ha-vi yhvh al-av-ra-ham et a-sher-dib-ber a-lav.

19

כִּי יִדְעֹתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו:

kî yəda'tîw ləma'an ʔāšer yəšawweh ʔet-bānāyw wəʔet-bêtô ʔahārāyw wəšāmrû dérek yhw(ʔādōnāy) la'āsôt šəḏāqāh ūmišpāt ləma'an hābī' yhw(ʔādōnāy) ʿal-ʾabrāhām ʔēt ʔāšer-dibber ʿālāyw

19

ηδειν γαρ οτι συνταξει τοις υιοις αυτου και τω οικω αυτου μετ' αυτον και φυλαξουσιν τας οδους κυριου(יהוה) ποιειν δικαιοσυνην και κρισιν οπως αν επαγαγη κυριος(יהוה) επι αβρααμ παντα οσα ελαλησεν προς αυτον

ēdein gar oti suntaẓei tois uiōis autou kai tō oikō autou met' auton kai phulaξousin tas odous kuriou(yhvh) poiein dikaiosunēn kai krisin opōs an epagagē kurios(yhvh) epi abraam panta osa elalēsen pros auton

* * * * *

20 And Yahowah said: 'Verily, the cry of Sodom and Gomorrah is great, and, verily, their sin is exceeding grievous.'

20

ויאמר יהוה זעקת סדם ועמרה כי־רבה וחסאתם כי כבדה מאד:

vai-yo-mer yhvh za-'a-kat se-dom va-'a-mo-rah ki-rab-bah ve-chat-ta-tam ki cha-ve-dah me-'od.

20

וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סְדָם וְעִמְרָה כִּי־רַבָּה וְחִסָּתָם כִּי כְבֹדָה מְאֹד:

wayyōmer yhw(ʔādōnāy) za'āqat šəḏōm wa'āmōrāh kî-rābbāh wəḥāṭṭā'ṭām kî kābdāh mə'ōd

20

ειπεν δε κυριος(יהוה) κραυγη σοδομων και γομορρας πεπληθυνται και αι αμαρτιαι αυτων μεγαλαι σφοδρα

eipen de kurios(yhvh) kraugē sodomōn kai gomorras peplēthuntai kai ai amartiai autōn megalai sphodra

* * * * *

21 I will go down now, and see whether they have done altogether according to the cry of it, which is come unto Me; and if not, I will know.'

21

אֲרַדְהָנָא וְאֲרֹאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבְּאֵה אֵלַי עֲשׂוּ כְלָהּ וְאִם־לֹא אֲדַעָהּ:

e·ra·dah-na ve·'er·'eh hak·ke·tza·'a·ka·tah hab·ba·'ah e·lai a·su ka·lah ve·'im-lo e·da·'ah.

21

אֲרַדְהָנָא וְאֲרֹאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבְּאֵה אֵלַי עֲשׂוּ כְלָהּ וְאִם־לֹא אֲדַעָהּ:

ʿērādā^h-nnāʾ wəʿer^ʿe^h hakkəṣa^ʿāqāṭā^h habbāʾā^h ʿēlay ʿāsû kālā^h wəʾim-lōʾ ʿēdā^ʿā^h

21

καταβας ουν οψομαι ει κατα την κραυγην αυτων την ερχομενην προς με συντελουνται ει δε μη ινα γνω

katabas oun opsomai ei kata tēn kraugēn autōn tēn erchomenēn pros me suntelountai ei de mē ina gnō

* * * * *

22 And the men turned from thence, and went toward Sodom; but Abraham stood yet before Yahowah.

22

וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה וְאַבְרָהָם עֹדְנוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה:

vai·yif·nu mi·sham ha·'a·na·shim vai·ye·le·chu se·do·mah ve·'av·ra·ham o·v·den·nu o·med lif·nei yhv^h.

22

וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה וְאַבְרָהָם עֹדְנוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה:

wayyīpnū miššām hāʾānāšīm wayyēlkū səḏōmā^h wəʾābrāhām ʿôḏēnnū ʿōmēd lipnē yhw^h(ʾādōnāy)

22

και αποστρεψαντες εκειθεν οι ανδρες ηλθον εις σοδομα αβρααμ δε ην εστηκως εναντιον κυριου(יהוה)

kai apostrepsantes ekeithen oi andres ēlthon eis sodoma abraam de ēn estēkōs enantion kuriou(yhv^h)

* * * * *

23 And Abraham drew near, and said: 'Wilt Thou indeed sweep away the righteous with the wicked?'

23

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם־רָשָׁע:

vai·yig·gash av·ra·ham vai·yo·mar ha·'af tis·peh tzad·dik im·ra·sha.

23

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עַם־רָשָׁע:

wayyiggaš ʿabrāhām wayyōʿmar haʿāp tisper^h šaddîq ʿim-rāšā^c

23

και εγγισας αβρααμ ειπεν μη συναπολεσης δικαιον μετα ασεβους και εσται ο δικαιος ως ο ασεβης

kai eggisas abraam eipen mē sunapolesēs dikaion meta asevous kai estai o dikaios ōs o asebēs

* * * * *

24 Peradventure there are fifty righteous within the city; wilt Thou indeed sweep away and not forgive the place for the fifty righteous that are therein?

24

אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא־תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה:

u·lai yesh cha·mi·shim tzad·di·kim be·to·vch ha·'ir ha·'af tis·peh ve·lo·tis·sa lam·ma·ko·vm le·ma·'an cha·mi·shim ha·tzad·di·kim a·sher be·kir·bah.

24

אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא־תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה:

ʿûlay yēš ḥāmiššîm šaddîqîm baṯōk hāʿir haʿāp tisper^h wəlōʿ-ṭiššāʿ lammāqôm ləmaʿan ḥāmiššîm haššaddîqîm ʿāšer beqirbāh

24

εαν ωσιν πεντηκοντα δικαιοι εν τη πολει απολεις αυτους ουκ ανησεις παντα τον τοπον ενεκεν των πεντηκοντα δικαιων εαν ωσιν εν αυτη

ean ōsin pentēkonta dikaioi en tē polei apoleis autous ouk anēseis panta ton topon eneken tōn pentēkonta dikaiōn ean ōsin en autē

* * * * *

25 That be far from Thee to do after this manner, to slay the righteous with the wicked, that so the righteous should be as the wicked; that be far from Thee; shall not the judge of all the earth do justly?'

25

חללה לך מעשת כדבר הזה להמית צדיק עם־רשע והיה כצדיק כרשע חללה לך השפט כל־הארץ לא יעשה משפט:

cha·li·lah le·cha me·'a·sot kad·da·var haz·zeh le·ha·mit tzad·dik im·ra·sha ve·ha·yah cha·tzad·dik ka·ra·sha
cha·li·lah lach ha·sho·fet kol·ha·'a·retz lo ya·'a·seh mish·pat.

25

חָלְלָהּ לְךָ מַעֲשֵׂת בְּדַבָּר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עַם־רָשָׁע וְהָיָה כְּצְדִיק בְּרָשָׁע חָלְלָהּ לְךָ הַשֵּׁפֶט בְּלֹא־אָרָץ לֹא יַעֲשֶׂה
מִשְׁפָּט:

ḥālīlā^h lləḵā mē^cāsōṭ kaddābār hazze^h ləhāmīt ṣaddīq ^cim-rāšā^c wəhāyā^h ḵaṣṣaddīq kārāšā^c ḥālīlā^h llāḵ
hāšōpēt kol-hā^ʔāreṣ lō^ʔ ya^cāše^h mišpāt

25

μηδαμῶς σὺ ποιήσεις ὡς τὸ ρῆμα τοῦτο τοῦ αποκτεῖναι δίκαιον μετὰ ἀσεβούς καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβῆς
μηδαμῶς ὁ κρινὼν πασαν τὴν γῆν οὐ ποιήσεις κρίσιν

mēdamōs su poiēseis ōs to rēma touto tou apokteinai dikaion meta asevous kai estai o dikaios ōs o asebēs
mēdamōs o krinōn pasan tēn gēn ou poiēseis krisin

* * * * *

26 And Yahowah said: 'If I find in Sodom fifty righteous within the city, then I will forgive all the place for their sake.'

26

וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֶמְצָא בְּסֹדֶם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאֵתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בְּעַבְוֹרָם:

vai·yo·mer yhvh im·em·tza vis·dom cha·mi·shim tzad·di·kim be·to·vch ha·'ir ve·na·sa·ti le·chol·
ham·ma·ko·vm ba·'a·vu·ram.

26

וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֶמְצָא בְּסֹדֶם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאֵתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בְּעַבְוֹרָם:

wayyō^ʔmer yhw^h(^ʔādōnāy) ^ʔim-^ʔemsā^ʔ bīsdōm ḥāmiššīm ṣaddīqīm bəṭōḵ hā^cir wənāšā^ʔṭī ləkol-hammāqōm
ba^cābūrām

26

εἶπεν δε κυριος(יהוה) εαν ευρω εν σοδομοις πεντηκοντα δικαιους εν τη πολει αφησω παντα τον τοπον δι' αυτους

eipen de kurios(yhvh) ean eurō en sodomois pentēkonta dikaiou en tē polei aphēsō panta ton topon di' autous

* * * * *

27 And Abraham answered and said: 'Behold now, I have taken upon me to speak unto the Lord, who am but dust and ashes.'

27

וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאֵלֵתִי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי וְאֲנִי עֹפָר וָאֵפֶר:

vai·ya·'an av·ra·ham vai·yo·mar hin·neh·na ho·v·'al·ti le·dab·ber el·a·do·nai ve·'a·no·chi a·far va·'e·fer.

27

וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִהְיֶנָּה הוֹאֵלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי וְאַנְכִי עֹפֵר וְאַפָּר:

wayyá'an ʾabrāhām wayyōʾmar hinnē^h-nāʾ hōʾáltî ləḏabbēr ʿel-ʾādōnāy wəʾānōkî ʿāpār wāʿēper

27

και αποκριθεις αβρααμ ειπεν νυν ηρξαμην λαλησαι προς τον κυριον εγω δε ειμι γη και σποδος

kai apokritheis abraam eipen nun ērξamēn lalēsai pros ton kurion egō de eimi gē kai spodos

* * * * *

28 Peradventure there shall lack five of the fifty righteous; wilt Thou destroy all the city for lack of five? And He said: 'I will not destroy it, if I find there forty and five.'

28

אולי יחסרון חמשים הצדיקים חמשה התשחית בחמשה את־כל־העיר ויאמר לא אשחית אם־אמצא שם ארבעים וחמשה:

u·lai yach·se·run cha·mi·shim ha·tzad·di·kim cha·mi·shah ha·tash·chit ba·cha·mi·shah et·kol·ha·'ir vai·yo·mer lo ash·chit im·em·tza sham ar·ba·'im va·cha·mi·shah.

28

אולי יחסרון חמשים הצדיקים חמשה התשחית בחמשה את־כל־העיר ויאמר לא אשחית אם־אמצא שם ארבעים וחמשה:

ʿūlay yaḥsərûn ḥāmiššîm haṣṣaddîqîm ḥāmiššā^h hātašhîṭ baḥāmiššā^h ʿeṭ·kol·hāʿîr wayyōʾmer lōʾ ʾašhîṭ ʾim-ʿemšāʾ šām ʾarbāʿîm waḥāmiššā^h

28

εαν δε ελαττονωθωσιν οι πεντηκοντα δικαιοι πεντε απολεις ενεκεν των πεντε πασαν την πολιν και ειπεν ου μη απολεσω εαν ευρω εκει τεσσαρακοντα πεντε

ean de elattonōthōsin oi pentēkonta dikaioi pente apoleis eneken tōn pente pasan tēn polin kai eipen ou mē apolesō ean eurō ekei tessarakonta pente

* * * * *

29 And he spoke unto Him yet again, and said: 'Peradventure there shall be forty found there.' And He said: 'I will not do it for the forty's sake.'

29

ויסף עוד לדבר אליו ויאמר אולי ימצאון שם ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור הארבעים:

vai·yo·sef o·vd le·dab·ber e·lav vai·yo·mar u·lai yim·ma·tze·'un sham ar·ba·'im vai·yo·mer lo e·'e·seh ba·'a·vur
ha·'ar·ba·'im.

29

וַיִּסֹף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בְּעִבּוֹר הָאַרְבָּעִים:

wayyōsef ʿōd ləḏabbēr ʿēlāyw wayyōmar ʿūlay yimmāšʿûn šām ʿarbāʿim wayyōmer lō ʿeʿēseh baʿābūr
hāʿarbāʿim

29

και προσεθηκεν επι λαλησαι προς αυτον και ειπεν εαν δε ευρεθωσιν εκει τεσσαρακοντα και ειπεν ου μη
απολεσω ενεκεν των τεσσαρακοντα

kai prosethēken eti lalēsai pros auton kai eipen ean de eurethōsin ekei tessarakonta kai eipen ou mē apolesō
eneken tōn tessarakonta

* * * * *

30 And he said: 'Oh, let not the Lord be angry, and I will speak. Peradventure there shall thirty be found there.' And He said: 'I will not do it, if I find thirty there.'

30

וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לֵאדֹנָי וְאִדְבַרְהָ אֱלֹהֵי יִמְצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אֶם־אֶמְצְא שָׁם שְׁלֹשִׁים:

vai·yo·mer al·na yi·char la·do·nai va·'a·dab·be·rah u·lai yim·ma·tze·'un sham she·lo·shim vai·yo·mer lo
e·'e·seh im·em·tza sham she·lo·shim.

30

וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לֵאדֹנָי וְאִדְבַרְהָ אֱלֹהֵי יִמְצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אֶם־אֶמְצְא שָׁם שְׁלֹשִׁים:
שְׁלֹשִׁים:

wayyōmer ʿal·nāʿ yīḥar laḏōnāy waʿādabbērāh ʿūlay yimmāšʿûn šām šəlōšîm wayyōmer lō ʿeʿēseh ʿim·
ʿemšāʿ šām šəlōšîm

30

και ειπεν μη τι κυριε εαν λαλησω εαν δε ευρεθωσιν εκει τριακοντα και ειπεν ου μη απολεσω εαν ευρω εκει
τριακοντα

kai eipen mē ti kurie ean lalēsō ean de eurethōsin ekei triakonta kai eipen ou mē apolesō ean eurō ekei triakonta

* * * * *

31 And he said: 'Behold now, I have taken upon me to speak unto the Lord. Peradventure there shall be twenty found there.' And He said: 'I will not destroy it for the twenty's sake.'

31

ויאמר הנהנא הואלתי לדבר אל־אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים:

vai·yo·mer hin·neh·na ho·v·'al·ti le·dab·ber el·a·do·nai u·lai yim·ma·tze·'un sham es·rim vai·yo·mer lo ash·chit
ba·'a·vur ha·'es·rim.

31

וַיֹּאמֶר הַנְּהֵנָּא הוּאֹלְתִי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי אֲוֹלִי יִמְצְאוּן שֵׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחֵיֶת בְּעַבְוֹר
הָעֶשְׂרִים:

wayyō'mer hinnē^h-nā^ʔ hō'altî ləḏabbēr ʔel-ʔādōnāy ʔūlay yimmāš'ûn šām 'eśrîm wayyō'mer lō' ʔašhîṭ
ba'ābûr hā'eśrîm

31

και ειπεν επειδη εχω λαλησαι προς τον κυριον εαν δε ευρεθωσιν εκει εικοσι και ειπεν ου μη απολεσω ενεκεν των εικοσι

kai eipen epeidē echō lalēsai pros ton kurion ean de eurethōsin ekei eikosi kai eipen ou mē apolesō eneken tōn eikosi

* * * * *

32 And he said: 'Oh, let not the Lord be angry, and I will speak yet but this once. Peradventure ten shall be found there.' And He said: 'I will not destroy it for the ten's sake.'

32

ויאמר אל־נא יחר לאדני ואדברה אַךְ־הַפֶּעַם אֲוֹלִי יִמְצְאוּן שֵׁם עֶשְׂרֵה וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחֵיֶת בְּעַבְוֹר הָעֶשְׂרֵה:

vai·yo·mer al·na yi·char la·do·nai va·'a·dab·be·rah ach·hap·pa·'am u·lai yim·ma·tze·'un sham a·sa·rah
vai·yo·mer lo ash·chit ba·'a·vur ha·'a·sa·rah.

32

וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לְאֲדֹנָי וְאֲדַבְּרָה אַךְ־הַפֶּעַם אֲוֹלִי יִמְצְאוּן שֵׁם עֶשְׂרֵה וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחֵיֶת בְּעַבְוֹר
הָעֶשְׂרֵה:

wayyō'mer ʔal-nā' yīḥar la'ḏōnāy wa'ādabbērā^h ʔak·happá'am ʔūlay yimmāš'ûn šām 'āśārā^h wayyō'mer lō'
ʔašhîṭ ba'ābûr hā'āśārā^h

32

και ειπεν μη τι κυριε εαν λαλησω ετι απαξ εαν δε ευρεθωσιν εκει δεκα και ειπεν ου μη απολεσω ενεκεν των δεκα

kai eipen mē ti kurie ean lalēsō eti apaξ ean de eurethōsin ekei deka kai eipen ou mē apolesō eneken tōn deka

* * * * *

33 And Yahowah went His way, as soon as He had left off speaking to Abraham; and Abraham returned unto his place.

33

וַיֵּלֶךְ יְהוָה כְּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְמוֹ:

vai·ye·lech yhvh ka·'a·sher kil·lah le·dab·ber el·av·ra·ham ve·'av·ra·ham shav lim·ko·mov.

33

וַיֵּלֶךְ יְהוָה כְּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְמוֹ:

wayyēlek yhwh(ʔādōnāy) kaʔāšer killā^h ləḏabbēr ʔel-ʔabrāhām wəʔabrāhām šāb limqōmō

33

απηλθεν δε κυριος(יהוה) ως επαυσατο λαλων τω αβρααμ και αβρααμ απεστρεψεν εις τον τοπον αυτου

apēlthen de kurios(yhvh) ōs epausato lalōn tō abraam kai abraam apestrepsen eis ton topon autou

* * * * *

GENESIS 19

1 And the two angels came to Sodom at even; and Lot sat in the gate of Sodom; and Lot saw them, and rose up to meet them; and he fell down on his face to the earth;

1

וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סָדְמָה בְּעֶרֶב וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר־סֹדֶם וַיִּרְאֶה לֹט וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים אֵימָה אֶרְצָה:

vai·ya·vo·'u she·nei ham·mal·'a·chim se·do·mah ba·'e·rev ve·lo·vt yo·shev be·sha·'ar·se·dom vai·yar·-lo·vt
vai·ya·kam lik·ra·tam vai·yish·ta·chu ap·pa·yim a·re·tzah.

1

וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סָדְמָה בְּעֶרֶב וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר־סֹדֶם וַיִּרְאֶה לֹט וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים אֵימָה אֶרְצָה:

אֶרְצָה:

wayyābōʔû šənē hammaḷpākīm səḏōmā^h bāʿereḇ wəlōt yōšēḇ bəšaʿar-səḏōm wayyar³-lōt wayyāqom
liqrāʔtām wayyištāḥū ʔappāyim ʔāršā^h

1

ηλθον δε οι δυο αγγελιοι εις σοδομα εσπερας λωτ δε εκαθητο παρα την πυλην σοδομων ιδων δε λωτ εξανεστη
εις συναντησιν αυτοις και προσεκυνησεν τω προσωπω επι την γην

ēlthon de oi duo aggeloi eis sodoma esperas lōt de ekathēto para tēn pulēn sodomōn idōn de lōt ežanestē eis
sunantēsīn autois kai prosekunēsen tō prosōpō epi tēn gēn

* * * * *

2 and he said: 'Behold now, my lords, turn aside, I pray you, into your servant's house, and tarry all night, and wash your feet, and ye shall rise up early, and go on your way.' And they said: 'Nay; but we will abide in the broad place all night.'

2

ויאמר הנה נא־אדני סורו נא אל־בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם ויאמרו
לא כי ברחוב נלין:

vai·yo·mer hin·neh na-a·do·nai su·ru na el-beit av·de·chem ve·li·nu ve-ra·cha·tzu rag·lei·chem
ve·hish·kam·tem va·ha·lach·tem le·dar·ke·chem vai·yo·me·ru lo ki va·re·cho·vv na·lin.

2

וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא־אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל־בַּיִת עֲבָדְכֶם וְלִינוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם
וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בְרַחוּב נָלִין:

wayyōmer hinne^h nnā^ʔ-ādōnay sūrū nā^ʔ ʔel-bêt ʿabdəkem wəlīnū wəraḥšū raglêk^{em} wəhiškamtem
wahələk^{tt}tem lədarkək^{em} wayyō^ʔmərū llō^ʔ kī bārəḥōb nālīn

2

και ειπεν ιδου κυριοι εκκλινατε εις τον οικον του παιδος υμων και καταλυσατε και νιψασθε τους ποδας υμων
και ορθρισαντες απελευσεσθε εις την οδον υμων ειπαν δε ουχι αλλ' εν τη πλατεια καταλυσομεν

kai eipen idou kurioi ekkline eis ton oikon tou paidos umōn kai katalusate kai nipsasthe tous podas umōn kai
orthrisantes apeleusesthe eis tēn odon umōn eipan de ouchi ang' en tē plateia katalusomen

* * * * *

3 And he urged them greatly; and they turned in unto him, and entered into his house; and he made them a feast, and did bake unleavened bread, and they did eat.

3

ויפצרבם מאד ויסרו אליו ויבאו אל־ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו:

vai·yif·tzar·bam me·'od vai·ya·su·ru e·lav vai·ya·vo·'u el-bei·tov vai·ya·'as la·hem mish·teh u·ma·tzo·vt a·fah
vai·yo·che·lu.

3

וַיִּפְצַרְבָּם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אֶפֶה וַיֹּאכְלוּ:

wayyipšar-bām mə^ʔōd wayyāsūrū ʔelāyw wayyābō^ʔū ʔel-bêtō wayyá^ʿas lāhem mište^h ûmaššōt ʔāpā^h
wayyō^ʔkēlū

3

και κατεβιαζετο αυτους και εξεκλιναν προς αυτον και εισηλθον εις την οικιαν αυτου και εποιησεν αυτοις ποτον και αζυμους επεψεν αυτοις και εφαγον

kai katebiazeto autous kai eẓeklinan pros auton kai eisēlthon eis tēn oikian autou kai epoiēsen autois poton kai azumous epepsen autois kai ephagon

* * * * *

4 But before they lay down, the men of the city, even the men of Sodom, compassed the house round, both young and old, all the people from every quarter.

4

טרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על-הבית מנער ועד-זקן כל-העם מקצה:

te·rem yish·ka·vu ve·'an·shei ha·'ir an·shei se·dom na·sab·bu al·hab·ba·yit min·na·'ar ve·'ad·za·ken kol·ha·'am mik·ka·tzeh.

4

טָרֵם יִשְׁכְּבוּ וְאֲנָשֵׁי הָעִיר אֲנָשֵׁי סְדֹם נִסְבוּ עַל־הַבַּיִת מִנְעָר וְעַד־זָקֵן כָּל־הָעָם מִקְצֵה:

ṭerem yiškābû wəʿanšê hā'ir ʿanšê səḏôm nāsābbû ʿal·habbāyit minnā'ar wə'ad·zāqēn kol·hā'ām miqqāṣe^h

4

προ του κοιμηθηναι και οι ανδρες της πολεως οι σοδομιται περιεκυκλωσαν την οικιαν απο νεανισκου εως πρεσβυτερου απας ο λαος αμα

pro tou koimēthēnai kai oi andres tēs poleōs oi sodomitai periekuklōsan tēn oikian apo neaniskou eōs presbuterou apas o laos ama

* * * * *

5 And they called unto Lot, and said unto him: 'Where are the men that came in to thee this night? bring them out unto us, that we may know them.'

5

ויקראו אל-לוט ויאמרו לו איה האנשים אשר-באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אתם:

vai·yik·re·'u el·lo·vt vai·yo·me·ru lov ai·yeh ha·'a·na·shim a·sher·ba·'u e·lei·cha hal·la·ye·lah ho·v·tzi·'em e·lei·nu ve·ne·de·'ah o·tam.

5

וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֵיךָ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלַּיְלָה הוֹצֵאם אֵלַינוּ וְנִדְעָה אֹתָם:

wayyiqrəʿû ʿel·lōṭ wayyōʾmərû lô ʿayyē^h hāʿānāšîm ʿāšer·bāʾû ʿēle^ykā hallāylā^h hōšîʿēm ʿelēnû wənēd^cā^h ʿōṭām

5

και εξεκαλουντο τον λωτ και ελεγον προς αυτον που εισιν οι ανδρες οι εισελθοντες προς σε την νυκτα εξαγαγε
αυτους προς ημας ινα συγγενωμεθα αυτοις

kai eḗkhalounto ton lōt kai elegon pros auton pou eisin oi andres oi eiselthontes pros se tēn nukta eḗgagage
autous pros ēmas ina suggenōmetha autois

* * * * *

6 And Lot went out unto them to the door, and shut the door after him.

6

ויצא אלהם לוט הפתחה והדלת סגר אחריו:

vai·ye·tze a·le·hem lo·vt hap·pet·chah ve·had·de·let sa·gar a·cha·rav.

6

וַיֵּצֵא אֱלֹהִים לוֹט הַפֶּתַחַה וְהַדְּלֵת סָגַר אַחֲרָיו:

wayyēṣēʾ ʾālēhem lōt happéṭḥāh wəhaddéleṭ sāgar ʾaḥārāyw

6

εξηλθεν δε λωτ προς αυτους προς το προθυρον την δε θυραν προσεωξεν οπισω αυτου

eḗlthen de lōt pros autous pros to prothuron tēn de thuran proseōxen opisō autou

* * * * *

7 And he said: 'I pray you, my brethren, do not so wickedly.

7

ויאמר אל־נא אחי תרעו:

vai·yo·mar al·na a·chai ta·re·'u.

7

וַיֹּאמֶר אֶל־נָא אֲחִי תִרְעוּ:

wayyōmar ʾal·nāʾ ʾaḥay tārēʿû

7

ειπεν δε προς αυτους μηδαμωσ αδελφοι μη πονηρευσησθε

eipen de pros autous mēdamōs adelphoi mē ponēreusēsthe

* * * * *

8 Behold now, I have two daughters that have not known man; let me, I pray you, bring them out unto you, and do ye to them as is good in your eyes; only unto these men do nothing; forasmuch as they are come under the shadow of my roof.'

8

הנהנא לי שתי בנות אשר לא־ידעו איש אוציאה־נא אתהן אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם רק לאנשים
האל אל־תעשו דבר כִּי־על־כן באו בצל קרתי:

hin·neh-na li she·tei va·no·vt a·sher lo·ya·de·'u ish o·v·tzi·'ah-na et·hen a·lei·chem va·'a·su la·hen kat·to·vv
be·'ei·nei·chem rak la·'a·na·shim ha·'el al·ta·'a·su da·var ki·al·ken ba·'u be·tsel ko·ra·ti.

8

הנהנא לי שתי בנות אשר לא־ידעו איש אוציאה־נא אתהן אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם רק
לאנשים האל אל־תעשו דבר כִּי־על־כן באו בצל קרתי:

hinnē^h-nā³ lī štē bānôt³ ʾāšer lō³-yād^cû ʾiš ʾôšî³ā^h-nnā³ ʾeṯhen ʾălêkem waʿāsû lāhen kaṭṭôb bəʿênêkem raq
lāʾānāšîm hāʾēl ʾal-taʿāsû dābār kî-ʿal-kēn bāʾû bəṣ̄el qōrāṯî

8

εισιν δε μοι δυο θυγατερες αι ουκ εγνωσαν ανδρα εξαξω αυτας προς υμας και χρησασθε αυταις καθα αν
αρεσκη υμιν μονον εις τους ανδρας τουτους μη ποιησητε μηδεν αδικον ου εινεκεν εισηλθον υπο την σκεπην
των δοκων μου

eisin de moi duo thugateres ai ouk egnōsan andra eḡaxō autas pros umas kai chrēsasthe autais katha an
areskē umin monon eis tous andras toutous mē poiēsēte mēden adikon ou eineken eisēlthon upo tēn skepēn tōn dokōn
mou

* * * * *

9 And they said: 'Stand back.' And they said: 'This one fellow came in to sojourn, and he will needs play the judge; now will we deal worse with thee, than with them.' And they pressed sore upon the man, even Lot, and drew near to break the door.

9

ויאמרו גש־הלאה ויאמרו האחד בא־לגור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם ויפצרו באיש בלוט מאד
ויגשו לשבר הדלת:

vai·yo·me·ru gesh·ha·le·'ah vai·yo·me·ru ha·'e·chad ba·la·gur vai·yish·pot sha·fo·vt at·tah na·ra le·cha me·hem
vai·yif·tze·ru va·'ish be·lo·vt me·'od vai·yig·ge·shu lish·bor had·da·let.

9

ויאמרו גש־הלאה ויאמרו האחד בא־לגור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם ויפצרו באיש בלוט
מאד ויגשו לשבר הדלת:

wayyō³mārû geš-hál³ā^h wayyō³mārû hā³eḥād bā³-lāgûr wayyišpōt šāpōt ³attā^h nāra³ ləḵā mēhem
wayyipšerû bā³iš bəlōt mō³ōd wayyiggəšû lišbōr haddālet

9

ειπαν δε αποστα εκει εις ηλθες παροικειν μη και κρισιν κρινειν νυν ουν σε κακωσομεν μαλλον η εκεινους και
παρεβιαζοντο τον ανδρα τον λωτ σφοδρα και ηγγισαν συντριψαι την θυραν

eipan de apostā ekei eis ēlthes paroikein mē kai krisin krinein nun oun se kakōsomen mangon ē ekeinous kai
parebiazonto ton andra ton lōt sphodra kai ēggisan suntripsai tēn thuran

* * * * *

10 But the men put forth their hand, and brought Lot into the house to them, and the door they shut.

10

וישלחו האנשים את־ידם ויביאו את־לוט אליהם הביתה ואת־הדלת סגרו:

vai-yish-le-chu ha-'a-na-shim et-ya-dam vai-ya-vi-'u et-lo-vt a-lei-hem hab-ba-ye-tah ve-'et-had-de-let sa-ga-ru.

10

וישלחו האנשים את־יָדָם ויביאו את־לוֹט אֶל־יְהִים הַבַּיְתָה וְאֶת־הַדְּלֶת סָגְרוּ:

wayyišləḥû hā³ānāšim ³et-yādām wayyābî³û ³et-lōt ³ālêhem habbāytā^h wə³et-haddelet sāgārû

10

εκτειναντες δε οι ανδρες τας χειρας εισεσπασαντο τον λωτ προς εαυτους εις τον οικον και την θυραν του οικου
απεκλεισαν

ekteinantes de oi andres tas cheiras eisespasanto ton lōt pros eautous eis ton oikon kai tēn thuran tou oikou
apekleisan

* * * * *

11 And they smote the men that were at the door of the house with blindness, both small and great; so that they wearied themselves to find the door.

11

ואת־האנשים אשר־פתח הבית הכו בסנורים מקטן ועד־גדול וילאו למצא הפתח:

ve-'et-ha-'a-na-shim a-sher-pe-tach hab-ba-yit hik-ku bas-san-ve-rim mik-ka-ton ve-'ad-ga-do-vl vai-yil-'u
lim-tzo hap-pa-tach.

11

וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פָּתַח הַבַּיִת הִכּוּ בַּסְּנוּרִים מִקָּטָן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּלְאוּ לְמֹצֵא הַפֶּתַח:

wə³et-hā³ānāšim ³āšer-pétaḥ habbāyiṭ hikkû bassanwērīm miqqāṭōn wə³ad-gādōl wayyil³ū limšō³ happātaḥ

11

τους δε ανδρας τους οντας επι της θυρας του οικου επαταξαν αορασια απο μικρου εως μεγαλου και παρελuthισαν ζητουντες την θυραν

tous de andras tous ontas epi tēs thuras tou oikou epataξαν aorasia apo mikrou eōs megalou kai pareluthēsan zētountes tēn thuran

* * * * *

12 And the men said unto Lot: 'Hast thou here any besides? son-in-law, and thy sons, and thy daughters, and whomsoever thou hast in the city; bring them out of the place;

12

ויאמרו האנשים אל-לוט עד מי-לך פה חתן ובניך ובנותיך וכל אשר-לך בעיר הוצא מן-המקום:

vai-yo-me·ru ha·'a·na·shim el-lo·vt od mi·le·cha foh cha·tan u·va·nei·cha u·ve·no·tei·cha ve·chol a·sher·le·cha ba·'ir ho·v·tze min·ham·ma·ko·vm.

12

ויאמרו האנשים אל-לוט עד מי-לך פה חתן ובניך ובנותיך וכל אשר-לך בעיר הוצא מן-המקום:

wayyō³mārû hā³anāšîm ³el-lōt ³ōd mî-ləḵā pō^h ḥātān ûbāne³ḵā ûbənōte³ḵā wəḵōl ³āšer-ləḵā bā'ir hōšē³ min-hammāqôm

12

ειπαν δε οι ανδρες προς λωτ εστιν τις σοι ωδε γαμβροι η υιοι η θυγατερες η ει τις σοι αλλος εστιν εν τη πολει εξαγαγε εκ του τοπου τουτου

eipan de oi andres pros lōt estin tis soi ōde gambroi ē uioui ē thugateres ē ei tis soi angos estin en tē polei eḡagage ek tou topou toutou

* * * * *

13 for we will destroy this place, because the cry of them is waxed great before Yahowah; and Yahowah hath sent us to destroy it.'

13

כי-משחתים אנחנו את-המקום הזה כי-גדלה צעקתם את-פני יהוה וישלחנו יהוה לשחתה:

ki-mash·chi·tim a·nach·nu et·ham·ma·ko·vm haz·zeh ki·ga·de·lah tza·'a·ka·tam et·pe·nei yhvh vay·shal·le·che·nu yhvh le·sha·cha·tah.

13

כי-משחתים אנחנו את-המקום הזה כי-גדלה צעקתם את-פני יהוה וישלחנו יהוה לשחתה:

kî-mašḥîṯîm ³anāḥnû ³et·hammāqôm hazze^h kî-gāḏlā^h ṣa³āqāṭām ³et·pōnē yhw^h(³ādōnāy) wayəšalləḥēnû yhw^h(³ādōnāy) ləšəḥāṭāh

13

οτι απολλυμεν ημεις τον τοπον τουτον οτι υψωθη η κραυγη αυτων εναντιον κυριου(יהוה) και απεστειλεν ημας κυριος(יהוה) εκτριψαι αυτην

oti apongumen ēmeis ton topon touton oti upsōthē ē kraugē autōn enantion kuriou(yhvh) kai apesteilen ēmas kurios(yhvh) ektripsai autēn

* * * * *

14 And Lot went out, and spoke unto his sons-in-law, who married his daughters, and said: 'Up, get you out of this place; for Yahowah will destroy the city.' But he seemed unto his sons-in-law as one that jested.

14

ויצא לוט וידבר אל־חתניו לקחי בנתיו ויאמר קומו צאו מן־המקום הזה כי־משחית יהוה את־העיר ויהי כמצחק בעיני חתניו:

vai·ye·tze lo·vt vay·dab·ber el·cha·ta·nav lo·ke·chei ve·no·tav vai·yo·mer ku·mu tze·'u min·ham·ma·ko·vm haz·zeh ki·mash·chit yhvh et·ha·'ir vay·hi chim·tza·chek be·'ei·nei cha·ta·nav.

14

וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל־חַתָּנָיו לְקַחֵי בְנֹתָיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־מִשְׁחִית יְהוָה אֶת־הָעִיר וַיְהִי כַּמְצַחֵק בְּעֵינֵי חַתָּנָיו:

wayyēsē³ lôṭ wayəḏabbēr ³el-ḥăṭānāyw lōqhê ḥenōṭāyw wayyō³mer qúmû ššə³û min·hammāqôm hazze^h kî·mašhîṭ yhw(ʿăḏōnāy) ³et·hā'îr wayəhî kîmṣahēq bə'ênê ḥăṭānāyw

14

εξηλθεν δε λωτ και ελαλησεν προς τους γαμβρους αυτου τους ειληφοτας τας θυγατερας αυτου και ειπεν αναστητε και εξελθατε εκ του τοπου τουτου οτι εκτριβει κυριος(יהוה) την πολιν εδοξεν δε γελοιαζειν εναντιον των γαμβρων αυτου

eḗlthen de lôṭ kai elalēsen pros tous gambrous autou tous eilēphotas tas thugateras autou kai eipen anastēte kai eḗlthate ek tou topou toutou oti ektribei kurios(yhvh) tēn polin edoxen de geloiazein enantion tōn gambrōn autou

* * * * *

15 And when the morning arose, then the angels hastened Lot, saying: 'Arise, take thy wife, and thy two daughters that are here; lest thou be swept away in the iniquity of the city.'

15

וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את־אשתך ואת־שתי בנותיך הנמצאת פן־תספה בעון העיר:

u·che·mov ha·sha·char a·lah vai·ya·'i·tzu ham·mal·'a·chim be·lo·vt le·mor kum kach et-ish·te·cha ve·'et·she·tei
ve·no·tei·cha han·nim·tza·'ot pen-tis·sa·feh ba·'a·von ha·'ir.

15

וְכִמּוֹ הַשְּׁחַר עָלָה וַיֵּאָצוּ הַמְּלָאכִים בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת־אִשְׁתֶּךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בָנֹתֶיךָ הַנִּמְצְאֹת
בְּיַדְּךָ בְּעֵן הָעִיר:

ûkəməô haššāhar 'ālā^h wayyā'îṣû hammal'ākîm bəlôṭ lē'mōr qûm qah 'eṭ-'ištəkā wə'eṭ-štê bənōteykā
hannimṣā'ōṭ pen-tissāpe^h ba'āvōn hā'ir

15

ηνικα δε ορθρος εγινετο επεσπουδαζον οι αγγελιοι τον λωτ λεγοντες αναστας λαβε την γυναικα σου και τας δυο
θυγατερας σου ας εχεις και εξελθε ινα μη συναπολη ταις ανομιαις της πολεως

ēnika de orthros egineto epespoudazon oi aggeloi ton lōt legontes anastas labe tēn gunaika sou kai tas duo
thugateras sou as echeis kai eželthe ina mē sunapolē tais anomiais tēs poleōs

* * * * *

**16 But he lingered; and the men laid hold upon his hand, and upon the hand of his wife, and upon the
hand of his two daughters; being merciful unto him. And they brought him forth, and set him without the
city.**

16

וַיִּתְמַהֲמַה וַיַּחְזְקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבִיד־אִשְׁתּוֹ וּבִיד־שְׁתֵּי בָנֹתָיו בְּחֵמְלַת יְהוָה עָלָיו וַיִּצְאָהוּ וַיִּנְחָהוּ מִחוּץ
לְעִיר:

vai·yit·mah·mah vai·ya·cha·zi·ku ha·'a·na·shim be·ya·dov u·ve·yad-ish·tov u·ve·yad she·tei ve·no·tav
be·chem·lat yhv^h a·lav vai·yo·tzi·'u·hu vai·yan·ni·chu·hu mi·chutz la·'ir.

16

וַיִּתְמַהֲמַה וַיַּחְזְקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבִיד־אִשְׁתּוֹ וּבִיד־שְׁתֵּי בָנֹתָיו בְּחֵמְלַת יְהוָה עָלָיו וַיִּצְאָהוּ וַיִּנְחָהוּ
מִחוּץ לְעִיר:

wayyitmahmāh wayyahāzīqû hā'anāšîm bəyādô ûbəyad-'ištô ûbəyad štê bənōtāyw bəhemlat
yhwh(ʿādōnāy) 'ālāyw wayyōṣī'uhû wayyannīhūhū miḥûṣ lā'ir

16

και εταραχθησαν και εκρατησαν οι αγγελιοι της χειρος αυτου και της χειρος της γυναικος αυτου και των χειρων
των δυο θυγατερων αυτου εν τω φεισασθαι κυριον(יהוה) αυτου [not in the LXX - And they brought him forth,
and set him without the city.]

kai etarachthēsan kai ekratēsan oi aggeloi tēs cheiros autou kai tēs cheiros tēs gunaikos autou kai tōn cheirōn
tōn duo thugatērōn autou en tō pheisasthai kurion(yhv^h) autou [not in the LXX - And they brought him forth,
and set him without the city.]

* * * * *

17 And it came to pass, when they had brought them forth abroad, that he said: 'Escape for thy life; look not behind thee, neither stay thou in all the Plain; escape to the mountain, lest thou be swept away.'

17

וַיְהִי כְהוֹצִיאֵם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמַּלְטָה עַל־נַפְשֶׁךָ אַל־תִּבְיֵט אַחֲרַיִךְ וְאַל־תִּעַמַּד בְּכָל־הַפְּלָא וַיְהִי כְהוֹצִיאֵם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמַּלְטָה עַל־נַפְשֶׁךָ אַל־תִּבְיֵט אַחֲרַיִךְ וְאַל־תִּעַמַּד בְּכָל־הַפְּלָא

vay·hi che·ho·v·tzi·'am o·tam ha·chu·tzah vai·yo·mer him·ma·let al·naf·she·cha al·tab·bit a·cha·rei·cha ve·'al·ta·'a·mod be·chol·hak·kik·kar ha·ha·rah him·ma·let pen·tis·sa·feh.

17

וַיְהִי כְהוֹצִיאֵם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמַּלְטָה עַל־נַפְשֶׁךָ אַל־תִּבְיֵט אַחֲרַיִךְ וְאַל־תִּעַמַּד בְּכָל־הַפְּלָא וַיְהִי כְהוֹצִיאֵם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמַּלְטָה עַל־נַפְשֶׁךָ אַל־תִּבְיֵט אַחֲרַיִךְ וְאַל־תִּעַמַּד בְּכָל־הַפְּלָא

wayəhî kəhōšî'ām ʔōtām haḥūšā^h wayyō'mer himmālētī 'al·naḥšēkā 'al·tabbîṭ 'aḥāre'kā wə'əl·ta'āmōd bəkol·hakkikkār hāhārā^h himmālētī pen·tissāpe^h

17

και εγενετο ηνικα εξηγαγον αυτους εξω και ειπαν σωζων σωζε την σεαυτου ψυχην μη περιβλεψης εις τα οπισω μηδε στης εν παση τη περιχωρω εις το ορος σωζου μηποτε συμπαραλημφθης

kai egeneto ēnika eḗgagon autous eḗō kai eipan sōzōn sōze tēn seautou psuchēn mē periblepsēs eis ta opisō mēde stēs en pasē tē perichōrō eis to oros sōzou mēpote sumparalēmphthēs

* * * * *

18 And Lot said unto them: 'Oh, not so, my lord;

18

וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם אֶל־נָא אֲדֹנָי:

vai·yo·mer lo·vt a·le·hem al·na a·do·nai.

18

וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם אֶל־נָא אֲדֹנָי:

wayyō'mer lôṭ 'ālēhem 'al·nā' 'ādōnāy

18

ειπεν δε λωτ προς αυτους δεομαι κυριε

eipen de lôṭ pros autous deomai kurie

* * * * *

19 behold now, thy servant hath found grace in thy sight, and thou hast magnified thy mercy, which thou hast shown unto me in saving my life; and I cannot escape to the mountain, lest the evil overtake me, and I die.

19

הנה־נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות את־נפשי ואנכי לא אוכל להמלט
ההרה פן־תדבקני הרעה ומתי:

hin·neh-na ma·tza av·de·cha chen be·'ei·nei·cha vat·tag·del chas·de·cha a·sher a·si·ta im·ma·di le·ha·cha·yo·vt
et·naf·shi ve·'a·no·chi lo u·chal le·him·ma·let ha·ha·rah pen·tid·ba·ka·ni ha·ra·'ah va·mat·ti.

19

הנה־נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות את־נפשי ואנכי לא אוכל
להמלט ההרה פן־תדבקני הרעה ומתי:

hinnē^h-nā³ māšā³ ʿabdəkā ḥēn bəʿēneykā wattaḡdēl ḥasdəkā ʾāšer ʿāsītā ʿimmādī ləhaḥāyōt ʾet-napšī
wəʾānōkī lō³ ʾūkal ləhimmālēt ḥāhārā^h pen-tidbāqānī hārāʿā^h wāmattī

19

επειδη ευρεν ο παις σου ελεος εναντιον σου και εμεγαλυνας την δικαιοσυνην σου ο ποιεις επ' εμε του ζην την
ψυχην μου εγω δε ου δυνησομαι διασωθηναι εις το ορος μη καταλαβη με τα κακα και αποθανω

epeidē euren o pais sou eleos enantion sou kai emegalunas tēn dikaiosunēn sou o poieis ep' eme tou zēn tēn
psuchēn mou egō de ou dunēsomai diasōthēnai eis to oros mē katalabē me ta kaka kai apothanō

* * * * *

20 Behold now, this city is near to flee unto, and it is a little one; oh, let me escape thither - is it not a little one? - and my soul shall live.'

20

הנה־נא העיר הזאת קרבה לנוס שמה והיא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער הוא ותחי נפשי:

hin·neh-na ha·'ir haz·zot ke·ro·vah la·nus sham·mah ve·hi mitz·'ar im·ma·le·tah na sham·mah ha·lo mitz·'ar
hi·v u·te·chi naf·shi.

20

הנה־נא העיר הזאת קרבה לנוס שמה והיא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער הוא ותחי
נפשי:

hinnē^h-nā³ hāʿīr hazzō³t qərōbā^h lānūs šāmmā^h wəhī³ mišʿār ʾimmālṯā^h nnā³ šāmmā^h hālō³ mišʿār hiw³ ūtəḥī
napšī

20

ιδου η πολις αυτη εγγυς του καταφυγειν με εκει η εστιν μικρα εκει σωθησομαι ου μικρα εστιν και ζησεται η ψυχη μου

idou ē polis autē eggus tou kataphugein me ekei ē estin mikra ekei sōthēsomai ou mikra estin kai zēsetai ē psuchē mou

* * * * *

21 And he said unto him: 'See, I have accepted thee concerning this thing also, that I will not overthrow the city of which thou hast spoken.

21

ויאמר אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את־העיר אשר דברת:

vai·yo·mer e·lav hin·neh na·sa·ti fa·nei·cha gam lad·da·var haz·zeh le·vil·ti ha·fe·ki et·ha·'ir a·sher dib·bar·ta.

21

ויאמר אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את־העיר אשר דברת:

wayyōmer ʿelāyw hinnē^h nāsāʾtî pāne^ʿkā gam laddābār hazze^h ləbiltî hoḵkî ʿet·hāʿir ʿāšer dibbārtā

21

και ειπεν αυτω ιδου εθαυμασα σου το προσωπον και επι τω ρηματι τουτω του μη καταστρεψαι την πολιν περι ης ελαλησας

kai eipen autō idou ethaumasa sou to prosōpon kai epi tō rēmati toutō tou mē katastrepsai tēn polin peri ēs elalēsas

* * * * *

22 Hasten thou, escape thither; for I cannot do any thing till thou be come thither.' - Therefore the name of the city was called Zoar. -

22

מהר המלט שמה כי לא אוכל לעשות דבר עד־באך שמה על־כן קרא שם־העיר צוער:

ma·her him·ma·let sham·mah ki lo u·chal la·'a·so·vt da·var ad·bo·'a·cha sham·mah al·ken ka·ra shem·ha·'ir tzo·v·'ar.

22

מהר המלט שמה כי לא אוכל לעשות דבר עד־באך שמה על־כן קרא שם־העיר צוער:

mahēr himmālēt šāmmā^h kî lōʾ ūkal laʿāsōt dābār ʿad·bōʾākā šāmmā^h ʿal·kēn qārāʾ šēm·hāʿir šōʿar

22

σπευσον ουν του σωθῆναι εκει ου γαρ δυνησομαι ποιησαι πραγμα εως του σε εισελθειν εκει δια τουτο
εκαλεσεν το ονομα της πολεως εκεινης σηγωρ

speuson oun tou sōthēnai ekei ou gar dunēsomai poiēsai pragma eōs tou se eiselthein ekei dia touto ekalesen to
onoma tēs poleōs ekeinēs sēgōr

* * * * *

23 The sun was risen upon the earth when Lot came unto Zoar.

23

הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל־הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צֶעֱרָה:

ha·she·mesh ya·tza al·ha·'a·retz ve·lo·vt ba tzo·'a·rah.

23

הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל־הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צֶעֱרָה:

haššémeš yāšā' al·hā'āreš wəlōt bā' šó'ārā^h

23

ο ηλιος εξηλθεν επι την γην και λωτ εισηλθεν εις σηγωρ

o ēlios eẓēlthen epi tēn gēn kai lōt eisēlthen eis sēgōr

* * * * *

24 Then Yahowah caused to rain upon Sodom and upon Gomorrah brimstone and fire from Yahowah out of heaven;

24

וַיְהִי הַמָּטֵר עַל־סֹדֹם וְעַל־עֲמֹרָה גַפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם:

vyhvh him·tir al·se·dom ve·'al·a·mo·rah ga·fe·rit va·'esh me·'et yhvh min·ha·sha·ma·yim.

24

וַיְהִי הַמָּטֵר עַל־סֹדֹם וְעַל־עֲמֹרָה גַפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם:

wyhwh(waḏdōnāy) himtîr al·sədōm w'al·'āmōrā^h gōprîṭ wā'ēš mē'ēt yhwh(ādōnāy) min·haššāmāyim

24

και κυριος(יהוה) εβρεξεν επι σοδομα και γομορρα θειον και πυρ παρα κυριου(יהוה) εκ του ουρανου

kai kurios(yhvh) ebreξen epi sodoma kai gomorra theion kai pur para kuriou(yhvh) ek tou ouranou

* * * * *

25 and He overthrow those cities, and all the Plain, and all the inhabitants of the cities, and that which grew upon the ground.

25

ויהפך את־הערים האל ואת כל־הכּכר ואת כל־יִשְׁבֵי הערים וצמח האדמה:

vai·ya·ha·foch et·he·'a·rim ha·'el ve·'et kol·hak·kik·kar ve·'et kol·yo·she·vei he·'a·rim ve·tze·mach
ha·'a·da·mah.

25

וַיִּהְפֹּךְ אֶת־הָעָרִים הָאֵל וְאֶת כָּל־הַכֶּכֶר וְאֶת כָּל־יֹשְׁבֵי הָעָרִים וְצִמַּח הָאֲדָמָה:

wayyahăpōk ʿet·he·'ārîm hā'ēl wə'ēt kol·hakkikkār wə'ēt kol·yōšbê he·'ārîm wəšémah hā'ădāmā^h

25

και κατεστρεψεν τας πολεις ταυτας και πασαν την περιοικον και παντας τους κατοικουντας εν ταις πολεσιν και παντα τα ανατελλοντα εκ της γης

kai katestrepsen tas poleis tautas kai pasan tēn perioikon kai pantas tous katoikountas en tais polesin kai panta ta anatengonta ek tēs gēs

* * * * *

26 But his wife looked back from behind him, and she became a pillar of salt.

26

ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח:

vat·tab·bet ish·tov me·'a·cha·rav vat·te·hi ne·tziv me·lach.

26

וַתִּבֶּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וַתְּהִי נְצִיב מֶלֶח:

wattabbēt ʿištō mē'ahārāyw wattəhî nəšîb mēlah

26

και επεβλεψεν η γυνη αυτου εις τα οπισω και εγενετο στηλη αλος

kai epeblepsen ē gunē autou eis ta opisō kai egeneto stēlē alos

* * * * *

27 And Abraham got up early in the morning to the place where he had stood before Yahowah.

27

וישכם אברהם בבקר אל־המקום אשר־עמד שם את־פני יהוה:

vai·yash·kem av·ra·ham bab·bo·ker el·ham·ma·ko·vm a·sher·a·mad sham et·pe·nei yhvh.

27

וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבִקְרַת אֶל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר־עָמַד שָׁם אֶת־פְּנֵי יְהוָה:

wayyaškēm ʾabrāhām babbōqer ʾel-hāmmāqôm ʾāšer-ʿāmad šām ʾet-pənê yhw(ʾādōnāy)

27

ωρθρισεν δε αβρααμ το πρωι εις τον τοπον ου ειστηκει εναντιον κυριου(יהוה)

ōrthrisen de abraam to prōi eis ton topon ou eistēkei enantion kuriou(yhvh)

* * * * *

28 And he looked out toward Sodom and Gomorrah, and toward all the land of the Plain, and beheld, and, lo, the smoke of the land went up as the smoke of a furnace.

28

וַיִּשְׁקֹף עַל־פְּנֵי סֹדֹם וְעַמְרָה וְעַל־כָּל־פְּנֵי אֶרֶץ הַכְּכַר וַיֵּרָא וְהִנֵּה עֹלָה קִיטָר הָאָרֶץ כְּקִיטָר הַכְּבֹשֶׁן:

vai·yash·kef al·pe·nei se·dom va·'a·mo·rah ve·'al·kol·pe·nei e·retz hak·kik·kar vai·yar· ve·hin·neh a·lah ki·tor ha·'a·retz ke·ki·tor hak·kiv·shan.

28

וַיִּשְׁקֹף עַל־פְּנֵי סֹדֹם וְעַמְרָה וְעַל־כָּל־פְּנֵי אֶרֶץ הַכְּכַר וַיֵּרָא וְהִנֵּה עֹלָה קִיטָר הָאָרֶץ כְּקִיטָר הַכְּבֹשֶׁן:

wayyašqēp ʿal-pənê sōdōm waʿāmōrā^h wəʿal-kol-pənê ʿéreš hakkikkār wayyār^ʿ wəhinne^h ʿālā^h qīṭōr hāʾāreš kaqīṭōr hakkibšān

28

και επεβλεψεν επι προσωπον σοδομων και γομορρας και επι προσωπον της γης της περιχωρου και ειδεν και ιδου ανεβαινεν φλοξ της γης ωσει ατμης καμινου

kai epeblepsen epi prosōpon sodomōn kai gomorras kai epi prosōpon tēs gēs tēs perichōrou kai eiden kai idou anebainen phloξ tēs gēs ōsei atmis kaminou

* * * * *

29 And it came to pass, when Elohim destroyed the cities of the Plain, that Elohim remembered Abraham, and sent Lot out of the midst of the overthrow, when He overthrew the cities in which Lot dwelt.

29

וַיְהִי בִשְׁחַת אֱלֹהִים אֶת־עָרֵי הַכְּכַר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ הַהִפְכָּה בַּהֶפֶךְ אֶת־הָעָרִים אֲשֶׁר־יָשַׁב בָּהֶן לוֹט:

vay·hi be·sha·chet e·lo·him et·a·rei hak·kik·kar vai·yiz·kor e·lo·him et·av·ra·ham vay·shal·lach et·lo·vt
mit·to·vch ha·ha·fe·chah ba·ha·foch et·he·'a·rim a·sher·ya·shav ba·hen lo·vt.

29

וַיְהִי בְּשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת־עַרְי הַכְּפָר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה
בְּהַפְּךְ אֶת־הָעָרִים אֲשֶׁר־יָשַׁב בָּהֶן לֹט:

wayəhî bəšaḥēt ʿēlōhîm ʿet-ʿārê hakkikkār wayyizkōr ʿēlōhîm ʿet-ʿabrāhām wayəšallah ʿet-lōt mittōk
hahāpēkā^h bahāpōk ʿet-heʿārîm ʿāšer-yāšab bāhēn lōt

29

και εγενετο εν τω εκτριψαι κυριον(αληιμ) πασας τας πολεις της περιοικου εμνησθη ο θεος του αβρααμ και
εξαπεστειλεν τον λωτ εκ μεσου της καταστροφης εν τω καταστρεψαι κυριον τας πολεις εν αις κατωκει εν
αυταις λωτ

kai egeneto en tō ektripsai kurion(e·lo·him) pasas tas poleis tēs perioikou emnēsthē o theos tou abraam kai
eḗapesteilen ton lōt ek mesou tēs katastrophēs en tō katastrepsai kurion tas poleis en ais katōkei en autais lōt

* * * * *

**30 And Lot went up out of Zoar, and dwelt in the mountain, and his two daughters with him; for he
feared to dwell in Zoar; and he dwelt in a cave, he and his two daughters.**

30

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר וּשְׁתֵי בָנָתָיו עִמּוֹ כִּי יֵרָא לְשַׁבְתַּת בְּצוּעַר וַיֵּשֶׁב בַּמְעָרָה הוּא וּשְׁתֵי בָנָתָיו:

vai·ya·'al lo·vt mi·tzo·v·'ar vai·ye·shev ba·har u·she·tei ve·no·tav im·mov ki ya·re la·she·vet be·tzo·v·'ar
vai·ye·shev bam·me·'a·rah hu u·she·tei ve·no·tav.

30

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר וּשְׁתֵי בָנָתָיו עִמּוֹ כִּי יֵרָא לְשַׁבְתַּת בְּצוּעַר וַיֵּשֶׁב בַּמְעָרָה הוּא וּשְׁתֵי
בָנָתָיו:

wayyaʿal lōt miṣṣōʿar wayyēšeb bāhār ūšētē ḥnōtāyw ʿimmō kî yārē^ʿ lāšēbet bəšōʿar wayyēšeb
bamməʿārā^h hū^ʿ ūšētē ḥnōtāyw

30

ανεβη δε λωτ εκ σηγωρ και εκαθητο εν τω ορει και αι δυο θυγατερες αυτου μετ' αυτου εφοβηθη γαρ
κατοικησαι εν σηγωρ και ωκησεν εν τω σπηλαιω αυτος και αι δυο θυγατερες αυτου μετ' αυτου

anebē de lōt ek sēgōr kai ekathēto en tō orei kai ai duo thugateres autou met' autou ephobēthē gar katoikēsai en
sēgōr kai ōkēsen en tō spēlaiō autos kai ai duo thugateres autou met' autou

* * * * *

31 And the first-born said unto the younger: 'Our father is old, and there is not a man in the earth to come in unto us after the manner of all the earth.

31

ותאמר הבכירה אל־הצעירה אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל־הארץ:

vat-to·mer hab·be·chi·rah el·ha·tze·'i·rah a·vi·nu za·ken ve·'ish ein ba·'a·retz la·vo·v a·lei·nu ke·de·rech kol·ha·'a·retz.

31

וְתֹאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְעִירָה אָבִינוּ זָקֵן וְאִישׁ אֵין בָּאָרֶץ לְבוֹא עָלֵינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ:

wattōmer habbəkîrā^h ʿel·haššəʿîrā^h ʿābînú zāqēn wəʾîš ʿên bāʾāreš lābô^ʿ ʿālénû kəḏérek kol·hāʾāreš

31

ειπεν δε η πρεσβυτερα προς την νεωτεραν ο πατηρ ημων πρεσβυτερος και ουδεις εστιν επι της γης ος εισελυσεται προς ημας ως καθηκει παση τη γη

eipen de ē presbutera pros tēn neōteran o patēr ēmōn presbuteros kai oudeis estin epi tēs gēs os eiseleusetai pros ēmas ōs kathēkei pasē tē gē

* * * * *

32 Come, let us make our father drink wine, and we will lie with him, that we may preserve seed of our father.'

32

לכה נשקה את־אבינו יין ונשכבה עמו ונחיה מאבינו זרע:

le·chah nash·keh et·a·vi·nu ya·yin ve·nish·ke·vah im·mov u·ne·chai·yeh me·'a·vi·nu za·ra.

32

לְכֶה נִשְׁקֶה אֶת־אָבִינוּ יַיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ וְנַחֲיֶיהָ מֵאָבִינוּ זֵרַע:

ləkē^h našqe^h ʿet·ʿābînú yáyin wəniškəbā^h ʿimmô ûnəḥayye^h mēʿābînú zāra^ʿ

32

δευρο και ποτισωμεν τον πατερα ημων οινον και κοιμηθωμεν μετ' αυτου και εξαναστησωμεν εκ του πατρος ημων σπερμα

deuro kai potisōmen ton patera ēmōn oinon kai koimēthōmen met' autou kai ežanastēsōmen ek tou patros ēmōn sperma

* * * * *

33 And they made their father drink wine that night. And the first-born went in, and lay with her father; and he knew not when she lay down, nor when she arose.

33

ותשקין את־אביהן יין בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב את־אביה ולא־ידע בשכבה ובקומה:

vat·tash·kei·na et·a·vi·hen ya·yin bal·lay·lah hu vat·ta·vo hab·be·chi·rah vat·tish·kav et·a·vi·ha ve·lo·ya·da
be·shich·vah u·ve·ku·mah.

33

ותשקין את־אביהן יין בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב את־אביה ולא־ידע בשכבה ובקומה:

wattašqeṽnā ʿet-ʿābīhen yáyin balláylah hūʿ wattābōʿ habbəkīrāh wattiškab ʿet-ʿābīhā wəlōʿ-yādaʿ bəšikbāh
ûbəqûmāh

33

εποτισαν δε τον πατερα αυτων οινον εν τη νυκτι ταυτη και εισελθουσα η πρεσβυτερα εκοιμηθη μετα του πατρος αυτης την νυκτα εκεινην και ουκ ηδει εν τω κοιμηθηναι αυτην και αναστηναι

epotisan de ton patera autōn oinon en tē nukti tautē kai eiselhousa ē presbutera ekoimēthē meta tou patros autēs
tēn nukta ekeinēn kai ouk ēdei en tō koimēthēnai autēn kai anastēnai

* * * * *

34 And it came to pass on the morrow, that the first-born said unto the younger: 'Behold, I lay yesternight with my father. Let us make him drink wine this night also; and go thou in, and lie with him, that we may preserve seed of our father.'

34

ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל־הצעירה הן־שכבתי אמש את־אבי נשקנו יין גם־הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו זרע:

vay·hi mim·ma·cho·rat vat·to·mer hab·be·chi·rah el·ha·tze·'i·rah hen·sha·chav·ti e·mesh et·a·vi nash·ken·nu
ya·yin gam·hal·lay·lah u·vo·'i shich·vi im·mov u·ne·chai·yeh me·'a·vi·nu za·ra.

34

ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל־הצעירה הן־שכבתי אמש את־אבי נשקנו יין גם־הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו זרע:

wayəhî mimmohōrāt wattōʿmer habbəkīrāh ʿel-haššəʿīrāh hēn-šākābtī ʿémeš ʿet-ʿābī našqennû yáyin gam·halláylah ûbōʿî šikbî ʿimmô ûnəḥayyeḥ mēʿabīnû zāraʿ

34

εγενετο δε τη επαυριον και ειπεν η πρεσβυτερα προς την νεωτεραν ιδου εκοιμηθην εχθες μετα του πατρος ημων ποτισωμεν αυτον οινον και την νυκτα ταυτην και εισελθουσα κοιμηθητι μετ' αυτου και εξαναστησωμεν εκ του πατρος ημων σπερμα

egeneto de tē epaurion kai eipen ē presbutera pros tēn neōteran idou ekoimēthēn echthes meta tou patros ēmōn potisōmen auton oinon kai tēn nukta tautēn kai eiselthousa koimēthēti met' autou kai ežanastēsōmen ek tou patros ēmōn sperma

* * * * *

35 And they made their father drink wine that night also. And the younger arose, and lay with him; and he knew not when she lay down, nor when she arose.

35

ותשקין גם בלילה ההוא את־אביהן יין ותקם הצעירה ותשכב עמו ולא־ידע בשכבה ובקמה:

vat·tash·kei·na gam bal·lay·lah ha·hu et·a·vi·hen ya·yin vat·ta·kam ha·tze·'i·rah vat·tish·kav im·mov ve·lo·ya·da be·shich·vah u·ve·ku·mah.

35

ותשקין גם בלילה ההוא את־אביהן יין ותקם הצעירה ותשכב עמו ולא־ידע בשכבה ובקמה:

wattašqe^ýnā gam balláy^{lā}h hahû^ʔ et·^ʔābīhen yāyin wattáqom haššə^ʿîrā^h wattiškab ^ʿimmô wəlō^ʔ-yāda^ʿ bəšik^{bā}h ūbəqūmāh

35

εποτισαν δε και εν τη νυκτι εκεινη τον πατερα αυτων οινον και εισελθουσα η νεωτερα εκοιμηθη μετα του πατρος αυτης και ουκ ηδει εν τω κοιμηθηναι αυτην και αναστηναι

epotisan de kai en tē nukti ekeinē ton patera autōn oinon kai eiselthousa ē neōtera ekoimēthē meta tou patros autēs kai ouk ēdei en tō koimēthēnai autēn kai anastēnai

* * * * *

36 Thus were both the daughters of Lot with child by their father.

36

ותהרין שתי בנות־לוט מאביהן:

vat·ta·ha·rei·na she·tei ve·no·vt·lo·vt me·'a·vi·hen.

36

ותהרין שתי בנות־לוט מאביהן:

wəttahäre^ýnā štê bənōt·lōt mē^ʔābīhen

36

και συνελαβον αι δυο θυγατερες λωτ εκ του πατρος αυτων

kai sunelabon ai duo thugateres lōt ek tou patros autōn

* * * * *

37 And the first-born bore a son, and called his name Moab - the same is the father of the Moabites unto this day.

37

ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב הוא אבי־מואב עד־היום:

vat·te·led hab·be·chi·rah ben vat·tik·ra she·mov mo·v·'av hu a·vi·mo·v·'av ad·hai·yo·vm

37

וְתֵלֵד הַבְּכִירָה בֶּן וְתִקְרָא שְׁמוֹ מוֹאֵב הוּא אָבִי־מוֹאֵב עַד־הַיּוֹם:

wattēled habbəkîrā^h bēn wattiqrā^ʔ šəmô mō^ʔāb hū^ʔ ʾābî-mô^ʔāb ʿad-hayyôm

37

και ετεκεν η πρεσβυτερα υιον και εκαλεσεν το ονομα αυτου μωαβ λεγουσα εκ του πατρος μου ουτος πατηρ μωαβιτων εως της σημερον ημερας

kai eteken ē presbutera uion kai ekalesen to onoma autou mōab legousa ek tou patros mou outos patēr mōabitōn eōs tēs sēmeron ēmeras

* * * * *

38 And the younger, she also bore a son, and called his name Ben-ammi - the same is the father of the children of Ammon unto this day.

38

והצעירה גם־הוא ילדה בן ותקרא שמו בן־עמי הוא אבי בני־עמון עד־היום: ס

ve·ha·tze·'i·rah gam·hi·v ya·le·dah ben vat·tik·ra she·mov ben·am·mi hu a·vi ve·nei·am·mo·vn ad·hai·yo·vm. s

38

וְהַצְעִירָה גַּם־הוּא יִלְדָּה בֶּן וְתִקְרָא שְׁמוֹ בֶּן־עַמִּי הוּא אָבִי בְנֵי־עַמּוֹן עַד־הַיּוֹם: ס

wəhaššəʿirā^h gām·hiw^ʔ yāldā^h bēn wattiqrā^ʔ šəmô ben-ʿammî hū^ʔ ʾābî bənê-ʿammôn ʿad-hayyôm s

38

ετεκεν δε και η νεωτερα υιον και εκαλεσεν το ονομα αυτου αμμαν υιος του γενους μου ουτος πατηρ αμμανιτων εως της σημερον ημερας

eteken de kai ē neōtera uion kai ekalesen to onoma autou amman uios tou genous mou outos patēr ammanitōn eōs tēs sēmeron ēmeras

* * * * *

1 And Abraham journeyed from thence toward the land of the South, and dwelt between Kadesh and Shur; and he sojourned in Gerar.

1

ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין־קדש ובין שור ויגר בגרר:

vai·yis·sa mi·sham av·ra·ham ar·tzah han·ne·gev vai·ye·shev bein·ka·desh u·vein shur vai·ya·gar big·rar.

1

וַיֵּסַע מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרֶץ הַנִּגְבַּ וַיֵּשֶׁב בֵּין־קְדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיֵּגֵר בְּגֵרָר:

wayyissa^c miššām ʿabrāhām ʿarṣā^h hannégeb wayyéšeb bēn-qādēš ûbēn šûr wayyāgōr bigrār

1

και εκινησεν εκειθεν αβρααμ εις γην προς λιβα και ωκησεν ανα μεσον καδης και ανα μεσον σουρ και παρωκησεν εν γεραροις

kai ekinēsen ekeithen abraam eis gēn pros liba kai ōkēsen ana meson kadēs kai ana meson sour kai parōkēsen en gerarōis

* * * * *

2 And Abraham said of Sarah his wife: 'She is my sister.' And Abimelech king of Gerar sent, and took Sarah.

2

ויאמר אברהם אל־שרה אשתו אחתי הוא וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את־שרה:

vai·yo·mer av·ra·ham el·sa·rah ish·tov a·cho·ti hi·v vai·yish·lach a·vi·me·lech me·lech ge·rar vai·yik·kach et·sa·rah.

2

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הִוא וַיִּשְׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גֵּרָר וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה:

wayyōmer ʿabrāhām ʿel·sārā^h ʾištō ʾāḥōtī hiw^v wayyišlah ʿābîmélek mélek gērār wayyiqqah ʿet·sārā^h

2

ειπεν δε αβρααμ περι σαρρας της γυναικος αυτου οτι αδελφη μου εστιν [εφοβηθη γαρ ειπειν οτι γυνη μου εστιν μηποτε αποκτεινωσιν αυτον οι ανδρες της πολεως δι' αυτην – *in Septuagint but not in Hebrew*] απεστειλεν δε αβιμελεχ βασιλευς γεραρων και ελαβεν την σαρραν

eipen de abraam peri sarras tēs gunaikos autou oti adelphē mou estin [ephobēthē gar eipein oti gunē mou estin mēpote apokteinōsin auton oi andres tēs poleōs di' autēn – *in Septuagint but not in Hebrew*] apesteilen de abimelech basileus gerarōn kai elaben tēn sarran

* * * * *

3 But Elohim came to Abimelech in a dream of the night, and said to him: 'Behold, thou shalt die, because of the woman whom thou hast taken; for she is a man's wife.'

3

ויבא אלהים אל-אבימלך בחלום הלילה ויאמר לו הנך מת על-האשה אשר-לקחת והוא בעלת בעל:

vai·ya·vo e·lo·him el-a·vi·me·lech ba·cha·lo·vm hal·la·ye·lah vai·yo·mer lov hin·ne·cha met al·ha·'i·shah
a·sher·la·kach·ta ve·hi·v be·'u·lat ba·'al.

3

וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל-אַבְיִמֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִיךָ מֵת עַל-הָאִשָּׁה אֲשֶׁר-לָקַחְתָּ וְהוּא בְעֵלְתָּ

בְּעֵל:

wayyābō ʿēlōhîm ʿel-ʿābîmélek baḥlôm hallāylāh wayyōmer lô hinnəkā mēt ʿal-hā'iššāh ʿāšer-lāqaḥtā
wəhiw ʿ bəʿūlat bāʿal

3

και εισηλθεν ο θεος προς αβιμελεχ εν υπνω την νυκτα και ειπεν ιδου συ αποθνησκεις περι της γυναικος ης
ελαβες αυτη δε εστιν συνωκηκυια ανδρι

kai eisēlthen o theos pros abimelech en upnō tēn nukta kai eipen idou su apothnēskeis peri tēs gunaikos ēs
elabes autē de estin sunōkēkuia andri

* * * * *

4 Now Abimelech had not come near her; and he said: 'Lord, wilt Thou slay even a righteous nation?'

4

ואבימלך לא קרב אליה ויאמר אדני הגוי גם-צדיק תהרג:

va·'a·vi·me·lech lo ka·rav e·lei·ha vai·yo·mar a·do·nai ha·go·vy gam·tzad·dik ta·ha·rog.

4

וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הַגּוֹי גַּם-צַדִּיק תַּהַרְגֶּ:

waʿābîmélek lō qārab ʿēleḥā wayyōmar ʿādōnāy ḥāgōy gam-šaddîq tahārōg

4

αβιμελεχ δε ουχ ηψατο αυτης και ειπεν κυριε εθνος αγνοουν και δικαιον απολεις

abimelech de ouch ēpsato autēs kai eipen kurie ethnos agnooun kai dikaion apoleis

* * * * *

5 Said he not himself unto me: She is my sister? and she, even she herself said: He is my brother. In the simplicity of my heart and the innocency of my hands have I done this.'

5

הלא הוא אמר לי אחתי הוא והיא גם הוא אמרה אחי הוא בתם לבבי ובנקין כפי עשיתי זאת:

ha-lo hu a-mar-li a-cho-ti hi-v ve-hi-gam-hi-v a-me-rah a-chi hu be-tam-le-va-vi u-ve-nik-yon kap-pai a-si-ti zot.

5

הלא הוא אמר לי אחתי הוא והיא גם הוא אמרה אחי הוא בתם לבבי ובנקין כפי עשיתי זאת:

hālō hū' ʔāmar-lî ʔāhōtî hiw' wəhî' ʔ-gam-hiw' ʔāmrā^h ʔāhî hū' bətom-ləbābî ūbənīqyōn kappay ʕāsītî zōʔt

5

ουκ αυτος μοι ειπεν αδελφη μου εστιν και αυτη μοι ειπεν αδελφος μου εστιν εν καθαρα καρδια και εν δικαιοσυνη χειρων εποιησα τουτο

ouk autos moi eipen adelphē mou estin kai autē moi eipen adelphos mou estin en kathara kardia kai en dikaiosunē cheirōn epoiēsa touto

* * * * *

6 And Elohim said unto him in the dream: 'Yea, I know that in the simplicity of thy heart thou hast done this, and I also withheld thee from sinning against Me. Therefore suffered I thee not to touch her.'

6

ויאמר אליו האלהים בחלם גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת ואחשך גם אנכי אותך מחטוֹלִי על־כן לא־נתתיך לנגע אליה:

vai-yo-mer e-lav ha-'e-lo-him ba-cha-lom gam a-no-chi ya-da'ti ki ve-tam-le-va-ve-cha a-si-ta zot va-'ech-soch gam-a-no-chi o-vt-cha me-cha-tov-li al-ken lo-ne-tat-ti-cha lin-go-a' e-lei-ha.

6

ויאמר אליו האלהים בחלם גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת ואחשך גם אנכי אותך מחטוֹלִי על־כן לא־נתתיך לנגע אליה:

wayyōʔmer ʕēlāyw hāʔēlōhîm baḥālōm gam ʔānōkî yādāʕtî kî bətom-ləbābkā ʕāsītā zzōʔt wāʕhśōk gam-ʔānōkî ʔōtkā mēhāṭō-lî ʕal-kēn lōʔ-nəṭattīkā lingō^{ac} ʕeleʕhā

6

ειπεν δε αυτω ο θεος καθ' υπνον καγω εγνω οτι εν καθαρα καρδια εποιησας τουτο και εφεισαμην εγω σου του μη αμαρτειν σε εις εμε ενεκεν τουτου ουκ αφηκα σε απασθαι αυτης

eipen de autō o theos kath' uponon kagō egnōn oti en kathara kardia epoiēsas touto kai epheisamēn egō sou tou mē amartein se eis eme eneken toutou ouk aphēka se apsasthai autēs

* * * * *

7 Now therefore restore the man's wife; for he is a prophet, and he shall pray for thee, and thou shalt live; and if thou restore her not, know thou that thou shalt surely die, thou, and all that are thine.'

7

ועתה השב אשת־האיש כִּי־נביא הוא ויתפלל בעדך וחיה ואם־אינך משיב דע כִּי־מות תמות אתה וכל־אשר־לך:

ve·'at·tah ha·shev e·shet·ha·'ish ki·na·vi hu ve·yit·pal·lel ba·'ad·cha vech·yeh ve·'im·ei·ne·cha me·shiv da ki·mo·vt ta·mut at·tah ve·chol·a·sher·lach.

7

וְעַתָּה הַשֵּׁב אֶשְׁתְּ־הָאִישׁ כִּי־נָבִיא הוּא וַיִּתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ וַחְיֶה וְאִם־אֵינְךָ מְשִׁיב דָּע כִּי־מוֹת תָּמוּת אֶתָּה וְכָל־אֲשֶׁר־לְךָ:

wə'attā^h hāšēb ʔēšet-ḥā'īš kī-nābī' hū wəyitpallēl ba'adkā weḥəyē^h wə'im-ʔēnkā mēšīb da^c kī-mōt tāmūt ʔattā^h wəkol-ʔāšer-lāk

7

νυν δε αποδος την γυναικα τω ανθρωπω οτι προφητης εστιν και προσευζεται περι σου και ζηση ει δε μη αποδιδως γνωθι οτι αποθανη συ και παντα τα σα

nun de apodos tēn gunaika tō anthrōpō oti prophētēs estin kai proseugetai peri sou kai zēsē ei de mē apodidōs gnōthi oti apothanē su kai panta ta sa

* * * * *

8 And Abimelech rose early in the morning, and called all his servants, and told all these things in their ears; and the men were sore afraid.

8

וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל־עבדיו וידבר את־כל־הדברים האלה באזניהם וייראו האנשים מאד:
vai·yash·kem a·vi·me·lech bab·bo·ker vai·yik·ra le·chol·a·va·dav vay·dab·ber et·kol·had·de·va·rim ha·'el·leh be·'a·ze·nei·hem vai·yi·re·'u ha·'a·na·shim me·'od.

8

וַיִּשְׁכֶּם אֲבִימֶלֶךְ בַּבֹּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל־עַבְדָּיו וַיְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירָאוּ הָאָנָשִׁים מְאֹד:

wayyaškēm ʔābîmélek babbōqer wayyiqrā^ʔ ləkol-ʕābādāyw wayəḏabbēr ʔet·kol·haddəbārîm hāʔélle^h bəʔoznêhem wayyîr^ʔû hāʔānāšîm məʔōḏ

8

και ωρθρισεν αβιμελεχ το πρωι και εκαλεσεν παντας τους παιδας αυτου και ελαλησεν παντα τα ρηματα ταυτα εις τα ωτα αυτων εφοβηθησαν δε παντες οι ανθρωποι σφοδρα

kai ōrthrisen abimelech to prōi kai ekalesen pantas tous paidas autou kai elalēsen panta ta rēmata tauta eis ta ōta autōn ephobēthēsan de pantes oi anthrōpoi sphodra

* * * * *

9 Then Abimelech called Abraham, and said unto him: 'What hast thou done unto us? and wherein have I sinned against thee, that thou hast brought on me and on my kingdom a great sin? thou hast done deeds unto me that ought not to be done.'

9

ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר לו מה-עשית לנו ומה-חטאתי לך כי-הבאת עלי ועל-ממלכתי חטאה גדלה מעשים אשר לא-יעשו עשית עמדי:

vai·yik·ra a·vi·me·lech le·'av·ra·ham vai·yo·mer lov meh-a-si-ta la-nu u-meh-cha-ta-ti lach ki-he-ve-ta a-lai ve-'al-mam-lach-ti cha-ta-'ah ge-do-lah ma-'a-sim a-sher lo-ye-'a-su a-si-ta im-ma-di.

9

וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־עָשִׂיתָ לָּנוּ וּמַה־חָטַאתִי לָךְ כִּי־הִבַּאתָ עָלַי וְעַל־מַמְלַכְתִּי חַטָּאָה גְּדוֹלָה מַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא־יַעֲשׂוּ עָשִׂיתָ עִמָּדִי:

wayyiqrā ʿābîmélek ləʿabrāhām wayyōmer lô meḥ-ʿāsītā llānû ūmeḥ-ḥāṭāṭî lāk kî-hēbēṭā ʿalay wəʿal-mamlaktî ḥāṭāʿāḥ gəḏōlāḥ maʿāśîm ʿāšer lô-yēʿāsû ʿāsītā ʿimmādî

9

και εκαλεσεν αβιμελεχ τον αβρααμ και ειπεν αυτω τι τουτο εποιησας ημιν μη τι ημαρτομεν εις σε οτι επηγαγες επ' εμε και επι την βασιλειαν μου αμαρτιαν μεγαλην εργον ο ουδεις ποιησει πεποιηκας μοι

kai ekalesen abimelech ton abraam kai eipen autō ti touto epoiēsas ēmin mē ti ēmartomen eis se oti epēgages ep' eme kai epi tēn basileian mou amartian megalēn ergon o oudeis poiēsei pepoiēkas moi

* * * * *

10 And Abimelech said unto Abraham: 'What sawest thou, that thou hast done this thing?'

10

ויאמר אבימלך אל-אברהם מה ראית כי עשית את-הדבר הזה:

vai·yo·mer a·vi·me·lech el-av·ra·ham mah ra-'i-ta ki a-si-ta et-had·da·var haz-zeh.

10

וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מַה רָאִיתָ כִּי עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה:

wayyōmer ʾābîmélek ʿel-ʾabrāhām māh rāʾīṭā kî ʿāsītā ʿet-haddābār hazze^h

10

ειπεν δε αβιμελεχ τω αβρααμ τι ενιδων εποιησας τουτο

eipen de abimelech tō abraam ti enidōn epoiēsas touto

* * * * *

11 And Abraham said: 'Because I thought: Surely the fear of Elohim is not in this place; and they will slay me for my wife's sake.

11

ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין־יראת אלהים במקום הזה והרגוני על־דבר אשתי:

vai-yo-mer av-ra-ham ki a-mar-ti rak ein-yir-'at e-lo-him bam-ma-ko-vm haz-zeh va-ha-ra-gu-ni al-de-var ish-ti.

11

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין־יְרֵאת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרַגְנִי עַל־דְּבַר אִשְׁתִּי:

wayyōmer ʾabrāhām kî ʾāmártî raq ʿên-yirʿat ʿelōhîm bammāqôm hazze^h wahārāgūnî ʿal-dəbar ʾišṭî

11

ειπεν δε αβρααμ ειπα γαρ αρα ουκ εστιν θεοσεβεια εν τω τοπω τουτω εμε τε αποκτενουσιν ενεκεν της γυναικος μου

eipen de abraam eipa gar ara ouk estin theosebeia en tō topō toutō eme te apoktenousin eneken tēs gunaikos mou

* * * * *

12 And moreover she is indeed my sister, the daughter of my father, but not the daughter of my mother; and so she became my wife.

12

וגם־אמנה אחתי בת־אבי הוא אך לא בת־אמי ותהי־לי לאשה:

ve-gam-a-me-nah a-cho-ti vat-a-vi hi-v ach lo vat-im-mi vat-te-hi-li le-'i-shah.

12

וְגַם־אִמְנָה אַחֲתִי בַת־אָבִי הִוא אֲךָ לֹא בַת־אִמִּי וַתְּהִי־לִי לְאִשָּׁה:

wəgam-ʾāmnā^h ʾāḥōṭî baṭ-ʾābî hiwʾ ʾak lōʾ baṭ-ʾimmî wattəhî-lî ləʾiššā^h

12

και γαρ αληθως αδελφη μου εστιν εκ πατρος αλλ' ουκ εκ μητρος εγενηθη δε μοι εις γυναικα

kai gar alēthōs adelphē mou estin ek patros ang' ouk ek mētros egenēthē de moi eis gunaika

* * * * *

13 And it came to pass, when Elohim caused me to wander from my father's house, that I said unto her: This is thy kindness which thou shalt show unto me; at every place whither we shall come, say of me: He is my brother.'

13

וַיְהִי כַאֲשֶׁר הִתְעוּ אֹתִי אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וָאָמַר לָהּ זֶה חֲסִדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי עִמָּדִי אֶל כָּל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר נָבוֹא
שָׁמָּה אֲמַרְי־לִי אַחִי הוּא:

vay·hi ka·'a·sher hit·'u o·ti e·lo·him mib·beit a·vi va·'o·mar lah zeh chas·dech a·sher ta·'a·si im·ma·di el kol·
ham·ma·ko·vm a·sher na·vo·v sham·mah im·ri·li a·chi hu.

13

וַיְהִי כַאֲשֶׁר הִתְעוּ אֹתִי אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וָאָמַר לָהּ זֶה חֲסִדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי עִמָּדִי אֶל כָּל־הַמְּקוֹם
אֲשֶׁר נָבוֹא שָׁמָּה אֲמַרְי־לִי אַחִי הוּא:

wayəhî kaʾāšer hiṭʿû ʿōtî ʿēlōhîm mibbêt ʿābî wāʾōmar lāh zeh ḥasdēk ʾāšer taʿāsî ʿimmādî ʿel kol·
hammāqôm ʾāšer nābôʾ šāmmāʰ imrî·lî ʾāhî hûʾ

13

εγενετο δε ηνικα εξηγαγεν με ο θεος εκ του οικου του πατρος μου και ειπα αυτη ταυτην την δικαιοσυνην
ποιησεις επ' εμε εις παντα τοπον ου εαν εισελθωμεν εκει ειπον εμε οτι αδελφος μου εστιν

egeneto de ēnika ežēgagen me o theos ek tou oikou tou patros mou kai eipa autē tautēn tēn dikaiosunēn poiēseis
ep' eme eis panta topon ou ean eiselhōmen ekei eipon eme oti adelphos mou estin

* * * * *

14 And Abimelech took sheep and oxen, and men-servants and women-servants, and gave them unto Abraham, and restored him Sarah his wife.

14

וַיִּקַּח אַבְיִמֶלֶךְ צֹאן וּבָקָר וְעַבְדִּים וְשִׁפְחֹת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם וַיֵּשֶׁב לוֹ אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ:

vai·yik·kach a·vi·me·lech tzon u·va·kar va·'a·va·dim u·she·fa·chot vai·yit·ten le·'av·ra·ham vai·ya·shev lov et
sa·rah ish·tov.

14

וַיִּקַּח אַבְיִמֶלֶךְ צֹאן וּבָקָר וְעַבְדִּים וְשִׁפְחֹת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם וַיֵּשֶׁב לוֹ אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ:

wayyōʾmer ʿābîméleḵ hinnēʰ ʾaršî ləpāneýkā baṭṭōb bəʿēneýkā šēb

14

ελαβεν δε αβιμελεχ χιλια διδραχμα προβατα και μοσχους και παιδας και παιδισκας και εδωκεν τω αβρααμ και απεδωκεν αυτω σαρραν την γυναικα αυτου

elaben de abimelech chilia didrachma probata kai moschous kai paidas kai paidiskas kai edōken tō abraam kai apedōken autō sarran tēn gunaika autou

* * * * *

15 And Abimelech said: 'Behold, my land is before thee: dwell where it pleaseth thee.'

15

ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב:

vai·yo·mer a·vi·me·lech hin·neh ar·tzi le·fa·nei·cha bat·to·vv be·'ei·nei·cha shev.

15

וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ שֶׁב:

wayyōmer ʿābîmélek hinnēh ʿarṣî ləpāneýkā battōb bəʿēneýkā šēb

15

και ειπεν αβιμελεχ τω αβρααμ ιδου η γη μου εναντιον σου ου εαν σοι αρεσκη κατοικει

kai eipen abimelech tō abraam idou ē gē mou enantion sou ou ean soi areskē katoikei

* * * * *

16 And unto Sarah he said: 'Behold, I have given thy brother a thousand pieces of silver; behold, it is for thee a covering of the eyes to all that are with thee; and before all men thou art righted.'

16

ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף לאחריך הנה הוא־לך כסות עינים לכל אשר אתך ואת כל ונכחת:

u·le·sa·rah a·mar hin·neh na·tat·ti e·lef ke·sef le·'a·chich hin·neh hu·lach ke·sut ei·na·yim le·chol a·sher it·tach ve·'et kol ve·no·cha·chat.

16

וּלְשָׂרָה אָמַר הִנֵּה נָתַתִּי אֶלְפֵי כֶּסֶף לְאַחֶיךָ הִנֵּה הוּא־לְךָ כְּסוּת עֵינַיִם לְכֹל אֲשֶׁר אִתְּךָ וְאֵת כָּל

וְנִכַחַת:

ûləsārāh ʿāmar hinnēh nātattî ʿelep késef ləʿāhîk hinnēh hûʿ-lāk kəsût ʿênáyim ləkōl ʿāšer ʿittāk wəʿēt kōl wənōkāhat

16

τη δε σαρρα ειπεν ιδου δεδωκα χιλια διδραχμα τω αδελφω σου ταυτα εσται σοι εις τιμην του προσωπου σου και πασαις ταις μετα σου και παντα αληθευσον

tē de sarra eipen idou dedōka chilia didrachma tō adelphō sou tauta estai soi eis timēn tou prosōpou sou kai pasais tais meta sou kai panta alētheuson

* * * * *

17 And Abraham prayed unto Elohim; and Elohim healed Abimelech, and his wife, and his maid-servants; and they bore children.

17

וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־אֲמָהוֹתָיו וַיֵּלְדוּ:

vai-yit-pal-lel av-ra-ham el-ha-'e-lo-him vai-yir-pa e-lo-him et-a-vi-me-lech ve-'et-ish-tov ve-'am-ho-tav vai-ye-le-du.

17

וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־אֲמָהוֹתָיו וַיֵּלְדוּ:

wayyitpallēl ʿabrāhām ʿel-hāʿelōhīm wayyirpāʿ ʿelōhīm ʿet-ʿābīmeleḵ wəʿet-ʿištō wəʿamhōtāyw wayyēlēdū

17

προσηύξατο δε αβρααμ προς τον θεον και ιασατο ο θεος τον αβιμελεχ και την γυναικα αυτου και τας παιδισκας αυτου και ετεκον

prosēuḗxato de abraam pros ton theon kai iasato o theos ton abimelech kai tēn gunaika autou kai tas paidiskas autou kai etekon

* * * * *

18 For Yahowah had fast closed up all the wombs of the house of Abimelech, because of Sarah Abraham's wife.

18

כִּי־עָצַר עֲצָר יְהוָה בְּעַד כָּל־רַחֲמֵי לְבַיִת אֲבִימֶלֶךְ עַל־דִּבְרֵי שָׂרָה אִשְׁתְּ אַבְרָהָם: ס

ki-a-tzor a-tzar yhvḥ be-'ad kol-re-chem le-veit a-vi-me-lech al-de-var sa-rah e-shet av-ra-ham. s

18

כִּי־עָצַר עֲצָר יְהוָה בְּעַד כָּל־רַחֲמֵי לְבַיִת אֲבִימֶלֶךְ עַל־דִּבְרֵי שָׂרָה אִשְׁתְּ אַבְרָהָם: ס

kî-ʿāṣōr ʿāṣar yhwḥ(ʿādōnāy) bəʿad kol-rēhem ləbêt ʿābīmeleḵ ʿal-dəbar śārāḥ ʿēšet ʿabrāhām s

18

οτι συγκαλειων συνεκλεισεν κυριος(יהוה) εξωθεν πασαν μητραν εν τω οικω του αβιμελεχ ενεκεν σαρρας της γυναικος αβρααμ

oti sugkleiōn sunekleisen kurios(yhvh) eǰōthen pasan mētran en tō oikō tou abimelech eneken sarras tēs gunaikos abraam

* * * * *

GENESIS 21

1 And Yahowah remembered Sarah as He had said, and Yahowah did unto Sarah as He had spoken.

1

וַיְהוּה פָקַד אֶת־שָׂרָה כֹּאֲשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כֹּאֲשֶׁר דִּבֶּר:

vyhvh pa·kad et-sa·rah ka·'a·sher a·mar vai·ya·'as yhvh le·sa·rah ka·'a·sher dib·ber.

1

וַיְהוּה פָקַד אֶת־שָׂרָה כֹּאֲשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כֹּאֲשֶׁר דִּבֶּר:

wyhwh(wəḡdōnāy) pāqad ʔeṭ-śārā^h kaʔāšer ʔāmār wayyáʿas yhwh(ʔādōnāy) laśārā^h kaʔāšer dibbēr

1

και κυριος(יהוה) επεσκεψατο την σαρραν καθα ειπεν και εποιησεν κυριος(יהוה) τη σαρρα καθα ελαλησεν

kai kurios(yhvh) epeskepsato tēn sarran katha eipen kai epoiēsen kurios(yhvh) tē sarra katha elalēsen

* * * * *

2 And Sarah conceived, and bore Abraham a son in his old age, at the set time of which Elohim had spoken to him.

2

וַתַּהַר וַתֵּלֵד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֶּן לִזְקֵנָיו לְמוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֲתוֹ אֱלֹהִים:

vat·ta·har vat·te·led sa·rah le·'av·ra·ham ben liz·ku·nav lam·mo·v·'ed a·sher-dib·ber o·tov e·lo·him.

2

וַתַּהַר וַתֵּלֵד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֶּן לִזְקֵנָיו לְמוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֲתוֹ אֱלֹהִים:

wattahar wattēled śārā^h laʔabrāhām bēn lizqūnāyw lammôʿēd ʔāšer-dibber ʔōṭô ʔēlōhīm

2

και συλλαβουσα ετεκεν σαρρα τω αβρααμ υιον εις το γηρας εις τον καιρον καθα ελαλησεν αυτω κυριος(יהוה)

kai sungabousa eteken sarra tō abraam uion eis to gēras eis ton kairon katha elalēsen autō kurios(yhwh)

* * * * *

3 And Abraham called the name of his son that was born unto him, whom Sarah bore to him, Isaac.

3

ויקרא אברהם את-שם-בנו הנולד-לו אשר-ילדה-לו שרה יצחק:

vai·yik·ra av·ra·ham et-shem-be·nov han·no·v·lad-lov a·sher-ya·le·dah-lov sa·rah yitz·chak.

3

ויקרא אברהם את-שם-בנו הנולד-לו אשר-ילדה-לו שרה יצחק:

wayyiqrā ʿabrāhām ʿet-šem-bəno hannōlad-lō ʿāšer-yāldāh-llō šārāh yiṣḥāq

3

και εκαλεσεν αβρααμ το ονομα του υιου αυτου του γενομενου αυτω ον ετεκεν αυτω σαρρα ισαακ

kai ekalesen abraam to onoma tou uiou autou tou genomenou autō on eteken autō sarra isaak

* * * * *

4 And Abraham circumcised his son Isaac when he was eight days old, as Elohim had commanded him.

4

וימל אברהם את-יצחק בנו בן-שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים:

vai·ya·mal av·ra·ham et-yitz·chak be·nov ben-she·mo·nat ya·mim ka·'a·sher tziv·vah o·tov e·lo·him.

4

וימל אברהם את-יצחק בנו בן-שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים:

wayyāmōl ʿabrāhām ʿet-yiṣḥāq bəno ben-šəmōnaṯ yāmîm kaʿāšer šiwwāh ʾōtō ʿēlohîm

4

περιετεμεν δε αβρααμ τον ισαακ τη ογδοη ημερα καθα εντειλατο αυτω ο θεος

perietemen de abraam ton isaak tē ogdoē ēmera katha eneteilato autō o theos

* * * * *

5 And Abraham was a hundred years old, when his son Isaac was born unto him.

5

ואברהם בן-מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו:

ve·'av·ra·ham ben-me·'at sha·nah be·hiv·va·led lov et yitz·chak be·nov.

5

ואברהם בן-מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו:

wəʔabrāhām ben-məʔaʔ šānā^h bəhiwwāleḏ lō ʔēṭ yīṣḥāq bənō

5

βρααμ δε ην εκατον ετων ηνικα εγενετο αυτω ισαακ ο υιος αυτου

abraam de ēn ekaton etōn ēnika egeneto autō isaak o uios autou

* * * * *

6 And Sarah said: 'Elohim hath made laughter for me; every one that heareth will laugh on account of me.'

6

ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל־השמע יצחק־לי:

vat-to-mer sa-rah tze-chok a-sah li e-lo-him kol-ha-sho-me-a' yitz-chak-li.

6

וְתֹאמֶר שָׂרָה צָחַק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל־הַשְּׂמֵעַ יִצְחָק־לִי:

wattōmer śārā^h ṣəḥōq ʿāśā^h lî ʔēlōhîm kol-haššōmē^{ac} yīṣḥaq-lî

6

ειπεν δε σαρρα γελωτα μοι εποιησεν κυριος(αληιμ) ος γαρ αν ακουση συγχαρειται μοι

eipen de sarra gelōta moi epoiēsen kurios(e-lo-him) os gar an akousē sugchareitai moi

* * * * *

7 And she said: 'Who would have said unto Abraham, that Sarah should give children suck? for I have borne him a son in his old age.'

7

ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כִּי־יִלְדֶתִי בֶן לִזְקֵנָיו:

vat-to-mer mi mil-lel le-'av-ra-ham hei-ni-kah va-nim sa-rah ki-ya-lad-ti ven liz-ku-nav.

7

וְתֹאמֶר מִי מִלַּל לְאַבְרָהָם הִינִיקָה בָּנִים שָׂרָה כִּי־יִלְדֶתִי בֶן לִזְקֵנָיו:

wattōmer mî millēl ləʔabrāhām hēnīqā^h bānīm śārā^h kî-yālādtî bēn lizqūnāyḡ

7

και ειπεν τις αναγγειλει τω αβρααμ οτι θηλαζει παιδιον σαρρα οτι ετεκον υιον εν τω γηρει μου

kai eipen tis anaggelei tō abraam oti thēlazei paidion sarra oti etekon uion en tō gērei mou

* * * * *

8 And the child grew, and was weaned. And Abraham made a great feast on the day that Isaac was weaned.

8

ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את־יצחק:

vai·yig·dal hai·ye·led vai·yig·ga·mal vai·ya·'as av·ra·ham mish·teh ga·do·vl be·yo·vm hig·ga·mel et·yitz·chak.

8

ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את־יצחק:

wayyiḡdal hayyéled wayyiggāmal wayyá'as 'abrāhām mište^h gādōl bəyōm higgāmēl 'et-yiṣḥāq

8

και ηυξηθη το παιδιον και απεγαλακτισθη και εποιησεν αβρααμ δοχην μεγαλην η ημερα απεγαλακτισθη ισαακ ο υιος αυτου

kai ēuxēthē to paidion kai apegalaktisthē kai epoiēsen abraam dochēn megalēn ē ēmera apegalaktisthē isaak o uios autou

* * * * *

9 And Sarah saw the son of Hagar the Egyptian, whom she had borne unto Abraham, making sport.

9

ותרא שרה את־בן־הגר המצרית אשר־ילדה לאברהם מצחק:

vat·te·re sa·rah et·ben·ha·gar ham·mitz·rit a·sher·ya·le·dah le·'av·ra·ham me·tza·chek.

9

ותרא שרה את־בן־הגר המצרית אשר־ילדה לאברהם מצחק:

wattēre³ sārā^h 'et·ben·hāgār hammiṣrîṭ 'āšer·yāldā^h le'abrāhām məṣaḥēq

9

ιδουσα δε σαρρα τον υιον αγαρ της αιγυπτιας ος εγενετο τω αβρααμ παιζοντα μετα ισαακ του υιου αυτης

idouasa de sarra ton uion agar tēs aiguptias os egeneto tō abraam paizonta meta isaak tou uiou autēs

* * * * *

10 Wherefore she said unto Abraham: 'Cast out this bondwoman and her son; for the son of this bondwoman shall not be heir with my son, even with Isaac.'

10

ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת־בנה כי לא יירש בן־האמה הזאת עם־בני עם־יצחק:

vat-to-mer le-'av-ra-ham ga-resh ha-'a-mah haz-zot ve-'et-be-nah ki lo yi-rash ben-ha-'a-mah haz-zot im-be-ni im-yitz-chak.

10

וְתֹאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִירָשׁ בֶּן־הָאִמָּה הַזֹּאת עִם־בְּנֵי עַם־יִצְחָק:

wattō'mer lə'abrāhām gārēš hā'āmā^h hazzō't wə'et-bənāh kī lō' yīraš ben-hā'āmā^h hazzō't 'im-bənī 'im-yiṣḥāq

10

και ειπεν τω αβρααμ εκβαλε την παιδισκην ταυτην και τον υιον αυτης ου γαρ κληρονομησει ο υιος της παιδισκης ταυτης μετα του υιου μου ισαακ

kai eipen tō abraam ekbale tēn paidiskēn tautēn kai ton uion autēs ou gar klēronomēsei o uios tēs paidiskēs tautēs meta tou uiou mou isaak

* * * * *

11 And the thing was very grievous in Abraham's sight on account of his son.

11

וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודת בנו:

vai-ye-ra had-da-var me-'od be-'ei-nei av-ra-ham al o-v-dot be-nov.

11

וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אֹדֶת בְּנוֹ:

wayyēra^c haddābār mə'ōd bə'ênē 'abrāhām 'al 'ōdōt bənō

11

σκληρον δε εφανη το ρημα σφοδρα εναντιον αβρααμ περι του υιου αυτου

sklēron de ephanē to rēma sphodra enantion abraam peri tou uiou autou

* * * * *

12 And Elohim said unto Abraham: 'Let it not be grievous in thy sight because of the lad, and because of thy bondwoman; in all that Sarah saith unto thee, hearken unto her voice; for in Isaac shall seed be called to thee.

12

ויאמר אלהים אל-אברהם אל-ירע בעיניך על-הנער ועל-אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה
כי ביצחק יקרא לך זרע:

vai·yo·mer e·lo·him el·av·ra·ham al·ye·ra be·'ei·nei·cha al·han·na·'ar ve·'al·a·ma·te·cha kol a·sher to·mar
e·lei·cha sa·rah she·ma be·ko·lah ki ve·yitz·chak yik·ka·re le·cha za·ra.

12

ויאמר אלהים אל-אברהם אל-ירע בעיניך על-הנער ועל-אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי
ביצחק יקרא לך זרע:

wayyō³mer ʿēlōhīm ʿel-ʿabrāhām ʿal-yēra^c bə^cēne^ýkā ʿal-hanná^car wə^cal-ʾāmāte^ékā kōl ʾāšer tō³mar ʿele^ýkā
śārā^h šəma^c bəqōlāh kī bəyishāq yiqqārē³ ləkā zāra^c

12

ειπεν δε ο θεος τω αβρααμ μη σκληρον εστω το ρημα εναντιον σου περι του παιδιου και περι της παιδισκης
παντα οσα εαν ειπη σοι σαρρα ακουε της φωνης αυτης οτι εν ισαακ κληθησεται σοι σπερμα

eipen de o theos tō abraam mē sklēron estō to rēma enantion sou peri tou paidiou kai peri tēs paidiskēs panta
osa ean eipē soi sarra akoue tēs phōnēs autēs oti en isaak klēthēsetai soi sperma

* * * * *

13 And also of the son of the bondwoman will I make a nation, because he is thy seed.'

13

וגם את-בן-האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא:

ve·gam et·ben·ha·'a·mah le·go·vy a·si·men·nu ki zar·'a·cha hu.

13

וגם את-בן-האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא:

wəgam ʿet·ben·hāʾamā^h ləgōy ʾāšimennū kī zar^cākā hū³

13

και τον υιον δε της παιδισκης ταυτης εις εθνος μεγα ποιησω αυτον οτι σπερμα σον εστιν

kai ton uion de tēs paidiskēs tautēs eis ethnos mega poiēsō auton oti sperma son estin

* * * * *

14 And Abraham arose up early in the morning, and took bread and a bottle of water, and gave it unto Hagar, putting it on her shoulder, and the child, and sent her away; and she departed, and strayed in the wilderness of Beer-sheba.

14

וישכם אברהם בבקר ויקח־לחם וחמת מים ויתן אל־הגר שם על־שכמה ואת־הילד וישלחה ותלך ותתע
במדבר באר שבע:

vai·yash·kem av·ra·ham bab·bo·ker vai·yik·kach·le·chem ve·che·mat ma·yim vai·yit·ten el·ha·gar sam al·
shich·mah ve·'et·hai·ye·led vay·shal·le·che·ha vat·te·lech vat·te·ta be·mid·bar be·'er sha·va.

14

וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח־לֶחֶם וְחֶמֶת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הַגֵּר שָׁם עַל־שִׁכְמָה וְאֶת־הַיֶּלֶד וַיִּשְׁלַחָהּ
וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע בְּמִדְבָּר בְּאֵר שֶׁבַע:

wayyaškēm ʿabrāhām babbōqer wayyiqqāḥ·leḥem wəḥēmaṯ māyim wayyittēn ʿel·hāgār śām ʿal·šikmāh
wəʿet·hayyéled wayəšalləḥēhā wattēlek wattētaʿ bəmidbar bəʿēr šābaʿ

14

ανεστη δε αβρααμ το πρωι και ελαβεν αρτους και ασκον υδατος και εδωκεν αγαρ και επεθηκεν επι τον ωμον
και το παιδιον και απεστειλεν αυτην απελθουσα δε επλανατο την ερημον κατα το φρεαρ του ορκου

anestē de abraam to prōi kai elaben artous kai askon udatos kai edōken agar kai epethēken epi ton ōmon kai to
paidion kai apesteilen autēn apelthousa de eplanato tēn erēmon kata to phrear tou orkou

* * * * *

15 And the water in the bottle was spent, and she cast the child under one of the shrubs.

15

ויכלו המים מן־החמת ותשלך את־הילד תחת אחד השיחים:

vai·yich·lu ham·ma·yim min·ha·che·met vat·tash·lech et·hai·ye·led ta·chat a·chad has·si·chim.

15

וַיִּכְלוּ הַמַּיִם מִן־הַחֶמֶת וַתִּשְׁלַךְ אֶת־הַיֶּלֶד תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים:

wayyiklū hammāyim min·haḥēmeṯ wattašlēk ʿet·hayyéled tāḥaṯ ʿaḥad haśśīḥīm

15

εξελιπεν δε το υδωρ εκ του ασκου και ερριψεν το παιδιον υποκατω μιας ελατης

eḗelipen de to udōr ek tou askou kai erripsen to paidion upokatō mias elatēs

* * * * *

16 And she went, and sat her down over against him a good way off, as it were a bow-shot; for she said: 'Let me not look upon the death of the child.' And she sat over against him, and lifted up her voice, and wept.

16

ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי קשת כי אמרה אל־אראה במות הילד ותשב מנגד ותשא את־קלה ותבך:

vat-te-lech vat-te-shev lah min-ne-ged har-chek kim-ta-cha-vei ke-shet ki a-me-rah al-er-'eh be-mo-vt hai-ya-led vat-te-shev min-ne-ged vat-tis-sa et-ko-lah vat-te-ve-ke.

16

ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי קשת כי אמרה אל־אראה במות הילד ותשב מנגד ותשא את־קלה ותבך:

wattēlek wattēšeb lāh minnēged harhēq kimṭahāwê qéšet kî ʔāmrā^h ʔal-ʔer^{ʔe^h} bəmōt hayyāled wattēšeb minnēged wattiššā^ʔ ʔet-qōlāh wattēbk

16

απελθουσα δε εκαθητο απεναντι αυτου μακροθεν ωσει τοξου βολην ειπεν γαρ ου μη ιδω τον θανατον του παιδιου μου και εκαθισεν απεναντι αυτου αναβοησαν δε το παιδιον εκλαυσεν

apelthousa de ekathēto apenanti autou makrothen ōsei toξou bolēn eipen gar ou mē idō ton thanaton tou paidiou mou kai ekathisen apenanti autou anaboēsan de to paidion eklausen

* * * * *

17 And Elohim heard the voice of the lad; and the angel of Elohim called to Hagar out of heaven, and said unto her: 'What aileth thee, Hagar? fear not; for Elohim hath heard the voice of the lad where he is.

17

וישמע אלהים את־קול הנער ויקרא מלאך אלהים אל־הגֵר מן־השמים ויאמר לה מה־לך הגֵר אל־תיראי כי־שמע אלהים אל־קול הנער באשר הוא־שם:

vai-yish-ma e-lo-him et-ko-vl han-na-'ar vai-yik-ra mal-'ach e-lo-him el-ha-gar min-ha-sha-ma-yim vai-yo-mer lah mah-lach ha-gar al-ti-re-'i ki-sha-ma e-lo-him el-ko-vl han-na-'ar ba-'a-she hu-sham.

17

וישמע אלהים את־קול הנער ויקרא מלאך אלהים אל־הגֵר מן־השמים ויאמר לה מה־לך הגֵר אל־תיראי כי־שמע אלהים אל־קול הנער באשר הוא־שם:

wayyišma^ʕ ʔelōhîm ʔet-qōl hanna^ʕar wayyiqrā^ʔ malʔak ʔelōhîm ʔel-hāgār min-haššāmáyim wayyō^ʕmer lāh mah-llāk hāgār ʔal-tîr^{ʔi} kî-šāma^ʕ ʔelōhîm ʔel-qōl hanná^ʕar baʔāšer hû^ʔ-šām

17

εισηκουσεν δε ο θεος της φωνης του παιδιου εκ του τοπου ου ην και εκαλεσεν αγγελος του θεου την αγαρ εκ του ουρανου και ειπεν αυτη τι εστιν αγαρ μη φοβου επακηκοεν γαρ ο θεος της φωνης του παιδιου σου εκ του τοπου ου εστιν

eisēkousen de o theos tēs phōnēs tou paidiou ek tou topou ou ēn kai ekalesen aggelos tou theou tēn agar ek tou ouranou kai eipen autē ti estin agar mē phobou epakēkoen gar o theos tēs phōnēs tou paidiou sou ek tou topou ou estin

* * * * *

18 Arise, lift up the lad, and hold him fast by thy hand; for I will make him a great nation.'

18

קומי שאי את־הנער והחזיקי את־ידך בו כי־לגוי גדול אשימנו:

ku·mi se·'i et-han·na·'ar ve-ha·cha·zi·ki et-ya·dech bov ki-le·go·vy ga·do·vl a·si·men·nu.

18

קומי שאי את־הנער והחזיקי את־ידך בו כי־לגוי גדול אשימנו:

qúmî šə'î ʔet-hannáʿar wəhahăzîqî ʔet-yādēk bô kî-ləgōy gādôl ʔásímennû

18

αναστηθι λαβε το παιδιον και κρατησον τη χειρι σου αυτο εις γαρ εθνος μεγα ποιησω αυτον

anastēthi labe to paidion kai kratēson tē cheiri sou auto eis gar ethnos mega poiēsō auton

* * * * *

19 And Elohim opened her eyes, and she saw a well of water; and she went, and filled the bottle with water, and gave the lad drink.

19

ויפקח אלהים את־עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את־חמת מים ותשק את־הנער:

vai·yif·kach e·lo·him et-ei·nei·ha vat·te·re be·'er ma·yim vat·te·lech vat·te·mal·le et-ha·che·met ma·yim vat·tash·ke et-han·na·'ar.

19

ויפקח אלהים את־עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את־חמת מים ותשק את־הנער:

wayyipqah ʔēlōhîm ʔet-ʿêneýhā wattéreʔ bəʔēr máyim wattélek wattəmallēʔ ʔet-hahēmet máyim wattašq ʔet-hannáʿar

19

και ανεωξεν ο θεος τους οφθαλμους αυτης και ειδεν φρεαρ υδατος ζωντος και επορευθη και επλησεν τον ασκον υδατος και εποτισεν το παιδιον

kai aneōxen o theos tous ophthalmous autēs kai eiden phrear udatos zōntos kai eporeuthē kai eplēsen ton askon udatos kai epotisen to paidion

* * * * *

20 And Elohim was with the lad, and he grew; and he dwelt in the wilderness, and became an archer.

20

וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנֶּעַר וַיִּגְדַּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֵה קֶשֶׁת:

vay·hi e·lo·him et·han·na·'ar vai·yig·dal vai·ye·shev bam·mid·bar vay·hi ro·veh ka·shat.

20

וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנֶּעַר וַיִּגְדַּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֵה קֶשֶׁת:

wayəhî ʿĕlōhîm ʿet·hannáʿar wayyiġdāl wayyēšeb bammidbār wayəhî rōbe^h qaššāt

20

και ην ο θεος μετα του παιδιου και ηυξηθη και κατακησεν εν τη ερημω εγενετο δε τοξοτης

kai ēn o theos meta tou paidiou kai ēuxēthē kai katōkēsen en tē erēmō egeneto de toxotēs

* * * * *

21 And he dwelt in the wilderness of Paran; and his mother took him a wife out of the land of Egypt.

21

וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר פָּאֲרָן וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: ה

vai·ye·shev be·mid·bar pa·ran vat·tik·kach·lov im·mov i·shah me·'e·retz mitz·ra·yim. f

21

וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר פָּאֲרָן וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: פ

wayyēšeb bəmidbar pāʿrān wattiqqah·lō ʿimmō ʿiššā^h mēʿereš miṣrāyim p

21

αναστηθι λαβε το παιδιον και κρατησον τη χειρι σου αυτο εις γαρ εθνος μεγα ποιησω αυτον

kai katōkēsen en tē erēmō tē pharan kai elaben autō ē mētēr gunaika ek gēs aiguptou

* * * * *

22 And it came to pass at that time, that Abimelech and Phicol the captain of his host spoke unto Abraham, saying: 'Elohim is with thee in all that thou doest.

22

וַיְהִי בַעַת הַהוּא וַיֹּאמֶר אַבִּימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמָּךְ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה:

vay·hi ba·'et ha·hi·v vai·yo·mer a·vi·me·lech u·fi·chol sar·tze·va·'ov el·av·ra·ham le·mor e·lo·him im·me·cha
be·chol a·sher·at·tah o·seh.

22

וַיְהִי בַעֲת הַהוּא וַיֹּאמֶר אָבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שֶׁר־צָבָאֵי אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עָמְךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה
עֲשֵׂה:

wəyəhî bā'ēt hahiw² wayyō²mer 'ābîmélek ûpîkōl śar-šəbā'ō² 'el-'ābrāhām lē²mōr 'ēlōhîm 'imməkā bəkōl
'āšer-'attā^h 'ōśe^h

22

εγενετο δε εν τω καιρω εκεινω και ειπεν αβιμελεχ και οχοζαθ ο νυμφαγωγος αυτου και φικολ ο αρχιστρατηγος
της δυναμεως αυτου προς αβρααμ λεγων ο θεος μετα σου εν πασιν οις εαν ποιης

egeneto de en tō kairō ekeinō kai eipen abimelech kai ochozath o numphagōgos autou kai phikol o
archistratēgos tēs dunameōs autou pros abraam legōn o theos meta sou en pasin ois ean poiēs

* * * * *

23 Now therefore swear unto me here by Elohim that thou wilt not deal falsely with me, nor with my son, nor with my son's son; but according to the kindness that I have done unto thee, thou shalt do unto me, and to the land wherein thou hast sojourned.'

23

ועתה השבעה לי באלהים הנה אִם־תִּשְׁקֹר לי ולניני ולנכדי כחסד אשר־עשיתי עמך תעשה עמדי
ועם־הארץ אשר־גרתה בה:

ve·'at·tah hi·sha·ve·'ah li ve·lo·him hen·nah im·tish·kor li u·le·ni·ni u·le·nech·di ka·che·sed a·sher·a·si·ti
im·me·cha ta·'a·seh im·ma·di ve·'im·ha·'a·retz a·sher·gar·tah bah.

23

וְעַתָּה הַשְּׁבַעָה לִּי בְּאֱלֹהִים הִנֵּה אִם־תִּשְׁקֹר לִּי וּלְנִינִי וּלְנַכְדֵי כַחֲסֵד אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֵׂה
עִמָּדִי וְעַם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גָּרְתָה בָּהּ:

wə'attā^h hiššāb^ā Ilī b'ē²lōhîm hēnnā^h 'im-tišqōr lī ûlənîni ûlonekdî kaḥésed 'āšer-'āsītî 'imməkā ta'āse^h
'immādî wə'im-hā'āreš 'āšer-gártā^h bāh

23

νυν ουν ομοσον μοι τον θεον μη αδικησειν με μηδε το σπερμα μου μηδε το ονομα μου αλλα κατα την
δικαιοσυνην ην εποιησα μετα σου ποιησεις μετ' εμου και τη γη η συ παρωκησας εν αυτη

nun oun omoson moi ton theon mē adikēsein me mēde to sperma mou mēde to onoma mou anga kata tēn
dikaiosunēn ēn epoiēsa meta sou poiēseis met' emou kai tē gē ē su parōkēsas en autē

* * * * *

24 And Abraham said: 'I will swear.'

24

ויאמר אברהם אנכי אשבע:

vai·yo·mer av·ra·ham a·no·chi i·sha·ve·a'.

24

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֲנֹכִי אִשְׁבַּע:

wayyō³mer ³abrāhām ³ānōkī ³iššābē^{ac}

24

και ειπεν αβρααμ εγω ομουμαι

kai eipen abraam egō omoumai

* * * * *

25 And Abraham reproved Abimelech because of the well of water, which Abimelech's servants had violently taken away.

25

והוכח אברהם את־אבימלך על־אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך:

ve·ho·v·chi·ach av·ra·ham et·a·vi·me·lech al·o·do·vt be·'er ham·ma·yim a·sher ga·ze·lu av·dei a·vi·me·lech.

25

וְהוֹכַח אֲבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ עַל־אֲדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ:

wəhōkī^aḥ ³abrāhām ³et·³ābîmēlek ⁶al·³ōdōt bə³ēr hammāyim ³āšer gāzlū ⁶abdē ³ābîmēlek

25

και ηλεγξεν αβρααμ τον αβιμελεχ περι των φρεατων του υδατος ων αφειλαντο οι παιδες του αβιμελεχ

kai ēlegξen abraam ton abimelech peri tōn phreatōn tou udatos ōn apheilanto oi paides tou abimelech

* * * * *

26 And Abimelech said: 'I know not who hath done this thing; neither didst thou tell me, neither yet heard I of it, but to-day.'

26

ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את־הדבר הזה וגם־אתה לא־הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום:

vai·yo·mer a·vi·me·lech lo ya·da'ti mi a·sah et·had·da·var haz·zeh ve·gam·at·tah lo·hig·gad·ta li ve·gam
a·no·chi lo sha·ma'ti bil·ti hai·yo·vm.

26

וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וְגַם־אֵתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אֲנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי
בְּלִתִּי הַיּוֹם:

wayyōmer ʾābîmélek lō yādá'tî mí ʿāsā^h ʿet·haddābār hazze^h wāgam·ʾattā^h lō^ʾ·higgádtā llí wāgam ʾānōkî
lō^ʾ šāmá^ʿtî biltî hayyôm

26

και ειπεν αυτω αβιμελεχ ουκ εγνων τις εποιησεν το πραγμα τουτο ουδε συ μοι απηγγειλας ουδε εγω ηκουσα
αλλ' η σημερον

kai eipen autō abimelech ouk egnōn tis epoiēsen to pragma touto oude su moi apēggeilas oude egō ēkousa ang'
ē sēmeron

* * * * *

27 And Abraham took sheep and oxen, and gave them unto Abimelech; and they two made a covenant.

27

וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיַּכְרֹתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית:

vai·yik·kach av·ra·ham tzon u·va·kar vai·yit·ten la·'a·vi·me·lech vai·yich·re·tu she·nei·hem be·rit.

27

וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיַּכְרֹתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית:

wayyiqqah ʾabrāhām šō^ʾn ūbāqār wayyittēn laʾābîmélek wayyikrētū šənêhem bərît

27

και ελαβεν αβρααμ προβατα και μοσχους και εδωκεν τω αβιμελεχ και διεθεντο αμφοτεροι διαθηκην

kai elaben abraam probata kai moschous kai edōken tō abimelech kai diethento amphoteroi diathēkēn

* * * * *

28 And Abraham set seven ewe-lambs of the flock by themselves.

28

וַיִּצַב אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע כִּבְשַׁת הַצֹּאן לְבַדְהֶן

vai·ya·tzev av·ra·ham et·she·va kiv·sot ha·tzon le·vad·de·hen.

28

וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת־שִׁבְעַת כְּבָשֹׂת הַצֹּאן לְבִדְהָן:

wayyaṣṣēb ʿabrāhām ʿeṭ-šēbaʿ kibśōṭ haṣṣōʿn ləḇaddəhen

28

και εστησεν αβρααμ επτα αμναδας προβατων μονας

kai estēsen abraam epta amnadas probatōn monas

* * * * *

29 And Abimelech said unto Abraham: 'What mean these seven ewe-lambs which thou hast set by themselves?'

29

וַיֹּאמֶר אַבִּימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה הֵנָּה שִׁבְעַת כְּבָשֹׂת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבִדְנָה:

vai·yo·mer a·vi·me·lech el·av·ra·ham mah hen·nah she·va ke·va·sot ha·'el·leh a·sher hi·tzav·ta le·vad·da·nah.

29

וַיֹּאמֶר אַבִּימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה הֵנָּה שִׁבְעַת כְּבָשֹׂת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבִדְנָה:

wayyōmer ʿābîmélek ʿel-ʿabrāhām mā^h hēnnā^h šēbaʿ kəbāsōṭ hāʿēlle^h ʿāšer hiṣṣābtā ləḇaddānā^h

29

και ειπεν αβιμελεχ τω αβρααμ τι εισιν αι επτα αμναδες των προβατων τουτων ας εστησας μονας

kai eipen abimelech tō abraam ti eisin ai epta amnades tōn probatōn toutōn as estēsas monas

* * * * *

30 And he said: 'Verily, these seven ewe-lambs shalt thou take of my hand, that it may be a witness unto me, that I have digged this well.'

30

וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שִׁבְעַת כְּבָשֹׂת תִּקַּח מִיָּדִי בְּעִבּוּר תִּהְיֶה־לִּי לְעֵדָה כִּי חָפַרְתִּי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת:

vai·yo·mer ki et·she·va ke·va·sot tik·kach mi·ya·di ba·'a·vur tih·yeh·li le·'e·dah ki cha·far·ti et·hab·be·'er haz·zot.

30

וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שִׁבְעַת כְּבָשֹׂת תִּקַּח מִיָּדִי בְּעִבּוּר תִּהְיֶה־לִּי לְעֵדָה כִּי חָפַרְתִּי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת:

wayyōmer kî ʿeṭ-šēbaʿ kəbāsōṭ tiqqah miyyādî baʿābûr tihye^h-llî ləʿēdā^h kî ḥāpārtî ʿeṭ-habbəʿer hazzōṭ

30

και ειπεν αβρααμ οτι τας επτα αμναδας ταυτας λημψη παρ' εμου ινα ωσιν μοι εις μαρτυριον οτι εγω ωρυξα το φρεαρ τουτο

kai eipen abraam oti tas epta amnadas tautas lēmpsē par' emou ina ōsin moi eis marturion oti egō ōruξα to phrear touto

* * * * *

31 Wherefore that place was called Beer-sheba; because there they swore both of them.

31

על־כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם:

al-ken ka-ra lam-ma-ko-vm ha-hu be-'er sha-va ki sham nish-be-'u she-nei-hem.

31

על־כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם:

‘al-kēn qārā’ lammāqôm hahû’ bə’ēr šāba‘ kî šām nišbə‘û šənêhem

31

δια τουτο επωνομασεν το ονομα του τοπου εκεινου φρεαρ ορκισμου οτι εκει ωμοσαν αμφοτεροι

dia touto epōnomasen to onoma tou topou ekeinou phrear orkismou oti ekei ōmosan amphoteroi

* * * * *

32 So they made a covenant at Beer-sheba; and Abimelech rose up, and Phicol the captain of his host, and they returned into the land of the Philistines.

32

ויכרתו ברית בבאר שבע ויקם אבימלך ופיכל שר־צבאו וישבו אל־ארץ פלשתים:

vai-yich-re-tu ve-rit biv-'er sha-va vai-ya-kam a-vi-me-lech u-fi-chol sar-tze-va-'ov vai-ya-shu-vu el-e-retz pe-lish-tim.

32

ויכרתו ברית בבאר שבע ויקם אבימלך ופיכל שר־צבאו וישבו אל־ארץ פלשתים:

wayyikrəṭû bərit bib'ēr šāba‘ wayyāqom ‘ābîméleḵ ûpîkōl śar-šəbā’ō wayyāšūbû ‘el-‘éreṣ pəlištîm

32

και διεθεντο διαθηκην εν τω φρεατι του ορκου ανεστη δε αβιμελεχ και οχοζαθ ο νυμφαγωγος αυτου και φικολ ο αρχιστρατηγος της δυναμεως αυτου και επεστρεψαν εις την γην των φυλιστιμ

kai diethento diathēkēn en tō phreati tou orkou anestē de abimelech kai ochozath o numphagōgos autou kai phikol o archistratēgos tēs dunameōs autou kai epestrepsan eis tēn gēn tōn phulistiim

* * * * *

33 And Abraham planted a tamarisk-tree in Beer-sheba, and called there on the name of Yahowah El Everlasting.

33

ויטע אשל בבאר שבע ויקרא־שם בשם יהוה אל עולם:

vai·yit·ta e·shel biv·'er sha·va vai·yik·ra·sham be·shem yhvh el o·v·lam.

33

ויִטַע אֶשֶׁל בְּבְאֵר שֶׁבַע וַיִּקְרָא־שֵׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהִים:

wayyitṭa^c ʿéšel bib^ʿēr šāba^c wayyīqrā^ʿ-šām bəšēm yhw^h(ʿādōnāy) ʿēl ʿōlām

33

και εφυτευσεν αβρααμ αρουραν επι τω φρεατι του ορκου και επεκαλεσατο εκει το ονομα κυριου(יהוה) θεος αιωνιος

kai ephuteusen abraam arouran epi tō phreati tou orkou kai epekalesato ekei to onoma kuriou(yhvh) theos aiōnios

* * * * *

34 And Abraham sojourned in the land of the Philistines many days.

34

ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים:

vai·ya·gar av·ra·ham be·'e·retz pe·lish·tim ya·mim rab·bim. f

34

ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים: פ

wayyāgōr ʿabrāhām bəʿéres pəlišṭīm yāmīm rabbīm p

34

παρωκησεν δε αβρααμ εν τη γη των φυλιστιμ ημερας πολλας

parōkēsen de abraam en tē gē tōn phulistiim ēmeras pongas

* * * * *

1 And it came to pass after these things, that Elohim did prove Abraham, and said unto him: 'Abraham'; and he said: 'Here am I.'

1

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי:

vay·hi a·char had·de·va·rim ha·'el·leh ve·ha·'e·lo·him nis·sah et·av·ra·ham vai·yo·mer e·lav av·ra·ham
vai·yo·mer hin·ne·ni.

1

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי:

wayəhî ʔaḥar haddəbārîm hāʔelle^h wəhāʔelōhîm nissā^h ʔet-ʔabrāhām wayyōʔmer ʔēlayw ʔabrāhām
wayyōʔmer hinnēnî

1

και εγενετο μετα τα ρηματα ταυτα ο θεος επειραζεν τον αβρααμ και ειπεν προς αυτον αβρααμ αβρααμ ο δε ειπεν ιδου εγω

kai egeneto meta ta rēmata tauta o theos epeirazen ton abraam kai eipen pros auton abraam abraam o de eipen
idou egō

* * * * *

2 And He said: 'Take now thy son, thine only son, whom thou lovest, even Isaac, and get thee into the land of Moriah; and offer him there for a burnt-offering upon one of the mountains which I will tell thee of.'

2

וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וּלְךָ־לֶךְ אֶל־אֶרֶץ הַמְּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לַעֲלֹה עָלַי:

vai·yo·mer kach·na et·bin·cha et·ye·chi·de·cha a·sher·a·hav·ta et·yitz·chak ve·lech·le·cha el·e·retz
ham·mo·ri·yah ve·ha·'a·le·hu sham le·'o·lah al a·chad he·ha·rim a·sher o·mar e·lei·cha.

2

וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וּלְךָ־לֶךְ אֶל־אֶרֶץ הַמְּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לַעֲלֹה עָלַי:

wayyōʔmer qaḥ-nāʔ ʔet-binḵā ʔet-yəḥîḏḵā ʔāšer-āhābtā ʔet-yiṣḥāq wəlek-ləḵā ʔel-ʔéreṣ hammōriyyā^h
wəhaʕālēhū šām ləʕōlā^h ʕal ʔaḥaḏ heḥārîm ʔāšer ʔōmar ʔēleʕkā

2

και ειπεν λαβε τον υιον σου τον αγαπητον ον ηγαπησας τον ισαακ και πορευθητι εις την γην την υψηλην και ανενεγκον αυτον εκει εις ολοκαρπωσιν εφ' εν των ορεων ων αν σοι ειπω

kai eipen labe ton uion sou ton agapēton on ēgapēsas ton isaak kai poreuthēti eis tēn gēn tēn upsēlēn kai anenegkon auton ekei eis olokarposin eph' en tōn oreōn ōn an soi eipō

* * * * *

3 And Abraham rose early in the morning, and saddled his ass, and took two of his young men with him, and Isaac his son; and he cleaved the wood for the burnt-offering, and rose up, and went unto the place of which Elohim had told him.

3

וישכם אברהם בבקר ויחבש את־חמרו ויקח את־שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל־המקום אשר־אמר־לו האלהים:

vai·yash·kem av·ra·ham bab·bo·ker vai·ya·cha·vosh et·cha·mo·rov vai·yik·kach et·she·nei ne·'a·rav it·tov ve·'et yitz·chak be·nov vay·vak·ka a·tzei o·lah vai·ya·kam vai·ye·lech el·ham·ma·ko·vm a·sher·a·mar·lov ha·'e·lo·him.

3

וישכם אברהם בבקר ויחבש את־חמרו ויקח את־שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל־המקום אשר־אמר־לו האלהים:

wayyaškēm ʿabrāhām babbōqer wayyahābōš ʿet·hāmōrō wayyiqqah ʿet·šenê nēʿārāyw ʿittō wəʿēt yiṣḥāq bənō wayəbaqqa^c ʿāšē ʿōlā^h wayyāqom wayyēlek ʿel·hammāqôm ʿāšer·āmar·lô hāʿēlōhīm

3

αναστας δε αβρααμ το πρωι επεσαξεν την ονον αυτου παρελαβεν δε μεθ' εαυτου δυο παιδας και ισαακ τον υιον αυτου και σχισας ξυλα εις ολοκαρπωσιν αναστας επορευθη και ηλθεν επι τον τοπον ον ειπεν αυτω ο θεος

anastas de abraam to prōi epesaξen tēn onon autou parelaben de meth' eautou duo paidas kai isaak ton uion autou kai schisas ξyula eis olokarposin anastas eporeuthē kai ēlthen epi ton topon on eipen autō o theos

* * * * *

4 On the third day Abraham lifted up his eyes, and saw the place afar off.

4

ביום השלישי וישא אברהם את־עיניו וירא את־המקום מרחק:

bai·yo·vm ha·she·li·shi vai·yis·sa av·ra·ham et·ei·nav vai·yar· et·ham·ma·ko·vm me·ra·chok.

4

ביום השלישי וישא אברהם את־עיניו וירא את־המקום מרחק:

bayyôm haššəlišî wayyissā^ʿ ʿabrāhām ʿet·ʿênāyw wayyār^ʿ ʿet·hammāqôm mērāḥōq

4

τη ημερα τη τριτη και αναβλεψας αβρααμ τοις οφθαλμοις ειδεν τον τοπον μακροθεν

tē ēmera tē tritē kai anablepsas abraam tois ophthalmois eiden ton topon makrothen

* * * * *

5 And Abraham said unto his young men: 'Abide ye here with the ass, and I and the lad will go yonder; and we will worship, and come back to you.'

5

ויאמר אברהם אל-נעריו שבו-לכם פה עם-החמור ואני והנער נלכה עד-כה ונשתחוה ונשובה אליכם:

vai-yo-mer av-ra-ham el-ne-'a-rav she-vu-la-chem poh im-ha-cha-mo-vr va-'a-ni ve-han-na-'ar ne-le-chah ad-koh ve-nish-ta-cha-veh ve-na-shu-vah a-lei-chem.

5

ויאמר אברהם אל-נעריו שבו-לכם פה עם-החמור ואני והנער נלכה עד-כה ונשתחוה ונשובה

אליכם:

wayyōmer ʿabrāhām ʿel-nəʿārāyw šəbû-lākem pōh ʿim-haḥāmôr waʿānî wəhannáʿar nēlkāh ʿad-kōh wəništahāweh wənāšûbāh ʿălêkem

5

και ειπεν αβρααμ τοις παισιν αυτου καθισατε αυτου μετα της ονου εγω δε και το παιδαριον διελευσομεθα εως ωδε και προσκυνησαντες αναστρεψωμεν προς υμας

kai eipen abraam tois paisin autou kathisate autou meta tēs onou egō de kai to paidarion dieleusometha eōs ōde kai proskunēsantes anastrepsōmen pros umas

* * * * *

6 And Abraham took the wood of the burnt-offering, and laid it upon Isaac his son; and he took in his hand the fire and the knife; and they went both of them together.

6

ויקח אברהם את-עצי העלה וישם על-יצחק בנו ויקח בידו את-האש ואת-המאכלת וילכו שניהם יחדו:

vai-yik-kach av-ra-ham et-a-tzei ha-'o-lah vai-ya-sem al-yitz-chak be-nov vai-yik-kach be-ya-dov et-ha-'esh ve-'et-ham-ma-'a-che-let vai-ye-le-chu she-nei-hem yach-dav.

6

ויקח אברהם את-עצי העלה וישם על-יצחק בנו ויקח בידו את-האש ואת-המאכלת וילכו שניהם

יחדו:

wayyiqqah ʿabrāhām ʿet-ʿāšē hāʿōlāh wayyāsēm ʿal-yiṣḥāq bənō wayyiqqah bəyādō ʿet-hāʿēš wəʿet-
hammaʿākélet wayyēlkū šənēhem yaḥdāw

6

ελαβεν δε αβρααμ τα ξυλα της ολοκαρπωσεως και επεθηκεν ισαακ τω υιω αυτου ελαβεν δε και το πυρ μετα
χειρα και την μαχαιραν και επορευθησαν οι δυο αμα

elaben de abraam ta ξyula tēs olokarpōseōs kai epethēken isaak tō uiō autou elaben de kai to pur meta cheira kai
tēn machairan kai eporeuthēsan oi duo ama

* * * * *

**7 And Isaac spoke unto Abraham his father, and said: 'My father.' And he said: 'Here am I, my son.'
And he said: 'Behold the fire and the wood; but where is the lamb for a burnt-offering?'**

7

ויאמר יצחק אל־אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעלה:

vai-yo-mer yitz-chak el-av-ra-ham a-viv vai-yo-mer a-vi vai-yo-mer hin-nen-ni ve-ni vai-yo-mer hin-neh
ha-'esh ve-ha-'e-tzim ve-'ai-yeh has-seh le-'o-lah.

7

ויאמר יצחק אל־אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה
לעלה:

wayyōmer yiṣḥāq ʿel-ʿabrāhām ʿābîw wayyōmer ʿābî wayyōmer hinnēnnî bənî wayyōmer hinnēh hāʿēš
wəhāʿēšîm wəʿayyēh haśšeḥ laʿōlāh

7

ειπεν δε ισαακ προς αβρααμ τον πατερα αυτου ειπας πατερ ο δε ειπεν τι εστιν τεκνον λεγων ιδου το πυρ και τα
ξυλα που εστιν το προβατον το εις ολοκαρπωσιν

eipen de isaak pros abraam ton patera autou eipas pater o de eipen ti estin teknon legōn idou to pur kai ta ξyula
pou estin to probaton to eis olokarpōsin

* * * * *

**8 And Abraham said: 'Elohim will provide Himself the lamb for a burnt-offering, my son.' So they went
both of them together.**

8

ויאמר אברהם אלהים יראה־לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו:

vai-yo-mer av-ra-ham e-lo-him yir-'eh-lov has-seh le-'o-lah be-ni vai-ye-le-chu she-nei-hem yach-dav.

8

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יְרֵאֵה-לִּי הַשָּׂה לְעֹלָה בְנִי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו:

wayyō³mer ʿabrāhām ʿēlōhīm yir²e^h-llō haśśe^h la³ōlā^h bənī wayyēlkū šənēhem yaḥdāw

8

ιπεν δε αβρααμ ο θεος οσηται εαυτω προβατον εις ολοκαρπωσιν τεκνον πορευθεντες δε αμφοτεροι αμα

eipen de abraam o theos opsetai eautō probaton eis olokarpōsin teknon poreuthentes de amphoteroi ama

* * * * *

9 And they came to the place which Elohim had told him of; and Abraham built the altar there, and laid the wood in order, and bound Isaac his son, and laid him on the altar, upon the wood.

9

וַיָּבֹאוּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר-לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת-הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֵךְ אֶת-הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת-יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל-הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים:

vai·ya·vo·'u el-ham·ma·ko·vm a·sher a·mar-lov ha·'e·lo·him vai·yi·ven sham av·ra·ham et-ham·miz·be·ach vai·ya·'a·roch et-ha·'e·tzim vai·ya·'a·kod et-yitz·chak be·nov vai·ya·sem o·tov al-ham·miz·be·ach mim·ma·'al la·'e·tzim.

9

וַיָּבֹאוּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר-לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת-הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֵךְ אֶת-הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת-יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל-הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים:

wayyābō³ū ʿel-hammāqôm ʿāšer ʿāmar-lô hāʿēlōhīm wayyīben šām ʿabrāhām ʿet-hammizbē^aḥ wayya³ārōk ʿet-hā³ēsīm wayya³āqōd ʿet-yiṣḥāq bənō wayyāsem ʿōtō ʿal-hammizbē^aḥ mimma³al lā³ēsīm

9

λθον επι τον τοπον ον ειπεν αυτω ο θεος και ωκοδομησεν εκει αβρααμ θυσιαστηριον και επεθηκεν τα ξυλα και συμποδισας ισαακ τον υιον αυτου επεθηκεν αυτον επι το θυσιαστηριον επανω των ξυλων

ēlthon epi ton topon on eipen autō o theos kai ōkodomēsen ekei abraam thusiastērion kai epethēken ta xula kai sumpodisas isaak ton uion autou epethēken auton epi to thusiastērion epanō tōn xulōn

* * * * *

10 And Abraham stretched forth his hand, and took the knife to slay his son.

10

וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת-יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת-הַמֶּאֱכֶלֶת לְשַׁחַט אֶת-בְּנוֹ:

vai·yish·lach av·ra·ham et-ya·dov vai·yik·kach et-ham·ma·'a·che·let lish·chot et-be·nov.

10

וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יְדֹוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכָלֶת לְשֹׂטֵת אֶת־בְּנֹוֹ:

wayyišlah ʿabrāhām ʿet-yādō wayyiqqah ʿet-hammaʿākélet lišḥōt ʿet-bəno

10

και εξετεινεν αβρααμ την χειρα αυτου λαβειν την μαχαιραν σφαξαι τον υιον αυτου

kai eẓeteinen abraam tēn cheira autou labein tēn machairan sphaẓai ton uion autou

* * * * *

11 And the messenger of Yahowah called unto him out of heaven, and said: 'Abraham, Abraham.' And he said: 'Here am I.'

11

וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי:

vai-yik·ra e·lav mal·'ach yhv̄h min·ha·sha·ma·yim vai·yo·mer av·ra·ham av·ra·ham vai·yo·mer hin·ne·ni.

11

וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי:

wayyiqrā ʿēlāyw malʿak̄ yhw̄h(ʿādōnāy) min·haššāmāyim wayyōʿmer ʿabrāhām ʿabrāhām wayyōʿmer hinnēnī

11

και εκαλεσεν αυτον αγγελος κυριου(יהוה) εκ του ουρανου και ειπεν αυτω αβρααμ αβρααμ ο δε ειπεν ιδου εγω

kai ekalesen auton aggelos kuriou(yhv̄h) ek tou ouranou kai eipen autō abraam abraam o de eipen idou egō

* * * * *

12 And he said: 'Lay not thy hand upon the lad, neither do thou any thing unto him; for now I know that thou art a Elohim-fearing man, seeing thou hast not withheld thy son, thine only son, from Me.'

12

וַיֹּאמֶר אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנֶּעַר וְאֶל־תַּעַשׂ לוֹ מֵאוֹמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יִרָא אֱלֹהִים אֶתָּה וְלֹא חִשַׁכְתָּ אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי:

vai·yo·mer al·tish·lach ya·de·cha el·han·na·'ar ve·'al·ta·'as lov me·'um·mah ki at·tah ya·da·ti ki·ye·re e·lo·him at·tah ve·lo cha·sach·ta et·bin·cha et·ye·chi·de·cha mim·men·ni.

12

וַיֹּאמֶר אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנֶּעַר וְאֶל־תַּעַשׂ לוֹ מֵאוֹמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יִרָא אֱלֹהִים אֶתָּה וְלֹא

חִשַׁכְתָּ אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי:

wayyômer ʔal-tišlah yādkā ʔel-hannáʕar wəʔal-táʕás lô məʔúmmā^h kî ʕattā^h yādáʕtí kî-yəreʔ ʔēlōhîm ʔattā^h
wəlōʔ ḥāsáktā ʔet-binkā ʔet-yəḥîdkā mimménnî

12

και ειπεν μη επιβαλης την χειρα σου επι το παιδαριον μηδε ποιησης αυτω μηδεν νυν γαρ εγνων οτι φοβη τον θεον συ και ουκ εφεισω του υιου σου του αγαπητου δι' εμε

kai eipen mē epibalēs tēn cheira sou epi to paidarion mēde poiēsēs autō mēden nun gar egnōn oti phobē ton theon su kai ouk epheisō tou uiou sou tou agapētou di' eme

* * * * *

13 And Abraham lifted up his eyes, and looked, and behold behind him a ram caught in the thicket by his horns. And Abraham went and took the ram, and offered him up for a burnt-offering in the stead of his son.

13

וישא אברהם את־עיניו וירא והנה־איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את־האיל ויעלהו לעלה תחת בנו:

vai·yis·sa av·ra·ham et·ei·nav vai·yar· ve·hin·neh·a·yil a·char ne·'e·chaz bas·se·vach be·kar·nav vai·ye·lech av·ra·ham vai·yik·kach et·ha·'a·yil vai·ya·'a·le·hu le·'o·lah ta·chat be·nov.

13

וישא אברהם את־עיניו וירא והנה־איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את־האיל ויעלהו לעלה תחת בנו:

wayyiśśāʔ ʔabrāhām ʔet-ʕēnāyw wayyarʔ wəhinne^h-ʔáyil ʔaḥar neʔḥaz bassəbak bəqarnāyw wayyélek ʔabrāhām wayyiqqah ʔet-hāʔáyil wayyaʕālēhû ləʕōlā^h táḥat bənô

13

και αναβλεψας αβρααμ τοις οφθαλμοις αυτου ειδεν και ιδου κριος εις κατεχομενος εν φυτω σαβεκ των κερατων και επορευθη αβρααμ και ελαβεν τον κριον και ανηνεγκεν αυτον εις ολοκαρπωσιν αντι ισαακ του υιου αυτου

kai anablepsas abraam tois ophthalmois autou eiden kai idou krios eis katechomenos en phutō sabek tōn keratōn kai eporeuthē abraam kai elaben ton krion kai anēnegken auton eis olokarpōsin anti isaak tou uiou autou

* * * * *

14 And Abraham called the name of that place Yahowah-yireh; as it is said to this day: 'In the mount where Yahowah is seen.'

14

ויקרא אברהם שם־המקום ההוא יהוה יראה אשר יאמר היום בהר יהוה יראה:

vai·yik·ra av·ra·ham shem·ham·ma·ko·vm ha·hu yhvh yir·'eh a·sher ye·'a·mer hai·yo·vm be·har yhvh
ye·ra·'eh.

14

וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר יֹאמַר ה' בְּהַר יְהוָה יֵרָאֵה:

wayyiqrā³ ³abrāhām šēm·hammāqôm hahû³ yhwh(ʔādōnāy) yir³e^h ʔāšer yē³āmēr hayyôm bəhar
yhwh(ʔādōnāy) yērā³e^h

14

και εκαλεσεν αβρααμ το ονομα του τοπου εκεινου κυριος(יהוה) ειδεν ινα ειπωσιν σημερον εν τω ορει
κυριος(יהוה) ωφθη

kai ekalesen abraam to onoma tou topou ekeinou kurios(yhvh) eiden ina eipōsin sēmeron en tō orei
kurios(yhvh) ōphthē

* * * * *

15 And the messenger of Yahowah called unto Abraham a second time out of heaven,

15

וַיִּקְרָא מֵלֶאךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שְׁנִית מִן־הַשָּׁמַיִם:

vai·yik·ra mal·'ach yhvh el·av·ra·ham she·nit min·ha·sha·ma·yim.

15

וַיִּקְרָא מֵלֶאךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שְׁנִית מִן־הַשָּׁמַיִם:

wayyiqrā³ mal³aḵ yhwh(ʔādōnāy) ³el·³abrāhām šēnîṭ min·haššāmāyim

15

και εκαλεσεν αγγελος κυριου(יהוה) τον αβρααμ δευτερον εκ του ουρανου

kai ekalesen aggelos kuriou(yhvh) ton abraam deuteron ek tou ouranou

* * * * *

16 and said: 'By Myself have I sworn, saith Yahowah, because thou hast done this thing, and hast not withheld thy son, thine only son,

16

וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נֹאֵם־יְהוָה כִּי יֵעַן אֲשֶׁר עָשִׂית אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׁכְת אֶת־בְּנֶךְ אֶת־יְחִידֶךָ:

vai·yo·mer bi nish·ba'·ti ne·um·yhvh ki ya·'an a·sher a·si·ta et·had·da·var haz·zeh ve·lo cha·sach·ta et·bin·cha
et·ye·chi·de·cha.

16

וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יֵעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׁכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ:

wayyōmer bī nišbá'tí nə'um-yhwh(ʿādōnāy) kī yá'an ʾāšer ʿāsítā ʿet-haddābār hazze^h wəlō^ʔ ḥāsáktā ʿet-binkā ʿet-yəḥídekā

16

λεγων κατ' εμαυτου ωμοσα λεγει κυριος(יהוה) ου εινεκεν εποιησας το ρημα τουτο και ουκ εφεισω του υιου σου του αγαπητου δι' εμε

legōn kat' emautou ōmosa legei kurios(yhvh) ou eineken epoiēsas to rēma touto kai ouk epheisō tou uiou sou tou agapētou dí' eme

* * * * *

17 that in blessing I will bless thee, and in multiplying I will multiply thy seed as the stars of the heaven, and as the sand which is upon the seashore; and thy seed shall possess the gate of his enemies;

17

כִּי־בֵרַךְ אֲבִרְךָ וְהִרְבָּה אַרְבֵּה אֶת־זֶרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחֹל אֲשֶׁר עַל־שַׁפְתַי הַיָּם וַיִּרְשׁ זֶרְעֶךָ אֶת שַׁעַר אֹיְבֹי:

ki-va·rech a·va·rech·cha ve·har·bah ar·beh et-zar·'a·cha ke·cho·vch·vei ha·sha·ma·yim ve·cha·cho·vl a·sher al-se·fat hai·yam ve·yi·rash zar·'a·cha et sha·'ar o·ye·vav.

17

כִּי־בֵרַךְ אֲבִרְךָ וְהִרְבָּה אַרְבֵּה אֶת־זֶרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחֹל אֲשֶׁר עַל־שַׁפְתַי הַיָּם וַיִּרְשׁ זֶרְעֶךָ אֶת שַׁעַר אֹיְבֹי:

kī-bārēk ʾābāreḵəḵā wəharbā^h ʾarbe^h ʿet-zarʿākā kəḵōḵbē haššāmayim wəḵəḥōl ʾāšer ʿal-šəpaṭ hayyām wəyīraš zarʿākā ʿēt šāʿar ʿōybāyw

17

η μην ευλογων ευλογησω σε και πληθυνων πληθυνω το σπερμα σου ως τους αστερας του ουρανου και ως την αμμον την παρα το χειλος της θαλασσης και κληρονομησει το σπερμα σου τας πολεις των υπεναντιων

ē mēn eulogōn eulogēsō se kai plēthunōn plēthunō to sperma sou ōs tous asteras tou ouranou kai ōs tēn ammon tēn para to cheilos tēs thalassēs kai klēronomēsei to sperma sou tas poleis tōn upenantiōn

* * * * *

18 and in thy seed shall all the nations of the earth be blessed; because thou hast hearkened to My voice.'

18

וְהִתְבָּרְכוּ בְזֶרְעֶךָ כָּל גּוֹי הָאָרֶץ עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַעַת בְּקוֹלִי:

ve·hit·ba·ra·chu ve·zar·'a·cha kol go·v·yei ha·'a·retz e·kev a·sher sha·ma'·ta be·ko·li.

18

וְהִתְבָּרְכוּ בְּזִרְעֶךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֲקֵב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי:

wəhitbārākû bəzarʿākā kōl gōyê hāʿāreš ʿēqeb ʾāšer šāmáʿtā baqōlî

18

και ενευλογηθησονται εν τω σπερματι σου παντα τα εθνη της γης ανθ' ων υπηκουσας της εμης φωνης

kai eneulogēthēsontai en tō spermati sou panta ta ethnē tēs gēs anth' ōn upēkousas tēs emēs phōnēs

* * * * *

19 So Abraham returned unto his young men, and they rose up and went together to Beer-sheba; and Abraham dwelt at Beer- sheba.

19

וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בְּבֵאֵר שֶׁבַע:

vai·ya·shav av·ra·ham el-ne·'a·rav vai·ya·ku·mu vai·ye·le·chu yach·dav el-be·'er sha·va vai·ye·shev av·ra·ham biv·'er sha·va. f

19

וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בְּבֵאֵר שֶׁבַע: פ

wayyāšob ʾabrāhām ʾel-nəʿārāyw wayyāqúmû wayyēlkû yaḥdāw ʾel-bəʿēr šābaʿ wayyēšeb ʾabrāhām bibʿer šābaʿ p

19

απεστραφη δε αβρααμ προς τους παιδας αυτου και ανασταντες επορευθησαν αμα επι το φρεαρ του ορκου και κατωκησεν αβρααμ επι τω φρεατι του ορκου

apestraphē de abraam pros tous paidas autou kai anastantes eporeuthēsan ama epi to phrear tou orkou kai katōkēsen abraam epi tō phreati tou orkou

* * * * *

20 And it came to pass after these things, that it was told Abraham, saying: 'Behold, Milcah, she also hath borne children unto thy brother Nahor:

20

וַיְהִי אַחֲרַי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יֵלְדָה מִלְכָּה גַם־הוּא בָנִים לְנַחֹר אַחִיךָ:

vay·hi a·cha·rei had·de·va·rim ha·'el·leh vai·yug·gad le·'av·ra·ham le·mor hin·neh ya·le·dah mil·kah gam·hi·v ba·nim le·na·cho·vr a·chi·cha.

20

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּגֵּד לְאַבְרָהָם לְאֵמֹר הֲיִנְהַ יְלֵדָה מִלְּכָה גַם־הִוא לְנַחֲוֹר אָחִיךָ:

vay·hi a·cha·rei had·de·va·rim ha·'el·leh vai·yug·gad le·'av·ra·ham le·mor hin·neh ya·le·dah mil·kah gam·hi·v
ba·nim le·na·cho·vr a·chi·cha.

20

εγενετο δε μετα τα ρηματα ταυτα και ανηγγελη τω αβρααμ λεγοντες ιδου τετοκεν μελγα και αυτη υιους ναχωρ
τω αδελφω σου

egeneto de meta ta rēmata tauta kai anēggelē tō abraam legontes idou tetoken mencha kai autē uious nachōr tō
adelphō sou

* * * * *

21 Uz his first-born, and Buz his brother, and Kemuel the father of Aram;

21

אֶת־עוֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת־בוֹז אָחִיו וְאֶת־קִמּוֹאֵל אָבִי אַרָם:

et·utz be·cho·rov ve·'et·buz a·chiv ve·'et·ke·mu·'el a·vi a·ram.

21

אֶת־עוֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת־בוֹז אָחִיו וְאֶת־קִמּוֹאֵל אָבִי אַרָם:

ʿet·-ʿûṣ bəḵōrō wəʿet·bûz ʿāhîw wəʿet·qəməʿēl ʿābî ʿārām

21

τον ωξ πρωτοτοκον και τον βαυξ αδελφον αυτου και τον καμουηλ πατερα συρω

ton ōξ prōtotokon kai ton bauξ adelphon autou kai ton kamouēl patera surōn

* * * * *

22 and Chesed, and Hazo, and Pildash, and Jidlaph, and Bethuel.'

22

וְאֶת־כֶּשֶׁד וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־פִּלְדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֶת־בְּתוּאֵל:

ve·'et·ke·sed ve·'et·cha·zov ve·'et·pil·dash ve·'et·yid·laf ve·'et be·tu·'el.

22

וְאֶת־כֶּשֶׁד וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־פִּלְדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֶת־בְּתוּאֵל:

wəʿet·kéśed wəʿet·hāzō wəʿet·pildāš wəʿet·yidlāp wəʿēt bəʿtūʿēl

22

και τον χασαδ και τον αζαυ και τον φαλδασ και τον ιεδλαφ και τον βαθουηλ

kai ton chasad kai ton azau kai ton phaldas kai ton iedlaph kai ton bathouēl

* * * * *

23 And Bethuel begot Rebekah; these eight did Milcah bear to Nahor, Abraham's brother.

23

ובתואל ילד את־רבקה שמנה אלה ילדה מלכה לנחור אחי אברהם:

u·ve·tu·'el ya·lad et·riv·kah she·mo·nah el·leh ya·le·dah mil·kah le·na·cho·vr a·chi av·ra·ham.

23

ובתואל ילד את־רבקה שמנה אלה ילדה מלכה לנחור אחי אברהם:

ûbətû'ēl yālad ʔet·ribqā^h šəmōnā^h ʔēlle^h yāldā^h milkā^h lənāḥôr ʔāḥî ʔabrāhām

23

και βαθουηλ εγεννησεν την ρεβεκκαν οκτω ουτοι υιοι ους ετεκεν μελχα τω ναχωρ τω αδελφω αβρααμ

kai bathouēl egennēsen tēn rebekkan oktō outoi uioi ous eteken mencha tō nachōr tō adelphō abraam

* * * * *

24 And his concubine, whose name was Reumah, she also bore Tebah, and Gaham, and Tahash, and Maacah.

24

ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם־הוא את־טבח ואת־גחם ואת־תחש ואת־מעכה: ס

u·fi·lag·shov u·she·mah re·'u·mah vat·te·led gam·hi·v et·te·vach ve·'et·ga·cham ve·'et·ta·chash ve·'et·ma·'a·chah. s

24

ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם־הוא את־טבח ואת־גחם ואת־תחש ואת־מעכה: ס

ûpîlagšô ûšəmāh rəʔûmā^h wattēled gam·hiw^ʔ ʔet·tēbah wəʔet·gaḥam wəʔet·tāḥaš wəʔet·maʿăkā^h s

24

και η παλλακη αυτου η ονομα ρεημα ετεκεν και αυτη τον ταβεκ και τον γααμ και τον τοχος και τον μωχα

kai ē pangakē autou ē onoma reēma eteken kai autē ton tabek kai ton gaam kai ton tochos kai ton mōcha

* * * * *

1 And the life of Sarah was a hundred and seven and twenty years; these were the years of the life of Sarah.

1

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה:

vai-yih-yu chai-yei sa-rah me-'ah sha-nah ve-'es-rim sha-nah ve-she-va sha-nim she-nei chai-yei sa-rah.

1

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה:

wayyihyû hayyê sārā^h mē^ʿā^h šānā^h wə^ʿésrīm šānā^h wəšéba^ʿ šānīm šənê hayyê sārā^h

1

εγενετο δε η ζωη σαρρας ετη εκατον εικοσι επτα

egeneto de ē zōē sarras etē ekaton eikosi epta

* * * * *

2 And Sarah died in Kiriatharba - the same is Hebron - in the land of Canaan; and Abraham came to mourn for Sarah, and to weep for her.

2

וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה וּלְבִכְתָּהּ:

vat-ta-mat sa-rah be-kir-yat ar-ba hi-v chev-ro-vn be-'e-retz ke-na-'an vai-ya-vo av-ra-ham lis-pod le-sa-rah ve-liv-ko-tah.

2

וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה וּלְבִכְתָּהּ:

wattāmoṭ sārā^h baqiryat ʿarba^ʿ hiw^ʾ ḥebrôn baʿéres kənā^ʿan wayyābō^ʾ ʿabrāhām lispōd ləsārā^h wəlibkōṭāh

2

και απεθανεν σαρρα εν πολει αρβοκ η εστιν εν τω κοιλωματι αυτη εστιν χεβρων εν γη χανααν ηλθεν δε αβρααμ κοψασθαι σαρραν και πενθησαι

kai apethanen sarra en polei arbok ē estin en tō koilōmati autē estin chebrōn en gē chanaan ēlthen de abraam kopsasthai sarran kai penthēsai

* * * * *

3 And Abraham rose up from before his dead, and spoke unto the children of Heth, saying:

3

וַיִּקַּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר:

vai·ya·kam av·ra·ham me·'al pe·nei me·tov vay·dab·ber el·be·nei·chet le·mor.

3

וַיִּקַּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר:

wayyāqom ʿabrāhām mēʿal pənê mētô wayəḏabbēr ʿel·bənê·hēt lēʾmôr

3

και ανεστη αβρααμ απο του νεκρου αυτου και ειπεν τοις υιοις χετ λεγων

kai anestē abraam apo tou nekrou autou kai eipen tois uiois chet legōn

* * * * *

4 'I am a stranger and a sojourner with you: give me a possession of a burying-place with you, that I may bury my dead out of my sight.'

4

גֵּר־וְתוֹשָׁב אֲנֹכִי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחֲזַת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְפָּנַי:

ger·ve·to·v·shav a·no·chi im·ma·chem te·nu li a·chuz·zat·ke·ver im·ma·chem ve·'ek·be·rah me·ti mil·le·fa·nai.

4

גֵּר־וְתוֹשָׁב אֲנֹכִי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחֲזַת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְפָּנַי:

gēr·wəṭōšāb ʿānōkī ʿimmākem tənû lî ʾāḥuzzat·qēber ʿimmākem wəʿeqbērā^h mētî milləpānāy

4

παροικος και παρεπιδημος εγω ειμι μεθ' υμων δοτε ουν μοι κτησιν ταφου μεθ' υμων και θαψω τον νεκρον μου απ' εμου

παροικος και παρεπιδημος εγω ειμι μεθ' υμων δοτε ουν μοι κτησιν ταφου μεθ' υμων και θαψω τον νεκρον μου απ' εμου

* * * * *

5 And the children of Heth answered Abraham, saying unto him:

5

וַיֵּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ:

vai·ya·'a·nu ve·nei·chet et·av·ra·ham le·mor lo.

5

וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לֹא:

wayyaʿānû bənê-ḥēt ʿet-ʾabrāhām lēʾmōr lô

5

απεκριθησαν δε οι υιοι χετ προς αβρααμ λεγοντες

apekrithēsan de oi uioi chet pros abraam legontes

* * * * *

6 'Hear us, my lord: thou art a mighty prince among us; in the choice of our sepulchres bury thy dead; none of us shall withhold from thee his sepulchre, but that thou mayest bury thy dead.'

6

שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את־מתך איש ממנו את־קברו לא־יכלה ממך מקבר מתך:

she-ma-'e-nu a-do-ni ne-si e-lo-him at-tah be-to-v-che-nu be-miv-char ke-va-rei-nu ke-vor et-me-te-cha ish mim-men-nu et-kiv-rov lo-yich-leh mim-me-cha mik-ke-vor me-te-cha.

6

שָׁמַעְנוּ אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחָר קְבֻרֵינוּ קֶבֶר אֶת־מֵתְךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קְבֻרֹוֹ לֹא־יִכְלֶה מִמֶּךָ מִקְבֵּר מֵתְךָ:

šəməʿénû ʾădōnî nəśîʾ ʿəlōhîm ʾattā^h bəṭōkēnû bəmibḥar qəḇārénû qəḇōr ʿet-mēṭékā ʾîš mimménû ʿet-qibrō lōʾ-yikle^h mimməkā miqqəḇōr mēṭékā

6

μη κυριε ακουσον δε ημων βασιλευς παρα θεου ει συ εν ημιν εν τοις εκλεκτοις μνημειοις ημων θαψον τον νεκρον σου ουδεις γαρ ημων το μνημειον αυτου κωλυσει απο σου του θαψαι τον νεκρον σου εκει

mē kurie akouson de ēmōn basileus para theou ei su en ēmin en tois eklektois mnēmeiois ēmōn thapson ton nekron sou oudeis gar ēmōn to mnēmeion autou kōlusei apo sou tou thapsai ton nekron sou ekei

* * * * *

7 And Abraham rose up, and bowed down to the people of the land, even to the children of Heth.

7

ויקם אברהם וישתחו לעם־הארץ לבני־חַת:

vai-ya-kam av-ra-ham vai-yish-ta-chu le-'am-ha-'a-retz liv-nei-chet.

7

וַיִּקַּם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם־הָאָרֶץ לְבְנֵי־חֵת:

wayyāqom ʿabrāhām wayyištāḥû ləʿam-hāʾāreṣ libnê-ḥēt

7

αναστας δε αβρααμ προσεκυνησεν τω λαω της γης τοις υιοις χετ

anastas de abraam prosekunēsen tō laō tēs gēs tois uiois chet

* * * * *

8 And he spoke with them, saying: 'If it be your mind that I should bury my dead out of my sight, hear me, and entreat for me to Ephron the son of Zohar,

8

וידבר אתם לאמר אם־יש את־נפשכם לקבר את־מתי מלפני שמעוני ופגעו־לי בעפרון בן־צחר:

vay·dab·ber it·tam le·mor im·yesh et·naf·she·chem lik·bor et·me·ti mil·le·fa·nai she·ma·'u·ni u·fig·'u·li
be·'ef·ro·vn ben·tzo·char.

8

וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם־יֵישׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לְקַבֵּר אֶת־מֵתִי מִלְּפָנַי שְׁמַעֲוֵנִי וּפְגַעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן־צַחַר:

wayəḏabbēr ʿittām lēʾmōr ʾim·yēš ʾet·napšəkem liqbōr ʾet·mētī milləpānay šəməʿûnî ûpīgʿû·lî bəʿeprôn
ben·ṣōḥar

8

και ελαλησεν προς αυτους αβρααμ λεγων ει εχετε τη ψυχη υμων ωστε θαψαι τον νεκρον μου απο προσωπου μου ακουσατε μου και λαλησατε περι εμου εφρων τω του σααρ

kai elalēsen pros autous abraam legōn ei echete tē psuchē umōn ōste thapsai ton nekron mou apo prosōpou mou akousate mou kai lalēsate peri emou ephrōn tō tou saar

* * * * *

9 that he may give me the cave of Machpelah, which he hath, which is in the end of his field; for the full price let him give it to me in the midst of you for a possession of a burying-place.'

9

ויתן־לי את־מערת המכפלה אשר־לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוכם לאחזת־קבר:

ve·yit·ten·li et·me·'a·rat ham·mach·pe·lah a·sher·lov a·sher bik·tzeh sa·de·hu be·che·sef ma·le yit·te·nen·nah li
be·to·vch·chem la·'a·chuz·zat·ka·ver.

9

וַיִּתֵּן-לִי אֶת-מַעְרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר-לִּי אֲשֶׁר בְּקִצֵּה שְׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מְלֵא יִתְּנָה לִּי בְּתוֹכְכֶם
לְאַחֲזַת-קֶבֶר:

wəyitten-lî ʔet-məʿāraʔ hammaḵpēlāḥ ʔāšer-lô ʔāšer biqṣēḥ ṣādēhû baḵéseḗ mālēʔ yittənnāḥ lî bəʔōḵəḵem
laʔāḥuzaʔ-qāḇer

9

και δοτω μοι το σπηλαιον το διπλουν ο εστιν αυτω το ον εν μερει του αγρου αυτου αργυριου του αξιου δοτω
μοι αυτο εν υμιν εις κτησιν μνημειου

kai dotō moi to spēlaion to diploun o estin autō to on en merei tou agrou autou arguriou tou aḵiου dotō moi auto
en umin eis ktēsin mnēmeiou

* * * * *

10 Now Ephron was sitting in the midst of the children of Heth; and Ephron the Hittite answered Abraham in the hearing of the children of Heth, even of all that went in at the gate of his city, saying:

10

ועפרון ישב בתוך בני־חַת ויען עפרון החתי את־אברהם באזני בני־חַת לכל באי שער־עירו לאמר:

ve·'ef·ro·vn yo·shev be·to·vch be·nei·chet vai·ya·'an ef·ro·vn ha·chit·ti et·av·ra·ham be·'a·ze·nei ve·nei·chet
le·chol ba·'ei sha·'ar·i·rov le·mor.

10

וְעֶפְרֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חַת וַיַּעַן עֶפְרֹן הַחִתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי־חַת לְכֹל בְּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ
לְאֹמֵר:

wəʿeprōn yōšēḇ bəʔōḵ bənē-ḥet wayyaʿan ʿeprōn haḥittī ʔet-ʔabrāhām bəʔoznē bənē-ḥet ləḵōl bāʿe šaʿar-ʿirō
lēʔmōr

10

εφρων δε εκαθητο εν μεσω των υιων χετ αποκριθεις δε εφρων ο χετταιος προς αβρααμ ειπεν ακουοντων των
υιων χετ και παντων των εισπορευομενων εις την πολιν λεγων

ephron de ekathēto en mesō tōn uiōn chet apokritheis de ephron o chettaios pros abraam eipen akouontōn tōn
uiōn chet kai pantōn tōn eisporeuomenōn eis tēn polin legōn

* * * * *

11 'Nay, my lord, hear me: the field give I thee, and the cave that is therein, I give it thee; in the presence of the sons of my people give I it thee; bury thy dead.'

11

לא־אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר־בו לך נתתיה לעיני בני־עמי נתתיה לך קבר מתך:

lo-a·do·ni she·ma·'e·ni has·sa·deh na·tat·ti lach ve·ham·me·'a·rah a·sher·bov le·cha ne·tat·ti·ha le·'ei·nei
ve·nei·am·mi ne·tat·ti·ha lach ke·vor me·te·cha.

11

לֹא־אֲדַנִּי שְׁמַעְנִי הַשְׁדָּה נִתְּתִי לָךְ וְהַמְעַרְרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לָךְ נִתְּתִיהָ לְעֵינַי בְּגִי־עַמִּי נִתְּתִיהָ לָךְ קְבֹר
מִתְּךָ:

lō'-ādōnî šəmā'énî hassāde^h nāṭattî lāk wəhammō'ārā^h 'āšer-bô lāk nəṭattîhā lə'ênê bənê-'ammî nəṭattîhā
llāk qəbōr mētēkā

11

παρ' εμοι γενου κυριε και ακουσον μου τον αγρον και το σπηλαιον το εν αυτω σοι διδωμι εναντιον παντων των
πολιτων μου δεδωκα σοι θαψον τον νεκρον σου

par' emoi genou kurie kai akouson mou ton agron kai to spēlaion to en autō soi didōmi enantion pantōn tōn
politōn mou dedōka soi thapson ton nekron sou

* * * * *

12 And Abraham bowed down before the people of the land.

12

וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ:

vai·yish·ta·chu av·ra·ham lif·nei am ha·'a·retz.

12

וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ:

wayyišṭāhû 'abrāhām liṭnê 'am hā'āres

12

και προσεκυνησεν αβρααμ εναντιον του λαου της γης

kai prosekunēsen abraam enantion tou laou tēs gēs

* * * * *

13 And he spoke unto Ephron in the hearing of the people of the land, saying: 'But if thou wilt, I pray thee, hear me: I will give the price of the field; take it of me, and I will bury my dead there.'

13

וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אֵךְ אִם־תֵּאֵתָהּ לִּי שָׁמַעְנִי נִתְּתִי כֶסֶף הַשְּׂדֵה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָהּ
אֶת־מִתִּי שָׁמָּה:

vay·dab·ber el-ef·ro·vn be·'a·ze·nei am-ha·'a·retz le·mor ach im-at·tah lu she·ma·'e·ni na·tat·ti ke·sef
has·sa·deh kach mim·men·ni ve·'ek·be·rah et-me·ti sham·mah.

13

וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרָיִם בְּאָזְנוֹ עִם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אֶךְ אִם־אֲתָהּ לוֹ שְׁמַעְנִי נִתְּתִי בְּסֶף הַשֶּׁדֶה קַח מִמֶּנִּי
וְאֶקְבְּרָה אֶת־מִתִּי שָׁמָּה:

wayəḏabbēr ʿel-ʿeḫrôn bəʿoznê ʿam-hāʿāreṣ lēʿmōr ʿak ʿim-ʿattā^h lû šəmāʿēnî nāṭattî késeḫ hasśāde^h qaḫ
mimménî wəʿeqbərā^h ʿeṭ-mētî šāmmā^h

13

και ειπεν τω εφρων εις τα ωτα του λαου της γης επειδη προς εμου ει ακουσον μου το αργυριον του αγρου λαβε
παρ' εμου και θαψω τον νεκρον μου εκει

kai eipen tō ephrōn eis ta ōta tou laou tēs gēs epeidē pros emou ei akouson mou to argurion tou agrou labe par'
emou kai thapsō ton nekron mou ekei

* * * * *

14 And Ephron answered Abraham, saying unto him:

14

וַיַּעַן עֶפְרָיִם אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ:

vai·ya·'an ef·ro·vn et-av·ra·ham le·mor lov.

14

וַיַּעַן עֶפְרָיִם אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ:

wayyáʿan ʿeḫrôn ʿeṭ-ʿabrāhām lēʿmōr lô

14

απεκριθη δε εφρων τω αβρααμ λεγων

apekriṭhē de ephrōn tō abraam legōn

* * * * *

15 'My lord, hearken unto me: a piece of land worth four hundred shekels of silver, what is that betwixt me and thee? bury therefore thy dead.'

15

אֲדֹנָי שְׁמַעְנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאֹת שְׁקֶל־כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מֵה־הוּא וְאֶת־מִתְךָ קַבֵּר:

a·do·ni she·ma·'e·ni e·retz ar·ba me·'ot she·kel·ke·sef bei·ni u·vei·ne·cha mah·hi·v ve·'et-me·te·cha ke·vor.

15

אֲדֹנָי שְׁמָעֵנִי אֲרִץ אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינָהּ מֵהָהוּא וְאֶת־מִתְךָ קָבַר:

ʿăḏōnî šəmāʿēnî ʿeres ʿarbaʿ mēʿōt šeqel-késeḗ bēnî ûbēnkā ma^h-hiwʿ wəʿet-mētkā qəḅōr

15

ουχι κυριε ακηκοα γη τετρακοσιων διδραχμων αργυριου ανα μεσον εμου και σου τι αν ειη τουτο συ δε τον νεκρον σου θαψον

ouchi kurie akēkoa gē tetrakosiōn didrachmōn arguriou ana meson emou kai sou ti an eiē touto su de ton nekron sou thapson

* * * * *

16 And Abraham hearkened unto Ephron; and Abraham weighed to Ephron the silver, which he had named in the hearing of the children of Heth, four hundred shekels of silver, current money with the merchant.

16

וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֵבֶר לְסַחֵר:

vai-yish·ma av·ra·ham el-ef·ro·vn vai-yish·kol av·ra·ham le-'ef·ron et-hak·ke·sef a·sher dib·ber be-'a·ze·nei ve·nei·chet ar·ba me-'o·vt she·kel ke·sef o·ver las·so·cher.

16

וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֵבֶר לְסַחֵר:

wayyišmaʿ ʿabrāhām ʿel-ʿeḗrōn wayyišqōl ʿabrāhām leʿeḗrōn ʿet-hakkéseḗ ʿāšer dibber bəʿoznē ḅanē-ḅēt ʿarbaʿ mēʿōt šéqel késeḗ ʿōḅēr lassōḅēr

16

και ηκουσεν αβρααμ του εφρων και απεκατεστησεν αβρααμ τω εφρων το αργυριον ο ελαλησεν εις τα ωτα των υιων χετ τετρακοσια διδραχμα αργυριου δοκιμου εμποροις

kai ēkousen abraam tou ephrōn kai apekatestēsen abraam tō ephrōn to argurion o elalēsen eis ta ōta tōn uiōn chet tetrakosia didrachma arguriou dokimou emporois

* * * * *

17 So the field of Ephron, which was in Machpelah, which was before Mamre, the field, and the cave which was therein, and all the trees that were in the field, that were in all the border thereof round about, were made sure

17

ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר-בו וכל-העץ אשר בשדה אשר
בכל-גבלו סביב:

vai·ya·kam se·deh ef·ro·vn a·sher bam·mach·pe·lah a·sher lif·nei mam·re has·sa·deh ve·ham·me·'a·rah a·sher·
bov ve·chol·ha·'etz a·sher bas·sa·deh a·sher be·chol·ge·vu·lov sa·viv.

17

ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר-בו וכל-העץ אשר
בשדה אשר בכל-גבלו סביב:

wayyāqom śəḏē^h ʿeprōn ʾāšer bammaḵpēlā^h ʾāšer lipnê mamrē^ʿ haśśāde^h wəhammēʿārā^h ʾāšer-bô wəkol·
hāʿēš ʾāšer baśśāde^h ʾāšer bəkol-gəbūlô sābīb

17

και εστι η αγρος εφρων ος ην εν τω διπλω σπηλαιω ος εστιν κατα προσωπον μαμβρη η αγρος και το σπηλαιον
ο ην εν αυτω και παν δενδρον ο ην εν τω αγρω ο εστιν εν τοις οριοις αυτου κυκλω

kai estē o agros ephrōn os ēn en tō diplō spēlaiō os estin kata prosōpon mambrē o agros kai to spēlaion o ēn en
autō kai pan dendron o ēn en tō agrō o estin en tois oriois autou kuklō

* * * * *

**18 unto Abraham for a possession in the presence of the children of Heth, before all that went in at the
gate of his city.**

18

לאברהם למקנה לעיני בני-חַת בכל באי שער-עירון:

le·'av·ra·ham le·mik·nah le·'ei·nei ve·nei·chet be·chol ba·'ei sha·'ar·i·rov.

18

לאברהם למקנה לעיני בני-חַת בכל באי שער-עירון:

ləʾabrāhām ləmiqnā^h ləʿênê bənê-ḥēt bəkol bāʿê šaʿar-ʿirō

18

τω αβρααμ εις κτησιν εναντιον των υιων χετ και παντων των εισπορευομενων εις την πολιν

tō abraam eis ktēsīn enantion tōn uiōn chet kai pantōn tōn eisporēuomenōn eis tēn polin

* * * * *

**19 And after this, Abraham buried Sarah his wife in the cave of the field of Machpelah before Mamre -
the same is Hebron - in the land of Canaan.**

19

ואחר־יֵכֶן קִבֵּר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל־מַעְרַת שְׂדֵה הַמְּכַפְלָה עַל־פְּנֵי מַמְרָא הוּא חִבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

ve-'a·cha·rei·chen ka·var av·ra·ham et·sa·rah ish·tov el·me·'a·rat se·deh ham·mach·pe·lah al·pe·nei mam·re
hi·v chev·ro·vn be·'e·retz ke·na·'an.

19

וְאַחֲרֵי־כֵן קִבֵּר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל־מַעְרַת שְׂדֵה הַמְּכַפְלָה עַל־פְּנֵי מַמְרָא הוּא חִבְרוֹן

בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

wəʔaḥrê-kēn qābar ʾabrāhām ʿet-śārā^h ʾištō ʿel-məʿarat śəde^h hammaḵpēlā^h ʿal-pəne mamrē^ʿ hiw^ʿ ḥəbrōn
bəʿereš kəná^ʿan

19

μετα ταυτα εθαψεν αβρααμ σαρραν την γυναικα αυτου εν τω σπηλαιω του αγρου τω διπλω ο εστιν απεναντι
μαμβρη αυτη εστιν χεβρων εν τη γη χανααν

meta tauta ethapsen abraam sarran tēn gunaika autou en tō spēlaiō tou agrou tō diplō o estin apenanti mambrē
autē estin chebrōn en tē gē chanaan

* * * * *

20 And the field, and the cave that is therein, were made sure unto Abraham for a possession of a burying-place by the children of Heth.

20

וַיִּקַּם הַשְּׂדֵה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזַת־קִבֵּר מֵאֵת בְּנֵי־חֵת: ס

vai·ya·kam has·sa·deh ve·ham·me·'a·rah a·sher·bov le·'av·ra·ham la·'a·chuz·zat·ka·ver me·'et be·nei·chet. s

20

וַיִּקַּם הַשְּׂדֵה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזַת־קִבֵּר מֵאֵת בְּנֵי־חֵת: ס

wayyāqom hasśāde^h wəhamməʿārā^h ʾāšer·bō ləʾabrāhām laʾaḥuzzaṭ·qāber mēʿēt bənê·ḥēt s

20

και εκυρωθη ο αγρος και το σπηλαιον ο ην εν αυτω τω αβρααμ εις κτησιν ταφου παρα των υιων χετ

kai ekurōthē o agros kai to spēlaion o ēn en autō tō abraam eis ktēsin taphou para tōn uiōn chet

* * * * *

GENESIS 24

1 And Abraham was old, well stricken in age; and Yahowah had blessed Abraham in all things.

1

ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברך את־אברהם בכל:

ve·'av·ra·ham za·ken ba bai·ya·mim vyhvh be·rach et·av·ra·ham bak·kol.

1

ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברך את־אברהם בכל:

wə'abrāhām zāqēn bā³ bayyāmīm wyhwh(wə³dōnāy) bēraḵ³ eṭ-'abrāhām bakkōl

1

και αβρααμ ην πρεσβυτερος προβεβηκως ημερων και κυριος(יהוה) ευλογησεν τον αβρααμ κατα παντα

kai abraam ēn presbuteros probebēkōs ēmerōn kai kurios(yhvh) eulogēsen ton abraam kata panta

* * * * *

2 And Abraham said unto his servant, the elder of his house, that ruled over all that he had: 'Put, I pray thee, thy hand under my thigh.

2

ויאמר אברהם אל־עבדו זקן ביתו המשל בכל־אשר־לו שימ־נא ידך תחת ירכי:

vai·yo·mer av·ra·ham el·av·dov ze·kan bei·tov ham·mo·shel be·chol·a·sher·lov sim·na ya·de·cha ta·chat ye·re·chi.

2

ויאמר אברהם אל־עבדו זקן ביתו המשל בכל־אשר־לו שימ־נא ידך תחת ירכי:

wayyō³mer 'abrāhām 'el-'abdō zəqan bêtô hammōšēl bəkol-'āšer-lô šīm-nā³ yād³kā tāḥat yərēkī

2

και ειπεν αβρααμ τω παιδι αυτου τω πρεσβυτερω της οικιας αυτου τω αρχοντι παντων των αυτου θες την χειρα σου υπο τον μηρον μου

kai eipen abraam tō paidi autou tō presbuterō tēs oikias autou tō archonti pantōn tōn autou thes tēn cheira sou upo ton mēron mou

* * * * *

3 And I will make thee swear by Yahowah, the Elohei of heaven and the Elohei of the earth, that thou shalt not take a wife for my son of the daughters of the Canaanites, among whom I dwell.

3

ואשביעך ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא־תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו:

ve·'ash·bi·'a·cha byhvh e·lo·hei ha·sha·ma·yim ve·lo·hei ha·'a·retz a·sher lo·tik·kach i·shah liv·ni mib·be·no·vt
hak·ke·na·'a·ni a·sher a·no·chi yo·v·shev be·kir·bov.

3

וְאִשְׁבִּיעֵךְ בְּיְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי
יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ:

wəʿašbīʿākā byhwh(bəʿdōnāy) ʿēlōhē haššāmáyim wəʿlōhē hāʿāreṣ ʿāšer lōʿ-ṭiqqaḥ ʿiššā^h libnī mibbənōt
ḥakkənaʿānī ʿāšer ʿānōkī yōšēb bəqirbō

3

και εξορκιω σε κυριον(יהוה) τον θεον του ουρανου και τον θεον της γης ινα μη λαβης γυναικα τω υιω μου ισαακ
απο των θυγατερων των χαναναιων μεθ' ων εγω οικω εν αυτοις

kai ežorkiō se kurion(yhvh) ton theon tou ouranou kai ton theon tēs gēs ina mē labēs gunaika tō uiō mou isaak
apo tōn thugaterōn tōn chananaiōn meth' ōn egō oikō en autois

* * * * *

4 But thou shalt go unto my country, and to my kindred, and take a wife for my son, even for Isaac.'

4

כִּי אֶל־אֶרְצִי וְאֶל־מִוֹלַדְתִּי תֵלֵךְ וּלְקַחְתָּ אִשָּׁה לְבָנִי לִיצְחָק:

ki el-ar·tzi ve·'el-mo·v·lad·ti te·lech ve·la·kach·ta i·shah liv·ni le·yitz·chak.

4

כִּי אֶל־אֶרְצִי וְאֶל־מִוֹלַדְתִּי תֵלֵךְ וּלְקַחְתָּ אִשָּׁה לְבָנִי לִיצְחָק:

kī ʿel-ʿarṣī wəʿel-mōladtī tēlēk wəlāqaḥtā ʿiššā^h libnī ləyishāq

4

αλλα εις την γην μου ου εγενομην πορευση και εις την φυλην μου και λημψη γυναικα τω υιω μου ισαακ
εκειθεν

anga eis tēn gēn mou ou egenomēn poreusē kai eis tēn phulēn mou kai lēmpsē gunaika tō uiō mou isaak
ekeithen

* * * * *

5 And the servant said unto him: 'Peradventure the woman will not be willing to follow me unto this land; must I needs bring thy son back unto the land from whence thou camest?'

5

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲעֶבֶד אוֹלִי לֹא־תֵאבָה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הֲשֵׁב אֲשִׁיב אֶת־בְּנִךְ אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר־יֵצֵאת מִשָּׁם:

vai·yo·mer e·lav ha·'e·ved u·lai lo·to·veh ha·'i·shah la·le·chet a·cha·rai el·ha·'a·retz haz·zot he·ha·shev a·shiv
et·bin·cha el·ha·'a·retz a·sher·ya·tza·ta mi·sham.

5

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הָעֶבֶד אוֹלֵי לְאֶתְאָבָה הַאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הֲהִשִּׁיב אֶת־בְּנִי
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יֵצֵאתָ מִשָּׁם:

wayyō'mer 'ēlāyw hā'ēbed 'ūlay lō-tō'be^h hā'iššā^h lālēket 'aḥāray 'el-hā'āreš hazzō't hehāšēb 'āšīb 'et-
binkā 'el-hā'āreš 'āšer-yāšā'tā miššām

5

ειπεν δε προς αυτον ο παις μηποτε ου βουλεται η γυνη πορευθηναι μετ' εμου οπισω εις την γην ταυτην
αποστρεψω τον υιον σου εις την γην οθεν εξηλθες εκειθεν

eipen de pros auton o pais mēpote ou bouletai ē gunē poreuthēnai met' emou opisō eis tēn gēn tautēn apostrepsō
ton uion sou eis tēn gēn othen eẓēlthes ekeithen

* * * * *

6 And Abraham said unto him: 'Beware thou that thou bring not my son back thither.

6

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם הַשְּׁמֵר לְךָ פֶּן־תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה:

vai·yo·mer e·lav av·ra·ham hi·sha·mer le·cha pen·ta·shiv et·be·ni sham·mah.

6

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם הַשְּׁמֵר לְךָ פֶּן־תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה:

wayyō'mer 'ēlāyw 'abrāhām hiššāmer lakā pen-tāšīb 'et-benî šāmmā^h

6

ειπεν δε προς αυτον αβρααμ προσεχε σεαυτω μη αποστρεψης τον υιον μου εκει

eipen de pros auton abraam proseche seautō mē apostrepsēs ton uion mou ekei

* * * * *

7 Yahowah, the Elohei of heaven, who took me from my father's house, and from the land of my nativity, and who spoke unto me, and who swore unto me, saying: Unto thy seed will I give this land; He will send His messenger before thee, and thou shalt take a wife for my son from thence.

7

יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקַחנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וְאֲשֶׁר דָּבַר־לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזֶרַעךָ
אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ לִפְנֵיךָ וְלָקַחַת אִשָּׁה לְבְנִי מִשָּׁם:

yvh e-lo-hei ha-sha-ma-yim a-sheer le-ka-cha-ni mib-beit a-vi u-me-'e-retz mo-v-lad-ti va-'a-sheer dib-ber-li
va-'a-sheer nish-ba-li le-mor le-zar-'a-cha et-ten et-ha-'a-retz haz-zot hu yish-lach mal-'a-chov le-fa-nei-cha
ve-la-kach-ta i-shah liv-ni mi-sham.

7

יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקַחְנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאָרֶץ מוֹלַדְתִּי וְאֲשֶׁר דִּבַּר-לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע-לִי לֵאמֹר
לְזַרְעֲךָ אֶתְּן אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מִלְּאֲכֹוֹ לְפָנֶיךָ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבְנִי מִשָּׂם:

yhw(ʿādōnāy) ʿēlōhē haššāmāyim ʿāšer laqāḥānī mibbêt ʿābî ûmēʿeres mōladtī waʿāšer dibber-lī waʿāšer
nišbaʿ-^clī lēʾmōr lazarʿākā ʿettēn ʿet-hāʿāreš hazzōʿtî hūʾ yišlah malʾākō laḥāne^hkā wəlaqahtā ʿiššā^h libnī
miššām

7

κύριος(יהוה) ο θεος του ουρανου και ο θεος της γης ος ελαβεν με εκ του οικου του πατρος μου και εκ της γης ης
εγενηθην ος ελαλησεν μοι και ωμοσεν μοι λεγων σοι δωσω την γην ταυτην και τω σπερματι σου αυτος
αποστελει τον αγγελον αυτου εμπροσθεν σου και λημψη γυναικα τω υιω μου ισαακ εκειθεν

kurios(yhvh) o theos tou ouranou kai o theos tēs gēs os elaben me ek tou oikou tou patros mou kai ek tēs gēs ēs
egenēthēn os elalēsen moi kai ōmosen moi legōn soi dōsō tēn gēn tautēn kai tō spermati sou autos apostelei ton
aggelon autou emprosthen sou kai lēmpsē gunaika tō uiō mou isaak ekeithen

* * * * *

8 And if the woman be not willing to follow thee, then thou shalt be clear from this my oath; only thou shalt not bring my son back thither.'

8

וְאִם-לֹא תֵאבְּהָ הָאִשָּׁה לְלַכְתָּ אַחֲרַי וְנִקִּיתָ מִשְׁבַּעְתִּי זֹאת רַק אֶת-בְּנִי לֹא תִשֵּׁב שָׂמָּה:

ve-'im-lo to-veh ha-'i-shah la-le-chet a-cha-rei-cha ve-nik-ki-ta mi-she-vu-'a-ti zot rak et-be-ni lo ta-shev
sham-mah.

8

וְאִם-לֹא תֵאבְּהָ הָאִשָּׁה לְלַכְתָּ אַחֲרַי וְנִקִּיתָ מִשְׁבַּעְתִּי זֹאת רַק אֶת-בְּנִי לֹא תִשֵּׁב שָׂמָּה:

wə'im-lōʾ tōʾbe^h hāʿiššā^h lāleket ʿahāre^hkā wəniqqīṭā miššəbūʿāṭī zōʾtī raq ʿet-bənī lōʾ tāšēb šāmmā^h

8

εαν δε μη θελη η γυνη πορευθηναι μετα σου εις την γην ταυτην καθαρος εση απο του ορκου τουτου μονον τον
υιον μου μη αποστρεψης εκει

ean de mē thelē ē gunē poreuthēnai meta sou eis tēn gēn tautēn katharos esē apo tou orkou toutou monon ton
uion mou mē apostrepsēs ekei

* * * * *

9 And the servant put his hand under the thigh of Abraham his master, and swore to him concerning this matter.

9

וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו על-הדבר הזה:

vai·ya·sem ha·'e·ved et·ya·dov ta·chat ye·rech av·ra·ham a·do·nav vai·yi·sha·va lov al·had·da·var haz·zeh.

9

וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו על-הדבר הזה:

wayyāsem hā'ēbed ʿet·yādô tāḥat yérek ʿabrāhām ʿādōnāyw wayyiššābaʿ lô ʿal-haddābār hazze^h

9

και εθηκεν ο παις την χειρα αυτου υπο τον μηρον αβρααμ του κυριου αυτου και ωμοσεν αυτω περι του ρηματος τουτου

kai ethēken o pais tēn cheira autou upo ton mēron abraam tou kuriou autou kai ōmosen autō peri tou rēmatos toutou

* * * * *

10 And the servant took ten camels, of the camels of his master, and departed; having all goodly things of his master's in his hand; and he arose, and went to Aram-naharaim, unto the city of Nahor.

10

ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכל-טוב אדניו בידו ויקם וילך אל-ארם נהרים אל-עיר נחור:

vai·yik·kach ha·'e·ve a·sa·rah ge·mal·lim mig·ge·mal·lei a·do·nav vai·ye·lech ve·chol·tuv a·do·nav be·ya·dov vai·ya·kam vai·ye·lech el·a·ram na·ha·ra·yim el·ir na·cho·vr.

10

ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכל-טוב אדניו בידו ויקם וילך אל-ארם נהרים אל-עיר נחור:

wayyiqqah hā'ēbed ʿāšārā^h ḡəmallīm miggəmallê ʿādōnāyw wayyélek wəkol-tûb ʿādōnāyw bəyādô wayyāqom wayyélek ʿel-ʿāram naḥārāyim ʿel-ʿir nāḥôr

10

και ελαβεν ο παις δεκα καμηλους απο των καμηλων του κυριου αυτου και απο παντων των αγαθων του κυριου αυτου μεθ' εαυτου και αναστας επορευθη εις την μεσοποταμιαν εις την πολιν ναχωρ

kai elaben o pais deka kamēlous apo tōn kamēlōn tou kuriou autou kai apo pantōn tōn agathōn tou kuriou autou meth' eautou kai anastas eporeuthē eis tēn mesopotamian eis tēn polin nachōr

* * * * *

11 And he made the camels to kneel down without the city by the well of water at the time of evening, the time that women go out to draw water.

11

ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל-באר המים לעת ערב לעת צאת השאבת:

vai·yav·rech hag·ge·mal·lim mi·chutz la·'ir el-be·'er ham·ma·yim le·'et e·rev le·'et tzet ha·sho·'a·vot.

11

וַיְבָרֵךְ הַגְּמָלִים מִחוּץ לְעִיר אֶל-בְּאֵר הַמַּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֵאת הַשְּׂאֵבֹת:

wayyabrēk haggəmallîm mihûṣ lā'îr 'el-bə'ēr hammāyim lə'ēt 'ereb lə'ēt ṣē'et haššō'ăbōt

11

και εκοιμισεν τας καμηλους εξω της πολεως παρα το φρεαρ του υδατος το προς οψε ηνικα εκπορευονται αι υδρευομεναι

kai ekoimisen tas kamēlous eẓō tēs poleōs para to phrear tou udatos to pros opse ēnika ekporeuontai ai udreuomenai

* * * * *

12 And he said: Yahowah, the Elohei of my master Abraham, send me, I pray Thee, good speed this day, and show kindness unto my master Abraham.

12

ויאמר יהוה אלהי אדני אברהם הקרה-נא לפני היום ועשה-חסד עם אדני אברהם:

vai·yo·mar yvh e·lo·hei a·do·ni av·ra·ham hak·reh-na le·fa·nai hai·yo·vm va·'a·seh-che·sed im a·do·ni av·ra·ham.

12

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם הַקְּרֵה-נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה-חֶסֶד עִם אֲדֹנָי אַבְרָהָם:

wayyōmar yhw(ʿādōnāy) 'ēlohē 'ădōnî 'abrāhām haqrēh-nā ləpānay hayyôm wa'āsēh-ḥésed 'im 'ădōnî 'abrāhām

12

και ειπεν κυριε(יהוה) ο θεος του κυριου μου αβρααμ ευοδωσον εναντιον εμου σημερον και ποιησον ελεος μετα του κυριου μου αβρααμ

kai eipen kurie(yvh) o theos tou kuriou mou abraam euodōson enantion emou sēmeron kai poiēson eleos meta tou kuriou mou abraam

* * * * *

13 Behold, I stand by the fountain of water; and the daughters of the men of the city come out to draw water.

13

הנה אנכי נצב על-עין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים:

hin·neh a·no·chi ni·tzav al·ein ham·ma·yim u·ve·no·vt an·shei ha·'ir yo·tze·'ot lish·'ov ma·yim.

13

הנה אנכי נצב על-עין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים:

hinnē^h ʾānōkī niṣṣāb ʿal-ʿēn hammāyim ūḅənōt ʾanšē hāʿîr yōṣʾōt lišʾōb māyim

13

ιδου εγω εστηκα επι της πηγης του υδατος αι δε θυγατερες των οικουντων την πολιν εκπορευονται αντλησαι υδωρ

idou egō estēka epi tēs pēgēs tou udatos ai de thugateres tōn oikountōn tēn polin ekporeuontai antlēσαι udōr

* * * * *

14 So let it come to pass, that the damsel to whom I shall say: Let down thy pitcher, I pray thee, that I may drink; and she shall say: Drink, and I will give thy camels drink also; let the same be she that Thou hast appointed for Thy servant, even for Isaac; and thereby shall I know that Thou hast shown kindness unto my master.'

14

והיה הנער אשר אמר אליה הטינא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם-גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי-עשית חסד עם-אדני:

ve·ha·yah han·na·'a·ra a·sher o·mar e·lei·ha hat·ti·na chad·dech ve·'esh·teh ve·'a·me·rah she·teh ve·gam·ge·mal·lei·cha ash·keh o·tah ho·chach·ta le·'av·de·cha le·yitz·chak u·vah e·da ki·a·si·ta che·sed im·a·do·ni.

14

והיה הנער אשר אמר אליה הטינא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם-גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי-עשית חסד עם-אדני:

wəhāyā^h ḥannaʿārā ʾāšer ʾōmar ʿēle^hhā hattî-nā^ʾ kaddēk wəʿēste^h wəʾāmrā^h šəṭē^h wəgām-gəmalle^ʾkā ʾāšqeh^h ʾōtāh hōkāḥtā ləʿabdəkā ləyishāq ūḅāh ʾēda^ʿ kî-ʿāsītā ḥésed ʿim-ʾādōnî

14

και εσται η παρθενος η αν εγω ειπω επικλινον την υδριαν σου ινα πιω και ειπη μοι πие και τας καμηλους σου ποτιω εως αν παυσωνται πινουσαι ταυτην ητοιμασας τω παιδι σου ισαακ και εν τουτω γνωσομαι οτι εποιησας ελεος τω κυριω μου αβρααμ

kai estai ē parthenos ē an egō eipō epiklinon tēn udrian sou ina piō kai eipē moi pie kai tas kamēlous sou potiō eōs an pausōntai pinousai tautēn ētoimasas tō paidi sou isaak kai en toutō gnōsomai oti epoiēsas eleos tō kuriō mou abraam

* * * * *

15 And it came to pass, before he had done speaking, that, behold, Rebekah came out, who was born to Bethuel the son of Milcah, the wife of Nahor, Abraham's brother, with her pitcher upon her shoulder.

15

וַיְהִי־הוּא טָרַם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יָלְדָה לְבִתּוֹאֵל בְּנ־מִלְכָּה אִשֶׁת נַחֹר אַחֵי אַבְרָהָם וְכֹדָה עַל־שִׁכְמָה:

vay·hi·hu te·rem kil·lah le·dab·ber ve·hin·neh riv·kah yo·tzet a·sher yul·le·dah liv·tu·'el ben·mil·kah e·shet na·cho·vr a·chi av·ra·ham ve·chad·dah al·shich·mah.

15

וַיְהִי־הוּא טָרַם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יָלְדָה לְבִתּוֹאֵל בְּנ־מִלְכָּה אִשֶׁת נַחֹר אַחֵי אַבְרָהָם וְכֹדָה עַל־שִׁכְמָה:

wayəhî·hû³ ṭerem killā^h ləḏabbēr wəhinne^h ribqā^h yōšē^ṭ ṗāšer yulləḏā^h libtū^ʔel ben·milkā^h ṗēšet nāḥōr ṗāhî ṗabrāhām wəḵaddā^h ʿal·šikmā^h

15

και εγενετο προ του συντελεσαι αυτον λαλουντα εν τη διανοια και ιδου ρεβεκκα εξεπορευετο η τεχθεισα βαθουηλ υιω μελχας της γυναικος ναχωρ αδελφου δε αβρααμ εχουσα την υδριαν επι των ωμων αυτης

kai egeneto pro tou suntelesai auton lalounta en tē dianoia kai idou rebekka eḗporeueto ē techtheisa bathouēl uiō menchas tēs gunaikos nachōr adelphou de abraam echousa tēn udrian epi tōn ōmōn autēs

* * * * *

16 And the damsel was very fair to look upon, a virgin, neither had any man known her; and she went down to the fountain, and filled her pitcher, and came up.

16

וְהִנֵּעַר טַבַּת מְרֵאָה מְאֹד בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יָדָעָה וְתָרַד הָעֵינָה וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל:

ve·han·na·'a·ra to·vat mar·'eh me·'od be·tu·lah ve·'ish lo ye·da·'ah vat·te·red ha·'ay·nah vat·te·mal·le chad·dah vat·ta·'al.

16

וְהִנֵּעַר טַבַּת מְרֵאָה מְאֹד בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יָדָעָה וְתָרַד הָעֵינָה וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל:

wəḥanna^ʿārā ṭōbat mar^ʿe^h mə'ōd bəṭūlā^h wə'îš lō³ yəḏā^ʿā^h wattēred hā^ʿaynā^h wattəmalle³ ḵaddā^h wattā^ʿal

16

η δε παρθενος ην καλη τη οψει σφοδρα παρθενος ην ανηρ ουκ εγνω αυτην καταβασα δε επι την πηγην επλησεν την υδριαν και ανεβη

ē de parthenos ēn kalē tē opsei sphodra parthenos ēn anēr ouk egnō autēn katabasa de epi tēn pēgēn eplēsen tēn udrian kai anebē

* * * * *

17 And the servant ran to meet her, and said: 'Give me to drink, I pray thee, a little water of thy pitcher.'

17

וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמאיני נא מעטמים מכדך:

vai·ya·ratz ha·'e·ved lik·ra·tah vai·yo·mer hag·mi·'i·ni na me·'at·ma·yim mik·kad·dech.

17

וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמאיני נא מעטמים מכדך:

wayyāroṣ hā'ēbed liqrāṭāh wayyōmer haḡmī'îni nā mə'at-máyim mikkaddēk

17

επεδραμεν δε ο παις εις συναντησιν αυτης και ειπεν ποτισον με μικρον υδωρ εκ της υδριας σου

epedramen de o pais eis sunantēsīn autēs kai eipen potison me mikron udōr ek tēs udrias sou

* * * * *

18 And she said: 'Drink, my lord'; and she hastened, and let down her pitcher upon her hand, and gave him drink.

18

ותאמר שתה אדני ותמהר ותרד כדה על-ידיה ותשקהו:

vat·to·mer she·teh a·do·ni vat·te·ma·her vat·to·red kad·dah al·ya·dah vat·tash·ke·hu.

18

ותאמר שתה אדני ותמהר ותרד כדה על-ידיה ותשקהו:

wattōmer šəṭē^h 'ādōnî wattəmahēr wattōred kaddāh 'al-yādāh wattašqēhū

18

η δε ειπεν πие κυριε και εσπευσεν και καθειλεν την υδριαν επι τον βραχιονα αυτης και εποτισεν αυτον

ē de eipen pie kurie kai espeusen kai katheilen tēn udrian epi ton brachiona autēs kai epotisen auton

* * * * *

19 And when she had done giving him drink, she said: 'I will draw for thy camels also, until they have done drinking.'

19

ותכל להשקתו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אמ-כלו לשתת:

vat·te·chal le·hash·ko·tov vat·to·mer gam lig·mal·lei·cha esh·'av ad im·kil·lu lish·tot.

19

ותכל להשקתו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אמ-כלו לשתת:

wattəkal ləhašqōtô wattōmer gam ligmalleýkā ʿešʿāb ʿad ʿim·killû lištōt

19

εως επαυσατο πινων και ειπεν και ταις καμηλοις σου υδρευσομαι εως αν πασαι πιωσιν

eōs epausato pinōn kai eipen kai tais kamēlois sou udreusomai eōs an pasai piōsin

* * * * *

20 And she hastened, and emptied her pitcher into the trough, and ran again unto the well to draw, and drew for all his camels.

20

ותמהר ותער כדה אל-השקת ותריך עוד אל-הבאר לשאב ותשאב לכל-גמליו:

vat·te·ma·her vat·te·'ar kad·dah el·ha·sho·ket vat·ta·ratz o·vd el·hab·be·'er lish·'ov vat·tish·'av le·chol·ge·mal·lav.

20

ותמהר ותער כדה אל-השקת ותריך עוד אל-הבאר לשאב ותשאב לכל-גמליו:

wattəmahēr wattəʿar kaddā^h ʿel·haššōqeṭ wattāroš ʿôd ʿel·habbəʿēr lišʿōb wattišʿab ləkōl·gəmallāyw

20

και εσπευσεν και εξεκενωσεν την υδριαν εις το ποτιστηριον και εδραμεν επι επι το φρεαρ αντλησαι και υδρευσατο πασαις ταις καμηλοις

kai espeusen kai eẏekenōsen tēn udrian eis to potistērion kai edramen eti epi to phrear antlēσαι kai udreusato pasais tais kamēlois

* * * * *

21 And the man looked stedfastly on her; holding his peace, to know whether Yahowah had made his journey prosperous or not.

21

והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהוה דרכו אמ-לא:

ve·ha·'ish mish·ta·'eh lah ma·cha·rish la·da·'at ha·hitz·li·ach yhvh dar·kov im-lo.

21

והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהוה דרכו אמ-לא:

wəhā'īš mištā'ēh lāh mahārīš lādá'at haḥiṣlī'ah yhw(ʔādōnāy) darkō 'im-lōʔ

21

ο δε ανθρωπος κατεμανθανεν αυτην και παρεσιωπα του γνωναι ει ευοδωκεν κυριος(יהוה) την οδον αυτου η ου

o de anthrōpos katemanthanen autēn kai paresiōpa tou gnōnai ei euodōken kurios(yhvh) tēn odon autou ē ou

* * * * *

22 And it came to pass, as the camels had done drinking, that the man took a golden ring of half a shekel weight, and two bracelets for her hands of ten shekels weight of gold;

22

ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על-ידיה עשרה זהב משקלם:

vay·hi ka·'a·sher kil·lu hag·ge·mal·lim lish·to·vt vai·yik·kach ha·'ish ne·zem za·hav be·ka mish·ka·lov u·she·nei tze·mi·dim al·ya·dei·ha a·sa·rah za·hav mish·ka·lam.

22

ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על-ידיה עשרה זהב משקלם:

wayəhî ka'āsher killû haggəmallîm lištôt wayyiqqah hā'īš nézem zāhāb béqa^c mišqālô ûšənê šəmîdîm ^cal-yāde^yhā ^cāsārā^h zāhāb mišqālām

22

εγενετο δε ηνικα επαυσαντο πασαι αι καμηλοι πινουσαι ελαβεν ο ανθρωπος ενωτια χρυσα ανα δραχμην ολκης και δυο ψελια επι τας χειρας αυτης δεκα χρυσων ολκη αυτων

egeneto de ēnika epausanto pasai ai kamēloi pinousai elaben o anthrōpos enōtia chrusa ana drachmēn onkēs kai duo pselia epi tas cheiras autēs deka chrusōn onkē autōn

* * * * *

23 and said: 'Whose daughter art thou? tell me, I pray thee. Is there room in thy father's house for us to lodge in?'

23

ויאמר בתמי את הגידי נא לי היש ביתאביך מקום לנו ללין:

vai·yo·mer bat-mi at-te hag·gi·di na li ha·yesh beit-a·vich ma·ko·vm la·nu la·lin.

23

ויאמר בתמי את הגידי נא לי היש ביתאביך מקום לנו ללין:

wayyōmer baṭ-mî ʔatt haggîdî nāʔ lî hāyēš bêt-ʔābîk māqôm lānû lālîn

23

και επηρωτησεν αυτην και ειπεν θυγατηρ τινος ει αναγγελιον μοι ει εστιν παρα τω πατρι σου τοπος ημιν καταλυσαι

kai epērōtēsen autēn kai eipen thugatēr tinos ei anageilon moi ei estin para tō patri sou topos ēmin katalusai

* * * * *

24 And she said unto him: 'I am the daughter of Bethuel the son of Milcah, whom she bore unto Nahor.'

24

ותאמר אליו בתבתואל אנכי בןמלכה אשר ילדה לנחור:

vat-to·mer e·lav bat-be·tu·'el a·no·chi ben-mil·kah a·sher ya·le·dah le·na·cho·vr.

24

ותאמר אליו בתבתואל אנכי בןמלכה אשר ילדה לנחור:

wattōmer ʔēlāyw baṭ-bəṭūʔēl ʔānōkî ben-milkā^h ʔāšer yāldā^h lənāḥôr

24

και ειπεν αυτω θυγατηρ βαθουηλ ειμι εγω του μελχας ον ετεκεν τω ναχωρ

kai eipen autō thugatēr bathouēl eimi egō tou menchas on eteken tō nachōr

* * * * *

25 She said moreover unto him: 'We have both straw and provender enough, and room to lodge in.'

25

ותאמר אליו גםתבן גםמספוא רב עמנו גםמקום ללון:

vat-to·mer e·lav gam-te·ven gam-mis·po·v rav im·ma·nu gam-ma·ko·vm la·lun.

25

וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תִּתֶּבֶן גַּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם־מִקּוֹם לָלוֹן:

wattōmer ʿelāyw gam-tében gam-mispôʿ rab ʿimmānû gam-māqôm lālûn

25

και ειπεν αυτω και αχυρα και χορτασματα πολλα παρ' ημιν και τοπος του καταλυσαι

kai eipen autō kai achura kai chortasmata ponga par' ēmin kai topos tou katalusai

* * * * *

26 And the man bowed his head, and prostrated himself before Yahowah.

26

וַיִּקַּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה:

vai·yik·kod ha·'ish vai·yish·ta·chu lyhvh.

26

וַיִּקַּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה:

wayyiqqōd hāʾiś wayyištāḥû lyhwh(laʿdōnāy)

26

και ευδοκησας ο ανθρωπος προσεκυνησεν κυριω(יהוה)

kai eudokēsas o anthrōpos prosekunēsen kuriō(yhvh)

* * * * *

27 And he said: 'Blessed be Yahowah, the Elohei of my master Abraham, who hath not forsaken His mercy and His truth toward my master; as for me, Yahowah hath led me in the way to the house of my master's brethren.'

27

וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חֶסְדּוֹ וְאִמְתּוֹ מֵעַם אֲדֹנָי אֲנִי בְּדֶרֶךְ נַחְנִי יְהוָה בֵּית אָחִי אֲדֹנָי:

vai·yo·mer ba·ruch yhvh e·lo·hei a·do·ni av·ra·ham a·sher lo·a·zav chas·dov va·'a·mit·tov me·'im a·do·ni a·no·chi bad·de·rech na·cha·ni yhvh beit a·chei a·do·ni.

27

וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חֶסְדּוֹ וְאִמְתּוֹ מֵעַם אֲדֹנָי אֲנִי בְּדֶרֶךְ נַחְנִי יְהוָה בֵּית אָחִי אֲדֹנָי:

wayyô³mer bārûk_k yhw(ʔādōnāy) ʔēlohē ʔādōnī ʔabrāhām ʔāšer lō³-ʕāzab ḥasdō waʔāmittō mēʕīm ʔādōnī
ʔānōkī badderek_k nāḥānī yhw(ʔādōnāy) bêt ʔāhē ʔādōnī

27

και ειπεν ευλογητος κυριος(יהוה) ο θεος του κυριου(אדני) μου αβρααμ ος ουκ εγκατελιπεν την δικαιοσυνην
αυτου και την αληθειαν απο του κυριου(אדני) μου εμε ευοδωκεν κυριος(יהוה) εις οικον του αδελφου του
κυριου(אדני) μου

kai eipen eulogētos kurios(yhvh) o theos tou kuriou(a·do·ni) mou abraam os ouk egkatelipen tēn dikaiosunēn
autou kai tēn alētheian apo tou kuriou(a·do·ni) mou eme euodōken kurios(yhvh) eis oikon tou adelphou tou
kuriou(a·do·ni) mou

* * * * *

28 And the damsel ran, and told her mother's house according to these words.

28

וּתְרַץ הַנַּעֲרָה וּתְגַד לְבֵית אִמָּהּ כְּדִבְרֵי אֱלֹהִים:

vat·ta·ratz han·na·'a·ra vat·tag·ged le·veit im·mah kad·de·va·rim ha·'el·leh.

28

וּתְרַץ הַנַּעֲרָה וּתְגַד לְבֵית אִמָּהּ כְּדִבְרֵי אֱלֹהִים:

wattāroš ḥannaʕārā wattaggēd ləbêt ʔimmāh kaddəbārīm hāʕelle^h

28

και δραμουσα η παις απηγγειλεν εις τον οικον της μητρος αυτης κατα τα ρηματα ταυτα

kai dramousa ē pais apēggeilen eis ton oikon tēs mētros autēs kata ta rēmata tauta

* * * * *

29 And Rebekah had a brother, and his name was Laban; and Laban ran out unto the man, unto the fountain.

29

וּלְרֵבְקָה אַח וּשְׁמוֹ לָבָן וַיֵּרָץ לָבָן אֶל־הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל־הָעֵיץ:

u·le·riv·kah ach u·she·mov la·van vai·ya·ratz la·van el·ha·'ish ha·chu·tzah el·ha·'a·yin.

29

וּלְרֵבְקָה אַח וּשְׁמוֹ לָבָן וַיֵּרָץ לָבָן אֶל־הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל־הָעֵיץ:

ûləribqā^h ʔāḥ ûšəmə lābān wayyāroš lābān ʔel·hāʔiš haḥúšā^h ʔel·hāʕāyin

29

τη δε ρεβекκα αδελφος ην ω ονομα λαβαν και εδραμεν λαβαν προς τον ανθρωπον εξω επι την πηγην

tē de rebekka adelphos ēn ō onoma laban kai edramen laban pros ton anthrōpon eẏō epī tēn pēgēn

* * * * *

30 And it came to pass, when he saw the ring, and the bracelets upon his sister's hands, and when he heard the words of Rebekah his sister, saying: 'Thus spoke the man unto me,' that he came unto the man; and, behold, he stood by the camels at the fountain.

30

וַיְהִי כִּרְאֹת אֶת־הַנְּזָם וְאֶת־הַצְּמַדִּים עַל־יָדָיו אַחֲתוֹ וְכַשְׂמֵעוֹ אֶת־דְּבָרֵי רֵבֶקָה אַחֲתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַגְּמָלִים עַל־הָעַיִן:

vay·hi kir·'ot et-han·ne·zem ve·'et-ha·tze·mi·dim al-ye·dei a·cho·tov u·che·sha·me·'ov et-div·rei riv·kah a·cho·tov le·mor koh-dib·ber e·lai ha·'ish vai·ya·vo el-ha·'ish ve·hin·neh o·med al-hag·ge·mal·lim al-ha·'a·yin.

30

וַיְהִי כִּרְאֹת אֶת־הַנְּזָם וְאֶת־הַצְּמַדִּים עַל־יָדָיו אַחֲתוֹ וְכַשְׂמֵעוֹ אֶת־דְּבָרֵי רֵבֶקָה אַחֲתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַגְּמָלִים עַל־הָעַיִן:

wayəhî kir^ot ²et-hannézem wə²et-haşşemīdīm ³al-yəḏē ²āḥōtō ūkəšom³ ²et-dibrē ribqā^h ²āḥōtō lē²mōr kō^h-dibber ²elay hā²īš wayyābō² ²el-hā²īš wəhinne^h ³ōmēd ³al-haggəmallīm ³al-hā³āyin

30

και εγενετο ηνικα ειδεν τα ενωτια και τα ψελια επι τας χειρας της αδελφης αυτου και οτε ηκουσεν τα ρηματα ρεβεκκας της αδελφης αυτου λεγουσης ουτως λελαληκεν μοι ο ανθρωπος και ηλθεν προς τον ανθρωπον εστηκοτος αυτου επι των καμηλων επι της πηγης

kai egeneto ēnika eiden ta enōtia kai ta pselia epī tas cheiras tēs adelphēs autou kai ote ēkousen ta rēmata rebekkas tēs adelphēs autou legousēs outōs lelalēken moi o anthrōpos kai ēlthen pros ton anthrōpon estēkotos autou epī tōn kamēlōn epī tēs pēgēs

* * * * *

31 And he said: 'Come in, thou blessed of Yahowah; wherefore standest thou without? for I have cleared the house, and made room for the camels.'

31

וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה לְמָה תַעֲמַד בַּחוּץ וְאַנְכִי פְנִיתִי הַבַּיִת וּמְקוֹם לְגַמְלִים:

vai·yo·mer bo·v be·ruch yhv^h lam·mah ta·'a·mod ba·chutz ve·'a·no·chi pin·ni·ti hab·ba·yit u·ma·ko·vm lag·ge·mal·lim.

31

וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה לְמָה תַעֲמַד בַּחוּץ וְאַנְכִי פְנִיתִי הַבַּיִת וּמְקוֹם לְגַמְלִים:

wayyō³mer bō³ bərū³kh yhw^h(³ādōnāy) lāmmā^h ta³āmōd baḥûṣ wə³ānōkî pinnî³tî habbāyit ûmāqôm
laggəmallîm

31

και ειπεν αυτω δευρο εισελθε ευλογητος κυριος(יהוה) ινα τι εστηκας εξω εγω δε ητοιμακα την οικιαν και τοπον
ταις καμηλοις

kai eipen autō deuro eiselthe eulogētos kurios(yhw^h) ina ti estēkas eẓō egō de ētoimaka tēn oikian kai topon tais
kamēlois

* * * * *

32 And the man came into the house, and he ungirded the camels; and he gave straw and provender for the camels, and water to wash his feet and the feet of the men that were with him.

32

ויבא האיש הביתה ויפתח הגמלים ויתן תבן ומספוא לגמלים ומים לרחץ רגליו ורגלי האנשים אשר
אתו:

vai·ya·vo ha·'ish hab·bay·tah vay·fat·tach hag·ge·mal·lim vai·yit·ten te·ven u·mis·po·v lag·ge·mal·lim
u·ma·yim lir·chotz rag·lav ve·rag·lei ha·'a·na·shim a·sher it·tov.

32

וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבֵּיתָה וַיִּפְתַּח הַגְּמָלִים וַיִּתֵּן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לַגְּמָלִים וּמִים לְרַחֵץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאָנָשִׁים
אֲשֶׁר אִתּוֹ:

wayyābō³ hā³ʾiṣ habbāy³tā^h wayəpattah haggəmallîm wayyittēn tēben ûmispō³ laggəmallîm ûmāyim lirḥōṣ
raġlāyw wəraġlē hā³ʾanāšîm ³ašer ³ittō

32

εισηλθεν δε ο ανθρωπος εις την οικιαν και απεσαξεν τας καμηλους και εδωκεν αχυρα και χορτασματα ταις
καμηλοις και υδωρ νιψασθαι τοις ποσιν αυτου και τοις ποσιν των ανδρων των μετ' αυτου

eisēlthen de o anthrōpos eis tēn oikian kai apesaξen tas kamēlous kai edōken achura kai chortasmata tais
kamēlois kai udōr nipsasthai tois posin autou kai tois posin tōn andrōn tōn met' autou

* * * * *

33 And there was set food before him to eat; but he said: 'I will not eat, until I have told mine errand.' And he said: 'Speak on.'

33

[כ= וישם] [ק= וישם] לפניו לאכל ויאמר לא אכל עד אם־דברתי דברי ויאמר דבר:

[ch= vai·yi·sem] [k= vai·yu·sam] le·fa·nav le·'e·chol vai·yo·mer lo o·chal ad im·dib·bar·ti de·va·rai vai·yo·mer
dab·ber.

33

(וַיִּשֶׁם) [וַיּוֹשֶׁם] לְפָנָיו לֵאמֹר לֹא אֲכַל עֵד אִם־דִּבַּרְתִּי דְבָרִי וַיֹּאמֶר דְּבַר:

(wayyîsem) [wayyûsam] ləpānāyw leʿēkōl wayyōʿmer lōʿ ʾōkāl ʿad ʿim-dibbārtî dəbārāy wayyōʿmer dabbēr

33

και παρεθηκεν αυτοις αρτους φαγειν και ειπεν ου μη φαγω εως του λαλησαι με τα ρηματα μου και ειπαν λαλησον

kai parethēken autois artous phagein kai eipen ou mē phagō eōs tou lalēsai me ta rēmata mou kai eipan lalēson

* * * * *

34 And he said: 'I am Abraham's servant.

34

וַיֹּאמֶר עַבְדְּ אַבְרָהָם אֲנִי:

vai·yo·mar e·ved av·ra·ham a·no·chi.

34

וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אֲנִי:

wayyōʿmar ʿēbed ʾabrāhām ʾānōkî

34

και ειπεν παις αβρααμ εγω ειμι

kai eipen pais abraam egō eimi

* * * * *

35 And Yahowah hath blessed my master greatly; and he is become great; and He hath given him flocks and herds, and silver and gold, and men-servants and maid-servants, and camels and asses.

35

וַיְהוֹה בֵּרַךְ אֶת־אֲדֹנָי מְאֹד וַיַּגְדֵּל וַיִּתֶּן־לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעִבְדִּים וְשִׁפְחֹת וְגַמְלִים וְחֲמֹרִים:

vyhvh be·rach et-a·do·ni me·'od vai·yig·dal vai·yit·ten·lov tzon u·va·kar ve·che·sef ve·za·hav va·'a·va·dim u·she·fa·chot u·ge·mal·lim va·cha·mo·rim.

35

וַיְהוֹה בֵּרַךְ אֶת־אֲדֹנָי מְאֹד וַיַּגְדֵּל וַיִּתֶּן־לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעִבְדִּים וְשִׁפְחֹת וְגַמְלִים וְחֲמֹרִים:

wyhwh(waḏdōnāy) bēraḵ ʔet-ʔādōnî məʔōd wayyiḡdāl wayyitten-lô šōʔn ûbāqār wəḵéseḗp wəzāhāb
waʕāḇādīm ûšəpāḥōṭ ûḡəmallîm waḥāmōrîm

35

κύριος(יהוה) δε ευλογησεν τον κυριον μου σφοδρα και υψωθη και εδωκεν αυτω προβατα και μοσχους αργυριον
και χρυσιον παιδας και παιδισκας καμηλους και ονους

kurios(yhvh) de eulogēsen ton kurion mou sphodra kai upsōthē kai edōken autō probata kai moschous argurion
kai chrusion paidas kai paidiskas kamēlous kai onous

* * * * *

36 And Sarah my master's wife bore a son to my master when she was old; and unto him hath he given all that he hath.

36

ותלד שרה אשת אדני בן לאדני אחרי זקנתה ויתן לו את כל אשר לו:

vai·te·led sa·rah e·shet a·do·ni ven la·do·ni a·cha·rei zik·na·tah vai·yit·ten·lov et·kol·a·sher·lov.

36

וְתֵלֵד שָׂרָה אִשְׁתִּי אֲדֹנָי בֶּן לְאֲדֹנָי אַחֲרֵי זְקִנְתָּהּ וַיִּתֶּן לָּהּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָּהּ:

wattēled śārāḥ ʔéšet ʔādōnî bēn laḏdōnî ʔaḥrê ziqnātāḥ wayyitten-llô ʔet-kol-ʔāšer-lô

36

και ετεκεν σαρρα η γυνη του κυριου μου υιον ενα τω κυριω μου μετα το γηρασαι αυτον και εδωκεν αυτω οσα
ην αυτω

kai eteken sarra ē gunē tou kuriou mou uion ena tō kuriō mou meta to gērasai auton kai edōken autō osa ēn autō

* * * * *

37 And my master made me swear, saying: Thou shalt not take a wife for my son of the daughters of the Canaanites, in whose land I dwell.

37

וישבעני אדני לאמר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי ישב בארצו:

vai·yash·bi·'e·ni a·do·ni le·mor lo·tik·kach i·shah liv·ni mib·be·no·vt hak·ke·na·'a·ni a·sher a·no·chi yo·shev
be·'ar·tzov.

37

וַיִּשְׁבַּעַנִי אֲדֹנָי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנִי יֹשֵׁב בְּאֶרֶץ:

wayyašbīʕenî ʔādōnî lēʔmōr lōʔ-tiqqah ʔiššāḥ libnî mibbənōṭ ḥakkənaʕānî ʔāšer ʔānōḵî yōšēḇ bəʔaršô

37

και ωρκισεν με ο κυριος μου λεγων ου λημψη γυναικα τω υιω μου απο των θυγατερων των χαναναιων εν οις
εγω παροικω εν τη γη αυτων

kai ōrkisen me o kurios mou legōn ou lēmpsē gunaika tō uiō mou apo tōn thugaterōn tōn chananaiōn en ois egō
paroikō en tē gē autōn

* * * * *

38 But thou shalt go unto my father's house, and to my kindred, and take a wife for my son.

38

אם-לא אל-בית-אבי תלך ואל-משפחתי ולקחת אשה לבני:

im-lo el-beit-a·vi te·lech ve·'el-mish·pach·ti ve·la·kach·ta i·shah liv·ni.

38

אם-לא אל-בית-אבי תלך ואל-משפחתי ולקחת אשה לבני:

ʿim-lōʿ el-bêt-ʿābî tēlēk wəʿel-mišpaḥtî wəlāqaḥtā ʿiššā^h libnî

38

αλλ' η εις τον οικον του πατρος μου πορευση και εις την φυλην μου και λημψη γυναικα τω υιω μου εκειθεν

αλλ' η εις τον οικον του πατρος μου πορευση και εις την φυλην μου και λημψη γυναικα τω υιω μου εκειθεν

* * * * *

39 And I said unto my master: Peradventure the woman will not follow me.

39

ואמר אל-אדני אלי לא-תלך האשה אחרי:

va·'o·mar el-a·do·ni u·lai lo-te·lech ha·'i·shah a·cha·rai.

39

ואמר אל-אדני אלי לא-תלך האשה אחרי:

wāʿōmar ʿel-ʿādōnî ʿūlay lōʿ-ṭēlēk hāʿiššā^h ʿaḥārāy

39

ειπα δε τω κυριω μου μηποτε ου πορευσεται η γυνη μετ' εμου

eipa de tō kuriō mou mēpote ou poreusetai ē gunē met' emou

* * * * *

40 And he said unto me: Yahowah, before whom I walk, will send His messenger with thee, and prosper thy way; and thou shalt take a wife for my son of my kindred, and of my father's house;

40

ויאמר אלי יהוה אשר־הִתְהַלַּכְתִּי לִפְנֵי יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתְּךָ וְהִצְלִיחַ דְרָכְךָ וּלְקַחְתָּ אִשָּׁה לְבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי
ומבית אבי:

vai·yo·mer e·lai yhvh a·sher·hit·hal·lach·ti le·fa·nav yish·lach mal·'a·chov it·tach ve·hitz·li·ach dar·ke·cha
ve·la·kach·ta i·shah liv·ni mim·mish·pach·ti u·mib·beit a·vi.

40

וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי לִפְנָיו יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתְּךָ וְהִצְלִיחַ דְרָכְךָ וּלְקַחְתָּ אִשָּׁה לְבְנִי
מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי:

wayyōmer ʿēlāy yhwḥ (ʿādōnāy) ʾāšer·hiṯhallāktī ləpānāyw yišlah malʾākō ʾittāk wəhišlīʿh darkekā
wələqaḥtā ʾiššā^h libnī mimmišpaḥtī ūmibbêt ʾābī

40

και ειπεν μοι κυριος(יהוה) ω ευηρεστησα εναντιον αυτου αυτος αποστειλει τον αγγελον αυτου μετα σου και
ευοδωσει την οδον σου και λημψη γυναικα τω υιω μου εκ της φυλης μου και εκ του οικου του πατρος μου

kai eipen moi kurios(yhvh) ō euērestēsa enantion autou autos apostelei ton aggelon autou meta sou kai euodōsei
tēn odon sou kai lēmpsē gunaika tō uiō mou ek tēs phulēs mou kai ek tou oikou tou patros mou

* * * * *

41 then shalt thou be clear from my oath, when thou comest to my kindred; and if they give her not to thee, thou shalt be clear from my oath.

41

אז תנקה מאלתי כי תבוא אל־משפחתי ואם־לא יתנו לך והיית נקי מאלתי:

az tin·na·keh me·'a·la·ti ki ta·vo·v el·mish·pach·ti ve·'im·lo yit·te·nu lach ve·ha·yi·ta na·ki me·'a·la·ti.

41

אִז תִּנְקֶה מֵאֲלֹתַי כִּי תָבֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְּנוּ לְךָ וְהִיִּיתָ נָקִי מֵאֲלֹתַי:

ʾāz tinnāqe^h mēʾālātī kī tābōʾ ʿel·mišpaḥtī wəʾim·lōʾ yittənū lāk wəhāyītā nāqī mēʾālātī

41

τοτε αθωος εση απο της αρας μου ηνικα γαρ εαν ελθης εις την εμην φυλην και μη σοι δωσιν και εση αθωος απο
του ορκισμου μου

tote athōos esē apo tēs aras mou ēnika gar ean elthēs eis tēn emēn phulēn kai mē soi dōsin kai esē athōos apo
tou orkismou mou

* * * * *

42 And I came this day unto the fountain, and said: Yahowah, the Elohei of my master Abraham, if now Thou do prosper my way which I go:

42

ואבא היום אל־העין ואמר יהוה אלהי אדני אברהם אִם־יִשְׁכַּח־נָא מְצַלִּיחַ דְּרַכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עֲלֶיהָ:

va·'a·vo hai·yo·vm el·ha·'a·yin va·'o·mar yhvh e·lo·hei a·do·ni av·ra·ham im·yesh·cha·na matz·li·ach dar·ki a·sher a·no·chi ho·lech a·lei·ha.

42

וְאָבָא הַיּוֹם אֶל־הָעֵינַן וְאָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אִם־יִשְׁכַּח־נָא מְצַלִּיחַ דְּרַכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עֲלֶיהָ:

wā'ābō³ hayyôm ³el·hā'āyīn wā'ōmar yhw(ʿādōnāy) ³ēlohē ʿādōnī ʿabrāhām ʿim·yeshkā·nnā³ mašlī³h darkī ʿāšer ʿānōkī hōlēk ʿāle³hā

42

και ελθων σημερον επι την πηγην ειπα κυριε(יהוה) ο θεος του κυριου(אדני) μου αβρααμ ει συ ευοδοις την οδον μου ην νυν εγω πορευομαι επ' αυτην

kai elthōn sēmeron epi tēn pēgēn eipa kurie(yhvh) o theos tou kuriou(a·do·ni) mou abraam ei su euodois tēn odon mou ēn nun egō poreuomai ep' autēn

* * * * *

43 behold, I stand by the fountain of water; and let it come to pass, that the maiden that cometh forth to draw, to whom I shall say: Give me, I pray thee, a little water from thy pitcher to drink;

43

הנה אנכי נצב על־עין המים והיה העלמה היצאת לשאב ואמרתי אליה השקיני־נָא מעט־מים מכדך:

hin·neh a·no·chi ni·tzav al·ein ham·ma·yim ve·ha·yah ha·'al·mah hai·yo·tzet lish·'ov ve·'a·mar·ti e·lei·ha hash·ki·ni·na me·'at·ma·yim mik·kad·dech.

43

הִנֵּה אָנֹכִי נֹצֵב עַל־עֵינַי הַמַּיִם וְהִיָּה הָעֹלְמָה הַיּוֹצֵאת לְשָׂאֵב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא מֵעֵט־מַיִם מִכַּדְּךָ:

hinne^h ʿānōkī niššāb ʿal·ʿēn hammāyim wəhāyā^h hāʿalmā^h hayyōšēṭ lišʿōb wəʿāmartī ʿēle³hā hašqīnī·nā³ məʿaṭ·māyim mikkaddēk

43

ιδου εγω εφεστηκα επι της πηγης του υδατος και αι θυγατερες των ανθρωπων της πολεως εξελεουσονται υδρευσασθαι υδωρ και εσται η παρθενος η αν εγω ειπω ποτισον με μικρον υδωρ εκ της υδριας σου

idou egō ephestēka epi tēs pēgēs tou udatos kai ai thugateres tōn anthrōpōn tēs poleōs eẏeleusontai udreusasthai udōr kai estai ē parthenos ē an egō eipō potison me mikron udōr ek tēs udrias sou

* * * * *

44 and she shall say to me: Both drink thou, and I will also draw for thy camels; let the same be the woman whom Yahowah hath appointed for my master's son.

44

ואמרה אלי גם-אתה שתה וגם לגמליך אשאב הוא האשה אשר-הכיה יהוה לבן-אדני:

ve·'a·me·rah e·lai gam·at·tah she·teh ve·gam lig·mal·lei·cha esh·'av hi·v ha·'i·shah a·sher·ho·chi·ach yhvh le·ven·a·do·ni.

44

ואמרה אלי גם-אתה שתה וגם לגמליך אשאב הוא האשה אשר-הכיה יהוה לבן-אדני:

wə'āmrah^h ēlay gam-^ʔattā^h šəṭē^h wəgam ligmalle^ʔkā ^ʔeš'āb hiw^ʔ hā^ʔiššā^h ^ʔāšer-hōkī^ah yhwh(ʔādōnāy) ləben-^ʔādōnī

44

και ειπη μοι και συ πие και ταις καμηλοις σου υδρευσομαι αυτη η γυνη ην ητοιμασεν κυριος(יהוה) τω εαυτου θεραποντι ισαακ και εν τουτω γνωσομαι οτι πεποιηκας ελεος τω κυριω μου αβρααμ

kai eipē moi kai su pie kai tais kamēlois sou udreusomai autē ē gunē ēn ētoimasen kurios(yhvh) tō eautou theraponti isaak kai en toutō gnōsomai oti pepoiēkas eleos tō kuriō mou abraam

* * * * *

45 And before I had done speaking to my heart, behold, Rebekah came forth with her pitcher on her shoulder; and she went down unto the fountain, and drew. And I said unto her: Let me drink, I pray thee.

45

אני טרם אכלה לדבר אל-לבי והנה רבקה יצאת וכדה על-שכמה ותרד העינה ותשאב ואמר אליה השקיני נא:

a·ni te·rem a·chal·leh le·dab·ber el·lib·bi ve·hin·neh riv·kah yo·tzet ve·chad·dah al·shich·mah vat·te·red ha·'ay·nah vat·tish·'av va·'o·mar e·lei·ha hash·ki·ni na.

45

אני טרם אכלה לדבר אל-לבי והנה רבקה יצאת וכדה על-שכמה ותרד העינה ותשאב ואמר אליה השקיני נא:

ʔānī ʔérem ʔākalle^h laḡabbēr ʔel-libbī wəhinne^h ribqā^h yōšēʔt̄ wəḡaddāh ʕal-šikmāh wattēred^h hāʕáynā^h
wattišʔāb wāʔōmar ʔēleýhā hašqínī nāʔ

45

και εγενετο προ του συντελεσαι με λαλουντα εν τη διανοια ευθυς ρεβεκκα εξεπορευετο εχουσα την υδριαν επι των ωμων και κατεβη επι την πηγην και υδρευσατο ειπα δε αυτη ποτισον με

kai egeneto pro tou suntelesai me lalounta en tē dianoia euthus rebekka eḡeporeueto echousa tēn udrian epi tōn ōmōn kai katebē epi tēn pēgēn kai udreusato eipa de autē potison me

* * * * *

46 And she made haste, and let down her pitcher from her shoulder, and said: Drink, and I will give thy camels drink also. So I drank, and she made the camels drink also.

46

ותמהר ותורד כדה מעליה ותאמר שתה וגם-גמליך אשקה ואשת וגם הגמלים השקתה:

vat-te-ma-her vat-to-v-red kad-dah me-'a-lei-ha vat-to-mer she-teh ve-gam-ge-mal-lei-cha ash-keh va-'e-she-te ve-gam hag-ge-mal-lim hish-ka-tah.

46

וְתַמְהֵר וְתוֹרֵד כְּדֵה מֵעֲלֶיהָ וְתֹאמֶר שְׁתֵּה וְגַם-גַּמְלֶיךָ אֶשְׁקֶה וְאִשְׁתּוֹ וְגַם הַגַּמְלִים הַשְּׁקַתְּהָ:

wattəmahēr wattōred^h kaddā^h mēʕāleýhā wattōmer šəʔtē^h wəḡam-gəmalleykā ʔašqe^h wāʔēšt wəḡam haggəmallim hišqāṭā^h

46

και σπευσασα καθειλεν την υδριαν αυτης αφ' εαυτης και ειπεν πие су και τας καμηλους σου ποτιω και επιον και τας καμηλους μου εποτισεν

kai speusasa katheilen tēn udrian autēs aph' eautēs kai eipen pie su kai tas kamēlous sou potiō kai epion kai tas kamēlous mou epotisen

* * * * *

47 And I asked her, and said: Whose daughter art thou? And she said: The daughter of Bethuel, Nahor's son, whom Milcah bore unto him. And I put the ring upon her nose, and the bracelets upon her hands.

47

ואשאל אתה ואמר בת-מי את ותאמר בת-בתואל בן-נחור אשר ילדה-לו מלכה ואשם הנזם על-אפה והצמידים על-ידיה:

va-'esh-'al o-tah va-'o-mar bat-mi at-te vat-to-mer bat-be-tu-'el ben-na-cho-vr a-she-ya-le-dah-lov mil-kah va-'a-sim han-ne-zem al-ap-pah ve-ha-tze-mi-dim al-ya-dei-ha.

וְאֶשְׂאֵל אֶתְּהָ וְאֶמַר בְּתִמִּי אֶתְּ וְתֹאמַר בְּתִבְתּוֹאֵל בְּיָנְחִיֹר אֲשֶׁר יִלְדֶה-לּוֹ מִלְכָּה וְאֶשֶׁם הַיָּזִים
עַל-אִפָּהּ וְהִצְמִידִים עַל-יְדֵיהָ:

wā'ēs'al ʔōtāh wā'ōmar baṭ-mî ʔat wattō'mer baṭ-bəṭū'el ben-nāhōr ʔāšer yāldāh-llô milkāh wā'āsīm
hannézem ʿal-ʔappāh wəhaššəməîdîm ʿal-yāde'yhā

και ηρωτησα αυτην και ειπα τινος ει θυγατηρ η δε εφη θυγατηρ βαθουηλ ειμι του υιου ναχωρ ον ετεκεν αυτω
μελχα και περιεθηκα αυτη τα ενωτια και τα ψελια περι τας χειρας αυτης

kai ērōtēsa autēn kai eipa tinos ei thugatēr ē de ephē thugatēr bathouēl eimi tou uiou nachōr on eteken autō
mencha kai periethēka autē ta enōtia kai ta pselia peri tas cheiras autēs

* * * * *

48 And I bowed my head, and prostrated myself before Yahowah, and blessed Yahowah, the Elohei of my master Abraham, who had led me in the right way to take my master's brother's daughter for his son.

וְאֶקְדַּ וְאֶשְׂתַּחֲוֶה לַיהוָה וְאֶבְרַךְ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחִינִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לְקַחַת אֶת-בַּת-אֲחִי
אֲדֹנָי לְבָנוּ:

va-'ek·kod va-'esh·ta·cha·veh lyhvh va-'a·va·rech et-yhvh e·lo·hei a·do·ni av·ra·ham a·sher hin·cha·ni
be·de·rech e·met la·ka·chat et-bat·a·chi a·do·ni liv·nov.

וְאֶקְדַּ וְאֶשְׂתַּחֲוֶה לַיהוָה וְאֶבְרַךְ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחִינִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לְקַחַת
אֶת-בַּת-אֲחִי אֲדֹנָי לְבָנוּ:

wā'eqqōd wā'ēsṯaḥāweh lyhwh(la'ḏōnāy) wā'əbārēk ʔet-yhwh(ʔādōnāy) ʔēlōhē ʔādōnī ʔabrāhām ʔāšer
hinḥānī bəḏérék ʔēmeṭ lāqāḥaṭ ʔet-baṭ-ʔāḥī ʔādōnī libnō

και ευδοκησας προσεκυνησα κυριω(ιηω) και ευλογησα κυριον(ιηω) τον θεον του κυριου μου αβρααμ ος
ευοδωσεν μοι εν οδω αληθειας λαβειν την θυγατερα του αδελφου του κυριου μου τω υιω αυτου

kai eudokēsas prosekunēsa kuriō(yhvh) kai eulogēsa kurion(yhvh) ton theon tou kuriou(a·do·ni) mou abraam os
euodōsen moi en odō alētheias labein tēn thugatera tou adelphou tou kuriou mou tō uiō autou

* * * * *

49 And now if ye will deal kindly and truly with my master, tell me; and if not, tell me; that I may turn to the right hand, or to the left.'

49

ועתה אִם־יִשְׁכֶּם עֲשִׂים חֶסֶד וְאֵמֶת אֶת־אֲדֹנֵי הַגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא הַגִּידוּ לִי וְאִפְנֶה עַל־יְמִין אֹו עַל־שְׂמֹאל:

ve·'at·tah im·yesh·chem o·sim che·sed ve·'e·met et·a·do·ni hag·gi·du li ve·'im·lo hag·gi·du li ve·'ef·neh al·ya·min ov al·se·mol.

49

וְעַתָּה אִם־יִשְׁכְּמֶם עֲשִׂים חֶסֶד וְאֵמֶת אֶת־אֲדֹנֵי הַגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא הַגִּידוּ לִי וְאִפְנֶה עַל־יְמִין אֹו עַל־שְׂמֹאל:

wə'attā^h 'im·yeškem 'ōsīm ḥésed we'emet 'et-'ādōnī haggīdū lī wə'im-lō' haggīdū lī wə'eḫne^h 'al·yāmīn 'ō 'al·śəmōl

49

ει ουν ποιειτε υμεις ελεος και δικαιοσυνην προς τον κυριον μου απαγγειλατε μοι ει δε μη απαγγειλατε μοι ινα επιστρεψω εις δεξιαν η εις αριστεραν

ei oun poieite umeis eleos kai dikaiosunēn pros ton kurion mou apageilate moi ei de mē apageilate moi ina epistrepsō eis deξian ē eis aristeran

* * * * *

50 Then Laban and Bethuel answered and said: 'The thing proceedeth from Yahowah; we cannot speak unto thee bad or good.

50

ויען לבן ובתואל ויאמרו מיהוה יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או־טוב:

vai·ya·'an la·van u·ve·tu·'el vai·yo·me·ru me·yhvh ya·tza had·da·var lo nu·chal dab·ber e·lei·cha ra ov·to·vv.

50

ויען לבן ובתואל ויאמרו מיהוה יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או־טוב:

wayyá'an lābān ûbətū'ēl wayyō'marū myhwh(mē'dōnāy) yāsā' haddābār lō' nūkal dabbēr 'ēleýkā ra' 'ō-tōb

50

ποκριθεις δε λαβαν και βαθουηλ ειπαν παρα κυριου(יהוה) εξηλθεν το προσταγμα τουτο ου δυνησομεθα ουν σοι αντειπειν κακον καλω

apokritheis de laban kai bathouēl eipan para kuriou(yhvh) eξēlthen to prostagma touto ou dunēsometha oun soi anteipein kakon kalō

* * * * *

51 Behold, Rebekah is before thee, take her, and go, and let her be thy master's son's wife, as Yahowah hath spoken.'

51

הנה־רבקה לפניך קח ולך ותהי אשה לבן־אדניך כאשר דבר יהוה:

hin·neh-riv·kah le·fa·nei·cha kach va·lech u·te·hi i·shah le·ven-a·do·nei·cha ka·'a·sher dib·ber yhvh.

51

הנה־רבקה לפניך קח ולך ותהי אשה לבן־אדניך כאשר דבר יהוה:

hinnē^h-ribqā^h ləpāne^ykā qah wālēk ūtəhī ʔiššā^h ləben-ʔādōne^ykā kaʔāšer dibber yhw^h(ʔādōnāy)

51

ιδου ρεβεκκα ενωπιον σου λαβων αποτρεχε και εστω γυνη τω υιω του κυριου σου καθα ελαλησεν κυριος(יהוה)

idou rebekka enōpion sou labōn apotreche kai estō gunē tō uiō tou kuriou sou katha elalēsen kurios(yhvh)

* * * * *

52 And it came to pass, that, when Abraham's servant heard their words, he bowed himself down to the earth unto Yahowah.

52

ויהי כאשר שמע עבד אברהם את־דבריהם וישתחו ארצה ליהוה:

vay·hi ka·'a·sher sha·ma e·ved av·ra·ham et·div·rei·hem vai·yish·ta·chu ar·tzah lyhvh.

52

וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרֶץ לַיהוָה:

wayəhī kaʔāšer šāma^c ʿēbed ʔabrāhām ʔet·dibrêhem wayyištāhū ʔārṣā^h lyhw^h(lāʔdōnāy)

52

εγενετο δε εν τω ακουσαι τον παιδα τον αβρααμ των ρηματων τουτων προσεκυνησεν επι την γην κυριω(יהוה)

egeneto de en tō akousai ton paida ton abraam tōn rēmatōn toutōn prosekunēsen epi tēn gēn kuriō(yhvh)

* * * * *

53 And the servant brought forth jewels of silver, and jewels of gold, and raiment, and gave them to Rebekah; he gave also to her brother and to her mother precious things.

53

ויוצא העבד כלי־כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנת נתן לאחיה ולאמה:

vai·yo·v·tze ha·'e·ved ke·lei·che·sef u·che·lei za·hav u·ve·ga·dim vai·yit·ten le·riv·kah u·mig·da·not na·tan le·'a·chi·ha u·le·'im·mah.

53

וַיֹּצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי־כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרֵבֶקָה וּמְגִדָּנֹת נָתַן לְאָחִיָּהּ וּלְאִמָּהּ:

wayyôṣēʔ hāʿēbed kəlê-késeṗ ûkələ zāhāb ûḇəḡādīm wayyittēn ləribqā^h ûmīḡdānōt nātan ləʿāhīhā
ûləʔimmāh

53

και εξενεγκας ο παις σκευη αργυρα και χρυσα και ιματισμον εδωκεν ρεβεκκα και δωρα εδωκεν τω αδελφω
αυτης και τη μητρι αυτης

kai eʒenegkas o pais skeuē argura kai chrusa kai imatismōn edōken rebekka kai dōra edōken tō adelphō autēs
kai tē mētri autēs

* * * * *

54 And they did eat and drink, he and the men that were with him, and tarried all night; and they rose up in the morning, and he said: 'Send me away unto my master.'

54

וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיִּלְּנוּ וַיִּקְוּמוּ בַבֶּקֶר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי לְאֲדֹנָי:

vai-yo-che-lu vai-yish-tu hu ve-ha-'a-na-shim a-she-ri-m-mov vai-ya-li-nu vai-ya-ku-mu vab-bo-ker vai-yo-mer
shal-le-chu-ni la-do-ni.

54

וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיִּלְּנוּ וַיִּקְוּמוּ בַבֶּקֶר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי לְאֲדֹנָי:

wayyōʿkəlû wayyištû hûʔ wəhāʿanāšīm ʔāsher-ʿimmô wayyālīnû wayyāqūmû ḇabbōqer wayyōʿmer šalləḥūnī
ləʔdōnī

54

και εφαγον και επιον αυτος και οι ανδρες οι μετ' αυτου οντες και εκοιμηθησαν και αναστας πρωι ειπεν
εκπεμψατε με ινα απελθω προς τον κυριον(αδν) μου

kai ephagon kai epion autos kai oi andres oi met' autou ontes kai ekoimēthēsan kai anastas prōi eipen
ekpemp̄sate me ina apelhō pros ton kurion(a·do·ni) mou

* * * * *

55 And her brother and her mother said: 'Let the damsel abide with us a few days, at the least ten; after that she shall go.'

55

וַיֹּאמֶר אַחִיָּהּ וְאִמָּהּ תִּשָּׁב הַנְּעַר אִתָּנוּ יָמִים אֵו עֶשְׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ:

vai-yo-mer a-chi-ha ve-'im-mah te-shev han-na-'a-ra it-ta-nu ya-mim ov a-so·vr a-char te-lech.

55

וַיֹּאמֶר אֲחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנְּעָרָה אֲתָנּוּ יָמִים אִו עֲשׂוֹר אַחַר תֵּלְעַךְ:

wayyō¹mer ʿāhîhā wəʿimmāh tēšēb hannā²ārā ʿittānū yāmîm ʾô ʿāsôr ʿaḥar tēlēk

55

ειπαν δε οι αδελφοι αυτης και η μητηρ μεινατω η παρθενος μεθ' ημων ημερας ωσει δεκα και μετα ταυτα απελευσεται

eipan de oi adelphoi autēs kai ē mētēr meinatō ē parthenos meth' ēmōn ēmeras ōsei deka kai meta tauta apeleusetai

* * * * *

56 And he said unto them: 'Delay me not, seeing Yahowah hath prospered my way; send me away that I may go to my master.'

56

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־תַּאחֲרוּ אֵתִי וַיְהוֶה הַצְּלִיחַ דַּרְכֵי שְׁלַחֲנִי וְאֶלְכָה לְאֲדֹנָי:

vai-yo-mer a-le-hem al-te-'a-cha-ru o-ti vyhvh hitz-li-ach dar-ki shal-le-chu-ni ve-'e-le-chah la-do-ni.

56

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־תַּאחֲרוּ אֵתִי וַיְהוֶה הַצְּלִיחַ דַּרְכֵי שְׁלַחֲנִי וְאֶלְכָה לְאֲדֹנָי:

wayyō¹mer ʿālēhem ʿal-təʿaḥrū ʾōtî vyhwh(wəʿdōnāy) hišlî^h darkî šalləḥūnî wəʿēlkā^h laʿdōnî

56

ο δε ειπεν προς αυτους μη κατεχετε με και κυριος(יהוה) ευοδωσεν την οδον μου εκπεμψατε με ινα απελθω προς τον κυριον μου

o de eipen pros autous mē katechete me kai kurios(yhvh) euodōsen tēn odon mou ekpemp̄sate me ina apelhō pros ton kurion mou

* * * * *

57 And they said: 'We will call the damsel, and inquire at her mouth.'

57

וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְנַעֲרָה וְנִשְׁאַלָהּ אֶת־פִּיהָ:

vai-yo-me-ru nik-ra lan-na-'a-ra ve-nish-'a-lah et-pi-ha.

57

וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְנַעֲרָה וְנִשְׁאַלָהּ אֶת־פִּיהָ:

wayyō²mərû niqrā² lan²na²‘ārā wəniš²‘ālā^h ‘et-²píhā

57

οι δε ειπαν καλεσωμεν την παιδα και ερωτησωμεν το στομα αυτης

oi de eipan kalesōmen tēn paida kai erōtēsōmen to stoma autēs

* * * * *

58 And they called Rebekah, and said unto her: 'Wilt thou go with this man?' And she said: 'I will go.'

58

ויקראו לרבקה ויאמרו אליה התלכי עם־האיש הזה ותאמר אלך:

vai-yik-re-'u le-riv-kah vai-yo-me-ru e-lei-ha ha-te-le-chi im-ha-'ish haz-zeh vat-to-mer e-lech.

58

ויקראו לרבקה ויאמרו אליה התלכי עם־האיש הזה ותאמר אלך:

wayyiqrā²û ləribqā^h wayyō²mərû ‘ēle²hā hä²tēlkî ‘im-hā²‘iš hazze^h watto²mer ‘ēlēk

58

και εκαλεσαν ρεβεκκαν και ειπαν αυτη πορευση μετα του ανθρωπου τουτου η δε ειπεν πορευσομαι

kai ekalesan rebekkan kai eipan autē poreusē meta tou anthrōpou toutou ē de eipen poreusomai

* * * * *

59 And they sent away Rebekah their sister, and her nurse, and Abraham's servant, and his men.

59

וישלחו את־רבקה אחתם ואת־מנקתה ואת־עבד אברהם ואת־אנשיו:

vay-shal-le-chu et-riv-kah a-cho-tam ve-'et-me-nik-tah ve-'et-e-ved av-ra-ham ve-'et-a-na-shav.

59

וישלחו את־רבקה אחתם ואת־מנקתה ואת־עבד אברהם ואת־אנשיו:

wəyəšalləhū ‘et-ribqā^h ‘əhōtām wə‘et-mēniqtāh wə‘et-‘ēbed ‘abrāhām wə‘et-‘ānāšāyw

59

και εξεπεμψαν ρεβεκκαν την αδελφην αυτων και τα υπαρχοντα αυτης και τον παιδα τον αβρααμ και τους μετ' αυτου

kai ežepempsan rebekkan tēn adelphēn autōn kai ta uparchonta autēs kai ton paida ton abraam kai tous met' autou

* * * * *

60 And they blessed Rebekah, and said unto her: 'Our sister, be thou the mother of thousands of ten thousands, and let thy seed possess the gate of those that hate them.'

60

ויברכו את־רבקה ויאמרו לה אחתנו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו:

vay·va·ra·chu et-riv·kah vai·yo·me·ru lah a·cho·te·nu at-te ha·yi le·'al·fei re·va·vah ve·yi·rash zar·'ech et sha·'ar so·ne·'av.

60

וַיְבָרְכוּ אֶת־רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחְתֵּנוּ אֵת הַיַּי לְאַלְפֵי רַבָּבָה וַיִּירֶשׁ זֶרְעֶךָ אֶת שַׁעַר שְׁנְאָיו:

wayəḅārākû ʔet-ribqā^h wayyō^ʔmərû lāh ʔāḥōtēnû ʔatt häyî læ^ʔalpê rəḅābā^h wəyîraš zar^cēk ʔēt šá^car sōn^ʔāyw

60

και ευλογησαν ρεβεκκαν την αδελφην αυτων και ειπαν αυτη αδελφη ημων ει γινου εις χιλιαδας μυριαδων και κληρονομησατω το σπερμα σου τας πολεις των υπεναντιων

kai eulogēsan rebekkan tēn adelphēn autōn kai eipan autē adelphē ēmōn ei ginou eis chiliadas myriadōn kai klēronomēsātō to sperma sou tas poleis tōn upenantiōn

* * * * *

61 And Rebekah arose, and her damsels, and they rode upon the camels, and followed the man. And the servant took Rebekah, and went his way.

61

ותקם רבקה ונערתיה ותרכבנה על־הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את־רבקה וילך:

vat·ta·kam riv·kah ve·na·'a·ro·tei·ha vat·tir·kav·nah al·hag·ge·mal·lim vat·te·lach·nah a·cha·rei ha·'ish vai·yik·kach ha·'e·ved et-riv·kah vai·ye·lach.

61

וַתָּקֶם רִבְקָה וַנְעֻרְתֶּיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל־הַגְּמָלִים וַתֵּלַכְנָה אַחֲרַי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רִבְקָה וַיֵּלֶךְ:

wattāqom ribqā^h wəna^cārōtē^yhā wattirkābnā^h ʕal·haggəmallîm wattēlāk^{nā} ʔāḥārê hā^ʔiš wayyiqqah hā^cēbed ʔet-ribqā^h wayyēlak

61

αναστασα δε ρεβεκκα και αι αβραι αυτης επεβησαν επι τας καμηλους και επορευθησαν μετα του ανθρωπου και αναλαβων ο παις την ρεβεκκαν απηλθεν

anastasa de rebekka kai ai abrai autēs epebēsan epi tas kamēlous kai eporeuthēsan meta tou anthrōpou kai analabōn o pais tēn rebekkan apēlthen

* * * * *

62 And Isaac came from the way of Beer-lahai-roi; for he dwelt in the land of the South.

62

ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב:

ve·yitz·chak ba mib·bo·v be·'er la·chai ro·'i ve·hu yo·v·shev be·'e·retz han·ne·gev.

62

וַיֵּצֵק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחֵי רְאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב:

wəyīṣḥāq bā' mibbô' bə'ēr laḥay rō'î wəhû' yôšēb bə'ereṣ hannēgeb

62

ισαακ δε επορευετο δια της ερημου κατα το φρεαρ της ορασεως αυτος δε κατακει εν τη γη τη προς λιβα

isaak de eporeueto dia tēs erēmou kata to phrear tēs oraseōs autos de katōkei en tē gē tē pros liba

* * * * *

63 And Isaac went out to meditate in the field at the eventide; and he lifted up his eyes, and saw, and, behold, there were camels coming.

63

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים:

vai·ye·tze yitz·chak la·su·ach bas·sa·deh lif·no·vt a·rev vai·yis·sa ei·nav vai·yar· ve·hin·neh ge·mal·lim ba·'im.

63

וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה לְפָנוֹת עֶרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה גַמְלִים בָּאִים:

wayyēṣē' yiṣḥāq lāśû'h baśśāde^h lipnôt 'āreb wayyiśśā' 'ēnāyw wayyār' wəhinnē^h gəmallīm bā'īm

63

και εξηλθεν ισαακ αδολεσχησαι εις το πεδιον το προς δειλης και αναβλεψας τοις οφθαλμοις ειδεν καμηλους
ερχομενας

kai eḗlthen isaak adoleschēsai eis to pedion to pros deilēs kai anablepsas tois ophthalmois eiden kamēlous
erchomenas

* * * * *

64 And Rebekah lifted up her eyes, and when she saw Isaac, she alighted from the camel.

64

ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל:

vat·tis·sa riv·kah et·ei·nei·ha vat·te·re et·yitz·chak vat·tip·pol me·'al hag·ga·mal.

64

וַתֵּשֶׂא רִבְקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמַל:

wattiśśā³ ribqā^h ʔet·ʿene^ʔhā wattēre^ʔ ʔet·yiṣḥāq wattippōl mēʿal haggāmāl

64

και αναβλεψασα ρεβεκκα τοις οφθαλμοις ειδεν τον ισαακ και κατεπηδησεν απο της καμηλου

kai anablepsasa rebekka tois ophthalmois eiden ton isaak kai katepēdēsen apo tēs kamēlou

* * * * *

65 And she said unto the servant: 'What man is this that walketh in the field to meet us?' And the servant said: 'It is my master.' And she took her veil, and covered herself.

65

וַתֹּמֶר אֶל־הַעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלֹּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרֹאתָנוּ וַיֹּאמֶר הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצְּעִיף וַתִּתְכַס:

vat·to·mer el·ha·'e·ved mi·ha·'ish hal·la·zeh ha·ho·lech bas·sa·deh lik·ra·te·nu vai·yo·mer ha·'e·ved hu a·do·ni
vat·tik·kach ha·tza·'if vat·tit·kas.

65

וַתֹּמֶר אֶל־הַעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלֹּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרֹאתָנוּ וַיֹּאמֶר הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצְּעִיף
וַתִּתְכַס:

wattō³mer ʔel·hā^ʿēbed mî·hā^ʔîš hallāze^h hahōlēk baśśāde^h liqrā^ʔtēnū wayyō³mer hā^ʿēbed hū^ʔ ʔādōnî
wattiqqaḥ haṣṣā^ʿîṗ wattitkās

65

και ειπεν τω παιδι τις εστιν ο ανθρωπος εκεινος ο πορευομενος εν τω πεδιω εις συναντησιν ημιν ειπεν δε ο παις
ουτος εστιν ο κυριος μου η δε λαβουσα το θεριστρον περιεβαλετο

kai eipen tō paidi tis estin o anthrōpos ekeinos o poreuomenos en tō pediō eis sunantēsīn ēmin eipen de o pais
outos estin o kurios mou ē de labousa to theristrōn periebaletō

* * * * *

66 And the servant told Isaac all the things that he had done.

66

וַיְסַפֵּר הַעֶבֶד לִיצְחָק אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה:

vay·sap·per ha·'e·ved le·yitz·chak et kol·had·de·va·rim a·sher a·sah.

66

וַיִּסַּפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה:

wayəsappēr hā'ēbed ləyishāq 'et kol-haddəbārīm 'āšer 'āsāh

66

και διηγησατο ο παις τω ισαακ παντα τα ρηματα α εποιησεν

kai diēgēsato o pais tō isaak panta ta rēmata a epoiēsen

* * * * *

67 And Isaac brought her into his mother Sarah's tent, and took Rebekah, and she became his wife; and he loved her. And Isaac was comforted for his mother.

67

וַיָּבֵא יִצְחָק הָאֵלֶּה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וְתֵהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֱבָה וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ:

vay·vi·'e·ha yitz·chak ha·'o·he·lah sa·rah im·mov vai·yik·kach et·riv·kah vat·te·hi·lov le·'i·shah
vai·ye·'e·ha·ve·ha vai·yin·na·chem yitz·chak a·cha·rei im·mov. f

67

וַיָּבֵא יִצְחָק הָאֵלֶּה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וְתֵהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֱבָה וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ:

פ

wayəbī'ēhā yišhāq hā'ōhēlāh śārāh 'immō wayyiqqah 'et·rivqāh wattəhî-lô lə'iššāh wayye'ēhābēhā
wayyinnāhēm yišhāq 'ahārē 'immō p

67

εισηλθεν δε ισαακ εις τον οικον της μητρος αυτου και ελαβεν την ρεβεκκαν και εγενετο αυτου γυνη και ηγαπησεν αυτην και παρεκληθη ισαακ περι σαρρας της μητρος αυτου

eisēlthen de isaak eis ton oikon tēs mētros autou kai elaben tēn rebekkan kai egeneto autou gunē kai ēgapēsen
autēn kai pareklēthē isaak peri sarras tēs mētros autou

* * * * *

GENESIS 25

1 And Abraham took another wife, and her name was Keturah.

1

וַיִּסַּף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשֵׁםָהּ קֵטוּרָה:

vai·yo·sef av·ra·ham vai·yik·kach i·shah u·she·mah ke·tu·rah.

1

וַיִּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשֵׁמָּה קְטוּרָה:

wayyōsep ʿabrāhām wayyiqqah ʿiššā^h ûšəmāh qəṭûrā^h

1

προσθεμενος δε αβρααμ ελαβεν γυναικα η ονομα χεττουρα

prosthemenos de abraam elaben gunaika ē onoma chettoura

* * * * *

2 And she bore him Zimran, and Jokshan, and Medan, and Midian, and Ishbak, and Shuah.

2

וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זִמְרָן וְאֶת־יָקֹשָׁן וְאֶת־מֶדָן וְאֶת־מִדְיָן וְאֶת־יִשְׁבָּק וְאֶת־שׁוּחַ:

vat·te·led lov et·zim·ran ve·'et·ya·ke·shan ve·'et·me·dan ve·'et·mid·yan ve·'et·yish·bak ve·'et·shu·ach.

2

וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זִמְרָן וְאֶת־יָקֹשָׁן וְאֶת־מֶדָן וְאֶת־מִדְיָן וְאֶת־יִשְׁבָּק וְאֶת־שׁוּחַ:

wattēled lô ʿet·zimrān wəʿet·yoqšān wəʿet·məḏān wəʿet·midyān wəʿet·yišbāq wəʿet·šū^h

2

ετεκεν δε αυτω τον ζεμραν και τον ιεξαν και τον μαδαν και τον μαδιαμ και τον ιεσβοκ και τον σουε

eteken de autō ton zemran kai ton iečan kai ton madan kai ton madiam kai ton iesbok kai ton sōue

* * * * *

3 And Jokshan begot Sheba, and Dedan. And the sons of Dedan were Asshurim, and Letushim, and Leummim.

3

וַיִּקְשֶׁן יֵלֶד אֶת־שְׁבָא וְאֶת־דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אֲשׁוּרִים וְלִטְוּשִׁים וְלֵאֲמִים:

ve·ya·ke·shan ya·lad et·she·va ve·'et·de·dan u·ve·nei de·dan hai·u a·shu·rim u·le·tu·shim u·le·'um·mim.

3

וַיִּקְשֶׁן יֵלֶד אֶת־שְׁבָא וְאֶת־דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אֲשׁוּרִים וְלִטְוּשִׁים וְלֵאֲמִים:

wəyoqšān yālad ʿet·šəbā wəʿet·dəḏān ûbənê ḏəḏān hāyû ʿaššûrîm ûləṭûšîm ûləʿummîm

3

ιεξαν δε εγεννησεν τον σαβα και τον θαιμαν και τον δαιδαν υιοι δε δαιδαν εγενοντο ραγουηλ και ναβδεηλ και
ασσουριμ και λατουσιμ και λοωμιμ

ieẋan de egennēsen ton saba kai ton thaiman kai ton daidan uiōi de daidan egenonto ragouēl kai nabdeēl kai
assouriim kai latousiim kai loōmim

* * * * *

4 And the sons of Midian: Ephah, and Epher, and Hanoch, and Abida, and Eldaah. All these were the children of Keturah.

4

ובני מדין עיפה ועפר וחנך ואבידע ואלדעה כל־אלה בני קטורה:

u·ve·nei mid·yan ei·fah va·'e·fer va·cha·noch va·'a·vi·da ve·'el·da·'ah kol·el·leh be·nei ke·tu·rah.

4

ובני מדין עיפה ועפר וחנך ואבידע ואלדעה כל־אלה בני קטורה:

ûbənê midyān ʿêpā^h wāʿêper waḥānōk waʾābîdā^c wəʿeldā^ā^h kol-ʿēlle^h bənê qəṭûrā^h

4

υιοι δε μαδιαμ γαιφα και αφερ και ενωχ και αβιρα και ελραγα παντες ουτοι ησαν υιοι χεττουρας

uioi de madiam gaipha kai apher kai enōch kai abira kai elraga pantes outoi ēsan uioi chettouras

* * * * *

5 And Abraham gave all that he had unto Isaac.

5

ויתן אברהם את־כל־אשר־לו ליצחק:

vai·yit·ten av·ra·ham et·kol·a·sher·lov le·yitz·chak.

5

ויתן אברהם את־כל־אשר־לו ליצחק:

wayyittēn ʿabrāhām ʿet·kol-ʾāšer-lō ləyiṣḥāq

5

εδωκεν δε αβρααμ παντα τα υπαρχοντα αυτου ισαακ τω υιω αυτου

edōken de abraam panta ta uparchonta autou isaak tō uiō autou

* * * * *

6 But unto the sons of the concubines, that Abraham had, Abraham gave gifts; and he sent them away from Isaac his son, while he yet lived, eastward, unto the east country.

6

ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל־ארץ
קדם:

ve·liv·nei hap·pi·lag·shim a·sher le·'av·ra·ham na·tan av·ra·ham mat·ta·not vay·shal·le·chem me·'al yitz·chak
be·nov be·'o·v·den·nu chai ke·de·mah el·e·retz ke·dem.

6

וּלְבָנֵי הַפִּילֻגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנֹת וַיִּשְׁלַחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדְנוּ חַיִּי קִדְמָה
אֶל־אֶרֶץ קִדְמָה:

wəlibnê happīlagšīm ʿāšer ləʿabrāhām nāṭan ʿabrāhām mattānōṭ wayəšalləḥēm mēʿal yiṣḥāq bəno
bəʿôdennū ḥay qēdmā^h ʿel-ʿereš qēdem

6

και τοις υιοις των παλλακων αυτου εδωκεν αβρααμ δοματα και εξαπεστειλεν αυτους απο ισαακ του υιου αυτου
ετι ζωντος αυτου προς ανατολας εις γην ανατολων

kai tois uiouis tōn pangakōn autou edōken abraam domata kai eḗapesteilen autous apo isaak tou uiou autou eti
zōntos autou pros anatorias eis gēn anatolōn

* * * * *

7 And these are the days of the years of Abraham's life which he lived, a hundred threescore and fifteen years.

7

ואלה ימי שני־חיי אברהם אשר־חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים:

ve·'el·leh ye·mei she·nei·chai·yei av·ra·ham a·sher·chai me·'at sha·nah ve·shiv·'im sha·nah ve·cha·mesh
sha·nim.

7

וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חִי מֵאֵת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים:

wəʿēlle^h yəmə šəneḥayyē ʿabrāhām ʿāšer·ḥāy məʿaṭ šānā^h wəšibʿīm šānā^h wəḥāmēš šānīm

7

ταυτα δε τα ετη ημερων ζωης αβρααμ οσα εζησεν εκατον εβδομηκοντα πεντε ετη

tauta de ta etē ēmerōn zōēs abraam osa ezēsen ekaton ebdomēkonta pente etē

* * * * *

8 And Abraham expired, and died in a good old age, an old man, and full of years; and was gathered to his people.

8

ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל-עמיו:

vai·yig·va vai·ya·mat av·ra·ham be·sei·vah to·v·vah za·ken ve·sa·ve·a' vai·ye·'a·sef el·am·mav.

8

ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל-עמיו:

wayyiḡwa^c wayyāmoṭ ʿabrāhām bāsêbā^h ṭôbā^h zāqēn wāsābē^{ac} wayyēʾāsep ʿel-ʿammāyw

8

και εκλιπων απεθανεν αβρααμ εν γηρει καλω πρεσβυτης και πληρης ημερων και προσετεθη προς τον λαον αυτου

kai eklipōn apethanen abraam en gērei kalō presbutēs kai plērēs ēmerōn kai prosetethē pros ton laon autou

* * * * *

9 And Isaac and Ishmael his sons buried him in the cave of Machpelah, in the field of Ephron the son of Zohar the Hittite, which is before Mamre;

9

ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל-מערת המכפלה אל-שדה עפרן בן-צחר החתי אשר על-פני ממרא:

vai·yik·be·ru o·tov yitz·chak ve·yish·ma·'el ba·nav el·me·'a·rat ham·mach·pe·lah el·se·deh ef·ron ben·tzo·char ha·chit·ti a·sher al·pe·nei mam·re.

9

ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל-מערת המכפלה אל-שדה עפרן בן-צחר החתי אשר על-פני

ממרא:

wayyiqbərû ʿōtô yiṣḥāq wəyišmāʿē^l bānāyw ʿel-məʿārat hammaḵpēlā^h ʿel-śəḏē^h ʿeprōn ben-šōḥar ḥaḥittî ʾāšer ʿal-pənê mamrē^ʿ

9

και εθαψαν αυτον ισαακ και ισμαηλ οι υιοι αυτου εις το σπηλαιον το διπλουν εις τον αγρον εφρων του σααρ του χετταιου ο εστιν απεναντι μαμβρη

kai ethapsan auton isaak kai ismaēl oi uioi autou eis to spēlaion to diploun eis ton agron ephrōn tou saar tou chettaiou o estin apenanti mambre

* * * * *

10 the field which Abraham purchased of the children of Heth; there was Abraham buried, and Sarah his wife.

10

השדה אשר־קנה אברהם מאת בני־חַת שמה קבר אברהם ושרה אשתו:

has·sa·deh a·sher·ka·nah av·ra·ham me·'et be·nei·chet sham·mah kub·bar av·ra·ham ve·sa·rah ish·tov.

10

הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חֵת שְׁמָהּ קִבְרֵ אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ:

haśśāde^h ḥāšer-qānā^h ḥabrāhām mē'ēt bənê-ḥēt śāmmā^h qubbar ḥabrāhām wəśārā^h ištō

10

τον αγρον και το σπηλαιον ο εκτησατο αβρααμ παρα των υιων χετ εκει εθαψαν αβρααμ και σαρραν την γυναικα αυτου

ton agron kai to spēlaion o ektēsato abraam para tōn uiōn chet ekei ethapsan abraam kai sarran tēn gunaika autou

* * * * *

11 And it came to pass after the death of Abraham, that Elohim blessed Isaac his son; and Isaac dwelt by Beer-lahai-roi.

11

ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את־יצחק בנו וישב יצחק עמ־באר לחי ראי: ס

vay·hi a·cha·rei mo·vt av·ra·ham vay·va·rech e·lo·him et·yitz·chak be·nov vai·ye·shev yitz·chak im·be·'er la·chai ro·'i. s

11

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עַם־בְּאֵר לַחֵי רְאִי: ס

wayəhî ḥāḥrê môt ḥabrāhām wayəbārek ḥēlōhîm ḥet-yiṣḥāq bənō wayyēšeb yiṣḥāq ḥim-bə'ēr laḥay rō'i s

11

εγενετο δε μετα το αποθανειν αβρααμ ευλογησεν ο θεος ισαακ τον υιον αυτου και κατωκησεν ισαακ παρα το φρεαρ της ορασεως

egeneto de meta to apothanein abraam eulogēsen o theos isaak ton uion autou kai katōkēsen isaak para to phrear tēs oraseōs

* * * * *

12 Now these are the generations of Ishmael, Abraham's son, whom Hagar the Egyptian, Sarah's handmaid, bore unto Abraham.

12

ואלה תלדת ישמעאל בן־אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם:

ve·'el·leh to·le·dot yish·ma·'el ben·av·ra·ham a·sher ya·le·dah ha·gar ham·mitz·rit shif·chat sa·rah
le·'av·ra·ham.

12

ואלה תלדת ישמעאל בן־אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם:

wə'élle^h tōldōt̄ yišmā'ē^l ben·'abrāhām 'āšer yāldā^h hāgār hammišrīt̄ šipḥat̄ sārā^h lə'abrāhām

12

αυται δε αι γενεσεις ισμαηλ του υιου αβρααμ ον ετεκεν अगर η παιδισκη σαρρας τω αβρααμ

autai de ai geneseis ismaēl tou uiou abraam on eteken agar ē paidiskē sarras tō abraam

* * * * *

13 And these are the names of the sons of Ishmael, by their names, according to their generations: the first-born of Ishmael, Nebaioth; and Kedar, and Adbeel, and Mibsam,

13

ואלה שמות בני ישמעאל בשמתם לתולדתם בכר ישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם:

ve·'el·leh she·mo·vt be·nei yish·ma·'el bish·mo·tam le·to·vl·do·tam be·chor yish·ma·'el ne·va·yot ve·ke·dar
ve·'ad·be·'el u·miv·sam.

13

ואלה שמות בני ישמעאל בשמתם לתולדתם בכר ישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם:

wə'élle^h šəmōt̄ bənē yišmā'ē^l bišmōtām lətōldōtām bəḵōr̄ yišmā'ē^l nəbāyōt̄ wəqēdār̄ wə'adbə'el̄ ûmibšām

13

και ταυτα τα ονοματα των υιων ισμαηλ κατ' ονομα των γενεων αυτου πρωτοτοκος ισμαηλ ναβαιωθ και κηδαρ
και ναβδεηλ και μασσαμ

kai tauta ta onomata tōn uiōn ismaēl kat' onoma tōn geneōn autou prōtotokos ismaēl nabaiōth kai kēdar kai
nabdeēl kai massam

* * * * *

14 and Mishma, and Dumah, and Massa;

14

ומשמע ודומה ומשא:

u·mish·ma ve·du·mah u·mas·sa.

14

ומשמע ודומה ומשא:

ûmišmā^c wəḏûmā^h ûmaśśā^ṣ

14

και μασμα και ιδουμα και μασση

kai masma kai idouma kai massē

* * * * *

15 Hadad, and Tema, Jetur, Naphish, and Kedem;

15

חדד ותימא יטור נפיש וקדמה:

cha·dad ve·tei·ma ye·tur na·fish va·ke·de·mah.

15

חַדַּד וְתִימָא יְטוֹר נְפִישׁ וְקִדְמָה:

ḥāḏad wəṭēmā^ṣ yaṭûr nāpîš wāqēḏmā^h

15

και χοδδαδ και θαιμαν και ιετουρ και ναφες και κεδμα

kai choddad kai thaiman kai ietour kai naphes kai kedma

* * * * *

16 these are the sons of Ishmael, and these are their names, by their villages, and by their encampments; twelve princes according to their nations.

16

אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם בחצריהם ובטירתם שנים-עשר נשיאם לאמתם:

el·leh hem be·nei yish·ma·'el ve·'el·leh she·mo·tam be·chatz·rei·hem u·ve·ti·ro·tam she·neim·a·sar ne·si·'im
le·'um·mo·tam.

16

אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם בְּחִצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם שְׁנַיִם-עָשָׂר נְשִׂאִים לְאַמְתָּם:

ʿelle^h hēm bānē yišmāʿēl wəʿelle^h šəmōtām bəḥašrēhem ūbətīrōtām šənēm-ʿāsār nāšīʾīm ləʿummōtām

16

ουτοι εισιν οι υιοι ισραηλ και ταυτα τα ονοματα αυτων εν ταις σκηναις αυτων και εν ταις επαυλεσιν αυτων
δωδεκα αρχοντες κατα εθνη αυτων

outoi eisin oi uioi ismaēl kai tauta ta onomata autōn en tais skēnais autōn kai en tais epaulesin autōn dōdeka
archontes kata ethnē autōn

* * * * *

17 And these are the years of the life of Ishmael, a hundred and thirty and seven years; and he expired and died; and was gathered unto his people.

17

ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלשים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל-עמיו:

ve-'el-leh she-nei chai·yei yish·ma·'el me-'at sha-nah u-she-lo·shim sha-nah ve-she·va sha·nim vai·yig·va
vai·ya·mat vai·ye·'a·sef el-am·mav.

17

ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלשים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל-עמיו:

wəʿelle^h šānē ḥayyē yišmāʿēl məʾaṭ šānā^h ūšəlōšīm šānā^h wəšēbaʿ šānīm wayyigwaʿ wayyāmoṭ
wayyēʾāsep ʿel-ʿammāyw

17

και ταυτα τα ετη της ζωης ισραηλ εκατον τριακοντα επτα ετη και εκλιπων απεθανεν και προσεθεθη προς το
γενοσ αυτου

kai tauta ta etē tēs zōēs ismaēl ekaton triakonta epta etē kai eklipōn apethanen kai prosetethē pros to genos
autou

* * * * *

18 And they dwelt from Havilah unto Shur that is before Egypt, as thou goest toward Asshur: over against all his brethren he did settle.

18

וישכנו מחוילה עד-שור אשר על-פני מצרים באכה אשורה על-פני כל-אחיו נפל: ה

vai·yish·ke·nu me·cha·vi·lah ad-shur a·sher al-pe·nei mitz·ra·yim bo·'a·chah a·shu·rah al-pe·nei chol-e·chav
na·fal. f

18

וישכנו מחוילה עד-שור אשר על-פני מצרים באכה אשורה על-פני כל-אחיו נפל: פ

wayyiškənû mēḥāwîlā^h ʿad-šûr ʔāšer ʿal-pənê mišrāyim bōʾākā^h ʔaššûrā^h ʿal-pənê kol-ʔeḥāyw nāpāl p

18

κατωκησεν δε απο ευιλat εως σουρ η εστιν κατα προσωπον αιγυπτου εως ελθειν προς ασσυριους κατα
προσωπον παντων των αδελφων αυτου κατωκησεν

katōkēsen de apo euilat eōs sour ē estin kata prosōpon aiguptou eōs elthein pros assurios kata prosōpon pantōn
tōn adelphōn autou katōkēsen

* * * * *

19 And these are the generations of Isaac, Abraham's son: Abraham begot Isaac.

19

ואלה תולדת יצחק בן־אברהם אברהם הוליד את־יצחק:

ve·'el·leh to·vl·dot yitz·chak ben·av·ra·ham av·ra·ham ho·v·lid et·yitz·chak.

19

ואלה תולדת יצחק בן־אברהם אברהם הוליד את־יצחק:

wəʔelle^h tôldōt̄ yiṣḥāq ben-ʔabrāhām ʔabrāhām hōlīd̄ ʔet̄-yiṣḥāq

19

και αυται αι γενεσεις ισαακ του υιου αβρααμ αβρααμ εγεννησεν τον ισαακ

kai autai ai geneiseis isaak tou uiou abraam abraam egennēsen ton isaak

* * * * *

20 And Isaac was forty years old when he took Rebekah, the daughter of Bethuel the Aramean, of Paddan-aram, the sister of Laban the Aramean, to be his wife.

20

ויהי יצחק בן־ארבעים שנה בקחתו את־רבקה בת־בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה:

vay·hi yitz·chak ben·ar·ba·'im sha·nah be·kach·tov et·riv·kah bat·be·tu·'el ha·'a·ram·mi mip·pad·dan a·ram
a·cho·vt la·van ha·'a·ram·mi lov le·'i·shah.

20

ויהי יצחק בן־ארבעים שנה בקחתו את־רבקה בת־בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי
לו לאשה:

wayəhî yiṣḥāq ben-ʔarbāʿim šānā^h bəqaḥtō ʔet̄-ribqā^h baṭ·bəʔūʔēl hāʔārammî mippaddan ʔārām ʔāḥōt̄ lābān
hāʔārammî lô ləʔiššā^h

20

ην δε ισαακ ετων τεσσαρακοντα οτε ελαβεν την ρεβεκκαν θυγατερα βαθουηλ του συρου εκ της μεσοποταμιας
αδελφην λαβαν του συρου εαυτω γυναικα

ēn de isaak etōn tessarakonta ote elaben tēn rebekkan thugatera bathouēl tou surou ek tēs mesopotamias
adelphēn laban tou surou eautō gunaika

* * * * *

21 And Isaac entreated Yahowah for his wife, because she was barren; and Yahowah let Himself be entreated of him, and Rebekah his wife conceived.

21

ויעתר יצחק ליהוה לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יהוה ותהר רבקה אשתו:

vai·ye'·tar yitz·chak lyhvh le·no·chach ish·tov ki a·ka·rah hi·v vai·ye'·a·ter lov yhvh vat·ta·har riv·kah ish·tov.

21

ויעֶתֶר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הוּא וַיַּעֲתֶר לוֹ יְהוָה וַתְּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ:

wayye^ctar yiṣḥāq lyhwh(lā^ʔdōnāy) lənōkāh ^ʔištō kī ^cāqārā^h hiw^ʔ wayyē^cāter lô yhwh(^ʔādōnāy) wattáhar
ribqā^h ^ʔištō

21

εδειτο δε ισαακ κυριου(יהוה) περι ρεβεκκας της γυναικος αυτου οτι στειρα ην επηκουσεν δε αυτου ο θεος(יהוה)
και ελαβεν εν γαστρι ρεβεκκα η γυνη αυτου

edeito de isaak kuriou(yhvh) peri rebekkas tēs gunaikos autou oti steira ēn epēkousen de autou o theos(yhvh)
kai elaben en gastri rebekka ē gunē autou

* * * * *

22 And the children struggled together within her; and she said: 'If it be so, wherefore do I live?' And she went to inquire of Yahowah.

22

ויתרצו הבנים בקרבה ותאמר אם־כן למה זה אנכי ותלך לדרש את־יהוה:

vai·yit·ro·tza·tzu hab·ba·nim be·kir·bah vat·to·mer im·ken lam·mah zeh a·no·chi vat·te·lech lid·rosh et·yhvh.

22

וַיִּתְרָצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶה אֲנִי וַתֵּלֶךְ לְדַרְשׁ אֶת־יְהוָה:

wayyitrōṣāṣû habbānîm bæqirbāh wattō^ʔmer ^ʔim·kēn lāmmā^h zze^h ^ʔanōkī wattélek lidrōš ^ʔet·yhwh(^ʔādōnāy)

22

εσκιρτων δε τα παιδια εν αυτη ειπεν δε ει ουτως μοι μελλει γινεσθαι ινα τι μοι τουτο επορευθη δε πυθεσθαι
παρα κυριου(יהוה)

eskirtōn de ta paidia en autē eipen de ei outōs moi mengei ginesthai ina ti moi touto eporeuthē de puthesthai
para kuriou(yhvh)

* * * * *

23 And Yahowah said unto her: Two nations are in thy womb, and two peoples shall be separated from thy bowels; and the one people shall be stronger than the other people; and the elder shall serve the younger.

23

ויאמר יהוה לה שני [כ= גיים] [ק= גוים] בבטןך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב
יעבד צעיר:

vai·yo·mer yhvh lah she·nei [ch= go·yim] [k= go·v·yim] be·vit·nech u·she·nei le·'um·mim mim·me·'a·yich
yip·pa·re·du u·le·'om mil·'om ye·'e·matz ve·rav ya·'a·vod tza·'ir.

23

וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי (גַיִּים) [גוֹיִם] בְּבֶטְנְךָ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמְעֵיךָ יִפְרְדוּ וְלֵאֵם מְלֵאֵם יֵאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד

צֶעִיר:

wayyōmer yhwḥ(ʿādōnāy) lāh šəne (gōyīm) [gōyīm] bəḇitnēk ūšəne ləʿummīm mimmēʿáyik yippārēdū
ûləʿōm miləʿōm yeʿemāš wərab yaʿābōd šāʿir

23

και ειπεν κυριος(יהוה) αυτη δυο εθνη εν τη γαστρι σου εισιν και δυο λαοι εκ της κοιλιας σου διασταλησονται
και λαος λαου υπερεξει και ο μειζων δουλευσει τω ελασσονι

kai eipen kurios(yhvh) autē duo ethnē en tē gastri sou eisin kai duo laoi ek tēs koilias sou diastalēsontai kai laos
laou uperexei kai o meizōn douleusei tō elassoni

* * * * *

24 And when her days to be delivered were fulfilled, behold, there were twins in her womb.

24

וימלאו ימיה ללדת והנה תומם בבטנה:

vai·yim·le·'u ya·mei·ha la·le·det ve·hin·neh to·v·mim be·vit·nah.

24

וַיִּמְלְאוּ יְמֵיהָ לְלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמָם בְּבֶטְנָהּ:

wayyimləʾû yāmeʿhā lələdeṭ wəhinneḥ tōmīm bəḇitnāh

24

και επληρωθησαν αι ημεραι του τεκειν αυτην και τηδε ην διδυμα εν τη κοιλια αυτης
kai eplērōthēsan ai ēmerai tou tekein autēn kai tēde ēn diduma en tē koilia autēs

* * * * *

25 And the first came forth ruddy, all over like a hairy mantle; and they called his name Esau.

25

ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו:

vai·ye·tze ha·ri·sho·vn ad·mo·v·ni kul·lov ke·'ad·de·ret se·'ar vai·yik·re·'u she·mov e·sav.

25

ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו:

wayyēsē^ʔ hāri^ʔšōn ^ʔadmōnī kullō ke^ʔaddéret šē^cār wayyiqrə^ʔū šəmō ^cēsāw

25

εξηλθεν δε ο υιος ο πρωτοτοκος πυρρακης ολος ωσει δορα δασυς επωνομασεν δε το ονομα αυτου ησαυ

eḗlthen de o uios o prōtotokos purrakēs olos ōsei dora dasus epōnomasen de to onoma autou ēsau

* * * * *

26 And after that came forth his brother, and his hand had hold on Esau's heel; and his name was called Jacob. And Isaac was threescore years old when she bore them.

26

ואחרי־כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב בן־ששים שנה בלדת אתם:

ve·'a·cha·rei·chen ya·tza a·chiv ve·ya·dov o·che·zet ba·'a·kev e·sav vai·yik·ra she·mov ya·'a·kov ve·yitz·chak
ben·shi·shim sha·nah be·le·det o·tam.

26

ואחרי־כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב בן־ששים שנה בלדת אתם:

wə^ʔaḥrê-kēn yāsā^ʔ aḥīw wəyādō ^ʔōḥezet ba^cāqēb ^cēsāw wayyiqrā^ʔ šəmō ya^cāqōb wəyiṣḥāq ben-šiššim
šānā^h bələdet ^ʔōtām

26

και μετα τουτο εξηλθεν ο αδελφος αυτου και η χειρ αυτου επειλημμενη της πτερνης ησαυ και εκαλεσεν το ονομα αυτου ιακωβ ισαακ δε ην ετων εξηκοντα οτε ετεκεν αυτους ρεβεκκα

kai meta touto eẏēlthen o adelphos autou kai ē cheir autou epeilēmnenē tēs pternēs ēsau kai ekalesen to onoma autou iakōb isaak de ēn etōn eẏēkonta ote eteken autous rebekka

* * * * *

27 And the boys grew; and Esau was a cunning hunter, a man of the field; and Jacob was a quiet man, dwelling in tents.

27

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים:

vai·yig·de·lu han·ne·'a·rim vay·hi e·sav ish yo·de·a' tza·yid ish sa·deh ve·ya·'a·kov ish tam yo·shev o·ha·lim.

27

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים:

wayyiḡdəlû hannə'ārîm wayəhî 'ēśāw 'îš yōḏē^{ac} ṣāyid 'îš sāde^h wəya'āqōb 'îš tām yōšēb 'ōhālîm

27

ηξηθησαν δε οι νεανισκοι και ην ησαυ ανθρωπος ειδως κυνηγειν αγροικος ιακωβ δε ην ανθρωπος απλαστος οικων οικιαν

ēuẏēthēsan de oi neaniskoi kai ēn ēsau anthrōpos eidōs kunēgein agroikos iakōb de ēn anthrōpos aplastos oikōn oikian

* * * * *

28 Now Isaac loved Esau, because he did eat of his venison; and Rebekah loved Jacob.

28

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבת את יעקב:

vai·ye·'e·hav yitz·chak et·e·sav ki·tza·yid be·fiv ve·riv·kah o·he·vet et·ya·'a·kov.

28

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבת את יעקב:

wayye'ēhab yiṣḥāq 'et-'ēśāw kî-ṣāyid bəpîw wəribqā^h 'ōhébet 'et·ya'āqōb

28

ηγαπησεν δε ισαακ τον ησαυ οτι η θηρα αυτου βρωσις αυτω ρεβεκκα δε ηγαπα τον ιακωβ

ēgapēsen de isaak ton ēsau oti ē thēra autou brōsis autō rebekka de ēgapa ton iakōb

* * * * *

29 And Jacob sod pottage; and Esau came in from the field, and he was faint.

29

ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן-השדה והוא עיף

vai·ya·zed ya·'a·kov na·zid vai·ya·vo e·sav min-has·sa·deh ve·hu a·yef.

29

וַיִּזְדַּעַב יַעֲקֹב נֶזֶד וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיפִי:

wayyāzed ya^cāqōb nāzīd wayyābō^o ^cēsāw min-haśśāde^h wəhū^o ^cāyēp

29

ηψησεν δε ιακωβ εψεμα ηλθεν δε ησαι εκ του πεδιου εκλειπων

ēpsēsen de iakōb epsema ēlthen de ēsau ek tou pediou ekleipōn

* * * * *

30 And Esau said to Jacob: 'Let me swallow, I pray thee, some of this red, red pottage; for I am faint.' Therefore was his name called Edom.

30

ויאמר עשו אל-יעקב הלעיטני נא מן-האדם האדם הזה כי עיף אנכי על-כן קרא-שמו אדום:

vai·yo·mer e·sav el·ya·'a·kov hal·'i·te·ni na min-ha·'a·dom ha·'a·dom haz·zeh ki a·yef a·no·chi al·ken ka·ra·she·mov e·do·vm.

30

וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן־הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֵיפִי אֲנִי עַל־כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אֲדָוִם:

wayyō^omer ^cēsāw ^oel·ya^cāqōb hal^citēnī nā^o min-hā^oādōm hā^oādōm hazze^h kī ^cāyēp ^oānōkī ^cal·kēn qārā^o-šmō ^oēdōm

30

και ειπεν ησαι τω ιακωβ γευσον με απο του εψεματος του πυρρου τουτου οτι εκλειπω δια τουτο εκληθη το ονομα αυτου εδωμ

kai eipen ēsau tō iakōb geuson me apo tou epsematos tou purrou toutou oti ekleipō dia touto eklēthē to onoma autou edōm

* * * * *

31 And Jacob said: 'Sell me first thy birthright.'

31

ויאמר יעקב מכרה כיום את-בכרתך לי:

vai·yo·mer ya·'a·kov mich·rah chai·yo·vm et·be·cho·ra·te·cha li.

31

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְּרָה כִּיּוֹם אֶת־בְּכֹרְתִי לִי:

wayyômer ya^ġaqōb mikrā^h kayyôm ^ġet·bəkōrāt^{kā} lî

31

ειπεν δε ιακωβ τω ησαυ αποδου μοι σημερον τα πρωτοτοκια σου εμοι

eipen de iakōb tō ēsau apodou moi sēmeron ta prōtotokia sou emoi

* * * * *

32 And Esau said: 'Behold, I am at the point to die; and what profit shall the birthright do to me?'

32

וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הֲנֵה אֲנֹכִי הוֹלֵךְ לְמוֹת וְלִמְהֵזָה לִי בְּכֹרָה:

vai·yo·mer e·sav hin·neh a·no·chi ho·v·lech la·mut ve·lam·mah·zeh li be·cho·rah.

32

וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הֲנֵה אֲנֹכִי הוֹלֵךְ לְמוֹת וְלִמְהֵזָה לִי בְּכֹרָה:

wayyômer ^ġēsāw hinnē^h ^ġanōkî hōlēk lāmūt wəlom^{mā}·z^{zē} lî bəkōrā^h

32

ειπεν δε ησαυ ιδου εγω πορευομαι τελευταν και ινα τι μοι ταυτα τα πρωτοτοκια

eipen de ēsau idou egō poreuomai teleutan kai ina ti moi tauta ta prōtotokia

* * * * *

33 And Jacob said: 'Swear to me first'; and he swore unto him; and he sold his birthright unto Jacob.

33

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְּׁבַע לִי כִּיּוֹם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכַּר אֶת־בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב:

vai·yo·mer ya·'a·kov hi·sha·ve·'ah li kai·yo·vm vai·yi·sha·va lov vai·yim·kor et·be·cho·ra·tov le·ya·'a·kov.

33

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְּׁבַע לִי כִּיּוֹם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכַּר אֶת־בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב:

wayyômer ya^ġaqōb hiššāb^ġ·ā^h llî kayyôm wayyiššāb^ġ·lô wayyimkōr ^ġet·bəkōrātō ləya^ġaqōb

33

και ειπεν αυτω ιακωβ ομοσον μοι σημερον και ωμοσεν αυτω απεδото δε ησαυ τα πρωτοτοκια τω ιακωβ

kai eipen autō iakōb omoson moi sēmeron kai ōmosen autō apedoto de ēsau ta prōtotokia tō iakōb

* * * * *

34 And Jacob gave Esau bread and pottage of lentils; and he did eat and drink, and rose up, and went his way. So Esau despised his birthright.

32

ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את־הבכרה: ס

ve·ya·'a·kov na·tan le·'e·sav le·chem u·ne·zid a·da·shim vai·yo·chal vai·ye·she·te vai·ya·kam vai·ye·lach
vai·yi·vez e·sav et·hab·be·cho·rah. s

32

וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וְנִזְיָד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשֶׂת וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ וַיִּבֹז עֲשָׂו אֶת־הַבְּכֹרָה: ס

wəyaʿāqōb nātan leʿēsāw léhem ûnezîd ʿādāšîm wayyōʿkal wayyēšt wayyāqom wayyēlak wayyîbez ʿēsāw
ʿet·habbəkōrā^h s

34

ιακωβ δε εδωκεν τω ησαυ αρτον και εψεμα φακου και εφαγεν και επιεν και αναστας ωχετο και εφαυλισεν ησαυ τα πρωτοτοκια

iakōb de edōken tō ēsau arton kai epsema phakou kai ephagen kai epien kai anastas ōchetō kai ephaulisen ēsau ta prōtotokia

* * * * *

GENESIS 26

1 And there was a famine in the land, beside the first famine that was in the days of Abraham. And Isaac went unto Abimelech king of the Philistines unto Gerar.

1

ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל־אבימלך מלך־פלשתים
גררה:

vay·hi ra·'av ba·'a·retz mil·le·vad ha·ra·'av ha·ri·sho·vn a·sher ha·yah bi·mei av·ra·ham vai·ye·lech yitz·chak
el·a·vi·me·lech me·lech·pe·lish·tim ge·ra·rah.

1

וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְּבַד הָרָעֵב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בְיַמֵּי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ
מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה:

wayəhî rā^cāb bā^cāreš milləbād hārā^cāb hāri^cšōn ʔāšer hāyā^h bîmê ʔabrāhām wayyēlek yišhāq ʔel-ʔābîmmēlek
melek-pəlištîm gərārā^h

1

εγενετο δε λιμος επι της γης χωρις του λιμου του προτερον ος εγενετο εν τω χρονω τω αβρααμ επορευθη δε
ισαακ προς αβιμελεχ βασιλεα φυλιστιιμ εις γεραρα

egeneto de limos epi tēs gēs chōris tou limou tou proteron os egeneto en tō chronō tō abraam eporeuthē de isaak
pros abimelech basilea phulistiim eis gerara

* * * * *

**2 And Yahowah appeared unto him, and said: 'Go not down unto Egypt; dwell in the land which I shall
tell thee of.**

2

וִירָא אֱלֹהֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל־תֵּרֵד מִצְרַיִם שָׁכֵן בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ:

vai·ye·ra e·lav yhv̄h vai·yo·mer al·te·red mitz·ra·ye·mah she·chon ba·'a·retz a·sher o·mar e·lei·cha.

2

וַיֵּרָא אֱלֹהֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל־תֵּרֵד מִצְרַיִם שָׁכֵן בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ:

wayyērāʔ ʔēlāyw yhw̄h(ʔādōnāy) wayyōʔmer ʔal·tērēd mišrāymā^h šəkōn bāʔāreš ʔāšer ʔōmar ʔēleʔkā

2

ωφθη δε αυτω κυριος(יהוה) και ειπεν μη καταβης εις αιγυπτον κατοικησον δε εν τη γη η αν σοι ειπω

ōphthē de autō kurios(yhv̄h) kai eipen mē katabēs eis aigupton katoikēson de en tē gē ē an soi eipō

* * * * *

**3 Sojourn in this land, and I will be with thee, and will bless thee; for unto thee, and unto thy seed, I will
give all these lands, and I will establish the oath which I swore unto Abraham thy father;**

3

גֹּר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאֵהִי עִמָּךְ וְאֶבְרַכְךָ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶת־כָּל־הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה וְהִקְמַתִּי אֶת־הַשְּׁבִעָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אֲבִיךָ:

gur ba·'a·retz haz·zot ve·'eh·yeh im·me·cha va·'a·va·re·chek·ka ki·le·cha u·le·zar·'a·cha et·ten et·kol·
ha·'a·ra·tzot ha·'el va·ha·ki·mo·ti et·ha·she·vu·'ah a·sher nish·ba·'ti le·'av·ra·ham a·vi·cha.

3

גֹּר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאֵהִי עִמָּךְ וְאֶבְרַכְךָ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶת־כָּל־הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה וְהִקְמַתִּי
אֶת־הַשְּׁבִעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אֲבִיךָ:

gûr bā'āreṣ hazzōṯ wə'əhyeh^h 'imməkā wa'ābārkekā kî-ləḵā ūləzar'ākā 'ettēn 'et-kol-hā'ārāšōt hā'ēl
wahāqīmōtî 'et-haššəbū'ā^h 'āšer nišbā'tî lə'abrāhām 'ābīkā

3

και παροικει εν τη γη ταυτη και εσομαι μετα σου και ευλογησω σε σοι γαρ και τω σπερματι σου δωσω πασαν
την γην ταυτην και στησω τον ορκον μου ον ωμοσα αβρααμ τω πατρι σου

kai paroikei en tē gē tautē kai esomai meta sou kai eulogēsō se soi gar kai tō spermati sou dōsō pasan tēn gēn
tautēn kai stēsō ton orkon mou on ōmosa abraam tō patri sou

* * * * *

4 and I will multiply thy seed as the stars of heaven, and will give unto thy seed all these lands; and by thy seed shall all the nations of the earth bless themselves;

4

והרביתי את־זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל־הארצות האל והתברכו בזרעך כל גויי הארץ:

ve-hir-bei-ti et-zar·'a·cha ke-cho·vch·vei ha-sha·ma·yim ve-na-tat-ti le-zar·'a·cha et kol-ha·'a·ra-tzot ha·'el
ve-hit·ba·ra·chu ve-zar·'a·cha kol go·v·yei ha·'a·retz

4

והרביתי את־זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל־הארצות האל והתברכו בזרעך כל גויי

הארץ:

wəhirbētî 'et-zar'ākā kəḵōḵbē haššāmāyim wənāṯattî ləzar'ākā 'ēt kol-hā'ārāšōt hā'ēl wəhitbārākū
ḅəzar'ākā kōl gōyē hā'āreṣ

4

και πληθυνω το σπερμα σου ως τους αστερας του ουρανου και δωσω τω σπερματι σου πασαν την γην ταυτην
και ενευλογηθησονται εν τω σπερματι σου παντα τα εθνη της γης

kai plēthunō to sperma sou ōs tous asteras tou ouranou kai dōsō tō spermati sou pasan tēn gēn tautēn kai
eneulogēthēsontai en tō spermati sou panta ta ethnē tēs gēs

* * * * *

5 because that Abraham hearkened to My voice, and kept My charge, My commandments, My statutes, and My laws.'

5

עקב אשר־שמע אברהם בקלי וישמר משמרתִי מצותי חקותי ותורתִי:

e·kev a·sher-sha·ma av·ra·ham be·ko·li vai·yish·mor mish·mar·ti mitz·vo·tai chuk·ko·v·tai ve·to·v·ro·tai.

5

עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתַי:

‘ēqeb ʾāšer-šāma‘ ʾabrāhām bəqōlī wayyišmōr mišmartī mišwōtay huqqōtay wətōrōtāy

5

ανθ' ὄν υπηκουσεν αβρααμ ο πατηρ σου της εμης φωνης και εφυλαξεν τα προσταγματα μου και τας εντολας μου και τα δικαιωματα μου και τα νομιμα μου

anth' ōn upēkousen abraam o patēr sou tēs emēs phōnēs kai ephulaξen ta prostagmata mou kai tas entolas mou kai ta dikaiōmata mou kai ta nomima mou

* * * * *

6 And Isaac dwelt in Gerar.

6

וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בְּגֵרָר:

vai·ye·shev yitz·chak big·rar.

6

וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בְּגֵרָר:

wayyēšeb yiṣḥāq bigrār

6

και κατακησεν ισαακ εν γεραροις

kai katōkēsen isaak en gerarois

* * * * *

7 And the men of the place asked him of his wife; and he said: 'She is my sister'; for he feared to say: 'My wife'; 'lest the men of the place should kill me for Rebekah, because she is fair to look upon.'

7

וַיִּשְׂאֲלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אַחְתִּי הוּא כִּי יֵרָא לְאִמֵּר אִשְׁתִּי פֶן־יַהַרְגֵנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רֵבְקָה כִּי־טוֹבַת מְרֵאָה הִיא:

vai·yish·'a·lu an·shei ham·ma·ko·vm le·'ish·tov vai·yo·mer a·cho·ti hi·v ki ya·re le·mor ish·ti pen·ya·har·gu·ni an·shei ham·ma·ko·vm al·riv·kah ki·to·v·vat mar·'eh hi.

7

וַיִּשְׂאֲלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אַחְתִּי הוּא כִּי יֵרָא לְאִמֵּר אִשְׁתִּי פֶן־יַהַרְגֵנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רֵבְקָה כִּי־טוֹבַת מְרֵאָה הִיא:

wayyiš'ālû 'anšê hammāqôm lə'istô wayyô'mer 'āḥōtî hiw' kî yārē' lē'mōr 'ištî pen-yāḥargūnî 'anšê
hammāqôm 'al-ribqā^h kî-tôbat mar'eh hî'

7

επηρωτησαν δε οι ανδρες του τοπου περι ρεβεκκας της γυναικος αυτου και ειπεν αδελφη μου εστιν εφοβηθη
γαρ ειπειν οτι γυνη μου εστιν μηποτε αποκτεινωσιν αυτον οι ανδρες του τοπου περι ρεβεκκας οτι ωραια τη οψει
ην

epērōtēsan de oi andres tou topou peri rebekkas tēs gunaikos autou kai eipen adelphē mou estin ephobēthē gar
eipein otī gunē mou estin mēpote apokteinōsin auton oi andres tou topou peri rebekkas otī ōraia tē opsei ēn

* * * * *

8 And it came to pass, when he had been there a long time, that Abimelech king of the Philistines looked out at a window, and saw, and, behold, Isaac was sporting with Rebekah his wife.

8

וַיְהִי כִּי אֲרֻכּוֹלוּ שָׁם הַיָּמִים וַיִּשְׁקֶף אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא וְהִנֵּה יִצְחָק מִצְחֵק אֶת רֵבֶקָה אִשְׁתּוֹ:

vay·hi ki a·re·chu·lov sham hai·ya·mim vai·yash·kef a·vi·me·lech me·lech pe·lish·tim be·'ad ha·chal·lo·vn
vai·yar· ve·hin·neh yitz·chak me·tza·chek et riv·kah ish·tov.

8

וַיְהִי כִּי אֲרֻכּוֹלוּ שָׁם הַיָּמִים וַיִּשְׁקֶף אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא וְהִנֵּה יִצְחָק מִצְחֵק אֶת רֵבֶקָה אִשְׁתּוֹ:

wayəhî kî 'ārḵû-lô šām hayyāmîm wayyašqēp 'ābîmélek mélek pəlištîm bə'ad ḥaḥallôn wayyār' wəhinnē^h
yišḥāq məṣaḥēq 'ēt ribqā^h 'istô

8

εγενετο δε πολυχρονιος εκει παρακυψας δε αβιμελεχ ο βασιλευς γεραρων δια της θυριδος ειδεν τον ισαακ
παιζοντα μετα ρεβεκκας της γυναικος αυτου

egeneto de poluchronios ekei parakupsas de abimelech o basileus gerarōn dia tēs thuridos eiden ton isaak
paizonta meta rebekkas tēs gunaikos autou

* * * * *

9 And Abimelech called Isaac, and said: 'Behold, of a surety she is thy wife; and how saidst thou: She is my sister?' And Isaac said unto him: 'Because I said: Lest I die because of her.'

9

וַיִּקְרָא אַבְיִמֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אֵךְ הִנֵּה אַשְׁתְּךָ הוּא וַאֲמַרְתָּ אֵחָתִי הוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי אִמְרַתִּי
פֶּן־אָמוּת עָלַיָּה:

vai·yik·ra a·vi·me·lech le·yitz·chak vai·yo·mer ach hin·neh ish·te·cha hi·v ve·'eich a·mar·ta a·cho·ti hi·v
vai·yo·mer e·lav yitz·chak ki a·mar·ti pen-a·mut a·lei·ha.

9

וַיִּקְרָא אַבְיִמֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אֵךְ הֲגַה אֲשַׁתְּךָ הוּא וְאֵיךְ אָמַרְתָּ אֲחֵתִי הוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק בְּנִי
אָמַרְתִּי פְּגָמָה עָלַיָּהּ:

vai·yik·ra a·vi·me·lech le·yitz·chak vai·yo·mer ach hin·neh ish·te·cha hi·v ve·'eich a·mar·ta a·cho·ti hi·v
vai·yo·mer e·lav yitz·chak ki a·mar·ti pen-a·mut a·lei·ha.

9

εκαλεσεν δε αβιμελεχ τον ισαακ και ειπεν αυτω αρα γε γυνη σου εστιν τι οτι ειπας αδελφη μου εστιν ειπεν δε
αυτω ισαακ ειπα γαρ μηποτε αποθανω δι' αυτην

ekalesen de abimelech ton isaak kai eipen autō ara ge gunē sou estin ti oti eipas adelphē mou estin eipen de autō
isaak eipa gar mēpote apothanō di' autēn

* * * * *

10 And Abimelech said: 'What is this thou hast done unto us? one of the people might easily have lain with thy wife, and thou wouldest have brought guiltiness upon us.'

10

וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אֶחָד הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבֵּאתָ עָלֵינוּ אִשָּׁם:

vai·yo·mer a·vi·me·lech mah-zot a·si·ta la·nu kim·'at sha·chav a·chad ha·'am et-ish·te·cha ve·he·ve·ta a·lei·nu
a·sham.

10

וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אֶחָד הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבֵּאתָ עָלֵינוּ אִשָּׁם:

wayyōmer ʿabîmélek mah-zzōṭ ḥāśītā llānū kimʿat šākab ʿahad hāʿām ʿet-ʿištékā wəhēbēṭā ʿālénū ʿāšām

10

ειπεν δε αυτω αβιμελεχ τι τουτο εποιησας ημιν μικρου εκοιμηθη τις του γενους μου μετα της γυναικος σου και
επηγαγες εφ' ημας αγνοιαν

eipen de autō abimelech ti touto epoiēsas ēmin mikrou ekoimēthē tis tou genous mou meta tēs gunaikos sou kai
epēgages eph' ēmas agnoian

* * * * *

11 And Abimelech charged all the people, saying: 'He that toucheth this man or his wife shall surely be put to death.'

11

ויצו אבימלך את-כל-העם לאמר הנגע באיש הזה ובאשתו מות יומת:

vay·tzav a·vi·me·lech et-kol-ha·'am le·mor han·no·ge·a' ba·'ish haz·zeh u·ve·'ish·tov mo·vt yu·mat.

11

ויצו אבימלך את-כל-העם לאמר הנגע באיש הזה ובאשתו מות יומת:

wayəṣaw ʔābîmélek ʔet-kol-hā'ām lē'mōr hannōgē^{ac} bā'îš hazze^h ūbə'îštô môt yûmāt

11

συνεταξεν δε αβιμελεχ παντι τω λαω αυτου λεγων πας ο απομενος του ανθρωπου τουτου η της γυναικος αυτου θανατου ενοχος εσται

sunetaξen de abimelech panti tō laō autou legōn pas o aptomenos tou anthrōpou toutou ē tēs gunaikos autou thanatou enochos estai

* * * * *

12 And Isaac sowed in that land, and found in the same year a hundredfold; and Yahowah blessed him.

12

ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו יהוה:

vai·yiz·ra yitz·chak ba·'a·retz ha·hi·v vai·yim·tza ba·sha·nah ha·hi·v me·'ah she·'a·rim vay·va·ra·che·hu yhvh.

12

ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו יהוה:

wayyizra^c yiṣḥāq bā'āreṣ hahiw^ṣ wayyimṣā^ṣ baššānā^h hahiw^ṣ mē'ā^h šə'ārîm wayəbārākēhû yhw^h(ʔādōnāy)

12

εσπειρεν δε ισαακ εν τη γη εκεινη και ευρεν εν τω ενιαυτω εκεινω εκατοστεουσαν κριθην ευλογησεν δε αυτον κυριος(יהוה)

espeiren de isaak en tē gē ekeinē kai euren en tō eniautō ekeinō ekatosteuousan krithēn eulogēsen de auton kurios(yhvh)

* * * * *

13 And the man waxed great, and grew more and more until he became very great.

13

ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כִּי־גדל מאד:

vai·yig·dal ha·'ish vai·ye·lech ha·lo·vch ve·ga·del ad ki·ga·dal me·'od.

13

וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיִּלְךָ הַלֹּחַ וַיִּגְדַּל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד:

wayyiḡdal hā'îš wayyélek hālôk wəḡādēl 'ad kî-gādal mə'ōd

13

και υψωθη ο ανθρωπος και προβαινων μειζων εγινετο εως ου μεγας εγενετο σφοδρα

kai upsōthē o anthrōpos kai probainōn meizōn egineto eōs ou megas egeneto sphodra

* * * * *

14 And he had possessions of flocks, and possessions of herds, and a great household; and the Philistines envied him.

14

וַיְהִי־לּוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וְעִבְדָּה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים:

vay·hi·lov mik·neh·tzon u·mik·neh va·kar va·'a·vud·dah rab·bah vay·kan·'u o·tov pe·lish·tim.

14

וַיְהִי־לּוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וְעִבְדָּה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים:

wayəhî-lô miqnē^h-šōⁿ ūmiqnē^h bāqār wa'ābuddā^h rabbā^h wayəqan'û 'ōtô pəlištîm

14

εγενετο δε αυτω κτηνη προβατων και κτηνη βοων και γεωργια πολλα εζηλωσαν δε αυτον οι φυλιστιιμ

egeneto de autō ktēnē probatōn kai ktēnē boōn kai geōrgia ponga ezēlōsan de auton oi phulistiim

* * * * *

15 Now all the wells which his father's servants had digged in the days of Abraham his father, the Philistines had stopped them, and filled them with earth.

15

וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו סָתְמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיִּמְלְאוּם עָפָר:

ve·chol·hab·be·'e·rot a·sher cha·fe·ru av·dei a·viv bi·mei av·ra·ham a·viv sit·te·mum pe·lish·tim vay·mal·'um a·far.

15

וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו סָתְמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיִּמְלְאוּם עָפָר:

wəkol·habbə'erōt 'āšer ḥāprū 'abdē 'ābīw bîmē 'abrāhām 'ābīw sittəmûm pəlištîm wayəmal'ûm 'āpār

15

και παντα τα φρεατα α ωρυξαν οι παιδες του πατρος αυτου εν τω χρονω του πατρος αυτου ενεφραξαν αυτα οι φυλιστιμ και επλησαν αυτα γης

kai panta ta phreata a ōruξαν oi paides tou patros autou en tō chronō tou patros autou enephraξαν αυτα οι phulistiim kai eplēsan αυτα gēs

* * * * *

16 And Abimelech said unto Isaac: 'Go from us; for thou art much mightier than we.'

16

ויאמר אבימלך אל־יצחק לך מעמנו כי־עצמת־ממנו מאד:

vai·yo·mer a·vi·me·lech el·yitz·chak lech me·'im·ma·nu ki·a·tzam·ta·mim·men·nu me·'od.

16

ויאמר אבימלך אל־יצחק לך מעמנו כי־עצמת־ממנו מאד:

wayyōmer ḅābîmélek ʿel·yiṣḥāq lēk mēʿimmānū kî·ʿāṣamtā·mimmēnnū mēʾōd

16

ειπεν δε αβιμελεχ προς ισαακ απελθε αφ' ημων οτι δυνατωτερος ημων εγενου σφοδρα

eipen de abimelech pros isaak apelthe aph' ēmōn oti dunatōteros ēmōn egenou sphodra

* * * * *

17 And Isaac departed thence, and encamped in the valley of Gerar, and dwelt there.

17

וילך משם יצחק ויחן בנחל־גרר וישב שם:

vai·ye·lech mi·sham yitz·chak vai·yi·chan be·na·chal·ge·rar vai·ye·shev sham.

17

וילך משם יצחק ויחן בנחל־גרר וישב שם:

wayyēlek miššām yiṣḥāq wayyīḥan bənaḥal·gērār wayyēšeb šām

17

και απηλθεν εκειθεν ισαακ και κατελυσεν εν τη φαραγγι γεραρων και κατωκησεν εκει

kai apēlthen ekeithen isaak kai katelusen en tē pharaggi gerarōn kai katōkēsen ekei

* * * * *

18 And Isaac digged again the wells of water, which they had digged in the days of Abraham his father; for the Philistines had stopped them after the death of Abraham; and he called their names after the names by which his father had called them.

18

וישב יצחק ויחפר את־בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמת אשר־קרא להן אביו:

vai·ya·shav yitz·chak vai·yach·por et·be·'e·rot ham·ma·yim a·sher cha·fe·ru bi·mei av·ra·ham a·viv
vay·sat·te·mum pe·lish·tim a·cha·rei mo·vt av·ra·ham vai·yik·ra la·hen she·mo·vt ka·she·mot a·sher·ka·ra
la·hen a·viv.

18

וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת־בְּאֵרֵת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בַיָּמֵי אַבְרָהָם אָבִיו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שֵׁמוֹת כַּשֶּׁמֶת אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אָבִיו:

wayyāšob yiṣḥāq wayyaḥpōr ʿet·bəʿērōt hammáyim ʾāšer ḥāprû bîmê ʾabrāhām ʾābîw wayəsattəmûm
pəlišṭîm ʾaḥārê mōt ʾabrāhām wayyiqrā ʾlāhen šēmōt kaššēmōt ʾāšer·qārā ʾlāhen ʾābîw

18

και παλιν ισαακ ωρυξεν τα φρεατα του υδατος α ωρυξαν οι παιδες αβρααμ του πατρος αυτου και ενεφραξαν αυτα οι φυλιστιιμ μετα το αποθανειν αβρααμ τον πατερα αυτου και επωνομασεν αυτοις ονοματα κατα τα ονοματα α επωνομασεν αβρααμ ο πατηρ αυτου

kai palin isaak ōruḡen ta phreata tou udatos a ōruḡan oi paides abraam tou patros autou kai enephraḡan auta oi phulistiim meta to apothanein abraam ton patera autou kai epōnomasen autois onomata kata ta onomata a epōnomasen abraam o patēr autou

* * * * *

19 And Isaac's servants digged in the valley, and found there a well of living water.

19

ויחפרו עבדי־יצחק בנחל וימצאו־שם באר מים חיים:

vai·yach·pe·ru av·dei·yitz·chak ban·na·chal vai·yim·tze·'u·sham be·'er ma·yim chai·yim.

19

וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי־יִצְחָק בְּנַחַל וַיִּמְצְאוּ־שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים:

wayyaḥpērû ʿabdê·yiṣḥāq bannāḥal wayyîmṣəʾû·šām bəʿēr máyim ḥayyîm

19

και ωρυξαν οι παιδες ισαακ εν τη φαραγγι γεραρων και ευρον εκει φρεαρ υδατος ζωντος

kai ōruḡan oi paides isaak en tē pharaggi gerarōn kai euron ekei phrear udatos zōntos

* * * * *

20 And the herdmen of Gerar strove with Isaac's herdmen, saying: 'The water is ours.' And he called the name of the well Esek; because they contended with him.

20

ויריבו רעי גרר עם־רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם־הבאר עשק כי התעשקו עמו:

vai·ya·ri·vu ro·'ei ge·rar im·ro·'ei yitz·chak le·mor la·nu ham·ma·yim vai·yik·ra shem·hab·be·'er e·sek ki hit·'as·se·ku im·mov.

20

וַיְרִיבוּ רַעֵי גֵרָר עִם־רַעֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא שֵׁם־הַבְּאֵר עֵשֶׂק כִּי הִתְעַשְׂקוּ עִמּוֹ:

wayyārībū rō'ê gērār 'im-rō'ê yiṣḥāq lē'mōr lānū hammāyim wayyiqrā' šēm-habbə'ēr 'éseq kī hiṭ'aśśəqū 'immō

20

και εμαχεσαντο οι ποιμενες γεραρων μετα των ποιμενων ισαακ φασκοντες αυτων ειναι το υδωρ και εκαλεσεν το ονομα του φρεατος αδικια ηδικησαν γαρ αυτον

kai emachesanto oi poimenes gerarōn meta tōn poimenōn isaak phaskontes autōn einai to udōr kai ekalesen to onoma tou phreatos adikia ēdikēsan gar auton

* * * * *

21 And they digged another well, and they strove for that also. And he called the name of it Sitnah.

21

ויחפרו באר אחרת ויריבו גם־עליה ויקרא שמה שטנה:

vai·yach·pe·ru be·'er a·che·ret vai·ya·ri·vu gam·a·lei·ha vai·yik·ra she·mah sit·nah.

21

וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֲרֵת וַיְרִיבוּ גַם־עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שִׁטְנָה:

wayyahpərû bə'ēr 'aḥéret wayyārībū gam-'āle'yhā wayyiqrā' šəmāh šitnā^h

21

απαρας δε ισαακ εκειθεν ωρυξεν φρεαρ ετερον εκρινοντο δε και περι εκεινου και επωνομασεν το ονομα αυτου εχθρια

aparas de isaak ekeithen ōruξen phrear eteron ekrinonto de kai peri ekeinou kai epōnomasen to onoma autou echthria

* * * * *

22 And he removed from thence, and digged another well; and for that they strove not. And he called the name of it Rehoboth; and he said: 'For now Yahowah hath made room for us, and we shall be fruitful in the land.'

22

ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כיעתה הרחיב יהוה לנו ופרינו בארץ:

vai·ya'·tek mi·sham vai·yach·por be·'er a·che·ret ve·lo ra·vu a·lei·ha vai·yik·ra she·mah re·cho·vo·vt
vai·yo·mer ki·at·tah hir·chiv yhv̄h la·nu u·fa·ri·nu va·'a·retz.

22

ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כיעתה הרחיב יהוה לנו ופרינו בארץ:

wayya^ctēq miššām wayyahpōr bə'ēr ḥāheret wəlō³ rābū ḥāle^yhā wayyiqrā³ šəmā^h rəḥōbōt wayyō³mer kī-
ḥattā^h hirḥīb yhw̄h(ʾādōnāy) lānū ûpārīnū bā'āreš

22

απαρας δε εκειθεν ωρυξεν φρεαρ ετερον και ουκ εμαχесαντο περι αυτου και επωνομασεν το ονομα αυτου ευρυχωρια λεγων διοτι νυν επλατυνεν κυριος(יהוה) ημιν και ηυξησεν ημας επι της γης

aparas de ekeithen ōruξen phrear eteron kai ouk emachesanto peri autou kai epōnomasen to onoma autou euruchōria legōn dioti nun eplatunen kurios(yhv̄h) ēmin kai ēuξēsen ēmas epi tēs gēs

* * * * *

23 And he went up from thence to Beer-sheba.

23

ויעל משם באר שבע:

vai·ya·'al mi·sham be·'er sha·va.

23

ויעל משם באר שבע:

wayyā^cal miššām bə'ēr šāba^c

23

ανεβη δε εκειθεν επι το φρεαρ του ορκου

anebē de ekeithen epi to phrear tou orkou

* * * * *

24 And Yahowah appeared unto him the same night, and said: 'I am the Elohei of Abraham thy father. Fear not, for I am with thee, and will bless thee, and multiply thy seed for My servant Abraham's sake.'

24

יִירָא אֱלֹהֵי יְהוָה בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֲבִיךָ אֶל־תִּירָא כִּי־אֲתָךְ אֲנֹכִי וּבִרְכָתִיךָ
אֶת־זֶרְעֶךָ בְּעִבּוֹר אַבְרָהָם עַבְדִּי:

vai·ye·ra e·lav yhvh bal·lay·lah ha·hu vai·yo·mer a·no·chi e·lo·hei av·ra·ham a·vi·cha al·ti·ra ki·it·te·cha
a·no·chi u·ve·rach·ti·cha ve·hir·bei·ti et·zar·'a·cha ba·'a·vur av·ra·ham av·di.

24

וַיִּרְא אֱלֹהֵי יְהוָה בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֲבִיךָ אֶל־תִּירָא כִּי־אֲתָךְ אֲנֹכִי וּבִרְכָתִיךָ
וְהִרְבִּיתִי אֶת־זֶרְעֶךָ בְּעִבּוֹר אַבְרָהָם עַבְדִּי:

wayyērā³ ʿēlāyw yhwḥ(ʿādōnāy) ballāylā^h hahû³ wayyō³mer ʿānōkî ʿēlōhê ʿabrāhām ʿābîkā ʿal·tîrā³ kî·
ʿittākā ʿānōkî ūbēraktîkā wəhîrbētî ʿeṭ·zarʿākā baʿābūr ʿabrāhām ʿabdî

24

και ωφθη αυτω κυριος(יהוה) εν τη νυκτι εκεινη και ειπεν εγω ειμι ο θεος αβρααμ του πατρος σου μη φοβου
μετα σου γαρ ειμι και ηυλογηκα σε και πληθυνω το σπερμα σου δια αβρααμ τον πατερα σου

kai ōphthē autō kurios(yhvh) en tē nukti ekeinē kai eipen egō eimi o theos abraam tou patros sou mē phobou
meta sou gar eimi kai ēulogēka se kai plēthunō to sperma sou dia abraam ton patera sou

* * * * *

25 And he builded an altar there, and called upon the name of Yahowah, and pitched his tent there; and there Isaac's servants digged a well.

25

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וַיִּטְּשֵׁם אֵהָלוּ וַיִּכְרוּ־שֵׁם עַבְדֵי־יִצְחָק בְּאֵר:

vai·yi·ven sham miz·be·ach vai·yik·ra be·shem yhvh vai·yet·sham a·ho·lov vai·yich·ru·sham av·dei·yitz·chak
be·'er.

25

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וַיִּטְּשֵׁם אֵהָלוּ וַיִּכְרוּ־שֵׁם עַבְדֵי־יִצְחָק בְּאֵר:

wayyîben šām mizbē^aḥ wayyiqrā³ bəšēm yhwḥ(ʿādōnāy) wayyeṭ·šām ʿohōlō wayyikrû·šām ʿabdê·yiṣḥāq
bəʿēr

25

και ωκοδομησεν εκει θυσιαστηριον και επηξεν εκει την σκηνην αυτου
ωρυσξαν δε εκει οι παιδες ισαακ φρεαρ

kai ōkodomēsen ekei thusiastērion kai epekalesato to onoma kuriou(yhvh) kai epēξen ekei tēn skēnēn autou
ōruξan de ekei oi paides isaak phrear

* * * * *

26 Then Abimelech went to him from Gerar, and Ahuzzath his friend, and Phicol the captain of his host.

26

ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו ופיכל שר־צבאו:

va·'a·vi·me·lech ha·lach e·lav mig·ge·rar va·'a·chuz·zat me·re·'e·hu u·fi·chol sar·tze·va·'ov.

26

וּאֲבִימֶלֶךְ הָלַךְ אֵלָיו מִגְרָר וְאַחֲזַת מֵרְעֵהוּ וּפִיכָל שֶׁר־צִבְאוֹ:

wa'ābīmélek hālak ʿelāyw miggarār wa'āhuzzat mērē'ehû ūpīkōl śar-ṣəbā'ō

26

και αβιμελεχ επορευθη προς αυτον απο γεραρων και οχοζαθ ο νυμφαγωγος αυτου και φικολ ο αρχιστρατηγος
της δυναμεως αυτου

kai abimelech eporeuthē pros auton apo gerarōn kai ochozath o numphagōgos autou kai phikol o archistratēgos
tēs dunameōs autou

* * * * *

27 And Isaac said unto them: 'Wherefore are ye come unto me, seeing ye hate me, and have sent me away from you?'

27

ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם:

vai·yo·mer a·le·hem yitz·chak mad·du·a' ba·tem e·lai ve·'at·tem se·ne·tem o·ti vat·te·shal·le·chu·ni
me·'it·te·chem.

27

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִצְחָק מִדּוּעַ בָּאתֶם אֵלָי וְאַתֶּם שֹׂנְאִתֶּם אֹתִי וְתִשְׁלַחוּנִי מֵאַתְכֶּם:

wayyōmer ʿālēhem yiṣḥāq maddū^{ac} bā'tem ʿelāy wə'attem śənē'tem ʿōtî wattəšalləḥūnî mē'ittəkem

27

και ειπεν αυτοις ισαακ ινα τι ηλθατε προς με υμεις δε εμισησατε με και απεστειλατε με αφ' υμων

kai eipen autois isaak ina ti ēlthate pros me umeis de emisēsate me kai apesteilate me aph' umōn

* * * * *

28 And they said: 'We saw plainly that Yahowah was with thee; and we said: Let there now be an oath betwixt us, even betwixt us and thee, and let us make a covenant with thee;

28

ויאמרו ראו ראינו כי־היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו ובינך ונכרתה ברית עמך:

vai-yo-me·ru ra·'ov ra·'i-nu ki-ha-yah yhvh im·mach van·no-mer te·hi na a-lah bei-no·v-tei-nu bei-nei-nu u·vei-ne·cha ve·nich·re·tah ve·rit im·mach.

28

ויאמרו ראו ראינו כי־היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו ובינך ונכרתה ברית

עמך:

wayyōmərû rā'ō rā'inû kî-hāyā^h yhwh(ʿādōnāy) ʿimmāk wannōmer təhî nā ʿālā^h bēnōtēnû bēnēnû ūbēnekā wənikrētā^h bərît ʿimmāk

28

και ειπαν ιδοντες εωρακαμεν οτι ην κυριος(יהוה) μετα σου και ειπαμεν γενεσθω ara ανα μεσον ημων και ανα μεσον σου και διαθησομεθα μετα σου διαθηκηην

kai eipan idontes eōrakamen oti ēn kurios(yhvh) meta sou kai eipamen genesthō ara ana meson ēmōn kai ana meson sou kai diathēsometha meta sou diathēkēn

* * * * *

29 that thou wilt do us no hurt, as we have not touched thee, and as we have done unto thee nothing but good, and have sent thee away in peace; thou art now the blessed of Yahowah.'

29

אם־תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק־טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה:

im-ta·'a-seh im·ma-nu ra·'ah ka·'a-sheer lo ne-ga·'a-nu·cha ve·cha·'a-sheer a-si-nu im·me·cha rak-to·vv van·ne-shal-le·cha·cha be·sha-lo·vm at-tah at-tah be·ruch yhvh.

29

אם־תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק־טוב ונשלחך בשלום אתה עתה

ברוך יהוה:

ʿim-taʿāśē^h ʿimmānû rāʿā^h kaʿāšer lō nəgāʿānūkā wəkaʿāšer ʿāsīnû ʿimmākā raq-ʾtōb wannəšallēḥākā bəšālôm ʿattā^h ʿattā^h bərûk yhwh(ʿādōnāy)

29

μη ποιησειν μεθ' ημων κακον καθοτι ημεις σε ουκ εβδελυξαμεθα και ον τροπον εχρησαμεθα σοι καλωσ και εξαπεστειλαμεν σε μετ' ειρηνης και νυν συ ευλογητος υπο κυριου(יהוה)

mē poiēsein meth' ēmōn kakon kathoti ēmeis se ouk ebdeluzametha kai on tropon echrēsametha soi kalōs kai eḡapesteilamen se met' eirēnēs kai nun su eulogētos upo kuriou(yhvh)

* * * * *

30 And he made them a feast, and they did eat and drink.

30

ויעש להם משתה ויאכלו וישתו:

vai·ya·'as la·hem mish·teh vai·yo·che·lu vai·yish·tu

30

ויעש להם משתה ויאכלו וישתו:

wayyá'ás lāhem mište^h wayyō^ʔḵəlû wayyištû

30

και εποιησεν αυτοις δοχην και εφαγον και επιον

kai epoiēsen autois dochēn kai ephagon kai epion

* * * * *

31 And they rose up betimes in the morning, and swore one to another; and Isaac sent them away, and they departed from him in peace.

31

וישכימו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום:

vai·yash·ki·mu vab·bo·ker vai·yi·sha·ve·'u ish le·'a·chiv vay·shal·le·chem yitz·chak vai·ye·le·chu me·'it·tov be·sha·lo·vm.

31

וישכימו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום:

wayyaškîmû ḥabbōqer wayyiššāb^ʿû ʔiš laʔāhîw wayəšalləḥēm yiṣḥāq wayyēlkû mēʔittô bəšālôm

31

και ανασταντες το πρωι ωμοσαν ανθρωπος τω πλησιον αυτου και εξαπεστειλεν αυτους ισαακ και απωχοντο απ' αυτου μετα σωτηριας

kai anastantes to prōi ōmosan anthrōpos tō plēsion autou kai eḡapesteilen autous isaak kai apōchonto ap' autou meta sōtērias

* * * * *

32 And it came to pass the same day, that Isaac's servants came, and told him concerning the well which they had digged, and said unto him: 'We have found water.'

32

וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עֲבָדֵי יִצְחָק וַיִּגְדּוּ לוֹ עַל־אֲדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפְרוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ מֵצָאנוּ מַיִם:

vay·hi bai·yo·vm ha·hu vai·ya·vo·'u av·dei yitz·chak vai·yag·gi·du lov al·o·do·vt hab·be·'er a·sher cha·fa·ru
vai·yo·me·ru lov ma·tza·nu ma·yim.

32

וַיְהִי | בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עֲבָדֵי יִצְחָק וַיִּגְדּוּ לוֹ עַל־אֲדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפְרוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ מֵצָאנוּ מַיִם:

wayəhî bayyôm hahû³ wayyābō³û ʿabdê yiṣḥāq wayyaggîdû lô ʿal-ʾōdōt habbəʿēr ʾāšer ḥāpārû wayyō³mərû
lô māšā³nû mâyim

32

εγενετο δε εν τη ημερα εκεινη και παραγενομενοι οι παιδες ισαακ απηγγειλαν αυτω περι του φρεατος ου ωρυξαν και ειπαν ουχ ευρομεν υδωρ

egeneto de en tē ēmera ekeinē kai paragenomenoi oi paides isaak apēggeilan autō peri tou phreatos ou ōruξαν
kai eipan ouch euromen udōr

* * * * *

33 And he called it Shibah. Therefore the name of the city is Beer-sheba unto this day.

33

וַיִּקְרָא אֶתְהָ שְׁבַעָה עַל־כֵּן שֵׁם־הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ס

vai·yik·ra o·tah shiv·'ah al·ken shem·ha·'ir be·'er she·va ad hai·yo·vm haz·zeh. s

33

וַיִּקְרָא אֶתְהָ שְׁבַעָה עַל־כֵּן שֵׁם־הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ס

wayyiqrā³ ʾōtāh šib³ā^h ʿal·kēn šēm·hāʿîr bəʿēr šéba³ ʿad hayyôm hazze^h s

33

και εκαλεσεν αυτο ορκος δια τουτο ονομα τη πολει φρεαρ ορκου εως της σημερον ημερας

kai ekalesen auto orkos dia touto onoma tē polei phrear orkou eōs tēs sēmeron ēmeras

* * * * *

34 And when Esau was forty years old, he took to wife Judith the daughter of Beeri the Hittite, and Basemath the daughter of Elon the Hittite.

34

וַיְהִי עֲשׂוֹ בֶן־אַרְבַּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּעֻרֵי הַחִיטִּי וְאֶת־בְּשֵׁמַת בַּת־אֵילָן הַחִיטִּי:

vay·hi e·sav ben·ar·ba·'im sha·nah vai·yik·kach i·shah et·ye·hu·dit bat·be·'e·ri ha·chit·ti ve·'et·ba·se·mat bat·ei·lon ha·chit·ti.

34

וַיְהִי עֲשׂוֹ בֶן־אַרְבַּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּעֻרֵי הַחִיטִּי וְאֶת־בְּשֵׁמַת בַּת־אֵילָן הַחִיטִּי:

wayəhî 'ēśāw ben-ʿarbā'im šānā^h wayyiqqah ʾiššā^h ʿet-yəhûdîṯ baṯ-bəʿērî haḥittî wəʿet-bāśmat baṯ-ʿêlōn haḥittî

34

ἦν δὲ ἦσαν ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ἔλαβεν γυναῖκα ἰουδαίαν τὴν θυγατέρα βεῆρ τοῦ χετταίου καὶ τὴν βασεμμαθ θυγατέρα αἰλῶν τοῦ εὐαίου

ēn de ēsau etōn tessarakonta kai elaben gunaika ioudin tēn thugatera beēr tou chettaiou kai tēn basemmath thugatera ailōn tou euaiou

* * * * *

35 And they were a bitterness of spirit unto Isaac and to Rebekah.

35

וַתְּהִי־נָא מֵרַת רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרֵבֶקָה: ס

vat·tih·yei·na mo·rat ru·ach le·yitz·chak u·le·riv·kah. s

35

וַתְּהִי־נָא מֵרַת רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרֵבֶקָה: ס

wattihye^ynā mōrat rū^h ləyishāq ûləribqā^h s

35

καὶ ἦσαν ἐριζοῦσαι τῷ ἰσαακ καὶ τῇ ρεβέκκα

kai ēsan erizousai tō isaak kai tē rebekka

* * * * *

GENESIS 27

1 And it came to pass, that when Isaac was old, and his eyes were dim, so that he could not see, he called Esau his elder son, and said unto him: 'My son'; and he said unto him: 'Here am I.'

1

וַיְהִי כִּי־זָקֵן יִצְחָק וַתְּכַהֵן עֵינָיו מֵרַאת וַיִּקְרָא אֶת־עֲשׂוֹ בְּנֵוֹ הַגְּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנֵי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִנִּי:

vay·hi ki·za·ken yitz·chak vat·tich·hei·na ei·nav me·re·'ot vai·yik·ra et·e·sav be·nov hag·ga·dol vai·yo·mer
e·lav be·ni vai·yo·mer e·lav hin·ne·ni.

1

וַיְהִי כִּי־זָקַן יִצְחָק וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מִרְאֵת וַיִּקְרָא אֶת־עֵשָׂו בְּנֵו הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו

הַגָּנִי:

wayəhî kî-zāqēn yiṣḥāq wattikhe' nā 'ēnāyw mēr'ōt wayyiqrā' 'et-'ēsāw bənō haggādōl wayyō'mer 'ēlāyw
bənî wayyō'mer 'ēlāyw hinnēnî

1

εγενετο δε μετα το γηρασαι ισαακ και ημβλυνηθησαν οι οφθαλμοι αυτου του οραν και εκαλεσεν ησαυ τον υιον
αυτου τον πρεσβυτερον και ειπεν αυτω υιε μου και ειπεν ιδου εγω

egeneto de meta to gērasai isaak kai ēmblunthēsan oi ophthalmoi autou tou oran kai ekalesen ēsau ton uion
autou ton presbuteron kai eipen autō uie mou kai eipen idou egō

* * * * *

2 And he said: 'Behold now, I am old, I know not the day of my death.

2

וַיֹּאמֶר הַנְּהִינָא זְקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי:

vai·yo·mer hin·neh·na za·kan·ti lo ya·da'·ti yo·vm mo·v·ti

2

וַיֹּאמֶר הַנְּהִינָא זְקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי:

wayyō'mer hinnē^h-nā' zāqāntî lō' yādá'tî yôm mōtî

2

και ειπεν ιδου γεγηρακα και ου γινωσκω την ημεραν της τελευτης μου

kai eipen idou gegēraka kai ou ginōskō tēn ēmeran tēs teleutēs mou

* * * * *

3 Now therefore take, I pray thee, thy weapons, thy quiver and thy bow, and go out to the field, and take me venison;

3

וַעֲתָה שֹׂא־נָא כְּלִיךָ תְּלִיךָ וְקִשְׁתְּךָ וְצַד הַשְּׂדֵה וְצוּדָה לִי [כ= צידה] [ק= ציד]:

ve·'at·tah sa·na che·lei·cha tel·ye·cha ve·kash·te·cha ve·tze has·sa·deh ve·tzu·dah li [ch= tzei·dah] [k= tza·yid]

3

וְעַתָּה שְׂאֵנָא כְּלִיךָ תְּלִיךָ וְקִשְׁתְּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצִוְדָהּ לִי (צִידָה) [צִיד]:

wəʿattā^h śā^ʔ-nā^ʔ kēle^ykā telyəkā wəqas^tékā wəšē^ʔ hasśāde^h wəšú^ddā^h lî (šēdā^h) [šāyid]

3

νυν ουν λαβε το σκευος σου την τε φαρετραν και το τοξον και εξελθε εις το πεδιον και θηρευσον μοι θηραν

nun oun labe to skeuos sou tēn te pharetran kai to toxon kai ezelthe eis to pedion kai thēreuson moi thēran

* * * * *

4 and make me savoury food, such as I love, and bring it to me, that I may eat; that my soul may bless thee before I die.'

4

וְעִשֵׂה-לִי מִטַּעֲמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי וְהִבִּיאָה לִי וְאֶכְלָה בְּעִבּוֹר תְּבָרְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם אָמוֹת:

va·'a·seh-li mat·'am·mim ka·'a·sher a·hav·ti ve·ha·vi·'ah li ve·'o·che·lah ba·'a·vur te·va·rech·cha naf·shi be·te·rem a·mut.

4

וְעִשֵׂה-לִי מִטַּעֲמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי וְהִבִּיאָה לִי וְאֶכְלָה בְּעִבּוֹר תְּבָרְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם אָמוֹת:

waʿāše^h-lî maṭʿammîm kaʿāsher ʿāhābtî wəhābî^ʔā^h lî wəʿōkēlā^h baʿābūr təbārekākā napšî bəṭérem ʿāmût

4

και ποιησον μοι εδεσματα ως φιλω εγω και ενεγκε μοι ινα φαγω οπως ευλογηση σε η ψυχη μου πριν αποθανειν με

kai poiēson moi edesmata ōs philō egō kai enegke moi ina phagō opōs eulogēsē se ē psuchē mou prin apothanein me

* * * * *

5 And Rebekah heard when Isaac spoke to Esau his son. And Esau went to the field to hunt for venison, and to bring it.

5

וּרְבֵקָה שָׁמְעַת בְּדַבֵּר יִצְחָק אֶל-עֵשָׂו בְּנוֹ וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לְצוּד צִיד לְהַבִּיאַ:

ve·riv·kah sho·ma·'at be·dab·ber yitz·chak el-e·sav be·nov vai·ye·lech e·sav has·sa·deh la·tzud tza·yid le·ha·vi.

5

וּרְבֵקָה שָׁמְעַת בְּדַבֵּר יִצְחָק אֶל-עֵשָׂו בְּנוֹ וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לְצוּד צִיד לְהַבִּיאַ:

wəribqā^h šōmá^cat̄ bəḏabbēr yiṣḥāq ʔel-^cēsāw bənō wayyēlek ^cēsāw haśśāde^h lāṣūḏ ṣáyid ləhābī^ʔ

5

ρεβεκα δε ηκουσεν λαλουντος ισαακ προς ησαυ τον υιον αυτου επορευθη δε ησαυ εις το πεδιον θηρευσαι
θηραν τω πατρι αυτου

rebekka de ēkousen lalountos isaak pros ēsau ton uion autou eporeuthē de ēsau eis to pedion thēreusai thēran tō
patri autou

* * * * *

6 And Rebekah spoke unto Jacob her son, saying: 'Behold, I heard thy father speak unto Esau thy brother, saying:

6

ורבקה אמרה אל־יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את־אביך מדבר אל־עשו אחיך לאמר:

ve·riv·kah a·me·rah el·ya·'a·kov be·nah le·mor hin·neh sha·ma'·ti et·a·vi·cha me·dab·ber el·e·sav a·chi·cha
le·mor.

6

וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנֶה לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל־עֵשָׂו אָחִיךָ לֵאמֹר:

wəribqā^h ʔāmrā^h ʔel·ya^cāqōb bənāh lē^ʔmōr hinnē^h šāmá^ctī ʔet·^ʔābīkā məḏabbēr ʔel·^cēsāw ʔāhīkā lē^ʔmōr

6

ρεβεκα δε ειπεν προς ιακωβ τον υιον αυτης τον ελασσω ιδε εγω ηκουσα του πατρος σου λαλουντος προς ησαυ
τον αδελφον σου λεγοντος

rebekka de eipen pros iakōb ton uion autēs ton elassō ide egō ēkousa tou patros sou lalountos pros ēsau ton
adelphon sou legontos

* * * * *

7 Bring me venison, and make me savoury food, that I may eat, and bless thee before Yahowah before my death.

7

הביאה לי ציד ועשה־לי מטעמים ואכלה ואברככה לפני יהוה לפני מותי:

ha·vi·'ah li tza·yid va·'a·seh·li mat·'am·mim ve·'o·che·lah va·'a·va·rech·chah lif·nei yhvh lif·nei mo·v·ti.

7

הַבִּיֵאָה לִי צִיד וְעִשֵׂה־לִי מִטְעָמִים וְאָכְלָה וְאַבְרַכְּכָה לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי:

hābī^ʔā^h llī ṣáyid wa^cāsē^h-lî maṭ^cammîm wə^ʔōkēlā^h wa^ʔābārekəkā^h liṗnē yhw^h(^ʔādōnāy) liṗnē mōtī

7

ενεγκον μοι θηραν και ποιησον μοι εδεσματα και φαγων ευλογησω σε εναντιον κυριου(יהוה) προ του αποθανειν με

enegkon moi thēran kai poiēson moi edesmata kai phagōn eulogēsō se enantion kuriou(yhvh) pro tou apothanein me

* * * * *

8 Now therefore, my son, hearken to my voice according to that which I command thee.

8

ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך:

ve·'at·tah ve·ni she·ma be·ko·li la·'a·sher a·ni me·tzav·vah o·tach.

8

ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך:

wə'attā^h bənî šəma^c baqōlî la'āšer 'ānî məšawwā^h 'ōtāk

8

νυν ουν υιε ακουσον μου καθα εγω σοι εντελλομαι

nun oun uie akouson mou katha egō soi entengomai

* * * * *

9 Go now to the flock, and fetch me from thence two good kids of the goats; and I will make them savoury food for thy father, such as he loveth;

9

לך־נא אל־הצאן וקח־לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב:

lech-na el-ha·tzon ve·kach-li mi·sham she·nei ge·da·yei iz·zim to·vim ve·'e·'e·seh o·tam mat·'am·mim le·'a·vi·cha ka·'a·sher a·hev.

9

לך־נא אל־הצאן וקח־לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב:

lek·nā^ʔ 'el·haššō^ʔn wəqəḥ·lî miššām šənê gəḏāyê 'izzîm tōbîm wə'ē^cšē^h 'ōtām ma^cammîm lə'ābîkā ka'āšer 'āhēḇ

9

και πορευθεις εις τα προβατα λαβε μοι εκειθεν δυο εριφους απαλους και καλους και ποιησω αυτους εδεσματα τω πατρι σου ως φιλει

kai poreutheis eis ta probata labe moi ekeithen duo eriphous apalous kai kalous kai poiēsō autous edesmata tō patri sou ōs philei

* * * * *

10 and thou shalt bring it to thy father, that he may eat, so that he may bless thee before his death.'

10

והבאת לאביך ואכל בעבר אשר יברךך לפני מותו:

ve·he·ve·ta le·'a·vi·cha ve·'a·chol ba·'a·vur a·sher ye·va·rech·cha lif·nei mo·v·tov.

10

והבאת לאביך ואכל בעבר אשר יברךך לפני מותו:

wəhēbētā lə'ābīkā wə'ākāl ba'ābūr 'āšer yəbārekākā lipnē môtô

10

και εισοισεις τω πατρι σου και φαγεται οπως ευλογηση σε ο πατηρ σου προ του αποθανειν αυτον

kai eisoiseis tō patri sou kai phagetai opōs eulogēsē se o patēr sou pro tou apothanein auton

* * * * *

11 And Jacob said to Rebekah his mother: 'Behold, Esau my brother is a hairy man, and I am a smooth man.'

11

ויאמר יעקב אל־רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי איש חלק:

vai·yo·mer ya·'a·kov el·riv·kah im·mov hen e·sav a·chi ish sa·'ir ve·'a·no·chi ish cha·lak.

11

ויאמר יעקב אל־רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי איש חלק:

wayyōmer ya'āqōb 'el·ribqāh 'immô hēn 'ēsāw 'āhî 'iš šā'ir wə'ānōkî 'iš ḥālāq

11

ειπεν δε ιακωβ προς ρεβεκκαν την μητερα αυτου εστιν ησαυ ο αδελφος μου ανηρ δασυς εγω δε ανηρ λειος

eipen de iakōb pros rebekkan tēn mētera autou estin ēsau o adelphos mou anēr dasus egō de anēr leios

* * * * *

12 My father peradventure will feel me, and I shall seem to him as a mocker; and I shall bring a curse upon me, and not a blessing.'

12

אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה:

u·lai ye·mu·she·ni a·vi ve·ha·yi·ti ve·'ei·nav kim·ta'·te·a' ve·he·ve·ti a·lai ke·la·lah ve·lo ve·ra·chah.

12

אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה:

ʔūlay yəmuššēnī ʔābī wəhāyītī bəʕēnāyw kimtaʕtēʕ wəhəbēʔtī ʕālay qəlālāḥ wəlōʔ bərākāḥ

12

μηποτε ψηλαφηση με ο πατηρ μου και εσομαι εναντιον αυτου ως καταφρονων και επαξω επ' εμαυτον καταραν και ουκ ευλογιαν

mēpote psēlaphēsē me o patēr mou kai esomai enantion autou ōs kataphronōn kai epaξō ep' emauton kataran kai ouk eulogian

* * * * *

13 And his mother said unto him: 'Upon me be thy curse, my son; only hearken to my voice, and go fetch me them.'

13

ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אך שמע בקלי ולך קח־לי:

vat·to·mer lov im·mov a·lai kil·la·te·cha be·ni ach she·ma be·ko·li ve·lech kach·li.

13

ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אך שמע בקלי ולך קח־לי:

wattōʕmer lô ʔimmô ʕālay qiləlatkə bənī ʔak šəmaʕ bəqōlī wəlēk qəḥ·lī

13

ειπεν δε αυτω η μητηρ επ' εμε η καταρα σου τεκνον μονον υπακουσον της φωνης μου και πορευθεις ενεγκε μοι
eipen de autō ē mētēr ep' eme ē katara sou teknon monon upakouson tēs phōnēs mou kai poreutheis enegke moi

* * * * *

14 And he went, and fetched, and brought them to his mother; and his mother made savoury food, such as his father loved.

14

וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב אביו:

vai·ye·lech vai·yik·kach vai·ya·ve le·'im·mov vat·ta·'as im·mov mat·'am·mim ka·'a·sher a·hev a·viv.

14

וַיִּלְךָ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאִמּוֹ וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אָהֵב אָבִיו:

wayyélek wayyiqqah wayyābē³ lə'immô wattá⁶as 'immô mat⁶ammîm ka'āšer 'āhēb 'ābîw

14

πορευθεις δε ελαβεν και ηνεγκεν τη μητρι και εποιησεν η μητηρ αυτου εδεσματα καθα εφιλει ο πατηρ αυτου

poreutheis de elaben kai ēnegken tē mētri kai epoiēsen ē mētēr autou edesmata katha ephilei o patēr autou

* * * * *

15 And Rebekah took the choicest garments of Esau her elder son, which were with her in the house, and put them upon Jacob her younger son.

15

וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת־בְּגָדֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגְּדֹל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֵתָּהּ בְּבֵית וַתִּלְבַּשׁ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן:

vat-tik-kach riv-kah et-big-dei e-sav be-nah hag-ga-dol ha-cha-mu-dot a-she⁶rit-tah bab-ba-yit vat-tal-besh et-ya-'a-kov be-nah hak-ka-tan.

15

וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת־בְּגָדֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגְּדֹל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֵתָּהּ בְּבֵית וַתִּלְבַּשׁ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן:

wattiqqah ribqā^h 'eṭ-biḡdê 'ešāw bənāh haggādōl haḥāmūdōṭ 'āšer 'ittāh babbāyit watalbēš 'eṭ-ya'āqōb bənāh haqqāṭān

15

και λαβουσα ρεβεκκα την στολην ησαυ του υιου αυτης του πρεσβυτερου την καλην η ην παρ' αυτη εν τω οικω ενεδυσεν ιακωβ τον υιον αυτης τον νεωτερον

kai labousa rebekka tēn stolēn ēsau tou uiou autēs tou presbuterou tēn kalēn ē ēn par' autē en tō oikō enedusen iakōb ton uion autēs ton neōteron

* * * * *

16 And she put the skins of the kids of the goats upon his hands, and upon the smooth of his neck.

16

וְאֵת עֶרְת גְּדֵי הָעִזִּים הַלְּבִישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקֵת צֹאֲרָיו:

ve-'et o-rot ge-da-yei ha-'iz-zim hil-bi-shah al-ya-dav ve-'al chel-kat tzav-va-rav.

16

וְאֵת עֶרְת גְּדֵי הָעִזִּים הַלְּבִישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקֵת צֹאֲרָיו:

wə'ēt̄ ʿōrōt̄ gəḏāyê hā'izzîm hîlbîšā^h ʿal-yādāyw wə'al ḥelqaṭ̄ šawwā'rāyw

16

και τα δερματα των εριφων περιεθηκεν επι τους βραχιονας αυτου και επι τα γυμνα του τραχηλου αυτου

kai ta dermatata tōn eriphōn periethēken epi tous brachionas autou kai epi ta gumna tou trachēlou autou

* * * * *

17 And she gave the savoury food and the bread, which she had prepared, into the hand of her son Jacob.

17

ותתן את־המטעמים ואת־הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה:

vat·tit·ten et·ham·mat·'am·mim ve·'et·hal·le·chem a·sher a·sa·tah be·yad ya·'a·kov be·nah.

17

וַתִּתֵּן אֶת־הַמְטַעְמִים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשְׂתָה בְיַד יַעֲקֹב בְּנָהּ:

wattittēn ʿet·hammat'ammîm wə'et·hallēhem ʾāšer ʿāśātā^h bəyad ya'āqōb bənāh

17

και εδωκεν τα εδεσματα και τους αρτους ους εποιησεν εις τας χειρας ιακωβ του υιου αυτης

kai edōken ta edesmata kai tous artous ous epoiēsen eis tas cheiras iakōb tou uiou autēs

* * * * *

18 And he came unto his father, and said: 'My father'; and he said: 'Here am I; who art thou, my son?'

18

ויבא אל־אביו ויאמר אבי ויאמר הנני מי אתה בני:

vai·ya·vo el·a·viv vai·yo·mer a·vi vai·yo·mer hin·nen·ni mi at·tah be·ni.

18

וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִי מִי אַתָּה בְנִי:

wayyābō^ʾ ʿel·ʾābîw wayyō^ʾmer ʾābî wayyō^ʾmer hinnēnnî mî ʾattā^h bənî

18

και εισηνεγκεν τω πατρι αυτου ειπεν δε πατερ ο δε ειπεν ιδου εγω τις ει συ τεκνον

kai eisēnegken tō patri autou eipen de pater o de eipen idou egō tis ei su teknon

* * * * *

19 And Jacob said unto his father: 'I am Esau thy first-born; I have done according as thou badest me. Arise, I pray thee, sit and eat of my venison, that thy soul may bless me.'

19

ויאמר יעקב אל־אביו אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום־נא שבה ואכלה מצידי בעבור
תברכני נפשך:

vai·yo·mer ya·'a·kov el-a·viv a·no·chi e·sav be·cho·re·cha a·si·ti ka·'a·sher dib·bar·ta e·lai kum-na she·vah
ve·'a·che·lah mi·tzei·di ba·'a·vur te·va·ra·chan·ni naf·she·cha.

19

ויאמר יעקב אל־אביו אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום־נא שבה ואכלה מצידי
בעבור תברכני נפשך:

wayyō²mer ya^cāqōb^h ²el-²ābîw ²ānōkî ^cēsāw bə^kōrēkā ^cāsîṭî ka²āšer dibbārtā ²ēlāy qūm-nā² šəbā^h wə²o²k²lā^h
miššēdî ba^cābûr təbārākānnî napšēkā

19

και ειπεν ιακωβ τω πατρι αυτου εγω ησαι ο πρωτοτοκος σου εποιησα καθα ελαλησας μοι αναστας καθισον και
φαγε της θηρας μου οπως ευλογηση με η ψυχη σου

kai eipen iakōb tō patri autou egō ēsau o prōtotokos sou epoiēsa katha elalēsas moi anastas kathison kai phage
tēs thēras mou opōs eulogēsē me ē psuchē sou

* * * * *

20 And Isaac said unto his son: 'How is it that thou hast found it so quickly, my son?' And he said: 'Because Yahowah thy Elohei sent me good speed.'

20

ויאמר יצחק אל־בנו מה־זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה יהוה אלהיך לפני:

vai·yo·mer yitz·chak el-be·nov mah-zeh mi·har·ta lim-tzo be·ni vai·yo·mer ki hik·rah yhv^h e·lo·hei·cha
le·fa·nai.

20

ויאמר יצחק אל־בנו מה־זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה יהוה אלהיך לפני:

wayyō²mer yiṣḥāq ²el-bənō mah^h-zze^h mihārtā limšō² bənî wayyō²mer kî hiqrā^h yhw^h(²ādōnāy) ²ēlōhe²ṭkā
ləpānāy

20

ειπεν δε ισαακ τω υιω αυτου τι τουτο ο ταχυ ευρες ω τεκνον ο δε ειπεν ο παρεδωκεν κυριος(יהוה) ο θεος σου
εναντιον μου

eipen de isaak tō uiō autou ti touto o tachu eures ō teknon o de eipen o paredōken kurios(yhvh) o theos sou enantion mou

* * * * *

21 And Isaac said unto Jacob: 'Come near, I pray thee, that I may feel thee, my son, whether thou be my very son Esau or not.'

21

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-יַעֲקֹב גְּשֶׁה-נָּא וְאִמְשָׁךְ בְּנֵי הָאֵתָה זֶה בְּנֵי עֵשָׂו אִם-לֹא:

vai·yo·mer yitz·chak el·ya·'a·kov ge·shah·na va·'a·mush·cha be·ni ha·'at·tah zeh be·ni e·sav im·lo.

21

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-יַעֲקֹב גְּשֶׁה-נָּא וְאִמְשָׁךְ בְּנֵי הָאֵתָה זֶה בְּנֵי עֵשָׂו אִם-לֹא:

wayyō³mer yiṣḥāq ʿel·ya·'āqōb̄ gəšā^h-nnā³ wa'āmuššā³kā bənî ha'attā^h zeh bənî 'ēśāw 'im-lō³

21

ειπεν δε ισαακ τω ιακωβ εγγισον μοι και ψηλαφησω σε τεκνον ει συ ει ο υιος μου ησαυ η ου

eipen de isaak tō iakōb eggison moi kai psēlaphēsō se teknon ei su ei o uios mou ēsau ē ou

* * * * *

22 And Jacob went near unto Isaac his father; and he felt him, and said: 'The voice is the voice of Jacob, but the hands are the hands of Esau.'

22

וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו:

vai·yig·gash ya·'a·kov el·yitz·chak a·viv vay·mu·she·hu vai·yo·mer hak·kol ko·vl ya·'a·kov ve·hai·ya·da·yim ye·dei e·sav.

22

וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו:

wayyiggaš ya'āqōb̄ 'el-yiṣḥāq 'ābîw wayəmuššēhū wayyō³mer haqqōl qōl ya'āqōb̄ wəhəyyādāyim yəḏē 'ēśāw

22

ηγγισεν δε ιακωβ προς ισαακ τον πατερα αυτου και εψηλαφησεν αυτον και ειπεν η μεν φωνη φωνη ιακωβ αι δε χειρες χειρες ησαυ

ēggisen de iakōb pros isaak ton patera autou kai epsēlaphēsēn auton kai eipen ē men phōnē phōnē iakōb ai de cheires cheires ēsau

* * * * *

23 And he discerned him not, because his hands were hairy, as his brother Esau's hands; so he blessed him.

23

ולא הכירו כִּי־היו יָדָיו כִּי־דֵי עָשׂוּ אֶחָיו שְׂעָרַת וַיְבָרְכֵהוּ:

ve-lo hik·ki·rov ki-hai·u ya·dav ki·dei e·sav a·chiv se·'i·rot vay·va·re·che·hu.

23

וְלֹא הִכִּירוּ בִּיְהוּיָו יָדָיו כִּי־דֵי עָשׂוּ אֶחָיו שְׂעָרַת וַיְבָרְכֵהוּ:

wəlō³ hikkîrô kî-hâyû yādāyw kîdê 'ēsāw 'āhîw šə'îrōt wayəbārḵêhû

23

και ουκ επεγνω αυτον ησαν γαρ αι χειρες αυτου ως αι χειρες ησαυ του αδελφου αυτου δασειαι και ηυλογησεν αυτον

kai ouk epegnō auton ēsan gar ai cheires autou ōs ai cheires ēsau tou adelphou autou daseiai kai ēulogēsen auton

* * * * *

24 And he said: 'Art thou my very son Esau?' And he said: 'I am.'

24

וַיֹּאמֶר אַתָּה זֶה בְּנִי עָשׂוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי:

vai·yo·mer at·tah zeh be·ni e·sav vai·yo·mer a·ni.

24

וַיֹּאמֶר אַתָּה זֶה בְּנִי עָשׂוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי:

wayyō³mer 'attā^h ze^h bənî 'ēsāw wayyō³mer 'ānî

24

και ειπεν συ ει ο υιος μου ησαυ ο δε ειπεν εγω

kai eipen su ei o uios mou ēsau o de eipen egō

* * * * *

25 And he said: 'Bring it near to me, and I will eat of my son's venison, that my soul may bless thee.' And he brought it near to him, and he did eat; and he brought him wine, and he drank.

25

ויאמר הגשה לי ואכלה מציד בני למען תברךך נפשי ויגשלו ויאכל ויבא לו יין וישת:

vai·yo·mer hag·gi·shah li ve·'o·che·lah mi·tzeid be·ni le·ma·'an te·va·rech·cha naf·shi vai·yag·gesh·lov
vai·yo·chal vai·ya·ve lov ya·yin vai·ye·she·te.

25

ויאמר הגשה לי ואכלה מציד בני למען תברךך נפשי ויגשלו ויאכל ויבא לו יין וישת:

wayyō³mer haggīšā^h llî wə³ōklā^h miššêd bənî ləma³an təbārekəkā napšî wayyaggeš·lô wayyō³kal wayyābē³
lô yáyin wayyēšt

25

και ειπεν προσαγαγε μοι και φαγομαι απο της θηρας σου τεκνον ινα ευλογηση σε η ψυχη μου και προσηγαγεν
αυτω και εφαγεν και εισηνεγκεν αυτω οινον και επιεν

kai eipen prosagage moi kai phagomai apo tēs thēras sou teknon ina eulogēsē se ē psuchē mou kai prosēgagen
autō kai ephagen kai eisēnegken autō oinon kai epien

* * * * *

26 And his father Isaac said unto him: 'Come near now, and kiss me, my son.'

26

ויאמר אליו יצחק אביו גשהנא ושקה לי בני:

vai·yo·mer e·lav yitz·chak a·viv ge·shah·na u·she·kah·li be·ni.

26

ויאמר אליו יצחק אביו גשהנא ושקה לי בני:

wayyō³mer ʿēlāyw yišḥāq ʾābîw gəšā^h-nnā³ ūšəqā^h-llî bənî

26

και ειπεν αυτω ισαακ ο πατηρ αυτου εγγισον μοι και φιλησον με τεκνον

kai eipen autō isaak o patēr autou eggison moi kai philēson me teknon

* * * * *

27 And he came near, and kissed him. And he smelled the smell of his raiment, and blessed him, and said: See, the smell of my son is as the smell of a field which Yahowah hath blessed.

27

ויגש וישקלו וירח אתריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יהוה:

vai·yig·gash vai·yi·shak·lov vai·ya·rach et·rei·ach be·ga·dav vay·va·ra·che·hu vai·yo·mer re·'eh rei·ach be·ni
ke·rei·ach sa·deh a·sher be·ra·chov yhv^h.

27

וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁקֶלְלוּ וַיִּרְחַ אֶת־רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רִיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יְהוָה:

wayyiggaš wayyiššaql-lô wayyārāḥ ʿet-rê^{ah} bəgādāyw wayəbārākēhū wayyō^{mer} rəʿē^h rê^{ah} bənī kərē^{ah} śāde^h ʾāšer bērākō yhw(ʾādōnāy)

27

και εγγισας επιλησεν αυτον και ωσφρανθη την οσμην των ιματιων αυτου και ηυλογησεν αυτον και ειπεν ιδου οσμη του υιου μου ως οσμη αγρου πληρους ον ηυλογησεν κυριος(יהוה)

kai eggisas ephilēsen auton kai ōsphranthē tēn osmēn tōn imatiōn autou kai ēulogēsen auton kai eipen idou osmē tou uiou mou ōs osmē agrou plērou on ēulogēsen kurios(yhvh)

* * * * *

28 So Elohim give thee of the dew of heaven, and of the fat places of the earth, and plenty of corn and wine.

28

וַיִּתֶּן־לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ:

ve-yit-ten-le-cha ha-'e-lo-him mit-tal ha-sha-ma-yim u-mish-man-nei ha-'a-retz ve-rov da-gan ve-ti-rosh.

28

וַיִּתֶּן־לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ:

wəyitten-ləḵā hāʾēlōhīm miṭtal haššāmāyim ūmishəmannē hāʾāreṣ wərōb dāgān wəṭīrōš

28

και δωη σοι ο θεος απο της δροσου του ουρανου και απο της πισοτητος της γης και πληθος σιτου και οινου

kai dōē soi o theos apo tēs drosou tou ouranou kai apo tēs piotētos tēs gēs kai plēthos sitou kai oinou

* * * * *

29 Let peoples serve thee, and nations bow down to thee. Be lord over thy brethren, and let thy mother's sons bow down to thee. Cursed be every one that curseth thee, and blessed be every one that blesseth thee.

29

יַעֲבֹדוך עַמִּים [כ= וַיִּשְׁתַּחוּ] [ק= וַיִּשְׁתַּחוּ] לְךָ לְאֲמִים הוּא גְבִיר לְאֲחִיךָ וַיִּשְׁתַּחוּ לְךָ בְּנֵי אִמְךָ אֲרָרִיךָ אֲרָר וּמְבָרְכִיךָ בְּרוּךְ:

ya-'av-du-cha am-mim [ch= ve-yish-ta-cha-vu] [k= ve-yish-ta-cha-vu] le-cha le-'um-mim he-veh ge-vir le-'a-chei-cha ve-yish-ta-chav-vu le-cha be-nei im-me-cha o-re-rei-cha a-rur u-me-va-ra-chei-cha ba-ruch.

29

יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים (וַיִּשְׁתַּחֲוּ) לְךָ לְאֲמִים הַהֵן גְּבִיר לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְךָ בְּנֵי אִמְּךָ אֲרָרֶיךָ
אָרוּר וּמְבָרָכֶיךָ בְּרוּךְ:

ya'abduḵā ʿammîm (wəyištahāwu) [wəyištahāwû] ləḵā ləʿummîm hēwē^h ḡəbîr ləʾaḥē^hḵā wəyištahāwwû
ləḵā bənē ʿimmē^hḵā ʾōrəre^hḵā ʾārûr ûməbārā^hḵē^hḵā bārûḵ

29

και δουλευσατωσαν σοι εθνη και προσκυνησουσιν σοι αρχοντες και γινου κυριος του αδελφου σου και προσκυνησουσιν σοι οι υιοι του πατρος σου ο καταρωμενος σε επικαταρατος ο δε ευλογων σε ευλογημενος

kai douleusatōsan soi ethnē kai proskunēsousin soi archontes kai ginou kurios tou adelphou sou kai proskunēsousin soi oī uioi tou patros sou o katarōmenos se epikataratos o de eulogōn se eulogēmenos

* * * * *

30 And it came to pass, as soon as Isaac had made an end of blessing Jacob, and Jacob was yet scarce gone out from the presence of Isaac his father, that Esau his brother came in from his hunting.

30

וַיְהִי כַאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אֵךְ יֵצֵא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוֹ אָחִיו בֶּאֱמֶת
מִצִּידוֹ:

vay·hi ka·'a·sher kil·lah yitz·chak le·va·rech et·ya·'a·kov vay·hi ach ya·tzo ya·tza ya·'a·kov me·'et pe·nei
yitz·chak a·viv ve·'e·sav a·chiv ba mi·tzei·dov.

30

וַיְהִי כַאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אֵךְ יֵצֵא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוֹ אָחִיו
בֶּאֱמֶת מִצִּידוֹ:

wayəhî kaʾāšer killā^h yiṣḥāq ləbārēḵ ʿəṭ·yaʿāqōb wayəhî ʾaḵ yāšō^h yāšā^h yaʿāqōb mēʿēṭ pənē yiṣḥāq ʾābîw
wəʿēsāw ʾāḥîw bā^h miṣṣēdō

30

και εγενετο μετα το παυσασθαι ισαακ ευλογουντα ιακωβ τον υιον αυτου και εγενετο ως εξηλθεν ιακωβ απο προσωπου ισαακ του πατρος αυτου και ησαυ ο αδελφος αυτου ηλθεν απο της θηρας

kai egeneto meta to pausasthai isaak eulogounta iakōb ton uion autou kai egeneto ōs eḗlthen iakōb apo prosōpou isaak tou patros autou kai ēsau o adelphos autou ēlthen apo tēs thēras

* * * * *

31 And he also made savoury food, and brought it unto his father; and he said unto his father: 'Let my father arise, and eat of his son's venison, that thy soul may bless me.'

31

ויעש גם־הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ואכל מציד בנו בעבור תברכני נפשך:

vai·ya·'as gam·hu mat·'am·mim vai·ya·ve le·'a·viv vai·yo·mer le·'a·viv ya·kum a·vi ve·yo·chal mi·tzeid be·nov
ba·'a·vur te·va·ra·chan·ni naf·she·cha.

31

ויעש גם־הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ואכל מציד בנו בעבור תברכני נפשך:

wayyá'as gam·hû' mat'amím wayyābē' lə'ābîw wayyō'mer lə'ābîw yāqūm 'ābî wəyō'kal miššēd bənō
ba'ābūr təbārākānnî napšēkā

31

και εποιησεν και αυτος εδεσματα και προσηνεγκεν τω πατρι αυτου και ειπεν τω πατρι αναστητω ο πατηρ μου και φαγετω της θηρας του υιου αυτου οπως ευλογηση με η ψυχη σου

kai epoiēsen kai autos edesmata kai prosēnegken tō patri autou kai eipen tō patri anastētō o patēr mou kai phagetō tēs thēras tou uiou autou opōs eulogēsē me ē psuchē sou

* * * * *

32 And Isaac his father said unto him: 'Who art thou?' And he said: 'I am thy son, thy first-born, Esau.'

32

ויאמר לו יצחק אביו מי־אתה ויאמר אני בנך בכרך עשו:

vai·yo·mer lov yitz·chak a·viv mi·at·tah vai·yo·mer a·ni bin·cha ve·cho·re·cha e·sav.

32

וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי־אַתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בְנֶךָ בְּכֹרְךָ עֵשָׂו:

wayyō'mer lô yišhāq 'ābîw mî-'āttāh wayyō'mer 'ānî binkā bə'kōrkā 'ēsāw

32

και ειπεν αυτω ισαακ ο πατηρ αυτου τις ει συ ο δε ειπεν εγω ειμι ο υιος σου ο πρωτοτοκος ησασ

kai eipen autō isaak o patēr autou tis ei su o de eipen egō eimi o uios sou o prōtotokos ēsau

* * * * *

33 And Isaac trembled very exceedingly, and said: 'Who then is he that hath taken venison, and brought it me, and I have eaten of all before thou camest, and have blessed him? yea, and he shall be blessed.'

33

ויחרד יצחק חרדה גדלה עד־מאד ויאמר מי־אפוא הוא הצד־ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא

ואברכהו גם־ברוך יהיה:

vai·ye·che·rad yitz·chak cha·ra·dah ge·do·lah ad·me·'od vai·yo·mer mi·e·fo·v hu ha·tzad·tza·yid vai·ya·ve li
va·'o·chal mik·kol be·te·rem ta·vo·v va·'a·va·ra·che·hu gam·ba·ruch yih·yeh.

33

וַיַּחֲרֹד יִצְחָק תְּרַדָּה גְדֹלָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי־אֶפְּוֹא הוּא הַצֹּד־צִיד וַיָּבֵא לִי וְאִכְלֵ מִכֹּל בְּטָרֶם
תָּבוֹא וְאֲבָרְכֶהוּ גַם־בְּרוּךְ יִהְיֶה:

wayyehērad yiṣḥāq ḥārādā^h gəḏōlā^h ʿad-məʿōḏ wayyō^ʿmer mī-ʿēpō^ʿ hū^ʿ haṣṣāḏ-ṣayīd wayyābē^ʿ lī wāʾōkāl
mikkōl bəṭérem tābō^ʿ wāʾābārākēhū gam-bārūk yihye^h

33

εξεστη δε ισαακ εκστασιν μεγαλην σφοδρα και ειπεν τις ουν ο θηρευσας μοι θηραν και εισενεγκας μοι και
εφαγον απο παντων προ του σε ελθειν και ηυλογησα αυτον και ευλογημενος εστω

eḡestē de isaak ekstasin megalēn sphodra kai eipen tis oun o thēreusas moi thēran kai eisenegkas moi kai
ephagon apo pantōn pro tou se elthein kai ēulogēsa auton kai eulogēmenos estō

* * * * *

34 When Esau heard the words of his father, he cried with an exceeding great and bitter cry, and said unto his father: 'Bless me, even me also, O my father.'

34

כַּשְׁמַע עֵשָׂו אֶת־דְּבַרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי:

kish·mo·a' e·sav et·div·rei a·viv vai·yitz·'ak tze·'a·kah ge·do·lah u·ma·rah ad·me·'od vai·yo·mer le·'a·viv
ba·ra·che·ni gam·a·ni a·vi.

34

כַּשְׁמַע עֵשָׂו אֶת־דְּבַרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי:

kišmō^a ʿēsāw ʿet·dibrē ʿābīw wayyiṣʿaq ṣəʿāqā^h gəḏōlā^h ūmārā^h ʿad-məʿōḏ wayyō^ʿmer ləʾābīw bārākēnī
gam-ʾānī ʾābī

34

εγενετο δε ηνικα ηκουσεν ησαυ τα ρηματα ισαακ του πατρος αυτου ανεβοησεν φωνην μεγαλην και πικραν
σφοδρα και ειπεν ευλογησον δη καμε πατερ

egeneto de ēnika ēkousen ēsau ta rēmata isaak tou patros autou aneboēsen phōnēn megalēn kai pikran sphodra
kai eipen eulogēson dē kame pater

* * * * *

35 And he said: 'Thy brother came with guile, and hath taken away thy blessing.'

35

ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך:

vai-yo-mer ba a-chi-cha be-mir-mah vai-yik-kach bir-cha-te-cha.

35

ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך:

wayyōmer bā³ ʾāhīkā bəmirmā^h wayyiqqah birkātēkā

35

ειπεν δε αυτω ελθων ο αδελφος σου μετα δολου ελαβεν την ευλογιαν σου

eipen de autō elthōn o adelphos sou meta dolou elaben tēn eulogian sou

* * * * *

36 And he said: 'Is not he rightly named Jacob? for he hath supplanted me these two times: he took away my birthright; and, behold, now he hath taken away my blessing.' And he said: 'Hast thou not reserved a blessing for me?'

36

ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את-בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא-אצלת לי ברכה:

vai-yo-mer ha-chi ka-ra she-mov ya-'a-kov vai-ya'-ke-ve-ni zeh fa-'a-ma-yim et-be-cho-ra-ti la-kach ve-hin-neh at-tah la-kach bir-cha-ti vai-yo-mar ha-lo-a-tzal-ta li be-ra-chah.

36

ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את-בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא-אצלת לי ברכה:

wayyōmer hākī qārā³ šəmō yaʿāqōb wayyaʿqəbēnī ze^h pāʿāmáyim ʿet-bəkōrātī lāqāh wəhinne^h ʿattā^h lāqah birkātī wayyōmar hālō³-ʾāšaltā llī bərākā^h

36

και ειπεν δικαιως εκληθη το ονομα αυτου ιακωβ επτερνικεν γαρ με ηδη δευτερον τουτο τα τε πρωτοτοκια μου ειληφεν και νυν ειληφεν την ευλογιαν μου και ειπεν ησαι τω πατρι αυτου ουχ υπελιπω μοι ευλογιαν πατερ

kai eipen dikaiōs eklēthē to onoma autou iakōb epterniken gar me ēdē deuteron touto ta te prōtotokia mou eilēphen kai nun eilēphen tēn eulogian mou kai eipen ēsau tō patri autou ouch upelipō moi eulogian pater

* * * * *

37 And Isaac answered and said unto Esau: 'Behold, I have made him thy lord, and all his brethren have I given to him for servants; and with corn and wine have I sustained him; and what then shall I do for thee, my son?'

37

ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיו לך ואת־כל־אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירש סמכתיו ולכה
אפוא מה אעשה בני:

vai·ya·'an yitz·chak vai·yo·mer le·'e·sav hen ge·vir sam·tiv lach ve·'et·kol·e·chav na·tat·ti lov la·'a·va·dim
ve·da·gan ve·ti·rosh se·mach·tiv u·le·chah e·fo·v mah e·'e·seh be·ni.

37

ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיו לך ואת־כל־אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירש סמכתיו
ולכה אפוא מה אעשה בני:

wayyá'an yishāq wayyōmer lə'ēsāw hēn gəbîr šamtîw lāk wə'et·kol·eḥāyw nātattî lô la'ābādîm wəḏāgān
wəṭîrōš səmakṭîw ûləkəh' ēpō māh e'eseh bənî

37

αποκριθεις δε ισαακ ειπεν τω ησαυ ει κυριον αυτον εποιησα σου και παντας τους αδελφους αυτου εποιησα
αυτου οικετας σιτω και οινω εστηρισα αυτον σοι δε τι ποιησω τεκνον

apokritheis de isaak eipen tō ēsau ei kurion auton epoiēsa sou kai pantas tous adelphous autou epoiēsa autou
oiketās sitō kai oinō estērisa auton soi de ti poiēsō teknon

* * * * *

38 And Esau said unto his father: 'Hast thou but one blessing, my father? bless me, even me also, O my father.' And Esau lifted up his voice, and wept.

38

ויאמר עשו אל־אביו הברכה אחת הוא־לך אבי ברכני גם־אני אבי וישא עשו קלו ויבך:

vai·yo·mer e·sav el·a·viv hav·ra·chah a·chat hi·v·le·cha a·vi ba·ra·che·ni gam·a·ni a·vi vai·yis·sa e·sav ko·lov
vai·ye·ve·ke.

38

ויאמר עשו אל־אביו הברכה אחת הוא־לך אבי ברכני גם־אני אבי וישא עשו קלו ויבך:

wayyōmer 'ēsāw 'el·'ābîw haḇərākāh' aḥat ḥîw'·ləkə 'ābî bārākēnî gam·'ānî 'ābî wayyisā' 'ēsāw qōlō
wayyēbk

38

ειπεν δε ησαυ προς τον πατερα αυτου μη ευλογια μια σοι εστιν πατερ ευλογησον δη καμε πατερ κατανυχθεντος
δε ισαακ ανεβησεν φωνην ησαυ και εκλαυσεν

eipen de ēsau pros ton patera autou mē eulogia mia soi estin pater eulogēson dē kame pater katanuchthentos de isaak aneboēsen phōnēn ēsau kai eklausen

* * * * *

39 And Isaac his father answered and said unto him: Behold, of the fat places of the earth shall be thy dwelling, and of the dew of heaven from above;

39

ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל:

vai·ya·'an yitz·chak a·viv vai·yo·mer e·lav hin·neh mish·man·nei ha·'a·retz yih·yeh mo·v·sha·ve·cha u·mit·tal ha·sha·ma·yim me·'al.

39

ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל:

wayyá'an yiṣḥāq ʿābîw wayyō'mer ʿelāyw hinnē^h mišəmannê hāʾāreṣ yihye^h moṣəbəkā ūmitṭal haššāmāyim mēʿal

39

αποκριθεις δε ισαακ ο πατηρ αυτου ειπεν αυτω ιδου απο της πισοτητος της γης εσται η κατοικησις σου και απο της δροσου του ουρανου ανωθεν

apokritheis de isaak o patēr autou eipen autō idou apo tēs piotētos tēs gēs estai ē katoikēsis sou kai apo tēs drosou tou ouranou anōthen

* * * * *

40 And by thy sword shalt thou live, and thou shalt serve thy brother; and it shall come to pass when thou shalt break loose, that thou shalt shake his yoke from off thy neck.

40

ועל-חרבך תחיה ואת-אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך:

ve·'al-char-be·cha tich·yeh ve·'et-a·chi·cha ta·'a·vod ve·ha·yah ka·'a·sher ta·rid u·fa·rak·ta ul·lov me·'al tzav·va·re·cha

40

ועל-חרבך תחיה ואת-אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך:

wəʿal-ḥarbəkā tihye^h wəʿet-ʾāhīkā taʿābōd wəhāyā^h kaʾāsher tārīd ūpāraqtā ʿullō mēʿal ṣawwāʾrékā

40

και επι τη μαχαιρη σου ζηση και τω αδελφω σου δουλευσεις εσται δε ηνικα εαν καθελης και εκλυσεις τον ζυγον αυτου απο του τραχηλου σου

kai epi tē machairē sou zēsē kai tō adelphō sou douleuseis estai de ēnika ean kathelēs kai ekluseis ton zugon autou apo tou trachēlou sou

* * * * *

41 And Esau hated Jacob because of the blessing wherewith his father blessed him. And Esau said in his heart: 'Let the days of mourning for my father be at hand; then will I slay my brother Jacob.'

41

וישטם עשו את־יעקב על־הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה
את־יעקב אחי:

vai·yis·tom e·sav et·ya·'a·kov al·hab·be·ra·chah a·sher be·ra·chov a·viv vai·yo·mer e·sav be·lib·bov yik·re·vu
ye·mei e·vel a·vi ve·'a·har·gah et·ya·'a·kov a·chi.

41

וישטם עשו את־יעקב על־הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי
ואהרגה את־יעקב אחי:

wayyisṭōm ʿēsāw ʿeṭ·yaʿāqōb ʿal·hābbērākā^h ʾāšer bērākō ʾābîw wayyō^lmer ʿēsāw bəlibbō yiqrəbū yəmə
ʿēbel ʾābî wəʾaharḡā^h ʿeṭ·yaʿāqōb ʾāhî

41

kai enekotei ḡsau tō iakōb peri tēs eulogias ḡs eulogēsēn auton o patēr autou eipen de ḡsau en tē dianōia
egḡsatisāsān ai ḡmerai tou penthous tou patros mou ina apokteinō iakōb ton adelphon mou

kai enekotei ḡsau tō iakōb peri tēs eulogias ḡs eulogēsēn auton o patēr autou eipen de ḡsau en tē dianōia
egḡsatisāsān ai ḡmerai tou penthous tou patros mou ina apokteinō iakōb ton adelphon mou

* * * * *

42 And the words of Esau her elder son were told to Rebekah; and she sent and called Jacob her younger son, and said unto him: 'Behold, thy brother Esau, as touching thee, doth comfort himself, purposing to kill thee.'

42

ויגד לרבקה את־דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך
מתנחם לך להרגך:

vai·yug·gad le·riv·kah et·div·rei e·sav be·nah hag·ga·dol vat·tish·lach vat·tik·ra le·ya·'a·kov be·nah hak·ka·tan
vat·to·mer e·lav hin·neh e·sav a·chi·cha mit·na·chem le·cha le·ha·re·ge·cha.

42

ויגד לרבקה את־דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו
אחיך מתנחם לך להרגך:

wayyuggaḏ ləribqā^h ʔeṭ-dibrê ʕēsāw bənāh haggādōl wattišlah wattiqrāʔ ləyaʕāqōb bənāh haqqāṭān
wattōʔmer ʔēlāyw hinnē^h ʕēsāw ʔāhīkā mitnaḥēm ləkā ləhorḡēkā

42

απηγγελη δε ρεβεκκα τα ρηματα ησαι του υιου αυτης του πρεσβυτερου και πεμψασα εκαλεσεν ιακωβ τον υιον
αυτης τον νεωτερον και ειπεν αυτω ιδου ησαι ο αδελφος σου απειλει σοι του αποκτειναι σε

apēggelē de rebekka ta rēmata ēsau tou uiou autēs tou presbuterou kai pemp̄sasa ekalesen iakōb ton uion autēs
ton neōteron kai eipen autō idou ēsau o adelphos sou apeilei soi tou apokteinai se

* * * * *

43 Now therefore, my son, hearken to my voice; and arise, flee thou to Laban my brother to Haran;

43

ועתה בני שמע בקלי וקום ברח־לך אל־לבן אחי חרנה:

ve·'at·tah ve·ni she·ma be·ko·li ve·kum be·rach·le·cha el·la·van a·chi cha·ra·nah.

43

ועֵתָהּ בְּנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי וְקוּם בְּרַח־לְךָ אֶל־לְבָן אָחִי חַרְנָה:

wəʕattā^h bənī šəmaʕ bəqōlī wəqūm bərah·ləkā ʔel·lābān ʔāhī ḥārānā^h

43

νυν ουν τεκνον ακουσον μου της φωνης και αναστας αποδραθι εις την μεσοποταμιαν προς λαβαν τον αδελφον
μου εις χαρραν

nun oun teknon akouson mou tēs phōnēs kai anastas apodrathi eis tēn mesopotamian pros laban ton adelphon
mou eis charran

* * * * *

44 and tarry with him a few days, until thy brother's fury turn away;

44

וישבת עמו ימים אחדים עד אשר־תשוב חמת אחיך:

ve·ya·shav·ta im·mov ya·mim a·cha·dim ad a·sher·ta·shuv cha·mat a·chi·cha.

44

ויִשְׁבֹּת עִמּוֹ יָמִים אֶחָדִים עַד אֲשֶׁר־תָּשׁוּב חַמַּת אָחִיךָ:

wəyāšabtā ʕimmō yāmīm ʔāḥādīm ʕad ʔāšer·tāšûb ḥāmat ʔāhīkā

44

και οικησον μετ' αυτου ημερας τινας εως του αποστρεψαι τον θυμον

kai oikēson met' autou ēmeras tinas eōs tou apostrepsai ton thumon

* * * * *

45 until thy brother's anger turn away from thee, and he forget that which thou hast done to him; then I will send, and fetch thee from thence; why should I be bereaved of you both in one day?'

45

עד־שוב אף־אחיך ממך ושכח את אשר־עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אשכל גם־שניכם יום
אחד:

ad-shuv af-a-chi-cha mim·me·cha ve·sha·chach et a·sher-a·si·ta lov ve·sha·lach·ti u·le·kach·ti·cha mi·sham
la·mah esh·kal gam·she·nei·chem yo·vm e·chad.

45

עד־שוב אף־אחיך ממך ושכח את אשר־עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אשכל
גם־שניכם יום אחד:

‘ad-šûb ‘ap-‘āhîkâ mimməkâ wəšākah ‘et ‘āšer-‘āsîṭā llô wəšālahṭî ûləqaḥṭîkâ miššām lāmā^h ‘eškal gam-
šənêkem yôm ‘ehād

45

και την οργην του αδελφου σου απο σου και επιλαθηται α πεποιηκας αυτω και αποστειλασα μεταπεμψομαι σε
εκειθεν μηποτε ατεκνωθω απο των δυο υμων εν ημερα μια

kai tēn orgēn tou adelphou sou apo sou kai epilathētai a pepoiēkas autō kai aposteilasa metapempsomai se
ekeithen mēpote ateknōthō apo tōn duo umōn en ēmera mia

* * * * *

46 And Rebekah said to Isaac: 'I am weary of my life because of the daughters of Heth. If Jacob take a wife of the daughters of Heth, such as these, of the daughters of the land, what good shall my life do me?'

46

ותאמר רבקה אל־יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת אם־לקח יעקב אשה מבנות־חת כאלה מבנות הארץ
למה לי חיים:

vat·to·mer riv·kah el·yitz·chak katz·ti ve·chai·yai mip·pe·nei be·no·vt chet im·lo·ke·ach ya·'a·kov i·shah
mib·be·no·vt·chet ka·'el·leh mib·be·no·vt ha·'a·retz lam·mah li chai·yim.

46

ותאמר רבקה אל־יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת אם־לקח יעקב אשה מבנות־חת כאלה
מבנות הארץ למה לי חיים:

wattó³mer ribqā^h ʔel-yiṣḥāq qāṣtī bəḥayyay mippənê bənôt hēt ʔim-lōqē^{ah} ya^ʕāqōb ʔiššā^h mibbənôt-hēt
kā^ʔēlle^h mibbənôt hā^ʔāreṣ lāmmā^h llī ḥayyîm

46

ειπεν δε ρεβεκκα προς ισαακ προσωχθικα τη ζωη μου δια τας θυγατερας των υιων χετ ει λημψεται ιακωβ
γυναικα απο των θυγατερων της γης ταυτης ινα τι μοι ζην

eipen de rebekka pros isaak prosōchthika tē zōē mou dia tas thugateras tōn uiōn chet ei lēmpsetai iakōb gunaika
apo tōn thugaterōn tēs gēs tautēs ina ti moi zēn

* * * * *

GENESIS 28

1 And Isaac called Jacob, and blessed him, and charged him, and said unto him: 'Thou shalt not take a wife of the daughters of Canaan.

1

ויקרא יצחק אל־יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר לו לא־תקח אשה מבנות כנען:

vai·yik·ra yitz·chak el·ya·'a·kov vay·va·rech o·tov vay·tzav·ve·hu vai·yo·mer lov lo·tik·kach i·shah
mib·be·no·vt ke·na·'an.

1

וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוְהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא־תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן:

wayyiqrā³ yiṣḥāq ʔel·ya^ʕāqōb wayəbāreḵ ʔōtō wayəṣawwēhū wayyō³mer lô lō^ʔ-tiqqah ʔiššā^h mibbənôt
kənā^ʕan

1

προσκαλεσαμενος δε ισαακ τον ιακωβ ευλογησεν αυτον και ενειτειλατο αυτω λεγων ου λημψη γυναικα εκ των
θυγατερων χανααν

proskalesamenos de isaak ton iakōb eulogēsen auton kai eneteilato autō legōn ou lēmpsē gunaika ek tōn
thugaterōn chanaan

* * * * *

2 Arise, go to Paddan-aram, to the house of Bethuel thy mother's father; and take thee a wife from thence of the daughters of Laban thy mother's brother.

2

קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך וקח־לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך:

kum lech pad·de·nah a·ram bei·tah ve·tu·'el a·vi im·me·cha ve·kach·le·cha mi·sham i·shah mib·be·no·vt la·van
a·chi im·me·cha.

2

קום לך פִּדְנָה אֲרָם בֵּיתָה בְּתוֹאֵל אָבִי אִמְךָ וְקַח־לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לְבֵן אֲחֵי אִמְךָ:

qûm lēk paddénā^h ʔārām bétā^h bəṭūʔēl ʔābī ʔimmékā wəqah-ləkā miššām ʔiššā^h mibbənôt lābān ʔāhī
ʔimmékā

2

αναστας αποδραθι εις την μεσοποταμιαν εις τον οικον βαθουηλ του πατρος της μητρος σου και λαβε σεαυτω
εκειθεν γυναικα εκ των θυγατερων λαβαν του αδελφου της μητρος σου

anastas apodrathi eis tēn mesopotamian eis ton oikon bathouēl tou patros tēs mētros sou kai labe seautō ekeithen
gunaika ek tōn thugaterōn laban tou adelphou tēs mētros sou

* * * * *

3 And El Almighty bless thee, and make thee fruitful, and multiply thee, that thou mayest be a congregation of peoples;

3

ואל שדי יברך אתך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים:

ve·'el shad·dai ye·va·rech o·te·cha ve·yaf·re·cha ve·yar·be·cha ve·ha·yi·ta lik·hal am·mim.

3

ואל שדי יברך אתך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים:

wə'ēl šadday yəbārēk ʔōtkā wəyāprəkā wəyarbəkā wəhāyītā liqhal ʿammîm

3

ο δε θεος μου ευλογησαι σε και αυξησαι σε και πληθυναι σε και εση εις συναγωγας εθνων

o de theos mou eulogēsai se kai auzēsai se kai plēthunai se kai esē eis sunagōgas ethnōn

* * * * *

4 and give thee the blessing of Abraham, to thee, and to thy seed with thee; that thou mayest inherit the land of thy sojournings, which Elohim gave unto Abraham.'

4

ויתן־לך את־ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את־ארץ מגריך אשר־נתן אלהים לאברהם:

ve·yit·ten·le·cha et·bir·kat av·ra·ham le·cha u·le·zar·'a·cha it·tach le·rish·te·cha et·e·retz me·gu·rei·cha a·sher·
na·tan e·lo·him le·'av·ra·ham.

4

ויתן־לך את־ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את־ארץ מגריך אשר־נתן אלהים לאברהם:

wəyɪtten-ləkā ʔet-birkat ʔabrāhām ləkā ûləzarʕākā ʔittāk lərištəkā ʔet-ʔéres məgūreýkā ʔāšer-nātan ʔəlōhîm
ləʔabrāhām

4

και δωη σοι την ευλογιαν αβρααμ του πατρος μου σοι και τω σπερματι σου μετα σε κληρονομησαι την γην της
παροικησεως σου ην εδωκεν ο θεος τω αβρααμ

kai dōē soi tēn eulogian abraam tou patros mou soi kai tō spermati sou meta se klēronomēsai tēn gēn tēs
paroikēseōs sou ēn edōken o theos tō abraam

* * * * *

5 And Isaac sent away Jacob; and he went to Paddan-aram unto Laban, son of Bethuel the Aramean, the brother of Rebekah, Jacob's and Esau's mother.

5

וישלח יצחק את־יעקב וילך פדנה ארם אל־לבן בן־בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו:

vai·yish·lach yitz·chak et·ya·'a·kov vai·ye·lech pad·de·nah a·ram el·la·van ben·be·tu·'el ha·'a·ram·mi a·chi
riv·kah em ya·'a·kov ve·'e·sav.

5

וישלח יצחק את־יעקב וילך פדנה ארם אל־לבן בן־בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו:

wayyišlah yiṣḥāq ʔet·yaʕqōb wayyēlek paddénāḥ ʔārām ʔel·lābān ben·bəṭūʔēl ḥāʔārammî ʔāḥî ribqāḥ ʔēm
yaʕqōb wəʕēsāw

5

και απεστειλεν ισαακ τον ιακωβ και επορευθη εις την μεσοποταμιαν προς λαβαν τον υιον βαθουηλ του συρου
αδελφον δε ρεβεκκας της μητρος ιακωβ και ησαυ

kai apesteilen isaak ton iakōb kai eporeuthē eis tēn mesopotamian pros laban ton uion bathouēl tou surou
adelphon de rebekkas tēs mētros iakōb kai ēsau

* * * * *

6 Now Esau saw that Isaac had blessed Jacob and sent him away to Paddan-aram, to take him a wife from thence; and that as he blessed him he gave him a charge, saying: 'Thou shalt not take a wife of the daughters of Canaan';

6

וירא עשו כי־ברך יצחק את־יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת־לו משם אשה בכרכו אתו ויצו עליו
לאמר לא־תקח אשה מבנות כנען:

vai·yar· e·sav ki·ve·rach yitz·chak et·ya·'a·kov ve·shil·lach o·tov pad·de·nah a·ram la·ka·chat·lov mi·sham
i·shah be·va·ra·chov o·tov vay·tzav a·lav le·mor lo·tik·kach i·shah mib·be·no·vt ke·na·'an.

6

וַיֵּרָא עֵשָׂו כִּי־בִרְךְךָ יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְשָׁלַח אֹתוֹ פְּדֹנָה אֲרָם לְקַחַת־לוֹ מִשָּׁם אִשָּׁה בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ וַיֵּצֵא
עָלָיו לְאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן:

wayyār³ ʿēsāw kî-bēraḵ yiṣḥāq ʿet-yaʿāqōb wəšillah ʾōtō paddēnā^h ʾārām lāqāḥat-lō miššām ʾiššā^h bəbārākō
ʾōtō wayəṣaw ʿālāyw lēʾmōr lōʾ-tiqqaḥ ʾiššā^h mibbənōt kənāʿan

6

εἶδεν δε ησασ οτι ευλογησεν ισαακ τον ιακωβ και απωχετο εις την μεσοποταμιαν συριας λαβειν εαυτω εκειθεν
γυναικα εν τω ευλογειν αυτον και ενετειλато αυτω λεγων ου λημψη γυναικα απο των θυγατερων χανααν

eiden de ēsau oti eulogēsen isaak ton iakōb kai apōcheto eis tēn mesopotamian surias labein eautō ekeithen
gunaika en tō eulogein auton kai eneteilato autō legōn ou lēmpsē gunaika apo tōn thugaterōn chanaan

* * * * *

7 and that Jacob hearkened to his father and his mother, and was gone to Paddan-aram;

7

וישמע יעקב אל־אביו ואל־אמו וילך פדנה ארם:

vai-yish-ma ya-'a-kov el-a-viv ve-'el-im-mov vai-ye-lech pad-de-nah a-ram.

7

וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו וְאֶל־אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פְּדֹנָה אֲרָם:

wayyišma^c yaʿāqōb ʾel-ʾābîw wəʾel-ʾimmō wayyēlek paddēnā^h ʾārām

7

και ηκουσεν ιακωβ του πατρος και της μητρος αυτου και επορευθη εις την μεσοποταμιαν συριας

kai ēkousen iakōb tou patros kai tēs mētros autou kai eporeuthē eis tēn mesopotamian surias

* * * * *

8 and Esau saw that the daughters of Canaan pleased not Isaac his father;

8

וַיֵּרָא עֵשָׂו כִּי רַעוֹת בָּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו:

vai-yar e-sav ki ra-'o-vt be-no-vt ke-na-'an be-'ei-nei yitz-chak a-viv.

8

וַיֵּרָא עֵשָׂו כִּי רַעוֹת בָּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו:

wayyār³ ʿēsāw kî rā^côṭ bənôṭ kənā^can bə^cênê yiṣḥāq ʾābîw

8

και ειδεν ησαυ οτι πονηραι εισιν αι θυγατερες χανααν εναντιον ισαακ του πατρος αυτου

kai eiden ēsau oti ponērai eisin ai thugateres chanaan enantion isaak tou patros autou

* * * * *

9 so Esau went unto Ishmael, and took unto the wives that he had Mahalath the daughter of Ishmael Abraham's son, the sister of Nebaioth, to be his wife.

9

וילך עשו אל־ישמעאל ויקח את־מחלת בת־ישמעאל בן־אברהם אחות נביות על־נשיו לו לאשה: ס

vai·ye·lech e·sav el·yish·ma·'el vai·yik·kach et·ma·cha·lat bat·yish·ma·'el ben·av·ra·ham a·cho·vt ne·va·yo·vt al·na·shav lov le·'i·shah. s

9

וילך עשו אל־ישמעאל ויקח את־מחלת | בת־ישמעאל בן־אברהם אחות נביות על־נשיו לו לאשה: ס

wayyēlek^k ʿēsāw ʿel·yišmā^cʿēl wayyiqqah ʿeṭ·māhālat bat·yišmā^cʿēl ben·ʾabrāhām ʾāhōṭ nəbāyōṭ ʿal·nāšāyw lō ləʾiššā^h s

9

και επορευθη ησαυ προς ισμαηλ και ελαβεν την μαελεθ θυγατερα ισμαηλ του υιου αβρααμ αδελφην ναβαιωθ προς ταις γυναιξιν αυτου γυναικα

kai eporeuthē ēsau pros ismaēl kai elaben tēn maeleth thugatera ismaēl tou uiou abraam adelphēn nabaiōth pros tais gunaiξin autou gunaika

* * * * *

10 And Jacob went out from Beer-sheba, and went toward Haran.

10

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה:

vai·ye·tze ya·'a·kov mib·be·'er sha·va vai·ye·lech cha·ra·nah.

10

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה:

wayyēsē³ ya^cāqōb mibbə³ēr šāba^c wayyēlek^k ḥārānā^h

10

και εξηλθεν ιακωβ απο του φρεατος του ορκου και επορευθη εις χαρραν

kai eẓēlthen iakōb apo tou phreatos tou orkou kai eporeuthē eis charran

* * * * *

11 And he lighted upon the place, and tarried there all night, because the sun was set; and he took one of the stones of the place, and put it under his head, and lay down in that place to sleep.

11

ויפגע במקום וילן שם כִּי־בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא:

vai-yif-ga bam-ma-ko-vm vai-ya-len sham ki-va ha-she-mesh vai-yik-kach me-'av-nei ham-ma-ko-vm
vai-ya-sem me-ra-'a-sho-tav vai-yish-kav bam-ma-ko-vm ha-hu.

11

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיִּלֵּן שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מֵרֵאשִׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא:

wayyipga^c bammāqôm wayyālen šām kî-bā^ʔ haššémeš wayyiqqaḥ mē^ʔabnê hammāqôm wayyāsem
mēra^ʔāšōtāyw wayyiškab bammāqôm hahû^ʔ

11

και απηντησεν τοπω και εκοιμηθη εκει εδν γαρ ο ηλιος και ελαβεν απο των λιθων του τοπου και εθηκεν προς κεφαλῃς αυτου και εκοιμηθη εν τω τοπω εκεινω

kai apēntēsen topō kai ekoimēthē ekei edu gar o ēlios kai elaben apo tōn lithōn tou topou kai ethēken pros
kephalēs autou kai ekoimēthē en tō topō ekeinō

* * * * *

12 And he dreamed, and behold a ladder set up on the earth, and the top of it reached to heaven; and behold the angels of Elohim ascending and descending on it.

12

ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו:

vai-ya-cha-lom ve-hin-neh sul-lam mu-tzav ar-tzah ve-ro-shov mag-gi-a' ha-sha-ma-ye-mah ve-hin-neh
mal-'a-chei e-lo-him o-lim ve-yo-re-dim bov.

12

וַיַּחְלֹם וְהָנָה סֵלָם מְצַב אֶרֶצָה וְרֵאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְהָנָה מְלָאכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ:

wayyahālōm wəhinnē^h sullām muṣṣāb ^ʔaršā^h wērō^ʔšō maggī^{ac} haššāmāymā^h wəhinnē^h mal^ʔākē ^ʔelōhîm
^cōlîm wəyōrdîm bō

12

και ενυπνιασθη και ιδου κλιμαξ̄ εστηριγμενη εν τη γη ης η κεφαλη αφικνειτο εις τον ουρανον και οι αγγελοι του θεου ανεβαινον και κατεβαινον επ' αυτης

kai enupniasthē kai idou klimaξ̄ estērigmenē en tē gē ēs ē kephalē aphikneito eis ton ouranon kai oi aggeloi tou theou anebainon kai katebainon ep' autēs

* * * * *

13 And, behold, Yahowah stood beside him, and said: 'I am Yahowah, the Elohei of Abraham thy father, and the Elohei of Isaac. The land whereon thou liest, to thee will I give it, and to thy seed.

13

והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך
אתננה ולזרעך:

ve·hin·neh yhvh ni·tzav a·lav vai·yo·mar a·ni yhvh e·lo·hei av·ra·ham a·vi·cha ve·lo·hei yitz·chak ha·'a·retz a·sher at·tah sho·chev a·lei·ha le·cha et·te·nen·nah u·le·zar·'e·cha.

13

וְהִנֵּה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה שֹׁכֵב
עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנֶּנָּה וּלְזֶרְעֶךָ:

wəhinne^h yhw^h(ʿādōnāy) niṣṣāb ʿālāyw wayyō^ḏmar ʿānī yhw^h(ʿādōnāy) ʿēlōhē ʿabrāhām ʿābīkā wēlōhē yiṣḥāq hāʿāreṣ ʿāšer ʿattā^h šōkēb ʿāle^yhā ləkā ʿettənnēnā^h ūlazar^ʿekā

13

ο δε κυριος(יהוה) επεστηρικτο επ' αυτης και ειπεν εγω κυριος(יהוה) ο θεος αβρααμ του πατρος σου και ο θεος ισαακ μη φοβου η γη εφ' ης συ καθευδεις επ' αυτης σοι δωσω αυτην και τω σπερματι σου

o de kurios(yhvh) epestērikto ep' autēs kai eipen egō kurios(yhvh) o theos abraam tou patros sou kai o theos isaak mē phobou ē gē eph' ēs su katheudeis ep' autēs soi dōsō autēn kai tō spermati sou

* * * * *

14 And thy seed shall be as the dust of the earth, and thou shalt spread abroad to the west, and to the east, and to the north, and to the south. And in thee and in thy seed shall all the families of the earth be blessed.

14

והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בכך כל־משפחת האדמה ובזרעך:

ve·ha·yah zar·'a·cha ka·'a·far ha·'a·retz u·fa·ratz·ta yam·mah va·ke·de·mah ve·tza·fo·nah va·neg·bah ve·niv·ra·chu ve·cha kol·mish·pe·chot ha·'a·da·mah u·ve·zar·'e·cha.

14

וְהָיָה זְרַעְךָ כְּעֶפְרַיִם הָאָרֶץ וּפְרֻצֹת יָמָה וּקְדָמָה וּצְפֹנָה וּנְגִבָה וּנְבָרְכוּ בְךָ כָּל־מְשֻׁפְּחֵת הָאָדָמָה
וּבְזַרְעֶךָ:

wəhāyā^h zar^ʿākā ka^ʿāpar hā^ʾāreš ûpāraštā yāmmā^h wāqēdmā^h wəšāpōnā^h wānégbā^h wəniḇrākū ḇəkā kol-
mišpəḥōt̄ hā^ʾādāmā^h ûḇəzar^ʿékā

14

και εσται το σπερμα σου ως η αμμος της γης και πλατυνθησεται επι θαλασσαν και επι λιβα και επι βορραν και
επ' ανατολας και ενευλογηθησονται εν σοι πασαι αι φυλαι της γης και εν τω σπερματι σου

kai estai to sperma sou ōs ē ammos tēs gēs kai platunthēsetai epi thalassan kai epi liba kai epi borran kai ep'
anatolas kai eneulogēthēsontai en soi pasai ai phulai tēs gēs kai en tō spermati sou

* * * * *

**15 And, behold, I am with thee, and will keep thee whithersoever thou goest, and will bring thee back into
this land; for I will not leave thee, until I have done that which I have spoken to thee of.'**

15

וְהִנֵּה אֲנִי עִמָּךְ וְשָׁמַרְתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל־הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעְזֹבְךָ עַד אֲשֶׁר אֶסְעִשִׂי
אֶת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ:

ve·hin·neh a·no·chi im·mach u·she·mar·ti·cha be·chol a·sher·te·lech va·ha·shi·vo·ti·cha el·ha·'a·da·mah
haz·zot ki lo e·'e·za·ve·cha ad a·sher im·a·si·ti et a·sher·dib·bar·ti lach.

15

וְהִנֵּה אֲנִי עִמָּךְ וְשָׁמַרְתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל־הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעְזֹבְךָ עַד אֲשֶׁר
אֶסְעִשִׂי אֶת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ:

wəhinnē^h ʾānōkī ʿimmāk̄ ûšəmartīk̄ā ḇəkol ʾāšer-tēlēk̄ wahāšīḇōtīk̄ā ʾel-hāʾādāmā^h hazzōt̄ ki lō ʾe^ʿēzobk̄ā
ʿad ʾāšer ʾim-ʿāsītī ʾēt ʾāšer-dibbartī lāk̄

15

και ιδου εγω μετα σου διαφυλασσω σε εν τη οδω παση ου εαν πορευθης και αποστρεψω σε εις την γην ταυτην
οτι ου μη σε εγκαταλιπω εως του ποιησαι με παντα οσα ελαλησα σοι

kai idou egō meta sou diaphulassōn se en tē odō pasē ou ean poreuthēs kai apostrepsō se eis tēn gēn tautēn oti
ou mē se egkatalipō eōs tou poiēsai me panta osa elalēsa soi

* * * * *

16 And Jacob awaked out of his sleep, and he said: 'Surely Yahowah is in this place; and I knew it not.'

16

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי:

vai-yi-katz ya-'a-kov mi-she-na-tov vai-yo-mer a-chen yesh yhvh bam-ma-ko-vm haz-zeh ve-'a-no-chi lo
ya-da-'e-ti.

16

וַיִּקַּץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָבִן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי:

wayyîqas ya'äqōb miššənātô wayyō³mer ʔākēn yēš yhwh(ʔādōnāy) bammāqôm hazze^h wəʔānōkî lō³ yādā^ctî

16

και εξηγεθη ιακωβ απο του υπνου αυτου και ειπεν οτι εστιν κυριος(יהוה) εν τω τοπω τουτω εγω δε ουκ ηδειν

kai ežēgerthē iakōb apo tou upnou autou kai eipen oti estin kurios(yhvh) en tō topō toutō egō de ouk ēdein

* * * * *

17 And he was afraid, and said: 'How full of awe is this place! this is none other than the house of Elohim, and this is the gate of heaven.'

17

וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מִה־נֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בַּיִת אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

vai-yi-ra vai-yo-mar mah-no-v-ra ham-ma-ko-vm haz-zeh ein zeh ki im-beit e-lo-him ve-zeh sha-'ar
ha-sha-ma-yim.

17

וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מִה־נֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בַּיִת אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

wayyîrā³ wayyō³mar mah^h-nnōrā³ hammāqôm hazze^h ʔēn ze^h kî ʔim-bêt ʔēlōhîm wəze^h šá^car haššāmāyim

17

και εφοβηθη και ειπεν ως φοβερως ο τοπος ουτος ουκ εστιν τουτο αλλ' η οικος θεου και αυτη η πυλη του
ουρανου

kai ephobēthē kai eipen ōs phoberos o topos outos ouk estin touto ang' ē oikos theou kai autē ē pulē tou ouranou

* * * * *

18 And Jacob rose up early in the morning, and took the stone that he had put under his head, and set it up for a pillar, and poured oil upon the top of it.

18

וַיִּשְׁכֶּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־שָׂם מִרְאשְׁתּוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֵּה וַיִּצַק שֶׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ:

vai-yash-kem ya-'a-kov bab-bo-ker vai-yik-kach et-ha-'e-ven a-she-sam me-ra-'a-sho-tav vai-ya-sem o-tah
ma-tze-vah vai-yi-tzok she-men al-ro-shah.

18

וַיִּשֶׁם יַעֲקֹב בַּבְּקָר וַיִּקַּח אֶת־הָאֲבֵן אֲשֶׁר־שָׂם מִרְאשֵׁיתוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֵּה וַיִּצַק שָׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ׃

wayyaškēm ya^ʿāqōb babbōqer wayyiqqah ʿet-hā^ʿēben ʿāšer-šām mərəḥ^ʿāšōtāyw wayyāsem ʿōtāh maṣṣēbā^h
wayyīṣōq šēmen ʿal-rō^ʿšāh

18

και ανεστη ιακωβ το πρωι και ελαβεν τον λιθον ον υπεθηκεν εκει προς κεφαλης αυτου και εστησεν αυτον στηλην και επεχεεν ελαιον επι το ακρον αυτης

kai anestē iakōb to prōi kai elaben ton lithon on upethēken ekei pros kephalēs autou kai estēsen auton stēlēn kai epecheen elaion epi to akron autēs

* * * * *

19 And he called the name of that place Beth-el, but the name of the city was Luz at the first.

19

וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוֹלָם לֹז שֵׁם־הָעִיר לְרֹאשְׁנָה׃

vai·yik·ra et-shem-ham·ma·ko·vm ha·hu beit-el ve·'u·lam luz shem-ha·'ir la·ri·sho·nah.

19

וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוֹלָם לֹז שֵׁם־הָעִיר לְרֹאשְׁנָה׃

wayyiqrā^ʿ ʿet-šēm-hammāqôm hahū^ʿ bêt-^ʿēl wə^ʿûlām lûz šēm-hā^ʿir lāri^ʿšōnā^h

19

και εκαλεσεν ιακωβ το ονομα του τοπου εκεινου οικος θεου και ουλαμλους ην ονομα τη πολει το προτερον

kai ekalesen iakōb to onoma tou topou ekeinou oikos theou kai oulamlous ēn onoma tē polei to proteron

* * * * *

20 And Jacob vowed a vow, saying: 'If Elohim will be with me, and will keep me in this way that I go, and will give me bread to eat, and raiment to put on,

20

וַיִּדַר יַעֲקֹב נֹדָר לֵאמֹר אִם־יְהִי־עִמִּי אֱלֹהִים עִמְדִי וְשָׁמְרֵנִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַתְּ־לִי לֶחֶם לֵאכֹל וּבְגָד לְלַבֵּשׁ׃

vai·yid·dar ya·'a·kov ne·der le·mor im-yih·yeh e·lo·him im·ma·di u·she·ma·ra·ni bad·de·rech haz·zeh a·sher a·no·chi ho·v·lech ve·na·tan·li le·chem le·'e·chol u·ve·ged lil·bosh.

20

וַיְדַר יַעֲקֹב נְדָר לֵאמֹר אִם־יְהִי אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמַרְנִי בַדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַתְּ לִי לֶחֶם
לְאֹכַל וּבְגָד לְלַבֵּשׁ:

wayyiddar ya'āqōb nēder lē'mōr 'im-yihye^h 'ēlōhīm 'immādī ūšəmārānī baddérek hazze^h 'āšer 'ānōkī
hōlēk wənāṭan-lī léhem le'ēkōl ūbēged libōš

20

και ηυξατο ιακωβ ευχην λεγων εαν η κυριος ο θεος μετ' εμου και διαφυλαξη με εν τη οδω ταυτη η εγω
πορευομαι και δω μοι αρτον φαγειν και ιματιον περιβαλεσθαι

kai ēuxato iakōb euchēn legōn ean ē kurios o theos met' emou kai diaphulaξē me en tē odō tautē ē egō
poreuomai kai dō moi arton phagein kai imation peribalesthai

* * * * *

21 so that I come back to my father's house in peace, then shall Yahowah be my Elohim,

21

ושבתי בשלום אל־בית אבי והיה יהוה לי לאלהים:

ve-shav·ti ve-sha·lo·vm el-beit a·vi ve-ha·yah yhvh li le·lo·him.

21

וְשַׁבְּתִי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְיְהִי יְהוָה לִי לֵאלֹהִים:

wəšabtī bəšālôm 'el-bêt 'ābī wəhāyā^h yhwh('ādōnāy) li lē'lōhīm

21

και αποστρεψη με μετα σωτηριας εις τον οικον του πατρος μου και εσται μοι κυριος(יהוה) εις θεον

kai apostrepsē me meta sōtērias eis ton oikon tou patros mou kai estai moi kurios(yhvh) eis theon

* * * * *

22 and this stone, which I have set up for a pillar, shall be Elohim's house; and of all that Thou shalt give me I will surely give the tenth unto Thee.'

22

והאבן הזאת אשר־שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן־לי עשר אעשרנו לך:

ve-ha·'e·ven haz·zot a-she·sam·ti ma-tze·vah yih·yeh beit e-lo·him ve·chol a-she·tit·ten·li as·ser
a·'as·se·ren·nu lach.

22

והאבן הזאת אשר־שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן־לי עשר אעשרנו לך:

wəhāʿēben hazzōʿt ʾāšer-śamtî maššēbā^h yihye^h bêt ʾēlōhîm wəḵōl ʾāšer titten-lî ʿaśśēr ʾāʿaśśərénnû lāk

22

και ο λιθος ουτος ον εστησα στηλην εσται μοι οικος θεου και παντων ων εαν μοι δωσ δεκατην αποδεκατωσω αυτα σοι

kai o lithos outos on estēsa stēlēn estai moi oikos theou kai pantōn ōn ean moi dōs dekatēn apodekatōsō auta soi

* * * * *

GENESIS 29

1 Then Jacob went on his journey, and came to the land of the children of the east.

1

וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני־קדם:

vai·yis·sa ya·'a·kov rag·lav vai·ye·lech ar·tzah ve·nei·ke·dem.

1

וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני־קדם:

wayyiśśāʾ yaʿāqōb raḡlāyw wayyélek ʾārśā^h bənê-qédem

1

και εξαρως ιακωβ τους ποδας επορευθη εις γην ανατολων προς λαβαν τον υιον βαθουηλ του συρου αδελφον δε ρεβεκκας μητρος ιακωβ και ησαυ

kai eḡaras iakōb tous podas eporeuthē eis gēn anatolōn pros laban ton uion bathouēl tou surou adelphon de rebekkas mētros iakōb kai ḗsau

* * * * *

2 And he looked, and behold a well in the field, and, lo, three flocks of sheep lying there by it. For out of that well they watered the flocks. And the stone upon the well's mouth was great.

2

וירא והנה באר בשדה והנה־שם שלשה עדרי־צאן רבצים עליה כי מן־הבאר ההוא ישקו העדרים והאבן גדלה על־פי הבאר:

vai·yar· ve·hin·neh ve·'er bas·sa·deh ve·hin·neh·sham she·lo·shah ed·rei·tzon ro·ve·tzim a·lei·ha ki min·hab·be·'er ha·hi·v yash·ku ha·'a·da·rim ve·ha·'e·ven ge·do·lah al·pi hab·be·'er.

2

וַיֵּרָא וְהָיָה בְּאֵר בְּשִׂדָּה וְהָיָה שְׁמֵי שְׁלֹשָׁה עֶדְרֵי־צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן־הַבְּאֵר הָהוּא יִשְׁקוּ
הָעֶדְרִים וְהָאֵבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי הַבְּאֵר:

wayyār' wəhinnē^h bə'ēr baśśāde^h wəhinnē^h-šām šəlōšā^h 'edrē-šō'n rōbšîm 'āle^yhā kî min-habbə'ēr hahiw'
yašqû hā'ādārîm wəhā'ēben gəḏōlā^h 'al-pî habbə'ēr

2

και ορα και ιδου φρεαρ εν τω πεδιω ησαν δε εκει τρια ποιμνια προβατων αναπαυομενα επ' αυτου εκ γαρ του φρεατος εκεινου εποτιζον τα ποιμνια λιθος δε ην μεγας επι τω στοματι του φρεατος

kai ora kai idou phrear en tō pediō ēsan de ekei tria poimnia probatōn anapauomena ep' autou ek gar tou phreatos ekeinou epotizon ta poimnia lithos de ēn megas epī tō stomati tou phreatos

* * * * *

3 And thither were all the flocks gathered; and they rolled the stone from the well's mouth, and watered the sheep, and put the stone back upon the well's mouth in its place.

3

וּנְאֻסְפוּ־שָׁמָּה כָּל־הָעֶדְרִים וּגְלָלוּ אֶת־הָאֵבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ אֶת־הַצֹּאן וְהִשִּׁיבוּ אֶת־הָאֵבֶן עַל־פִּי
הַבְּאֵר לְמַקְמָה:

ve·ne·'es·fu·sham·mah chol·ha·'a·da·rim ve·ga·la·lu et·ha·'e·ven me·'al pi hab·be·'er ve·hish·ku et·ha·tzon
ve·he·shi·vu et·ha·'e·ven al·pi hab·be·'er lim·ko·mah.

3

וּנְאֻסְפוּ־שָׁמָּה כָּל־הָעֶדְרִים וּגְלָלוּ אֶת־הָאֵבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ אֶת־הַצֹּאן וְהִשִּׁיבוּ אֶת־הָאֵבֶן
עַל־פִּי הַבְּאֵר לְמַקְמָה:

wəne'espû-šāmmā^h kol-hā'ādārîm wəgālālû 'et-hā'ēben mē'al pî habbə'ēr wəhišqû 'et-haššō'n wəhēšîbû
'et-hā'ēben 'al-pî habbə'ēr limqōmāh

3

και συνηγοντο εκει παντα τα ποιμνια και απεκυλιον τον λιθον απο του στοματος του φρεατος και εποτιζον τα προβατα και απεκαθιστων τον λιθον επι το στομα του φρεατος εις τον τοπον αυτου

kai sunēgonto ekei panta ta poimnia kai apekulion ton lithon apo tou stomatos tou phreatos kai epotizon ta probata kai apekathistōn ton lithon epi to stoma tou phreatos eis ton topon autou

* * * * *

4 And Jacob said unto them: 'My brethren, whence are ye?' And they said: 'Of Haran are we.'

4

וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחֵי מֵאֵינן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מִחָרָן אַנְחֵנוּ:

vai·yo·mer la·hem ya·'a·kov a·chai me·'a·yin at·tem vai·yo·me·ru me·cha·ran a·na·che·nu.

4

וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחֵי מֵאֵין אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מִחָרָן אֲנַחְנוּ׃

wayyō³mer lāhem ya^cāqōb ³aḥay mē³ayin ³attem wayyō³mərû mēḥārān ³ānāḥnû

4

ειπεν δε αυτοις ιακωβ αδελφοι ποθεν εστε υμεις οι δε ειπαν εκ χαρραν εσμεν

eipen de autois iakōb adelphoi pothen este umeis oi de eipan ek charran esmen

* * * * *

5 And he said unto them: 'Know ye Laban the son of Nahor?' And they said: 'We know him.'

5

וַיֹּאמֶר לָהֶם הִידְעֶתֶם אֶת־לָבָן בֶּן־נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדַעְנוּ׃

vai·yo·mer la·hem hay·da·'tem et·la·van ben·na·cho·vr vai·yo·me·ru ya·da·'e·nu.

5

וַיֹּאמֶר לָהֶם הִידְעֶתֶם אֶת־לָבָן בֶּן־נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדַעְנוּ׃

wayyō³mer lāhem hayəda^ctem ³eṭ·lābān ben·nāḥōr wayyō³mərû yādā^cnû

5

ειπεν δε αυτοις γινωσκετε λαβαν τον υιον ναχωρ οι δε ειπαν γινωσκομεν

eipen de autois ginōskete laban ton uion nachōr oi de eipan ginōskomen

* * * * *

6 And he said unto them: 'Is it well with him?' And they said: 'It is well; and, behold, Rachel his daughter cometh with the sheep.'

6

וַיֹּאמֶר לָהֶם הַשְּׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם וְהִנֵּה רַחֵל בְּתוֹ בְּאֵה עִם־הַצֹּאן׃

vai·yo·mer la·hem ha·sha·lo·vm lov vai·yo·me·ru sha·lo·vm ve·hin·neh ra·chel bit·tov ba·'ah im·ha·tzon.

6

וַיֹּאמֶר לָהֶם הַשְּׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם וְהִנֵּה רַחֵל בְּתוֹ בְּאֵה עִם־הַצֹּאן׃

wayyō³mer lāhem hāšālôm lô wayyō³mərû šālôm wəhinne^h rāḥēl bittô bā³ā^h ^cim·haššō³n

6

ειπεν δε αυτοις υγιαίνει οι δε ειπαν υγιαίνει και ιδου ραχηλ η θυγατηρ αυτου ηρχετο μετα των προβατων
 eipen de autois ugiainei oi de eipan ugiainei kai idou rachēl ē thugatēr autou ērcheto meta tōn probatōn

* * * * *

7 And he said: 'Lo, it is yet high day, neither is it time that the cattle should be gathered together; water ye the sheep, and go and feed them.'

7

וַיֹּאמֶר הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא־עֵת הָאֶסֶף הַמִּקְנֵה הַשְּׂקוּ הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ:

vai·yo·mer hen o·vd hai·yo·vm ga·do·vl lo-et he·'a-sef ham·mik·neh hash·ku ha·tzon u·le·chu re·'u.

7

וַיֹּאמֶר הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא־עֵת הָאֶסֶף הַמִּקְנֵה הַשְּׂקוּ הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ:

wayyō³mer hēn ʿōd hayyōm gādōl lō³-ʿēt hē³āsēp hammiqne^h hašqū haššō³n ūləkū rə³ū

7

και ειπεν ιακωβ ετι εστιν ημερα πολλη ουπω ωρα συναχθηναι τα κτηνη ποτισαντες τα προβατα απελθοντες βοσκετε

kai eipen iakōb eti estin ēmera pongē oupō ōra sunachthēnai ta ktēnē potisantes ta probata apelthontes boskete

* * * * *

8 And they said: 'We cannot, until all the flocks be gathered together, and they roll the stone from the well's mouth; then we water the sheep.'

8

וַיֹּאמְרוּ לֹא נוֹכַל עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָּל־הַעֲדָרִים וּגְלָלוּ אֶת־הָאֲבָן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּאן:

vai·yo·me·ru lo nu·chal ad a·sher ye·'a-se·fu kol-ha·'a-da·rim ve·ga·la·lu et-ha·'e·ven me·'al pi hab·be·'er ve·hish·ki·nu ha·tzon.

8

וַיֹּאמְרוּ לֹא נוֹכַל עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָּל־הַעֲדָרִים וּגְלָלוּ אֶת־הָאֲבָן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּאן:

wayyō³mārū lō³ nūkal ʿad ʾāšer yē³āspū kol-há³ʿādārīm wəgālālū ʾet-hā³ʿēben mē³al pī habbē³ēr wəhišqīnū haššō³n

8

οι δε ειπαν ου δυνασομεθα εως του συναχθηναι παντας τους ποιμενας και αποκυλισωσιν τον λιθον απο του στοματος του φρεατος και ποτιουμεν τα προβατα

oi de eipan ou dunēsometha eōs tou sunachthēnai pantas tous poimenas kai apokulisōsin ton lithon apo tou stomatos tou phreatos kai potioumen ta probata

* * * * *

9 While he was yet speaking with them, Rachel came with her father's sheep; for she tended them.

9

עודנו מדבר עם ורחל באה עם־הצאן אשר לאביה כי רעה הוא:

o·v·den·nu me·dab·ber im·mam ve·ra·chel ba·'ah im·ha·tzon a·sher le·'a·vi·ha ki ro·'ah hi·v.

9

עודנו מדבר עם ורחל באה עם־הצאן אשר לאביה כי רעה הוא:

‘ôḏénnû məḏabbēr ‘immām wərahēl bā‘āh ‘im·haṣṣōn ʔāšer lə‘ābîhā kî rō‘āh hiwʔ

9

ετι αυτου λαλουντος αυτοις και ραχηλ η θυγατηρ λαβαν ηρχετο μετα των προβατων του πατρος αυτης αυτη γαρ εβοςκεν τα προβατα του πατρος αυτης

eti autou lalountos autois kai rachēl ē thugatēr laban ērcheto meta tōn probatōn tou patros autēs autē gar ebosken ta probata tou patros autēs

* * * * *

10 And it came to pass, when Jacob saw Rachel the daughter of Laban his mother's brother, and the sheep of Laban his mother's brother, that Jacob went near, and rolled the stone from the well's mouth, and watered the flock of Laban his mother's brother.

10

ויהי כאשר ראה יעקב את־רחל בת־לבן אחי אמו ואת־צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את־האבן מעל פי הבאר וישק את־צאן לבן אחי אמו:

vay·hi ka·'a·sher ra·'ah ya·'a·kov et·ra·chel bat·la·van a·chi im·mov ve·'et·tzon la·van a·chi im·mov vai·yig·gash ya·'a·kov vai·ya·gel et·ha·'e·ven me·'al pi hab·be·'er vai·yash·ke et·tzon la·van a·chi im·mov.

10

ויהי כאשר ראה יעקב את־רחל בת־לבן אחי אמו ואת־צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את־האבן מעל פי הבאר וישק את־צאן לבן אחי אמו:

wayəhî kaʔāšer rāʔāh yaʔāqōb ʔet·rahēl bat·lābān ʔāhî ʔimmô wəʔet·šōn lābān ʔāhî ʔimmô wayyiggaš yaʔāqōb wayyāgel ʔet·hāʔēben mēʿal pî habbəʔēr wayyašq ʔet·šōn lābān ʔāhî ʔimmô

10

εγενετο δε ως ειδεν ιακωβ την ραχηλ θυγατερα λαβαν αδελφου της μητρος αυτου και τα προβατα λαβαν αδελφου της μητρος αυτου και προσελθων ιακωβ απεκυλισεν τον λιθον απο του στοματος του φρεατος και εποτισεν τα προβατα λαβαν του αδελφου της μητρος αυτου

egeneto de ōs eiden iakōb tēn rachēl thugatera laban adelphou tēs mētros autou kai ta probata laban adelphou tēs mētros autou kai proselthōn iakōb apekulisen ton lithon apo tou stomatos tou phreatos kai epotisen ta probata laban tou adelphou tēs mētros autou

* * * * *

11 And Jacob kissed Rachel, and lifted up his voice, and wept.

11

וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיִּשָּׂא אֶת־קוֹלוֹ וַיֵּבֶךְ׃

vai·yi·shak ya·'a·kov le·ra·chel vai·yis·sa et·ko·lov vai·ye·ve·ke.

11

וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיִּשָּׂא אֶת־קוֹלוֹ וַיֵּבֶךְ׃

wayyiššaq ya^cāqōb ləṛāḥēl wayyiśśā^ʔ eṭ-qōlō wayyēbk

11

και εφιλησεν ιακωβ την ραχηλ και βοησας τη φωνη αυτου εκλαυσεν

kai ephilēsen iakōb tēn rachēl kai boēsas tē phōnē autou eklausen

* * * * *

12 And Jacob told Rachel that he was her father's brother, and that he was Rebekah's son; and she ran and told her father.

12

וַיַּגֵּד יַעֲקֹב לְרַחֵל כִּי אָחִי אַבְיָהּ הוּא וְכִי בֶן־רִבְקָה הוּא וְתַרְץ וַתַּגֵּד לְאָבִיהָ׃

vai·yag·ged ya·'a·kov le·ra·chel ki a·chi a·vi·ha hu ve·chi ven·riv·kah hu vat·ta·ratz vat·tag·ged le·'a·vi·ha.

12

וַיַּגֵּד יַעֲקֹב לְרַחֵל כִּי אָחִי אַבְיָהּ הוּא וְכִי בֶן־רִבְקָה הוּא וְתַרְץ וַתַּגֵּד לְאָבִיהָ׃

wayyaggēd ya^cāqōb ləṛāḥēl kī^ʔ aḥī^ʔ aḇīhā hū^ʔ wəḵī^ʔ ben-ribqā^h hū^ʔ wattāroš wattaggēd lə^ʔaḇīhā

12

και ανηγγειλεν τη ραχηλ οτι αδελφος του πατρος αυτης εστιν και οτι υιος ρεβεκκας εστιν και δραμουσα απηγγειλεν τω πατρι αυτης κατα τα ρηματα ταυτα

kai anēggeilen tē rachēl oti adelphos tou patros autēs estin kai oti uios rebekkas estin kai dramousa apēggeilen
tō patri autēs kata ta rēmata tauta

* * * * *

13 And it came to pass, when Laban heard the tidings of Jacob his sister's son, that he ran to meet him, and embraced him, and kissed him, and brought him to his house. And he told Laban all these things.

13

וַיְהִי כִשְׁמַע לְבָן אֶת־שְׁמַע יַעֲקֹב בֶּן־אָחִיתוֹ וַיֵּרָץ לְקָרְאֵתוֹ וַיַּחְבֵּק־לוֹ וַיִּנְשָׁק־לוֹ וַיְבִיֵּאֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּסְפֹּר
לְלִבָּן אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

vay·hi chish·mo·a' la·van et·she·ma ya·'a·kov ben·a·cho·tov vai·ya·ratz lik·ra·tov vay·chab·bek·lov
vay·na·shek·lov vay·vi·'e·hu el·bei·tov vay·sap·per le·la·van et kol·had·de·va·rim ha·'el·leh.

13

וַיְהִי כִשְׁמַע לְבָן אֶת־שְׁמַע | יַעֲקֹב בֶּן־אָחִיתוֹ וַיֵּרָץ לְקָרְאֵתוֹ וַיַּחְבֵּק־לוֹ וַיִּנְשָׁק־לוֹ וַיְבִיֵּאֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ
וַיִּסְפֹּר לְלִבָּן אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

wayəhî kišmō^{ac} lābān ʿet·šéma^c yaʿāqōb ben·ʾāhōtō wayyāroš liqrāʾtō wayəḥabbeq·lō wayənašseq·lō
wayəbīʾēhū ʿel·bêtō wayəsappēr ləlābān ʿēt kol·haddəbārīm hāʾēlle^h

13

εγενετο δε ως ηκουσεν λαβαν το ονομα ιακωβ του υιου της αδελφης αυτου εδραμεν εις συναντησιν αυτω και
περιλαβων αυτον εφιλησεν και εισηγαγεν αυτον εις τον οικον αυτου και διηγησατο τω λαβαν παντας τους
λογους τουτους

egeneto de ōs ēkousen laban to onoma iakōb tou uiou tēs adelphēs autou edramen eis sunantēsīn autō kai
perilabōn auton ephilēsen kai eisēgagen auton eis ton oikon autou kai diēgēsato tō laban pantas tous logous
toutous

* * * * *

14 And Laban said to him: 'Surely thou art my bone and my flesh.' And he abode with him the space of a month.

14

וַיֹּאמֶר לוֹ לְבָן אֶךְ עֲצָמִי וּבִשְׂרִי אַתָּה וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ יָמִים:

vai·yo·mer lov la·van ach atz·mi u·ve·sa·ri at·tah vai·ye·shev im·mov cho·desh ya·mim.

14

וַיֹּאמֶר לוֹ לְבָן אֶךְ עֲצָמִי וּבִשְׂרִי אַתָּה וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ יָמִים:

wayyōmer lô lābān ʿak ʿašmî ûbəsārî ʾattā^h wayyēšeb ʿimmô ḥōdeš yāmîm

14

και ειπεν αυτω λαβαν εκ των οστων μου και εκ της σαρκος μου ει συ και ην μετ' αυτου μηνα ημερων

kai eipen autō laban ek tōn ostōn mou kai ek tēs sarkos mou ei su kai ēn met' autou mēna ēmerōn

* * * * *

15 And Laban said unto Jacob: 'Because thou art my brother, shouldest thou therefore serve me for nought? tell me, what shall thy wages be?'

15

ויאמר לבן ליעקב הכי אחי אתה ועבדתני חנם הגידה לי מה משכרתך:

vai·yo·mer la·van le·ya·'a·kov ha·chi·a·chi at·tah va·'a·vad·ta·ni chin·nam hag·gi·dah li mah·mas·kur·te·cha.

15

וַיֹּאמֶר לְבֶן לַיַּעֲקֹב הַכִּי־אָחִי אַתָּה וְעַבַדְתָּנִי חִנָּם הַגִּידָה לִּי מַה־מְשַׁכְּרֶתְךָ:

wayyōmer lābān ləya‘āqōb hākī-‘āhī ‘attāh wa‘ābadtānī hinnām haggīdāh lī mah-mmaškuratēkā

15

ειπεν δε λαβαν τω ιακωβ οτι γαρ αδελφος μου ει ου δουλευσεις μοι δωρεαν απαγγειλον μοι τις ο μισθος σου εστιν

eipen de laban tō iakōb oti gar adelphos mou ei ou douleuseis moi dōrean apaggeilon moi tis o misthos sou estin

* * * * *

16 Now Laban had two daughters: the name of the elder was Leah, and the name of the younger was Rachel.

16

וללבן שתי בנות שם הגדלה לאה ושם הקטנה רחל:

u·le·la·van she·tei va·no·vt shem hag·ge·do·lah le·'ah ve·shem hak·ke·tan·nah ra·chel

16

וַלְלֶבֶן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לְאֵה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל:

ûləlābān štē bānōt šēm haggədōlāh lē‘āh wəšēm haqqəṭannāh rāḥēl

16

τω δε λαβαν δυο θυγατερες ονομα τη μειζονι λεια και ονομα τη νεωτερα ραχηλ

tō de laban duo thugateres onoma tē meizoni leia kai onoma tē neōtera rachēl

* * * * *

17 And Leah's eyes were weak; but Rachel was of beautiful form and fair to look upon.

17

ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת־תאר ויפת מראה:

ve·ei·nei le·'ah rak·ko·vt ve·ra·chel ha·ye·tah ye·fat·to·'ar vi·fat mar·'eh.

17

וְעֵינֵי לְאָה רַכּוֹת וְרַחֵל הָיְתָה יְפַת־תְּאֵר וְיְפַת מְרֵאָה:

wə'ênê lē'āh rakkôt wərahēl hāyṭāh yəpāt-tō'ar wîpāt mar'eḥ

17

οι δε οφθαλμοι λειας ασθενεις ραχηλ δε καλη τω ειδει και ωραια τη οψει

oi de ophthalmoi leias astheneis rachēl de kalē tō eidei kai ōraia tē opsei

* * * * *

18 And Jacob loved Rachel; and he said: 'I will serve thee seven years for Rachel thy younger daughter.'

18

ויאהב יעקב את־רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה:

vai·ye·'e·hav ya·'a·kov et·ra·chel vai·yo·mer e·'e·va·de·cha she·va sha·nim be·ra·chel bit·te·cha hak·ke·tan·nah.

18

וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת־רַחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל בַּת־ךְ הַקְּטָנָה:

wayye'ēhab ya'āqōb 'et-rāhēl wayyō'dmer 'e'ēbodkā šeba' šānîm bərahēl bittəkā haqqəṭannāh

18

ηγαπησεν δε ιακωβ την ραχηλ και ειπεν δουλευσω σοι επτα ετη περι ραχηλ της θυγατρος σου της νεωτερας

ēgapēsen de iakōb tēn rachēl kai eipen douleusō soi epta etē peri rachēl tēs thugatros sou tēs neōteras

* * * * *

19 And Laban said: 'It is better that I give her to thee, than that I should give her to another man; abide with me.'

19

ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר שבה עמדי:

vai·yo·mer la·van to·vv tit·ti o·tah lach mit·tit·ti o·tah le·'ish a·cher she·vah im·ma·dî.

19

וַיֹּאמֶר לְבֵן טוֹב תִּתֵּי אֶתְּהָ לְךָ מִתִּתִּי אֶתְּהָ לְאִישׁ אַחֵר שְׂבָה עִמָּדִי:

wayyō³mer lābān ṭōb tittî ʔōtāh lāk mittittî ʔōtāh ləʔîš ʔahēr šəbā^h ʿimmādî

19

ειπεν δε αυτω λαβαν βελτιον δουναι με αυτην σοι η δουναι με αυτην ανδρι ετερω οικησον μετ' εμου

eipen de autō laban beltion dounai me autēn soi ē dounai me autēn andri eterō oikēson met' emou

* * * * *

20 And Jacob served seven years for Rachel; and they seemed unto him but a few days, for the love he had to her.

20

וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שִׁבְעַ שָׁנִים וַיְהִי בְעֵינָיו כִּימִים אֶחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֶתְּהָ:

vai·ya·'a·vod ya·'a·kov be·ra·chel she·va sha·nim vai·yih·yu ve·'ei·nav ke·ya·mim a·cha·dim be·'a·ha·va·tov o·tah.

20

וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שִׁבְעַ שָׁנִים וַיְהִי בְעֵינָיו כִּימִים אֶחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֶתְּהָ:

wayya^ʿābōd ya^ʿāqōb bərahēl šēba^ʿ šānīm wayyihyū bəʿēnāyw kəyāmīm ʔahādīm bəʔahābātō ʔōtāh

20

και εδουλευσεν ιακωβ περι ραχηλ ετη επτα και ησαν εναντιον αυτου ως ημεραι ολιγαι παρα το αγαπαν αυτον αυτην

kai edouleusen iakōb peri rachēl etē epta kai ēsan enantion autou ōs ēmerai oligai para to agapan auton autēn

* * * * *

21 And Jacob said unto Laban: 'Give me my wife, for my days are filled, that I may go in unto her.'

21

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן הִבֵּה אֶת־אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמֵי וְאָבוֹאָה אֵלַיָּהּ:

vai·yo·mer ya·'a·kov el·la·van ha·vah et·ish·ti ki ma·le·'u ya·mai ve·'a·vo·v·'ah e·lei·ha.

21

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן הִבֵּה אֶת־אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמֵי וְאָבוֹאָה אֵלַיָּהּ:

wayyō³mer ya^ʿāqōb ʔel·lābān hābā^h ʔet·-ʔištî kî mālʔû yāmāy wəʔābō^ʿā^h ʔēle^ʿhā

21

ειπεν δε ιακωβ προς λαβαν αποδος την γυναικα μου πεπληρωνται γαρ αι ημεραι μου οπως εισελθω προς αυτην
eipen de iakōb pros laban apodos tēn gunaika mou peplērōntai gar ai ēmerai mou opōs eiselhō pros autēn

* * * * *

22 And Laban gathered together all the men of the place, and made a feast.

22

ויאסף לבן את־כל־אנשי המקום ויעש משתה:

vai·ye·'e·sof la·van et·kol·an·shei ham·ma·ko·vm vai·ya·'as mish·teh.

22

וַיֵּאָסֶף לְבָן אֶת־כָּל־אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה:

wayye^ʿesōp lābān ^ʿet·kol·^ʿansē hammāqôm wayyā^ʿas mište^h

22

συνηγαγεν δε λαβαν παντας τους ανδρας του τοπου και εποιησεν γαμον

sunēgagen de laban pantas tous andras tou topou kai epoiēsen gamon

* * * * *

23 And it came to pass in the evening, that he took Leah his daughter, and brought her to him; and he went in unto her.

23

ויהי בערב ויקח את־לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה:

vay·hi va·'e·rev vai·yik·kach et·le·'ah vit·tov vai·ya·ve o·tah e·lav vai·ya·vo e·lei·ha.

23

וַיְהִי בְעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת־לֵאָה בְּתוֹ וַיָּבֵא אֶתָּהּ אֵלָיו וַיָּבֵא אֵלֶיהָ:

wayəhî bə^ʿereb wayyiqqah ^ʿet·lē^ʿā^h bittō wayyābē^ʿ ^ʿotāh ^ʿelāyw wayyābō^ʿ ^ʿele^ʿhā

23

και εγενετο εσπερα και λαβων λαβαν λειαν την θυγατερα αυτου εισηγαγεν αυτην προς ιακωβ και εισηλθεν προς αυτην ιακωβ

kai egeneto espera kai labōn laban leian tēn thugatera autou eisēgagen autēn pros iakōb kai eisēlthen pros autēn iakōb

* * * * *

24 And Laban gave Zilpah his handmaid unto his daughter Leah for a handmaid.

24

ויתן לבן לה את־זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה:

vai·yit·ten la·van lah et·zil·pah shif·cha·tov le·le·'ah vit·tov shif·chah.

24

וַיִּתֵּן לְבֶן לֵה אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתוֹ לְלֵאָה בְּתוֹ שִׁפְחָהּ:

wayyittēn lābān lāh ʿet-zilpā^h šiphātō lələʿā^h bittō šiphā^h

24

εδωκεν δε λαβαν λεια τη θυγατρι αυτου ζελφαν την παιδισκην αυτου αυτη παιδισκην

edōken de laban leia tē thugatri autou zelphan tēn paidiskēn autou autē paidiskēn

* * * * *

25 And it came to pass in the morning that, behold, it was Leah; and he said to Laban: 'What is this thou hast done unto me? did not I serve with thee for Rachel? wherefore then hast thou beguiled me?'

25

ויהי בבקר והנה הוא לאה ויאמר אל־לבן מה־זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני:

vay·hi vab·bo·ker ve·hin·neh·hi·v le·'ah vai·yo·mer el·la·van mah·zot a·si·ta li ha·lo ve·ra·chel a·vad·ti im·mach ve·lam·mah rim·mi·ta·ni.

25

וַיְהִי בַבֶּקֶר וְהִנֵּה־הוּא לֵאָה וַיֹּאמֶר אֶל־לְבָן מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרַחֵל עֲבַדְתִּי עִמָּךְ וְלָמָּה רַמִּיתַנִּי:

wayəhî ḥabbōqer wəhinnehi·w leʿā^h wayyō^ʿmer ʿel-lābān mah^h-zzō^ʿt ʿāsītā lli hālō^ʿ ḥerāḥēl ʿābādtī ʿimmāk wəlāmmā^h rimmītānī

25

εγενετο δε πρωι και ιδου ην λεια ειπεν δε ιακωβ τω λαβαν τι τουτο εποιησας μοι ου περι ραχηλ εδουλευσα παρα σοι και ινα τι παρελογισω με

egeneto de prōi kai idou ēn leia eipen de iakōb tō laban ti touto epoiēsas moi ou peri rachēl edouleusa para soi kai ina ti parelogisō me

* * * * *

26 And Laban said: 'It is not so done in our place, to give the younger before the first-born.

26

ויאמר לבן לא־יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה:

vai·yo·mer la·van lo·ye·'a·seh chen bim·ko·v·me·nu la·tet ha·tze·'i·rah lif·nei hab·be·chi·rah.

26

ויאמר לְבֶן לֹא־יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקְוֹמֵנוּ לְתֵת הַצְּעִירָה לְפָנֵי הַבְּכִירָה:

wayyō³mer lābān lō³-yē^cāśē^h kēn bimqōmēnū lātēt haṣṣə^cîrā^h lipnē habbəkîrā^h

26

ειπεν δε λαβαν ουκ εστιν ουτως εν τω τοπω ημων δουναι την νεωτεραν πριν η την πρεσβυτεραν

eipen de laban ouk estin outōs en tō topō ēmōn dounai tēn neōteran prin ē tēn presbuteran

* * * * *

27 Fulfil the week of this one, and we will give thee the other also for the service which thou shalt serve with me yet seven other years.'

27

מלא שבע זאת ונתנה לך גם־את־זאת בעבדה אשר תעבד עמדי עוד שבע־שנים אחרות:

mal·le she·vu·a' zot ve·nit·te·nah le·cha gam·et·zot ba·'a·vo·dah a·sher ta·'a·vod im·ma·di o·vd she·va·sha·nim a·che·ro·vt.

27

מלא שבע זאת ונתנה לך גם־את־זאת בעבדה אשר תעבד עמדי עוד שבע־שנים אחרות:

mallē³ šəbū^{ac} zō³t wənittənā^h ləkā gam·³et·zō³t ba^cābōdā^h ʔāšer ta^cābōd ʕimmādī ʕōd šəba^c-šānīm ʔāḥērōt

27

συντελεσον ουν τα εβδομα ταυτης και δωσω σοι και ταυτην αντι της εργασιας ης εργα παρ' εμοι επι επτα επι ετερα

sunteleson oun ta ebdoma tautēs kai dōsō soi kai tautēn anti tēs ergasias ēs erga par' emoi eti epta etē etera

* * * * *

28 And Jacob did so, and fulfilled her week; and he gave him Rachel his daughter to wife.

28

ויעש יעקב כן וימלא שבע זאת ויתן־לו את־רחל בתו לו לאשה:

vai·ya·'as ya·'a·kov ken vay·mal·le she·vu·a' zot vai·yit·ten·lov et·ra·chel bit·tov lov le·'i·shah.

28

וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיְמַלֵּא שְׁבַע זֵאת וַיִּתֶּן-לוֹ אֶת-רַחֵל בִּתּוֹ לְאִשָּׁה:

wayyá'as ya'āqōb kēn wayəmallē' šəbū'ac zō'ī wayyitten-lō 'et-rāhēl bittō lō lə'iššāh

28

εποιησεν δε ιακωβ ουτως και ανεπληρωσεν τα εβδομα ταυτης και εδωκεν αυτω λαβαν ραχηλ την θυγατερα αυτου αυτω γυναικα

epoiēsen de iakōb outōs kai aneplērōsen ta ebdoma tautēs kai edōken autō laban rachēl tēn thugatera autou autō gunaika

* * * * *

29 And Laban gave to Rachel his daughter Bilhah his handmaid to be her handmaid.

29

וַיִּתֶּן לְבֵן לְרַחֵל בִּתּוֹ אֶת-בִּלְהָה שִׁפְחָתוֹ לֵה לְשִׁפְחָה:

vai·yit·ten la·van le·ra·chel bit·tov et·bil·hah shif·cha·tov lah le·shif·chah.

29

וַיִּתֶּן לְבָן לְרַחֵל בִּתּוֹ אֶת-בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ לֵה לְשִׁפְחָה:

wayyittēn lābān lə'rāhēl bittō 'et·bilhāh^h šiphā'ā'ō lāh ləšiphāh^h

29

εδωκεν δε λαβαν ραχηλ τη θυγατρι αυτου βαλλαν την παιδισκην αυτου αυτη παιδισκην

edōken de laban rachēl tē thugatri autou bangan tēn paidiskēn autou autē paidiskēn

* * * * *

30 And he went in also unto Rachel, and he loved Rachel more than Leah, and served with him yet seven other years.

30

וַיָּבֹא גַם אֶל-רַחֵל וַיֵּאָהֵב גַּם-אֶת-רַחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבַד עִמּוֹ עוֹד שְׁבַע-שָׁנִים אַחֲרוֹת:

vai·ya·vo gam el·ra·chel vai·ye·'e·hav gam·et·ra·chel mil·le·'ah vai·ya·'a·vod im·mov o·vd she·va·sha·nim a·che·ro·vt.

30

וַיָּבֹא גַם אֶל-רַחֵל וַיֵּאָהֵב גַּם-אֶת-רַחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבַד עִמּוֹ עוֹד שְׁבַע-שָׁנִים אַחֲרוֹת:

wayyābō³ gam ³el-rāḥēl wayye³ḥab gam-³et-rāḥēl millē³ā^h wayya³ābōd ³immô ³ôd šəba³-šānīm ³āḥērôṭ

30

και εισηλθεν προς ραχηλ ηγαπησεν δε ραχηλ μαλλον η λειαν και εδουλευσεν αυτω επτα ετη ετερα

kai eisēlthen pros rachēl ēgapēsen de rachēl mangon ē leian kai edouleusen autō epta etē etera

* * * * *

31 And Yahowah saw that Leah was hated, and he opened her womb; but Rachel was barren.

31

וִירָא יְהוָה כִּי־שִׂנְאוּהָ לְאָה וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ וַרְחַל עֵקֶרָהּ:

vai·yar· yhvh ki·se·nu·'ah le·'ah vai·yif·tach et·rach·mah ve·ra·chel a·ka·rah

31

וִירָא יְהוָה כִּי־שִׂנְאוּהָ לְאָה וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ וַרְחַל עֵקֶרָהּ:

wayyār³ yhwh(³ādōnāy) kî-śōnū³ā^h lē³ā^h wayyiptah³ ³et-rahmāh wērāḥēl ³āqārā^h

31

ιδων δε κυριος(יהוה) οτι μισειται λεια ηνοιξεν την μητραν αυτης ραχηλ δε ην στειρα

idōn de kurios(yhvh) oti miseitai leia ēnoiξen tēn mētran autēs rachēl de ēn steira

* * * * *

32 And Leah conceived, and bore a son, and she called his name Reuben; for she said: 'Because Yahowah hath looked up on my affliction; for now my husband will love me.'

32

וַתַּהַר לְאָה וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָהּ כִּי־רָאָה יְהוָה בְּעַנְיִי כִּי עָתָה יֶאֱהָבֵנִי אִישִׁי:

vat·ta·har le·'ah vat·te·led ben vat·tik·ra she·mov re·'u·ven ki a·me·rah ki·ra·'ah yhvh be·'a·ne·yi ki at·tah ye·'e·ha·va·ni i·shi.

32

וַתַּהַר לְאָה וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָהּ כִּי־רָאָה יְהוָה בְּעַנְיִי כִּי עָתָה יֶאֱהָבֵנִי אִישִׁי:

wattāhar lē³ā^h wattēled bēn wattiqrā³ šōmô rə³ûbēn kî ³āmrah^h kî-rā³ā^h yhwh(³ādōnāy) bə³onyî kî ³attā^h ye³ēhābānî ³iśī

32

και συνελαβεν λεια και ετεκεν υιον τω ιακωβ εκαλεσεν δε το ονομα αυτου ρουβην λεγουσα διοτι ειδεν μου κυριος(יהוה) την ταπεινωσιν νυν με αγαπησει ο ανηρ μου

kai sunelaben leia kai eteken uion tō iakōb ekalesen de to onoma autou roubēn legousa dioti eiden mou kurios(yhvh) tēn tapeinōsin nun me agapēsei o anēr mou

* * * * *

33 And she conceived again, and bore a son; and said: 'Because Yahowah hath heard that I am hated, He hath therefore given me this son also.' And she called his name Simeon.

33

ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי־שמע יהוה כי־שנואה אנכי ויתן־לי גם־את־זוה ותקרא שמו שמעון:

vat·ta·har o·vd vat·te·led ben vat·to·mer ki·sha·ma yhvh ki·se·nu·'ah a·no·chi vai·yit·ten·li gam·et·zeh vat·tik·ra she·mov shim·'o·vn.

33

וְתִהְיֶה עוֹד וְתֵלֵד בֶּן וְתֹאמַר כִּי־שָׁמַע יְהוָה כִּי־שָׁנוּאָה אֲנִי וַיִּתֶּן־לִי גַם־אֶת־זֶה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שְׁמֵעוֹן:

wattáhar ʿôḏ wattéled bēn wattōʿmer kî-šāma^c yhw^h(ʿādōnāy) kî-šānūʾā^h ʿānōkî wayyitten-lî gam-ʿet-zeh wattiqrāʿ šəmō šimʿōn

33

και συνελαβεν παλιν λεια και ετεκεν υιον δευτερον τω ιακωβ και ειπεν οτι ηκουσεν κυριος(יהוה) οτι μισουμαι και προσεδωκεν μοι και τουτον εκαλεσεν δε το ονομα αυτου συμεων

kai sunelaben palin leia kai eteken uion deuteron tō iakōb kai eipen oti ēkousen kurios(yhvh) oti misoumai kai prosedōken moi kai touton ekalesen de to onoma autou sumeōn

* * * * *

34 And she conceived again, and bore a son; and said: 'Now this time will my husband be joined unto me, because I have borne him three sons.' Therefore was his name called Levi.

34

ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם ילוה אישי אלי כי־ילדתי לו שלשה בנים על־כן קרא־שמו לוי:

vat·ta·har o·vd vat·te·led ben vat·to·mer at·tah hap·pa·'am yil·la·veh i·shi e·lai ki·ya·lad·ti lov she·lo·shah va·nim al·ken ka·ra·she·mov le·vi.

34

וְתִהְיֶה עוֹד וְתֵלֵד בֶּן וְתֹאמַר עַתָּה הַפְּעַם יִלוֶּה אִישִׁי אֵלַי כִּי־יִלְדָּתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים עַל־כֵּן קָרָא שְׁמוֹ לֵוִי:

wattáhar ʿôḏ wattéled bēn wattōʿmer ʿattā^h happáʿam yillāwe^h ʾišī ʿēlay kî-yālād̄tī lô šəlōšā^h bānîm ʿal-kēn qārāʿ-šəmō lēwî

34

και συνελαβεν επι και ετεκεν υιον και ειπεν εν τω νυν καιρω προς εμου εσται ο ανηρ μου ετεκον γαρ αυτω τρεις υιους δια τουτο εκαλεσεν το ονομα αυτου λευι

kai sunelaben eti kai eteken uion kai eipen en tō nun kairō pros emou estai o anēr mou etekon gar autō treis uious dia touto ekalesen to onoma autou leui

* * * * *

35 And she conceived again, and bore a son; and she said: 'This time will I praise Yahowah.' Therefore she called his name Judah; and she left off bearing.

35

ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את־יהוה על־כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת:

vat·ta·har o·vd vat·te·led ben vat·to·mer hap·pa·'am o·v·deh et·yhvh al·ken ka·re·'ah she·mov ye·hu·dah vat·ta·'a·mod mil·le·det.

35

וְתָהֲרָ עוֹד וְתֵלֵד בֶּן וְתֹאמַר הַפֶּעַם אוֹדֶה אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרָאתִי שְׁמוֹ יְהוּדָה וְתֵעָמַד מִלֵּדֶת:

wattáhar ʿôḏ wattéled bēn wattómer happá'am ʾôdeh ʾet·yhwh(ʾādōnāy) ʿal·kēn qārʾāh šəmō yəhūdāh wattaʿāmōḏ millédeṭ

35

και συλλαβουσα επι ετεκεν υιον και ειπεν νυν επι τουτο εξομολογησομαι κυριω(יהוה) δια τουτο εκαλεσεν το ονομα αυτου ιουδα και εστη του τικτειν

kai sungabousa eti eteken uion kai eipen nun eti touto eẓomologēsomai kuriō(yhvh) dia touto ekalesen to onoma autou iouda kai estē tou tiktein

* * * * *

GENESIS 30

1 And when Rachel saw that she bore Jacob no children, Rachel envied her sister; and she said unto Jacob: 'Give me children, or else I die.'

1

ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחתה ותאמר אל־יעקב הבה־לי בנים ואם־אין מתה אנכי:

vat·te·re ra·chel ki lo ya·le·dah le·ya·'a·kov vat·te·kan·ne ra·chel ba·'a·cho·tah vat·to·mer el·ya·'a·kov ha·vah·li va·nim ve·'im·a·yin me·tah a·no·chi.

1

וְתֵרָא רַחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב וְתִקְנָא רַחֵל בְּאַחַתָּהּ וְתֹאמַר אֶל־יַעֲקֹב הִבֵּה־לִּי בָנִים וְאִם־אֵין מֵתָה אֲנֹכִי:

מתה אנכי:

wattére³ rāḥēl kī lō³ yāldā^h ləya^ʿāqōb³ wattəqannē³ rāḥēl ba^ʿāḥōtāh^h wattō³mer ʿəl-ya^ʿāqōb³ ḥōbā^h-llī bānīm
wə³im-ʿāyin mētā^h ʿānōkī

1

ιδουσα δε ραχηλ οτι ου τετοκεν τω ιακωβ και εξηλωσεν ραχηλ την αδελφην αυτης και ειπεν τω ιακωβ δος μοι
τεκνα ει δε μη τελευτησω εγω

idouasa de rachēl oti ou tetoken tō iakōb kai ezēlōsen rachēl tēn adelphēn autēs kai eipen tō iakōb dos moi tekna
ei de mē teleutēsō egō

* * * * *

2 And Jacob's anger was kindled against Rachel; and he said: 'Am I in Elohim's stead, who hath withheld from thee the fruit of the womb?'

2

ויחר־אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי אשר־מנע ממך פרי־בטן:

vai·yi·char·af ya·'a·kov be·ra·chel vai·yo·mer ha·ta·chat e·lo·him a·no·chi a·sher·ma·na mim·mech pe·ri·
va·ten.

2

ויחר־אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי אשר־מנע ממך פרי־בטן:

wayyīḥar-ʿāp ya^ʿāqōb bəraḥēl wayyō³mer ḥāṭāḥaṭ ʿēlōhīm ʿānōkī ʿāšer-māna^ʿ mimmēk pəri-bāṭen

2

εθυμωθη δε ιακωβ τη ραχηλ και ειπεν αυτη μη αντι θεου εγω ειμι ος εστερησεν σε καρπον κοιλιας

ethumōthē de iakōb tē rachēl kai eipen autē mē anti theou egō eimi os esterēsen se karpon koilias

* * * * *

3 And she said: 'Behold my maid Bilhah, go in unto her; that she may bear upon my knees, and I also may be builded up through her.'

3

ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על־ברכי ואבנה גם־אנכי ממנה:

vat·to·mer hin·neh a·ma·ti vil·hah bo e·lei·ha ve·te·led al·bir·kai ve·'ib·ba·neh gam·a·no·chi mim·men·nah.

3

ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על־ברכי ואבנה גם־אנכי ממנה:

wattō³mer hinne^h ʿāmātī bilhā^h bō³ ʿēle^ʿhā wəṭēlēḏ ʿal·birkay wə³ibbāne^h ḡam-ʿānōkī mimmēnā^h

3

ειπεν δε ραχηλ τω ιακωβ ιδου η παιδισκη μου βαλλα εισελθε προς αυτην και τεξεται επι των γονατων μου και τεκνοποιησομαι καγω εξ αυτης

eipen de rachēl tō iakōb idou ē paidiskē mou banga eiselthe pros autēn kai teẓetai epi tōn gonatōn mou kai teknopoiēsomai kagō eẓ autēs

* * * * *

4 And she gave him Bilhah her handmaid to wife; and Jacob went in unto her.

4

ותתן־לו את־בלהה שפחתה לאשה ויבא אליה יעקב:

vat·tit·ten·lov et·bil·hah shif·cha·tah le·'i·shah vai·ya·vo e·lei·ha ya·'a·kov.

4

וַתִּתֶּן־לוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב:

wattitten·lō 'et·bilhā^h šiphātā^h lə'isšā^h wayyābō 'ēle^yhā ya^cāqōb

4

και εδωκεν αυτω βαλλαν την παιδισκην αυτης αυτω γυναικα εισηλθεν δε προς αυτην ιακωβ

kai edōken autō bangan tēn paidiskēn autēs autō gunaika eisēlthen de pros autēn iakōb

* * * * *

5 And Bilhah conceived, and bore Jacob a son.

5

ותהר בלהה ותלד ליעקב בן:

vat·ta·har bil·hah vat·te·led le·ya·'a·kov ben.

5

וַתְּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן:

wattāhar bilhā^h wattēled ləya^cāqōb bēn

5

και συνελαβεν βαλλα η παιδισκη ραχηλ και ετεκεν τω ιακωβ υιον

kai sunelaben banga ē paidiskē rachēl kai eteken tō iakōb uion

* * * * *

6 And Rachel said: 'Elohim hath judged me, and hath also heard my voice, and hath given me a son.' Therefore called she his name Dan.

6

ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקלי ויתן-לי בן על-כן קראה שמו דן:

vat-to-mer ra-chel da-nan-ni e-lo-him ve-gam sha-ma be-ko-li vai-yit-ten-li ben al-ken ka-re-'ah she-mov dan.

6

ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקלי ויתן-לי בן על-כן קראה שמו דן:

wattómer rāḥēl dānānnî ʿēlōhîm wəgam šāmaʿ bəqōlî wayyitten-lî bēn ʿal-kēn qārāʰ šəmô dān

6

και ειπεν ραχηλ εκρινεν μοι ο θεος και επηκουσεν της φωνης μου και εδωκεν μοι υιον δια τουτο εκαλεσεν το ονομα αυτου δαν

kai eipen rachēl ekrinen moi o theos kai epēkousen tēs phōnēs mou kai edōken moi uion dia touto ekalesen to onoma autou dan

* * * * *

7 And Bilhah Rachel's handmaid conceived again, and bore Jacob a second son.

7

ותהר עוד ותלד בלהה שפחת רחל בן שני ליעקב:

vat-ta-har o-vd vat-te-led bil-hah shif-chat ra-chel ben she-ni le-ya-'a-kov.

7

ותהר עוד ותלד בלהה שפחת רחל בן שני ליעקב:

wattáhar ʿôḏ wattéled bilhāʰ šipḥat rāḥēl bēn šēnî ləyaʿāqōb

7

και συνελαβεν ετι βαλλα η παιδισκη ραχηλ και ετεκεν υιον δευτερον τω ιακωβ

kai sunelaben eti banga ē paidiskē rachēl kai eteken uion deuteron tō iakōb

* * * * *

8 And Rachel said: 'With mighty wrestlings have I wrestled with my sister, and have prevailed.' And she called his name Naphtali.

8

ותאמר רחל נפתולי אלהים נפתלתי עם-אחתי גם-יכלתי ותקרא שמו נפתלי:

vat-to-mer ra-chel naf-tu-lei e-lo-him nif-tal-ti im-a-cho-ti gam-ya-cho-le-ti vat-tik-ra she-mov naf-ta-li.

8

וַתֹּאמֶר רַחֵל נְפֹתוּלֵי אֱלֹהִים | נְפֹתְלֹתַי עִם־אֲחֹתִי גַם־יְכַלְתִּי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נַפְתָּלִי:

wattōmer rāhēl naḫtûlē ʿēlōhīm niḫtālī ʿim-ʾāḫōtī gam-yākōltī wattiqrā šəmô naḫtālī

8

και ειπεν ραχηλ συνελαβετο μοι ο θεος και συνανεστραφην τη αδελφη μου και ηδυνασθην και εκαλεσεν το ονομα αυτου νεφθαλι

kai eipen rachēl sunelabeto moi o theos kai sunanestraphēn tē adelphē mou kai ēdunasthēn kai ekalesen to onoma autou nephthali

* * * * *

9 When Leah saw that she had left off bearing, she took Zilpah her handmaid, and gave her to Jacob to wife.

9

וַתֵּרָא לֵאָה כִּי עָמְדָה מִלְדֹּת וַתִּקַּח אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחַתָּהּ וַתִּתֶּן אוֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה:

vat-te-re le-'ah ki a-me-dah mil-le-det vat-tik-kach et-zil-pah shif-cha-tah vat-tit-ten o-tah le-ya-'a-kov le-'i-shah.

9

וַתֵּרָא לֵאָה כִּי עָמְדָה מִלְדֹּת וַתִּקַּח אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחַתָּהּ וַתִּתֶּן אוֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה:

wattēre le'āh kī ʿāmdāh millēdet wattiqqah ʿet-zilpāh šiphātāh wattittēn ʾōtāh ləyaʿāqōb lə'iššāh

9

ειδεν δε λεια οτι εστη του τικτειν και ελαβεν ζελφαν την παιδισκιην αυτης και εδωκεν αυτην τω ιακωβ γυναικα

eiden de leia oti estē tou tiktein kai elaben zelphan tēn paidiskēn autēs kai edōken autēn tō iakōb gunaika

* * * * *

10 And Zilpah Leah's handmaid bore Jacob a son.

10

וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה לְיַעֲקֹב בֶּן:

vat-te-led zil-pah shif-chat le-'ah le-ya-'a-kov ben.

10

וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה לְיַעֲקֹב בֶּן:

wattēled zilpā^h šīpḥat lē^ʔā^h ləya^ʕāqōb bēn

10

εισηλθεν δε προς αυτην ιακωβ και συνελαβεν ζελφα η παιδισκη λειας και ετεκεν τω ιακωβ υιον

eisēlthen de pros autēn iakōb kai sunelaben zelpha ē paidiskē leias kai eteken tō iakōb uion

* * * * *

11 And Leah said: 'Fortune is come!' And she called his name Gad.

11

ותאמר לאה [כ= בגד] [ק= בא] [ק= גד] ותקרא את־שמו גַד:

vat-to-mer le-'ah [ch= be-gad] [k= ba] [k= gad] vat-tik-ra et-she-mov gad.

11

וַתֹּאמֶר לְאֵהָ (בְּגַד) [בָּא] [גַד] וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גַּד:

wattō^ʕmer lē^ʔā^h (bēgād) [bā^ʔ] [gād] wattiqrā^ʔ ʕet-šəmō gād

11

και ειπεν λεια εν τυχη και επωνομασεν το ονομα αυτου γαδ

kai eipen leia en tuchē kai epōnomasen to onoma autou gad

* * * * *

12 And Zilpah Leah's handmaid bore Jacob a second son.

12

ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב:

vat-te-led zil-pah shif-chat le-'ah ben she-ni le-ya-'a-kov.

12

וַתֵּלֶד זֶלְפָּה שְׁפַחַת לְאֵהָ בֶן שְׁנַי לְיַעֲקֹב:

wattēled zilpā^h šīpḥat lē^ʔā^h bēn šēnī ləya^ʕāqōb

12

και συνελαβεν ζελφα η παιδισκη λειας και ετεκεν επι τω ιακωβ υιον δευτερον

kai sunelaben zelpha ē paidiskē leias kai eteken eti tō iakōb uion deuteron

* * * * *

13 And Leah said: 'Happy am I! for the daughters will call me happy.' And she called his name Asher.

13

ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא את־שמו אשר:

vat-to-mer le-'ah be-'a-she-ri ki i-she-ru-ni ba-no-vt vat-tik-ra et-she-mov a-she-r.

13

וְתֹאמֶר לְאֵה בְאֲשֵׁרִי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְנֹת וְתִקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֲשֶׁר:

wattō^hmer lē^h bə^hošrî kî ^hiššerûnî bānôt wattiqrā^h ^heṭ-šə^hmô ^hāšēr

13

και ειπεν λεια μακαρια εγω οτι μακαριζουσιν με αι γυναικες και εκαλεσεν το ονομα αυτου ασηρ

kai eipen leia makaria egō oti makarizousin me ai gunaikes kai ekalesen to onoma autou asēr

* * * * *

14 And Reuben went in the days of wheat harvest, and found mandrakes in the field, and brought them unto his mother Leah. Then Rachel said to Leah: 'Give me, I pray thee, of thy son's mandrakes.'

14

וילך ראובן בימי קציר־חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל־לאה אמו ותאמר רחל אל־לאה תני־נא לי מדודאי בנג:

vai-ye-lech re-'u-ven bi-mei ke-tzir-chit-tim vai-yim-tza du-da-'im bas-sa-deh vai-ya-ve o-tam el-le-'ah im-mov
vat-to-mer ra-chel el-le-'ah te-ni-na li mid-du-da-'ei be-nech.

14

וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קְצִיר־חֲטִימִים וַיִּמְצָא דּוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־לֵאָה אִמּוֹ וְתֹאמֶר רַחֵל
אֶל־לֵאָה תְּנִי־נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֶג:

wayyēlek rə^hūbēn bîmē qəšîr-ḥittîm wayyimšā^h dū^hdā^him baśśāde^h wayyābē^h ^hōṭām ^hel-lē^hā^h ^himmō
wattō^hmer rāḥēl ^hel-lē^hā^h tēnî-nā^h lî middū^hdā^hē bēnēk

14

επορευθη δε ρουβην εν ημεραις θερισμου πυρων και ευρεν μηλα μανδραγορου εν τω αγρω και ηνεγκεν αυτα προς λειαν την μητερα αυτου ειπεν δε ραχηλ τη λεια δος μοι των μανδραγορων του υιου σου

eporeuthē de roubēn en ēmerais therismou purōn kai euren mēla mandragorou en tō agrō kai ēnegken auta pros
leian tēn mētera autou eipen de rachēl tē leia dos moi tōn mandragorōn tou uiou sou

* * * * *

15 And she said unto her: 'Is it a small matter that thou hast taken away my husband? and wouldest thou take away my son's mandrakes also?' And Rachel said: 'Therefore he shall lie with thee to-night for thy son's mandrakes.'

15

ותאמר לה המעט קחתך את-אישי ולקחת גם את-דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת
דודאי בנך:

vat-to·mer lah ham·'at kach·tech et-i·shi ve·la·ka·chat gam et-du·da·'ei be·ni vat-to·mer ra·chel la·chen
yish·kav im·mach hal·lay·lah ta·chat du·da·'ei ve·nech.

15

ותאמר לה המעט קחתך את-אישי ולקחת גם את-דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה
תחת דודאי בנך:

wattō³mer lāh hamə³at qahtēk³ ʔet-ʔišī wəlāqāḥaṭ gam ʔet-dūḏāʔē bəni wattō³mer rāḥēl lākēn yiškab ʕimmāk³
hallāylā^h tāḥaṭ dūḏāʔē bənēk

15

ειπεν δε λεια ουχ ικανον σοι οτι ελαβες τον ανδρα μου μη και τους μανδραγορας του υιου μου λημψη ειπεν δε
ραχηλ ουχ ουτως κοιμηθιτω μετα σου την νυκτα ταυτην αντι των μανδραγορων του υιου σου

eipen de leia ouch ikanon soi oti elabes ton andra mou mē kai tous mandragoras tou uiou mou lēmpsē eipen de
rachēl ouch outōs koimēthētō meta sou tēn nukta tautēn anti tōn mandragorōn tou uiou sou

* * * * *

16 And Jacob came from the field in the evening, and Leah went out to meet him, and said: 'Thou must come in unto me; for I have surely hired thee with my son's mandrakes.' And he lay with her that night.

16

ויבא יעקב מן-השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב
עמה בלילה הוא:

vai·ya·vo ya·'a·kov min·has·sa·deh ba·'e·rev vat·te·tze le·'ah lik·ra·tov vat·to·mer e·lai ta·vo·v ki sa·chor
se·char·ti·cha be·du·da·'ei be·ni vai·yish·kav im·mah bal·lay·lah hu.

16

ויבא יעקב מן-השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני
וישכב עמה בלילה הוא:

wayyābō³ ya³āqōb min·hasśāde^h bā³ereb wattēšē³ lēʔā^h liqrāʔtō wattō³mer ʔēlay tābō³ kī śākōr śəkartīkā³
bəḏūḏāʔē bəni wayyiškab ʕimmāh ballāylā^h hū³

16

εισηλθεν δε ιακωβ εξ αγρου εσπερας και εξηλθεν λεια εις συναντησιν αυτω και ειπεν προς με εισελευση σημερον μεμισθωμαι γαρ σε αντι των mandragorōn του υιου μου και εκοιμηθη μετ' αυτης την νυκτα εκεινην

eisēlthen de iakōb eġ agrou esperas kai eġēlthen leia eis sunantēsīn autō kai eipen pros me eiseleusē sēmeron memisthōmai gar se anti tōn mandragorōn tou uiou mou kai ekoimēthē met' autēs tēn nukta ekeinēn

* * * * *

17 And Elohim hearkened unto Leah, and she conceived, and bore Jacob a fifth son.

17

וישמע אלהים אל־לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי:

vai-yish·ma e·lo·him el-le·'ah vat-ta·har vat-te·led le-ya·'a·kov ben cha·mi·shi.

17

וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתְּהַר וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֶּן חַמִּישִׁי:

wayyišma^c ʿēlōhīm ʿel-lēʾā^h wattáhar wattéled ləyaʿāqōb bēn ḥāmīšī

17

και επηκουσεν ο θεος λειας και συλλαβουσα ετεκεν τω ιακωβ υιον πεμπτον

kai epēkousen o theos leias kai sungabousa eteken tō iakōb uion pempton

* * * * *

18 And Leah said: 'Elohim hath given me my hire, because I gave my handmaid to my husband. And she called his name Issachar.

18

ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר־נתתִי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר:

vat-to·mer le·'ah na·tan e·lo·him se·cha·ri a·sher-na·tat-ti shif·cha-ti le·'i·shi vat-tik·ra she·mov yis·sa·sh·char.

18

וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים שְׂכָרִי אֲשֶׁר־נָתַתִּי שִׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשָּׁשְׁכָר:

wattōmer lēʾā^h nātan ʿēlōhīm šəḵārī ʾāšer-nāṭattī šiphāṭī ləʾīšī wattiqrāʾ šəmō yiśśāšḵār

18

και ειπεν λεια εδωκεν ο θεος τον μισθον μου ανθ' ου εδωκα την παιδισκην μου τω ανδρι μου και εκαλεσεν το ονομα αυτου ισσαχαρ ο εστιν μισθος

kai eipen leia edōken o theos ton misthon mou anth' ou edōka tēn paidiskēn mou tō andri mou kai ekalesen to onoma autou issachar o estin misthos

* * * * *

19 And Leah conceived again, and bore a sixth son to Jacob.

19

ותהר עוד לאה ותלד בן־ששי ליעקב:

vat·ta·har o·vd le·'ah vat·te·led ben·shi·shi le·ya·'a·kov.

19

וְתָהָר עוֹד לְאֵה וְתֵלֵד בֶּן־שִׁשִׁי לְיַעֲקֹב:

wattáhar ʿôḏ lēʾāh wattēled bēn·šiššî lləyaʿāqōb

19

και συνελαβεν επι λεια και ετεκεν υιον εκτον τω ιακωβ

kai sunelaben eti leia kai eteken uion ekton tō iakōb

* * * * *

20 And Leah said: 'Elohim hath endowed me with a good dowry; now will my husband dwell with me, because I have borne him six sons.' And she called his name Zebulun.

20

ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב הפעם יזבלני אישי כי־ילדתי לו ששה בנים ותקרא את־שמו זבלון:

vat·to·mer le·'ah ze·va·da·ni e·lo·him o·ti ze·ved to·vv hap·pa·'am yiz·be·le·ni i·shi ki·ya·lad·ti lov shi·shah va·nim vat·tik·ra et·she·mov ze·vu·lun.

20

וְתֹאמֶר לְאֵה זְבַדְנִי אֱלֹהִים | אֵתִי זְבַד טוֹב הַפֶּעַם יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי־יִלְדֵתִי לוֹ שֵׁשָׁה בָנִים וְתִקְרָא אֶת־שְׁמוֹ זְבֻלוֹן:

wattōmer lēʾāh zəḇādānî ʿēlōhîm ʾōtî zēḇed ṭōb happáʿam yizbəlénî ʾišî kî·yālāḏtî lô šiššāh ḥānîm wattiqrāʾ ʿet·šəmə zəḇulûn

20

και ειπεν λεια δεδωρηται μοι ο θεος δωρον καλον εν τω νυν καιρω αιρετιει με ο ανηρ μου ετεκον γαρ αυτω υιους εξ και εκαλεσεν το ονομα αυτου ζαβουλων

kai eipen leia dedōrētai moi o theos dōron kalon en tō nun kairō airetiei me o anēr mou etekon gar autō uious eḡ kai ekalesen to onoma autou zabolōn

* * * * *

21 And afterwards she bore a daughter, and called her name Dinah.

21

ואחר ילדה בת ותקרא את־שמה דינה:

ve-'a-char ya-le-dah bat vat-tik-ra et-she-mah di-nah.

21

ואַחַר יִלְדָה בַּת וְתִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ דִּינָה:

wəʔaḥar yāldā^h baṭ wattiqrā^ʔ ʔeṭ-šəməh dīnā^h

21

και μετα τουτο ετεκεν θυγατερα και εκαλεσεν το ονομα αυτης δινα

kai meta touto eteken thugatera kai ekalesen to onoma autēs dina

* * * * *

22 And Elohim remembered Rachel, and Elohim hearkened to her, and opened her womb.

22

ויזכר אלהים את־רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את־רחמה:

vai-yiz-kor e-lo-him et-ra-chel vai-yish-ma e-lei-ha e-lo-him vai-yif-tach et-rach-mah.

22

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ:

wayyizkōr ʔēlōhīm ʔeṭ-rāḥēl wayyišma^c ʔēle^yhā ʔēlōhīm wayyipṭaḥ ʔeṭ-raḥmāh

22

εμνησθη δε ο θεος της ραχηλ και επηκουσεν αυτης ο θεος και ανεωξεν αυτης την μητραν

emnēsthē de o theos tēs rachēl kai epēkousen autēs o theos kai aneōξen autēs tēn mētran

* * * * *

23 And she conceived, and bore a son, and said: 'Elohim hath taken away my reproach.'

23

ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את־חרפתי:

vat-ta-har vat-te-led ben vat-to-mer a-saf e-lo-him et-cher-pa-ti.

23

וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר אֶסָּף אֱלֹהִים אֶת־חֶרְפָּתִי:

wattáhar wattéled bēn wattō'mer 'āsaḵ 'ēlōhîm 'et-ḥerpātî

23

και συλλαβουσα ετεκεν τω ιακωβ υιον ειπεν δε ραχηλ αφειλεν ο θεος μου το ονειδος

kai sungabousa eteken tō iakōb uion eipen de rachēl apheilen o theos mou to oneidos

* * * * *

24 And she called his name Joseph, saying: 'Yahowah add to me another son.'

24

וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יְהוָה לִי בֶן אַחֵר:

vat-tik-ra et-she-mov yo-v-sef le-mor yo-sef yhvh li ben a-cher.

24

וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יְהוָה לִי בֶן אַחֵר:

wattiqrā 'et-šəmō yōsēḵ lē'mōr yōsēḵ yhwḥ(ʿādōnāy) lî bēn 'aḥēr

24

και εκαλεσεν το ονομα αυτου ιωσηφ λεγουσα προσθετω ο θεος(יהוה) μοι υιον ετερον

kai ekalesen to onoma autou iōsēph legousa prosthetō o theos(yhvh) moi uion eteron

* * * * *

25 And it came to pass, when Rachel had borne Joseph, that Jacob said unto Laban: 'Send me away, that I may go unto mine own place, and to my country.'

25

וַיְהִי כַאֲשֶׁר יָלְדָה רַחֵל אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לְבָן שְׁלַחֲנִי וְאֶלְכָה אֶל־מְקוֹמִי וְלְאַרְצִי:

vay·hi ka·'a·sher ya·le·dah ra·chel et·yo·v·sef vai·yo·mer ya·'a·kov el·la·van shal·le·che·ni ve·'e·le·chah el·me·ko·v·mi u·le·'ar·tzi.

25

וַיְהִי כַאֲשֶׁר יָלְדָה רַחֵל אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לְבָן שְׁלַחֲנִי וְאֶלְכָה אֶל־מְקוֹמִי וְלְאַרְצִי:

wayəhî kaʿāšer yāldā^h rāḥēl 'et-yōsēḵ wayyō'mer ya'āqōḅ 'el-lābān šalləḥēnî wə'ēlkā^h 'el-məqômî ûlə'aršî

25

εγενετο δε ως ετεκεν ραχηλ τον ιωσηφ ειπεν ιακωβ τω λαβαν αποστειλον με ινα απελθω εις τον τοπον μου και εις την γην μου

egeneto de ōs eteken rachēl ton iōsēph eipen iakōb tō laban aposteilon me ina apelthō eis ton topon mou kai eis tēn gēn mou

* * * * *

26 Give me my wives and my children for whom I have served thee, and let me go; for thou knowest my service wherewith I have served thee.'

26

תנה את־נשי ואת־ילדי אשר עבדתי אתך בהן ואלכה כי אתה ידעת את־עבדתי אשר עבדתיך:

te·nah et·na·shai ve·'et·ye·la·dai a·sher a·vad·ti o·te·cha ba·hen ve·'e·le·chah ki at·tah ya·da'·ta et·a·vo·da·ti a·sher a·vad·ti·cha.

26

תָּנָה אֶת־נְשֵׁי וְאֶת־יְלָדָי אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אִתְּךָ בְּהֵן וְאֶלְכָה כִּי אֶתָּה יָדַעְתָּ אֶת־עַבְדְּתִי אֲשֶׁר עָבַדְתִּיךָ:

tənā^h 'et·nāšay wə'et·yəlāday 'āšer 'ābādī 'ōtkā bāhēn wə'elēkā^h kī 'attā^h yādā'·tā 'et·'ābōdātī 'āšer 'ābādīkā

26

αποδος τας γυναικας μου και τα παιδια περι ων δεδουλευκα σοι ινα απελθω συ γαρ γινωσκεις την δουλειαν ην δεδουλευκα σοι

apodos tas gunaikas mou kai ta paidia peri ōn dedouleuka soi ina apelthō su gar ginōskeis tēn douleian ēn dedouleuka soi

* * * * *

27 And Laban said unto him: 'If now I have found favour in thine eyes - I have observed the signs, and Yahowah hath blessed me for thy sake.'

27

ויאמר אליו לבן אִם־נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ נַחֲשֵׁתִי וַיְבָרַכְנִי יְהוָה בְּגַלְלֶךָ:

vai·yo·mer e·lav la·van im·na ma·tza·ti chen be·'ei·nei·cha ni·chash·ti vay·va·ra·che·ni yhvh big·la·le·cha.

27

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְבֶן אִם־נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ נַחֲשֵׁתִי וַיְבָרַכְנִי יְהוָה בְּגַלְלֶךָ:

vai·yo·mer e·lav la·van im·na ma·tza·ti chen be·'ei·nei·cha ni·chash·ti vay·va·ra·che·ni ha·shem big·la·le·cha.

27

ειπεν δε αυτω λαβαν ει ευρον χαριν εναντιον σου οιωμισαμην αν ευλογησεν γαρ με ο θεος(יהוה) τη ση εισοδω

eipen de autō laban ei euron charin enantion sou oiōnismēn an eulogēsen gar me o theos(yhvh) tē sē eisodō

* * * * *

28 And he said: 'Appoint me thy wages, and I will give it.'

28

וַיֹּאמֶר נִקְבָּה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתְנָה:

vai·yo·mar na·ke·vah se·cha·re·cha a·lai ve·'et·te·nah.

28

וַיֹּאמֶר נִקְבָּה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתְנָה:

wayyō'mar noqbā^h śəḵārḵā 'ālay wə'ettēnā^h

28

διαστειλον τον μισθον σου προς με και δωσω

diasteilon ton misthon sou pros me kai dōsō

* * * * *

29 And he said unto him: 'Thou knowest how I have served thee, and how thy cattle have fared with me.'

29

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאֵת אֲשֶׁר־הָיָה מִקְנֶךָ אֵתִי:

vai·yo·mer e·lav at·tah ya·da'ta et a·sher a·vad·ti·cha ve·'et a·sher·ha·yah mik·ne·cha it·ti.

29

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאֵת אֲשֶׁר־הָיָה מִקְנֶךָ אֵתִי:

wayyō'mer 'ēlāyw 'attā^h yādá'tā 'ēt 'āšer 'ābadtīḵā wə'ēt 'āšer·hāyā^h miqnəḵā 'ittî

29

ειπεν δε αυτω ιακωβ συ γινωσκεις α δεδουλευκα σοι και οσα ην κτηνη σου μετ' εμου

eipen de autō iakōb su ginōskeis a dedouleuka soi kai osa ēn ktēnē sou met' emou

* * * * *

30 For it was little which thou hadst before I came, and it hath increased abundantly; and Yahowah hath blessed thee whithersoever I turned. And now when shall I provide for mine own house also?'

30

כי מעט אשר־היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך יהוה אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם־אנכי לביתי:

ki me-'at a-sher-ha-yah le-cha le-fa-nai vai-yif-rotz la-rov vay-va-rech yhvh o-te-cha le-rag-li ve-'at-tah ma-tai e-'e-seh gam-a-no-chi le-vei-ti.

30

כִּי מְעַט אֲשֶׁר־הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ לְרֹב וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶתְּךָ לְרַגְלֵי וְעַתָּה מִתִּי אֶעֱשֶׂה גַם־אֲנֹכִי לְבֵיתִי:

kî mæ'at ʔăšer-hāyāḥ ləkā ləpānay wayyiprōš lārōb wayəḇārek yhwḥ(ʔādōnāy) ʔōtkā ləraglî wæ'attāḥ mātay ʔe'éseḥ gam-ʔānōkî ləḇêtî

30

μικρα γαρ ην οσα σοι ην εναντιον εμου και ηυξηθη εις πληθος και ηυλογησεν σε κυριος(יהוה) επι τω ποδι μου νυν ουν ποτε ποιησω καγω εμαυτω οικον

mikra gar ēn osa soi ēn enantion emou kai ēuξēthē eis plēthos kai ēulogēsēn se kurios(yhvh) epi tō podi mou nun oun pote poiēsō kagō emautō oikon

* * * * *

31 And he said: 'What shall I give thee?' And Jacob said: 'Thou shalt not give me aught; if thou wilt do this thing for me, I will again feed thy flock and keep it.

31

ויאמר מה אתן־לך ויאמר יעקב לא־תתן־לי מאומה אם־תעשה־לי הדבר הזה אשובה ארעה צאנך
אשמר:

vai-yo-mer mah et-ten-lach vai-yo-mer ya-'a-kov lo-tit-ten-li me-'u-mah im-ta-'a-seh-li had-da-var haz-zeh a-shu-vah er-'eh tzo-ne-cha esh-mor.

31

וַיֹּאמֶר מָה אֶתֶּן־לְךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא־תִתֶּן־לִי מְאוּמָה אִם־תַּעֲשֶׂה־לִּי הַדָּבָר הַזֶּה אָשׁוּבָה אֶרְעֶה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶשְׁמֹר:

wayyōmer māḥ ʔetten-lāk wayyōmer ya'āqōḇ lō-titten-lî mæ'ūmāḥ ʔim-tā'āseḥ-llî haddāḇār hazzeḥ ʔāšūḇāḥ ʔer'eh šōnəkā ʔešmōr

31

και ειπεν αυτω λαβαν τι σοι δωσω ειπεν δε αυτω ιακωβ ου δωσεις μοι ουθεν εαν ποιησης μοι το ρημα τουτο παλιν ποιμανω τα προβατα σου και φυλαξω

kai eipen autō laban ti soi dōsō eipen de autō iakōb ou dōseis moi outhen ean poiēsēs moi to rēma touto palin poimanō ta probata sou kai phulaxō

* * * * *

32 I will pass through all thy flock to-day, removing from thence every speckled and spotted one, and every dark one among the sheep, and the spotted and speckled among the goats; and of such shall be my hire.

32

אעבר בכל־צאנך היום הסר משם כל־שה נקד וטלוא וכל־שה־חום בכשבים וטלוא ונקד בעזים והיה
שכרי:

e·'e·vor be·chol·tzo·ne·cha hai·yo·vm ha·ser mi·sham kol·seh na·kod ve·ta·lu ve·chol·seh·chum bak·ke·sa·vim
ve·ta·lu ve·na·kod ba·'iz·zim ve·ha·yah se·cha·ri.

32

אֶעְבֵּר בְּכָל־צֹאנְךָ הַיּוֹם הַסֵּר מִשָּׁם כָּל־שֶׁה | נִקְדָּה וְטָלוּא וְכָל־שֶׁה־חֹמֶם בְּכִשְׂבִּים וְטָלוּא וְנִקְדָּה בְּעִזִּים
וְהָיָה שְׁכָרִי:

ʿeʿēbōr bəkol-šōnəḵā hayyôm hāsēr miššām kol-šeh nāqōd wəṭālūʿ wəkol-šeh-ḥûm bakkəšābîm wəṭālūʿ
wənaqōd bāʿizzîm wəhāyāʰ šəḵārî

32

παρελθατω παντα τα προβατα σου σημερον και διαχωρισον εκειθεν παν προβατον φαιον εν τοις αρνασιν και
παν διαλευκον και ραντον εν ταις αιξιν εσται μοι μισθος

parelthatō panta ta probata sou sēmeron kai diachōrison ekeithen pan probaton phaion en tois arnasin kai pan
dialeukon kai ranton en tais aiξin estai moi misthos

* * * * *

33 So shall my righteousness witness against me hereafter, when thou shalt come to look over my hire that is before thee: every one that is not speckled and spotted among the goats, and dark among the sheep, that if found with me shall be counted stolen.'

33

וענתה־בי צדקתי ביום מחר כי־תבוא על־שכרי לפניך כל אשר־איננו נקד וטלוא בעזים וחום בכשבים
גנוב הוא אתי:

ve·'a·ne·tah·bi tzid·ka·ti be·yo·vm ma·char ki·ta·vo·v al·se·cha·ri le·fa·nei·cha kol a·sher·ei·nen·nu na·kod
ve·ta·lu ba·'iz·zim ve·chum bak·ke·sa·vim ga·nuv hu it·ti.

33

וְעִנְתָה־בִּי צְדָקְתִּי בַיּוֹם מָחָר כִּי־תָבוֹא עַל־שְׁכָרִי לְפָנֶיךָ כֹּל אֲשֶׁר־אֵינָנוּ נִקְדָּה וְטָלוּא בְּעִזִּים וְחֹמֶם
בְּכִשְׂבִּים גָּנוּב הוּא אִתִּי:

wəʿāntāʰ-bî šidqāṭî bəyôm māḥār kî-tābōʿ ʿal-šəḵārî ləpāneʿḵā kōl ʿāšer-ʿēnennū nāqōd wəṭālūʿ bāʿizzîm
wəḥûm bakkəšābîm gānûb ḥûʿ itti

33

και επακουσεται μοι η δικαιοσυνη μου εν τη ημερα τη αυριον οτι εστιν ο μισθος μου ενωπιον σου παν ο εαν μη η ραντον και διαλευκον εν ταις αιζιν και φαιον εν τοις αρνασιν κεκλεμμενον εσται παρ' εμοι

kai epakousetai moi ē dikaiosunē mou en tē ēmera tē aurion oti estin o misthos mou enōpion sou pan o ean mē ē ranton kai dialeukon en tais aiζin kai phaion en tois arnasin keklemmenon estai par' emoi

* * * * *

34 And Laban said: 'Behold, would it might be according to thy word.'

34

ויאמר לבן הן לו יהי כדברך:

vai·yo·mer la·van hen lu ye·hi chid·va·re·cha.

34

וַיֹּאמֶר לְבָן הֵן לוֹ יְהִי כְּדִבְרֶךָ:

wayyōmer lābān hēn lū yəhī kīdbārēkā

34

ειπεν δε αυτω λαβαν εστω κατα το ρημα σου

eipen de autō laban estō kata to rēma sou

* * * * *

35 And he removed that day the he-goats that were streaked and spotted, and all the she-goats that were speckled and spotted, every one that had white in it, and all the dark ones among the sheep, and gave them into the hand of his sons.

35

ויסר ביום ההוא את־התישים העקדים והטלאים ואת כל־העזים הנקדות והטלאת כל אשר־לבן בו וכל־חום בכשבים ויתן ביד־בניו:

vai·ya·sar bai·yo·vm ha·hu et·hat·te·ya·shim ha·'a·kud·dim ve·hat·te·lu·'im ve·'et kol·ha·'iz·zim han·ne·kud·do·vt ve·hat·te·lu·'ot kol a·sher·la·van bov ve·chol·chum bak·ke·sa·vim vai·yit·ten be·yad·ba·nav.

35

וַיִּסֶר בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַתִּישִׁים הָעֻקְדִים וְהַטְּלָאִים וְאֵת כָּל־הָעִזִּים הַנִּקְדוֹת וְהַטְּלָאִת כֹּל אֲשֶׁר־לְבָן בּוֹ וְכָל־חֹם בְּכֹשֶׁבִים וַיִּתֵּן בְּיַד־בָּנָיו:

wayyāsar bayyôm hahû ʔet·hattəyāsîm hāʕāquddîm wəhattəlūʔim wəʔēt kol·hāʕizzîm hannəquddôt wəhattəlūʔôt kōl ʔāšer·lābān bô wəkol·ḥûm bakkəšābîm wayyittēn bəyad·bānāyw

35

και διεστειλεν εν τη ημερα εκεινη τους τραγους τους ραντους και τους διαλευκους και πασας τας αιγας τας ραντας και τας διαλευκους και παν ο ην λευκον εν αυτοις και παν ο ην φαιον εν τοις αρνασιν και εδωκεν δια χειρος των υιων αυτου

kai diesteilen en tē ēmera ekeinē tous tragous tous rantous kai tous dialeukous kai pasas tas aigas tas rantas kai tas dialeukous kai pan o ēn leukon en autois kai pan o ēn phaion en tois arnasin kai edōken dia cheiros tōn uiōn autou

* * * * *

36 And he set three days' journey betwixt himself and Jacob. And Jacob fed the rest of Laban's flocks.

36

וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב ויעקב רעה את־צאן לבן הנותרת:

vai·ya·sem de·rech she·lo·shet ya·mim bei·nov u·vein ya·'a·kov ve·ya·'a·kov ro·'eh et·tzon la·van han·no·v·ta·rot.

36

וַיִּשֶׂם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב רָעָה אֶת־צֹאן לְבֶן הַנּוֹתֵרֶת:

wayyāsēm dérek šəlōšet yāmîm bēnô ûbēn ya‘āqōb wəya‘āqōb rō^{eh} et-šōⁿ lābān hannōtārōt

36

και απεστησεν οδον τριων ημερων ανα μεσον αυτων και ανα μεσον ιακωβ ιακωβ δε εποιμαινεν τα προβατα λαβαν τα υπολειφθεντα

kai apestēsen odon triōn ēmerōn ana meson autōn kai ana meson iakōb iakōb de epoimainen ta probata laban ta upoleiphthenta

* * * * *

37 And Jacob took him rods of fresh poplar, and of the almond and of the plane-tree; and peeled white streaks in them, making the white appear which was in the rods.

37

ויקח־לוֹ יַעֲקֹב מִקֵּל לְבִנְהָ לַח וְלוֹז וְעֶרְמוֹן וַיַּפְצֵל בָּהֶן פְּצָלוֹת לְבִנְיֹת מַחֲשֵׁף הַלְּבָן אֲשֶׁר עַל־הַמְּקָלוֹת:

vai·yik·kach·lov ya·'a·kov mak·kal liv·neh lach ve·luz ve·'er·mo·vn vay·fa·tzel ba·hen pe·tza·lo·vt le·va·no·vt mach·sof hal·la·van a·sher al·ham·mak·lo·vt.

37

וַיִּקַּח־לוֹ יַעֲקֹב מִקֵּל לְבִנְיָה לַח וְלוֹז וְעֶרְמוֹן וַיַּפְצֵל בָּהֶן פְּצָלוֹת לְבִנְיֹת מַחֲשֵׁף הַלְּבָן אֲשֶׁר

עַל־הַמְּקָלוֹת:

wayyiqqāḥ-lô yaʿāqōb maqqal libne^h laḥ wəlûz wəʿermôn wayəpaššēl bāhēn pəšālôt ləbānôt maḥsōp
hallābān ʾāšer ʿal-hammaqlôt

37

ελαβεν δε εαυτω ιακωβ ραβδον στυρακινην χλωραν και καρυνην και πλατανου και ελεπισεν αυτας ιακωβ
λεπισματα λευκα περισυρων το χλωρον εφαινετο δε επι ταις ραβδοις το λευκον ο ελεπισεν ποικιλον

elaben de eautō iakōb rabdon sturakinēn chlōran kai karuinēn kai platanou kai elepisen autas iakōb lepismata
leuka perisurōn to chlōron ephaineto de epi tais rabdois to leukon o elepisen poikilon

* * * * *

38 And he set the rods which he had peeled over against the flocks in the gutters in the watering-troughs where the flocks came to drink; and they conceived when they came to drink.

38

ויצג את־המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים אשר תבאן הצאן לשותות לנכח הצאן ויחמנה בבאן
לשותות:

vai·ya·tzeḡ et·ham·mak·lo·vt a·sher pi·tzel ba·ro·ha·tim be·shi·ka·to·vt ham·ma·yim a·sher ta·vo·na ha·tzoṅ
lish·to·vt le·no·chach ha·tzoṅ vai·ye·cham·nah be·vo·'an lish·to·vt.

38

ויצג את־המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים אשר תבאן הצאן לשותות לנכח הצאן
ויחמנה בבאן לשותות:

wayyaššēḡ ʿet·hammaqlôt ʾāšer piššēl borōhāʾīm bəšiqāʾôt hammāyim ʾāšer tābōʿnā haššōʿn lištôt lənōkāḥ
haššōʿn wayyēḥāmnā^h bəbōʿān lištôt

38

και παρεθηκεν τας ραβδους ας ελεπισεν εν ταις ληνοις των ποτιστηριων του υδατος ινα ως αν ελθωσιν τα
προβατα πειν ενωπιον των ραβδων ελθοντων αυτων εις το πειν

kai parethēken tas rabdous as elepisen en tais lēnois tōn potistēriōn tou udatos ina ōs an elthōsin ta probata piein
enōpion tōn rabdōn elthontōn autōn eis to piein

* * * * *

39 And the flocks conceived at the sight of the rods, and the flocks brought forth streaked, speckled, and spotted.

39

ויחמו הצאן אל־המקלות ותלדן הצאן עקדים נקדים וטלאים:

vai·ye·che·mu ha·tzoṅ el·ham·mak·lo·vt vat·te·lad·na ha·tzoṅ a·kud·dim ne·kud·dim u·te·lu·'im.

וַיַּחֲמוּ הַצֹּאן אֶל־הַמִּקְלוֹת וַתִּלְדֹּן הַצֹּאן עֲקָדִים נְקָדִים וְטֹלְאִים:

wayyehēmû haṣṣōʿn ʿel-hammaqlōt wattēlādnā haṣṣōʿn ʿāquddîm nēquddîm ûtəlūʿîm

εγκισσησωσιν τα προβατα εις τας ραβδους και ετικτον τα προβατα διαλευκα και ποικιλα και σποδοειδη ραντα

egkissēsōsin ta probata eis tas rabdous kai etikton ta probata dialeuka kai poikila kai spodoeidē ranta

* * * * *

40 And Jacob separated the lambs - he also set the faces of the flocks toward the streaked and all the dark in the flock of Laban - and put his own droves apart, and put them not unto Laban's flock.

והכשבים הפריד יעקב ויתן פני הצאן אל־עקד וכל־חום בצאן לבן וישת־לו עדרים לבדו ולא שתם
על־צאן לבן:

ve·hak·ke·sa·vim hif·rid ya·'a·kov vai·yit·ten pe·nei ha·tzon el·a·kod ve·chol·chum be·tzon la·van vai·ya·shet·lov a·da·rim le·vad·dov ve·lo sha·tam al·tzon la·van.

והכְּשָׁבִים הִפְרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי הַצֹּאן אֶל־עֲקָד וְכָל־חֹם בְּצֹאן לְבָן וַיִּשֶׁת־לוֹ עֲדָרִים לְבָדּוֹ וְלֹא
שָׁתָם עַל־צֹאן לְבָן:

wəhakkəšābîm hiṣrîd yaʿāqōb wayyittēn pənē haṣṣōʿn ʿel-ʿāqōd wəkol·hūm bəṣōʿn lābān wayyāšet·lō ʿādārîm ləbaddō wəlōʿ šātām ʿal-šōʿn lābān

τους δε αμνους διεστειλεν ιακωβ και εστησεν εναντιον των προβατων κριον διαλευκον και παν ποικιλον εν τοις
αμνοις και διεχωρισεν εαυτω ποιμνια καθ' εαυτον και ουκ εμιξεν αυτα εις τα προβατα λαβαν

tous de amnous diesteilen iakōb kai estēsen enantion tōn probatōn krion dialeukon kai pan poikilon en tois
amnois kai diechōrisen eautō poimnia kath' eauton kai ouk emiξen auta eis ta probata laban

* * * * *

41 And it came to pass, whensoever the stronger of the flock did conceive, that Jacob laid the rods before the eyes of the flock in the gutters, that they might conceive among the rods;

והיה בכל־יחם הצאן המקשרות ושם יעקב את־המקלות לעיני הצאן ברהטים ליחמנה במקלות:

ve·ha·yah be·chol·ya·chem ha·tzon ham·ku·sha·ro·vt ve·sam ya·'a·kov et·ham·mak·lo·vt le·'ei·nei ha·tzon ba·ro·ha·tim le·yach·men·nah bam·mak·lo·vt.

41

וְהָיָה בְּכָל־יַחֲמֹס הַצֹּאן הַמְּקֻשָּׁרוֹת וְשֵׁם יַעֲקֹב אֶת־הַמְּקֻלוֹת לְעֵינָי הַצֹּאן בְּרֵהֻטִים לְיַחֲמֹנָה בַּמְּקֻלוֹת:

wəhāyā^h bəkol-yahēm haṣṣōⁿ haməquššārōt wəsām ya^ʿāqōb ʿet-hammaqlōt lə^ʿênê haṣṣōⁿ borōhāṭīm
ləyahmēnnā^h bammaqlōt

41

εγενετο δε εν τω καιρω ω ενεκισσησεν τα προβατα εν γαστρι λαμβανοντα εθηκεν ιακωβ τας ραβδους εναντιον των προβατων εν ταις ληνοις του εγκισσησαι αυτα κατα τας ραβδους

egeneto de en tō kairō ō enekissēsēn ta probata en gastri lambanonta ethēken iakōb tas rabdous enantion tōn probatōn en tais lēnois tou egkissēsai auta kata tas rabdous

* * * * *

42 but when the flock were feeble, he put them not in; so the feebler were Laban's, and the stronger Jacob's.

42

ובהעטיף הצאן לא ישים והיה העטפים ללבן והקשרים ליעקב:

u·ve·ha·'a·tif ha·tzon lo ya·sim ve·ha·yah ha·'a·tu·fim le·la·van ve·hak·ke·shu·rim le·ya·'a·kov.

42

וּבְהַעֲטִיף הַצֹּאן לֹא יִשִּׂים וְהָיָה הָעֵטְפִים לְלֶבֶן וְהַקְּשָׁרִים לְיַעֲקֹב:

ûbəha^ʿāṭîp haṣṣōⁿ lō^ʾ yāsîm wəhāyā^h hā^ʿāṭûpîm ləlābān wəhaqqəšûrîm ləya^ʿāqōb

42

ηνικα δ' αν ετεκον τα προβατα ουκ ετιθει εγενετο δε τα ασημα του λαβαν τα δε επισημα του ιακωβ

ēnika d' an etekon ta probata ouk etithei egeneto de ta asēma tou laban ta de episēma tou iakōb

* * * * *

43 And the man increased exceedingly, and had large flocks, and maid-servants and men-servants, and camels and asses.

43

ויפרץ האיש מאד מאד ויהי־לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים:

vai·yif·rotz ha·'ish me·'od me·'od vay·hi·lov tzon rab·bo·vt u·she·fa·cho·vt va·'a·va·dim u·ge·mal·lim
va·cha·mo·rim.

43

וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מֵאֵד מֵאֵד וַיְהִי־לּוֹ צֹאן רְבֹת וּשְׂפָחוֹת וְעֲבָדִים וְגַמְלִים וְחֲמֹרִים:

wayyiprōš hā'îš mē'ōd mē'ōd wayəhî-lô šō'n rabbōt ūšəpāhōt wa'ābādîm ūgəmallîm waḥāmōrîm

43

και εϋλουτησεν ο ανθρωπος σφοδρα σφοδρα και εγενετο αυτω κτηνη πολλα και βοες και παιδες και παιδισκαι και καμηλοι και ονοι

kai eploutēsen o anthrōpos sphodra sphodra kai egeneto autō ktēnē ponga kai boes kai paides kai paidiskai kai kamēloi kai onoi

* * * * *

GENESIS 31

1 And he heard the words of Laban's sons, saying: 'Jacob hath taken away all that was our father's; and of that which was our father's hath he gotten all this wealth.'

1

וישמע את־דברי בני־לבן לאמר לקח יעקב את כל־אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל־הכבד הזה:

vai-yish-ma et-div-rei ve-nei-la-van le-mor la-kach ya-'a-kov et kol-a-she le-'a-vi-nu u-me-'a-she le-'a-vi-nu a-sah et kol-hak-ka-vod haz-zeh.

1

וַיִּשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי בְנֵי־לְבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת כָּל־אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֶת כָּל־הַכְּבֹד הַזֶּה:

wayyišma' ʿet-dibrê bənê-lābān lē'mōr lāqaḥ ya'āqōb ʿēt kol-ʾāšer lə'ābīnū ūmē'āšer lə'ābīnū ʿāśā^h ʿēt kol-hakkābōd hazze^h

1

ηκουσεν δε ιακωβ τα ρηματα των υιων λαβαν λεγοντων ειληφεν ιακωβ παντα τα του πατρος ημων και εκ των του πατρος ημων πεποιηκεν πασαν την δοξαν ταυτην

ēkousen de iakōb ta rēmata tōn uiōn laban legontōn eilēphen iakōb panta ta tou patros ēmōn kai ek tōn tou patros ēmōn pepoiēken pasan tēn doḡan tautēn

* * * * *

2 And Jacob beheld the countenance of Laban, and, behold, it was not toward him as beforetime.

2

וירא יעקב את־פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום:

vai-yar ya-'a-kov et-pe-nei la-van ve-hin-neh ei-nen-nu im-mov kit-mo-vl shil-sho-vm.

2

וַיֵּרָא יַעֲקֹב אֶת־פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינָנו עִמּוֹ כְּתַמּוֹל שְׁלֹשׁוֹם:

wayyar² ya²aqōb² ²et-pənê lābān wəhinnē^h ²ênennû ²immô kiṭmôl šilšôm

2

και ειδεν ιακωβ το προσωπον του λαβαν και ιδου ουκ ην προς αυτον ως εχθες και τριτην ημεραν

kai eiden iakōb to prosōpon tou laban kai idou ouk ēn pros auton ōs echthes kai tritēn ēmeran

* * * * *

3 And Yahowah said unto Jacob: 'Return unto the land of thy fathers, and to thy kindred; and I will be with thee.'

3

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵהִיָּה עִמָּךְ:

vai-yo-mer yhv^h el-ya-'a-kov shuv el-e-retz a-vo-v-tei-cha u-le-mo-v-lad-te-cha ve-'eh-yeh im-mach.

3

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵהִיָּה עִמָּךְ:

wayyō²mer yhw^h(²ādōnāy) ²el-ya²aqōb² šûb² ²el-²éres² ²ābōte²kā ûlēmōlad²tékā wə²ēhye^h ²immāk

3

ειπεν δε κυριος(יהוה) προς ιακωβ αποστρεφου εις την γην του πατρος σου και εις την γενεαν σου και εσομαι μετα σου

eipen de kurios(yhv^h) pros iakōb apostrephou eis tēn gēn tou patros sou kai eis tēn genean sou kai esomai meta sou

* * * * *

4 And Jacob sent and called Rachel and Leah to the field unto his flock,

4

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלֵאָה הַשְּׂדֵה אֶל־צֹאֲנוֹ:

vai-yish-lach ya-'a-kov vai-yik-ra le-ra-chel u-le-le-'ah has-sa-deh el-tzo-nov.

4

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלֵאָה הַשְּׂדֵה אֶל־צֹאֲנוֹ:

wayyishlah ya²aqōb² wayyiqrā² lərahēl² ûlēlē²ā^h hasśāde^h ²el-šō²nō

4

αποστεilas δε ιακωβ εκαλεσεν ραχηλ και λειαν εις το πεδιον ου τα ποιμνια

aposteilas de iakōb ekalesen rachēl kai leian eis to pedion ou ta poimnia

* * * * *

5 and said unto them: 'I see your father's countenance, that it is not toward me as beforetime; but the Elohei of my father hath been with me.

5

ויאמר להן ראה אנכי את־פני אביכן כי־איננו אלי כתמל שלשם ואלהי אבי היה עמדי:

vai·yo·mer la·hen ro·'eh a·no·chi et·pe·nei a·vi·chen ki·ei·nen·nu e·lai kit·mol shil·shom ve·lo·hei a·vi ha·yah im·ma·di.

5

ויאמר להן ראה אנכי את־פני אביכן כי־איננו אלי כתמל שלשם ואלהי אבי היה עמדי:

wayyōmer lāhen rō^{eh} ʾānōkî ʾet·pānē ʾābîken kî·ʾēnēnnū ʾēlay kitmōl šilšōm wēlōhē ʾābî hāyā^h ʿimmādî

5

και ειπεν αυταις ορω εγω το προσωπον του πατρος υμων οτι ουκ εστιν προς εμου ως εχθες και τριτην ημεραν ο δε θεος του πατρος μου ην μετ' εμου

kai eipen autais orō egō to prosōpon tou patros umōn oti ouk estin pros emou ōs echthes kai tritēn ēmeran o de theos tou patros mou ēn met' emou

* * * * *

6 And ye know that with all my power I have served your father.

6

ואתנה ידעתן כי בכל־כחי עבדתי את־אביכן:

ve·'at·te·nah ye·da'·ten ki be·chol·ko·chi a·vad·ti et·a·vi·chen.

6

ואתנה ידעתן כי בכל־כחי עבדתי את־אביכן:

wəʾattēnā^h yəda^ten kî bəkol·kōhî ʿābadtî ʾet·ʾābîken

6

αι αυται δε οιδατε οτι εν παση τη ισχυι μου δεδουλευκα τω πατρι υμων

kai autai de oidate oti en pasē tē ischui mou dedouleuka tō patri umōn

* * * * *

7 And your father hath mocked me, and changed my wages ten times; but Elohim suffered him not to hurt me.

7

ואביכן התל בי והחלפ את־משכרתי עשרת מנים ולא־נתנו אלהים להרע עמדי:

va·'a·vi·chen he·tel bi ve·he·che·lif et·mas·kur·ti a·se·ret mo·nim ve·lo·ne·ta·nov e·lo·him le·ha·ra im·ma·di.

7

וְאָבִיכֶן הִתֵּל בִּי וְהִחְלֵף אֶת־מִשְׁכַּרְתִּי עֶשְׂרֵת מִנִּים וְלֹא־נָתַנּוּ אֱלֹהִים לְהָרַע עַמְדִּי:

wa'ābīken hētel bī wəheḥēlīp 'et-maškurtī 'āšeret mōnīm wəlō³-nəṭānō 'ēlōhīm ləhāra^c 'immādī

7

ο δε πατηρ υμων παρεκρουσατο με και ηλλαξεν τον μισθον μου των δεκα αμνων και ουκ εδωκεν αυτω ο θεος
κακοποιησαι με

o de patēr umōn parekrousato me kai ēngaxēn ton misthon mou tōn deka amnōn kai ouk edōken autō o theos
kakopoiēsai me

* * * * *

8 If he said thus: The speckled shall be thy wages; then all the flock bore speckled; and if he said thus: The streaked shall be thy wages; then bore all the flock streaked.

8

אם־כֹּה יאמר נקדים יהיה שכרך וילדו כל־הצאן נקדים ואם־כֹּה יאמר עקדים יהיה שכרך וילדו
כל־הצאן עקדים:

im-koh yo·mar ne·kud·dim yih·yeh se·cha·re·cha ve·ya·le·du chol·ha·tzon ne·kud·dim ve·'im-koh yo·mar
a·kud·dim yih·yeh se·cha·re·cha ve·ya·le·du chol·ha·tzon a·kud·dim.

8

אִם־כֹּה יאֲמַר נִקְדִּים יִהְיֶה שְׁכָרְךָ וְיִלְדוּ כָּל־הַצֹּאֵן נִקְדִּים וְאִם־כֹּה יאֲמַר עִקְדִּים יִהְיֶה שְׁכָרְךָ וְיִלְדוּ
כָּל־הַצֹּאֵן עִקְדִּים:

'im-kō^h yō³mar nəquddīm yihye^h śəkāreḱā wəyāldū kol-haššōⁿ nəquddīm wə'im-kō^h yō³mar 'āquddīm
yihye^h śəkāreḱā wəyāldū kol-haššōⁿ 'āquddīm

8

εαν ουτως ειπη τα ποικιλα εσται σου μισθος και τεξεται παντα τα προβατα ποικιλα εαν δε ειπη τα λευκα εσται
σου μισθος και τεξεται παντα τα προβατα λευκα

ean outōs eipē ta poikila estai sou misthos kai teçetai panta ta probata poikila ean de eipē ta leuka estai sou misthos kai teçetai panta ta probata leuka

* * * * *

9 Thus Elohim hath taken away the cattle of your father, and given them to me.

9

ויצל אלהים את־מקנה אביכם ויתן־לי:

vai·ya·tzēl e·lo·him et·mik·neh a·vi·chem vai·yit·ten·li.

9

וַיִּצֵל אֱלֹהִים אֶת־מִקְנֵה אָבִיכֶם וַיִּתֶּן־לִי:

wayyaṣṣēl ʔēlōhîm ʔet·miqnē^h ʔābîkēm wayyitten·lî

9

και αφειλατο ο θεος παντα τα κτηνη του πατρος υμων και εδωκεν μοι αυτα

kai apheilato o theos panta ta ktēnē tou patros umōn kai edōken moi auta

* * * * *

10 And it came to pass at the time that the flock conceived, that I lifted up mine eyes, and saw in a dream, and, behold, the he-goats which leaped upon the flock were streaked, speckled, and grizzled.

10

ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני וארא בחלום והנה העתדים העלים על־הצאן עקדים נקדים וברדים:

vay·hi be·'et ya·chem ha·tzon va·'es·sa ei·nai va·'e·re ba·cha·lo·vm ve·hin·neh ha·'at·tu·dim ha·'o·lim al·ha·tzon a·kud·dim ne·kud·dim u·ve·rud·dim.

10

וַיְהִי בְעֵת יַחַם הַצֹּאן וַאֲשָׂא עֵינַי וַאֲרָא בַחֲלוֹם וְהִנֵּה הָעֵתְדִים הָעֲלִים עַל־הַצֹּאן עֲקָדִים נִקְדָּים וּבְרָדִים:

wayəhî bə'ēt yaḥēm haṣṣōⁿ wā'ēsā^ʔ ʿēnay wā'ēre^ʔ baḥālōm wəhinne^h hā'attūdîm hā'ōlîm ʿal·haṣṣōⁿ ʿāquddîm nəquddîm ūbəruddîm

10

και εγενετο ηνικα ενεκισσων τα προβατα και ειδον τοις οφθαλμοις αυτα εν τω υπνω και ιδου οι τραγοι και οι κριοι αναβαινοντες ησαν επι τα προβατα και τας αιγας διαλευκοι και ποικιλοι και σποδοειδεις ραντοι

kai egeneto ēnika enekissōn ta probata kai eidon tois ophthalmois auta en tō upnō kai idou oi tragoi kai oi krioi anabainontes ēsan epi ta probata kai tas aigas dialeukoi kai poikiloi kai spodoeideis rantoi

* * * * *

11 And the messenger of Elohim said unto me in the dream: Jacob; and I said: Here am I.

11

ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני:

vai·yo·mer e·lai mal·'ach ha·'e·lo·him ba·cha·lo·vm ya·'a·kov va·'o·mar hin·ne·ni.

11

וַיֹּאמֶר אֵלַי מַלְאָךְ הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וַאֲמַר הִנְנִי:

wayyōmer ʿēlay malʾak̄ hāʿēlōhīm baḥālôm yaʿāqōb wāʾōmar hinnēnī

11

και ειπεν μοι ο αγγελος του θεου καθ' υπνον ιακωβ εγω δε ειπα τι εστιν

kai eipen moi o aggelos tou theou kath' upon iakōb egō de eipa ti estin

* * * * *

12 And he said: Lift up now thine eyes, and see, all the he-goats which leap upon the flock are streaked, speckled, and grizzled; for I have seen all that Laban doeth unto thee.

12

ויאמר שאנא עיניך וראה כל־העתדים העלים על־הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל־אשר לבן עשה לך:

vai·yo·mer sa·na ei·nei·cha u·re·'eh kol·ha·'at·tu·dim ha·'o·lim al·ha·tzon a·kud·dim ne·kud·dim u·ve·rud·dim ki ra·'i·ti et kol·a·sher la·van o·seh lach.

12

וַיֹּאמֶר שְׂאֲנָא עֵינֶיךָ וְרֹאֵה כָּל־הָעֲתָדִים הָעֲלִים עַל־הַצֹּאֵן עֵקֻדִים נִקְוּדִים וּבְרֻדִים כִּי רָאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לָבָן עָשָׂה לְךָ:

wayyōmer śāʾ-nā ʿēneyk̄ā ûrəʿēh kol-hāʿattūdīm hāʿōlīm ʿal-haṣṣōʾn ʿāquddīm nəquddīm ûbəruddīm kī rāʾîṭī ʿēt kol-ʾāšer lābān ʿōśēh llāk

12

και ειπεν αναβλεψον τοις οφθαλμοις σου και ιδε τους τραγους και τους κριους αναβαινοντας επι τα προβατα και τας αιγας διαλευκους και ποικιλους και σποδοειδεις ραντους εωρακα γαρ οσα σοι λαβαν ποιει

kai eipen anablepson tois ophthalmois sou kai ide tous tragous kai tous krious anabainontas epi ta probata kai tas aigas dialeukous kai poikilous kai spodoeideis rantous eōraka gar osa soi laban poiei

* * * * *

13 I am the El of Beth-el, where thou didst anoint a pillar, where thou didst vow a vow unto Me. Now arise, get thee out from this land, and return unto the land of thy nativity.'

13

אנכי האל בית־אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן־הארץ הזאת ושוב אל־ארץ מולדתך:

a·no·chi ha·'el beit-el a·sher ma·shach·ta sham ma·tze·vah a·sher na·dar·ta li sham ne·der at·tah kum tze min·ha·'a·retz haz·zot ve·shuv el·e·retz mo·v·lad·te·cha.

13

אֲנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מְשַׁחְתָּ שָׁם מִצְבָּה אֲשֶׁר נִדְרַתָּ לִּי שֵׁם נִדְרָה עֲתָה קוּם צֵא מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־אֶרֶץ מוֹלַדְתְּךָ:

ʿānōkî hāʿēl bêt-ʿēl ʿāšer māšāḥtā ššām maššēbā^h ʿāšer nādārtā llî šām néder ʿattā^h qûm šēʿ min-hāʿāreš hazzōʿt wəšûb ʿel-ʿéreš mōladtēkā

13

εγω ειμι ο θεος ο οφθεις σοι εν τοπω θεου ου ηλειψας μοι εκει στηλην και ηυξω μοι εκει ευχην νυν ουν αναστηθι και εξελθε εκ της γης ταυτης και απελθε εις την γην της γενεσεως σου και εσομαι μετα σου

egō eimi o theos o ophtheis soi en topō theou ou ēleipsas moi ekei stēlēn kai ēuξō moi ekei euchēn nun oun anastēthi kai ezelthe ek tēs gēs tautēs kai apelthe eis tēn gēn tēs geneseōs sou kai esomai meta sou

* * * * *

14 And Rachel and Leah answered and said unto him: 'Is there yet any portion or inheritance for us in our father's house?'

14

ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו:

vat·ta·'an ra·chel ve·le·'ah vat·to·mar·nah lov ha·'o·vd la·nu che·lek ve·na·cha·lah be·veit a·vi·nu.

14

וְתַעַן רַחֵל וְלֵאָה וְתֹאמַרְנָה לוֹ הֲעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחְלָה בְּבַיִת אָבִינוּ:

wattáʿan rāḥēl wələʿā^h wattōʿmárnā^h lô haʿôd lānû ḥēleq wənaḥālā^h bəbêt ʿābīnû

14

και αποκριθεισα ραχηλ και λεια ειπαν αυτω μη εστιν ημιν επι μερις η κληρονομια εν τω οικω του πατρος ημων

kai apokritheisa rachēl kai leia eipan autō mē estin ēmin eti meris ē klēronomia en tō oikō tou patros ēmōn

* * * * *

15 Are we not accounted by him strangers? for he hath sold us, and hath also quite devoured our price.

15

הלוא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם־אכול את־כספנו:

ha·lo·v na·che·ri·yo·vt nech·shav·nu lov ki me·cha·ra·nu vai·yo·chal gam·a·cho·vl et·kas·pe·nu.

15

הֲלוֹא נִכְרִיּוֹת נִחְשָׁבְנוּ לוֹ כִּי מְכָרְנוּ וַיֹּאכַל גַּם־אֶכּוֹל אֶת־כֶּסֶפְנוּ:

hālôʾ nokriyyôṭ neḥšábnû lô kî məkārānû wayyôʾkal gam-ʾākôl ʾet-kaspénû

15

ουχ ὡς αἰ ἀλλοτρίαι λελογισμεθα αὐτῷ πεπρακεν γὰρ ἡμᾶς καὶ κατεφαγεν καταβρωσεὶ τὸ ἀργυρίον ἡμῶν

ouch ōs ai angotriai lelogismetha autō pepraken gar ēmas kai katephagen katabrōsei to argurion ēmōn

* * * * *

16 For all the riches which Elohim hath taken away from our father, that is ours and our children's. Now then, whatsoever Elohim hath said unto thee, do.'

16

כי כל־העשר אשר הציל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה:

ki chol·ha·'o·sher a·sher hi·tzil e·lo·him me·'a·vi·nu la·nu hu u·le·va·nei·nu ve·'at·tah kol a·sher a·mar e·lo·him e·lei·cha a·seh.

16

כִּי כָל־הָעֶשֶׂר אֲשֶׁר הִצִּיל אֱלֹהִים מֵאֲבִינוּ לָנוּ הוּא וְלִבְנֵינוּ וְעַתָּה כֹּל אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה:

kî kol·hā'ôšer ʾāšer hiššil ʾēlōhîm mēʾābînû lānû hûʾ ûləḅānénû wəʿattā^h kōl ʾāšer ʾāmar ʾēleʾkā^h

16

παντα τον πλουτον και την δοξαν ην αφειλατο ο θεος του πατρος ημων ημιν εσται και τοις τεκνοις ημων νυν ουν οσα ειρηκεν σοι ο θεος ποιει

panta ton plouton kai tēn doḡan ēn apheilato o theos tou patros ēmōn ēmin estai kai tois teknois ēmōn nun oun osa eirēken soi o theos poiei

* * * * *

17 Then Jacob rose up, and set his sons and his wives upon the camels;

17

ויקם יעקב וישא את־בניו ואת־נשיו על־הגמלים:

vai·ya·kam ya·'a·kov vai·yis·sa et·ba·nav ve·'et·na·shav al·hag·ge·mal·lim.

17

וַיִּקָּם יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־נָשָׁיו עַל־הַגָּמְלִים:

wayyāqom ya‘āqōb wayyiśśā’ ʔet·bānāyw wəʔet·nāšāyw ʿal·haggəmallim

17

αναστας δε ιακωβ ελαβεν τας γυναικας αυτου και τα παιδια αυτου επι τας καμηλους

anastas de iakōb elaben tas gunaikas autou kai ta paidia autou epi tas kamēlous

* * * * *

18 and he carried away all his cattle, and all his substance which he had gathered, the cattle of his getting, which he had gathered in Paddan-aram, to go to Isaac his father unto the land of Canaan.

18

וינהג את־כל־מקנהו ואת־כל־רכשו אשר רכש מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם לבוא אל־יצחק אביו
ארצה כנען:

vai·yin·hag et·kol·mik·ne·hu ve·'et·kol·re·chu·shov a·sher ra·chash mik·neh kin·ya·nov a·sher ra·chash
be·fad·dan a·ram la·vo·v el·yitz·chak a·viv ar·tzah ke·na·'an.

18

וַיִּנְהַג אֶת־כָּל־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־רְכֻשׁוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ מִקְנֵה קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפַדְן אֲרָם לָבוֹא אֶל־יִצְחָק אָבִיו אֶרְצָה כְּנַעַן:

wayyinhaḡ ʔet·kol·miqnēhû wəʔet·kol·rəḵūšô ʔāšer rāḵāš miqnē^h qinyānô ʔāšer rāḵaš bəpaddan ʔārām lābôʔ
ʔel·yiṣḥāq ʔābîw ʔarṣā^h kənāʿan

18

και απηγαγεν παντα τα υπαρχοντα αυτου και πασαν την αποσκευην αυτου ην περιεποιησατο εν τη μεσοποταμια
και παντα τα αυτου απελθειν προς ισαακ τον πατερα αυτου εις γην χανααν

kai apēgagen panta ta uparchonta autou kai pasan tēn aposkeuēn autou ēn periepoiēsato en tē mesopotamia kai
panta ta autou apelthein pros isaak ton patera autou eis gēn chanaan

* * * * *

19 Now Laban was gone to shear his sheep. And Rachel stole the teraphim that were her father's.

19

ולבן הלך לגזז את־צאנו ותגנב רחל את־התרפים אשר לאביה:

ve·la·van ha·lach lig·zoz et·tzo·nov vat·tig·nov ra·chel et·hat·te·ra·fim a·sher le·'a·vi·ha.

19

וְלִבְנֵי הַלֵּךְ לְגַזֵּז אֶת־צֹאנֵינוּ וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת־הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ:

wəlāḇān hālak liḡzōz ʿet-šōʿnô wattignōḇ rāḥēl ʿet-hattərāpîm ʿăšer ləʿābîhā

19

λαβαν δε ωχετο κειραι τα προβατα αυτου εκλεψεν δε ραχηλ τα ειδωλα του πατρος αυτης

laban de ōcheto keirai ta probata autou eklepsen de rachēl ta eidōla tou patros autēs

* * * * *

20 And Jacob outwitted Laban the Aramean, in that he told him not that he fled.

20

ויגנב יעקב את־לב לבן הארמי על־בלי הגיד לו כי ברח הוא:

vai·yig·nov ya·'a·kov et·lev la·van ha·'a·ram·mi al·be·li hig·gid lov ki vo·re·ach hu.

20

וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לְבִן הָאֲרָמִי עַל־בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בָרַח הוּא:

wayyignōḇ yaʿāqōḇ ʿet-lēḇ lāḇān hāʿārammî ʿal-bəlî higgîd lô kî bōrēʰ hūʿ

20

εκρυσεν δε ιακωβ λαβαν τον συρον του μη αναγγελαι αυτω οτι αποδιδρασκει

ekrupsen de iakōḇ laban ton suron tou mē anaggeilai autō oti apodidraskei

* * * * *

21 So he fled with all that he had; and he rose up, and passed over the River, and set his face toward the mountain of Gilead.

21

ויברח הוא וכל־אשר־לו ויקם ויעבר את־הנהר וישם את־פניו הר הגלעד:

vai·yiv·rach hu ve·chol·a·sher·lov vai·ya·kam vai·ya·'a·vor et·han·na·har vai·ya·sem et·pa·nav har hag·gil·'ad.

21

וַיִּבְרַח הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקָּם וַיַּעֲבֹר אֶת־הַנְּהַר וַיִּשֶׂם אֶת־פְּנָיו הַר הַגְּלֵעַד:

wayyibraḥ hū' wəkol-ʔāšer-lô wayyāqom wayyaʿābōr ʔet-hannāhār wayyāsem ʔet-pānāyw har haggilʿād

21

και απεδρα αυτος και παντα τα αυτου και διεβη τον ποταμον και ωρμησεν εις το ορος γαλααδ

kai apedra autos kai panta ta autou kai diebē ton potamon kai ōrmēsen eis to oros galaad

* * * * *

22 And it was told Laban on the third day that Jacob was fled.

22

ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב:

vai-yug-gad le-la-van bai-yo-vm ha-she-li-shi ki va-rach ya-'a-kov.

22

ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב:

wayyuggad lələbān bayyôm haššəlīšî kî bārah yaʿāqōb

22

ανηγγελη δε λαβαν τω συρω τη τριτη ημερα οτι απεδρα ιακωβ

anēggelē de laban tō surō tē tritē ēmera oti apedra iakōb

* * * * *

23 And he took his brethren with him, and pursued after him seven days' journey; and he overtook him in the mountain of Gilead.

23

ויקח את אחיו עמו וירדף אחריו דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד:

vai-yik-kach et-e-chav im-mov vai-yir-dof a-cha-rav de-rech shiv-'at ya-mim vai-yad-bek o-tov be-har hag-gil-'ad.

23

ויקח את אחיו עמו וירדף אחריו דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד:

wayyiqqah ʔet-ʔehāyw ʿimmô wayyirdōp ʔahārāyw dérek šibʿat yāmîm wayyadbēq ʔōtô bəhar haggilʿād

23

και παραλαβων παντας τους αδελφους αυτου μεθ' εαυτου εδιωξεν οπισω αυτου οδον ημερων επτα και κατελαβεν αυτον εν τω ορει τω γαλααδ

kai parabolōn pantas tous adelphous autou meth' eautou ediōxen opisō autou odon ēmerōn epta kai katelaben auton en tō orei tō galaad

* * * * *

24 And Elohim came to Laban the Aramean in a dream of the night, and said unto him: 'Take heed to thyself that thou speak not to Jacob either good or bad.'

24

ויבא אלהים אל־לבן הארמי בחלם הלילה ויאמר לו השמר לך פן־תדבר עם־יעקב מטוב עד־רע:

vai·ya·vo e·lo·him el·la·van ha·'a·ram·mi ba·cha·lom hal·la·ye·lah vai·yo·mer lov hi·sha·mer le·cha pen·te·dab·ber im·ya·'a·kov mit·to·vv ad·ra.

24

וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־לְבָן הָאֲרָמִי בַחֲלֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְּׁמֵר לְךָ פֶּן־תִּדְבַר עִם־יַעֲקֹב מִטוֹב עַד־רָע:

wayyābō^ʔ ʔelōhîm ʔel·lābān hāʔārammî baḥālōm hallāylā^h wayyō^ʔmer lô hiššāmer ləkā pen-təḏabbēr ʕim·ya^ʕāqōb mitṭōb ʕad·rā^ʕ

24

ἤλθεν δε ο θεος προς λαβαν τον συρον καθ' υπνον την νυκτα και ειπεν αυτω φυλαξαι σεαυτον μηποτε λαλησης μετα ιακωβ πονηρα

ēlthen de o theos pros laban ton suron kath' uponon tēn nukta kai eipen autō phulaξai seauton mēpote lalēsēs meta iakōb ponēra

* * * * *

25 And Laban came up with Jacob. Now Jacob had pitched his tent in the mountain; and Laban with his brethren pitched in the mountain of Gilead.

25

וישג לבן את־יעקב ויעקב תקע את־אהלו בהר ולבן תקע את־אחיו בהר הגלעד:

vai·yas·seg la·van et·ya·'a·kov ve·ya·'a·kov ta·ka et·a·ho·lov ba·har ve·la·van ta·ka et·e·chav be·har hag·gil·'ad.

25

וַיִּשָּׂג לְבָן אֶת־יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב תָקַע אֶת־אֹהֱלוֹ בְּהָר וְלְבָן תָקַע אֶת־אָחִיו בְּהָר הַגִּלְעָד:

wayyaśśēg lābān ʔet·ya^ʕāqōb wəya^ʕāqōb tāqa^ʕ ʔet·ʔohōlō bāhār wəlābān tāqa^ʕ ʔet·ʔehāyw bəhar haggil^ʕād

25

και καταλαβεν λαβαν τον ιακωβ ιακωβ δε επιξεν την σκηνην αυτου εν τω ορει λαβαν δε εστησεν τους αδελφους αυτου εν τω ορει γαλααδ

kai katelaben laban ton iakōb iakōb de epēξen tēn skēnēn autou en tō orei laban de estēsen tous adelphous autou en tō orei galaad

* * * * *

26 And Laban said to Jacob: 'What hast thou done, that thou hast outwitted me, and carried away my daughters as though captives of the sword?'

26

ויאמר לבן ליעקב מה עשית ותגנב את־לבבי ותנהג את־בנותי כשביות חרב:

vai·yo·mer la·van le·ya·'a·kov meh a·si·ta vat·tig·nov et·le·va·vi vat·te·na·heg et·be·no·tai kish·vu·yo·vt cha·rev.

26

וַיֹּאמֶר לְבֶן לְיַעֲקֹב מַה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת־לִבִּי וַתְּנַהֵג אֶת־בְּנוֹתַי כְּשִׁבְיֹת חָרֶב:

wayyō'mer lābān ləya'āqōb meh 'āsītā wattiğnōb 'et-ləbābî wattənahēg 'et-bənōtay kišbūyōt ḥāreb

26

ειπεν δε λαβαν τω ιακωβ τι εποιησας ινα τι κρυφη απεδρας και εκλοποφορησας με και απηγαγες τας θυγατερας μου ως αιχμαλωτιδας μαχαιρα

eipen de laban tō iakōb ti epoiēsas ina ti kruphē apedras kai eklopophorēsas me kai apēgages tas thugateras mou ōs aichmalōtidas machaira

* * * * *

27 Wherefore didst thou flee secretly, and outwit me; and didst not tell me, that I might have sent thee away with mirth and with songs, with tabret and with harp;

27

למה נחבאת לברח ותגנב אתי ולא־הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשרים בתף ובכנור:

lam·mah nach·be·ta liv·ro·ach vat·tig·nov o·ti ve·lo·hig·gad·ta li va·'a·shal·le·cha·cha be·sim·chah u·ve·shi·rim be·tof u·ve·chin·no·vr.

27

לָמָּה נַחֲבֵאתָ לְבָרַח וַתִּגְנֹב אֶתִּי וְלֹא־הַגַּדְתָּ לִּי וְאַשְׁלַחְךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂרִים בְּתֹף וּבְכִנּוֹר:

lāmmā^h naḥbē'tā librō^aḥ wattiğnōb 'ōtī wəlo³-higgādta lli wā'āšallēḥākā bəsimḥā^h ūbəšīrīm bə'tōp ūbəkinnōr

27

και ει ανηγγειλας μοι εξαπεστειλα αν σε μετ' ευφροσυνης και μετα μουσικων τυμπανων και κιθαρας

kai ei anēggeilas moi eḗapesteila an se met' euphrosunēs kai meta mousikōn tumpanōn kai kitharas

* * * * *

28 and didst not suffer me to kiss my sons and my daughters? now hast thou done foolishly.

28

ולא נטשתני לנשק לבני ולבנותי עתה הסכלת עשו:

ve·lo ne·tash·ta·ni le·na·shek le·va·nai ve·liv·no·tai at·tah his·kal·ta a·sov.

28

וְלֹא נִטְשָׁתָנִי לְנִשֵּׁק לְבָנַי וּלְבָנוֹתַי עֵתָה הִסְכַּלְתָּ עֲשׂוֹ:

wəlō³ nəṭaštānî lənaššēq ləbānay wəlibnōtāy ʿattā^h hiskaltā ʿāśō

28

ουκ ηξιωθην καταφιλησαι τα παιδια μου και τας θυγατερας μου νυν δε αφρονως επραξας

ouk ēxiōthēn kataphilēsai ta paidia mou kai tas thugateras mou nun de aphronōs epraças

* * * * *

29 It is in the power of my hand to do you hurt; but the Elai of your father spoke unto me yesternight, saying: Take heed to thyself that thou speak not to Jacob either good or bad.

29

יִשְׁ-לֵאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וְאֱלֹהֵי אֲבִיכֶם אָמַשׁ אָמַר אֵלַי לֵאמֹר הַשְׁמַר לְךָ מִדַּבֵּר עִם-יַעֲקֹב מִטוֹב
עַד-רָע:

yesh-le·'el ya·di la·'a·so·vt im·ma·chem ra ve·lo·hei a·vi·chem e·mesh a·mar e·lai le·mor hi·sha·mer le·cha
mid·dab·ber im·ya·'a·kov mit·to·vv ad·ra

29

יִשְׁ-לֵאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וְאֱלֹהֵי אֲבִיכֶם אָמַשׁ אָמַר אֵלַי לֵאמֹר הַשְׁמַר לְךָ מִדַּבֵּר עִם-יַעֲקֹב
מִטוֹב עַד-רָע:

yeš-lə'ēl yādī la'āśōt ʿimmākem rā^c wə'ēlōhē 'ābīkem 'ēmeš 'āmar 'ēlay lē'mōr hiššāmer ləḵā middabbēr
ʿim·ya'āqōb mittōb ʿad·rā^c

29

και νυν ισχυει η χειρ μου κακοποιησαι σε ο δε θεος του πατρος σου εχθες ειπεν προς με λεγων φυλαξαι
σεαυτον μηποτε λαλησης μετα ιακωβ πονηρα

kai nun ischuei ē cheir mou kakopoiēsai se o de theos tou patros sou echthes eipen pros me legōn phulaξai
seauton mēpote lalēsēs meta iakōb ponēra

* * * * *

30 And now that thou art surely gone, because thou sore longest after thy father's house, wherefore hast thou stolen my gods?'

30

ועתה הלך הלכת כִּי־נִכְסַף נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיךָ לְמָה גִנַּבְתָּ אֶת־אֱלֹהֵי:

ve·'at·tah ha·loch ha·lach·ta ki·nich·sof nich·saf·tah le·veit a·vi·cha lam·mah ga·nav·ta et·e·lo·hai.

30

וְעַתָּה הֲלָךְ הֲלַכְתָּ בִּי־נִכְסָף נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיךָ לְמָה גִנַּבְתָּ אֶת־אֱלֹהֵי:

wə'attā^h hālōk hālaktā kî-niksōp niksāptā^h ləbēt 'ābīkā lāmmā^h gānābtā 'et-'ēlōhāy

30

νυν ουν πεπορευσαι επιθυμια γαρ επεθυμησας απελθειν εις τον οικον του πατρος σου ινα τι εκλεψας τους θεους μου

nun oun peporeusai epithumia gar epethumēsas apelthein eis ton oikon tou patros sou ina ti eklepsas tous theous mou

* * * * *

31 And Jacob answered and said to Laban: 'Because I was afraid; for I said: Lest thou shouldest take thy daughters from me by force.'

31

וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן כִּי יִרְאַתִּי כִּי אֶמְרָתִי פֶן־תִּגְזֹל אֶת־בָּנוֹתַי מִעֲמִי:

vai·ya·'an ya·'a·kov vai·yo·mer le·la·van ki ya·re·ti ki a·mar·ti pen·tig·zol et·be·no·v·tei·cha me·'im·mi.

31

וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן כִּי יִרְאַתִּי כִּי אֶמְרָתִי פֶן־תִּגְזֹל אֶת־בָּנוֹתַי מִעֲמִי:

wayyá'an ya'āqōb wayyōmer ləlābān kî yārē'tî kî 'āmārtî pen-tigzōl 'et-bənōte'kā mē'immî

31

αποκριθεις δε ιακωβ ειπεν τω λαβαν ειπα γαρ μηποτε αφελης τας θυγατερας σου απ' εμου και παντα τα εμα

apokritheis de iakōb eipen tō laban eipa gar mēpote aphelēs tas thugateras sou ap' emou kai panta ta ema

* * * * *

32 With whomsoever thou findest thy gods, he shall not live; before our brethren discern thou what is thine with me, and take it to thee.' - For Jacob knew not that Rachel had stolen them. -

32

עם אשר תמצא את־אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר־לך מה עמדי וקח־לך ולא־ידע יעקב כי רחל גנבתם:

im a-sher tim-tza et-e-lo-hei-cha lo yich-yeh ne-ged a-chei-nu hak-ker-le-cha mah im-ma-di ve-kach-lach ve-lo-ya-da ya-'a-kov ki ra-chel ge-na-va-tam.

32

עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה נֶגֶד אַחֵינוּ הַכֹּר־לְךָ מִה עִמָּדִי וְקַח־לְךָ וְלֹא־יֵדַע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל גָּנְבָתֶם:

‘im ʔāšer timšāʔ eṭ-ʔēlōheʔkā lōʔ yiḥyeḥ néged ʔahēnū haḵker-ləḵā māḥ ‘immādī wəqāḥ-lāḵ wəlōʔ-yādaʕ yaʕāqōb kī rāḥēl gəḥābātam

32

επιγνωθι τι εστιν των σων παρ' εμοι και λαβε και ουκ επεγνω παρ' αυτω ουθεν και ειπεν αυτω ιακωβ παρ' ω εαν ευρης τους θεους σου ου ζησεται εναντιον των αδελφων ημων ουκ ηδει δε ιακωβ οτι ραχηλ η γυνη αυτου εκλεψεν αυτους

epignōthi ti estin tōn sōn par' emoi kai labe kai ouk epegnō par' autō outhen kai eipen autō iakōb par' ō ean eurēs tous theous sou ou zēsetai enantion tōn adelphōn ēmōn ouk ēdei de iakōb oti rachēl ē gunē autou eklepsen autous

* * * * *

33 And Laban went into Jacob's tent, and into Leah's tent, and into the tent of the two maid-servants; but he found them not. And he went out of Leah's tent, and entered into Rachel's tent.

33

ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי האמהות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל:

vai-ya-vo la-van be-'o-hel ya-'a-kov u-ve-'o-hel le-'ah u-ve-'o-hel she-tei ha-'a-ma-hot ve-lo ma-tza vai-ye-tze me-'o-hel le-'ah vai-ya-vo be-'o-hel ra-chel.

33

וַיָּבֹא לְבֶן בְּאֵהֶל יַעֲקֹב | וּבְאֵהֶל לְאֵה וּבְאֵהֶל שְׁתֵּי הָאִמָּהוֹת וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֵהֶל לְאֵה וַיָּבֹא בְּאֵהֶל רָחֵל:

wayyābōʔ lābān bəʔōhel yaʕāqōb ūbəʔōhel lēʔāḥ ūbəʔōhel štē hāʔāmāhōṭ wəlōʔ māšāʔ wayyēsēʔ mēʔōhel lēʔāḥ wayyābōʔ bəʔōhel rāḥēl

33

εισελθων δε λαβαν ηρευνησεν εις τον οικον λειας και ουχ ευρεν και εξελθων εκ του οικου λειας ηρευνησεν τον οικον ιακωβ και εν τω οικω των δυο παιδισκων και ουχ ευρεν εισηλθεν δε και εις τον οικον ραχηλ

eiselthōn de laban ēreunēsen eis ton oikon leias kai ouch euren kai eġelthōn ek tou oikou leias ēreunēsen ton oikon iakōb kai en tō oikō tōn duo paidiskōn kai ouch euren eisēlthen de kai eis ton oikon rachēl

* * * * *

34 Now Rachel had taken the teraphim, and put them in the saddle of the camel, and sat upon them. And Laban felt about all the tent, but found them not.

34

ורחל לקחה את־התרפים ותשםם בכר הגמל ותשב עליהם וימשש לבן את־כל־האהל ולא מצא:

ve-ra·chel la·ke·chah et·hat·te·ra·fim vat·te·si·mem be·char hag·ga·mal vat·te·shev a·lei·hem vay·ma·shesh la·van et·kol·ha·'o·hel ve·lo ma·tza.

34

וְרַחֵל לָקְחָה אֶת־הַתְּרָפִים וַתְּשִׂמֵם בְּכַר הַגָּמָל וַתֵּשֶׁב עָלֵיהֶם וַיִּמְשֹׁשׁ לְבֶן אֶת־כָּל־הָאֵהָל וְלֹא מָצָא:

wərahēl lāqḥāh^h ʿeṭ·hattərāpīm wattəšīmēm bəkar haggāmāl wattēšeb ʿălêhem wayəmaššēš lābān ʿeṭ·kol·hāʾōhel wəlō^ʿ māšāʿ

34

ραχηλ δε ελαβεν τα ειδωλα και ενεβαλεν αυτα εις τα σαγματα της καμηλου και επεκαθισεν αυτοις

rachēl de elaben ta eidōla kai enebalen auta eis ta sagmata tēs kamēlou kai epekathisen autois

* * * * *

35 And she said to her father: 'Let not my lord be angry that I cannot rise up before thee; for the manner of women is upon me.' And he searched, but found not the teraphim.

35

ותאמר אל־אביה אל־יחר בעיני אדני כי לוא אוכל לקום מפניך כי־דרך נשים לי ויחפש ולא מצא את־התרפים:

vat·to·mer el·a·vi·ha al·yi·char be·'ei·nei a·do·ni ki lo·v u·chal la·kum mip·pa·nei·cha ki·de·rech na·shim li vay·chap·pes ve·lo ma·tza et·hat·te·ra·fim.

35

וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ אַל־יִחַר בְּעֵינַי אֲדֹנָי כִּי לֹא אוֹכַל לָקוּם מִפְּנֵיךָ כִּי־דֶרֶךְ נָשִׁים לִי וַיַּחְפֹּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת־הַתְּרָפִים:

wattōmer ʿel-ʾābīhā ʿal-yīḥar bəʿênē ʿādōnī kī lô^ʿ ūkal lāqûm mippāneýkā kī-dérek nāšīm lī wayəḥappēs wəlō^ʿ māšāʿ ʿeṭ·hattərāpīm

35

και ειπεν τω πατρι αυτης μη βαρεως φερε κυριε ου δυναμαι αναστηναι ενωπιον σου οτι το κατ' εθισμον των
γυναικων μοι εστιν ηρευνησεν δε λαβαν εν ολω τω οικω και ουχ ευρεν τα ειδωλα

kai eipen tō patri autēs mē bareōs phere kurie ou dunamai anastēnai enōpion sou oti to kat' ethismon tōn
gunaikōn moi estin ēreunēsen de laban en olō tō oikō kai ouch euren ta eidōla

* * * * *

36 And Jacob was wroth, and strove with Laban. And Jacob answered and said to Laban: 'What is my trespass? what is my sin, that thou hast hotly pursued after me?'

36

ויחר ליַעקב וירב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה־פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי:

vai·yi·char le·ya·'a·kov vai·ya·rev be·la·van vai·ya·'an ya·'a·kov vai·yo·mer le·la·van mah·pish·'i mah
chat·ta·ti ki da·lak·ta a·cha·rai.

36

ויַחַר לַיַעֲקֹב וַיִּרְבּוּ בְּלִבָּן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלִבָּן מַה־פִּשְׁעִי מַה חַטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי:

wayyīḥar ləya'āqōb wayyāreb bəlābān wayyā'an ya'āqōb wayyō'mer ləlābān mah^h-piš'ī mah^h ḥaṭṭā'tī kī
dālāqtā 'aḥārāy

36

ωργισθη δε ιακωβ και εμαχেসατο τω λαβαν αποκριθεις δε ιακωβ ειπεν τω λαβαν τι το αδικημα μου και τι το
αμαρτημα μου οτι κατεδιωξας οπισω μου

ōrgisthē de iakōb kai emachesato tō laban apokritheis de iakōb eipen tō laban ti to adikēma mou kai ti to
amartēma mou oti katediōξas opisō mou

* * * * *

37 Whereas thou hast felt about all my stuff, what hast thou found of all thy household stuff? Set it here before my brethren and thy brethren, that they may judge betwixt us two.

37

כִּי־מִשַּׁשְׁתָּ אֶת־כָּל־כְּלֵי מַה־מִּצָּאתָ מִכָּל כְּלֵי־בֵיתְךָ שִׁים כֹּה נֶגֶד אַחִי וְאֶחָיִךְ וַיֹּכִיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ:

ki·mi·shash·ta et·kol·ke·lai mah·ma·tza·ta mik·kol ke·lei·vei·te·cha sim koh ne·ged a·chai ve·'a·chei·cha
ve·yo·v·chi·chu bein she·nei·nu.

37

כִּי־מִשַּׁשְׁתָּ אֶת־כָּל־כְּלֵי מַה־מִּצָּאתָ מִכָּל כְּלֵי־בֵיתְךָ שִׁים כֹּה נֶגֶד אַחִי וְאֶחָיִךְ וַיֹּכִיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ:

kī-miššāštā 'et·kol·kēlay mah^h-mmāšā'tā mikkōl kəlê-bêṭēkā śim kō^h néged 'aḥay wə'aḥē'ykā wəyōkīḥū bēn
šənēnū

37

και οτι ηρευνησας παντα τα σκευη μου τι ευρες απο παντων των σκευων του οικου σου θες ωδε εναντιον των αδελφων μου και των αδελφων σου και ελεγξατωσαν ανα μεσον των δυο ημων

kai oti ēreunēsas panta ta skeuē mou ti eures apo pantōn tōn skeuōn tou oikou sou thes ōde enantion tōn adelphōn mou kai tōn adelphōn sou kai elegxatōsan ana meson tōn duo ēmōn

* * * * *

38 These twenty years have I been with thee; thy ewes and thy she-goats have not cast their young, and the rams of thy flocks have I not eaten.

38

זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנכ לא אכלתי:

zeh es·rim sha·nah a·no·chi im·mach re·che·lei·cha ve·'iz·zei·cha lo shik·ke·lu ve·'ei·lei tzo·ne·cha lo a·cha·le·ti.

38

זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי עִמָּךְ רַחְלֶיךָ וְעִזֶיךָ לֹא שָׁכְלוּ וְאֵילֵי צֹאנֶיךָ לֹא אָכַלְתִּי:

zeh^h ʿesrîm šānā^h ʿānōkî ʿimmāk rəḥēleýkā wəʿizzeýkā lō^ʔ šikkēlû wəʿêlê šō^ʔnəkā lō^ʔ ʾākāltî

38

ταυτα μοι εικοσι ετη εγω ειμι μετα σου τα προβατα σου και αι αιγες σου ουκ ητεκνωθησαν κριους των προβατων σου ου κατεφαγον

tauta moi eikosi etē egō eimi meta sou ta probata sou kai ai aiges sou ouk ēteknōthēsan krious tōn probatōn sou ou katephagon

* * * * *

39 That which was torn of beasts I brought not unto thee; I bore the loss of it; of my hand didst thou require it, whether stolen by day or stolen by night.

39

טרפה לא־הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה גנבתי יום וגנבתי לילה:

te·re·fah lo·he·ve·ti e·lei·cha a·no·chi a·chat·ten·nah mi·ya·di te·vak·shen·nah ge·nuv·ti yo·vm u·ge·nuv·ti la·ye·lah.

39

טְרֵפָה לֹא־הִבַּאתִי אֵלֶיךָ אֲנֹכִי אַחְטָנָהּ מִיַּדִּי תִבְקַשְׁנָהּ גִּנְבַתִּי יוֹם וְגִנְבַתִּי לַיְלָה:

ṭerēpā^h lō^ʔ-hēbē^ʔtî ʿeleýkā ʿānōkî ʾāḥattēnnā^h miyyādî təbaqšennā^h gənuḇtî yôm ūgənuḇtî lāylā^h

39

θηριαλωτον ουκ ανενηνοχα σοι εγω απετιννουσ παρ' εμαυτου κλεμματα ημερας και κλεμματα νυκτος

thērialōton ouk anenēnocha soi egō apetinnuon par' emautou klemmata ēmeras kai klemmata nuktos

* * * * *

40 Thus I was: in the day the drought consumed me, and the frost by night; and my sleep fled from mine eyes.

40

הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני:

ha·yi·ti vai·yo·vm a·cha·la·ni cho·rev ve·ke·rach bal·la·ye·lah vat·tid·dad she·na·ti me·'ei·nai.

40

הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני:

hāyîṭî bayyôm ʿākālānî ḥōreb wəqérah ballāylā^h wattiddad šenāṭî mēʿênāy

40

εγνομην της ημερας συγκαιομενος τω καυματι και παγετω της νυκτος και αφιστατο ο υπνος απο των οφθαλμων μου

eginomēn tēs ēmeras sugkaiomenos tō kaumati kai pagetō tēs nuktos kai ahistato o upnos apo tōn ophthalmōn mou

* * * * *

41 These twenty years have I been in thy house: I served thee fourteen years for thy two daughters, and six years for thy flock; and thou hast changed my wages ten times.

41

זה-לי עשרים שנה בביתך עבדתך ארבע-עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך ותחלף את-משכרתי עשרת מנים:

zeh-li es·rim sha·nah be·vei·te·cha a·vad·ti·cha ar·ba·es·reh sha·nah bish·tei ve·no·tei·cha ve·shesh sha·nim be·tzo·ne·cha vat·ta·cha·lef et·mas·kur·ti a·se·ret mo·nim.

41

זה-לי עשרים שנה בביתך עבדתך ארבע-עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך ותחלף את-משכרתי עשרת מנים:

zeh-llî ʿeśrîm šānā^h bəbêtekā ʿābadtîkā ʿarba^c-ʿeśrē^h šānā^h bištê ḥənōṭeykā wəšēš šānîm bešōʿnekā wattaḥālēp ʿeṭ-maškurtî ʿāšeret mōnîm

41

ταυτα μοι εικοσι ετη εγω ειμι εν τη οικια σου εδουλευσα σοι δεκα τεσσαρα ετη αντι των δυο θυγατερων σου
και εξ ετη εν τοις προβατοις σου και παρελογισω τον μισθον μου δεκα αμνασιν

tauta moi eikosi etē egō eimi en tē oikia sou edouleusa soi deka tessara etē anti tōn duo thugaterōn sou kai eḡ etē
en tois probatois sou kai parelogisō ton misthon mou deka amnasin

* * * * *

42 Except the Elohei of my father, the Elohei of Abraham, and the Fear of Isaac, had been on my side, surely now hadst thou sent me away empty. Elohim hath seen mine affliction and the labour of my hands, and gave judgment yesternight.'

42

לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתני את־עניי ואת־יגיע כפי ראה
אלהים ויוכח אמש:

lu·lei e·lo·hei a·vi e·lo·hei av·ra·ham u·fa·chad yitz·chak ha·yah li ki at·tah rei·kam shil·lach·ta·ni et·a·ne·yi
ve·'et·ye·gi·a' kap·pai ra·'ah e·lo·him vai·yo·v·chach a·mesh.

42

לוֹלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עַתָּה רִיקָם שְׁלַחְתָּנִי אֶת־עֲנָיִי וְאֶת־יָגִיעַ כַּפֵּי
רָאָה אֱלֹהִים וַיּוֹכַח אֶמֶשׁ:

lûlê ʔēlōhê ʔābî ʔēlōhê ʔabrāhām ûpāḥad yiṣḥāq hāyāh lî kî ʿattāh rêqām šillaḥtānî ʔet-ʿonyî wəʔet-yəgîʿ^{ac}
kappay rāʔāh ʔēlōhîm wayyôḵaḥ ʔāmeš

42

ει μη ο θεος του πατρος μου αβρααμ και ο φοβος ισαακ ην μοι νυν αν κενον με εξαπεστειλας την ταπεινωσιν
μου και τον κοπον των χειρων μου ειδεν ο θεος και ηλεγξεν σε εχθες

ei mē o theos tou patros mou abraam kai o phobos isaak ēn moi nun an kenon me eḡapesteilas tēn tapeinōsin
mou kai ton kopon tōn cheirōn mou eiden o theos kai ēlegxen se echthes

* * * * *

43 And Laban answered and said unto Jacob: 'The daughters are my daughters, and the children are my children, and the flocks are my flocks, and all that thou seest is mine; and what can I do this day for these my daughters, or for their children whom they have borne?'

43

ויען לבן ויאמר אל־יעקב הבנות בנתי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר־אתה ראה לי־הוא ולבנתי
מה־אעשה לאלה היום או לבניהן אשר ילדו:

vai·ya·'an la·van vai·yo·mer el·ya·'a·kov hab·ba·no·vt be·no·tai ve·hab·ba·nim ba·nai ve·ha·tzon tzo·ni ve·chol
a·sher·at·tah ro·'eh li·hu ve·liv·no·tai mah·e·'e·seh la·'el·leh hai·yo·vm ov liv·nei·hen a·sher ya·la·du.

וַיַּעַן לָבָן וַיֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הַבָּנוֹת בָּנֹתַי וְהַבָּנִים בְּנֵי וְהַצֹּאֵן צִאֲנִי וְכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה רָאָה לִי־הוּא
וּלְבִנֹתַי מִה־אֲעֻשָׂה לְאֵלֶּה הַיּוֹם אִוּ לְבָנֶיהֶן אֲשֶׁר יִלְדוּ:

wayyá'an lābān wayyō'mer ʿel-ya'āqōb habbānōt bənōtay wəhabbānīm bānay wəhaššō'n šō'nî wəḵōl ʿāšer-
ʿattā^h rō^ʿeh lî-hû' wəlibnōtay mā^h-ʿēśē^h lā'ēlle^h hayyôm ʿō libnēhen ʿāšer yālādū

αποκριθεις δε λαβαν ειπεν τω ιακωβ αι θυγατερες θυγατερες μου και οι υιοι υιοι μου και τα κτηνη κτηνη μου
και παντα οσα συ ορας εμα εστιν και των θυγατερων μου τι ποιησω ταυταις σημερον η τοις τεκνοις αυτων οις
ετεκον

apokritheis de laban eipen tō iakōb ai thugateres thugateres mou kai oi uioui uioui mou kai ta ktēnē ktēnē mou kai
panta osa su oras ema estin kai tōn thugaterōn mou ti poiēsō tautais sēmeron ē tois teknois autōn ois etekon

* * * * *

44 And now come, let us make a covenant, I and thou; and let it be for a witness between me and thee.'

וְעַתָּה לְכֵה נְכַרְתָּה בְּרִית אֲנִי וְאַתָּה וְהָיָה לְעֵד בֵּינִי וּבֵינְךָ:

ve-'at-tah le-chah nich-re-tah ve-rit a-ni va-'at-tah ve-ha-yah le-'ed bei-ni u-vei-ne-cha.

וְעַתָּה לְכֵה נְכַרְתָּה בְּרִית אֲנִי וְאַתָּה וְהָיָה לְעֵד בֵּינִי וּבֵינְךָ:

wə'attā^h ləḵā^h nikrəṭā^h bərîṭ ʿānî wā'attā^h wəhāyā^h lə'ēd bēnî ûbēnēkā

νυν ουν δευρο διαθωμεθα διαθηκην εγω και συ και εσται εις μαρτυριον ανα μεσον εμου και σου ειπεν δε αυτω
ιδου ουθεις μεθ' ημων εστιν ιδε ο θεος μαρτυς ανα μεσον εμου και σου

nun oun deuro diathōmetha diathēkēn egō kai su kai estai eis marturion ana meson emou kai sou eipen de autō
idou outheis meth' ēmōn estin ide o theos martus ana meson emou kai sou

* * * * *

45 And Jacob took a stone, and set it up for a pillar.

וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן וַיְרִימָה מִצְבָּה:

vai-yik-kach ya-'a-kov a-ven vay-ri-me-ha ma-tze-vah.

וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֲבָן וַיְרִימָהּ מִצְבָּה:

wayyiqqah ya^cāqōb ʾāben wayərîmēhā maṣṣēbā^h

45

λαβων δε ιακωβ λιθον εστησεν αυτον στηλην

labōn de iakōb lithon estēsen auton stēlēn

* * * * *

46 And Jacob said unto his brethren: 'Gather stones'; and they took stones, and made a heap. And they did eat there by the heap.

46

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לְקַטּוּ אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ־גֹל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל־הַגֹּל:

vai·yo·mer ya·'a·kov le·'e·chav lik·tu a·va·nim vai·yik·chu a·va·nim vai·ya·'a·su·gal vai·yo·che·lu sham al·hag·gal.

46

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לְקַטּוּ אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ־גֹל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל־הַגֹּל:

wayyō³mer ya^cāqōb lə³ehāyw liqtû ʾābānīm wayyiqhû ʾābānīm wayya^cāsû·gāl wayyō³kəlû šām ^cal-haggāl

46

ειπεν δε ιακωβ τοις αδελφοις αυτου συλλεγετε λιθους και συνελεξαν λιθους και εποιησαν βουνον και εφαγον και επιον εκει επι του βουνου και ειπεν αυτω λαβαν ο βουνος ουτος μαρτυρει ανα μεσον εμου και σου σημερον

eipen de iakōb tois adelphois autou sungegete lithous kai suneleξαν lithous kai epoiēsan bounon kai ephagon kai epion ekei epi tou bounou kai eipen autō laban o bounos outos marturei ana meson emou kai sou sēmeron

* * * * *

47 And Laban called it Jegar-sahadutha; but Jacob called it Galeed.

47

וַיִּקְרָא־לוֹ לְבֵן יֶגֶר שֶׁהָדוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גַלְעָד:

vai·yik·ra·lov la·van ye·gar sa·ha·du·ta ve·ya·'a·kov ka·ra lov gal·'ed.

47

וַיִּקְרָא־לוֹ לְבֵן יֶגֶר שֶׁהָדוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גַלְעָד:

wayyiqra³-lō lābān yəgar śāhādūtā³ wəya^cāqōb qārā³ lō gal^cēd

47

και εκαλεσεν αυτον λαβαν βουνος της μαρτυριας ιακωβ δε εκαλεσεν αυτον βουνος μαρτυς

kai ekalesen auton laban bounos tēs marturias iakōb de ekalesen auton bounos martus

* * * * *

48 And Laban said: 'This heap is witness between me and thee this day.' Therefore was the name of it called Galeed;

48

ויאמר לבן הגל הזה עד ביני ובינך היום על-כן קרא-שמו גלעד:

vai·yo·mer la·van hag·gal haz·zeh ed bei·ni u·vei·ne·cha hai·yo·vm al·ken ka·ra·she·mov gal·'ed.

48

ויאמר לְבָן הַגֵּל הַזֶּה עַד בֵּינִי וּבֵינְךָ הַיּוֹם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ גַלְעָד:

wayyōmer lābān haggal hazzeh^h ʿed bēnî ûbēnḵā hayyôm ʿal-kēn qārāʾ-šəmo galʿed

48

ειπεν δε λαβαν τω ιακωβ ιδου ο βουνος ουτος και η στηλη αυτη ην εστησα ανα μεσον εμου και σου μαρτυρει ο βουνος ουτος και μαρτυρει η στηλη αυτη δια τουτο εκληθη το ονομα αυτου βουνος μαρτυρει

eipen de laban tō iakōb idou o bounos outos kai ē stēlē autē ēn estēsa ana meson emou kai sou marturei o bounos outos kai marturei ē stēlē autē dia touto eklēthē to onoma autou bounos marturei

* * * * *

49 and Mizpah, for he said: 'Yahowah watch between me and thee, when we are absent one from another.'

49

והמצפה אשר אמר יצף יהוה ביני ובינך כי נסתר איש מרעהו:

ve·ham·mitz·pah a·sher a·mar yi·tzef yhvh bei·ni u·vei·ne·cha ki nis·sa·ter ish me·re·'e·hu.

49

וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר אָמַר יִצְפֹּף יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ כִּי נִסְתָּר אִישׁ מִרְעֵהוּ:

wəhammišpā^h ʾāšer ʾāmar yīṣēp yhw(ʾādōnāy) bēnî ûbēnēḵā kî nissātēr ʾiš mērēʿēhû

49

και η ορασις ην ειπεν επιδοι ο (יהוה)θεος ανα μεσον εμου και σου οτι αποστησομεθα ετερος απο του ετερου

kai ē orasis ēn eipen epidoi o (yhvh)theos ana meson emou kai sou oti apostēsometha eteros apo tou eterou

* * * * *

50 If thou shalt afflict my daughters, and if thou shalt take wives beside my daughters, no man being with us; see, Elohim is witness betwixt me and thee.'

50

אִם־תַּעֲנֶנָּה אֶת־בְּנוֹתַי וְאִם־תִּקַּח נָשִׁים עַל־בְּנוֹתַי אֵין אִישׁ עִמָּנוּ רֹאֵה אֱלֹהִים עַד בֵּינִי וּבֵינְךָ:

im-te-'an-neh et-be-no-tai ve-'im-tik-kach na-shim al-be-no-tai ein ish im-ma-nu re-'eh e-lo-him ed bei-ni u-vei-ne-cha.

50

אִם־תַּעֲנֶנָּה אֶת־בְּנוֹתַי וְאִם־תִּקַּח נָשִׁים עַל־בְּנוֹתַי אֵין אִישׁ עִמָּנוּ רֹאֵה אֱלֹהִים עַד בֵּינִי וּבֵינְךָ:

ʿim-təʿanneh ʿet-bənōtay wəʿim-tiqqah nāšîm ʿal-bənōtay ʿên ʾîš ʿimmānû rəʾēh ʿēlohîm ʿed bēnî ûbēnēkā

50

ει ταπεινωσεις τας θυγατερας μου ει λημψη γυναικας επι ταις θυγατρασιν μου ορα ουθεις(α) μεθ' ημων
εστιν

[LXX source has last part of verse 50 missing]

ei tapeinōseis tas thugateras mou ei lēmpsē gunaikas epi tais thugatrasin mou ora outheis(e-lo·him) meth' ēmōn
estin

[LXX source has last part of verse 50 missing]

* * * * *

51 And Laban said to Jacob: 'Behold this heap, and behold the pillar, which I have set up betwixt me and thee.'

51

וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הִנֵּה הַגֹּל הַזֶּה וְהִנֵּה הַמַּצְבָּה אֲשֶׁר יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ:

vai-yo-mer la-van le-ya-'a-kov hin-neh hag-gal haz-zeh ve-hin-neh ha-ma-tze-vah a-sheer ya-ri-ti bei-ni u-vei-ne-cha.

51

וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הִנֵּה הַגֹּל הַזֶּה וְהִנֵּה הַמַּצְבָּה אֲשֶׁר יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ:

wayyōʾmer lābān ləyaʿāqōb hinnēh haggal hazzeḥ wəhinnēh hamaṣṣēbāh ʾāšer yārītî bēnî ûbēnēkā

51

[verse 51 is missing in this LXX source]

[verse 51 is missing in this LXX source]

* * * * *

52 This heap be witness, and the pillar be witness, that I will not pass over this heap to thee, and that thou shalt not pass over this heap and this pillar unto me, for harm.

52

עד הגל הזה ועדה המצבה אם־אני לא־אעבר אליך את־הגל הזה ואם־אתה לא־תעבר אלי את־הגל הזה
ואת־המצבה הזאת לרעה:

ed hag·gal haz·zeh ve·'e·dah ham·ma·tze·vah im·a·ni lo·e·'e·vor e·lei·cha et·hag·gal haz·zeh ve·'im·at·tah lo·
ta·'a·vor e·lai et·hag·gal haz·zeh ve·'et·ham·ma·tze·vah haz·zot le·ra·'ah.

52

עַד הַגֵּל הַזֶּה וְעֵדָה הַמַּצְבָּה אִם־אֲנִי לֹא־אֶעְבֹּר אֵלֶיךָ אֶת־הַגֵּל הַזֶּה וְאִם־אַתָּה לֹא־תֵעָבֵר אֵלַי
אֶת־הַגֵּל הַזֶּה וְאֶת־הַמַּצְבָּה הַזֹּאת לְרָעָה:

‘ēḏ haggal hazze^h wə‘ēḏā^h hammaṣṣēbā^h ‘im-‘ānî lō‘-‘e‘-vōr e·lei·kā ‘et·haggal hazze^h wə‘im-‘attā^h lō-
ta‘ābōr ‘ēlay ‘et·haggal hazze^h wə‘et·hammaṣṣēbā^h hazzō‘t ləra‘ā^h

52

[LXX source has first part of verse 52 missing] εαν τε γαρ εγω μη διαβω προς σε μηδε συ διαβης προς με τον
βουνον τουτον και την στηλην ταυτην επι κακια

[LXX source has first part of verse 52 missing] ean te gar egō mē diabō pros se mēde su diabēs pros me ton
bounon touton kai tēn stēlēn tautēn epi kakia

* * * * *

53 The Elohei of Abraham, and the Elohei of Nahor, the Elohei of their father, judge betwixt us.' And Jacob swore by the Fear of his father Isaac.

53

אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו אלהי אביהם וישבע יעקב בפחד אביו יצחק:

e·lo·hei av·ra·ham ve·lo·hei na·cho·vr yish·pe·tu vei·nei·nu e·lo·hei a·vi·hem vai·yi·sha·va ya·'a·kov
be·fa·chad a·viv yitz·chak.

53

אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפֶחַד אָבִיו יִצְחָק:

‘ēlōhē ‘abrāhām wə‘ēlōhē nāhōr yišpəṭû bēnēnū ‘ēlōhē ‘ābīhem wayyiššāba‘ ya‘āqōb bəpāḥad ‘ābīw yishāq

53

ο θεος αβρααμ και ο θεος ναχωρ κρινει ανα μεσον ημων και ωμοσεν ιακωβ κατα του φοβου του πατρος αυτου
ισαακ

o theos abraam kai o theos nachōr krinei ana meson ēmōn kai ōmosen iakōb kata tou phobou tou patros autou
isaak

* * * * *

54 And Jacob offered a sacrifice in the mountain, and called his brethren to eat bread; and they did eat bread, and tarried all night in the mountain.

54

ויזבח יעקב זבח בהר ויקרא לאחיו לאכל-לחם ויאכלו לחם וילינו בהר:

vai·yiz·bach ya·'a·kov ze·vach ba·har vai·yik·ra le·'e·chav le·'e·chol-la·chem vai·yo·che·lu le·chem
vai·ya·li·nu ba·har.

54

ויזבח יעקב זבח בהר ויקרא לאחיו לאכל-לחם ויאכלו לחם וילינו בהר:

wayyizbaḥ ya'āqōb zēbaḥ bāhār wayyiqra' lə'eḥāyw le'ēkol-lāḥem wayyō'kəlū léhem wayyālīnū bāhār

54

και εθυσεν ιακωβ θυσιαν εν τω ορει και εκαλεσεν τους αδελφους αυτου και εφαγον και επιον και εκοιμηθησαν
εν τω ορει

kai ethusen iakōb thusian en tō orei kai ekalesen tous adelphous autou kai ephagon kai epion kai ekoimēthēsan
en tō orei

* * * * *

55 (32-1) And early in the morning Laban rose up, and kissed his sons and his daughters, and blessed them. And Laban departed, and returned unto his place.

55

וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם וילך וישב לבן למקמו:

vai·yash·kem la·van bab·bo·ker vay·na·shek le·va·nav ve·liv·no·v·tav vay·va·rech et·hem vai·ye·lech
vai·ya·shav la·van lim·ko·mov.

55

וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם וילך וישב לבן למקמו:

wayyaškēm lābān babbōqer wayənaššēq ləbānāyw wəlibnōtāyw wayəbāreḵ ʔethem wayyēlek wayyāšob
lābān limqōmō

55

αναστας δε λαβαν το πρωι κατεφιλησεν τους υιους αυτου και τας θυγατερας αυτου και ευλογησεν αυτους και
αποστραφεις λαβαν απηλθεν εις τον τοπον αυτου

anastas de laban to prōi katephilēsen tous uiou autou kai tas thugateras autou kai eulogēsen autous kai apostropheis laban apēlthen eis ton topon autou

* * * * *

[Genesis 31:55 is Genesis 32:1 in Hebrew]

[Genesis 32:1-32 is Genesis 32:2-33 in Hebrew]

GENESIS 32

1 (32-2) And Jacob went on his way, and the messengers of Elohim met him.

1

ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים:

ve·ya·'a·kov ha·lach le·dar·kov vai·yif·ge·'u·vov mal·'a·chei e·lo·him.

1

ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים:

wəya^cāqōb hālak lədarkō wayyipgə^cû·bō mal^ʿākē ʿelōhîm

1

και ιακωβ απηλθεν εις την εαυτου οδον και αναβλεψας ειδεν παρεμβολην θεου παρεμβεβληκυιαν και συνηντησαν αυτω οι αγγελιοι του θεου

kai iakōb apēlthen eis tēn eautou odon kai anablepsas eiden parembolēn theou parembeblēkuian kai sunēntēsan autō oi aggeloi tou theou

* * * * *

2 (32-3) And Jacob said when he saw them: 'This is Elohim's camp.' And he called the name of that place Mahanaim.

2

ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם־המקום ההוא מחנים:

vai·yo·mer ya·'a·kov ka·'a·sher ra·'am ma·cha·neh e·lo·him zeh vai·yik·ra shem·ham·ma·ko·vm ha·hu ma·cha·na·yim. f

2

ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם־המקום ההוא מחנים: פ

wayyō^ʿmer ya^cāqōb ka^ʿāšer rā^ʿām maḥānē^h ʿelōhîm zeh^h wayyiqrā^ʿ šēm·hammāqōm hahû^ʿ maḥānāyim p

2

ειπεν δε ιακωβ ηνικα ειδεν αυτους παρεμβολη θεου αυτη και εκαλεσεν το ονομα του τοπου εκεινου παρεμβολαι

eipen de iakōb ēnika eiden autous parembolē theou autē kai ekalesen to onoma tou topou ekeinou parembolai

* * * * *

3 (32-4) And Jacob sent messengers before him to Esau his brother unto the land of Seir, the field of Edom.

3

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל-עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום:

vai·yish·lach ya·'a·kov mal·'a·chim le·fa·nav el·e·sav a·chiv ar·tzah se·'ir se·deh e·do·vm.

3

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אֶרֶצָה שְׂעִיר שְׂדֵה אֲדוֹם:

wayyišlah ya'āqōb mal'ākîm ləpānāyw 'el-'ēsāw 'āhîw 'ārṣā^h šē'îr šōdē^h 'ēdōm

3

απεστειλεν δε ιακωβ αγγελους εμπροσθεν αυτου προς ησαυ τον αδελφον αυτου εις γην σηιρ εις χωραν εδωμ

apesteilen de iakōb aggelous emprosthen autou pros ēsau ton adelphon autou eis gēn sēir eis chōran edōm

* * * * *

4 (32-5) And he commanded them, saying: 'Thus shall ye say unto my lord Esau: Thus saith thy servant Jacob: I have sojourned with Laban, and stayed until now.

4

ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם-לבן גרתי ואחר עד-עתה:

vay·tzav o·tam le·mor koh to·me·run la·do·ni le·'e·sav koh a·mar av·de·cha ya·'a·kov im·la·van gar·ti va·'e·char ad·at·tah

4

וַיִּצְוּ אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדֹנָי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גִּרְתִּי וְאַחַר עַד־עֵתָה:

wayəṣaw 'ōṭām lē'mōr kō^h tō'mərûn la'dōnî lə'ēsāw kō^h 'āmar 'abdəkā ya'āqōb 'im-lābān gártî wā'ēhar 'ad-'āttā^h

4

και ενετεिलाτο αυτοις λεγων ουτως ερειτε τω κυριω μου ησαυ ουτως λεγει ο παις σου ιακωβ μετα λαβαν παρωκησα και εχρονισα εως του νυν

kai eneteilato autois legōn outōs ereite tō kuriō mou ēsau outōs legei o pais sou iakōb meta laban parōkēsa kai echronisa eōs tou nun

* * * * *

5 (32-6) And I have oxen, and asses and flocks, and men-servants and maid-servants; and I have sent to tell my lord, that I may find favour in thy sight.'

5

ויהי־לי שׁוֹר וְחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וְאֶשְׁלָחָה לְהַגִּיד לְאֲדֹנָי לְמִצְאָתָן בְּעֵינֶיךָ:

vay·hi-li sho·vr va·cha·mo·vr tzon ve·'e·ved ve·shif·chah va·'esh·le·chah le·hag·gid la·do·ni lim·tzo·chen
be·'ei·nei·cha.

5

וְיִהְיֶה־לִּי שׁוֹר וְחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וְאֶשְׁלָחָה לְהַגִּיד לְאֲדֹנָי לְמִצְאָתָן בְּעֵינֶיךָ:

wayəhî-li šôr wahămôr šōʿn wəʿēbed wəšiphāh wəʿəsləhāh ləhaggîd laʿdōnî limšōʿ-ḥēn bəʿēneykā

5

και εγενοντο μοι βοες και ονοι και προβατα και παιδες και παιδισκαι και απεστειλα αναγγελιαι τω κυριω μου ησαι ινα ευρη ο παις σου χαριν εναντιον σου

kai egenonto moi boes kai onoi kai probata kai paides kai paidiskai kai apesteila anaggeilai tō kuriō mou ēsau ina eurē o pais sou charin enantion sou

* * * * *

6 (32-7) And the messengers returned to Jacob, saying: 'We came to thy brother Esau, and moreover he cometh to meet thee, and four hundred men with him.'

6

וַיֵּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אֲחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֵלֵךְ לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ:

vai·ya·shu·vu ham·mal·'a·chim el·ya·'a·kov le·mor ba·nu el·a·chi·cha el·e·sav ve·gam ho·lech lik·ra·te·cha
ve·'ar·ba·me·'o·vt ish im·mov.

6

וַיֵּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אֲחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֵלֵךְ לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ:

עִמּוֹ:

wayyāšūbū hammalʾākîm ʿel-yaʿāqōb lēʾmōr bāʾnū ʿel-ʾāhīkā ʿel-ʿēsāw wəgam hōlēk liqrāʾtəkā wəʾarbaʿ-
mēʾōt ʿiš ʿimmō

6

και ανεστρεψαν οι αγγελιοι προς ιακωβ λεγοντες ηλθομεν προς τον αδελφον σου ησαι και ιδου αυτος ερχεται εις συναντησιν σοι και τετρακοσιοι ανδρες μετ' αυτου

kai anestrepsan oi aggeloi pros iakōb legontes ēlthomen pros ton adelphon sou ēsau kai idou autos erchetai eis sunantēsin soi kai tetrakosioi andres met' autou

* * * * *

7 (32-8) Then Jacob was greatly afraid and was distressed. And he divided the people that was with him, and the flocks, and the herds, and the camels, into two camps.

7

ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את־העם אשר־אתו ואת־הצאן ואת־הבקר והגמלים לשני מחנות:

vai·yi·ra ya·'a·kov me·'od vai·ye·tzer lov vai·ya·chatz et·ha·'am a·sher·it·tov ve·'et·ha·tzon ve·'et·hab·ba·kar ve·hag·ge·mal·lim lish·nei ma·cha·no·vt.

7

ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את־העם אשר־אתו ואת־הצאן ואת־הבקר והגמלים לשני מחנות:

wayyîrā³ ya'āqōb mə'ōd wayyēšer lô wayyāḥaṣ³ eṭ·hā'ām³ 'āšer·'ittô wə'eṭ·haṣṣō³n wə'eṭ·habbāqār wəhaggəmallîm lišnê maḥānōṭ

7

εφοβηθη δε ιακωβ σφοδρα και ηπορειτο και διειλεν τον λαον τον μετ' αυτου και τους βοας και τα προβατα εις δυο παρεμβολας

ephobēthē de iakōb sphodra kai ēporeito kai dieilen ton laon ton met' autou kai tous boas kai ta probata eis duo parembolas

* * * * *

8 (32-9) And he said: 'If Esau come to the one camp, and smite it, then the camp which is left shall escape.'

8

ויאמר אם־יבוא עשו אל־המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה:

vai·yo·mer im·ya·vo·v e·sav el·ham·ma·cha·neh ha·'a·chat ve·hik·ka·hu ve·ha·yah ham·ma·cha·neh han·nish·'ar lif·lei·tah.

8

ויאמר אם־יבוא עשו אל־המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה:

wayyō³mer 'im·yābō³ 'ēśāw 'el·hammaḥāne^h hā'āḥaṭ wəhikkāhū wəhāyā^h hammaḥāne^h hanniš³ār liplēṭā^h

8

και ειπεν ιακωβ εαν ελθη ησαυ εις παρεμβολην μιαν και εκκοψη αυτην εσται η παρεμβολη η δευτερα εις το σωζεσθαι

kai eipen iakōb ean elthē ēsau eis parembolēn mian kai ekkopsē autēn estai ē parembolē ē deuthera eis to sōzesthai

* * * * *

9 (32-10) And Jacob said: 'Elohei of my father Abraham, and Elohei of my father Isaac, Yahowah, who saidst unto me: Return unto thy country, and to thy kindred, and I will do thee good;

9

ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך:

vai·yo·mer ya·'a·kov e·lo·hei a·vi av·ra·ham ve·lo·hei a·vi yitz·chak yhvh ha·'o·mer e·lai shuv le·'ar·tze·cha u·le·mo·v·lad·te·cha ve·'ei·ti·vah im·mach.

9

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה הָאֵמַר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאִיטִיבָה עִמָּךְ:

wayyōmer ya'āqōb 'ēlohē 'ābī 'abrāhām wē'lohē 'ābī yiṣḥāq yhwh('ādōnāy) hā'ōmēr 'ēlay šūb lə'arsəḵā ūlēmōladtəḵā wə'ētībā^h 'immāk

9

ἔειπεν δε ἰακωβ ο θεος του πατρος μου αβρααμ και ο θεος του πατρος μου ισαακ κυριε(יהוה) ο ειπας μοι αποτρεχε εις την γην της γενεσεως σου και ευ σε ποιησω

eipen de iakōb o theos tou patros mou abraam kai o theos tou patros mou isaak kurie(yhvh) o eipas moi apotreche eis tēn gēn tēs geneseōs sou kai eu se poiēsō

* * * * *

10 (32-11) I am not worthy of all the mercies, and of all the truth, which Thou hast shown unto Thy servant; for with my staff I passed over this Jordan; and now I am become two camps.

10

קטנתי מכל החסדים ומכל־האמת אשר עשית את־עבדך כי במקלי עברתי את־הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות:

ka·to·ne·ti mik·kol ha·cha·sa·dim u·mik·kol·ha·'e·met a·sher a·si·ta et·av·de·cha ki ve·mak·li a·var·ti et·hai·yar·den haz·zeh ve·'at·tah ha·yi·ti lish·nei ma·cha·no·vt.

10

קִטְנִיתִי מְכֹל הַחֲסָדִים וּמְכֹל־הָאֱמֻת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדְּךָ כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הֵייתִי לְשְׁנֵי מַחֲנֹת:

qāṭōntî mikkōl haḥsādîm ûmikkol-hā'emet ṗāšer 'āsīṭā 'et-'abdēkā kî bəmaqlî 'ābārtî 'et-hayyardēn hazze^h
wə'attā^h hāyīṭî lišnē maḥānōṭ

10

ικανουται μοι απο πασης δικαιοσυνης και απο πασης αληθειας ης εποιησας τω παιδι σου εν γαρ τη ραβδω μου
διεβην τον ιορδανην τουτον νυν δε γεγονα εις δυο παρεμβολας

ikanoutai moi apo pasēs dikaiosunēs kai apo pasēs alētheias ēs epoiēsas tō paidi sou en gar tē rabdō mou diebēn
ton iordanēn touton nun de gegona eis duo parembolas

* * * * *

11 (32-12) Deliver me, I pray Thee, from the hand of my brother, from the hand of Esau; for I fear him, lest he come and smite me, the mother with the children.

11

הצילני נא מיד אחי מיד עשו כִּי־יֵרָא אֲנֹכִי אֶתְּוּ פְּנֵי־יְבוּא וְהִכְנִי אִם עַל־בָּנִים:

ha·tzi·le·ni na mi·yad a·chi mi·yad e·sav ki·ya·re a·no·chi o·tov pen·ya·vo·v ve·hik·ka·ni em al·ba·nim.

11

הֲצִילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי־יֵרָא אֲנֹכִי אֶתְּוּ פְּנֵי־יְבוּא וְהִכְנִי אִם עַל־בָּנִים:

haṣṣîlênî nā' miyyad 'āḥî miyyad 'ēsāw kî-yārē' 'ānōkî 'ōṭô pen-yābô' wəhikkānî 'ēm 'al-bānîm

11

εξελου με εκ χειρος του αδελφου μου ησαι οτι φοβουμαι εγω αυτον μηποτε ελθων παταξη με και μητερα επι
τεκνοις

eḗxelou me ek cheiros tou adelphou mou ēsau oti phoboumai egō auton mēpote elthōn pataḗe me kai mētera epi
teknois

* * * * *

12 (32-13) And Thou saidst: I will surely do thee good, and make thy seed as the sand of the sea, which cannot be numbered for multitude.'

12

וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשִׂמְתִי אֶת־זַרְעֶךָ כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסְפָּר מִרְבּוֹ:

ve·'at·tah a·mar·ta hei·tev ei·tiv im·mach ve·sam·ti et·zar·'a·cha ke·cho·vl hai·yam a·sher lo·yis·sa·fer me·rov.

12

וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשִׂמְתִי אֶת־זַרְעֶךָ כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסְפָּר מִרְבּוֹ:

wə'attā^h 'āmārtā hēṭēḥ 'ētîḥ 'immāk wəsamṭî 'eṭ-zar'ākā kəḥōl hayyām 'āšer lō'-yissāpēr mērōḥ

12

σου δε ειπας καλωσ ευ σε ποιησω και θησω το σπερμα σου ως την αμμον της θαλασσης η ουκ αριθμηθησεται απο του πληθους

su de eipas kalōs eu se poiēsō kai thēsō to sperma sou ōs tēn ammon tēs thalassēs ē ouk arithmēthēsetai apo tou plēthous

* * * * *

13 (32-14) And he lodged there that night; and took of that which he had with him a present for Esau his brother:

13

וַיֵּלֶן שָׁם בַּלַּיְלָהָה הוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לַעֲשׂוֹ אָחִיו:

vai·ya·len sham bal·lay·lah ha·hu vai·yik·kach min·hab·ba ve·ya·dov min·chah le·'e·sav a·chiv.

13

וַיֵּלֶן שָׁם בַּלַּיְלָהָה הוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לַעֲשׂוֹ אָחִיו:

wayyālen šām balláylah^h hahû^ʔ wayyiqqaḥ min·habbā^ʔ bəyādô minḥā^h la‘ēsāw ʔāhîw

13

και εκοιμηθη εκει την νυκτα εκεινην και ελαβεν ων εφερεν δωρα και εξαπεστειλεν ησαι τω αδελφω αυτου

kai ekoimēthē ekei tēn nukta ekeinēn kai elaben ōn epheren dōra kai eẓapesteilen ēsau tō adelphō autou

* * * * *

14 (32-15) two hundred she-goats and twenty he-goats, two hundred ewes and twenty rams,

14

עֲזִים מֵאֲתִים וְתִשְׁשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים מֵאֲתִים וְאֵילִים עֶשְׂרִים:

iz·zim ma·ta·yim u·te·ya·shim es·rim re·che·lim ma·ta·yim ve·'ei·lim es·rim.

14

עֲזִים מֵאֲתִים וְתִשְׁשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים מֵאֲתִים וְאֵילִים עֶשְׂרִים:

‘izzîm māʔāyim ûṭəyāšîm ‘ésrîm rəḥēlîm māʔāyim wəʔêlîm ‘ésrîm

14

αιγας διακοσιας τραγους εικοσι προβατα διακοσια κριους εικοσι

aigas diakosias tragous eikosi probata diakosia krious eikosi

* * * * *

15 (32-16) thirty milch camels and their colts, forty kine and ten bulls, twenty she-asses and ten foals.

15

גמלים מיניקות ובניהם שלשים פרות ארבעים ופרים עשרה אתנת עשרים ועירם עשרה:

ge·mal·lim mei·ni·ko·vt u·ve·nei·hem she·lo·shim pa·ro·vt ar·ba·'im u·fa·rim a·sa·rah a·to·not es·rim
va'·ya·rim a·sa·rah.

15

גמלים מיניקות ובניהם שלשים פרות ארבעים ופרים עשרה אתנת עשרים ועירם עשרה:

gəmallîm mênîqôṭ ūḇənêhem šəlōšîm pārôṭ ʿarbāʿîm ûpārîm ʿăšārāḥ ʾăṭōnôṭ ʿesrîm waʿyārîm ʿăšārāḥ

15

καμηλους θηλαζουσας και τα παιδια αυτων τριακοντα βοας τεσσαρακοντα ταυρους δεκα ονους εικοσι και
πωλους δεκα

kamēlous thēlazousas kai ta paidia autōn triakonta boas tessarakonta taurous deka onous eikosi kai pōlous deka

* * * * *

16 (32-17) And he delivered them into the hand of his servants, every drove by itself; and said unto his servants: 'Pass over before me, and put a space betwixt drove and drove.'

16

ויתן ביד־עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל־עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר:

vai·yit·ten be·yad·a·va·dav e·der e·der le·vad·dov vai·yo·mer el·a·va·dav iv·ru le·fa·nai ve·re·vach ta·si·mu
bein e·der u·vein e·der.

16

ויתן ביד־עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל־עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר:

wayyittēn bəyad־ʿăbādāyw ʿēder ʿēder ləḇaddô wāyyōmer ʿel־ʿăbādāyw ʿibrû ləpānay wərəwah tāšîmû
bēn ʿēder ūbēn ʿēder

16

και εδωκεν δια χειρος τοις παισιν αυτου ποιμνιον κατα μονας ειπεν δε τοις παισιν αυτου προπορευεσθε
εμπροσθεν μου και διαστημα ποιειτε ανα μεσον ποιμνης και ποιμνης

kai edōken dia cheiros tois paisin autou poimnion kata monas eipen de tois paisin autou proporeuesthe
emprosthen mou kai diastēma poieite ana meson poimnēs kai poimnēs

* * * * *

17 (32-18) And he commanded the foremost, saying: 'When Esau my brother meeteth thee, and asketh thee, saying: Whose art thou? and whither goest thou? and whose are these before thee?

17

ויצו את־הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי־אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך:

vay·tzav et·ha·ri·sho·vn le·mor ki yif·ga·she·cha e·sav a·chi vish·'e·le·cha le·mor le·mi·at·tah ve·'a·nah te·lech
u·le·mi el·leh le·fa·nei·cha.

17

וַיִּצְוֵ אֶת־הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר כִּי יִפְגְּשֶׁךָ עֵשָׂו אָחִי וְשָׁאַלְךָ לֵאמֹר לְמִי־אַתָּה וְאַנָּה תֵלֵךְ וּלְמִי אֱלֹהִים לְפָנֶיךָ:

wayəṣaw ʿet·hāriʿšōn lēʾmōr kī yīp̄goškā ʿēsāw ʾāhī wišʿēlkā lēʾmōr ləmi·ʾattā^h wəʾānā^h tēlēk ūləmī ʿēlle^h
ləpāne^ʿkā

17

και ενετεिलाτο τω πρωτω λεγων εαν σοι συναντηση ησαι ο αδελφος μου και ερωτα σε λεγων τινος ει και που πορευη και τινος ταυτα τα προπορευομενα σου

kai eneteilato tō prōtō legōn ean soi sunantēsē ēsau o adelphos mou kai erōta se legōn tinos ei kai pou poreuē
kai tinos tauta ta proporeuomena sou

* * * * *

18 (32-19) then thou shalt say: They are thy servant Jacob's; it is a present sent unto my lord, even unto Esau; and, behold, he also is behind us.'

18

ואמרת לעבדך ליעקב מנחה הוא שלוחה לאדני לעשו והנה גם־הוא אחרינו:

ve·'a·mar·ta le·'av·de·cha le·ya·'a·kov min·chah hi·v she·lu·chah la·do·ni le·'e·sav ve·hin·neh gam·hu
a·cha·rei·nu.

18

וְאָמַרְתָּ לְעִבְדְּךָ לְיַעֲקֹב מִנְחָה הוּא שְׁלוּחָה לְאֲדֹנָי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם־הוּא אַחֲרֵינוּ:

wəʾāmartā ləʿabdəkā ləyaʿqōb minḥā^h hiwʾ šəlûḥā^h laq̄dōnī ləʿēsāw wəhinnē^h gam·hūʾ ʾaḥārēnū

18

ερεις του παιδος σου ιακωβ δωρα απεσταλκεν τω κυριω μου ησαι και ιδου αυτος οπισω ημων

ereis tou paidos sou iakōb dōra apestanken tō kuriō mou ēsau kai idou autos opisō ēmōn

* * * * *

19 (32-20) And he commanded also the second, and the third, and all that followed the droves, saying: 'In this manner shall ye speak unto Esau, when ye find him;

19

ויצו גם את־השני גם את־השלישי גם את־כל־ההלכים אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון אל־עשו
במצאכם אתו:

vay·tzav gam et·ha·she·ni gam et·ha·she·li·shi gam et·kol·ha·ho·le·chim a·cha·rei ha·'a·da·rim le·mor
kad·da·var haz·zeh te·dab·be·run el·e·sav be·mo·tza·'a·chem o·tov.

19

ויצו גם את־השני גם את־השלישי גם את־כל־ההלכים אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון
אל־עשו במצאכם אתו:

wayəṣaw gam ʿet·haššēnî gam ʿet·haššəlîšî gam ʿet·kol·hahōlķîm ʿaḥărê hāʿăḏārîm lēʿmōr kaddābār hazzeḥ
təḏabbərûn ʿel·eśāw bəmōšaʿākem ʿōtô

19

και εντειλατο τω πρωτω και τω δευτερω και τω τριτω και πασι τοις προπορευομενοις οπισω των ποιμνιων
τουτων λεγων κατα το ρημα τουτο λαλησατε ησασ εν τω ευρειν υμας αυτον

kai eneteilato tō prōtō kai tō deuterō kai tō tritō kai pasi tois proporeuomenois opisō tōn poimniōn toutōn legōn
kata to rēma touto lalēsate ēsau en tō eurein umas auton

* * * * *

20 (32-21) and ye shall say: Moreover, behold, thy servant Jacob is behind us.' For he said: 'I will appease him with the present that goeth before me, and afterward I will see his face; peradventure he will accept me.'

20

ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כִּי־אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחרי־כן אראה פניו
אולי ישא פני:

va·'a·mar·tem gam hin·neh av·de·cha ya·'a·kov a·cha·rei·nu ki·a·mar a·chap·pe·rah fa·nav bam·min·chah
ha·ho·le·chet le·fa·nai ve·'a·cha·rei·chen er·'eh fa·nav u·lai yis·sa·fa·nai.

20

ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כִּי־אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחרי־כן
אראה פניו אולי ישא פני:

waʿāmartem gam hinnēḥ ʿabdəkā yaʿāqōb ʿaḥărēnû kî·āmar ʿākappərāḥ pānāyw bamminḥāḥ hahōlēket
ləpānāy wəʿaḥărê·kēn ʿerʿeh pānāyw ʿūlay yiśśāʿ pānāy

20

και ερειτε ιδου ο παις σου ιακωβ παραγινεται οπισω ημων ειπεν γαρ εξηλασομαι το προσωπον αυτου εν τοις δωροις τοις προπορευομενοις αυτου και μετα τουτο οψομαι το προσωπον αυτου ισως γαρ προσδεξεται το προσωπον μου

kai ereite idou o pais sou iakōb paraginetai opisō ēmōn eipen gar ežilasomai to prosōpon autou en tois dōrois tois proporeuomenois autou kai meta touto opsomai to prosōpon autou isōs gar prosdeǵetai to prosōpon mou

* * * * *

21 (32-22) So the present passed over before him; and he himself lodged that night in the camp.

21

ותעבר המנחה על־פניו והוא לן בלילה־ההוא במחנה:

vat·ta·'a·vor ham·min·chah al·pa·nav ve·hu lan bal·lay·lah·ha·hu bam·ma·cha·neh.

21

וַתַּעֲבֹר הַמְנַחָה עַל־פְּנָיו וְהוּא לָן בַּלַּיְלָה־הַהוּא בַּמַּחֲנֶה:

watta^ʿābōr hamminḥā^h ʿal-pānāyw wəhū^ʔ lān ballāylā^h-hahū^ʔ baḡmaḥāne^h

21

και παρεπορευοντο τα δωρα κατα προσωπον αυτου αυτος δε εκοιμηθη την νυκτα εκεινην εν τη παρεμβολη

kai pareporeuonto ta dōra kata prosōpon autou autos de ekoimēthē tēn nukta ekeinēn en tē parembolē

* * * * *

22 (32-23) And he rose up that night, and took his two wives, and his two handmaids, and his eleven children, and passed over the ford of the Jabbok.

22

ויקם בלילה הוא ויקח את־שתי נשיו ואת־שתי שפחתיו ואת־אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק:

vai·ya·kam bal·lay·lah hu vai·yik·kach et·she·tei na·shav ve·'et·she·tei shif·cho·tav ve·'et·a·chad a·sar ye·la·dav vai·ya·'a·vor et ma·'a·var yab·bok.

22

וַיִּקָּם | בַּלַּיְלָה הוּא וַיִּקַּח אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שְׁפָחָתָיו וְאֶת־אֶחָד עָשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת מַעְבַּר יִבְקָ:

יִבְקָ:

wayyāqom ballāylā^h hū^ʔ wayyiqqah ʿet-štē nāšāyw wəʿet-štē šiphōtāyw wəʿet-ʾaḥad ʿāsār yaḷādāyw wayya^ʿābōr ʿēt ma^ʿābar yabbōq

22

αναστας δε την νυκτα εκεινην ελαβεν τας δυο γυναικας και τας δυο παιδισκας και τα ενδεκα παιδια αυτου και διεβη την διαβασιν του ιαβοκ

anastas de tēn nukta ekeinēn elaben tas duo gunaikas kai tas duo paidiskas kai ta endeka paidia autou kai diebē tēn diabasin tou iabok

* * * * *

23 (32-24) And he took them, and sent them over the stream, and sent over that which he had.

23

ויקחם ויעברם את־הנהל ויעבר את־אשר־לו:

vai·yik·ka·chem vai·ya·'a·vi·rem et·han·na·chal vai·ya·'a·ver et·a·sher·lov.

23

ויקחם ויעברם את־הנהל ויעבר את־אשר־לו:

wayyiqqāhēm wayya‘ābīrēm ʿet·hannāhal wayya‘ābēr ʿet·ʾāšer·lō

23

και ελαβεν αυτους και διεβη τον χειμαρρουν και διεβιβασεν παντα τα αυτου

kai elaben autous kai diebē ton cheimarroun kai diebibasen panta ta autou

* * * * *

24 (32-25) And Jacob was left alone; and there wrestled a man with him until the breaking of the day.

24

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר:

vai·yiv·va·ter ya·'a·kov le·vad·dov vai·ye·'a·vek ish im·mov ad a·lo·vt ha·sha·char.

24

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר:

wayyiwātēr ya‘āqōb ləbaddō wayyē‘ābēq ʾiš ʿimmō ʿad ʿālōt haššāhar

24

υπελειφθη δε ιακωβ μονος και επαλαιεν ανθρωπος μετ' αυτου εως πρωι

upeleiphthē de iakōb monos kai epalaien anthrōpos met' autou eōs prōi

* * * * *

25 (32-26) And when he saw that he prevailed not against him, he touched the hollow of his thigh; and the hollow of Jacob's thigh was strained, as he wrestled with him.

25

וִירָא כִּי לֹא יָכַל לֹו וַיִּגַע בְּכַף־יָרְכּוֹ וַתִּקַּע כַּף־יָרְךָ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבָקוֹ עִמּוֹ:

vai-yar· ki lo ya·chol lov vai-yig·ga be·chaf-ye·re·chov vat·te·ka kaf-ye·rech ya·'a·kov be·he·'a·ve·kov
im·mov.

25

וַיִּרָא כִּי לֹא יָכַל לֹו וַיִּגַע בְּכַף־יָרְכּוֹ וַתִּקַּע בְּכַף־יָרְךָ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבָקוֹ עִמּוֹ:

wayyár² kî lô² yākōl lô wayyigga^c bəkaḥp-yərēkō wattēqa^c kaḥ-yérek ya^cāqōḥ bəhē²āḥqō² ʿimmō

25

ειδεν δε οτι ου δυναται προς αυτον και ηψατο του πλατους του μηρου αυτου και εναρκησεν το πλατος του μηρου ιακωβ εν τω παλαιειν αυτον μετ' αυτου

eiden de oti ou dunatai pros auton kai ēpsato tou platous tou mērou autou kai enarkēsen to platos tou mērou iakōb en tō palaiein auton met' autou

* * * * *

26 (32-27) And he said: 'Let me go, for the day breaketh.' And he said: 'I will not let thee go, except thou bless me.'

26

וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשַּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי:

vai-yo·mer shal·le·che·ni ki a·lah ha·sha·char vai-yo·mer lo a·shal·le·cha·cha ki im·be·rach·ta·ni.

26

וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשַּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי:

wayyō²mer šalləḥēnî kî ʿālā^h haššāḥar wayyō²mer lô² ʾāšalləḥākā kî ʿim·bēraḥtānî

26

και ειπεν αυτω αποστειλον με ανεβη γαρ ο ορθρος ο δε ειπεν ου μη σε αποστειλω εαν μη με ευλογησης

kai eipen autō aposteilon me anebē gar o orthros o de eipen ou mē se aposteilō ean mē me eulogēsēs

* * * * *

27 (32-28) And he said unto him: 'What is thy name?' And he said: 'Jacob.'

27

וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה־שֵּׁמְךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב:

vai·yo·mer e·lav mah·she·me·cha vai·yo·mer ya·'a·kov.

27

וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִה־שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב:

wayyō³mer ʿēlāyw ma^h-ššəmékā wayyō³mer ya^ʿāqōb

27

ειπεν δε αυτω τι το ονομα σου εστιν ο δε ειπεν ιακωβ

eipen de autō ti to onoma sou estin o de eipen iakōb

* * * * *

28 (32-29) And he said: 'Thy name shall be called no more Jacob, but Israel; for thou hast striven with Elohim and with men, and hast prevailed.'

28

וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאמָר עוֹד שְׁמֶךָ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׂרִית עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים וְתוֹכַל:

vai·yo·mer lo ya·'a·kov ye·'a·mer o·vd shim·cha ki im·yis·ra·'el ki·sa·ri·ta im·e·lo·him ve·'im·a·na·shim
vat·tu·chol.

28

וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאמָר עוֹד שְׁמֶךָ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׂרִית עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים וְתוֹכַל:

wayyō³mer lō³ ya^ʿāqōb yē^ʿāmēr ʿōd šimkā kī ʿim·yisrā^ʿēl kī·śārītā ʿim·ʿēlōhīm wə^ʿim·ʿānāšīm wattûkāl

28

ειπεν δε αυτω ου κληθησεται επι το ονομα σου ιακωβ αλλα ισραηλ εσται το ονομα σου οτι ενισχυσας μετα θεου και μετα ανθρωπων δυνατος

eipen de autō ou klēthēsetai eti to onoma sou iakōb anga israēl estai to onoma sou oti enischusas meta theou kai meta anthrōpōn dunatos

* * * * *

29 (32-30) And Jacob asked him, and said: 'Tell me, I pray thee, thy name.' And he said: 'Wherefore is it that thou dost ask after my name?' And he blessed him there.

29

וַיִּשְׂאֵל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידֵה־נָא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׂאֵל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם:

vai·yish·'al ya·'a·kov vai·yo·mer hag·gi·dah·na she·me·cha vai·yo·mer lam·mah zeh tish·'al lish·mi
vay·va·rech o·tov sham.

29

וַיִּשְׂאֵל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לְמָה זֶה תִּשְׂאֵל לְשִׁמִּי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שֵׁם:

wayyiš'al ya'āqōb wayyō'mer haggîdāh-nnā' šamékā wayyō'mer lám māh zze^h tiš'al lišmî wayəbārek ʔōtō šām

29

ἠρώτησεν δε ἰακωβ και ειπεν αναγγειλον μοι το ονομα σου και ειπεν ινα τι τουτο ερωτας το ονομα μου και ηυλογησεν αυτον εκει

ērōtēsen de iakōb kai eipen anaggeilon moi to onoma sou kai eipen ina ti touto erōtas to onoma mou kai eulogēsen auton ekei

* * * * *

30 (32-31) And Jacob called the name of the place Peniel: 'for I have seen Elohim face to face, and my life is preserved.'

30

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצַל נַפְשִׁי:

vai-yik-ra ya-'a-kov shem ham-ma-ko-vm pe-ni-'el ki-ra-'i-ti e-lo-him pa-nim el-pa-nim vat-tin-na-tzel naf-shi.

30

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצַל נַפְשִׁי:

wayyiqrā' ya'āqōb šēm hammāqōm pānī'el kî-rā'îtî ʔēlōhîm pānîm ʔel-pānîm wattinnāšēl napšî

30

και εκαλεσεν ἰακωβ το ονομα του τοπου εκεινου ειδος θεου ειδον γαρ θεον προσωπον προς προσωπον και εσωθη μου η ψυχη

kai ekalesen iakōb to onoma tou topou ekeinou eidos theou eidon gar theon prosōpon pros prosōpon kai esōthē mou ē psuchē

* * * * *

31 (32-32) And the sun rose upon him as he passed over Peniel, and he limped upon his thigh.

31

וַיִּזְרַח־לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צִלַּע עַל־יָרְכוּ:

vai-yiz-rach-lov ha-she-mesh ka-'a-she- a-var et-pe-nu-'el ve-hu tzo-le-a' al-ye-re-chov.

31

וַיִּזְרַח־לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צִלַּע עַל־יָרְכוּ:

wayyizrāḥ-lô haššēmeš kaʿāšer ʿābar ʿet-pənūʿēl wəhūʾ šōlē^{ac} ʿal-yərēkō

31

ανειλεν δε αυτω ο ηλιος ηνικα παρηλθεν το ειδος του θεου[not in Hebrew] αυτος δε επεσκαζεν τω μηρω αυτου

aneteilen de autō o ēlios ēnika parēlthen to eidos tou theou[not in Hebrew] autos de epeskazen tō mērō autou

* * * * *

32 (32-33) Therefore the children of Israel eat not the sinew of the thigh-vein which is upon the hollow of the thigh, unto this day; because he touched the hollow of Jacob's thigh, even in the sinew of the thigh-vein.

32

על־כן לא־יאכלו בני־ישראל את־גיד הנשה אשר על־כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף־ירך יעקב בגיד הנשה:

al-ken lo-yo-che-lu ve-nei-yis-ra-'el et-gid han-na-sheh a-sheh al-kaf hai-ya-rech ad hai-yo-vm haz-zeh ki na-ga be-chaf-ye-rech ya-'a-kov be-gid han-na-sheh.

32

עַל־כֵּן לֹא־יֵאָכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנֶּשֶׂה אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנֶּשֶׂה:

ʿal-kēn lōʾ-yōʾkəlū bənê-yisrāʾēl ʿet-gîd hannāše^h ʾāšer ʿal-kaḥ hayyārēk ʿad hayyôm hazze^h kî nāga^c bəkaḥ-yerek yaʿāqōb bəgîd hannāše^h

32

ενεκεν τουτου ου μη φαγωσιν οι υιοι ισραηλ το νευρον ο εναρκησεν ο εστιν επι του πλατους του μηρου εως της ημερας ταυτης οτι ηψατο του πλατους του μηρου ιακωβ του νευρου και εναρκησεν

eneken toutou ou mē phagōsin oi uioi israēl to neuron o enarkēsen o estin epi tou platous tou mērou eōs tēs ēmeras tautēs oti ēpsato tou platous tou mērou iakōb tou neurou kai enarkēsen

* * * * *

GENESIS 33

1 And Jacob lifted up his eyes and looked, and, behold, Esau came, and with him four hundred men. And he divided the children unto Leah, and unto Rachel, and unto the two handmaids.

1

וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את־הילדים על־לאה ועל־רחל ועל שתי השפחות:

vai·yis·sa ya·'a·kov ei·nav vai·yar· ve·hin·neh e·sav ba ve·'im·mov ar·ba me·'o·vt ish vai·ya·chatz et·hay·la·dim al·le·'ah ve·'al·ra·chel ve·'al she·tei ha·she·fa·cho·vt.

1

וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲגִה עֵשָׂו בָּא וְעָמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיַּחֲזֵן אֶת־הַיְלָדִים עַל־לְאָה וְעַל־רָחֵל
וְעַל שְׂתֵי הַשְּׂפָחוֹת:

wayyiśśā³ ya³āqōb³ ʿēnāyw wayyar³ wəhinnē^h ʿēsāw bā³ wəʿimmō³ ʾarba³ mēʾōt³ ʾiš wayyāḥaṣ³ ʾet·hayəladīm³
ʿal·lē³ā^h wəʿal·rāḥēl wəʿal štē haššəpāḥōt³

1

αναβλεψας δε ιακωβ ειδεν και ιδου ησαυ ο αδελφος αυτου ερχομενος και τετρακοσιοι ανδρες μετ' αυτου και επιδειλεν ιακωβ τα παιδια επι λειαν και ραχηλ και τας δυο παιδισκας

anablepsas de iakōb eiden kai idou ēsau o adelphos autou erchomenos kai tetrakosioi andres met' autou kai epidieilen iakōb ta paidia epi leian kai rachēl kai tas duo paidiskas

* * * * *

2 And he put the handmaids and their children foremost, and Leah and her children after, and Rachel and Joseph hindermost.

2

וַיִּשֶׂם אֶת־הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת־יְלִדֵיהֶן רִאשׁוֹנָה וְאֶת־לְאָה וַיְלִדֶיהָ אַחֲרָנִים וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרָנִים:

vai·ya·sem et·ha·she·fa·cho·vt ve·'et·yal·dei·hen ri·sho·nah ve·'et·le·'ah vi·la·dei·ha a·cha·ro·nim ve·'et·ra·chel ve·'et·yo·v·sef a·cha·ro·nim.

2

וַיִּשֶׂם אֶת־הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת־יְלִדֵיהֶן רִאשׁוֹנָה וְאֶת־לְאָה וַיְלִדֶיהָ אַחֲרָנִים וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרָנִים:

wayyāśsem ʾet·haššəpāḥōt³ wəʾet·yaldēhen rī³šōnā^h wəʾet·lē³ā^h wīlāde³hā ʾaḥārōnīm wəʾet·rāḥēl wəʾet·yōsēp³
ʾaḥārōnīm

2

και εποησεν τας δυο παιδισκας και τους υιους αυτων εν πρωτοις και λειαν και τα παιδια αυτης οπισω και ραχηλ και ιωσηφ εσχατους

kai epoiēsen tas duo paidiskas kai tous uious autōn en prōtois kai leian kai ta paidia autēs opisō kai rachēl kai iōsēph eschatous

* * * * *

3 And he himself passed over before them, and bowed himself to the ground seven times, until he came near to his brother.

3

וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָהּ שִׁבְעַת פְּעָמִים עַד־גִּשְׁתּוֹ עַד־אֲחִיו:

ve·hu a·var lif·nei·hem vai·yish·ta·chu ar·tzah she·va pe·'a·mim ad·gish·tov ad·a·chiv.

3

וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָהּ שִׁבְעַת פְּעָמִים עַד־גִּשְׁתּוֹ עַד־אֲחִיו:

wəhû^ʔ ʿābar liḵnêhem wayyištāḥû^ʔ ʿarṣā^h šéba^c pəʿāmîm ʿad·gištô ʿad·ʾāḥîw

3

αυτος δε προηλθεν εμπροσθεν αυτων και προσεκυνησεν επι την γην επτακις εως του εγγισαι του αδελφου αυτου

autos de proēlthen emprosthen autōn kai prosekunēsen epi tēn gēn eptakis eōs tou eggisai tou adelphou autou

* * * * *

4 And Esau ran to meet him, and embraced him, and fell on his neck, and kissed him; and they wept.

4

וַיֵּרֶץ עֵשָׂו לִקְרַאתוֹ וַיַּחְבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־צוּאָרוֹ וַיִּשְׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ:

vai·ya·ratz e·sav lik·ra·tov vay·chab·be·ke·hu vai·yip·pol al·tzav·va·rav vai·yi·sha·ke·hu vai·yiv·ku.

4

וַיֵּרֶץ עֵשָׂו לִקְרַאתוֹ וַיַּחְבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־צוּאָרוֹ וַיִּשְׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ:

wayyāroš ʿēsāw liqrā^ʔtô wayyāḥabbəqēhû wayyipplōl ʿal·ṣawwā^ʔrāw wayyiššāqēhû wayyibkû

4

και προσεδραμεν ησαυ εις συναντησιν αυτω και περιλαβων αυτον εφιλησεν και προσεπεσεν επι τον τραχηλον αυτου και εκλαυσαν αμφοτεροι

kai prosedramen ēsau eis sunantēsin autō kai perilabōn auton ephilēsen kai prosepesen epi ton trachēlon autou kai eklausan amphoterōi

* * * * *

5 And he lifted up his eyes, and saw the women and the children; and said: 'Who are these with thee?' And he said: 'The children whom Elohim hath graciously given thy servant.'

5

וַיִּשָׂא אֶת־עֵינָיו וַיִּרְא אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר־חָנַן אֱלֹהִים אֶת־עַבְדְּךָ:

vai·yis·sa et-ei·nav vai·yar· et-han·na·shim ve·'et-hay·la·dim vai·yo·mer mi-el·leh lach vai·yo·mar hay·la·dim
a·sher·cha·nan e·lo·him et-av·de·cha.

5

וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־הַנְּשִׁים וְאֶת־הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר־חָנַן אֱלֹהִים
אֶת־עַבְדְּךָ:

wayyiśśāʔ ʔet-ʿênāyw wayyārʔ ʔet-hannāśîm wəʔet-hayələdîm wayyōʔmer mî-ʔēlle^h llāk wayyōʔmar
hayələdîm ʔāšer-ḥānan ʔēlohîm ʔet-ʿabdékā

5

και αναβλεψας ειδεν τας γυναικας και τα παιδια και ειπεν τι ταυτα σοι εστιν ο δε ειπεν τα παιδια οις ηλεησεν ο
θεος τον παιδα σου

kai anablepsas eiden tas gunaikas kai ta paidia kai eipen ti tauta soi estin o de eipen ta paidia ois ēleēsen o theos
ton paida sou

* * * * *

6 Then the handmaids came near, they and their children, and they bowed down.

6

וַתִּגַּשׁ הַשְּׂפָחוֹת הַנָּה וַיִּלְדִּיהֶן וַתִּשְׁתַּחוּיֵן:

vat·tig·gash·na ha·she·fa·cho·vt hen·nah ve·yal·dei·hen vat·tish·ta·cha·vei·na.

6

וַתִּגַּשְׁןָ הַשְּׂפָחוֹת הַנָּה וַיִּלְדִּיהֶן וַתִּשְׁתַּחוּיֵן:

wattiggāšnā haššəpāḥōt hēnnā^h wəyaldēhen wattīštahāweʿnā

6

και προσηγγισαν αι παιδισκαι και τα τεκνα αυτων και προσεκυνησαν

kai prosēggisan ai paidiskai kai ta tekna autōn kai prosekunēsan

* * * * *

7 And Leah also and her children came near, and bowed down; and after came Joseph near and Rachel, and they bowed down.

7

וַתִּגַּשׁ גַּם־לֵאָה וַיִּלְדִּיהָ וַיִּשְׁתַּחוּ וְאַחַר נָגַשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחוּ:

vat·tig·gash gam-le·'ah vi·la·dei·ha vai·yish·ta·cha·vu ve·'a·char nig·gash yo·v·sef ve·ra·chel
vai·yish·ta·cha·vu.

7

וַתִּגַּשׁ גַּם־לְאֵה וּלְדִיָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ׃

wattiggaš gam-le³ā^h wīlāde³hā wayyištahāwū wə'aḥar niggaš yōsēp wərāḥēl wayyištahāwū

7

και προσηγγισεν λεια και τα τεκνα αυτης και προσεκυνησαν και μετα ταυτα προσηγγισεν ραχηλ και ιωσηφ και προσεκυνησαν

kai prosēggisen leia kai ta tekna autēs kai prosekunēsan kai meta tauta prosēggisen rachēl kai iōsēph kai prosekunēsan

* * * * *

8 And he said: 'What meanest thou by all this camp which I met?' And he said: 'To find favour in the sight of my lord.'

8

וַיֹּאמֶר מִי לָךְ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לְמִצְרָא־חַן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי׃

vai·yo·mer mi le·cha kol·ham·ma·cha·neh haz·zeh a·sher pa·ga·she·ti vai·yo·mer lim·tzo·chen be·'ei·nei
a·do·ni.

8

וַיֹּאמֶר מִי לָךְ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לְמִצְרָא־חַן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי׃

wayyō³mer mī ləḵā kol·hammaḥāne^h hazze^h pašer pāgāštī wayyō³mer limṣō³-ḥēn bə^cênē paḏōnī

8

και ειπεν τι ταυτα σοι εστιν πασαι αι παρεμβολαι αυται αις απηντηκα ο δε ειπεν ινα ευρη ο παις σου χαριν εναντιον σου κυριε

kai eipen ti tauta soi estin pasai ai parembolai autai ais apēntēka o de eipen ina eurē o pais sou charin enantion sou kurie

* * * * *

9 And Esau said: 'I have enough; my brother, let that which thou hast be thine.'

9

וַיֹּאמֶר עֲשׂו יִשְׁלִי רַב אַחִי יִהְיֶה לָךְ אֲשֶׁר־לָךְ׃

vai·yo·mer e·sav yesh·li rav a·chi ye·hi le·cha a·sher·lach.

9

וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ יְשׁוּ לִי רַב אֲחֵי יְהוָה לְאִשְׁרֵי-לָךְ:

wayyōmer ʿēsāw yeš-lî rāb ʾāḥî yəhî ləkā ʾāšer-lāk

9

ειπεν δε ησαυ εστιν μοι πολλα αδελφε εστω σοι τα σα

eipen de ēsau estin moi ponga adelphe estō soi ta sa

* * * * *

10 And Jacob said: 'Nay, I pray thee, if now I have found favour in thy sight, then receive my present at my hand; forasmuch as I have seen thy face, as one seeth the face of Elohim, and thou wast pleased with me.

10

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-נָא אִם-נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלִקְחַת מִנְחָתִי מִיָּדַי כִּי עַל-כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֵת פְּנֵי אֱלֹהִים וְתִרְצֵנִי:

vai-yo-mer ya-'a-kov al-na im-na ma-tza-ti chen be-'ei-nei-cha ve-la-kach-ta min-cha-ti mi-ya-di ki al-ken ra-'i-ti fa-nei-cha kir-'ot pe-nei e-lo-him vat-tir-tze-ni.

10

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-נָא אִם-נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלִקְחַת מִנְחָתִי מִיָּדַי כִּי עַל-כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֵת פְּנֵי אֱלֹהִים וְתִרְצֵנִי:

wayyōmer yaʿāqōb ʾal-nā ʾim-nā māšāʾî ḥēn bəʿēneýkā wəlāqaḥtā minhāʾî miyyādî kî ʿal-kēn rāʾîʾî pāneýkā kirʾōt pənē ʾēlōhîm wattiršēnî

10

ειπεν δε ιακωβ ει ευρηκα χαριν εναντιον σου δεξαι τα δωρα δια των εμων χειρων ενεκεν τουτου ειδον το προσωπον σου ως αν τις ιδοι προσωπον θεου και ευδοκησεις με

eipen de iakōb ei eurēka charin enantion sou deξai ta dōra dia tōn emōn cheirōn eneken toutou eidon to prosōpon sou ōs an tis idoī prosōpon theou kai eudokēseis me

* * * * *

11 Take, I pray thee, my gift that is brought to thee; because Elohim hath dealt graciously with me, and because I have enough.' And he urged him, and he took it.

11

קַח-נָא אֶת-בְּרַכְתִּי אֲשֶׁר הִבֵּאת לְךָ כִּי-חָנַנִי אֱלֹהִים וְכִי יֵשׁוּ-לִי-כֹל וַיִּפְצַר-בּוֹ וַיִּקַּח:

kach-na et-bir-cha-ti a-she hu-vat lach ki-chan-na-ni e-lo-him ve-chi yesh-li-chol vai-yif-tzar-bov vai-yik-kach.

11

קחנא את־ברכתי אשר הבאת לך כי־חנני אלהים וכי יש־לי־כל ויפצרו־בו ויקח:

qah-nāʔ et-birkātī ʔāšer hūbāʔt lāk kî-ḥannānî ʔelōhîm wəkî yeš-lî-kōl wayyipšar-bô wayyiqqāh

11

λαβε τας ευλογιας μου ας ηνεγκα σοι οτι ηλεησεν με ο θεος και εστιν μοι παντα και εβιασατο αυτον και ελαβεν

labe tas eulogias mou as ēnegka soi oti ēleēsen me o theos kai estin moi panta kai ebiasato auton kai elaben

* * * * *

12 And he said: 'Let us take our journey, and let us go, and I will go before thee.'

12

ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך:

vai-yo-mer nis-ʾah ve-ne-le-chah ve-ʾe-le-chah le-neg-de-cha.

12

ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך:

wayyōʾmer nisʿāh wənēlēkāh wəʾēlkāh ləneḡdēkā

12

και ειπεν απارانτες πορευσομεθα επ' ευθειαν

kai eipen aparantes poreusometha ep' eutheian

* * * * *

13 And he said unto him: 'My lord knoweth that the children are tender, and that the flocks and herds giving suck are a care to me; and if they overdrive them one day, all the flocks will die.'

13

ויאמר אליו אדני ידע כי־הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל־הצאן:

vai-yo-mer e-lav a-do-ni yo-de-a' ki-hay-la-dim rak-kim ve-ha-tzon ve-hab-ba-kar a-lo-vt a-lai u-de-fa-kum
yo-vm e-chad va-me-tu kol-ha-tzon

13

ויאמר אליו אדני ידע כי־הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל־הצאן:

wayyōʾmer ʔēlāyw ʔādōnî yōdēʿ kî-hayəlādîm rakkîm wəhaššōʾn wəhabbāqār ʿālôt ʿālāy ûdəpāqûm yôm
ʔehād wāmētû kol-haššōʾn

13

ειπεν δε αυτω ο κυριος μου γινωσκει οτι τα παιδια απαλωτερα και τα προβατα και αι βοες λοχευονται επ' εμε εαν ουν καταδιωξω αυτους ημεραν μιαν αποθανουνται παντα τα κτηνη

eipen de autō o kurios mou ginōskei oti ta paidia apalōtera kai ta probata kai ai boes locheuontai ep' eme ean oun katadiōξō autous ēmeran mian apothanountai panta ta ktēnē

* * * * *

14 Let my lord, I pray thee, pass over before his servant; and I will journey on gently, according to the pace of the cattle that are before me and according to the pace of the children, until I come unto my lord unto Seir.'

14

יעבר־נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר־לפני ולרגל הילדים עד אשר־אבא אל־אדני שעירה:

ya·'a·var-na a·do·ni lif·nei av·dov va·'a·ni et·na·ha·lah le·'it·ti le·re·gel ham·me·la·chah a·sher·le·fa·nai u·le·re·gel hay·la·dim ad a·sher·a·vo el·a·do·ni se·'i·rah.

14

יעִבְר־נָא אֲדֹנָי לְפָנַי עֲבָדוֹ וְאֲנִי אֶתְנַהֲלֶה לְאַטִּי לְרֵגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־לְפָנַי וְלְרֵגֶל הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר־אֲבֹא אֶל־אֲדֹנָי שְׁעִירָה:

ya'ābor-nā' ʿādōnî liḵpənê ʿabdō waʿānî ʿetnāhālāh ləʿittî ləreḡel hamməlāʿkāh ʿāšer-ləpānay ūləreḡel hayələdīm ʿad ʿāšer-ʿābō ʿel-ʿādōnî šēʿirāh

14

προελθετω ο κυριος μου εμπροσθεν του παιδος εγω δε ενισχυσω εν τη οδω κατα σχολην της πορευσεως της εναντιον μου και κατα ποδα των παιδαριων εως του με ελθειν προς τον κυριον μου εις σηιρ

proelthetō o kurios mou emprosthen tou paidos egō de enischusō en tē odō kata scholēn tēs poreuseōs tēs enantion mou kai kata poda tōn paidariōn eōs tou me elthein pros ton kurion mou eis seir

* * * * *

15 And Esau said: 'Let me now leave with thee some of the folk that are with me.' And he said: 'What needeth it? let me find favour in the sight of my lord.'

15

ויאמר עשו אציגה־נא עמך מן־העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא־חן בעיני אדני:

vai·yo·mer e·sav a·tzi·gah-na im·me·cha min·ha·'am a·sher it·ti vai·yo·mer lam·mah zeh em·tza·chen be·'ei·nei a·do·ni.

15

וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֲצִיגֶה־נָּא עִמָּךְ מִן־הָעַם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה אֲמַצְאֶיְךָן בְּעֵינַי אֲדֹנָי:

wayyō'mer 'ēsāw 'aṣṣîgā^h-nnā' 'imməḵā min-hā'ām 'āšer 'ittî wayyō'mer lāmmā^h zze^h 'emšā'-ḥēn bə'ênê
'ādōnî

15

ειπεν δε ησαυ καταλειπω μετα σου απο του λαου του μετ' εμου ο δε ειπεν ινα τι τουτο ικανον οτι ευρον χαριν εναντιον σου κυριε

eipen de ēsau kataleipsō meta sou apo tou laou tou met' emou o de eipen ina ti touto ikanon oti euron charin enantion sou kurie

* * * * *

16 So Esau returned that day on his way unto Seir.

16

וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה:

vai·ya·shav bai·yo·vm ha·hu e·sav le·dar·kov se·'i·rah.

16

וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה:

wayyāšāb bayyôm hahû' 'ēsāw ləḏarkô šē'îrā^h

16

απεστρεψεν δε ησαυ εν τη ημερα εκεινη εις την οδον αυτου εις σηρι

apestrepesen de ēsau en tē ēmera ekeinē eis tēn odon autou eis sēir

* * * * *

17 And Jacob journeyed to Succoth, and built him a house, and made booths for his cattle. Therefore the name of the place is called Succoth.

17

וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּה וַיִּבֶן לּוֹ בַּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סִכְתֵּי עַל־כֵּן קָרָא שְׁמֵה־מְקוֹם סִכּוֹת: ס

ve·ya·'a·kov na·sa suk·ko·tah vai·yi·ven lov ba·yit u·le·mik·ne·hu a·sah suk·kot al·ken ka·ra shem·ham·ma·ko·vm suk·ko·vt. s

17

וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּה וַיִּבֶן לּוֹ בַּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סִכְתֵּי עַל־כֵּן קָרָא שְׁמֵה־מְקוֹם סִכּוֹת: ס

wəyaʿāqōb nāsaʿ sukkōtā^h wayyīben lô bāyit ūlamiqnēhū ʿāsā^h sukkōt ʿal-kēn qārāʾ šēm-hammāqôm
sukkōt s

17

και ιακωβ απαιρει εις σκηνας και εποιησεν εαυτω εκει οικιας και τοις κτηνεσιν αυτου εποιησεν σκηνας δια
τουτο εκαλεσεν το ονομα του τοπου εκεινου σκηнай

kai iakōb apairei eis skēnas kai epoiēsen eautō ekei oikias kai tois ktēnesin autou epoiēsen skēnas dia touto
ekalesen to onoma tou topou ekeinou skēnai

* * * * *

18 And Jacob came in peace to the city of Shechem, which is in the land of Canaan, when he came from Paddan-aram; and encamped before the city.

18

ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בבאו מפדן ארם ויחן את־פני העיר:

vai·ya·vo ya·'a·kov sha·lem ir she·chem a·sher be·'e·retz ke·na·'an be·vo·'ov mip·pad·dan a·ram vai·yi·chan et·
pe·nei ha·'ir.

18

ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בבאו מפדן ארם ויחן את־פני העיר:

wayyābō^ʾ yaʿāqōb šālēm ʿir šəḵem ʾāšer bəʿéreš kənáʿan bəbōʾō mippaddan ʾārām wayyīḥan ʾet·pənê hāʿir

18

και ηλθεν ιακωβ εις σαλημ πολιν σικιμων η εστιν εν γη χανααν οτε ηλθεν εκ της μεσοποταμιας συριας και
παρενεβαλεν κατα προσωπον της πολεως

kai ēlthen iakōb eis salēm polin sikimōn ē estin en gē chanaan ote ēlthen ek tēs mesopotamias surias kai
parenebalen kata prosōpon tēs poleōs

* * * * *

19 And he bought the parcel of ground, where he had spread his tent, at the hand of the children of Hamor, Shechem's father, for a hundred pieces of money.

19

ויקן את־חלקת השדה אשר נטה־שם אהלו מיד בני־חמור אבי שכם במאה קשיטה:

vai·yi·ken et·chel·kat has·sa·deh a·sher na·tah·sham a·ho·lov mi·yad be·nei·cha·mo·vr a·vi she·chem
be·me·'ah ke·si·tah.

19

ויקן את־חלקת השדה אשר נטה־שם אהלו מיד בני־חמור אבי שכם במאה קשיטה:

wayyiqen ʔet-ḥelqat haśśāde^h ʔāšer nāqā^h-šām ʔohōlō miyyad bənê-ḥāmōr ʔābī šəḵem bəmeʔā^h qəšîṭā^h

19

και εκτησατο την μεριδα του αγρου ου εστησεν εκει την σκηνην αυτου παρα εμμωρ πατρος συχεμ εκατον αμνων

kai ektēsato tēn merida tou agrou ou estēsen ekei tēn skēnēn autou para emmōr patros suchem ekaton amnōn

* * * * *

20 And he erected there an altar, and called it the Elohei Israel.

20

ויצב-שם מזבח ויקרא-לו אל אלהי ישראל: ס

vai·ya·tzev·sham miz·be·ach vai·yik·ra·lov el e·lo·hei yis·ra·'el. s

20

וַיִּצַב־שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ס

wayyašseb-šām mizbē^aḥ wayyīqrā^ʔ-lō ʔēl ʔēlōhē yiśrāʔēl s

20

και εστησεν εκει θυσιαστηριον και επεκαλεσατο τον θεον ισραηλ

kai estēsen ekei thusiastērion kai epekalesato ton theon israēl

* * * * *

GENESIS 34

1 And Dinah the daughter of Leah, whom she had borne unto Jacob, went out to see the daughters of the land.

1

ותצא דינה בת-לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ:

vat·te·tze di·nah bat·le·'ah a·sher ya·le·dah le·ya·'a·kov lir·'o·vt biv·no·vt ha·'a·retz.

1

וַתֵּצֵא דִּינָה בַת־לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לְרֹאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ:

attēšē^ʔ dīnā^h baṭ·lē^ʔā^h ʔāšer yāldā^h ləya^ʕāqōb lir^ʔōṭ bibnōṭ hā^ʔāreš

1

εξηλθεν δε δινα η θυγατηρ λειας ην ετεκεν τω ιακωβ καταμαθειν τας θυγατερας των εγχωριων

eḡēlthen de dina ē thugatēr leias ēn eteken tō iakōb katamathein tas thugateras tōn egchōriōn

* * * * *

2 And Shechem the son of Hamor the Hivite, the prince of the land, saw her; and he took her, and lay with her, and humbled her.

2

וִירָא אֶתְּהָ שְׁכֶם בֶּן־חַמּוֹר הַחִיבִי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֶתְּהָ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ וַיַּעַנְהָ:

vai·yar· o·tah she·chem ben·cha·mo·vr ha·chiv·vi ne·si ha·'a·retz vai·yik·kach o·tah vai·yish·kav o·tah
vay·'an·ne·ha.

2

וַיִּרְא אֶתְּהָ שְׁכֶם בֶּן־חַמּוֹר הַחִיבִי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֶתְּהָ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ וַיַּעַנְהָ:

wayyár ʾōṭāh šəḵem ben-ḥāmôr ḥāḥiwwî nāśîʾ hāʾāreṣ wayyiqqah ʾōṭāh wayyiškab ʾōṭāh wayʾannéhā

2

και ειδεν αυτην συχεμ ο υιος εμμωρ ο χορραιος ο αρχων της γης και λαβων αυτην εκοιμηθη μετ' αυτης και
εταπεινωσεν αυτην

kai eiden autēn suchem o uios emmōr o chorraios o archōn tēs gēs kai labōn autēn ekoimēthē met' autēs kai
etapeinōsen autēn

* * * * *

3 And his soul did cleave unto Dinah the daughter of Jacob, and he loved the damsel, and spoke comfortingly unto the damsel.

3

וַתְּדַבֵּק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַת־יַעֲקֹב וַיֵּאָהֵב אֶת־הַנְּעָרָה וַיְדַבֵּר עַל־לֵב הַנְּעָרָה:

vat·tid·bak naf·shov be·di·nah bat·ya·'a·kov vai·ye·'e·hav et·han·na·'a·ra vay·dab·ber al·lev han·na·'a·ra.

3

וַתְּדַבֵּק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַת־יַעֲקֹב וַיֵּאָהֵב אֶת־הַנְּעָרָה וַיְדַבֵּר עַל־לֵב הַנְּעָרָה:

wattidbaq napšô bəḏînā^h baṭ·yaʿāqōb wayyeʿēhab ʾet·ḥannaʿārā wayəḏabbēr ʿal·lēb ḥannaʿārā

3

και προσεσχεν τη ψυχη δινας της θυγατρος ιακωβ και ηγαπησεν την παρθενον και ελαλησεν κατα την διανοιαν
της παρθενου αυτη

kai proseschen tē psuchē dinas tēs thugatros iakōb kai ēgapēsen tēn parthenon kai elalēsen kata tēn dianoian tēs
parthenou autē

* * * * *

4 And Shechem spoke unto his father Hamor, saying: 'Get me this damsel to wife.'

4

ויאמר שכם אל־חמור אביו לאמר קח־לי את־הילדה הזאת לאשה:

vai·yo·mer she·chem el·cha·mo·vr a·viv le·mor kach·li et·hai·yal·dah haz·zot le·'i·shah.

4

ויאמר שְׁכֶם אֶל־חַמּוֹר אָבִיו לֵאמֹר קַח־לִי אֶת־הַיְלָדָה הַזֹּאת לְאִשָּׁה:

wayyō^ʿmer šəḵem ʿel·ḥāmōr ʿābīw lē^ʾmōr qaḥ·lī ʿet·hayyaldā^h hazzō^ʿt lə^ʾiššā^h

4

ειπεν δε συχημ προς εμμωρ τον πατερα αυτου λεγων λαβε μοι την παιδισκην ταυτην εις γυναικα

eipen de suchem pros emmōr ton patera autou legōn labe moi tēn paidiskēn tautēn eis gunaika

* * * * *

5 Now Jacob heard that he had defiled Dinah his daughter; and his sons were with his cattle in the field; and Jacob held his peace until they came.

5

ויעקב שמע כי טמא את־דינה בתו ובניו היו את־מקנהו בשדה והחרש יעקב עד־באם:

ve·ya·'a·kov sha·ma ki tim·me et·di·nah vit·tov u·va·nav hai·u et·mik·ne·hu bas·sa·deh ve·he·che·rish
ya·'a·kov ad·bo·'am.

5

ויעקב שָׁמַע כִּי טָמְא אֶת־דִּינָה בְּתוֹ וּבָנָיו הָיוּ אֶת־מִקְנֵהוּ בַשָּׂדֶה וְהֶחְרַשׁ יַעֲקֹב עַד־בָּאָם:

wəya^ʿqōb šāma^ʿ kī ṭimmē^ʿ ʿet·dīnā^h bittō ūbānāyw hāyū ʿet·miqnēhū baśśāde^h wəheḥērīš ya^ʿqōb ʿad·
bō^ʾām

5

ιακωβ δε ηκουσεν οτι εμianεν ο υιος εμμωρ διναν την θυγατερα αυτου οι δε υιοι αυτου ησαν μετα των κτηνων
αυτου εν τω πεδιω παρεσιωπησεν δε ιακωβ εως του ελθειν αυτους

iakōb de ēkousen oti emianen o uios emmōr dinan tēn thugatera autou oi de uioi autou ēsan meta tōn ktēnōn
autou en tō pediō parsiōpēsēn de iakōb eōs tou elthein autous

* * * * *

6 And Hamor the father of Shechem went out unto Jacob to speak with him.

6

ויצא חמור אבי־שכם אל־יעקב לדבר אתו:

vai·ye·tze cha·mo·vr a·vi·she·chem el·ya·'a·kov le·dab·ber it·tov.

6

וַיֵּצֵא חָמוֹר אָבִי־שָׁכֶם אֶל־יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ:

wayyēšē³ ḥāmôr ³ābî-šākem ³el·ya³āqōb ləḏabbēr ³ittō

6

εξηλθεν δε εμμορ ο πατηρ συχεμ προς ιακωβ λαλησαι αυτω

eḡēlthen de emmōr o patēr suchem pros iakōb lalēsai autō

* * * * *

7 And the sons of Jacob came in from the field when they heard it; and the men were grieved, and they were very wroth, because he had wrought a vile deed in Israel in lying with Jacob's daughter; which thing ought not to be done.

7

ובני יעקב באו מן־השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי־נבלה עשה בישראל לשכב
את־בת־יעקב וכן לא יעשה:

u·ve·nei ya·'a·kov ba·'u min·has·sa·deh ke·sha·me·'am vai·yit·'a·tze·vu ha·'a·na·shim vai·yi·char la·hem
me·'od ki·ne·va·lah a·sah ve·yis·ra·'el lish·kav et·bat·ya·'a·kov ve·chen lo ye·'a·seh.

7

וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן־הַשָּׂדֶה כְּשָׁמְעוּם וַיִּתְעַצְבוּ הָאָנָשִׁים וַיַּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי־נִבְלָה עָשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל
לְשַׁכַּב אֶת־בַּת־יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה:

ûbənê ya³āqōb bā³û min·hasśāde^h kəšom³ām wayyit³aššəbû hā³ānāšîm wayyîḥar lāhem mə³ōḏ kî·nəbālā^h
³āsā^h ḥəyisrā³ēl liškab ³et·baṭ·ya³āqōb wə³kēn lō³ yē³āsē^h

7

οι δε υιοι ιακωβ ηλθον εκ του πεδιου ως δε ηκουσαν κατενυχθησαν οι ανδρες και λυπηρον ην αυτοις σφοδρα
οτι ασχημον εποιησεν εν ισραηλ κοιμηθεις μετα της θυγατρος ιακωβ και ουχ ουτως εσται

oi de uioi iakōb ēlthon ek tou pediou ōs de ēkousan katenuchthēsan oi andres kai lupēron ēn autois sphodra oti
aschēmon epoiēsen en israēl koimētheis meta tēs thugatros iakōb kai ouch outōs estai

* * * * *

8 And Hamor spoke with them, saying 'The soul of my son Shechem longeth for your daughter. I pray you give her unto him to wife.

8

וידבר חמור אתם לאמר שכם בני השקה נפשו בבתכם תנו נא אתה לו לאשה:

vay·dab·ber cha·mo·vr it·tam le·mor she·chem be·ni cha·she·kah naf·shov be·vit·te·chem te·nu na o·tah lov le·'i·shah.

8

וידבר חמור אתם לאמר שכם בני השקה נפשו בבתכם תנו נא אתה לו לאשה:

wayəḏabbēr ḥāmōr ʿittām lēʾmōr šəḵem bəni ḥāšqā^h napšō bəbittəkem tənū nā ʾōtāh lô ləʾiššā^h

8

και ελαλησεν εμμορ αυτοις λεγων συχεμ ο υιος μου προειλατο τη ψυχη την θυγατερα υμων δοτε ουν αυτην αυτω γυναικα

kai elalēsen emmōr autois legōn suchem o uios mou proeilato tē psuchē tēn thugatera umōn dote oun autēn autō gunaika

* * * * *

9 And make ye marriages with us; give your daughters unto us, and take our daughters unto you.

9

והתחתנו אתנו בנתיכם תתנו לנו ואת בנותינו תקחו לכם:

ve·hit·chat·te·nu o·ta·nu be·no·tei·chem tit·te·nu·la·nu ve·'et·be·no·tei·nu tik·chu la·chem.

9

והתחתנו אתנו בנתיכם תתנו לנו ואת בנותינו תקחו לכם:

wəḥiṯḥattənū ʾōtānū bənōtēkem tittənū·lānū wəʾet·bənōtēnū tiqḥū lākem

9

επιγαμβρευσασθε ημιν τας θυγατερας υμων δοτε ημιν και τας θυγατερας ημων λαβετε τοις υιοις υμων

epigambreusasthe ēmin tas thugateras umōn dote ēmin kai tas thugateras ēmōn labete tois uiouis umōn

* * * * *

10 And ye shall dwell with us; and the land shall be before you; dwell and trade ye therein, and get you possessions therein.'

10

ואתנו תשבו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרוה והאחזו בה:

ve·'it·ta·nu te·she·vu ve·ha·'a·retz tih·yeh lif·nei·chem she·vu u·se·cha·ru·ha ve·he·'a·cha·zu bah.

10

וְאִתָּנוּ תֵשְׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה לְפָנֵיכֶם שְׁבוּ וְסִחְרוּהָ וְהָאֶחָזוּ בָהּ:

wə'ittānū tēšēbū wəhā'āreṣ tihyeh^h liḥnēkem šəbū ūsəḥārūhā wəhē'āhāzū bāh

10

και εν ημιν κατοικειτε και η γη ιδου πλατεια εναντιον υμων κατοικειτε και εμπορευεσθε επ' αυτης και εγκτησασθε εν αυτη

kai en ēmin katoikeite kai ē gē idou plateia enantion umōn katoikeite kai emporeuesthe ep' autēs kai egktēsasthe en autē

* * * * *

11 And Shechem said unto her father and unto her brethren: 'Let me find favour in your eyes, and what ye shall say unto me I will give.

11

וַיֹּאמֶר שָׁכֶם אֶל־אָבִיהָ וְאֶל־אֶחָיָהּ אֲמַצְאֶחֶן בְּעֵינֵיכֶם וְאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי עֲתֵן.

vai·yo·mer she·chem el·a·vi·ha ve·'el·a·chei·ha em·tza·chen be·'ei·nei·chem va·'a·sher to·me·ru e·lai et·ten.

11

וַיֹּאמֶר שָׁכֶם אֶל־אָבִיהָ וְאֶל־אֶחָיָהּ אֲמַצְאֶחֶן בְּעֵינֵיכֶם וְאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי עֲתֵן:

wayyōmer šəkem^l el·'ābīh wə'el·'aḥē'īhā 'emsā^l-ḥēn bə'ēnēkem wa'āšer tō'marū 'ēlay 'ettēn

11

ειπεν δε συχεμ προς τον πατερα αυτης και προς τους αδελφους αυτης ευροιμι χαριν εναντιον υμων και ο εαν ειπητε δωσομεν

eipen de suchem pros ton patera autēs kai pros tous adelphous autēs euroimi charin enantion umōn kai o ean eipēte dōsomen

* * * * *

12 Ask me never so much dowry and gift, and I will give according as ye shall say unto me; but give me the damsel to wife.'

12

הֲרָבוּ עָלַי מֵאֵד מֵהָר וּמֵתָן וְאֵתְנָה כְּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי וְתִנּוּ־לִי אֶת־הַנַּעַר לְאִשָּׁה:

har·bu a·lai me·'od mo·har u·mat·tan ve·'et·te·nah ka·'a·sher to·me·ru e·lai u·te·nu·li et·han·na·'a·ra le·'i·shah.

12

הִרְבוּ עָלַי מְאֹד מְהֵרָה וּמִתָּן וְאֶתְנֶה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי וְתִנּוּ-לִי אֶת־הַנְּעִר לְאִשָּׁה:

harbû ʿālay məʔōḏ mōhar ûmattān wəʔəttənā^h kaʔāšer tōʔmərû ʔēlāy ûtənu-lî ʔet-hannaʿārā ləʔiššā^h

12

πληθυνατε την φερνην σφοδρα και δωσω καθοτι αν ειπητε μοι και δωσετε μοι την παιδα ταυτην εις γυναικα

plēthunate tēn phernēn sphodra kai dōsō kathoti an eipēte moi kai dōsete moi tēn paida tautēn eis gunaika

* * * * *

13 And the sons of Jacob answered Shechem and Hamor his father with guile, and spoke, because he had defiled Dinah their sister,

13

וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שָׁכֶם וְאֶת־חָמוֹר אָבִיו בְּמַרְמָה וַיְדַבְּרוּ אֲשֶׁר טָמְא אֶת דִּינָה אַחֲתָם:

vai·ya·'a·nu ve·nei·ya·'a·kov et·she·chem ve·'et·cha·mo·vr a·viv be·mir·mah vay·dab·be·ru a·sher tim·me et di·nah a·cho·tam.

13

וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שָׁכֶם וְאֶת־חָמוֹר אָבִיו בְּמַרְמָה וַיְדַבְּרוּ אֲשֶׁר טָמְא אֶת דִּינָה אַחֲתָם:

wayyaʿānū bənê-yaʿqōb ʔet-šəkem wəʔet-hāmōr ʔābîw bəmirmā^h wayəḏabbērû ʔāšer ṭimmēʔ ʔet dīnā^h ʔəḥōtām

13

απεκριθησαν δε οι υιοι ιακωβ τω συχεμ και εμμωρ τω πατρι αυτου μετα δολου και ελαλησαν αυτοις οτι εμιαναν διναν την αδελφην αυτων

apekrithēsan de oi uioi iakōb tō suchem kai emmōr tō patri autou meta dolou kai elalēsan autois oti emianan dinan tēn adelphēn autōn

* * * * *

14 and said unto them: 'We cannot do this thing, to give our sister to one that is uncircumcised; for that were a reproach unto us.

14

וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֹא נוֹכַל לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר הַזֶּה לְתַת אֶת־אֲחֹתֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ עֶרְלָה כִּי־חֶרֶפָה הוּא לָנוּ:

vai·yo·me·ru a·lei·hem lo nu·chal la·'a·so·vt had·da·var haz·zeh la·tet et·a·cho·te·nu le·'ish a·sher·lov a·re·lah ki·cher·pah hi·v la·nu.

14

וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֹא נֹכַח לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר הַזֶּה לְתַת אֶת־חַתָּנֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לּוֹ עַרְלָה כִּי־חֲרָפָה הוּא
לָנוּ:

wayyō'mərû 'älêhem lô' nûkal la'ăsôt haddābār hazze^h lātēt 'et-'āhōtēnû lə'îš 'āšer-lô 'ārlā^h kî-herpā^h hiw'
lānû

14

και ειπαν αυτοις συμεων και λευι οι αδελφοι δινας υιοι δε λειας ου δυνησομεθα ποιησαι το ρημα τουτο δουναι
την αδελφην ημων ανθρωπω ος εχει ακροβυστιαν εστιν γαρ ονειδος ημιν

kai eipan autois sumeōn kai leui oi adelphoi dinas uiioi de leias ou dunēsometha poiēsai to rēma touto dounai tēn
adelphēn ēmōn anthrōpō os echei akrobustian estin gar oneidos ēmin

* * * * *

**15 Only on this condition will we consent unto you: if ye will be as we are, that every male of you be
circumcised;**

15

אֶךְ־בְּזֹאת נֹאוֹת לָכֶם אִם תְּהִיוּ כַּמֶּנּוּ לְהַמֵּל לָכֶם כָּל־זָכָר:

ach-be-zot ne-'o-vt la-chem im tih-yu cha-mo-nu le-him-mol la-chem kol-za-char.

15

אֶךְ־בְּזֹאת נֹאוֹת לָכֶם אִם תְּהִיוּ כַּמֶּנּוּ לְהַמֵּל לָכֶם כָּל־זָכָר:

'ak-bəzōt nē'ōt lākem 'im tihyû kāmōnû ləhimmōl lākem kol-zākār

15

εν τουτω ομοιωθησομεθα υμιν και κατοικησομεν εν υμιν εαν γενησθε ως ημεις και υμεις εν τω περιτμηθηναι
υμων παν αρσενικον

en toutō omoiōthēsometha umin kai katoikēsomen en umin ean genēsthe ōs ēmeis kai umeis en tō peritmēthēnai
umōn pan arsenikon

* * * * *

**16 then will we give our daughters unto you, and we will take your daughters to us, and we will dwell
with you, and we will become one people.**

16

וּנְתַנּוּ אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקַּח־לָנוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אִתְּכֶם וְהִיָּינוּ לְעַם אֶחָד:

ve-na-tan-nu et-be-no-tei-nu la-chem ve-'et-be-no-tei-chem nik-kach-la-nu ve-ya-shav-nu it-te-chem
ve-ha-yi-nu le-'am e-chad.

16

וְנָתַנּוּ אֶת־בְּנֵיהֶינּוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקְחָלֵנוּ וְיִשְׁבְּנוּ אִתְּכֶם וְהֵינּוּ לְעַם אֶחָד׃

wəṇāṭānnû ʿet-bənōṭēnû lākem wəʿet-bənōṭēkēm niqqāḥ-lānû wəyāšābnû ʿittākem wəhāyīnû ləʿam ʿeḥād

16

και δωσομεν τας θυγατερας ημων υμιν και απο των θυγατερων υμων λημψομεθα ημιν γυναικας και οικησομεν παρ' υμιν και εσομεθα ως γενος εν

kai dōsomen tas thugateras ēmōn umin kai apo tōn thugaterōn umōn lēmpsometha ēmin gunaikas kai oikēsomen par' umin kai esometha ōs genos en

* * * * *

17 But if ye will not hearken unto us, to be circumcised; then will we take our daughter, and we will be gone.'

17

וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ לְהַמּוֹל וּלְקַחְנוּ אֶת־בְּתוּלָתֵנוּ וְהָלַכְנוּ׃

ve-'im-lo tish-me-'u e-lei-nu le-him-mo-ṽl ve-la-kach-nu et-bit-te-nu ve-ha-la-che-nu.

17

וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ לְהַמּוֹל וּלְקַחְנוּ אֶת־בְּתוּלָתֵנוּ וְהָלַכְנוּ׃

wəʿim-lōʾ tišməʿû ʿelēnû ləhimmōl wəlāqāḥnû ʿet-bittēnû wəhālākñû

17

εαν δε μη εισακουσητε ημων του περιτεμνεσθαι λαβοντες τας θυγατερας ημων απελευσομεθα

ean de mē eisakousēte ēmōn tou peritemnesthai labontes tas thugateras ēmōn apeleusometha

* * * * *

18 And their words pleased Hamor, and Shechem Hamor's son.

18

וַיִּטְבוּ דְבָרֵיהֶם בְּעֵינֵי חָמוֹר וּבְעֵינֵי שָׁכֶם בֶּן־חָמוֹר׃

vai-yi-te-vu div-rei-hem be-'ei-nei cha-mo-ṽr u-ve-'ei-nei she-chem ben-cha-mo-ṽr.

18

וַיִּטְבוּ דְבָרֵיהֶם בְּעֵינֵי חָמוֹר וּבְעֵינֵי שָׁכֶם בֶּן־חָמוֹר׃

wayyîṭbû dibrêhem bəʿênê ḥāmôr ûbəʿênê šākem ben-ḥāmôr

18

και ηρεσαν οι λογοι εναντιον εμμωρ και εναντιον συχεμ του υιου εμμωρ

kai ēresan oi logoi enantion emmōr kai enantion suchem tou uiou emmōr

* * * * *

19 And the young man deferred not to do the thing, because he had delight in Jacob's daughter. And he was honoured above all the house of his father.

19

ולא־אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת־יעקב והוא נכבד מכל בית אביו:

ve-lo-e-char han-na-'ar la-'a-so-vt had-da-var ki cha-fetz be-vat-ya-'a-kov ve-hu nich-bad mik-kol beit a-viv.

19

ולא־אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת־יעקב והוא נכבד מכל בית אביו:

wəlōᵘ-ēḥar hanná'ar la'áśôt haddābār kī ḥāpēs bəbāṭ-ya'āqōb wəhūᵘ nikkād mikkōl bêt 'ābîw

19

και ουκ εχρονισεν ο νεανισκος του ποιησαι το ρημα τουτο ενεκειτο γαρ τη θυγατρι ιακωβ αυτος δε ην ενδοξοτατος παντων των εν τω οικω του πατρος αυτου

kai ouk echronisen o neaniskos tou poiēsai to rēma touto enekeito gar tē thugatri iakōb autos de ēn endoxotatos pantōn tōn en tō oikō tou patros autou

* * * * *

20 And Hamor and Shechem his son came unto the gate of their city, and spoke with the men of their city, saying:

20

ויבא חמור ושכם בנו אל־שער עירם וידברו אל־אנשי עירם לאמר:

vai-ya-vo cha-mo-vr u-she-chem be-nov el-sha-'ar i-ram vay-dab-be-ru el-an-shei i-ram le-mor.

20

ויבא חמור ושכם בנו אל־שער עירם וידברו אל־אנשי עירם לאמר:

wayyābōᵘ ḥāmōr ûšəḵem bənō ᵘel-šá'ar 'īrām wayəḏabbərû ᵘel-'anšē 'īrām lē'mōr

20

ηλθεν δε εμμωρ και συχεμ ο υιος αυτου προς την πυλην της πολεως αυτων και ελαλησαν προς τους ανδρας της πολεως αυτων λεγοντες

ēlthen de emmōr kai suchem o uios autou pros tēn pulēn tēs poleōs autōn kai elalēsan pros tous andras tēs poleōs autōn legontes

* * * * *

21 'These men are peaceable with us; therefore let them dwell in the land, and trade therein; for, behold, the land is large enough for them; let us take their daughters to us for wives, and let us give them our daughters.

21

הַאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלָמִים הֵם אֲתָנוּ וַיֵּשְׁבוּ בָאָרֶץ וַיִּסְחָרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ הַגְּדוֹלָה רַחֲבַת־יָדַיִם לְפָנֵיהֶם אֶת־בָּנֹתָם נִקְחָלְנוּ לְנָשִׁים וְאֶת־בָּנֹתֵינוּ נָתַן לָהֶם:

ha·'a·na·shim ha·'el·leh she·le·mim hem it·ta·nu ve·ye·she·vu va·'a·retz ve·yis·cha·ru o·tah ve·ha·'a·retz hin·neh ra·cha·vat·ya·da·yim lif·nei·hem et·be·no·tam nik·kach·la·nu le·na·shim ve·'et·be·no·tei·nu nit·ten la·hem.

21

הַאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלָמִים הֵם אֲתָנוּ וַיֵּשְׁבוּ בָאָרֶץ וַיִּסְחָרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ הַגְּדוֹלָה רַחֲבַת־יָדַיִם לְפָנֵיהֶם אֶת־בָּנֹתָם נִקְחָלְנוּ לְנָשִׁים וְאֶת־בָּנֹתֵינוּ נָתַן לָהֶם:

hāʿanāšīm hāʿelle^h šəlēmîm hēm ʿittānū wəyēšbū bāʿāreš wəyishārū ʿōtāh wəhāʿāreš hinnē^h raḥābat·yādāyim lipnêhem ʿet·bənōtām niqqaḥ·lānū lənāšīm wəʿet·bənōtēnū nittēn lāhem

21

οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοὶ εἰσὶν μεθ' ἡμῶν οἰκεῖωσαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐμπορευέσθωσαν αὐτῆν ἡ δὲ γῆ ἰδοὺ πλατεία ἐναντίον αὐτῶν τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς

οἱ anthrōpoi outoi eirēnikoi eisin meth' ēmōn oikeitōsan epī tēs gēs kai emporeuesthōsan autēn ē de gē idou plateia enantion autōn tas thugateras autōn lēmpsometha ēmin gunaikas kai tas thugateras ēmōn dōsomen autois

* * * * *

22 Only on this condition will the men consent unto us to dwell with us, to become one people, if every male among us be circumcised, as they are circumcised.

22

אֶדְבֹזֵאת יְאֹתוֹ לְנוּ הָאֲנָשִׁים לְשִׁבְתָּ אֲתָנוּ לְהִיּוֹת לְעַם אֶחָד בְּהַמּוֹל לְנוּ כְּל־זָכָר כֹּאֲשֶׁר הֵם נִמְלִים:

ach·be·zot ye·'o·tu la·nu ha·'a·na·shim la·she·vet it·ta·nu lih·yo·vt le·'am e·chad be·him·mo·vl la·nu kol·za·char ka·'a·sher hem nim·mo·lim.

22

אֶדְבֹזֵאת יְאֹתוֹ לְנוּ הָאֲנָשִׁים לְשִׁבְתָּ אֲתָנוּ לְהִיּוֹת לְעַם אֶחָד בְּהַמּוֹל לְנוּ כְּל־זָכָר כֹּאֲשֶׁר הֵם נִמְלִים:

ʔak-bəzōʔt̪ yēʔōʔt̪û lānû hāʔānāšīm lāšēbet̪ ʔittānû lih̄yōt̪ ləʕam ʔeh̄ād bəhimmōl lānû kol-zākār kaʔāšer hēm
nimmōlīm

22

μονον εν τουτω ομοιωθησονται ημιν οι ανθρωποι του κατοικειν μεθ' ημων ωστε ειναι λαον ενα εν τω
περιτεμνεσθαι ημων παν αρσενικον καθα και αυτοι περιτεμνηται

monon en toutō omoiōthēsontai ēmin oi anthrōpoi tou katoikein meth' ēmōn ōste einai laon ena en tō
peritemnesthai ēmōn pan arsenikon katha kai autoi peritetmētai

* * * * *

**23 Shall not their cattle and their substance and all their beasts be ours? only let us consent unto them,
and they will dwell with us.'**

23

מקנהם וקנינם וכל־בהמתם הלוא לנו הם אך נאותה להם וישבו אתנו:

mik·ne·hem ve·kin·ya·nam ve·chol·be·hem·tam ha·lo·v la·nu hem ach ne·'o·v·tah la·hem ve·ye·she·vu
it·ta·nu.

23

מקנהם וקנינם וכל־בהמתם הלוא לנו הם אך נאותה להם וישבו אתנו:

miqnēhem wəqinyānām wəkol·bəhemtām hālōʔ lānû hēm ʔak nēʔōʔā^h lāhem wəyēšbū ʔittānû

23

και τα κτηνη αυτων και τα υπαρχοντα αυτων και τα τετραποδα ουχ ημων εσται μονον εν τουτω ομοιωθωμεν
αυτοις και οικησουσιν μεθ' ημων

kai ta ktēnē autōn kai ta uparchonta autōn kai ta tetrapoda ouch ēmōn estai monon en toutō omoiōthōmen autois
kai oikēsousin meth' ēmōn

* * * * *

**24 And unto Hamor and unto Shechem his son hearkened all that went out of the gate of his city; and
every male was circumcised, all that went out of the gate of his city.**

24

וישמעו אל־חמור ואל־שכם בנו כל־יצאי שער עירו וימלו כל־זכר כל־יצאי שער עירו:

vai·yish·me·'u el·cha·mo·vr ve·'el·she·chem be·nov kol·yo·tze·'ei sha·'ar i·rov vai·yim·mo·lu kol·za·char kol·
yo·tze·'ei sha·'ar i·rov.

24

וישמעו אל־חמור ואל־שכם בנו כל־יצאי שער עירו וימלו כל־זכר כל־יצאי שער עירו:

wayyishmā'û 'el-ḥāmôr wə'el-šəkem bənô kol-yōš'ê šá'ar 'îrô wayyimmólû kol-zākār kol-yōš'ê šá'ar 'îrô

24

και εισηκουσαν εμμωρ και συχημ του υιου αυτου παντες οι εκπορευομενοι την πυλην της πολεως αυτων και περιετεμοντο την σαρκα της ακροβυστιας αυτων πας αρσην

kai eisēkousan emmōr kai suchem tou uiou autou pantes oi ekporeuomenoi tēn pulēn tēs poleōs autōn kai perietemonto tēn sarka tēs akrobustias autōn pas arsēn

* * * * *

25 And it came to pass on the third day, when they were in pain, that two of the sons of Jacob, Simeon and Levi, Dinah's brethren, took each man his sword, and came upon the city unawares, and slew all the males.

25

ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים ויקחו שני־בני־יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבאו על־העיר בטח ויהרגו כל־זכר:

vay·hi vai·yo·vm ha·she·li·shi bih·yo·v·tam ko·'a·vim vai·yik·chu she·nei·ve·nei·ya·'a·kov shim·'o·vn ve·le·vi a·chei di·nah ish char·bov vai·ya·vo·'u al·ha·'ir be·tach vai·ya·har·gu kol·za·char.

25

וְיִהְיֶה בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כְּאַבִּים וַיִּקְחוּ שְׁנַי־בְּנֵי־יַעֲקֹב שְׁמֹעוֹן וְלֵוִי אֶחָיו דִּינָה אִישׁ חֶרְבוֹ וַיָּבֹאוּ עַל־הָעִיר בְּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר:

wayəhî bayyôm haššəlîšî bîhyôṭām kō'ābîm wayyiqhû šənê-bənê-ya'āqōb šim'ôn wələwî 'āhê dînā^h iš ḥarbô wayyābō'û 'al-hā'îr bēṭaḥ wayyāharḡû kol-zākār

25

εγενετο δε εν τη ημερα τη τριτη οτε ησαν εν τω πονω ελαβον οι δυο υιοι ιακωβ συμεων και λευι οι αδελφοι δινας εκαστος την μαχαιραν αυτου και εισηλθον εις την πολιν ασφαως και απεκτειναν παν αρσενικον

egeneto de en tē ēmera tē tritē ote ēsan en tō ponō elabon oi duo uioi iakōb sumeōn kai leui oi adelphoi dinas ekastos tēn machairan autou kai eisēlthon eis tēn polin asphalōs kai apekteinan pan arsenikon

* * * * *

26 And they slew Hamor and Shechem his son with the edge of the sword, and took Dinah out of Shechem's house, and went forth.

26

וּאֶת־חָמוֹר וְאֶת־שָׁכֶם בְּנוֹ הָרֵגוּ לְפִי־חַרְבֹּת וַיִּקְחוּ אֶת־דִּינָה מִבֵּית שָׁכֶם וַיֵּצְאוּ:

ve·'et·cha·mo·vr ve·'et·she·chem be·nov ha·re·gu le·fi·cha·rev vai·yik·chu et·di·nah mib·beit she·chem vai·ye·tze·'u.

26

וְאֶת־חֲמוֹר וְאֶת־שְׂכֶם בָּנוּ הֲרִגוּ לְפִי־חֶרֶב וַיִּקְחוּ אֶת־דִּינָהּ מִבֵּית שְׂכֶם וַיֵּצְאוּ:

wə'et-ḥāmôr wə'et-šəkem bənô hārġû ləpî-ḥāreb wayyiqhû 'et-dînā^h mibbêt šəkem wayyēšē'û

26

τον τε εμμωρ και συχεμ τον υιον αυτου απεκτειναν εν στοματι μαχαιρας και ελαβον την διναν εκ του οικου του συχεμ και εξηλθον

ton te emmōr kai suchem ton uion autou apekteinan en stomati machairas kai elabon tēn dinan ek tou oikou tou suchem kai eẓēlthon

* * * * *

27 The sons of Jacob came upon the slain, and spoiled the city, because they had defiled their sister.

27

בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל־הַחֲלָלִים וַיְבִזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר טִמְּאוּ אֶחֻתָם:

be-nei ya-'a-kov ba-'u al-ha-cha-la-lim vai-ya-voz-zu ha-'ir a-sher tim-me-'u a-cho-v-tam.

27

בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל־הַחֲלָלִים וַיְבִזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר טִמְּאוּ אֶחֻתָם:

bənê ya'ăqōb bā'û 'al-hāḥālālīm wayyābōzzû hā'îr 'ăšer ṭimmə'û 'ăḥôṭām

27

οι δε υιοι ιακωβ εισηλθον επι τους τραυματιας και διηρπασαν την πολιν εν η εμιαναν διναν την αδελφην αυτων

oi de uioi iakōb eisēlthon epi tous traumatias kai diērpasan tēn polin en ē emianan dinan tēn adelphēn autōn

* * * * *

28 They took their flocks and their herds and their asses, and that which was in the city and that which was in the field;

28

אֶת־צֹאנִם וְאֶת־בְּקָרָם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם וְאֶת־אֲשֶׁר־בְּעִיר וְאֶת־אֲשֶׁר־בַּשָּׂדֶה לָקְחוּ:

et-tzo-nam ve-'et-be-ka-ram ve-'et-cha-mo-rei-hem ve-'et a-sher-ba-'ir ve-'et-a-sher bas-sa-deh la-ka-chu.

28

אֶת־צֹאנִם וְאֶת־בְּקָרָם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם וְאֶת־אֲשֶׁר־בְּעִיר וְאֶת־אֲשֶׁר־בַּשָּׂדֶה לָקְחוּ:

'et-šō'nām wə'et-bəqārām wə'et-ḥāmōrêhem wə'ēt 'ăšer-bā'îr wə'et-'ăšer baśšāde^h lāqāḥû

28

και τα προβατα αυτων και τους βοας αυτων και τους ονους αυτων οσα τε ην εν τη πολει και οσα ην εν τω πεδιω
ελαβον

kai ta probata autōn kai tous boas autōn kai tous onous autōn osa te ēn en tē polei kai osa ēn en tō pediō elabon

* * * * *

29 and all their wealth, and all their little ones and their wives, took they captive and spoiled, even all that was in the house.

29

ואת-כל-חילם ואת-כל-טפם ואת-נשיהם שבו ויבזו ואת כל-אשר בבית:

ve-'et-kol-chei-lam ve-'et-kol-tap-pam ve-'et-ne-shei-hem sha-vu vai-ya-voz-zu ve-'et kol-a-sheer bab-ba-yit.

29

וְאֶת-כָּל-חֵילָם וְאֶת-כָּל-טַפָּם וְאֶת-נְשֵׁיהֶם שָׁבוּ וַיְבִזּוּ וְאֶת כָּל-אֲשֶׁר בַּבַּיִת:

wə'et-kol-ḥêlām wə'et-kol-ṭappām wə'et-nəšêhem šābû wayyābōzzû wə'et kol-'āšer babbāyit

29

και παντα τα σωματα αυτων και πασαν την αποσκευην αυτων και τας γυναικας αυτων ηχμαλωτευσαν και
διηρπασαν οσα τε ην εν τη πολει και οσα ην εν ταις οικiais

kai panta ta sōmata autōn kai pasan tēn aposkeuēn autōn kai tas gunaikas autōn ēchmalōteusan kai diērpasan
osa te ēn en tē polei kai osa ēn en tais oikiais

* * * * *

30 And Jacob said to Simeon and Levi: 'Ye have troubled me, to make me odious unto the inhabitants of the land, even unto the Canaanites and the Perizzites; and, I being few in number, they will gather themselves together against me and smite me; and I shall be destroyed, I and my house.'

30

ויאמר יעקב אל-שמעון ואל-לוי עכרתם אתי להבאישני בישב הארץ בכנעני ובפרזי ואני מתי מספר
ונאספו עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי:

vai-yo-mer ya-'a-kov el-shim-'o-vn ve-'el-le-vi a-char-tem o-ti le-hav-'i-she-ni be-yo-shev ha-'a-retz
bak-ke-na-'a-ni u-vap-pe-riz-zi va-'a-ni me-tei mis-par ve-ne-'es-fu a-lai ve-hik-ku-ni ve-nish-mad-ti a-ni
u-vei-ti.

30

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-שִׁמְעוֹן וְאֶל-לֵוִי עַכְרַתֶּם אֹתִי לְהַבְאִישְׁנִי בִישֵׁב הָאָרֶץ בְּכַנְעָנִי וּבְפְרִזִּי וְאֲנִי מֵתִי
מִסְפָּר וְנֶאֱסָפוּ עָלַי וְהִכּוּנִי וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי:

wayyō^ʾmer ya^ʿāqōb ʾel-šim^ʿōn wə^ʾel-lēwī ʿākartem ʾōtī ləhab^ʾišēnī bəyōšēb hā^ʾāreš ba^ʿkkəna^ʿānī
ûbappərizzī wa^ʾānī mətē mispār wəne^ʾespū ʿālay wəhikkūnī wənišmadtī ʾānī ûbētī

30

ειπεν δε ιακωβ συμεων και λευι μισητον με πεποιηκατε ωστε πονηρον με ειναι πασιν τοις κατοικουσιν την γην
εν τε τοις χαναναιοις και τοις φερεζαιοις εγω δε ολιγοστος ειμι εν αριθμω και συναχθεντες επ' εμε συγκοψουσιν
με και εκτριβησομαι εγω και ο οικος μου

eipen de iakōb sumeōn kai leui misēton me pepoiēkate ōste ponēron me einai pasin tois katoikousin tēn gēn en
te tois chananaiois kai tois pherezaiois egō de oligostos eimi en arithmō kai sunachthentes ep' eme
sugkopsousin me kai ektribēsomai egō kai o oikos mou

* * * * *

31 And they said: 'Should one deal with our sister as with a harlot?'

31

וַיֹּאמְרוּ הַכּוּזָנָה יַעֲשֶׂה אֶת־אֲחֹתֵנוּ: הֲ

vai·yo·me·ru hach·zo·v·nah ya·'a·seh et-a·cho·v·te·nu. f

31

וַיֹּאמְרוּ הַכּוּזָנָה יַעֲשֶׂה אֶת־אֲחֹתֵנוּ: פ

wayyō^ʾmərū ha^ʿkəzōnā^h ya^ʿāse^h ʾet-ʾāhōtēnū p

31

οι δε ειπαν αλλ' ωσει πορνη χρησωνται τη αδελφη ημων

oi de eipan ang' ōsei pornē chrēsōntai tē adelphē ēmōn

* * * * *

GENESIS 35

1 And Elohim said unto Jacob: 'Arise, go up to Beth-el, and dwell there; and make there an altar unto El, who appeared unto thee when thou didst flee from the face of Esau thy brother.'

1

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵּית־אֵל וּשְׁבִי־שָׁם וַעֲשֵׂה־שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הַנִּרְאָה אֵלֶיךָ בְּבָרֶחְךָ מִפְּנֵי
עֲשׂוֹ אֲחִיךָ:

vai·yo·mer e·lo·him el·ya·'a·kov kum a·leh veit-el ve·shev-sham va·'a·seh-sham miz·be·ach la·'el han·nir·'eh
e·lei·cha be·va·re·cha·cha mip·pe·nei e·sav a·chi·cha.

1

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵּית-אֵל וְשֹׁב-שָׁם וַעֲשֵׂה-שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הַנִּרְאָה אֲלֶיךָ בְּבָרְחֶיךָ
מִפְּנֵי עֲשׂוֹ אָחִיךָ:

wayyōmer ʿēlōhîm ʿel-yaʿāqōb qûm ʿălêh bêt-ʿel wəšeb-šām waʿšêh-šām mizbēʾh lāʿel hannirʿeh ʿēleýkā
bəborhākā mippənê ʿēsāw ʾāhîkā

1

ειπεν δε ο θεος προς ιακωβ αναστας αναβηθι εις τον τοπον βαιθηλ και οικει εκει και ποιησον εκει θυσιαστηριον
τω θεω τω οφθεντι σοι εν τω αποδιδρασκειν σε απο προσωπου ησαυ του αδελφου σου

eipen de o theos pros iakōb anastas anabēthi eis ton topon baithēl kai oikei ekei kai poiēson ekei thusiastērion tō
theō tō ophthenti soi en tō apodidraskein se apo prosōpou ēsau tou adelphou sou

* * * * *

**2 Then Jacob said unto his household, and to all that were with him: 'Put away the strange elohei that are
among you, and purify yourselves, and change your garments;**

2

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-בֵּיתוֹ וְאֵל כָּל-אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת-אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר אֲשֶׁר בְּתֹכְכֶם וְהִטְהַרוּ וְהַחֲלִיפוּ
שְׂמֹלֹתֵיכֶם:

vai-yo-mer ya-'a-kov el-bei-tov ve-'el kol-a-sheh im-mov ha-si-ru et-e-lo-hei han-ne-char a-sheh be-to-che-chem
ve-hit-ta-ha-ru ve-ha-cha-li-fu sim-lo-tei-chem.

2

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-בֵּיתוֹ וְאֵל כָּל-אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת-אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר אֲשֶׁר בְּתֹכְכֶם וְהִטְהַרוּ וְהַחֲלִיפוּ
שְׂמֹלֹתֵיכֶם:

wayyōmer yaʿāqōb ʿel-bêtô wəʿel kol-ʾāšer ʿimmô hāsîrû ʿet-ʿēlōhê hannēkār ʾāšer bəṭōkəkem wəhittāhārû
wəhahālîpû símlōtēkē

2

ειπεν δε ιακωβ τω οικω αυτου και πασιν τοις μετ' αυτου αρατε τους θεους τους αλλοτριους τους μεθ' υμων εκ
μεσου υμων και καθαρισασθε και αλλαξατε τας στολας υμων

eipen de iakōb tō oikō autou kai pasin tois met' autou arate tous theous tous angotrious tous meth' umōn ek
mesou umōn kai katharisasthe kai angāxate tas stolas umōn

* * * * *

**3 and let us arise, and go up to Beth-el; and I will make there an altar unto El, who answered me in the
day of my distress, and was with me in the way which I went.'**

3

וַנִּקְוָמָה וְנַעֲלֵה בֵּית-אֵל וְאֶעֱשֶׂה-שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הָעֲנָה אֲתִי בְיוֹם צָרָתִי וַיְהִי עִמָּדִי בְדֶרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכֹתִי:

ve·na·ku·mah ve·na·'a·leh beit-el ve·'e·'e·seh-sham miz·be·ach la·'el ha·'o·neh o·ti be·yo·vm tza·ra·ti vay·hi
im·ma·di bad·de·rech a·sher ha·la·che·ti.

3

וְנִקְוָמָה וְנִעְלָה בֵּית־אֵל וְאֶעֱשֶׂה־שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הָעֵנָה אֲתִי בַיּוֹם צָרָתִי וַיְהִי עִמָּדִי בַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
הִלְכֹתִי:

wənāqúmā^h wəna^ʿāle^h bêt-ʿēl wəʿe^ʿése^h-ššām mizbē^aḥ lāʿēl hāʿōne^h ʿōtî bəyôm šārātî wayəhî ʿimmādî
badderek ʿāšer hālāktî

3

και ανασταντες αναβωμεν εις βαιθηλ και ποιησωμεν εκει θυσιαστηριον τω θεω τω επακουσαντι μοι εν ημερα
θλιψεως ος ην μετ' εμου και διεσωσεν με εν τη οδω η επορευθην

kai anastantes anabōmen eis baithēl kai poiēsōmen ekei thusiastērion tō theō tō epakousanti moi en ēmera
thlipseōs os ēn met' emou kai diesōsen me en tē odō ē eporeuthēn

* * * * *

4 And they gave unto Jacob all the foreign elohei which were in their hand, and the rings which were in their ears; and Jacob hid them under the terebinth which was by Shechem.

4

וַיִּתְּנוּ אֶל־יַעֲקֹב אֶת כָּל־אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת־הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאֲזְנֵיהֶם וַיִּטְמֵן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר עַם־שֹׁכֵם:

vai·yit·te·nu el·ya·'a·kov et kol·e·lo·hei han·ne·char a·sher be·ya·dam ve·'et·han·ne·za·mim a·sher
be·'a·ze·nei·hem vai·yit·mon o·tam ya·'a·kov ta·chat ha·'e·lah a·sher im·she·chem.

4

וַיִּתְּנוּ אֶל־יַעֲקֹב אֶת כָּל־אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת־הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאֲזְנֵיהֶם וַיִּטְמֵן אֹתָם יַעֲקֹב
תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עַם־שֹׁכֵם:

wayyittənū ʿel·ya^ʿāqōb ʿēt kol-ʿēlōhē hannēkār ʿāšer bəyādām wəʿet·hannəzāmîm ʿāšer bəʿoznêhem
wayyitmōn ʿōtām ya^ʿāqōb taḥat hāʿēlā^h ʿāšer ʿim·šəkem

4

και εδωκαν τω ιακωβ τους θεους τους αλλοτριους οι ησαν εν ταις χερσιν αυτων και τα ενωτια τα εν τοις ωσιν
αυτων και κατεκρυσεν αυτα ιακωβ υπο την τερεμινθον την εν σικιμοις και απωλεσεν αυτα εως της σημερον
ημερας

kai edōkan tō iakōb tous theous tous angotrious oi ēsan en tais chersin autōn kai ta enōtia ta en tois ōsin autōn
kai katekrupsen auta iakōb upo tēn tereminthon tēn en sikimois kai apōlesen auta eōs tēs sēmeron ēmeras

* * * * *

5 And they journeyed; and a terror of Elohim was upon the cities that were round about them, and they did not pursue after the sons of Jacob.

5

ויסעו ויהי חתת אלהים על־הערים אשר סביבתיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב:

vai·yis·sa·'u vay·hi chit·tat e·lo·him al·he·'a·rim a·sher se·vi·vo·tei·hem ve·lo ra·de·fu a·cha·rei be·nei ya·'a·kov.

5

ויסעו ויהי חתת אלהים על־הערים אשר סביבתיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב:

wayyissá'û wayəhî hittat ʿēlōhîm ʿal·heʿārîm ʾāšer səbîbōtîêhēm wəlōʾ rāḏpû ʾaḥărê bənê yaʿāqōb

5

και εξηρεν ισραηλ εκ σικιμων και εγενετο φοβος θεου επι τας πολεις τας κυκλω αυτων και ου κατεδιωξαν οπισω των υιων ισραηλ

kai eḗhren israēl ek sikimōn kai egeneto phobos theou epi tas poleis tas kuklō autōn kai ou katediōξαν opisō tōn uiōn israēl

* * * * *

6 So Jacob came to Luz, which is in the land of Canaan - the same is Beth-el - he and all the people that were with him.

6

ויבא יעקב לזוה אשר בארץ כנען הוא בית־אל הוא וכל־העם אשר־עמו:

vai·ya·vo ya·'a·kov lu·zah a·sher be·'e·retz ke·na·'an hi·v beit·el hu ve·chol·ha·'am a·sher·im·mov.

6

ויבא יעקב לזוה אשר בארץ כנען הוא בית־אל הוא וכל־העם אשר־עמו:

wayyābōʾ yaʿāqōb lúzá^h ʾāšer bəʿéres kənáʿan hiwʾ bêt·ʿēl hūʾ wəkol·hāʿām ʾāšer·ʿimmō

6

ηλθεν δε ιακωβ εις λουζα η εστιν εν γη χανααν η εστιν βαιθηλ αυτος και πας ο λαος ος ην μετ' αυτου

ēlthen de iakōb eis louza ē estin en gē chanaan ē estin baithēl autos kai pas o laos os ēn met' autou

* * * * *

7 And he built there an altar, and called the place El-beth-el, because there Elohim was revealed unto him, when he fled from the face of his brother.

7

ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית־אל כי שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני אחיו:

vai·yi·ven sham miz·be·ach vai·yik·ra lam·ma·ko·vm el beit-el ki sham nig·lu e·lav ha·'e·lo·him be·va·re·chov
mip·pe·nei a·chiv.

7

ויבן שם מזבֿח ויקרא למקום אל בית־אל כי שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני אחיו:

wayyīben šām mizbē^{ah} wayyiqra³ lammāqôm ʿel bêt-ʿel kî šām niġlû ʿēlāyw hāʿēlōhîm bæborhō mippənê
ʿāhîw

7

και ωκοδομησεν εκει θυσιαστηριον και εκαλεσεν το ονομα του τοπου βαιθηλ εκει γαρ επεφανη αυτω ο θεος εν τω αποδιδρασκειν αυτον απο προσωπου ησαυ του αδελφου αυτου

kai ōkodomēsen ekei thusiastērion kai ekalesen to onoma tou topou baithēl ekei gar epephanē autō o theos en tō
apodidraskein auton apo prosōpou ēsau tou adelphou autou

* * * * *

8 And Deborah Rebekah's nurse died, and she was buried below Beth-el under the oak; and the name of it was called Allon- bacuth.

8

ותמת דברה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית־אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות: ה

vat·ta·mat de·vo·rah mei·ne·ket riv·kah vat·tik·ka·ver mit·ta·chat le·veit-el ta·chat ha·'al·lo·vn vai·yik·ra
she·mov al·lo·vn ba·chut. f

8

ותמת דברה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית־אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות: פ

wattāmoṭ dəbōrā^h mēnéqeṭ ribqā^h wattiqqābēr mittāḥaṭ ləbêt-ʿel tāḥaṭ hāʿallôn wayyiqra³ šəmō ʿallôn bākūt
p

8

απεθανεν δε δεββωρα η τροφος ρεβεκκας κατωτερον βαιθηλ υπο την βαλανον και εκαλεσεν ιακωβ το ονομα
αυτης βαλανος πενθους

apethanen de debbōra ē trophos rebekkas katōteron baithēl upo tēn balanon kai ekalesen iakōb to onoma autēs
balanos penthous

* * * * *

9 And Elohim appeared unto Jacob again, when he came from Paddan-aram, and blessed him.

9

וירא אלהים אל־יעקב עוד בבאו מפדן ארם ויברך אתו:

vai·ye·ra e·lo·him el·ya·'a·kov o·vd be·vo·'ov mip·pad·dan a·ram vay·va·rech o·tov.

9

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפְּדֵן אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ:

wayyērāʔ ʔēlōhîm ʔel·yaʕāqōb ʕōd bəbōʔō mippaddan ʔārām wayəbāreḵ ʔōtô

9

ωφθη δε ο θεος ιακωβ ετι εν λουζα οτε παρεγενετο εκ μεσοποταμιας της συριας και ηυλογησεν αυτον ο θεος

ōphthē de o theos iakōb eti en louza ote paregeneto ek mesopotamias tēs surias kai ēulogēsēn auton o theos

* * * * *

10 And Elohim said unto him: 'Thy name is Jacob: thy name shall not be called any more Jacob, but Israel shall be thy name'; and He called his name Israel.

10

ויאמר־לו אלהים שמך יעקב לא־יקרא שמך עוד יעקב כי אם־ישראל יהיה שמך ויקרא את־שמו ישראל:

vai·yo·mer·lov e·lo·him shim·cha ya·'a·kov lo·yik·ka·re shim·cha o·vd ya·'a·kov ki im·yis·ra·'el yih·yeh she·me·cha vai·yik·ra et·she·mov yis·ra·'el.

10

וַיֹּאמֶר־לוֹ אֱלֹהִים שְׁמֶךָ יַעֲקֹב לֹא־יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל:

wayyōʔmer·lô ʔēlōhîm šimḵā yaʕāqōb lōʔ·yiqqārēʔ šimḵā ʕōd yaʕāqōb kî ʔim·yiśrāʔēl yihyeʰ šəmēḵā wayyiqrāʔ ʔet·šəmō yiśrāʔēl

10

και ειπεν αυτω ο θεος το ονομα σου ιακωβ ου κληθησεται ετι ιακωβ αλλ' ισραηλ εσται το ονομα σου

kai eipen autō o theos to onoma sou iakōb ou klēthēsetai eti iakōb ang' israēl estai to onoma sou

* * * * *

11 And Elohim said unto him: 'I am El Shaddai. Be fruitful and multiply; a nation and a company of nations shall be of thee, and kings shall come out of thy loins;

11

ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים מחלצריך יצאו:

vai·yo·mer lov e·lo·him a·ni el shad·dai pe·reh u·re·veh go·vy u·ke·hal go·v·yim yih·yeh mim·mek·ka
u·me·la·chim me·cha·la·tzei·cha ye·tze·'u.

11

וַיֹּאמֶר לֹא אֱלֹהִים אֲנִי אֶל שְׂדֵי פְרָה וְרִבְיָה גֹי וְקָהַל גֹּיִם יְהִיָּה מִמֶּךָּ וּמַלְכִים מִחֲלָצֶיךָ יֵצְאוּ:

wayyō³mer lô ʔelōhîm ʔānî ʔel šadday pərē^h ûrəbē^h gôy ûqəhal gôyîm yihye^h mimmékkā ûmələkîm
mēḥālāše^ʔkā yēšē^ʔû

11

ειπεν δε αυτω ο θεος εγω ο θεος σου αυξανου και πληθυνου εθνη και συναγωγαι εθνων εσονται εκ σου και
βασιλεις εκ της οσφουος σου εξελευσονται

eipen de autō o theos egō o theos sou auξανου kai plēthunou ethnē kai sunagōgai ethnōn esontai ek sou kai
basileis ek tēs osphuos sou ezeleusontai

* * * * *

12 and the land which I gave unto Abraham and Isaac, to thee I will give it, and to thy seed after thee will I give the land.'

12

וְאֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לְךָ אֶתְנַנָּה וּלְזַרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ:

ve·'et·ha·'a·retz a·sher na·tat·ti le·'av·ra·ham u·le·yitz·chak le·cha et·te·nen·nah u·le·zar·'a·cha a·cha·rei·cha
et·ten et·ha·'a·retz.

12

וְאֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לְךָ אֶתְנַנָּה וּלְזַרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ:

wə'et·hā'āreš ʔāšer nātattî ləʔabrāhām ûləyishāq ləkā ʔettənnā^h ûləzar^cākā ʔahāre^ʔkā ʔettēn ʔet·hā'āreš

12

και την γην ην δεδωκα αβρααμ και ισαακ σοι δεδωκα αυτην σοι εσαι και τω σπερματι σου μετα σε δωσω την
γην ταυτην

kai tēn gēn ēn dedōka abraam kai isaak soi dedōka autēn soi estai kai tō spermati sou meta se dōsō tēn gēn
tautēn

* * * * *

13 And Elohim went up from him in the place where He spoke with him.

13

וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דָּבַר אִתּוֹ:

vai·ya·'al me·'a·lav e·lo·him bam·ma·ko·vm a·sher·dib·ber it·tov.

13

וַיַּעַל מֵעַלְיוֹ אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ:

wayyá^cal mē^cālāyw ʿēlōhîm bammāqôm ʿāšer-dibber ʿittô

13

ανεβη δε ο θεος απ' αυτου εκ του τοπου ου ελαλησεν μετ' αυτου

anebē de o theos ap' autou ek tou topou ou elalēsen met' autou

* * * * *

14 And Jacob set up a pillar in the place where He spoke with him, a pillar of stone, and he poured out a drink-offering thereon, and poured oil thereon.

14

וַיִּצַב יַעֲקֹב מִצְבֵּה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ מִצְבַּת אֶבֶן וַיִּסַּךְ עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן:

vai·ya·tzev ya·'a·kov ma·tze·vah bam·ma·ko·vm a·sher·dib·ber it·tov ma·tze·vet a·ven vai·yas·sech a·lei·ha ne·sech vai·yi·tzok a·lei·ha sha·men.

14

וַיִּצַב יַעֲקֹב מִצְבֵּה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ מִצְבַּת אֶבֶן וַיִּסַּךְ עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן:

wayyaššēb ya^cāqōb maššēbā^h bammāqôm ʿāšer-dibber ʿittô maššēbet ʿāben wayyassēk ^cāle^yhā nések wayyīšōq ^cāle^yhā šāmen

14

και εστησεν ιακωβ στηλην εν τω τοπω ω ελαλησεν μετ' αυτου στηλην λιθινην και εσπεισεν επ' αυτην σπονδην και επεχεεν επ' αυτην ελαιον

kai estēsen iakōb stēlēn en tō topō ō elalēsen met' autou stēlēn lithinēn kai espeisen ep' autēn spondēn kai epecheen ep' autēn elaion

* * * * *

15 And Jacob called the name of the place where Elohim spoke with him, Beth-el.

15

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ שֵׁם אֱלֹהִים בֵּית־אֵל:

vai·yik·ra ya·'a·kov et·shem ham·ma·ko·vm a·sher dib·ber it·tov sham e·lo·him beit·el.

15

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵתוֹ שֵׁם אֱלֹהִים בֵּית־אֵל:

wayyiqrā³ ya^cāqōb³ ʿet-šēm hammāqōm ʿāšer dibber ʿittō šām ʿēlōhīm bêt-ʿēl

15

και εκαλεσεν ιακωβ το ονομα του τοπου εν ω ελαλησεν μετ' αυτου εκει ο θεος βαιθηλ

kai ekalesen iakōb to onoma tou topou en ō elalēsen met' autou ekei o theos baithēl

* * * * *

16 And they journeyed from Beth-el; and there was still some way to come to Ephrath; and Rachel travailed, and she had hard labour.

16

וַיִּסְעוּ מִבֵּית אֵל וַיְהִי־עוֹד כְּבַרְת־הָאָרֶץ לְבוֹא אֶפְרַתָּה וְתֵלֵד רָחֵל וְתִקַּשׁ בְּלִדְתָּהּ:

vai·yis·'u mib·beit el vay·hi·o·vd kiv·rat·ha·'a·retz la·vo·v ef·ra·tah vat·te·led ra·chel vat·te·kash be·lid·tah.

16

וַיִּסְעוּ מִבֵּית אֵל וַיְהִי־עוֹד כְּבַרְת־הָאָרֶץ לְבוֹא אֶפְרַתָּה וְתֵלֵד רָחֵל וְתִקַּשׁ בְּלִדְתָּהּ:

wayyis^cû mibbêt ʿēl wayəhî-^cōd kibrat·hāʿāreš lābō³ ʿep̄rātā^h wattēled rāḥēl wattəqaš bəlidtāh

16

απαρας δε ιακωβ εκ βαιθηλ επηξεν την σκηνην αυτου επεκεινα του πυργου γαδερ εγενετο δε ηνικα ηγγισεν χαβραθα εις γην ελθειν εφραθα ετεκεν ραχηλ και εδυστοκησεν εν τω τοκετω

aparas de iakōb ek baithēl epēξen tēn skēnēn autou epekeina tou purgou gader egeneto de ēnika ēggisen chabratha eis gēn elthein ephratha eteken rachēl kai edustokēsen en tō toketō

* * * * *

17 And it came to pass, when she was in hard labour, that the mid-wife said unto her: 'Fear not; for this also is a son for thee.'

17

וַיְהִי בְהַקְשָׁתָהּ בְּלִדְתָהּ וְתֹאמֶר לָהּ הַמִּילֵדָת אֶל־תִּירָאִי כִי־גַם־זֶה לָךְ בֵּן:

vay·hi ve·hak·sho·tah be·lid·tah vat·to·mer lah ham·yal·le·det al·ti·re·'i ki·gam·zeh lach ben.

17

וַיְהִי בְהַקְשָׁתָהּ בְּלִדְתָהּ וְתֹאמֶר לָהּ הַמִּילֵדָת אֶל־תִּירָאִי כִי־גַם־זֶה לָךְ בֵּן:

wayəhî bəhaqšōtāh bəlidtāh wattō³mer lāh haməyallēdet ʿal-tír^{ʿi} kî-gam·ze^h lāk bēn

17

εγενετο δε εν τω σκληρωσ αυτην τικτειν ειπεν αυτη η μαια θαρσει και γαρ ουτος σοι εστιν υιος

egeneto de en tō sklērōs autēn tiktein eipen autē ē maia tharsei kai gar outos soi estin uios

* * * * *

18 And it came to pass, as her soul was in departing - for she died - that she called his name Ben-oni; but his father called him Benjamin.

18

וַיְהִי בְצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן־אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בְּנִימִין:

vay·hi be·tzet naf·shah ki me·tah vat·tik·ra she·mov ben·o·v·ni ve·'a·viv ka·ra·lov vin·ya·min.

18

וַיְהִי בְצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן־אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בְּנִימִין:

wayəhî bəṣēṽtī napšā^h kî mētā^h wattiqrā^ʾ šəmô ben-^ʾônî wə^ʾābîw qārā^ʾ-lô binyāmîn

18

εγενετο δε εν τω αφιεναι αυτην την ψυχην απεθνησκειν γαρ εκαλεσεν το ονομα αυτου υιος οδυνης μου ο δε πατηρ εκαλεσεν αυτον βενιαμιν

egeneto de en tō aphienai autēn tēn psuchēn apethnēsken gar ekalesen to onoma autou uios odunēs mou o de patēr ekalesen auton beniamin

* * * * *

19 And Rachel died, and was buried in the way to Ephrath - the same is Beth-lehem.

19

וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לַחֵם:

vat·ta·mat ra·chel vat·tik·ka·ver be·de·rech ef·ra·tah hi·v beit la·chem.

19

וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לַחֵם:

wattāmoṭ rāḥēl wattiqqābēr bəḏerek^ʾ eprāṭā^h hiw^ʾ bêt lāḥem

19

απεθανεν δε ραχηλ και εταφη εν τη οδω εφραθα αυτη εστιν βηθλεεμ

apethanen de rachēl kai etaphē en tē odō ephratha autē estin bēthleem

* * * * *

20 And Jacob set up a pillar upon her grave; the same is the pillar of Rachel's grave unto this day.

20

ויצב יעקב מצבה על־קברתהּ הוא מצבת קברת־רחל עד־היום:

vai·ya·tzev ya·'a·kov ma·tze·vah al·ke·vu·ra·tah hi·v ma·tze·vet ke·vu·rat·ra·chel ad·hai·yo·vm.

20

וַיִּצַב יַעֲקֹב מִצֵּבָה עַל־קְבֻרָתָהּ הִוא מִצֵּבַת קְבֻרַת־רַחֵל עַד־הַיּוֹם:

wayyaṣṣēb ya^ʿāqōb maṣṣēbā^h ^ʿal-qəbūrātāh hiw^ʾ maṣṣēbet qəbūrāt-rāḥēl ^ʿad-hayyôm

20

και εστησεν ιακωβ στηλην επι του μνημειου αυτης αυτη εστιν στηλη μνημειου ραχηλ εως της σημερον ημερας

kai estēsen iakōb stēlēn epī tou mnēmeiou autēs autē estin stēlē mnēmeiou rachēl eōs tēs sēmeron ēmeras

* * * * *

21 And Israel journeyed, and spread his tent beyond Migdal-eder.

21

ויסע ישראל ויט אהלה מהלאה למגדל־עדר:

vai·yis·sa yis·ra·'el vai·yet a·ho·loh me·ha·le·'ah le·mig·dal·e·der.

21

וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וַיֵּט אֹהֶלָהּ מֵהַלְּאָה לְמִגְדַל־עֵדֶר:

wayyissa^ʿ yiśrā^ʾel wayyēt^ʾ ṓhōlō^h mēhāl^ʾāh ləmiḡdal-^ʿēder

21

[Missing in Septuagint LXX]

[Missing in Septuagint LXX]

* * * * *

22 And it came to pass, while Israel dwelt in that land, that Reuben went and lay with Bilhah his father's concubine; and Israel heard of it. Now the sons of Jacob were twelve:

22

ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את־בלהה פילגש אביו וישמע ישראל ך ויהיו בני־יעקב שנים עשר:

vay·hi bish·kon yis·ra·'el ba·'a·retz ha·hi·v vai·ye·lech re·'u·ven vai·yish·kav et·bil·hah pi·le·gesh a·viv
vai·yish·ma yis·ra·'el f vai·yih·yu ve·nei·ya·'a·kov she·neim a·sar.

22

וַיְהִי בְשָׂכֵן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַהוּא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת־בִּלְהָה פִּילְגֶשֶׁת אֲבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל פּ וַיְהִי
בְּנֵי־יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר:

wayəhî biškōn yiśrā'ēl bā'āreš hahiw³ wayyēlek rə'ûbēn wayyiškab 'et·bilhā^h pîlēgeš 'ābîw wayyišma^c
yiśrā'ēl p wayyihyû bənê·ya'āqōb šənēm 'āsār

22

εγενετο δε ηνικα κατακησεν ισραηλ εν τη γη εκεινη επορευθη ρουβην και εκοιμηθη μετα βαλλας της παλλακης
του πατρος αυτου και ηκουσεν ισραηλ και πονηρον εφανη εναντιον αυτου ησαν δε οι υιοι ιακωβ δωδεκα

egeneto de ēnika katōkēsen israēl en tē gē ekeinē eporeuthē roubēn kai ekoimēthē meta bangas tēs pangakēs tou
patros autou kai ēkousen israēl kai ponēron ephanē enantion autou ēsan de oi uioi iakōb dōdeka

* * * * *

23 the sons of Leah: Reuben, Jacob's first-born, and Simeon, and Levi, and Judah, and Issachar, and Zebulun;

23

בְּנֵי לֵאָה בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וַיְהוּדָה וַיִּשְׁשֹׁנִי וְזִבְּלוּן:

be·nei le·'ah be·cho·vr ya·'a·kov re·'u·ven ve·shim·'o·vn ve·le·vi vi·hu·dah ve·yis·sa·sh·char u·ze·vu·lun.

23

בְּנֵי לֵאָה בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וַיְהוּדָה וַיִּשְׁשֹׁנִי וְזִבְּלוּן:

bənê lē'ā^h bəkōr ya'āqōb rə'ûbēn wəšim'ōn wəlēwî wîhûdā^h wəyíśśāškār ûzəbûlūn

23

υιοι λειας πρωτοτοκος ιακωβ ρουβην συμεων λευι ιουδας ισσαχαρ ζαβουλων

uioi leias prōtotokos iakōb roubēn sumeōn leui ioudas issachar zabolōn

* * * * *

24 the sons of Rachel: Joseph and Benjamin;

24

בְּנֵי רַחֵל יוֹסֵף וּבְנִימִן:

be·nei ra·chel yo·v·sef u·vin·ya·min.

24

בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבְנֵימִן:

bənê rāḥēl yōsēp ûḥinyāmīn

24

υιοι δε ραχηλ ιωσηφ και βενιαμιν

uioi de rachēl iōsēph kai beniamin

* * * * *

25 and the sons of Bilhah, Rachel's handmaid: Dan and Naphtali;

25

ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי:

u·ve·nei vil·hah shif·chat ra·chel dan ve·naf·ta·li.

25

ובְנֵי בְלָהָה שְׁפָחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי:

ûḥənê ḥilḥā^h šipḥaṭ rāḥēl dān wənaḥṭālî

25

υιοι δε βαλλας παιδισκης ραχηλ δαν και νεφθαλι

uioi de bangas paidiskēs rachēl dan kai nephthali

* * * * *

26 and the sons of Zilpah, Leah's handmaid: Gad and Asher. These are the sons of Jacob, that were born to him in Paddan-aram.

26

ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר אלה בני יעקב אשר ילד־לו בפדן ארם:

u·ve·nei zil·pah shif·chat le·'ah gad ve·'a·sher el·leh be·nei ya·'a·kov a·sher yul·lad·lov be·fad·dan a·ram.

26

ובְנֵי זִלְפָּה שְׁפָחַת לְאֵה גָד וְאֲשֵׁר אֵלֶּה בְנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יָלְדָּו בְּפַדְן אֲרָם:

ûḥənê zilpā^h šipḥaṭ lē'ā^h gād wə'āšēr 'ēlle^h bənê ya'āqōḥ 'āšer yullad·lô bəḥaddan 'ārām

26

υιοι δε ζελφας παιδισκης λειας γαδ και ασηρ ουτοι υιοι ιακωβ οι εγενοντο αυτω εν μεσοποταμια της συριας

uioi de zelphas paidiskēs leias gad kai asēr outoi uioi iakōb oi egenonto autō en mesopotamia tēs surias

* * * * *

27 And Jacob came unto Isaac his father to Mamre, to Kiriatharba - the same is Hebron - where Abraham and Isaac sojourned.

27

ויבא יעקב אל־יצחק אביו ממרא קרית הארבע הוא חברון* אשר־גר־שם אברהם ויצחק:

vai·ya·vo ya·'a·kov el-yitz·chak a·viv mam·re kir·yat ha·'ar·ba hi·v chev·ro·vn* a·sher-gar-sham av·ra·ham ve·yitz·chak.

27

ויבא יעקב אל־יצחק אביו ממרא קרית הארבע הוא חברון אשר־גר־שם אברהם ויצחק:

wayyābō ya'āqōb 'el-yiṣḥāq 'ābīw mamrē qiryat hā'arba hiw' ḥebrōn 'āšer-gār-šām 'abrāhām wəyiṣḥāq

27

ηλθεν δε ιακωβ προς ισαακ τον πατερα αυτου εις μαμβρη εις πολιν του πεδιου αυτη εστιν χεβρων εν γη χανααν ου παρωκησεν αβρααμ και ισαακ

ēlthen de iakōb pros isaak ton patera autou eis mambrē eis polin tou pediou autē estin chebrōn en gē chanaan ou parōkēsen abraam kai isaak

* * * * *

28 And the days of Isaac were a hundred and fourscore years.

28

ויהיו ימי יצחק מאת שנה ושמנים שנה:

vai·yih·yu ye·mei yitz·chak me·'at sha·nah u·she·mo·nim sha·nah.

28

ויהיו ימי יצחק מאת שנה ושמנים שנה:

wayyihyû yômê yiṣḥāq mē'at šānā^h ûšəməṇîm šānā^h

28

εγενοντο δε αι ημεραι ισαακ ας εζησεν ετη εκατον ογδοηκοντα

egenonto de ai ēmerai isaak as ezēsen etē ekaton ogdoēkonta

* * * * *

29 And Isaac expired, and died, and was gathered unto his people, old and full of days; and Esau and Jacob his sons buried him.

29

ויגוע יצחק וימת ויאסף אל-עמיו זקן ושבע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו: ה

vai·yig·va yitz·chak vai·ya·mat vai·ye·'a·sef el-am·mav za·ken u·se·va ya·mim vai·yik·be·ru o·tov e·sav
ve·ya·'a·kov ba·nav. f

29

ויגוע יצחק וימת ויאסף אל-עמיו זקן ושבע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו: פ

wayyiġwa^c yiṣḥāq wayyāmoṭ wayyē'āseṗ^ḡel-^cammāyw zāqēn ūśeba^c yāmīm wayyiqbərū^ḡōtô^c 'ēsāw
wəya^cāqōb^b bānāyw p

29

και εκλιπων απεθανεν και προσετεθη προς το γενοσ αυτου πρεσβυτερος και πληρης ημερων και εθαψαν αυτον ησαυ και ιακωβ οι υιοι αυτου

kai eklipōn apethanen kai prosetethē pros to genos autou presbuteros kai plērēs ēmerōn kai ethapsan auton ēsau kai iakōb oi uiōi autou

* * * * *

GENESIS 36

1 Now these are the generations of Esau - the same is Edom.

1

ואלה תלדות עשו הוא אדום:

ve·'el·leh to·le·do·vt e·sav hu e·do·vm.

1

ואלה תלדות עשו הוא אדום:

wə'ēlle^h tōldōt^t 'ēsāw hū^ḡ 'ēdōm

1

αυται δε αι γενεσεις ησαυ αυτος εστιν εδωμ

autai de ai geneiseis ēsau autos estin edōm

* * * * *

2 Esau took his wives of the daughters of Canaan; Adah the daughter of Elon the Hittite, and Oholibamah the daughter of Anah, the daughter of Zibeon the Hivite,

2

עשו לקח את־נשיו מבנות כנען את־עדה בת־אילון החתי ואת־אהליבמה בת־ענה בת־צבעון החוי:

e·sav la·kach et·na·shav mib·be·no·vt ke·na·'an et·a·dah bat·ei·lo·vn ha·chit·ti ve·'et·a·ho·li·va·mah bat·a·nah
bat·tziv·'o·vn ha·chiv·vi.

2

עֲשׂוּ לְקַח אֶת־נָשָׁיו מִבְּנוֹת כְּנַעַן אֶת־עֲדָה בַּת־אֵילֹן הַחֲתִי וְאֶת־אֵהֳלֵיבִמָּה בַּת־עֲנָה בַּת־צִבְעוֹן
הַחֲוִי:

‘ēśāw lāqah ʿet·nāšāyw mibbənōt kənā‘an ʿet·‘ādā^h bat·ʿêlôn haḥittî wəʿet·ʾohōlîḇāmā^h bat·‘ānā^h bat·ṣib‘ôn
haḥiwwî

2

ησαυ δε ελαβεν γυναικας εαυτω απο των θυγατερων των χαναναιων την αδα θυγατερα αιλων του χετταιου και
την ελιβεμα θυγατερα ανα του υιου σεβεγων του ευαιου

ēsau de elaben gunaikas eautō apo tōn thugaterōn tōn chananaiōn tēn ada thugatera ailōn tou chettaiou kai tēn
elibema thugatera ana tou uiou sebegōn tou euaiou

* * * * *

3 and Basemath Ishmael's daughter, sister of Nebaioth.

3

ואת־בשמת בת־ישמעאל אחות נביות:

ve·'et·ba·se·mat bat·yish·ma·'el a·cho·vt ne·va·yo·vt.

3

וְאֶת־בְּשֵׁמֶת בַּת־יִשְׁמָעֵאל אֲחֹת נְבִיּוֹת:

wəʿet·bāsmat bat·yišmā‘ēl ʾāḥōt nəḇāyōt

3

και την βασεμμαθ θυγατερα ισμαηλ αδελφην ναβαιωθ

kai tēn basemmath thugatera ismaēl adelphēn nabaiōth

* * * * *

4 And Adah bore to Esau Eliphaz; and Basemath bore Reuel;

4

ותלד עדה לעשו את־אליפז ובשמת ילדה את־רעואל:

vat-te-led a-dah le-'e-sav et-e-li-faz u·va-se-mat ya-le-dah et-re-'u-'el.

4

וַתֵּלֶד עֲדָה לְעֵשָׂו אֶת־אֱלִיפָז וּבְשֵׁמֶת יִלְדָה אֶת־רְעֹוּאֵל׃

wattēled ʿādāh ləʿēsāw ʔet-ʔēlîpāz ûbāśmat yāldāh ʔet-rəʿûʿēl

4

ετεκεν δε αδα τω ησαυ τον ελιφας και βασεμμαθ ετεκεν τον ραγουηλ

eteken de ada tō ēsau ton eliphas kai basemmath eteken ton ragouēl

* * * * *

5 and Oholibamah bore Jeush, and Jalam, and Korah. These are the sons of Esau, that were born unto him in the land of Canaan.

5

וַאֲהֻלִיבְמָה יִלְדָה אֶת־[כ= יעיש] [ק= יעוש] וְאֶת־יַעֲלָם וְאֶת־קָרַח אֱלֹהֵי בְנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר יִלְדוּ־לוֹ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

ve-'a-ho-li·va·mah ya-le-dah et-[ch= y·'·ysh] [k= ye-'ush] ve-'et-ya'·lam ve-'et-ko-rach el-leh be-nei e-sav a-she-
yul-le-du-lov be-'e-retz ke-na-'an.

5

וַאֲהֻלִיבְמָה יִלְדָה אֶת־[יעיש] וְאֶת־יַעֲלָם וְאֶת־קָרַח אֱלֹהֵי בְנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר יִלְדוּ־לוֹ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

wəʾohōlîbāmāh yāldāh ʔet-(yʿyš) [yəʿûš] wəʔet-yaʿlām wəʔet-qōrah ʔēlleh bənê ʿēsāw ʔāsher yullədû-lô bəʿeretš
kənāʿan

5

και ελιβεμα ετεκεν τον ιεους και τον ιεγλομ και τον κορε ουτοι υιοι ησαυ οι εγενοντο αυτω εν γη χανααν

kai elibema eteken ton ieous kai ton ieglom kai ton kore outoi uioui ēsau oi egenonto autō en gē chanaan

* * * * *

6 And Esau took his wives, and his sons, and his daughters, and all the souls of his house, and his cattle, and all his beasts, and all his possessions, which he had gathered in the land of Canaan; and went into a land away from his brother Jacob.

6

ויקח עשו את־נשיו ואת־בניו ואת־בנותיו ואת־כל־נפשות ביתו ואת־מקנהו ואת־כל־בהמתו ואת כל־קנינו
אשר רכש בארץ כנען וילך אל־ארץ מפני יעקב אחיו׃

vai·yik·kach e·sav et·na·shav ve·'et·ba·nav ve·'et·be·no·tav ve·'et·kol·naf·sho·vt bei·tov ve·'et·mik·ne·hu
ve·'et·kol·be·hem·tov ve·'et kol·kin·ya·nov a·sher ra·chash be·'e·retz ke·na·'an vai·ye·lech el·e·retz mip·pe·nei
ya·'a·kov a·chiv.

6

וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת־נָשָׁיו וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֹתָיו וְאֶת־כָּל־נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־בְּהֵמָתוֹ וְאֵת
כָּל־קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל־אָרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב אֲחִיו:

wayyiqqah ʿēsāw ʿet-nāšāyw wəʿet-bānāyw wəʿet-bənōtāyw wəʿet-kol-naṣṣōt bêtō wəʿet-miqnēhū wəʿet-
kol-bəhemtō wəʿēt kol-qinyānō ʿāšer rākāš bəʿéres kənāʿan wayyēlek ʿel-ʿéres mippənē yaʿāqōb ʿāhîw

6

ελαβεν δε ησαυ τας γυναικας αυτου και τους υιους και τας θυγατερας και παντα τα σωματα του οικου αυτου
και παντα τα υπαρχοντα και παντα τα κτηνη και παντα οσα εκτησατο και οσα περιεποιησατο εν γη χανααν και
επορευθη εκ γης χανααν απο προσωπου ιακωβ του αδελφου αυτου

elaben de ēsau tas gunaikas autou kai tous uious kai tas thugateras kai panta ta sōmata tou oikou autou kai panta
ta uparchonta kai panta ta ktēnē kai panta osa ektēsato kai osa periepoiēsato en gē chanaan kai eporeuthē ek gēs
chanaan apo prosōpou iakōb tou adelphou autou

* * * * *

7 For their substance was too great for them to dwell together; and the land of their sojournings could not bear them because of their cattle.

7

כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רַב מִשְׁבַּת יַחְדּוֹ וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם לְשֵׂאת אֹתָם מִפְּנֵי מִקְנֵיהֶם:

ki·ha·yah re·chu·sham rav mi·she·vet yach·dav ve·lo ya·che·lah e·retz me·gu·rei·hem la·set o·tam mip·pe·nei
mik·nei·hem.

7

כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רַב מִשְׁבַּת יַחְדּוֹ וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם לְשֵׂאת אֹתָם מִפְּנֵי מִקְנֵיהֶם:

kî-hāyā^h rakūšām rāb miššēbet yaḥdāw wəlo³ yāklā^h ʿéres mägûrêhem lāsēṭ¹ ʾōtām mippənē miqnêhem

7

ην γαρ αυτων τα υπαρχοντα πολλα του οικειν αμα και ουκ εδυνατο η γη της παροικησεως αυτων φερειν αυτους
απο του πληθους των υπαρχοντων αυτων

ēn gar autōn ta uparchonta ponga tou oikein ama kai ouk edunato ē gē tēs paroikēseōs autōn pherein autous apo
tou plēthous tōn uparchontōn autōn

* * * * *

8 And Esau dwelt in the mountain-land of Seir - Esau is Edom.

8

וישב עשו בהר שעיר עשו הוא אדום:

vai·ye·shev e·sav be·har se·'ir e·sav hu e·do·vm.

8

וישב עשו בהר שעיר עשו הוא אדום:

wayyēšeb ʿēsāw bəhar šēʿir ʿēsāw hū ʿēḏôm

8

ωαησεν δε ησαυ εν τω ορει σηυ ησαυ αυτος εστιν εδωμ

ōkēsen de ēsau en tō orei sēir ēsau autos estin edōm

* * * * *

9 And these are the generations of Esau the father of a the Edomites in the mountain-land of Seir.

9

ואלה תלדות עשו אבי אדום בהר שעיר:

ve·'el·leh to·le·do·vt e·sav a·vi e·do·vm be·har se·'ir.

9

ואלה תלדות עשו אבי אדום בהר שעיר:

wəʿelle^h tōldōt ʿēsāw ʾābī ʿēḏôm bəhar šēʿir

9

αυται δε αι γενεσεις ησαυ πατρος εδωμ εν τω ορει σηυ

autai de ai geneseis ēsau patros edōm en tō orei sēir

* * * * *

10 These are the names of Esau's sons: Eliphaz the son of Adah the wife of Esau, Reuel the son of Basemath the wife of Esau.

10

אלה שמות בני־עשו אליפז בן־עדה אשת עשו רעואל בן־בשמת אשת עשו:

el·leh she·mo·vt be·nei·e·sav e·li·faz ben·a·dah e·shet e·sav re·'u·'el ben·ba·se·mat e·shet e·sav.

10

אלה שמות בני־עשו אליפז בן־עדה אשת עשו רעואל בן־בשמת אשת עשו:

ʔēlle^h šəmōt̄ bənê-ʿēsāw ʔēlīpaz ben-ʿādā^h ʔēšet ʿēsāw rəʿūʔel ben-bāśmat̄ ʔēšet ʿēsāw

10

και ταυτα τα ονοματα των υιων ησαυ ελιφας υιος αδας γυναικος ησαυ και ραγουηλ υιος βασεμμαθ γυναικος ησαυ

kai tauta ta onomata tōn uiōn ēsau eliphaz uios adas gunaikos ēsau kai ragouēl uios basemmath gunaikos ēsau

* * * * *

11 And the sons of Eliphaz were Teman, Omar, Zepho, and Gatam, and Kenaz.

11

ויהיו בני אליפז תימן אומר צפו וגעתם וקנז:

vai·yih·yu be·nei e·li·faz tei·man o·v·mar tze·fov ve·ga·tam u·ke·naz.

11

וְיִהְיוּ בְנֵי אֱלִיפָז תִּימָן אֹמֶר צָפוּ וְגַעְתֶּם וְקִנְז:

wayyihyū bənē ʔēlīpāz tēmān ʔōmār šəpō wəgāʿtām ūqənaz

11

εγενοντο δε υιοι ελιφας θαιμαν ωμαρ σωφαρ γοθομ και κενεζ

egenonto de uioi eliphaz thaiman ōmar sōphar gothom kai kenez

* * * * *

12 And Timna was concubine to Eliphaz Esau's son; and she bore to Eliphaz Amalek. These are the sons of Adah Esau's wife.

12

ותמנע היתה פילגש לאליפז בן-עשו ותלד לאליפז את-עמלק אלה בני עדה אשת עשו:

ve·tim·na ha·ye·tah fi·le·gesh le·'e·li·faz ben-e·sav vat·te·led le·'e·li·faz et-a·ma·lek el·leh be·nei a·dah e·shet e·sav.

12

וְתִמְנַע | הִיְתָה פִּילְגֶשׁ לְאֵלִיפָז בֶּן-עֵשָׂו וַתֵּלֶד לְאֵלִיפָז אֶת-עִמְלֶק אֱלֹהֵי בְנֵי עֵדָה אִשְׁתּוֹ עֵשָׂו:

wətimna^c hāyṯā^h pīlēgeš leʔēlīpaz ben-ʿēsāw wattéled leʔēlīpaz ʔet-ʿāmālēq ʔēlle^h bənē ʿādā^h ʔēšet ʿēsāw

12

θαμνα δε ην παλλακη ελιφας του υιου ησαυ και ετεκεν τω ελιφας τον αμαληκ ουτοι υιοι αδας γυναικος ησαυ

thamna de ēn pangakē eliphās tou uiou ēsau kai eteken tō eliphās ton amalēk outoi uiōi adas gunaikos ēsau

* * * * *

13 And these are the sons of Reuel: Nahath, and Zerah, Shammah, and Mizzah. These were the sons of Basemath Esau's wife.

13

ואלה בני רעואל נחת וזרח שמה ומזה אלה היו בני בשמת אשת עשו:

ve·'el·leh be·nei re·'u·'el na·chat va·ze·rach sham·mah u·miz·zah el·leh hai·u be·nei va·se·mat e·shet e·sav.

13

ואלה בני רעואל נחת וזרח שמה ומזה אלה היו בני בשמת אשת עשו:

wəʿēlle^h bənē rəʿûʿēl nāḥat wāzērah šammā^h ûmizzā^h ʿēlle^h hāyû bənē bāsmat ʿēšet ʿēsāw

13

ουτοι δε υιοι ραγουηλ ναχοθ ζαρε σομε και μοζε ουτοι ησαν υιοι βασεμμαθ γυναικος ησαν

outoi de uiōi ragouēl nachoth zare some kai moze outoi ēsan uiōi basemmath gunaikos ēsau

* * * * *

14 And these were the sons of Oholibamah the daughter of Anah, the daughter of Zibeon, Esau's wife; and she bore to Esau Jeush, and Jalam, and Korah.

14

ואלה היו בני אהליבמה בת־ענה בת־צבעון אשת עשו ותלד לעשו את־[כ= יעיש] [ק= יעוש] ואת־יעלם ואת־קרח:

ve·'el·leh hai·u be·nei a·ho·li·va·mah vat·a·nah bat·tziv·'o·vn e·shet e·sav vat·te·led le·'e·sav et·[ch= y·'·ysh] [k = ye·'ush] ve·'et·ya·'·lam ve·'et·ko·rach.

14

ואלה היו בני אהליבמה בת־ענה בת־צבעון אשת עשו ותלד לעשו את־[יעיש] [יעוש] ואת־יעלם ואת־קרח:

wəʿēlle^h hāyû bənē ʿohōlîbāmā^h bat·ʿānā^h bat·šîbʿôn ʿēšet ʿēsāw wattēled ləʿēsāw ʿet·(y·yš) [yəʿûš] wəʿet·yaʿlām wəʿet·qōrah

14

ουτοι δε ησαν υιοι ελιβεμας θυγατρος ανα του υιου σεβεγων γυναικος ησαν ετεκεν δε τω ησαν τον ιεους και τον ιεγλομ και τον κορε

outoi de ēsan uioui elibemas thugatros ana tou uiou sebegōn gunaikos ēsau eteken de tō ēsau ton ieous kai ton
ieglom kai ton kore

* * * * *

15 These are the chiefs of the sons of Esau: the sons of Eliphaz the first-born of Esau: the chief of Teman, the chief of Omar, the chief of Zepho, the chief of Kenaz,

15

אלה אלופי בני־עשו בני אליפז בכור עשו אלופ תימן אלופ אומר אלופ צפו אלופ קנז:

el·leh al·lu·fei ve·nei·e·sav be·nei e·li·faz be·cho·vr e·sav al·luf tei·man al·luf o·v·mar al·luf tze·fov al·luf
ke·naz.

15

אֵלֶּה אֱלוֹפֵי בְנֵי־עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפֹז בְּכוֹר עֵשָׂו אֱלוֹף תִּימָן אֱלוֹף אוֹמֵר אֱלוֹף צָפוֹ אֱלוֹף קִנְז:

ʿélle^h ʿallûpê bənê-ʿēsāw bənê ʿelîpaz bākôr ʿēsāw ʿallûp tēmān ʿallûp ʿômār ʿallûp šəpô ʿallûp qənaz

15

ουτοι ηγεμονες υιοι ησαυ υιοι ελιφας πρωτοτοκου ησαυ ηγεμων θαιμαν ηγεμων ωμαρ ηγεμων σωφαρ ηγεμων
κενεζ

outoi ēgemones uioui ēsau uioui eliphas prōtotokou ēsau ēgemōn thaiman ēgemōn ōmar ēgemōn sōphar ēgemōn
kenez

* * * * *

16 the chief of Korah, the chief of Gatam, the chief of Amalek. These are the chiefs that came of Eliphaz in the land of Edom. These are the sons of Adah.

16

אלוף־קרח אלופ געתם אלופ עמלק אלה אלופי אליפז בארץ אדום אלה בני עדה:

al·luf·ko·rach al·luf ga'tam al·luf a·ma·lek el·leh al·lu·fei e·li·faz be·'e·retz e·do·vm el·leh be·nei a·dah.

16

אֱלוֹף־קֶרַח אֱלוֹף גַּעְתָּם אֱלוֹף עַמְלֶק אֵלֶּה אֱלוֹפֵי אֱלִיפֹז בְּאֶרֶץ אֲדוֹם אֵלֶּה בְנֵי עֵדָה:

ʿallûp-qōrah ʿallûp ga'tām ʿallûp ʿāmālēq ʿélle^h ʿallûpê ʿelîpaz bəʿeres ʿēdôm ʿélle^h bənê ʿādā^h

16

ηγεμων κορε ηγεμων γοθομ ηγεμων αμαληκ ουτοι ηγεμονες ελιφας εν γη ιδουμαια ουτοι υιοι αδας

ēgemōn kore ēgemōn gothom ēgemōn amalēk outoi ēgemones eliphas en gē idoumaia outoi uioui adas

* * * * *

17 And these are the sons of Reuel Esau's son: the chief of Nahath, the chief of Zerah, the chief of Shammah, the chief of Mizzah. These are the chiefs that came of Reuel in the land of Edom. These are the sons of Basemath Esau's wife.

17

ואלה בני רעואל בן־עשו אלוף נחת אלוף זרח אלוף שמה אלוף מזה אלה אלופי רעואל בארץ אדום אלה בני בשמת אשת עשו:

ve·'el·leh be·nei re·'u·'el ben-e·sav al·luf na·chat al·luf ze·rach al·luf sham·mah al·luf miz·zah el·leh al·lu·fei re·'u·'el be·'e·retz e·do·vm el·leh be·nei va·se·mat e·shet e·sav.

17

וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל בֶּן־עֵשָׂו אַלּוּף נַחַת אַלּוּף זֶרַח אַלּוּף שָׁמָּה אַלּוּף מִזָּה אֱלֹהֵי אַלּוּפֵי רְעוּאֵל בְּאֶרֶץ אֲדוֹם אֱלֹהֵי בְנֵי בְשֵׁמַת אִשְׁתּוֹ עֵשָׂו:

wə'élle^h bənê rə'û'êl ben-^çēsāw ^ʔallûp náhat ^ʔallûp zérah ^ʔallûp šammā^h ^ʔallûp mizzā^h ^ʔélle^h ^ʔallûpê rə'û'êl bə'éres ^ʔēdôm ^ʔélle^h bənê bāśmat ^ʔēšet ^çēsāw

17

και ουτοι υιοι ραγουηλ υιου ησαυ ηγεμων ναχοθ ηγεμων ζαρε ηγεμων σομε ηγεμων μοζε ουτοι ηγεμονες ραγουηλ εν γη εδωμ ουτοι υιοι βασεμμαθ γυναικος ησαυ

kai outoi uioui ragouēl uiou ēsau ēgemōn nachoth ēgemōn zare ēgemōn some ēgemōn moze outoi ēgemones ragouēl en gē edōm outoi uioui basemmath gunaikos ēsau

* * * * *

18 And these are the sons of Oholibamah Esau's wife: the chief of Jeush, the chief of Jalam, the chief of Korah. These are the chiefs that came of Oholibamah the daughter of Anah, Esau's wife.

18

ואלה בני אהליבמה אשת עשו אלוף יעוש אלוף יעלם אלוף קרח אלה אלופי אהליבמה בת־ענה אשת עשו:

ve·'el·leh be·nei a·ho·li·va·mah e·shet e·sav al·luf ye·'ush al·luf ya·'lam al·luf ko·rach el·leh al·lu·fei a·ho·li·va·mah bat-a·nah e·shet e·sav.

18

וְאֵלֶּה בְּנֵי אֲהֹלִיבָמָה אִשְׁתּוֹ עֵשָׂו אַלּוּף יְעוּשׁ אַלּוּף יַעֲלָם אַלּוּף קָרַח אֱלֹהֵי אֲהֹלִיבָמָה בַּת־עֵנָה אִשְׁתּוֹ עֵשָׂו:

wə'élle^h bənê ^ʔohōlībāmā^h ^ʔēšet ^çēsāw ^ʔallûp ya'ûš ^ʔallûp ya'lam ^ʔallûp qōrah ^ʔélle^h ^ʔallûpê ^ʔohōlībāmā^h bat-^çānā^h ^ʔēšet ^çēsāw

18

ουτοι δε υιοι ελιβεμας γυναικος ησαυ ηγεμων ιεους ηγεμων ιεγλομ ηγεμων κορε ουτοι ηγεμονες ελιβεμας
outoi de uioi elibemas gunaikos ēsau ēgemōn ieous ēgemōn ieglom ēgemōn kore outoi ēgemones elibemas

* * * * *

19 These are the sons of Esau, and these are their chiefs; the same is Edom.

19

אלה בני־עשו ואלה אלופיהם הוא אדום: ס

el-leh ve-nei-e-sav ve-'el-leh al-lu-fei-hem hu e-do-vm. s

19

אֵלֶּה בְּנֵי־עֵשָׂו וְאֵלֶּה אֲלוּפֵיהֶם הוּא אֲדֹמִים: ס

ʔelleh bənê-ēśāw wəʔelleh ʔallûpêhem hûʔ ʔēḏôm s

19

ουτοι υιοι ησαυ και ουτοι ηγεμονες αυτων ουτοι εισιν υιοι εδωμ

outoi uioi ēsau kai outoi ēgemones autōn outoi eisin uioi edōm

* * * * *

20 These are the sons of Seir the Horite, the inhabitants of the land: Lotan and Shobal and Zibeon and Anah,

20

אלה בני־שעיר החרי ישבי הארץ לוטן ושובל וצבעון וענה:

el-leh ve-nei-se-'ir ha-cho-ri yo-she-vei ha-'a-retz lo-v-tan ve-sho-v-val ve-tziv-'o-vn va-'a-nah.

20

אֵלֶּה בְּנֵי־שְׁעִיר הַחֲרִי יִשְׁבִי הָאָרֶץ לוֹטָן וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וְעֵנָה:

ʔelleh bənê-šēʿir haḥōrî yōšbê hāʔāreṣ lôṭān wəšōbāl wəṣibʿōn waʿānāh

20

ουτοι δε υιοι σηιρ του χορραιου του κατοικουντος την γην λωταν σωβαλ σεβεγων ανα

outoi de uioi sēir tou chorraiou tou katoikountos tēn gēn lōtan sōbal sebegōn ana

* * * * *

21 and Dishon and Ezer and Dishan. These are the chiefs that came of the Horites, the children of Seir in the land of Edom.

21

ודשון ואצר ודישן אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ אדום:

ve·di·sho·vn ve·'e·tzer ve·di·shan el·leh al·lu·fei ha·cho·ri be·nei se·'ir be·'e·retz e·do·vm.

21

וְדִשׁוֹן וְאַצֵּר וְדִישָׁן אֱלֹהֵי הַחֹרִי בְנֵי שְׁעִיר בְּאֶרֶץ אֲדוֹם:

wəḏīšōn wə'āṣer wəḏīšān 'ēlle^h 'allûpê haḥōrî bənê šē'ir bə'ēreṣ 'eḏōm

21

και δησων και ασαρ και ρισων ουτοι ηγεμονες του χορραιου του υιου σηιρ εν τη γη εδωμ

kai dēsōn kai asar kai risōn outoi ēgemones tou chorraiou tou uiou sēir en tē gē edōm

* * * * *

22 And the children of Lotan were Hori and Hemam; and Lotan's sister was Timna.

22

ויהיו בני-לוטן חרי והיםם ואחות לוטן תמנע:

vai·yih·yu ve·nei·lo·v·tan cho·ri ve·hei·mam va·'a·cho·vt lo·v·tan tim·na.

22

וַיְהִי בְנֵי-לוֹטָן חֹרִי וְהִימָם וְאַחֹת לוֹטָן תִּמְנָע:

wayyihyû bənê-lōṭān ḥōrî wəhēmām wa'āḥōṭ lōṭān timnā^c

22

εγενοντο δε υιοι λωταν χορρι και αιμαν αδελφη δε λωταν θαμνα

egenonto de uioi lōtan chorri kai aiman adelphē de lōtan thamna

* * * * *

23 And these are the children of Shobal: Alvan and Manahath and Ebal, Shepho and Onam.

23

ואלה בני שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם:

ve·'el·leh be·nei sho·v·val al·van u·ma·na·chat ve·'ei·val she·fov ve·'o·v·nam.

23

וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוּבַל עֶלְוֹן וּמִנַּחַת וְעִיבָל שָׁפוּ וְאִנָּם:

wə'élle^h bənê šôbāl 'alwān ûmānāḥaṭ wə'ēbāl šəpô wə'ônām

23

οὔτοι δε υἱοὶ σὼβαλ γὼλῶν καὶ μαναχὰθ καὶ γαιβῆλ σὼφ καὶ ὠμαν

outoi de uioi sōbal gōlōn kai manachath kai gaibēl sōph kai ōman

* * * * *

24 And these are the children of Zibeon: Aiah and Anah - this is Anah who found the hot springs in the wilderness, as he fed the asses of Zibeon his father.

24

וְאֵלֶּה בְּנֵי־צִבְעוֹן וְאִיָּה * וְעֵנָה הוּא עֵנָה אֲשֶׁר מָצָא אֶת־הַיַּמִּים בַּמִּדְבָּר בִּרְעֵתוֹ אֶת־חֲמֹרִים לְצִבְעוֹן אָבִיו:

ve-'el-leh ve-nei-tziv-'o-vn ve-'ai-yah* va-'a-nah hu a-nah a-sheer ma-tza et-hai-ye-mim bam-mid-bar bir-'o-tov et-ha-cha-mo-rim le-tziv-'o-vn a-viv.

24

וְאֵלֶּה בְּנֵי־צִבְעוֹן וְאִיָּה וְעֵנָה הוּא עֵנָה אֲשֶׁר מָצָא אֶת־הַיַּמִּים בַּמִּדְבָּר בִּרְעֵתוֹ אֶת־חֲמֹרִים לְצִבְעוֹן

אָבִיו:

wə'élle^h bənê-šib'ôn wə'ayyā^h wa'ānā^h hū 'ānā^h 'āšer māšā' 'et-hayyēmīm bammidbār bir'ōṭô 'et-haḥāmōrīm ləšib'ôn 'ābîw

24

καὶ οὔτοι υἱοὶ σεβεγῶν αἰε καὶ ὄναν οὗτος ἐστὶν ὁ ὄνας ὃς εὗρεν τὸν ἰαμὶν ἐν τῇ ἐρημῷ ὅτε ἐνεμὲν τὰ ὑποζύγια σεβεγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ

kai outoi uioi sebegōn aie kai ōnan outos estin o ōnas os euren ton iamin en tē erēmō ote enemēn ta upozugia sebegōn tou patros autou

* * * * *

25 And these are the children of Anah: Dishon and Oholibamah the daughter of Anah.

25

וְאֵלֶּה בְּנֵי־עֵנָה דִּשׁוֹן וְאֹהֶלִיבָמָה בַּת־עֵנָה:

ve-'el-leh ve-nei-a-nah di-shon ve-'a-ho-li-va-mah bat-a-nah.

25

וְאֵלֶּה בְּנֵי־עֵנָה דִּשׁוֹן וְאֹהֶלִיבָמָה בַּת־עֵנָה:

wə'ēlle^h bənê-^cānā^h dīšōn wə'ohōlībāmā^h bat-^cānā^h

25

ουτοι δε υιοι ανα δησων και ελιβεμα θυγατηρ ανα

outoi de uioi ana dēsōn kai elibema thugatēr ana

* * * * *

26 And these are the children of Dishon: Hemdan and Eshban and Ithran and Cheran.

26

ואלה בני דיִשן חֲמַדָּן וְאֶשְׁבָּן וַיִּתְרָן וְכֶרָן:

ve·'el·leh be·nei di·shan chem·dan ve·'esh·ban ve·yit·ran u·che·ran.

26

ואֵלֶּה בְּנֵי דִישָׁן חֲמַדָּן וְאֶשְׁבָּן וַיִּתְרָן וְכֶרָן:

wə'ēlle^h bənê dīšān ḥemdān wə'ešbān wəyitrān ûkōrān

26

ουτοι δε υιοι δησων αμαδα και ασβαν και ιεθραν και χαρραν

outoi de uioi dēsōn amada kai asban kai iethran kai charran

* * * * *

27 These are the children of Ezer: Bilhan and Zaavan and Akan.

27

אלה בני־אֶזֶר בִּלְהָן וְזַעְוֹן וְעַקֹּן:

el·leh be·nei-e·tzer bil·han ve·za·'a·van va·'a·kan.

27

אֵלֶּה בְּנֵי־אֶזֶר בִּלְהָן וְזַעְוֹן וְעַקֹּן:

ēlle^h bənê-^cēšer bilhān wəza^cāwān wa^cāqān

27

ουτοι δε υιοι ασαρ βαλααν και ζουκαμ και ιουκαμ και ουκαν

outoi de uioi asar balaan kai zoukam kai iōukam kai oukan

* * * * *

28 These are the children of Dishan: Uz and Aran.

28

אלה בני־דישן עוז וארן:

el·leh ve·nei·di·shan utz va·'a·ran.

28

אֵלֶּה בְּנֵי־דִישָׁן עוֹז וְאַרָן:

ʿélle^h bənê-ḏišān ʿûṣ waʿārān

28

ουτοι δε υιοι ρισων ως και αραμ

outoi de uioi risōn ōs kai aram

* * * * *

29 These are the chiefs that came of the Horites: the chief of Lotan, the chief of Shobal, the chief of Zibeon, the chief of Anah,

29

אלה אלופי החרי אלוף לוטן אלוף שובל אלוף צבעון אלוף ענה:

el·leh al·lu·fei ha·cho·ri al·luf lo·v·tan al·luf sho·v·val al·luf tziv·'o·vn al·luf a·nah.

29

אֵלֶּה אֱלוֹפֵי הַחֲרִי לֹוֹטָן אֱלוֹף שׁוֹבָל אֱלוֹף צְבַעוֹן אֱלוֹף עֲנָה:

ʿélle^h ʿallûpê haḥōrî ʿallûp lôṭān ʿallûp šōbāl ʿallûp ṣibʿōn ʿallûp ʿānā^h

29

ουτοι ηγεμονες χορρι ηγεμων λωταν ηγεμων σωβαλ ηγεμων σεβεγων ηγεμων ανα

outoi ēgemones chorri ēgemōn lôtan ēgemōn sōbal ēgemōn sebegōn ēgemōn ana

* * * * *

30 the chief of Dishon, the chief of Ezer, the chief of Dishan. These are the chiefs that came of the Horites, according to their chiefs in the land of Seir.

30

אלוף דשן אלוף אצר אלוף דישן אלה אלופי החרי לאלפיהם בארץ שעיר:

al·luf di·shon al·luf e·tzer al·luf di·shan el·leh al·lu·fei ha·cho·ri le·'al·lu·fei·hem be·'e·retz se·'ir. f

30

אֱלֹהִים דְּשׁוֹן אֱלֹהִים אֶצֶר אֱלֹהִים דִּישׁוֹן אֱלֵהּ אֶלֹפִי הַחֲרִי לְאֶלְפֵיהֶם בְּאֶרֶץ שְׁעִיר: פ

ʿallûp dīšōn ʿallûp ʿēšer ʿallûp dīšān ʿēlle^h ʿallûpê haḥōrî ləʿallûpêhem bəʿereš séʿir p

30

ηγεμων δησων ηγεμων ασαρ ηγεμων ρισων ουτοι ηγεμονες χορρι εν ταις ηγεμονιαις αυτων εν γη εδωμ

ēgemōn dēsōn ēgemōn asar ēgemōn risōn outoi ēgemones chorri en tais ēgemoniais autōn en gē edōm

* * * * *

31 And these are the kings that reigned in the land of Edom, before there reigned any king over the children of Israel.

31

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך־מלך לבני ישראל:

ve·'el·leh ham·me·la·chim a·sher ma·le·chu be·'e·retz e·do·vm lif·nei me·lach·me·lech liv·nei yis·ra·'el.

31

וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם לְפָנֵי מֶלֶךְ־מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל:

wəʿēlle^h hamməlakīm ʿāšer mālķû bəʿereš ʿēdōm liḥnê məlak-mélek libnê yisrāʿel

31

και ουτοι οι βασιλεις οι βασιλευσαντες εν εδωμ προ του βασιλευσαι βασιλεα εν ισραηλ

kai outoi oi basileis oi basileusantes en edōm pro tou basileusai basilea en israēl

* * * * *

32 And Bela the son of Beor reigned in Edom; and the name of his city was Dinhabah.

32

וימלך באדום בלע בן־בעור ושם עירו דנהבה:

vai·yim·loch be·'e·do·vm be·la ben·be·'o·vr ve·shem i·rov din·ha·vah.

32

וַיְמַלֶּךְ בְּאֲדוֹם בְּלַע בֶּן־בְּעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ דִּנְהָבָה:

wayyimlōk beʿēdōm béla^c ben·bəʿōr wəšēm ʿirō dinhābā^h

32

και εβασιλευσεν εν εδωμ βαλακ υιος του βεωρ και ονομα τη πολει αυτου δενναβα

kai ebasileusen en edōm balak uios tou beōr kai onoma tē polei autou dennaba

* * * * *

33 And Bela died, and Jobab the son of Zerah of Bozrah reigned in his stead.

33

וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן־זרח מבצרה:

vai·ya·mat ba·la vai·yim·loch tach·tav yo·v·vav ben·ze·rach mib·ba·tze·rah.

33

וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן־זרח מבצרה:

wayyāmoṭ bāla^c wayyimlōk taḥtāyw yôbāb ben-zérah mibbošrā^h

33

απεθανεν δε βαλακ και εβασιλευσεν αντ' αυτου ιωβαβ υιος ζαρα εκ βοσορρας

apethanen de balak kai ebasileusen ant' autou iōbab uios zara ek bosorras

* * * * *

34 And Jobab died, and Husham of the land of the Temanites reigned in his stead.

34

וימת יובב וימלך תחתיו חשם מארץ התימני:

vai·ya·mat yo·v·vav vai·yim·loch tach·tav chu·sham me·'e·retz hat·tei·ma·ni.

34

וימת יובב וימלך תחתיו חשם מארץ התימני:

wayyāmoṭ yôbāb wayyimlōk taḥtāyw ḥūšām mē^gereš hattêmānî

34

απεθανεν δε ιωβαβ και εβασιλευσεν αντ' αυτου ασομ εκ της γης θαιμανων

apethanen de iōbab kai ebasileusen ant' autou asom ek tēs gēs thaimanōn

* * * * *

35 And Husham died, and Hadad the son of Bedad, who smote Midian in the field of Moab, reigned in his stead; and the name of his city was Avith.

35

וימת חשם וימלך תחתיו הדד בן־בדד המכה את־מדין בשדה מואב ושם עירו עוית:

vai·ya·mat chu·sham vai·yim·loch tach·tav ha·dad ben·be·dad ham·mak·keh et·mid·yan bis·deh mo·v·'av
ve·shem i·rov a·vit.

35

וימת חשם וימלך תחתיו הדד בן־בדד המכה את־מדין בשדה מואב ושם עירו עוית:

wayyāmot ḥūšām wayyimlōk taḥtāyw ḥādad ben·bōdad hammakke^h ʿet·midyān biśdē^h mōʾāb wəšēm ʿirō ʿāwīt

35

απεθανεν δε ασομ και εβασιλευσεν αντ' αυτου αδαδ υιος βαραδ ο εκκοψας μαδιαμ εν τω πεδιω μωαβ και ονομα
τη πολει αυτου γεθθαιμ

apethanen de asom kai ebasileusen ant' autou adad uios barad o ekkopsas madiam en tō pediō mōab kai onoma
tē polei autou geththaim

* * * * *

36 And Hadad died, and Samlah of Masrekah reigned in his stead.

36

וימת הדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקא:

vai·ya·mat ha·dad vai·yim·loch tach·tav sam·lah mim·mas·re·kah.

36

וימת הדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקא:

wayyāmot ḥādād wayyimlōk taḥtāyw śamlā^h mimmaśrēqā^h

36

απεθανεν δε αδαδ και εβασιλευσεν αντ' αυτου σαμαλα εκ μασεκκας

apethanen de adad kai ebasileusen ant' autou samala ek masekkas

* * * * *

37 And Samlah died, and Shaul of Rehoboth by the River reigned in his stead.

37

וימת שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנהר:

vai·ya·mat sam·lah vai·yim·loch tach·tav sha·'ul me·re·cho·vo·vt han·na·har

37

וַיָּמָת שָׁמְלָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שָׁאוּל מִרְחֹבֹת הַנָּהָר:

wayyāmōt śamlā^h wayyimlōk tahtāyw šā'ûl mērḥōbōt hannāhār

37

απεθανεν δε σαμαλα και εβασιλευσεν αντ' αυτου σαουλ εκ ροωβωθ της παρα ποταμον

apethanen de samala kai ebasileusen ant' autou saoul ek roōbōth tēs para potamon

* * * * *

38 And Shaul died, and Baal-hanan the son of Achbor reigned in his stead.

38

וַיָּמָת שָׁאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בְּעַל חֲנָן בֶּן־עַכְבֹּר:

vai·ya·mat sha·'ul vai·yim·loch tach·tav ba·'al cha·nan ben·ach·bo·vr.

38

וַיָּמָת שָׁאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בְּעַל חֲנָן בֶּן־עַכְבֹּר:

wayyāmōt šā'ûl wayyimlōk tahtāyw bá'al ḥānān ben-^ʿaḵbôr

38

απεθανεν δε σαουλ και εβασιλευσεν αντ' αυτου βαλαεννων υιος αχοβωρ

apethanen de saoul kai ebasileusen ant' autou balaennōn uios achobōr

* * * * *

39 And Baal-hanan the son of Achbor died, and Hadar reigned in his stead; and the name of the city was Pau; and his wife's name was Mehetabel, the daughter of Matred, the daughter of Me-zahab.

39

וַיָּמָת בְּעַל חֲנָן בֶּן־עַכְבֹּר וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הָדָר וְשֵׁם עִירוֹ פְּעוֹ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטָבָאֵל בַּת־מַטְרֵד בַּת מִי זָהָב:

vai·ya·mat ba·'al cha·nan ben·ach·bo·vr vai·yim·loch tach·tav ha·dar ve·shem i·rov pa·'u ve·shem ish·tov me·hei·tav·'el bat·mat·red bat mei za·hav.

39

וַיָּמָת בְּעַל חֲנָן בֶּן־עַכְבֹּר וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הָדָר וְשֵׁם עִירוֹ פְּעוֹ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטָבָאֵל בַּת־מַטְרֵד בַּת

מִי זָהָב:

wayyāmāt bá'al ḥānān ben-^ʿaḵbôr wayyimlōk tahtāyw ḥādar wəšēm 'irō pá'û wəšēm 'ištô məhêtāb'el bat·matrēd bat mē zāhāb

39

απεθανεν δε βαλαεννων υιος αχοβωρ και εβασιλευσεν αντ' αυτου αραδ υιος βαραδ και ονομα τη πολει αυτου φογωρ ονομα δε τη γυναικι αυτου μαϊτεβεηλ θυγατηρ ματραιθ υιου μαϊζοοβ

apethanen de balaennōn uios achobōr kai ebasileusen ant' autou arad uios barad kai onoma tē polei autou phogōr onoma de tē gunaiki autou maitebeēl thugatēr matraith uiou maizoob

* * * * *

40 And these are the names of the chiefs that came of Esau, according to their families, after their places, by their names: the chief of Timna, the chief of Alvah, the chief of Jetheth;

40

ואלה שמות אלופי עשו למשפחתם למקמתם בשמתם אלוף תמנע אלוף עלוה אלוף יתת:

ve·'el·leh she·mo·vt al·lu·fei e·sav le·mish·pe·cho·tam lim·ko·mo·tam bish·mo·tam al·luf tim·na al·luf al·vah al·luf ye·tet.

40

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת אֱלוֹפֵי עֵשָׂו לְמִשְׁפְּחֹתָם לְמִקְמֹתָם בְּשִׁמְתָם אֱלוֹף תִּמְנָע אֱלוֹף עֲלוּהָ אֱלוֹף יִתֵּת:

wəʿēlle^h šəmōt ʿallûpê ʿēsāw ləmišpəḥōtām limqōmōtām bišmōtām ʿallûp timnā^c ʿallûp ʿalwā^h ʿallûp yaṯēt

40

ταυτα τα ονοματα των ηγεμονων ησαυ εν ταις φυλαις αυτων κατα τοπον αυτων εν ταις χωραις αυτων και εν τοις εθνεσιν αυτων ηγεμων θαμνα ηγεμων γωλα ηγεμων ιεθερ

tauta ta onomata tōn ēgemonōn ēsau en tais phulais autōn kata topon autōn en tais chōrais autōn kai en tois ethnesin autōn ēgemōn thamna ēgemōn gōla ēgemōn iether

* * * * *

41 the chief of Oholibamah, the chief of Elah, the chief of Pinon;

41

אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף פינן:

al·luf a·ho·li·va·mah al·luf e·lah al·luf pi·non.

41

אֱלוֹף אֱהֹלִיבָמָה אֱלוֹף אֵלֶּה אֱלוֹף פִּינֹן:

ʿallûp ʿohōlibāmā^h ʿallûp ʿelā^h ʿallûp pînōn

41

ηγεμων ελιβεμας ηγεμων ηλας ηγεμων φινων

ēgemōn elibemas ēgemōn ēlas ēgemōn phinōn

* * * * *

42 the chief of Kenaz, the chief of Teman, the chief of Mibzar;

42

אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר:

al·luf ke·naz al·luf tei·man al·luf miv·tzar.

42

אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר:

ʿallûp qənaz ʿallûp tēmān ʿallûp miḇṣār

42

ηγεμων κενεζ ηγεμων θαιμαν ηγεμων μαζαρ

ēgemōn kenez ēgemōn thaiman ēgemōn mazar

* * * * *

43 the chief of Magdiel, the chief of Iram. These are the chiefs of Edom, according to their habitations in the land of their possession. This is Esau the father of the Edomites.

43

אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום למשבתם בארץ אחזתם הוא עשו אבי אדום:

al·luf mag·di·'el al·luf i·ram el·leh al·lu·fei e·do·vm le·mo·she·vo·tam be·'e·retz a·chuz·za·tam hu e·sav a·vi e·do·vm. f

43

אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה | אלופי אדום למשבתם בארץ אחזתם הוא עשו אבי אדום: פ

ʿallûp maḡdīʿel ʿallûp ʿīrām ʿēlleḥ ʿallûpê ʿēḏôm ləməšbōṭām beʿeres ʿāḥuzzātām hū ʿēsāw ʿābī ʿēḏôm p

43

ηγεμων μεγαδιελ ηγεμων ζαφωιμ ουτοι ηγεμονες εδωμ εν ταις κατακοδομημεναις εν τη γη της κτησεως αυτων ουτος ησαυ πατηρ εδωμ

ēgemōn megediēl ēgemōn zaphōim outoi ēgemones edōm en tais katōkodomēmenais en tē gē tēs ktēsēōs autōn outos ēsau patēr edōm

* * * * *

GENESIS 37

1 And Jacob dwelt in the land of his father's sojournings, in the land of Canaan.

1

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען:

vai·ye·shev ya·'a·kov be·'e·retz me·gu·rei a·viv be·'e·retz ke·na·'an.

1

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגֻרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

wayyēšeb yaʿāqōḇ bəʿéres mēgûrê ʾāḇîw bəʿéres kənáʿan

1

κατωκει δε ιακωβ εν τη γη ου παρωκησεν ο πατηρ αυτου εν γη χανααν

katōkei de iakōb en tē gē ou parōkēsen o patēr autou en gē chanaan

* * * * *

2 These are the generations of Jacob. Joseph, being seventeen years old, was feeding the flock with his brethren, being still a lad even with the sons of Bilhah, and with the sons of Zilpah, his father's wives; and Joseph brought evil report of them unto their father.

2

אלה תלדות יעקב יוסף בן־שבע־עשרה שנה היה רעה את־אחיו בצאן והוא נער את־בני בלהה ואת־בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את־דבתם רעה אל־אביהם:

el·leh to·le·do·vt ya·'a·kov yo·v·sef ben·she·va·es·reh sha·nah ha·yah ro·'eh et·e·chav ba·tzon ve·hu na·'ar et·be·nei vil·hah ve·'et·be·nei zil·pah ne·shei a·viv vai·ya·ve yo·v·sef et·dib·ba·tam ra·'ah el·a·vi·hem.

2

אֵלֶּה תִּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שֶׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת־אָחָיו בְּצֹאן וְהוּא נֶעַר אֶת־בְּנֵי בְּלָהָה וְאֶת־בְּנֵי זְלֻפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבְתָּם רָעָה אֶל־אָבִיהֶם:

ʿélleḥ tōldōt yaʿāqōḇ yōsēp ben-šəḇāʿ-ʿesrēḥ šānāḥ hāyāḥ rōʿeh ʿet-ʿehāyw baššōʿn wəḥûʿ náʿar ʿet-bənê bilhāḥ wəʿet-bənê zilpāḥ nəšê ʾāḇîw wayyābēʿ yōsēp ʿet-dibbātām rāʿāḥ ʿel-ʾābîhem

2

αυται δε αι γενεσεις ιακωβ ιωσηφ δεκα επτα ετων ην ποιμαινων μετα των αδελφων αυτου τα προβατα ων νεος μετα των υιων βαλλας και μετα των υιων ζελφας των γυναικων του πατρος αυτου κατηνεγκεν δε ιωσηφ ψογον πονηρον προς ισραηλ τον πατερα αυτων

autai de ai geneseis iakōb iōsēph deka epta etōn ēn poimainōn meta tōn adelphōn autou ta probata ōn neos meta tōn uiōn bangas kai meta tōn uiōn zelphas tōn gunaikōn tou patros autou katēnegken de iōsēph psogon ponēron pros israēl ton patera autōn

* * * * *

3 Now Israel loved Joseph more than all his children, because he was the son of his old age; and he made him a coat of many colours.

3

וישראל אהב את־יוסף מכל־בניו כי־בן־זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים:

ve·yis·ra·'el a·hav et·yo·v·sef mik·kol·ba·nav ki·ven·ze·ku·nim hu lov ve·'a·sah lov ke·to·net pas·sim.

3

וישראל אהב את־יוסף מכל־בניו כי־בן־זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים:

wəyisrā'el 'āhab 'eṭ·yôsef mikkol·bānāyw kî·ben·zəqūnîm hū' lô wə'āsā' lô kaṭōneṭ passîm

3

ιακωβ δε ηγαπα τον ιωσηφ παρα παντας τους υιους αυτου οτι υιος γηρους ην αυτω εποιησεν δε αυτω χιτωνα ποικιλον

iakōb de ēgapa ton iōsēph para pantas tous uious autou oti uios gērous ēn autō epoiēsen de autō chitōna poikilon

* * * * *

4 And when his brethren saw that their father loved him more than all his brethren, they hated him, and could not speak peaceably unto him.

4

ויראו אחיו כי־אתו אהב אביהם מכל־אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם:

vai·yir·'u e·chav ki·o·tov a·hav a·vi·hem mik·kol·e·chav vai·yis·ne·'u o·tov ve·lo ya·che·lu dab·be·rov le·sha·lom.

4

ויראו אחיו כי־אתו אהב אביהם מכל־אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם:

wayyir'û 'eḥāyw kî·'ōtô 'āhab 'ābîhem mikkol·'eḥāyw wayyiśnə'û 'ōtô wəlō' yāklû dabbərô læšālōm

4

ιδοντες δε οι αδελφοι αυτου οτι αυτον ο πατηρ φιλει εκ παντων των υιων αυτου εμισησαν αυτον και ουκ εδυναντο λαλειν αυτω ουδεν ειρηνικον

idontes de oi adelphoi autou oti auton o patēr philei ek pantōn tōn uiōn autou emisēsan auton kai ouk edunanto lalein autō ouden eirēnikon

* * * * *

5 And Joseph dreamed a dream, and he told it to his brethren; and they hated him yet the more.

5

ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שנא אתו:

vai·ya·cha·lom yo·v·sef cha·lo·vm vai·yag·ged le·'e·chav vai·yo·v·si·fu o·vd se·no o·tov.

5

וַיַּחְלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֵּד לְאַחָיו וַיּוֹסְפוּ עוֹד שְׁנֵא אֹתוֹ:

wayyahālôm yôsēp hālôm wayyaggēd laʿehāyw wayyôsíṗû ʿôd śənōʾ ʾōtô

5

ενυπνιασθεις δε ιωσηφ ενυπνιον απηγγειλεν αυτο τοις αδελφοις αυτου

enupniastheis de iōsēph enupnion apēggeilen auto tois adelphois autou

* * * * *

6 And he said unto them: 'Hear, I pray you, this dream which I have dreamed:

6

ויאמר אליהם שמעו־נא החלום הזה אשר חלמתי:

vai·yo·mer a·lei·hem shim·'u·na ha·cha·lo·vm haz·zeh a·sher cha·la·me·ti.

6

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁמְעוּ־נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלַמְתִּי:

wayyōʾmer ʾālêhem šimʿû-nāʾ haḥālôm hazzeḥ ʾāšer ḥālāmṯî

6

και ειπεν αυτοις ακουσατε του ενυπνιου τουτου ου ενυπνιασθην

kai eipen autois akousate tou enupniou toutou ou enupniasthēn

* * * * *

7 for, behold, we were binding sheaves in the field, and, lo, my sheaf arose, and also stood upright; and, behold, your sheaves came round about, and bowed down to my sheaf.'

7

והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם־נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין
לאלמתי:

ve·hin·neh a·nach·nu me·'al·le·mim a·lum·mim be·to·vch has·sa·deh ve·hin·neh ka·mah a·lum·ma·ti ve·gam·ni·tza·vah ve·hin·neh te·sub·bei·nah a·lum·mo·tei·chem vat·tish·ta·cha·vei·na la·'a·lum·ma·ti.

7

וְהִנֵּה אֲנִיחֵנוּ מִאֲלֹמִים אֲלֹמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמָתִי וְגַם־נִצְבָּה וְהִנֵּה תִסְבֵּינָה אֲלֵמָתֶיכֶם
וְתִשְׁתַּחֲוֶינָה לְאֵלֵמָתִי:

wəhinne^h ʾānāḥnū məʾalləmîm ʾālum̄mîm bəṭōk̄ ḥasśāde^h wəhinne^h qāmā^h ʾālum̄māṭî wəgām-niṣṣābā^h wəhinne^h
ṭəsubbe^ʿnā^h ʾālum̄mōṭēkēm wattištahāwe^ʿnā laʾālum̄māṭî

7

ὠμην ἡμας δεσμευειν δραγματα εν μεσω τω πεδιω και ανεστη το εμον δραγμα και ωρθωθη περιστραφεντα δε
τα δραγματα υμων προσεκυνησαν το εμον δραγμα

ōmēn ēmas desmeuein dragmata en mesō tō pediō kai anestē to emon dragma kai ōrthōthē peristraphenta de ta
dragmata umōn prosekunēsan to emon dragma

* * * * *

8 And his brethren said to him: 'Shalt thou indeed reign over us? or shalt thou indeed have dominion over us?' And they hated him yet the more for his dreams, and for his words.

8

וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֲחָיו הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מְשׁוֹל תִּמְשַׁל בָּנוּ וַיֹּסֶפוּ עוֹד שֵׁנָא אֲתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו:

vai·yo·me·ru lov e·chav ha·ma·loch tim·loch a·lei·nu im·ma·sho·vl tim·shol ba·nu vai·yo·v·si·fu o·vd se·no
o·tov al·cha·lo·mo·tav ve·'al·de·va·rav.

8

וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֲחָיו הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מְשׁוֹל תִּמְשַׁל בָּנוּ וַיֹּסֶפוּ עוֹד שֵׁנָא אֲתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו
וְעַל־דְּבָרָיו:

wayyō^ʿmārū lō ʿeḥāyw ḥāmālōk̄ timlōk̄ ʿālénū ʾim-māšōl timšōl bānū wayyōsīpū ʿōd śənō^ʿ ʾōṭō ʿal-ḥālōmōṭāyw
wəʿal-dəḅārāyw

8

ειπαν δε αυτω οι αδελφοι μη βασιλευων βασιλευσεις εφ' ημας η κυριευων κυριευσεις ημων και προσεθεντο επι
μισειν αυτον ενεκεν των ενυπνιων αυτου και ενεκεν των ρηματων αυτου

eipan de autō oi adelphoi mē basileuōn basileuseis eph' ēmas ē kurieuōn kurieuseis ēmōn kai prosethento eti
misein auton eneken tōn enupniōn autou kai eneken tōn rēmatōn autou

* * * * *

9 And he dreamed yet another dream, and told it to his brethren, and said: 'Behold, I have dreamed yet a dream: and, behold, the sun and the moon and eleven stars bowed down to me.'

9

ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי:

vai·ya·cha·lom o·vd cha·lo·vm a·cher vay·sap·per o·tov le·'e·chav vai·yo·mer hin·neh cha·lam·ti cha·lo·vm o·vd ve·hin·neh ha·she·mesh ve·hai·ya·re·ach ve·'a·chad a·sar ko·v·cha·vim mish·ta·cha·vim li.

9

ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי:

wayyahālôm ʿôd hālôm ʾaḥēr wayəsappēr ʾōtô ləʿeḥāyw wayyôʾmer hinnē^h ḥālāmtī hālôm ʿôd wəhinnē^h haššémeš wəhayyārē^h wəʾaḥad ʿāsār kōḵābīm mištaḥāwīm lī

9

ειδεν δε ενυπνιον ετερον και διηγησατο αυτο τω πατρι αυτου και τοις αδελφοις αυτου και ειπεν ιδου ενυπνιασαμην ενυπνιον ετερον ωσπερ ο ηλιος και η σεληνη και ενδεκα αστερες προσεकुνουν με

eiden de enupnion eteron kai diēgēsato auto tō patri autou kai tois adelphois autou kai eipen idou enupniasamēn enupnion eteron ōsper o ēlios kai ē selēnē kai endeka asteres prosekunoun me

* * * * *

10 And he told it to his father, and to his brethren; and his father rebuked him, and said unto him: 'What is this dream that thou hast dreamed? Shall I and thy mother and thy brethren indeed come to bow down to thee to the earth?'

10

ויספר אל־אביו ואל־אחיו ויגער־בו אביו ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך ואחייך להשתחות לך ארצה:

vay·sap·per el·a·viv ve·'el·e·chav vai·yig·'ar·bov a·viv vai·yo·mer lov mah ha·cha·lo·vm haz·zeh a·sher cha·la·me·ta ha·vo·v na·vo·v a·ni ve·'im·me·cha ve·'a·chei·cha le·hish·ta·cha·vot le·cha a·re·tzah.

10

ויספר אל־אביו ואל־אחיו ויגער־בו אביו ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך ואחייך להשתחות לך ארצה:

wayəsappēr ʾel-ʾābīw wəʾel-ʿeḥāyw wayyigʿar-bô ʾābīw wayyôʾmer lô mā^h haḥālôm hazze^h ʾāšer ḥālāmtā ḥābôʾ nābôʾ ʾānī wəʾimməkā wəʾaḥēkā ləhištaḥāwōt ləkā ʾārṣā^h

10

και επιτιμησεν αυτω ο πατηρ αυτου και ειπεν αυτω τι το ενυπνιον τουτο ο ενυπνιασθης αρα γε ελθοντες ελευσομεθα εγω τε και η μητηρ σου και οι αδελφοι σου προσκυνησαι σοι επι την γην

kai epetimēsen autō o patēr autou kai eipen autō ti to enupnion touto o enupniasthēs ara ge elthontes
eleusometha egō te kai ē mētēr sou kai oi adelphoi sou proskunēsai soi epi tēn gēn

* * * * *

11 And his brethren envied him; but his father kept the saying in mind.

11

וִקְנְאוּ-בּוֹ אַחֵיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת-הַדָּבָר:

vay·kan·'u·vov e·chav ve·'a·viv sha·mar et·had·da·var.

11

וִקְנְאוּ-בּוֹ אַחֵיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת-הַדָּבָר:

wayəqan^u-bō ^ʿehāyw wə^ʿābīw šāmar ^ʿet·haddābār

11

εζηλωσαν δε αυτον οι αδελφοι αυτου ο δε πατηρ αυτου διετηρησεν το ρημα

ezēlōsan de auton oi adelphoi autou o de patēr autou dietērēsen to rēma

* * * * *

12 And his brethren went to feed their father's flock in Shechem.

12

וַיֵּלְכוּ אַחֵיו לְרֵעוֹת אֶת-צֹאן אֲבִיהֶם בְּשֶׁחֶם:

vai·ye·le·chu e·chav lir·'o·vt et·tzon a·vi·hem bish·chem.

12

וַיֵּלְכוּ אַחֵיו לְרֵעוֹת אֶת-צֹאן אֲבִיהֶם בְּשֶׁחֶם:

wayyēlkū ^ʿehāyw lir^ot ^ʿet·šōⁿ ^ʿābīhem biškem

12

επορευθησαν δε οι αδελφοι αυτου βοσκειν τα προβατα του πατρος αυτων εις συχημ

eporeuthēsan de oi adelphoi autou boskein ta probata tou patros autōn eis suchem

* * * * *

13 And Israel said unto Joseph: 'Do not thy brethren feed the flock in Shechem? come, and I will send thee unto them.' And he said to him: 'Here am I.'

13

ויאמר ישראל אל־יוסף הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני:

vai·yo·mer yis·ra·'el el·yo·v·sef ha·lo·v a·chei·cha ro·'im bish·chem le·chah ve·'esh·la·cha·cha a·lei·hem
vai·yo·mer lov hin·ne·ni.

13

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הֲלוֹא אַחִיךָ רְעִים בְּשָׁכֶם לְכֶה וְאֶשְׁלַחְךָ אֵלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִנִי:

wayyō³mer yisrā³el ²el-yōsēp hālō³ ²aḥē³ḵā rō³im biš³kem lakā^h wə³ešlāḥā³ḵā ²ālêhem wayyō³mer lô hinnēnî

13

και ειπεν ισραηλ προς ιωσηφ ουχ οι αδελφοι σου ποιμινουσιν εν συχημ δευρο αποστειλω σε προς αυτους ειπεν δε αυτω ιδου εγω

kai eipen israēl pros iōsēph ouch oi adelphoi sou poimainousin en suchem deuro aposteilō se pros autous eipen de autō idou egō

* * * * *

14 And he said to him: 'Go now, see whether it is well with thy brethren, and well with the flock; and bring me back word.' So he sent him out of the vale of Hebron, and he came to Shechem.

14

ויאמר לו לך־נא ראה את־שלום אחיך ואת־שלום הצאן והשבני דבר וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה:

vai·yo·mer lov lech·na re·'eh et·she·lo·vm a·chei·cha ve·'et·she·lo·vm ha·tzon va·ha·shi·ve·ni da·var
vai·yish·la·che·hu me·'e·mek chev·ro·vn vai·ya·vo she·che·mah.

14

וַיֹּאמֶר לוֹ לְךָ־נָא רְאֵה אֶת־שְׁלוֹם אַחִיךָ וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֹּאן וְהַשְּׁבָנִי דַּבֵּר וְיִשְׁלַחְהוּ מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן וַיָּבֵא שְׁכֵמָה:

wayyō³mer lô lek·nā³ rə³e^h ²et·šəlôm ²aḥē³ḵā wə³et·šəlôm haššō³n wahāšībēnî dābār wayyišlāḥēhû mē³ēmeq ḥebrôn
wayyābō³ šəkē³mā^h

14

ειπεν δε αυτω ισραηλ πορευθεις ιδε ει υγαινουσιν οι αδελφοι σου και τα προβατα και αναγγειλον μοι και απεστειλεν αυτον εκ της κοιλαδος της χεβρων και ηλθεν εις συχημ

eipen de autō israēl poreutheis ide ei ugiainousin oi adelphoi sou kai ta probata kai anaggeilon moi kai apesteilen auton ek tēs koilados tēs chebrōn kai ēlthen eis suchem

* * * * *

15 And a certain man found him, and, behold, he was wandering in the field. And the man asked him, saying: 'What seekest thou?'

15

וימצאהו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה־תבקש:

vai-yim-tza-'e-hu ish ve-hin-neh to-'eh bas-sa-deh vai-yish-'a-le-hu ha-'ish le-mor mah-te-vak-kesh.

15

וימצאהו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה־תבקש:

wayyimṣā'ēhû 'îš wəhinneh ʾō'eh baśśādeh wayyiš'ālēhû hā'îš lē'mōr mah-təbaqqēš

15

και ευρεν αυτον ανθρωπος πλανωμενον εν τω πεδιω ηρωτησεν δε αυτον ο ανθρωπος λεγων τι ζητεις

kai euren auton anthrōpos planōmenon en tō pediō ērōtēsen de auton o anthrōpos legōn ti zēteis

* * * * *

16 And he said: 'I seek my brethren. Tell me, I pray thee, where they are feeding the flock.'

16

ויאמר את־אחי אנכי מבקש הגידה־נא לי איפה הם רעים:

vai-yo-mer et-a-chai a-no-chi me-vak-kesh hag-gi-dah-na li ei-foh hem ro-'im.

16

ויאמר את־אחי אנכי מבקש הגידה־נא לי איפה הם רעים:

wayyō'mer 'et-'aḥay 'ānōkî məbaqqēš haggîdāh-nā' lî 'êpōh hēm rō'im

16

ο δε ειπεν τους αδελφους μου ζητω αναγγελιον μοι που βοσκουσιν

o de eipen tous adelphous mou zētō anaggeilon moi pou boskousin

* * * * *

17 And the man said: 'They are departed hence; for I heard them say: Let us go to Dothan.' And Joseph went after his brethren, and found them in Dothan.

17

ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אמרים נלכה דתינה וילך יוסף אחר אחיו וימצאם בדתן:

vai-yo-mer ha-'ish na-se-'u miz-zeh ki sha-ma'ti o-me-rim ne-le-chah do-ta-ye-nah vai-ye-lech yo-v-sef a-char e-chav vai-yim-tza-'em be-do-tan.

17

וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נִסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אִמְרִים גְּלוּכָה דְתִינָה וַיִּלְךְ יוֹסֵף אַחֲרָ אָחָיו וַיִּמְצְאוּם בְּדֹתָן:

wayyô³mer hā'îš nās⁶û mizze^h kî šāmá⁶tî ʔōmrîm nēlkā^h dōtāynā^h wayyélek yôseḗp ʔaḥar ʔeḥāyw wayyimšā³ēm bəḏōtān

17

ειπεν δε αυτω ο ανθρωπος απηρκασιν εντευθεν ηκουσα γαρ αυτων λεγοντων πορευθωμεν εις δωθαιμ και επορευθη ιωσηφ κατοπισθεν των αδελφων αυτου και ευρεν αυτους εν δωθαιμ

eipen de autō o anthrōpos apērkasin enteuthen ēkousa gar autōn legontōn poreuthōmen eis dōthaim kai eporeuthē iōsēph katopisthen tōn adelphōn autou kai euren autous en dōthaim

* * * * *

18 And they saw him afar off, and before he came near unto them, they conspired against him to slay him.

18

ויראו אתו מרחק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו:

vai·yir·'u o·tov me·ra·chok u·ve·te·rem yik·rav a·lei·hem vai·yit·nak·ke·lu o·tov la·ha·mi·tov.

18

ויראו אתו מרחק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו:

wayyir³û ʔōtō mērāḥōq ūbṭērem yiqrab ʔālêhem wayyitnakkəlû ʔōtō lahāmîṭō

18

προειδον δε αυτον μακροθεν προ του εγγισαι αυτον προς αυτους και επονηρευοντο του αποκτειναι αυτον

proeidon de auton makrothen pro tou eggisai auton pros autous kai eponēreuonto tou apokteinai auton

* * * * *

19 And they said one to another: 'Behold, this dreamer cometh.

19

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחָיו הֲנֵה בַעַל הַחֲלֻמוֹת הַלְזֶה בָּא:

vai·yo·me·ru ish el·a·chiv hin·neh ba·'al ha·cha·lo·mo·vt hal·la·zeh ba.

19

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחָיו הֲנֵה בַעַל הַחֲלֻמוֹת הַלְזֶה בָּא:

wayyō^ʔmərū ʔiš ʔel-ʔāhîw hinnē^h bā^ʕal haḥālōmōt̄ hallāze^h bā^ʔ

19

ειπαν δε εκαστος προς τον αδελφον αυτου ιδου ο ενυπνιαστης εκεινος ερχεται
eipan de ekastos pros ton adelphon autou idou o enupniastēs ekeinos erchetai

* * * * *

20 Come now therefore, and let us slay him, and cast him into one of the pits, and we will say: An evil beast hath devoured him; and we shall see what will become of his dreams.'

20

ועתה לכו ונהרגהו ונשליכהו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה־יהיו חלמתיו:

ve·'at·tah le·chu ve·na·har·ge·hu ve·nash·li·che·hu be·'a·chad hab·bo·ro·vt ve·'a·mar·nu chai·yah ra·'ah
a·cha·la·te·hu ve·nir·'eh mah·yih·yu cha·lo·mo·tav.

20

ועֲתָהּ | לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנִשְׁלִיכֵהוּ בְּאַחַד הַבְּרוֹת וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלְתָהּ וְנִרְאָה מִה־יְהִי חֲלֻמֹתָיו:

wə^ʕattā^h ləḵû wənaḥargēhû wənašlīkēhû bə^ʔaḥaḍ habbōrōt̄ wə^ʔāmárnû ḥayyā^h rā^ʕā^h ʔākālāthû wənir^ʔe^h mah^h-yyihyû
ḥālōmōt̄āyw

20

νυν ουν δευτε αποκτεινωμεν αυτον και ριπωμεν αυτον εις ενα των λακκων και ερουμεν θηριον πονηρον
κατεφαγεν αυτον και οψομεθα τι εσται τα ενυπνια αυτου

nun oun deute apokteinōmen auton kai ripsōmen auton eis ena tōn lakkōn kai eroumen thērion ponēron
katephagen auton kai opsometha ti estai ta enupnia autou

* * * * *

21 And Reuben heard it, and delivered him out of their hand; and said: 'Let us not take his life.'

21

וישמע ראובן ויצלהו מידם ויאמר לא נכנו נפש:

vai·yish·ma re·'u·ven vai·ya·tzi·le·hu mi·ya·dam vai·yo·mer lo nak·ken·nu na·fesh.

21

וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלְהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נִכְנוּ נֶפֶשׁ:

wayyišma^ʕ rə^ʔūbēn wayyaššīlēhû miyyādām wayyō^ʔmer lō^ʔ nakkénnû nāpēš

21

ακουσας δε ρουβην εξειλατο αυτον εκ των χειρων αυτων και ειπεν ου παταξομεν αυτον εις ψυχην

akousas de roubēn eḡeilato auton ek tōn cheirōn autōn kai eipen ou pataḡomen auton eis psuchēn

* * * * *

22 And Reuben said unto them: 'Shed no blood; cast him into this pit that is in the wilderness, but lay no hand upon him' - that he might deliver him out of their hand, to restore him to his father.

22

ויאמר אלהם ראובן אל־תשפכו־דם השליכו אתו אל־הבור הזה אשר במדבר ויד אל־תשלחו־בו למען
הציל אתו מידם להשיבו אל־אביו:

vai·yo·mer a·le·hem re·'u·ven al·tish·pe·chu·dam hash·li·chu o·tov el·hab·bo·vr haz·zeh a·sher bam·mid·bar
ve·yad al·tish·le·chu·vov le·ma·'an ha·tzil o·tov mi·ya·dam la·ha·shi·vov el·a·viv.

22

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵם | רְאוּבֵן אֶל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְיָד
אֶל־תִּשְׁלְחוּ־בּוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבּוֹ אֶל־אָבִיו:

wayyōmer ʿălēhem rəʿûbēn ʿal·tišpəḡû·dām hašlīḡû ʿōtō ʿel·habbôr hazzeḥ ʿāšer bammidbār wəyād ʿal·tišləḡû·bō
ləmāʿan hašsil ʿōtō miyyādām laḡāšîbō ʿel·ʿābîw

22

ειπεν δε αυτοις ρουβην μη εκχητε αιμα εμβαλετε αυτον εις τον λακκον τουτον τον εν τη ερημω χειρα δε μη
επενεγκητε αυτω οπως εξεληται αυτον εκ των χειρων αυτων και αποδω αυτον τω πατρι αυτου

eipen de autois roubēn mē ekcheēte aima embalete auton eis ton lakkon touton ton en tē erēmō cheira de mē
epenegkēte autō opōs eḡelētai auton ek tōn cheirōn autōn kai apodō auton tō patri autou

* * * * *

23 And it came to pass, when Joseph was come unto his brethren, that they stripped Joseph of his coat, the coat of many colours that was on him;

23

ויהי כאשר־בא יוסף אל־אחיו ויפשיטו את־יוסף את־כתנתו את־כתנת הפסים אשר עליו:

vay·hi ka·'a·sher·ba yo·v·sef el·e·chav vai·yaf·shi·tu et·yo·v·sef et·kut·ta·ne·tov et·ke·to·net hap·pas·sim
a·sher a·lav.

23

וַיְהִי כַאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־אָחָיו וַיִּפְשִׁיטוּ אֶת־יוֹסֵף אֶת־כִּתְּנֹתָיו אֶת־כִּתְּנֹת הַפְּסִים אֲשֶׁר עָלָיו:

wayyāhî kaʿāšer·bā yōsēp ʿel·ʿeḡāyw wayyapšîṭû ʿet·yōsēp ʿet·kuttontō ʿet·kəṭōneṭ happassîm ʿāšer ʿālāyw

23

εγενετο δε ηνικα ηλθεν ιωσηφ προς τους αδελφους αυτου εξεδυσαν τον ιωσηφ τον χιτωνα τον ποικιλον τον περι αυτον

egeneto de ēnika ēlthen iōsēph pros tous adelphous autou egedusan ton iōsēph ton chitōna ton poikilon ton peri auton

* * * * *

24 and they took him, and cast him into the pit - and the pit was empty, there was no water in it.

24

ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור רק אין בו מים:

vai·yik·ka·chu·hu vai·yash·li·chu o·tov hab·bo·rah ve·hab·bo·vr rek ein bov ma·yim.

24

וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבְּרֵא וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מַיִם:

wayyiqqāhūhū wayyašlīkū ʔōtô habbōrā^h wəhabbōr rēq ʔên bô máyim

24

και λαβοντες αυτον ερριψαν εις τον λακκον ο δε λακκος κενος υδωρ ουκ ειχεν

kai labontes auton erripsan eis ton lakkon o de lakkos kenos udōr ouk eichen

* * * * *

25 And they sat down to eat bread; and they lifted up their eyes and looked, and, behold, a caravan of Ishmaelites came from Gilead, with their camels bearing spicery and balm and ladanum, going to carry it down to Egypt.

25

וישבו לאכל-לחם וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרימה:

vai·ye·she·vu le·'e·chol·le·chem vai·yis·'u ei·nei·hem vai·yir·'u ve·hin·neh o·re·chat yish·me·'e·lim ba·'ah mig·gil·'ad u·ge·mal·lei·hem no·se·'im ne·chot u·tze·ri va·lot ho·vl·chim le·ho·v·rid mitz·ra·ye·mah.

25

וַיִּשְׁבוּ לֶאֱכֹל-לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אַרְחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִגְּלָעָד וְגַמְלֵיהֶם נֹשְׂאִים נִכְאֹת וְצָרִי וְלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִם:

wayyēšbū leʔēkol-lehem wayyisʔû ʕēnêhem wayyirʔû wəhinnē^h ʔōrḥat yišmāʕēʕlîm bāʔā^h miggilʕad ūgəmallêhem nōšʔîm nəkōʔî ūšəri wālōṭ hōlkîm ləhōrîd mišrāymā^h

25

εκαθισαν δε φαγειν αρτον και αναβλεψαντες τοις οφθαλμοις ειδον και ιδου οδοιποροι ισμαηλιται ηρχοντο εκ γαλααδ και αι καμηλοι αυτων εγεμον θυμιαματων και ρητινης και στακτης επορευοντο δε καταγαγειν εις αιγυπτον

ekathisan de phagein arton kai anablepsantes tois ophthalmois eidon kai idou odoiporoi ismaēlitai ērchonto ek galaad kai ai kamēloi autōn egemon thumiamatōn kai rētinēs kai staktēs eporeuonto de katagagein eis aigupton

* * * * *

26 And Judah said unto his brethren: 'What profit is it if we slay our brother and conceal his blood?

26

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־אֶחָיו מַה־בְּצַע כִּי נַהַרְגֵנוּ אֶת־אֶחָינוּ וְכִסִּינוּ אֶת־דַּמּוֹ:

vai·yo·mer ye·hu·dah el·e·chav mah·be·tza ki na·ha·rog et·a·chi·nu ve·chis·si·nu et·da·mov.

26

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־אֶחָיו מַה־בְּצַע כִּי נַהַרְגֵנוּ אֶת־אֶחָינוּ וְכִסִּינוּ אֶת־דַּמּוֹ:

wayyōmer yəhūdā^h ʿel-ʿeḥāyw mah^h-béša^c kī nahārōg ʿet-ʿāḥīnū wəḵissīnū ʿet-dāmō

26

ειπεν δε ιουδας προς τους αδελφους αυτου τι χρησιμον εαν αποκτεινωμεν τον αδελφον ημων και κρυσωμεν το αιμα αυτου

eipen de ioudas pros tous adelphous autou ti chrēsimon ean apokteinōmen ton adelphon ēmōn kai krupsōmen to aima autou

* * * * *

27 Come, and let us sell him to the Ishmaelites, and let not our hand be upon him; for he is our brother, our flesh.' And his brethren hearkened unto him.

27

לְכוּ וּנְמַכְרֵנוּ לַיִּשְׁמַעֲאֵלִים וַיְדַנוּ אֶל־תְּהִי־בוּ כִּי־אֶחָינוּ בְּשַׂרְנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו:

le·chu ve·nim·ke·ren·nu lai·yish·me·'e·lim ve·ya·de·nu al·te·hi·vov ki·a·chi·nu ve·sa·re·nu hu vai·yish·me·'u e·chav.

27

לְכוּ וּנְמַכְרֵנוּ לַיִּשְׁמַעֲאֵלִים וַיְדַנוּ אֶל־תְּהִי־בוּ כִּי־אֶחָינוּ בְּשַׂרְנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו:

ləḵû wənimkərennū layyišmāʿēlīm wəyādēnū ʿal-təhī-ḥō kī-ʿāḥīnū ḥəsārēnū hūʿ wayyišmāʿû ʿeḥāyw

27

δευτε αποδομεθα αυτον τοις ισμαηλιταις τουτοις αι δε χειρες ημων μη εστωσαν επ' αυτον οτι αδελφος ημων και σαρξ ημων εστιν ηκουσαν δε οι αδελφοι αυτου

deute apodōmetha auton tois ismaēlitis toutois ai de cheires ēmōn mē estōsan ep' auton oti adelphos ēmōn kai sarξ ēmōn estin ēkousan de oī adelphoi autou

* * * * *

28 And there passed by Midianites, merchantmen; and they drew and lifted up Joseph out of the pit, and sold Joseph to the Ishmaelites for twenty shekels of silver. And they brought Joseph into Egypt.

28

ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו את־יוסף מן־הבור וימכרו את־יוסף לישמעאלים בעשרים כסף וביאו את־יוסף מצרימה:

vai·ya·'av·ru a·na·shim mid·ya·nim so·cha·rim vai·yim·she·chu vai·ya·'a·lu et·yo·v·sef min·hab·bo·vr vai·yim·ke·ru et·yo·v·sef lai·yish·me·'e·lim be·'es·rim ka·sef vai·ya·vi·'u et·yo·v·sef mitz·ra·ye·mah.

28

ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו את־יוסף מן־הבור וימכרו את־יוסף לישמעאלים בעשרים כסף וביאו את־יוסף מצרימה:

wayyaʿabrū ʾānāšim midyānīm sōḥārīm wayyimšəkū wayyaʿālū ʾet·yôsēp min·habbôr wayyimkərū ʾet·yôsēp layyišmōʿēlīm bəʿesrīm kāsef wayyābīʾū ʾet·yôsēp mišrāymāh

28

και παρεπορευοντο οι ανθρωποι οι μαδιηναιοι οι εμποροι και εξειλκυσαν και ανεβιβασαν τον ιωσηφ εκ του λακκου και απεδοντο τον ιωσηφ τοις ισμαηλιταις εικοσι χρυσων και κατηγαγον τον ιωσηφ εις αιγυπτον

kai pareporeuonto oī anthrōpoi oī madiēnaioi oī emporoi kai eẓeinkusan kai anebibasan ton iōsēph ek tou lakkou kai apedonto ton iōsēph tois ismaēlitis eikosi chrusōn kai katēgagon ton iōsēph eis aigupton

* * * * *

29 And Reuben returned unto the pit; and, behold, Joseph was not in the pit; and he rent his clothes.

29

וישב ראובן אל־הבור והנה אין־יוסף בבור ויקרע את־בגדיו:

vai·ya·shav re·'u·ven el·hab·bo·vr ve·hin·neh ein·yo·v·sef bab·bo·vr vai·yik·ra et·be·ga·dav.

29

וישב ראובן אל־הבור והנה אין־יוסף בבור ויקרע את־בגדיו:

wayyāšob rəʾûbēn ʾel·habbôr wəhinneh ʾen·yôsēp babbôr wayyiqra ʾet·bəgādāyw

29

ανεστρεψεν δε ρουβην επι τον λακκον και ουχ ορα τον ιωσηφ εν τω λακκω και διερρηξεν τα ιματια αυτου

anestrepsepi ton lakkon kai ouch ora ton iōsēph en tō lakkō kai dierrēzen ta imatia autou

* * * * *

30 And he returned unto his brethren, and said: 'The child is not; and as for me, whither shall I go?'

30

וישב אל־אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני־בא:

vai·ya·shav el-e·chav vai·yo·mar hai·ye·led ei·nen·nu va·'a·ni a·nah a·ni·va

30

וַיֵּשֶׁב אֶל־אָחָיו וַיֹּאמֶר הַיֵּלֶד אֵינְנוּ וְאֲנִי אֲנִה אֲנִי־בָא:

wayyāšob ʿel-ʿeḥāyw wayyōmar hayyeled ʿênennû waʿānî ʿānā^h ʿānî-bāʿ

30

kai anestrepsepi tous adelphous autou kai eipen to paidarion ouk estin egō de pou poreuomai eti
και ανεστρεψεπεν προς τους αδελφους αυτου και ειπεν το παιδαριον ουκ εστιν εγω δε που πορευομαι επι

* * * * *

31 And they took Joseph's coat, and killed a he-goat, and dipped the coat in the blood;

31

ויקחו את־כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו את־הכתנת בדם:

vai·yik·chu et-ke·to·net yo·v·sef vai·yish·cha·tu se·'ir iz·zim vai·yit·be·lu et-hak·kut·to·net bad·dam.

31

וַיִּקְחוּ אֶת־כִּתְנֵת יוֹסֵף וַיִּשְׁחָטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת־הַכִּתְנֵת בַּדָּם:

wayyiqhû ʿet-kəṭōneṭ yōsēp wayyišḥāṭû šʿîr ʿizzîm wayyiṭbəlû ʿet-hakkuttōneṭ baddām

31

λαβοντες δε τον χιτωνα του ιωσηφ εσφαξαν εριφον αιγων και εμολυναν τον χιτωνα τω αιματι

labontes de ton chitōna tou iōsēph esphažan eriphon aigōn kai emolunan ton chitōna tō aimati

* * * * *

32 and they sent the coat of many colours, and they brought it to their father; and said: 'This have we found. Know now whether it is thy son's coat or not.'

32

וישלחו את־כתנת הפסים ויביאו אל־אביהם ויאמרו זאת מצאנו הכר־נא הכתנת בנך הוא א־ם־לא:
vay·shal·le·chu et·ke·to·net hap·pas·sim vai·ya·vi·'u el·a·vi·hem vai·yo·me·ru zot ma·tza·nu hak·ker·na
hak·ke·to·net bin·cha hi·v im·lo.

32

וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־כְּתָנֵת הַפְּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל־אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מָצָאנוּ הַכְּר־נָא הַכְּתָנֵת בְּנֶךָ הוּא
א־ם־לֹא:

wayəšalləhū ʿet·kəṭōneṭ happassîm wayyābî'û ʿel·ʾābîhem wayyōmərû zōṭ māšā'nû hakker·nā' hakkəṭōneṭ binkā
hiw' ʿim·lō'

32

και απεστειλαν τον χιτωνα τον ποικιλον και εισηνεγκαν τω πατρι αυτων και ειπαν τουτον ευρομεν επιγνωθι ει
χιτων του υιου σου εστιν η ου

kai apesteilan ton chitōna ton poikilon kai eisēnegkan tō patri autōn kai eipan touton euromen epignōthi ei
chitōn tou uiou sou estin ē ou

* * * * *

33 And he knew it, and said: 'It is my son's coat; an evil beast hath devoured him; Joseph is without doubt torn in pieces.'

33

ויכירה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף יוסף:

vai·yak·ki·rah vai·yo·mer ke·to·net be·ni chai·yah ra·'ah a·cha·la·te·hu ta·rof to·raf yo·v·sef.

33

וַיִּכְרֶה וַיֹּאמֶר כְּתָנֵת בְּנֵי חַיָּה רְעָה אֲכַלְתָּהוּ טְרֵף יוֹסֵף:

wayyakkîrāh wayyōmer kəṭōneṭ bənî ḥayyā^h rā'ā^h ʾăkālāthū ṭārōp ṭōraṗ yôsēp

33

και επεγνω αυτον και ειπεν χιτων του υιου μου εστιν θηριον πονηρον κατεφαγεν αυτον θηριον ηρπασεν τον
ωσηφ

kai epegnō auton kai eipen chitōn tou uiou mou estin thērion ponēron katephagen auton thērion ērpassen ton
iōsēph

* * * * *

34 And Jacob rent his garments, and put sackcloth upon his loins, and mourned for his son many days.

34

ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו ויתאבל על-בנו ימים רבים:

vai·yik·ra ya·'a·kov sim·lo·tav vai·ya·sem sak be·ma·te·nav vai·yit·'ab·bel al·be·nov ya·mim rab·bim.

34

ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו ויתאבל על-בנו ימים רבים:

wayyiqra^c ya^cāqōb śimlōtāyw wayyāsem śaq bəmoṭnāyw wayyit^ʿabbēl ʿal·bənō yāmīm rabbīm

34

διερρηξεν δε ιακωβ τα ιματια αυτου και επεθετο σακκον επι την οσφυν αυτου και επενθει τον υιον αυτου ημερας πολλας

dierrēxen de iakōb ta imatia autou kai epetheto sakkon epi tēn osphun autou kai epenthe ton uion autou ēmeras pongas

* * * * *

35 And all his sons and all his daughters rose up to comfort him; but he refused to be comforted; and he said: 'Nay, but I will go down to the grave to my son mourning.' And his father wept for him.

35

ויקמו כל-בניו וכל-בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כִּי־אָרַד אֶל־בְּנֵי אֲבִל שאלה ויבך אתו אביו:

vai·ya·ku·mu chol·ba·nav ve·chol·be·no·tav le·na·cha·mov vay·ma·'en le·hit·na·chem vai·yo·mer ki·e·red el·be·ni a·vel she·'o·lah vai·ye·ve·ke o·tov a·viv.

35

ויקמו כל-בניו וכל-בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כִּי־אָרַד אֶל־בְּנֵי אֲבִל שאלה ויבך אתו

אביו:

wayyāqumû kol·bānāyw wəkol·bənōtāyw lənahāmō wayəməʿen ləhitnahēm wayyō^ʿmer kî-ʿērēd ʿel·bənī ʿābēl šəʿōlā^h wayyēbk ʿōtō ʿābīw

35

συνηχθησαν δε παντες οι υιοι αυτου και αι θυγατερες και ηλθον παρακαλεσαι αυτον και ουκ ηθελεν παρακαλεισθαι λεγων οτι καταβησομαι προς τον υιον μου πενθων εις αδου και εκλαυσεν αυτον ο πατηρ αυτου

sunēchthēsan de pantes oi uiioi autou kai ai thugateres kai ēlthon parakalesai auton kai ouk ēthelen parakaleisthai legōn oti katabēsomai pros ton uion mou penthōn eis adou kai eklausen auton o patēr autou

* * * * *

36 And the Midianites sold him into Egypt unto Potiphar, an officer of Pharaoh's, the captain of the guard.

36

והמדנים מכרו אתו אל-מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים: ה

ve·ham·me·da·nim ma·che·ru o·tov el-mitz·ra·yim le·fo·v·ti·far se·ris par·'oh sar hat·tab·ba·chim. f

36

והַמְדָנִים מָכְרוּ אֹתוֹ אֶל־מִצְרַיִם לְפוֹטִיפָר סָרִיס פְּרֹעָה שֶׁר הַטַּבָּחִים: פ

wəhāmməḏānīm mākrū ʔōtô ʔel-miṣrāyim ləpōtîṭṭar sərîs par^h śar haṭṭabbāḥīm p

36

οι δε μαδιηναιοι απεδοντο τον ιωσηφ εις αιγυπτον τω πετεφρη τω σπαδοντι φαραω αρχιμαγειρω

oi de madiēnaioi apedonto ton iōsēph eis aigupton tō petephre tō spadonti pharaō archimageirō

* * * * *

GENESIS 38

1 And it came to pass at that time, that Judah went down from his brethren, and turned in to a certain Adullamite, whose name was Hirah.

1

וַיְהִי בַעַת הַהוּא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֶת אָחָיו וַיֵּט עַד־אִישׁ עַדְלָמִי וּשְׁמוֹ חִירָה:

vay·hi ba·'et ha·hi·v vai·ye·red ye·hu·dah me·'et e·chav vai·yet ad·ish a·dul·la·mi u·she·mov chi·rah.

1

וַיְהִי בַעַת הַהוּא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֶת אָחָיו וַיֵּט עַד־אִישׁ עַדְלָמִי וּשְׁמוֹ חִירָה:

wayəḥî bā'ēt hahiw^ʔ wayyēred yəhūdā^h mē'ēt ʔəḥāyw wayyēt ʕad-ʔîš ʕādullāmî ûšəmə ḥîrā^h

1

εγενετο δε εν τω καιρω εκεινω κατεβη ιουδας απο των αδελφων αυτου και αφικετο εως προς ανθρωπον τινα οδολλαμιτην ω ονομα ιρας

egeneto de en tō kairō ekeinō katebē ioudas apo tōn adelphōn autou kai aphiketo eōs pros anthrōpon tina odongamitēn ō onoma iras

* * * * *

2 And Judah saw there a daughter of a certain Canaanite whose name was Shua; and he took her, and went in unto her.

2

וַיִּרְאֶשׁ יְהוּדָה בַת־אִישׁ כְּנַעֲנִי וּשְׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקַּח וַיְבֵא אֵלֶיהָ:

vai·yar·-sham ye·hu·dah bat·ish ke·na·'a·ni u·she·mov shu·a' vai·yik·ka·che·ha vai·ya·vo e·lei·ha.

2

וַיֵּרָא שָׁם יְהוּדָה בֶּת-אִישׁ כְּנַעֲנִי וּשְׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקְחָהּ וַיְבֵא אֵלֶיהָ:

wayyar²-šām yəḥûdā^h baṭ-²îš kəna^cānî ûšəmô šû^{ac} wayyiqqāḥēhā wayyābō² ʔēle^hhā

2

και ειδεν εκει ιουδας θυγατερα ανθρωπου χαναναιου η ονομα σαυα και ελαβεν αυτην και εισηλθεν προς αυτην

kai eiden ekei ioudas thugatera anthrōpou chananaïou ē onoma sauā kai elaben autēn kai eisēlthen pros autēn

* * * * *

3 And she conceived, and bore a son; and he called his name Er.

3

וַתְּהַר וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ עֵר:

vat-ta-har vat-te-led ben vai-yik-ra et-she-mov er.

3

וַתְּהַר וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ עֵר:

wattáhar wattéled bēn wayyiqrā² ʔet-šəmô ʿēr

3

και συλλαβουσα ετεκεν υιον και εκαλεσεν το ονομα αυτου ηρ

kai sungabousa eteken uion kai ekalesen to onoma autou ēr

* * * * *

4 And she conceived again, and bore a son; and she called his name Onan.

4

וַתְּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ אוֹנָן:

vat-ta-har o·vd vat-te-led ben vat-tik-ra et-she-mov o·v·nan.

4

וַתְּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ אוֹנָן:

wattáhar ʿôd wattéled bēn wattiqrā² ʔet-šəmô ʔônān

4

και συλλαβουσα ετι ετεκεν υιον και εκαλεσεν το ονομα αυτου αυναν

kai sungabousa eti eteken uion kai ekalesen to onoma autou aunan

* * * * *

5 And she yet again bore a son, and called his name Shelah; and he was at Chezib, when she bore him.

5

ותסף עוד ותלד בן ותקרא את־שמו שלה והיה בכזיב בלדתה אתו:

vat·to·sef o·vd vat·te·led ben vat·tik·ra et·she·mov she·lah ve·ha·yah vich·ziv be·lid·tah o·tov.

5

וְתֹסֵף עוֹד וְתֵלֵד בֶּן וְתִקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֶׁלָּהּ וְהָיָה בְּכִזִּיב בְּלִדְתָּהּ אִתּוֹ:

wattósep ʿôd wattéled bēn wattiqrā ʿet-šəmô šēlāh wəhāyāh bikzīb bəlidtāh ʾōtô

5

και προσθεισα επι ετεκεν υιον και εκαλεσεν το ονομα αυτου σηλωμ αυτη δε ην εν χασβι ηνικα ετεκεν αυτους

kai prostheisa eti eteken uion kai ekalesen to onoma autou sēlōm autē de ēn en chasbi ēnika eteken autous

* * * * *

6 And Judah took a wife for Er his first-born, and her name was Tamar.

6

ויקח יהודה אשה לער בכורו ושמה תמר:

vai·yik·kach ye·hu·dah i·shah le·'er be·cho·v·rov u·she·mah ta·mar.

6

וַיִּקַּח יְהוּדָה אִשָּׁה לְעֵר בְּכוֹרֹו וּשְׁמָהּ תָּמָר:

wayyiqqah yəhūdāh ʾiššāh ləʿēr bəḵōrō ūšēmāh tāmār

6

και ελαβεν ιουδας γυναικα ηρ τω πρωτοτοκω αυτου η ονομα θαμαρ

kai elaben ioudas gunaika ēr tō prōtotokō autou ē onoma thamar

* * * * *

7 And Er, Judah's first-born, was wicked in the sight of Yahowah; and Yahowah slew him.

7

ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהוה וימתהו יהוה:

vay·hi er be·cho·vr ye·hu·dah ra be·'ei·nei yhv̄h vay·mi·te·hu yhv̄h.

7

וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּמְתְּהוּ יְהוָה:

wayəḥî ʿēr bəḵōr yəhūdā^h ra^c bəʿênē yhv̄h(ʔādōnāy) wayəmiṭēhū yhv̄h(ʔādōnāy)

7

εγενετο δε ηρ πρωτοτοκος ιουδα πονηρος εναντιον κυριου και απεκτεινεν αυτον (יהוה) ο θεος

egeneto de ēr prōtotokos iouda ponēros enantion kuriou kai apekteinen auton (y hv̄h) o theos

* * * * *

8 And Judah said unto Onan: 'Go in unto thy brother's wife, and perform the duty of a husband's brother unto her, and raise up seed to thy brother.'

8

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל־אִשְׁת־אָחִיךָ וַיְבַמְּוּ אִתָּהּ וְהָקַם זֶרַע לְאָחִיךָ:

vai·yo·mer ye·hu·dah le·'o·v·nan bo el-e·shet a·chi·cha ve·yab·bem o·tah ve·ha·kem ze·ra le·'a·chi·cha.

8

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל־אִשְׁת־אָחִיךָ וַיְבַמְּוּ אִתָּהּ וְהָקַם זֶרַע לְאָחִיךָ:

wayyō^cmer yəhūdā^h ləʔōnān bō^c ʾel-ʾēšet ʾāhīkā wəyabbēm ʔōtāh wəhāqēm zera^c ləʾāhīkā

8

ειπεν δε ιουδας τω αυναν εισελθε προς την γυναικα του αδελφου σου και γαμβρευσαι αυτην και αναστησον σπερμα τω αδελφω σου

eipen de ioudas tō aunan eiselthe pros tēn gunaika tou adelphou sou kai gambreusai autēn kai anastēson sperma tō adelphō sou

* * * * *

9 And Onan knew that the seed would not be his; and it came to pass when he went in unto his brother's wife, that he spilled it on the ground, lest he should give seed to his brother.

9

וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזֶּרַע וְהָיָה אִם־בֹּא אֶל־אִשְׁת־אָחִיו וְשָׁחַת אֶרְצָהּ לְבִלְתִּי נִתְּן־זֶרַע לְאָחִיו:

vai·ye·da o·v·nan ki lo lov yih·yeh haz·za·ra ve·ha·yah im·ba el-e·shet a·chiv ve·shi·chet ar·tzah le·vil·ti ne·tan·ze·ra le·'a·chiv.

9

וַיֵּדַע אֲוִנָן כִּי לֹא לֹי יְהוָה הַזֶּרַע וְהָיָה אֶם-בָּא אֶל-אִשְׁתּוֹ וְשָׁחַת אֶרְצָהּ לְבִלְתִּי נִתְּוֶזְרַע לְאִחִיו:

wayyēda^c ʿōnān kī llō^ʔ lō yihye^h hazzāra^c wəhāyā^h ʿim-bā^ʔ ʿel-ʿēšet ʿāhîw wəšihēt ʿārśā^h ləbiltî nəton-zēra^c ləʿāhîw

9

γνους δε αυναν οτι ουκ αυτω εσται το σπερμα εγινετο οταν εισηρχετο προς την γυναικα του αδελφου αυτου
εξεχεεν επι την γην του μη δουναι σπερμα τω αδελφω αυτου

gnous de aunan oti ouk autō estai to sperma egineto otan eisērchetō pros tēn gunaika tou adelphou autou
eξεcheen epi tēn gēn tou mē dounai sperma tō adelphō autou

* * * * *

10 And the thing which he did was evil in the sight of Yahowah; and He slew him also.

10

וִירַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּמַּת גַּם-אֹתוֹ:

vai·ye·ra be·'ei·nei yhvh a·sher a·sah vai·ya·met gam·o·tov.

10

וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּמַּת גַּם-אֹתוֹ:

wayyēra^c bəʿênē yhw^h(ʿādōnāy) ʿāšer ʿāśā^h wayyāmet gam-ʿōtō

10

πονηρον δε εφανε εναντιον (יהוה) του θεου οτι εποιησεν τουτο και εθανατωσεν και τουτον

ponēron de ephanē enantion (yhvh) tou theou oti epoiēsen touto kai ethanatōsen kai touton

* * * * *

11 Then said Judah to Tamar his daughter-in-law: 'Remain a widow in thy father's house, till Shelah my son be grown up'; for he said: 'Lest he also die, like his brethren.' And Tamar went and dwelt in her father's house.

11

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כִּלְתוֹ שְׁבִי אִלְמָנָה בֵּית-אָבִיךָ עַד-יִגְדַּל שְׁלֹה בְנִי כִי אִמַּר פְּנִימוֹת גַּם-הוּא כְּאָחִיו
וּתְלַךְ תָּמָר וְתֵשֵׁב בֵּית אָבִיהָ:

vai·yo·mer ye·hu·dah le·ta·mar kal·la·tov she·vi al·ma·nah veit·a·vich ad·yig·dal she·lah ve·ni ki a·mar pen·
ya·mut gam·hu ke·'e·chav vat·te·lech ta·mar vat·te·shev beit a·vi·ha.

11

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כִּלְתֹוֹ שְׁבִי אֶל־מִנְהָ בֵּית־אָבִיךָ עַד־יִגְדַּל שְׁלָהּ בְנִי כִּי אָמַר פְּזִימוֹת גַּם־הוּא
כְּאָחִיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ:

wayyômer yəhūdāh lətāmār kallātô šəbî ʿalmānāh bêt-ʿābīk ʿad-yiḡdal šēlah bənî kî ʿamar pen-yāmût gam-hûʔ
kəʿəḥāyw wattélek tāmār wattéšeb bêt ʿābīhā

11

ειπεν δε ιουδας θαμαρ τη νυμφη αυτου καθου χηρα εν τω οικω του πατρος σου εως μεγας γενηται σηλωμ ο υιος μου ειπεν γαρ μηποτε αποθανη και ουτος ωσπερ οι αδελφοι αυτου απελθουσα δε θαμαρ εκαθητο εν τω οικω του πατρος αυτης

eipen de ioudas thamar tē numphē autou kathou chēra en tō oikō tou patros sou eōs megas genētai sēlōm o uios mou eipen gar mēpote apothanē kai outos ōsper oī adelphoi autou apelthousa de thamar ekathēto en tō oikō tou patros autēs

* * * * *

12 And in process of time Shua's daughter, the wife of Judah, died; and Judah was comforted, and went up unto his sheep- shearers to Timnah, he and his friend Hirah the Adullamite.

12

וַיִּרְבוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת־שׁוּעַ אִשֶׁת־יְהוּדָה וַיִּנְחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל־גִּזְזֵי צֹאנֹו הוּא וְחִירָה רַעְהוּ הַעֲדֹלְמִי
תִּמְנָתָה:

vai-yir-bu hai-ya-mim vat-ta-mat bat-shu-a' e-shet-ye-hu-dah vai-yin-na-chem ye-hu-dah vai-ya-'al al-go-za-zei tzo-nov hu ve-chi-rah re-'e-hu ha-'a-dul-la-mi tim-na-tah.

12

וַיִּרְבוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת־שׁוּעַ אִשֶׁת־יְהוּדָה וַיִּנְחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל־גִּזְזֵי צֹאנֹו הוּא וְחִירָה רַעְהוּ
הַעֲדֹלְמִי תִּמְנָתָה:

wayyirbū hayyāmīm wattāmoṭ baṭ-šūʿ ʿəšet-yəhūdāh wayyinnāhem yəhūdāh wayyáʿal ʿal-gōzāzē šōʾnô hûʔ wəḥīrāh
rēʿēhū hāʿadullāmī timnāṭāh

12

επληθυνθησαν δε αι ημεραι και απεθανεν σαυα η γυνη ιουδα και παρακληθεις ιουδας ανεβη επι τους κειροντας τα προβατα αυτου αυτος και ιρας ο ποιμην αυτου ο οδολλαμιτης εις θαμνα

eplēthunthēsan de ai ēmerai kai apethanen saua ē gunē iouda kai paraklētheis ioudas anebē epi tous keirontas ta probata autou autos kai iras o poimēn autou o odongamitēs eis thamna

* * * * *

13 And it was told Tamar, saying: 'Behold, thy father-in-law goeth up to Timnah to shear his sheep.'

13

ויגד לתמר לאמר הנה חמיך עלה תמנתה לגז צאנו:

vai·yug·gad le·ta·mar le·mor hin·neh cha·mich o·leh tim·na·tah la·goz tzo·nov.

13

ויגד לתמר לאמר הנה חמיך עלה תמנתה לגז צאנו:

wayyuggad ləṭāmār lēʿmōr hinnē^h ḥāmīk ʿōle^h ṭimnāṭā^h lāgōz šōʿnō

13

και απηγγελη θαμαρ τη νυμφη αυτου λεγοντες ιδου ο πενθερος σου αναβαινει εις θαμνα κειραι τα προβατα αυτου

kai apēggelē thamar tē numphē autou legontes idou o pentheros sou anabainei eis thamna keirai ta probata autou

* * * * *

14 And she put off from her the garments of her widowhood, and covered herself with her veil, and wrapped herself, and sat in the entrance of Enaim, which is by the way to Timnah; for she saw that Shelah was grown up, and she was not given unto him to wife.

14

ותסר בגדי אלמנותה מעליה ותכס בצעיף ותתעלף ותשב בפתח עינים אשר על־דרך תמנתה כי ראתה כי־גדל שלה והוא לא־נתנה לו לאשה:

vat·ta·sar big·dei al·me·nu·tah me·'a·lei·ha vat·te·chas ba·tza·'if vat·tit·'al·laf vat·te·shev be·fe·tach ei·na·yim a·sher al·de·rech tim·na·tah ki ra·'a·tah ki·ga·dal she·lah ve·hi·v lo·nit·te·nah lov le·'i·shah.

14

ותסר בגדי אלמנותה מעליה ותכס בצעיף ותתעלף ותשב בפתח עינים אשר על־דרך תמנתה כי ראתה כי־גדל שלה והוא לא־נתנה לו לאשה:

wattāsar bigdē ʿalmənūtāh mēʿāle^hhā wattəkās baṣṣāʿīp wattiṭʿallāp wattēšeb bəpētāh ʿênáyim ʾāšer ʿal·derek ṭimnāṭā^h kī rāʾāṭā^h kī·gādal šēlā^h wəhiw^ʿ lōʿ·nittənā^h lō ləʾiššā^h

14

και περιελομενη τα ιματια της χηρευσεως αφ' εαυτης περιεβαλετο θεριστρον και εκαλλωπισατο και εκαθισεν προς ταις πυλαις αιναν η εστιν εν παροδω θαμνα ειδεν γαρ οτι μεγας γεγονεν σηλωμ αυτος δε ουκ εδωκεν αυτην αυτω γυναικα

kai perielomenē ta imatia tēs chēreuseōs aph' eautēs periebaletō theristrōn kai ekangōpisato kai ekathisen pros tais pulais ainan ē estin en parodō thamna eiden gar oti megas gegonen sēlōm autos de ouk edōken autēn autō gunaika

* * * * *

15 When Judah saw her, he thought her to be a harlot; for she had covered her face.

15

וִירָאָה יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְתָהּ פָּנֶיהָ:

vai·yir·'e·ha ye·hu·dah vai·yach·she·ve·ha le·zo·v·nah ki chis·se·tah pa·nei·ha.

15

וִירָאָה יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְתָהּ פָּנֶיהָ:

wayyir^áehā yəhūdā^h wayyahšəbēhā ləzōnā^h kī kīssəṭā^h pāne^ýhā

15

και ιδων αυτην ιουδας εδοξεν αυτην πορνην ειναι κατεκαλυψατο γαρ το προσωπον αυτης και ουκ επεγνω αυτην

kai idōn autēn ioudas edoxen autēn pornēn einai katekalupsato gar to prosōpon autēs kai ouk epegnō autēn

* * * * *

16 And he turned unto her by the way, and said: 'Come, I pray thee, let me come in unto thee'; for he knew not that she was his daughter-in-law. And she said: 'What wilt thou give me, that thou mayest come in unto me?'

16

וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הַבְּהֵנָּא אָבוֹא אֵלֶיךָ כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלְתּוֹ הוּא וַתֹּאמֶר מִה־תִּתְּנֵנִי לִי כִּי תָבוֹא אֵלַי:

vai·yet e·lei·ha el·had·de·rech vai·yo·mer ha·vah·na a·vo·v e·la·yich ki lo ya·da ki chal·la·tov hi·v vat·to·mer mah·tit·ten·li ki ta·vo·v e·lai.

16

וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הַבְּהֵנָּא אָבוֹא אֵלֶיךָ כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלְתּוֹ הוּא וַתֹּאמֶר מִה־תִּתְּנֵנִי לִי כִּי תָבוֹא אֵלַי:

wayyēt^í ele^ýhā el·hadderek wayyō^ámer həbā^h-nnā^á abō^á eláyik kī lō^á yāda^á kī kallātō hiw^á wattō^ámer mah·titten·llī kī tābō^á elāy

16

εξεκλινεν δε προς αυτην την οδον και ειπεν αυτη εασον με εισελθειν προς σε ου γαρ εγνω οτι η νυμφη αυτου εστιν η δε ειπεν τι μοι δωσεις εαν εισελθης προς με

eḗeklinen de pros autēn tēn odon kai eipen autē eason me eiselthein pros se ou gar egnō oti ē numphē autou estin ē de eipen ti moi dōseis ean eiselhēs pros me

* * * * *

17 And he said: 'I will send thee a kid of the goats from the flock.' And she said: 'Wilt thou give me a pledge, till thou send it?'

17

ויאמר אנכי אשלח גדי־עזים מן־הצאן ותאמר אם־תתן ערבון עד שלחך:

vai·yo·mer a·no·chi a·shal·lach ge·di·iz·zim min·ha·tzon vat·to·mer im·tit·ten e·ra·vo·vn ad sha·le·che·cha.

17

וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדֵי־עִזִּים מִן־הַצֹּאן וְתֹאמַר אִם־תִּתֶּן עֶרְבּוֹן עַד שְׁלַחְךָ:

wayyōmer ʿanōkī ʿāšallah gəḏî-ʿizzîm min-haṣṣōʾn wattōmer ʿim-tittēn ʿerābôn ʿad šolḥékā

17

ο δε ειπεν εγω σοι αποστειλω εριφον αιγων εκ των προβατων η δε ειπεν εαν δως αρραβωνα εως του αποστειλαι σε

o de eipen egō soi apostelō eriphon aigōn ek tōn probatōn ē de eipen ean dōs arrabōna eōs tou aposteilai se

* * * * *

18 And he said: 'What pledge shall I give thee?' And she said: 'Thy signet and thy cord, and thy staff that is in thy hand.' And he gave them to her, and came in unto her, and she conceived by him.

18

ויאמר מה הערבון אשר אתן־לך ותאמר חתמך ופתילך ומטך אשר בידך ויתן־לה ויבא אליה ותהר לו:

vai·yo·mer mah ha·'e·ra·vo·vn a·sher et·ten·lach vat·to·mer cho·ta·me·cha u·fe·ti·le·cha u·mat·te·cha a·sher be·ya·de·cha vai·yit·ten·lah vai·ya·vo e·lei·ha vat·ta·har lov.

18

וַיֹּאמֶר מַה הָעֶרְבּוֹן אֲשֶׁר אֶתֶן־לְךָ וְתֹאמַר חֲתָמְךָ וּפְתִילְךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדְךָ וַיִּתֶן־לָהּ וַיָּבֵא אֵלֶיהָ וַתְּהַר לוֹ:

wayyōmer māh hāʿerābôn ʿāšer ʿetten-llāk wattōmer ḥōtāmḵā ûpətīlēḵā ûmatṭēḵā ʿāšer bayādēḵā wayyitten-llāh wayyābō ʿēleḥā wattāhar lô

18

ο δε ειπεν τινα τον αρραβωνα σοι δωσω η δε ειπεν τον δακτυλιον σου και τον ορμισκον και την ραβδον την εν τη χειρι σου και εδωκεν αυτη και εισηλθεν προς αυτην και εν γαστρι ελαβεν εξ αυτου

o de eipen tina ton arrabōna soi dōsō ē de eipen ton daktulion sou kai ton ormiskon kai tēn rabdon tēn en tē cheiri sou kai edōken autē kai eisēlthen pros autēn kai en gastri elaben eḡ autou

* * * * *

19 And she arose, and went away, and put off her veil from her, and put on the garments of her widowhood.

19

ותקם ותלך ותסר צעיפה מעליה ותלבש בגדי אלמנותה:

vat·ta·kam vat·te·lech vat·ta·sar tze·'i·fah me·'a·lei·ha vat·til·bash big·dei al·me·nu·tah.

19

ותקם ותלך ותסר צעיפה מעליה ותלבש בגדי אלמנותה:

wattáqom wattéleḵ wattásar ṣə'îpāh me'āle'hā wattilbaš bigdê 'almənûṭāh

19

και αναστασα απηλθεν και περιειλατο το θεριστρον αφ' εαυτης και ενεδυσατο τα ιματια της χηρευσεως αυτης

kai anastasa apēlthen kai perieilato to theristron aph' eautēs kai enedusato ta imatia tēs chēreuseōs autēs

* * * * *

20 And Judah sent the kid of the goats by the hand of his friend the Adullamite, to receive the pledge from the woman's hand; but he found her not.

20

וישלח יהודה את־גדי העזים ביד רעהו העדלמי לקחת הערבון מיד האשה ולא מצאה:

vai·yish·lach ye·hu·dah et·ge·di ha·'iz·zim be·yad re·'e·hu ha·'a·dul·la·mi la·ka·chat ha·'e·ra·vo·vn mi·yad ha·'i·shah ve·lo me·tza·'ah.

20

וישלח יהודה את־גדי העזים ביד רעהו העדלמי לקחת הערבון מיד האשה ולא מצאה:

wayyišlah yəhūdā^h 'et-gəḏî hā'izzîm bəyad rē'ēhû hā'ādullāmî lāqāḥat hā'ērābôn miyyad hā'iššā^h wəlō' məšā'āh

20

απεστειλεν δε ιουδας τον εριφον εξ αιγων εν χειρι του ποιμενος αυτου του οδολλαμιτου κοιμισασθαι τον αρραβωνα παρα της γυναικος και ουχ ευρεν αυτην

apesteilen de ioudas ton eriphon eḗ aigōn en cheiri tou poimenos autou tou odongamitou komisassthai ton arrabōna para tēs gunaikos kai ouch euren autēn

* * * * *

21 Then he asked the men of her place, saying: 'Where is the harlot, that was at Enaim by the wayside?' And they said: 'There hath been no harlot here.'

21

וישאל את־אנשי מקמה לאמר איה הקדשה הוא בעינים על־הדרך ויאמרו לא־היתה בזה קדשה:

vai-yish-'al et-an-shei me-ko-mah le-mor ai-yeh hak-ke-de-shah hi-v va-'ei-na-yim al-had-da-rech vai-yo-me-ru lo-ha-ye-tah va-zeh ke-de-shah.

21

וישאל את־אנשי מקמה לאמר איה הקדשה הוא בעינים על־הדרך ויאמרו לא־היתה בזה קדשה:

wayyis'al ʿet-ʿanšē maqōmā^h lēʾmōr ʾayyē^h haqqəḏēšā^h hiwʾ bāʿênāyim ʿal-haddāreḵ wayyōʾmərū lōʾ-hāytā^h bāze^h qəḏēšā^h

21

επηρωτησεν δε τους ανδρας τους εκ του τοπου που εστιν η πορνη η γενομενη εν αιναν επι της οδου και ειπαν ουκ ην ενταυθα πορνη

epērōtēsen de tous andras tous ek tou topou pou estin ē pornē ē genomenē en ainan epi tēs odou kai eipan ouk ēn entautha pornē

* * * * *

22 And he returned to Judah, and said: 'I have not found her; and also the men of the place said: There hath been no harlot here.'

22

וישב אל־יהודה ויאמר לא מצאתיה וגם אנשי המקום אמרו לא־היתה בזה קדשה:

vai-ya-shav el-ye-hu-dah vai-yo-mer lo me-tza-ti-ha ve-gam an-shei ham-ma-ko-vm a-me-ru lo-ha-ye-tah va-zeh ke-de-shah.

22

וישב אל־יהודה ויאמר לא מצאתיה וגם אנשי המקום אמרו לא־היתה בזה קדשה:

wayyāšob ʿel-yəhūdā^h wayyōʾmer lōʾ məšāʾtīhā wəgam ʾanšē hammāqōm ʾāmrū lōʾ-hāytā^h bāze^h qəḏēšā^h

22

και απεστραφη προς ιουδαν και ειπεν ουχ ευρον και οι ανθρωποι οι εκ του τοπου λεγουσιν μη ειναι ωδε πορνη

kai apestraphē pros ioudan kai eipen ouch euron kai oi anthrōpoi oi ek tou topou legousin mē einai ōde pornēn

* * * * *

23 And Judah said: 'Let her take it, lest we be put to shame; behold, I sent this kid, and thou hast not found her.'

23

ויאמר יהודה תקח־לה פן נהיה לבוז הנה שלחתי הגדי הזה ואתה לא מצאתה:

vai·yo·mer ye·hu·dah tik·kach-lah pen nih·yeh la·vuz hin·neh sha·lach-ti hag·ge·di haz·zeh ve·'at-tah lo
me·tza-tah

23

ויאמר יהודה תקח־לה פן נהיה לבוז הנה שלחתי הגדי הזה ואתה לא מצאתה:

wayyōmer yəhūdāh tiqqāḥ-lāh pen nihye^h lābūz hinnē^h šālāḥtī haggəḏī hazze^h wə'attā^h lō³ məṣā'āh

23

ειπεν δε ιουδας εχεται αυτα αλλα μηποτε καταγελασθωμεν εγω μεν απεσταλκα τον εριφον τουτον συ δε ουχ
ευρηκας

eipen de ioudas echetō auta anga mēpote katagelasthōmen egō men apestanka ton eriphon touton su de ouch
eurēkas

* * * * *

24 And it came to pass about three months after, that it was told Judah, saying: 'Tamar thy daughter-in-law hath played the harlot; and moreover, behold, she is with child by harlotry.' And Judah said: 'Bring her forth, and let her be burnt.'

24

ויהי כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך וגם הנה הרה לזנונים ויאמר יהודה הוציאוה
ותשרף:

vay·hi ke·mish·losh cho·da·shim vai·yug·gad li·hu·dah le·mor za·ne·tah ta·mar kal·la·te·cha ve·gam hin·neh
ha·rah liz·nu·nim vai·yo·mer ye·hu·dah ho·v·tzi·'u·ha ve·tis·sa·ref.

24

ויהי כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך וגם הנה הרה לזנונים ויאמר יהודה
הוציאוה ותשרף:

wayəhî kəmišlōš ḥōdāšîm wayyuggad liḥūdāh lē³mōr zāntā^h tāmār kallāṭēkā wəgam hinnē^h hārā^h liznūnîm
wayyōmer yəhūdāh hōṣī'ūhā wəṭiśśārēp

24

εγενετο δε μετα τριμηνον απηγγελη τω ιουδα λεγοντες εκπεπορευκεν θαμαρ η νυμφη σου και ιδου εν γαστρι
εχει εκ πορνειας ειπεν δε ιουδας εξαγαγετε αυτην και κατακαυθητω

egeneto de meta trimēnon apēggelē tō iouda legontes ekpeporneuken thamar ē numphē sou kai idou en gastri
echei ek porneias eipen de ioudas eḡagagete autēn kai katakauthētō

* * * * *

25 When she was brought forth, she sent to her father-in-law, saying: 'By the man, whose these are, am I with child'; and she said: 'Discern, I pray thee, whose are these, the signet, and the cords, and the staff.'

25

הוא מוצאת והיא שלחה אל-חמיה לאמר לאיש אשר-אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר-נא למי החתמת
והפתילים והמטה האלה:

hi·v mu·tzet ve·hi sha·le·chah el·cha·mi·ha le·mor le·'ish a·sher·el·leh lov a·no·chi ha·rah vat·to·mer hak·ker·
na le·mi ha·cho·te·met ve·hap·pe·ti·lim ve·ham·mat·teh ha·'el·leh.

25

הוא מוצאת והיא שלחה אל-חמיה לאמר לאיש אשר-אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר-נא למי
החתמת והפתילים והמטה האלה:

hiw³ mûṣēṯ wəhî³ šālḥā^h ʿel-ḥāmîhā lē³mōr lə³iš ʿāšer-ʿēlle^h llō ʿānōkî hārā^h wattō³mer hakker-nā³ ləmî haḥōtēmet³
wəhappəṯîlim wəhammatte^h hā³ʿelle^h

25

αυτη δε αγομενη απεστειλεν προς τον πενθερον αυτης λεγουσα εκ του ανθρωπου τινος ταυτα εστιν εγω εν
γαστρι εχω και ειπεν επιγνωθι τινος ο δακτυλιος και ο ορμισκος και η ραβδος αυτη

autē de agomenē apestēilen pros ton pentheron autēs legousa ek tou anthrōpou tinos tauta estin egō en gastri
echō kai eipen epignōthi tinos o daktulios kai o ormiskos kai ē rabdos autē

* * * * *

26 And Judah acknowledged them, and said: 'She is more righteous than I; forasmuch as I gave her not to Shelah my son.' And he knew her again no more.

26

ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני כי-על-כן לא-נתתיה לשלה בני ולא-יסף עוד לדעתה:

vai·yak·ker ye·hu·dah vai·yo·mer tza·de·kah mim·men·ni ki·al·ken lo·ne·tat·ti·ha le·she·lah ve·ni ve·lo·ya·saf
o·vd le·da'·tah.

26

ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני כי-על-כן לא-נתתיה לשלה בני ולא-יסף עוד לדעתה:

wayyakkēr yəhūdā^h wayyō³mer ṣādqā^h mimménî kî-ʿal-kēn lō³-nəṯattîhā ləšēlā^h bənî wəlō³-yāsaṯ ʿōd lədaʿtā^h

26

επεγνω δε ιουδας και ειπεν δεδικαιωται θαμαρ η εγω ου εινεκεν ουκ εδωκα αυτην σηλωμ τω υιω μου και ου
προσεθετο ετι του γνωνα αυτην

epegnō de ioudas kai eipen dedikaiōtai thamar ē egō ou eineken ouk edōka autēn sēlōm tō uiō mou kai ou prosetheto eti tou gnōnai autēn

* * * * *

27 And it came to pass in the time of her travail, that, behold, twins were in her womb.

27

וַיְהִי בְעֵת לִדְתָהּ וְהִנֵּה תְאוּמִים בְּבֶטְנָהּ:

vay·hi be·'et lid·tah ve·hin·neh te·'o·v·mim be·vit·nah.

27

וַיְהִי בְעֵת לִדְתָהּ וְהִנֵּה תְאוּמִים בְּבֶטְנָהּ:

wayəhî bə'ēt lidtāh wəhinnē^h tə'ômîm bəbītnāh

27

εγενετο δε ηνικα ετικτεν και τηδε ην διδυμα εν τη γαστρι αυτης

egeneto de ēnika etikten kai tēde ēn diduma en tē gastri autēs

* * * * *

28 And it came to pass, when she travailed, that one put out a hand; and the midwife took and bound upon his hand a scarlet thread, saying: 'This came out first.'

28

וַיְהִי בְלִדְתָהּ וַיִּתְּנֵי יָד וַתִּקַּח הַמִּלְדָּה וַתִּקַּח שָׁנִי לְמֹר זֶה יָצָא רִשׁוֹנָה:

vay·hi ve·lid·tah vai·yit·ten·yad vat·tik·kach ham·yal·le·det vat·tik·shor al·ya·dov sha·ni le·mor zeh ya·tza ri·sho·nah.

28

וַיְהִי בְלִדְתָהּ וַיִּתְּנֵי יָד וַתִּקַּח הַמִּלְדָּה וַתִּקַּח שָׁנִי לְמֹר זֶה יָצָא רִשׁוֹנָה:

wayəhî bəlidtāh wayyitten-yād wattiqqah haməyallēdet wattiqšōr 'al-yādō šānî lē'mōr ze^h yāšā' ri'šōnā^h

28

εγενετο δε εν τω τικτειν αυτην ο εις προεξηνεγκεν την χειρα λαβουσα δε η μαια εδησεν επι την χειρα αυτου κοκκινον λεγουσα ουτος εξελευσεται προτερος

egeneto de en tō tiktein autēn o eis proeξēnegken tēn cheira labousa de ē maia edēsen epi tēn cheira autou kokkinon legousa outos ezeleusetai proteros

* * * * *

29 And it came to pass, as he drew back his hand, that, behold his brother came out; and she said: 'Wherefore hast thou made a breach for thyself?' Therefore his name was called Perez.

29

וַיְהִי כַמְשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יֵצֵא אָחִיו וְתֹאמֶר מִה־פָּרַצְתָּ עָלַיךָ פֶּרֶץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּרֶץ:

vay·hi ke·me·shiv ya·dov ve·hin·neh ya·tza a·chiv vat·to·mer mah·pa·ratz·ta a·lei·cha pa·retz vai·yik·ra she·mov pa·retz.

29

וַיְהִי | כַּמְשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יֵצֵא אָחִיו וְתֹאמֶר מִה־פָּרַצְתָּ עָלַיךָ פֶּרֶץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּרֶץ:

wayəhî kəməšîḇ yādô wəhinneḥ yāšāʾ ʾāḥîw wattôʿmer mah·pāraštā ʿāleýkā páreš wayyiqrāʾ šəmo páreš

29

ὡς δε επισυνηγαγεν την χειρα και ευθυς εξηλθεν ο αδελφος αυτου η δε ειπεν τι διεκοπη δια σε φραγμος και εκαλεσεν το ονομα αυτου φαρες

ōs de episunēgagen tēn cheira kai euthus eẓēlthen o adelphos autou ē de eipen ti diekopē dia se phragmos kai ekalesen to onoma autou phares

* * * * *

30 And afterward came out his brother, that had the scarlet thread upon his hand; and his name was called Zerah.

30

וְאַחַר יֵצֵא אָחִיו אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ זֶרַח: ס

ve·'a·char ya·tza a·chiv a·sher al·ya·dov ha·sha·ni vai·yik·ra she·mov za·rach. s

30

וְאַחַר יֵצֵא אָחִיו אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ זֶרַח: ס

wəʾaḥar yāšāʾ ʾāḥîw ʾāšer ʿal·yādqô haššānî wayyiqrāʾ šəmo zārah s

30

και μετα τουτο εξηλθεν ο αδελφος αυτου εφ' ω ην επι τη χειρι αυτου το κοκκινον και εκαλεσεν το ονομα αυτου ζαρα

kai meta touto eẓēlthen o adelphos autou eph' ō ēn epi tē cheiri autou to kokkinon kai ekalesen to onoma autou zara

* * * * *

GENESIS 39

1 And Joseph was brought down to Egypt; and Potiphar, an officer of Pharaoh's, the captain of the guard, an Egyptian, bought him of the hand of the Ishmaelites, that had brought him down thither.

1

ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים אשר הורדהו
שמה:

ve·yo·v·sef hu·rad mitz·ra·ye·mah vai·yik·ne·hu po·v·ti·far se·ris par·'oh sar hat·tab·ba·chim ish mitz·ri
mi·yad hai·yish·me·'e·lim a·sher ho·v·ri·du·hu sham·mah.

1

ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים אשר
הורדהו שמה:

wəyōsēp hūrad miṣrāymā^h wayyiqnēhū pōtīpar sərīs par^ośār sar haṭṭabbāhīm ʾiš miṣrī miyyad hayyišmō^eʿlīm ʾāšer
hōrīdūhū šāmmā^h

1

ιωσηφ δε κατηχθη εις αιγυπτον και εκτησατο αυτον πετεφρης ο ευνουχος φαραω αρχιμαγειρος ανηρ αιγυπτιος
εκ χειρος ισμαηλιτων οι κατηγαγον αυτον εκει

iōsēph de katēchthē eis aigupton kai ektēsato auton petephres o eunouchos pharaō archimageiros anēr aiguptios
ek cheiros ismaēlitōn oi katēgagon auton ekei

* * * * *

2 And Yahowah was with Joseph, and he was a prosperous man; and he was in the house of his master the Egyptian.

2

ויהי יהוה את־יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדניו המצרי:

vay·hi yhv̄h et·yo·v·sef vay·hi ish matz·li·ach vay·hi be·veit a·do·nav ham·mitz·ri

2

וְיִהְיֶה יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וְיִהְיֶה אִישׁ מְצַלֵּחַ וְיִהְיֶה בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי:

wayəhî yhw̄h(ʾādōnāy) ʿet·yōsēp wayəhî ʾiš mašlī^aḥ wayəhî bəbēt ʾādōnāyw hammiṣrī

2

και ην (יהוה) κυριος μετα ιωσηφ και ην ανηρ επιτυγχανων και εγενετο εν τω οικω παρα τω κυριω τω αιγυπτιω

kai ēn (yhvh) kurios meta iōsēph kai ēn anēr epitugchanōn kai egeneto en tō oikō para tō kuriō tō aiguptiō

* * * * *

3 And his master saw that Yahowah was with him, and that Yahowah made all that he did to prosper in his hand.

3

וּיְרָא אֲדֹנָיו כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מְצַלִּיחַ בְּיָדּוֹ:

vai·yar· a·do·nav ki yhv̄h it·tov ve·chol a·sher·hu o·seh ha·shem matz·li·ach be·ya·dov.

3

וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מְצַלִּיחַ בְּיָדּוֹ:

wayyār³ ʿādōnāyw kī yhv̄h(ʿādōnāy) ʿittō wəkol ʿāšer-hū³ ʿōse^h yhv̄h(ʿādōnāy) mašlīʿḥ bəyādō

3

ηδει δε ο κυριος αυτου οτι (יהוה) κυριος μετ' αυτου και οσα αν ποιη κυριος ευοδοι εν ταις χερσιν αυτου

ēdei de o kurios autou oti (yhv̄h) kurios met' autou kai osa an poiē kurios euodoi en tais chersin autou

* * * * *

4 And Joseph found favour in his sight, and he ministered unto him. And he appointed him overseer over his house, and all that he had he put into his hand.

4

וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו וַיִּשְׂרֵת אֹתוֹ וַיִּפְקְדֵהוּ עַל-בֵּיתוֹ וְכָל-יֵשׁ-לוֹ נָתַן בְּיָדּוֹ:

vai·yim·tza yo·v·sef chen be·'ei·nav vay·sha·ret o·tov vai·yaf·ki·de·hu al·bei·tov ve·chol·yesh·lov na·tan
be·ya·dov.

4

וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו וַיִּשְׂרֵת אֹתוֹ וַיִּפְקְדֵהוּ עַל-בֵּיתוֹ וְכָל-יֵשׁ-לוֹ נָתַן בְּיָדּוֹ:

wayyimṣā³ yōsēp ḥēn bəʿēnāyw wayəšāret ʿōtō wayyapqīdēhū ʿal-bêtō wəkol·yeš·lō nāṭan bəyādō

4

και ευρεν ιωσηφ χαριν εναντιον του κυριου αυτου ευηρεσται δε αυτω και κατεστησεν αυτον επι του οικου αυτου και παντα οσα ην αυτω εδωκεν δια χειρος ιωσηφ

kai euren iōsēph charin enantion tou kuriou autou euērestei de autō kai katestēsen auton epi tou oikou autou kai panta osa ēn autō edōken dia cheiros iōsēph

* * * * *

5 And it came to pass from the time that he appointed him overseer in his house, and over all that he had, that Yahowah blessed the Egyptian's house for Joseph's sake; and the blessing of Yahowah was upon all that he had, in the house and in the field.

5

ויהי מאז הפקיד אתו בביתו ועל כל־אשר יש־לו ויברך יהוה את־בית המצרי בגלל יוסף ויהי ברכת יהוה בכל־אשר יש־לו בבית ובשדה:

vay·hi me·'az hif·kid o·tov be·vei·tov ve·'al kol·a·sher yesh·lov vay·va·rech yhvh et·beit ham·mitz·ri big·lal yo·v·sef vay·hi bir·kat yhvh be·chol·a·sher yesh·lov bab·ba·yit u·vas·sa·deh.

5

וְיִהְיֶה מֵאֲזֵ הַפְּקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל־אֲשֶׁר יֵשׁ־לוֹ וַיְבָרֵךְ יְהוָה אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי בְּגַלְל יוֹסֵף וַיְהִי בְרַכַּת יְהוָה בְּכָל־אֲשֶׁר יֵשׁ־לוֹ בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה:

wayəhî mē'āz hipqîd ʔōtô bəbêtô wə'al kol-ʔāšer yeš-lô wayəbāreḵ yhw(ʔādōnāy) ʔet·bêt hammišrî biḡlal yôšēp wayəhî birkat yhw(ʔādōnāy) bəkol-ʔāšer yeš-lô babbayit ûbaśśādeh

5

εγενετο δε μετα το κατασταθηναι αυτον επι του οικου αυτου και επι παντα οσα ην αυτω και ηυλογησεν κυριος(יהוה) τον οικον του αιγυπτιου δια ιωσηφ και εγενηθη ευλογια κυριου(יהוה) εν πασιν τοις υπαρχουσιν αυτω εν τω οικω και εν τω αγρω

egeneto de meta to katastathēnai auton epi tou oikou autou kai epi panta osa ēn autō kai ēulogēsen kurios(yhvh) ton oikon tou aiguptiou dia iōsēph kai egenēthē eulogia kuriou(yhvh) en pasin tois uparchousin autō en tō oikō kai en tō agrō

* * * * *

6 And he left all that he had in Joseph's hand; and, having him, he knew not aught save the bread which he did eat. And Joseph was of beautiful form, and fair to look upon.

6

ויעזב כל־אשר־לו ביד־יוסף ולא־ידע אתו מאומה כי אם־הלחם אשר־הוא אוכל ויהי יוסף יפה־תאר ויפה מראה:

vai·ya·'a·zov kol·a·sher·lov be·yad·yo·v·sef ve·lo·ya·da it·tov me·'u·mah ki im·hal·le·chem a·sher·hu o·v·chel vay·hi yo·v·sef ye·feh·to·'ar vi·feh mar·'eh.

6

וַיַּעֲזֹב כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיַד־יוֹסֵף וְלֹא־יָדַע אֹתוֹ מְאוּמָה כִּי אִם־הֶלֶם אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יִפְה־תֵּאֵר וַיִּפֶּה מְרֵאָה:

wayya'azōb kol-ʔāšer-lô bəyaḏ-yôšēp wəlō-yāda' ittô mə'ūmāh kî 'im·hallehem ʔāšer·hū ʔōkēl wayəhî yôšēp yəpēh-tō'ar wîpēh mar'e

6

και επετρεψεν παντα οσα ην αυτω εις χειρας ιωσηφ και ουκ ηδει των καθ' εαυτον ουδεν πλην του αρτου ου ησθιεν αυτος και ην ιωσηφ καλος τω ειδει και ωραιος τη σψει σφοδρα

kai epetrepsen panta osa ēn autō eis cheiras iōsēph kai ouk ēdei tōn kath' eauton ouden plēn tou artou ou ēsthien autos kai ēn iōsēph kalos tō eidei kai ōraios tē opsei sphodra

* * * * *

7 And it came to pass after these things, that his master's wife cast her eyes upon Joseph; and she said: 'Lie with me.'

7

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֶשְׁת־אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שְׁכַבְה עִמִּי:

vay·hi a·char had·de·va·rim ha·'el·leh vat·tis·sa e·shet·a·do·nav et·ei·nei·ha el·yo·v·sef vat·to·mer shich·vah im·mi.

7

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֶשְׁת־אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שְׁכַבְה עִמִּי:

wayəhî ʿaḥar haddəbārīm hāʿēlle^h wattiśśāʿ ʿēšet-ʿādōnāyw ʿet-ʿēne^hhā ʿel-yōsēp wattō^ʿmer šikbā^h ʿimmi

7

kai egeneto meta ta rēmata tauta kai epebalen ē gunē tou kuriou autou tous ophthalmous autēs epi iōseph kai eipen koimēthēti met' emou

kai egeneto meta ta rēmata tauta kai epebalen ē gunē tou kuriou autou tous ophthalmous autēs epi iōsēph kai eipen koimēthēti met' emou

* * * * *

8 But he refused, and said unto his master's wife: 'Behold, my master, having me, knoweth not what is in the house, and he hath put all that he hath into my hand;

8

וַיִּמָּאן וַיֹּאמֶר אֶל־אֶשְׁת־אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא־יָדַע אֶתִּי מִה־בַּבַּיִת וְכֹל אֲשֶׁר־יֵשׁ־לּוֹ נָתַן בְּיָדִי:

vay·ma·'en vai·yo·mer el·e·shet a·do·nav hen a·do·ni lo·ya·da it·ti mah·bab·ba·yit ve·chol a·sher·yesh·lov na·tan be·ya·di.

8

וַיִּמָּאן וַיֹּאמֶר אֶל־אֶשְׁת־אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא־יָדַע אֶתִּי מִה־בַּבַּיִת וְכֹל אֲשֶׁר־יֵשׁ־לּוֹ נָתַן בְּיָדִי:

wayəməāʿēn wayyō^ʿmer ʿel-ʿēšet ʿādōnāyw hēn ʿādōnî lō^ʿ-yāda^c ʿittî mah·babbāyit wəḵōl ʿāšer·yeš·lō nāṭan bəyādî

8

ο δε ουκ ηθελεν ειπεν δε τη γυναικι του κυριου αυτου ει ο κυριος μου ου γινωσκει δι' εμε ουδεν εν τω οικω αυτου και παντα οσα εστιν αυτω εδωκεν εις τας χειρας μου

o de ouk ēthelen eipen de tē gunaiki tou kuriou autou ei o kurios mou ou ginōskei di' eme ouden en tō oikō autou kai panta osa estin autō edōken eis tas cheiras mou

* * * * *

9 he is not greater in this house than I; neither hath he kept back any thing from me but thee, because thou art his wife. How then can I do this great wickedness, and sin against Elohim?'

9

איננו גדול בבית הזה ממני ולא־חשך ממני מאומה כי אם־אותך באשר את־אשתו ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת וְחַטָּאתִי לַאלֹהִים:

ei·nen·nu ga·do·vl bab·ba·yit haz·zeh mim·men·ni ve·lo·cha·sach mim·men·ni me·'u·mah ki im·o·v·tach ba·'a·sher at·te·ish·tov ve·'eich e·'e·seh ha·ra·'ah hag·ge·do·lah haz·zot ve·cha·ta·ti le·lo·him.

9

אִינָנוּ גָדוֹל בְּבַיִת הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא־חֹשֶׁךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם־אוֹתְךָ בְּאֲשֶׁר אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאִיךָ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְחַטָּאתִי לַאלֹהִים:

ʿēnennû gādôl babbáyit hazze^h mimmennî wəlō^ʔ-ḥāśak mimmennî məʿūmā^h kî ʿim-ʿōtāk baʿāšer ʿat-ʿištō wəʿēk ʿeʿēse^h hārāʿā^h haggəḏōlā^h hazzō^ʔt wəḥāṭāʿtî lēʿlōhîm

9

και ουχ υπερεχει εν τη οικια ταυτη ουθεν εμου ουδε υπεξηρηται απ' εμου ουδεν πλην σου δια το σε γυναικα αυτου ειναι και πως ποιησω το ρημα το πονηρον τουτο και αμαρτησομαι εναντιον του θεου

9 kai ouch uperechei en tē oikia tautē outhen emou oude upeξērētai ap' emou ouden plēn sou dia to se gunaika autou einai kai pōs poiēsō to rēma to ponēron touto kai amartēsomai enantion tou theou

* * * * *

10 And it came to pass, as she spoke to Joseph day by day, that he hearkened not unto her, to lie by her, or to be with her.

10

וַיְהִי כַדְבָּרָה אֶל־יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא־שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אִצְלָהּ לְהִיּוֹת עִמָּה:

vay·hi ke·dab·be·rah el·yo·v·sef yo·vm yo·vm ve·lo·sha·ma e·lei·ha lish·kav etz·lah lih·yo·vt im·mah.

10

וַיְהִי כַדְבָּרָה אֶל־יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא־שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אִצְלָהּ לְהִיּוֹת עִמָּה:

wayəhî kəḏabbərāh ʿel-yōsēp yôm yôm wəlō^ʔ-šāma^c ʿele^vhā liškab ʿeślāh lihyōt ʿimmāh

10

ηνικα δε ελαλει τω ιωσηφ ημεραν εξ ημερας και ουχ υπηκουσεν αυτη καθευδειν μετ' αυτης του συγγενεσθαι αυτη

ēnika de elalei tō iōsēph ēmeran eḡ ēmeras kai ouch upēkousen autē katheudein met' autēs tou suggenesthai autē

* * * * *

11 And it came to pass on a certain day, when he went into the house to do his work, and there was none of the men of the house there within,

11

ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית:

vay·hi ke·hai·yo·vm haz·zeh vai·ya·vo hab·bay·tah la·'a·so·vt me·lach·tov ve·'ein ish me·'an·shei hab·ba·yit sham bab·ba·yit.

11

וַיְהִי כַּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבֵּיתָה לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶתּוֹ וְאִין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבַּיִת:

wayəhî kəhayyôm hazze^h wayyābō^ʔ habbáyṯā^h la^ʿāsōṭ mēla^ʿḵəṭō wə^ʿēn ^ʔiš mē^ʔanšē habbáyit šām babbáyit

11

εγενετο δε τοιαυτη τις ημερα εισηλθεν ιωσηφ εις την οικιαν ποιειν τα εργα αυτου και ουθεις ην των εν τη οικια εσω

egeneto de toiautē tis ēmera eisēlthen iōsēph eis tēn oikian poiein ta erga autou kai outheis ēn tōn en tē oikia esō

* * * * *

12 that she caught him by his garment, saying: 'Lie with me.' And he left his garment in her hand, and fled, and got him out.

12

ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה:

vat·tit·pe·se·hu be·vig·dov le·mor shich·vah im·mi vai·ya·'a·zov big·dov be·ya·dah vai·ya·nas vai·ye·tze ha·chu·tzah

12

וַתִּתְּפֶשֶׂהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שְׁכַבְּהָ עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה:

wattitpéséhû bəbigdô lē^ʔmōr šikbā^h ^ʿimmî wayya^ʿāzōb bigdô bəyādāh wayyānos wayyēsē^ʔ haḥúšā^h

12

και επεσπασατο αυτον των ιματιων λεγουσα κοιμηθητι μετ' εμου και καταλιπων τα ιματια αυτου εν ταις χερσιν αυτης εφυγεν και εξηλθεν εξω

kai epespasato auton tōn imatiōn legousa koimēthēti met' emou kai katalipōn ta imatia autou en tais chersin autēs ephugen kai eẓēlthen eẓō

* * * * *

13 And it came to pass, when she saw that he had left his garment in her hand, and was fled forth,

13

וַיְהִי כִּי־עָזַב בְּגָדוֹ בַּיָּדָהּ וַיֵּנָס הַחוּצָה:

vay·hi kir·'o·v·tah ki·a·zav big·dov be·ya·dah vai·ya·nas ha·chu·tzah.

13

וַיְהִי כִּי־רָאוּתָהּ כִּי־עָזַב בְּגָדוֹ בַּיָּדָהּ וַיֵּנָס הַחוּצָה:

wayəhî kir²ôṭāh kî-²āzab bigdô bəyādāh wayyānos haḥúṣā^h

13

kai egeneto ōs eiden oti katelipen ta imatia autou en tais chersin autēs kai ephugen kai eẓēlthen eẓō

kai egeneto ōs eiden oti katelipen ta imatia autou en tais chersin autēs kai ephugen kai eẓēlthen eẓō

* * * * *

14 that she called unto the men of her house, and spoke unto them, saying: 'See, he hath brought in a Hebrew unto us to mock us; he came in unto me to lie with me, and I cried with a loud voice.

14

וַתִּקְרָא לְאֲנָשֵׁי בֵּיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רָאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי לְשָׁכַב עִמִּי וְאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל:

vat·tik·ra le·'an·shei vei·tah vat·to·mer la·hem le·mor re·'u he·vi la·nu ish iv·ri le·tza·chek ba·nu ba e·lai lish·kav im·mi va·'ek·ra be·ko·vl ga·do·vl.

14

וַתִּקְרָא לְאֲנָשֵׁי בֵּיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רָאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי לְשָׁכַב עִמִּי וְאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל:

wattiqrā² lə²anšē bêtāh wattō²mer lāhem lē²mōr rə²û hēbī² lānū ²iš ²ibrī ləṣāḥeq bānū bā² ²elay liškab ²immī wā²eqrā² bəqōl gādōl

14

kai ekalesen tous ontas en tē oikia kai eipen autois legousa idete eισηγαγεν ημιν παιδα εβραιον εμπαιζειν ημιν εισηλθεν προς με λεγων κοιμηθητι μετ' εμου και εβοησα φωνη μεγαλη

kai ekalesen tous ontas en tē oikia kai eipen autois legousa idete eisēgagen ēmin paida ebraion empaizein ēmin eisēlthen pros me legōn koimēthēti met' emou kai eboēsa phōnē megalē

* * * * *

15 And it came to pass, when he heard that I lifted up my voice and cried, that he left his garment by me, and fled, and got him out.'

15

ויהי כשמעו כִּי־הִרִימְתִי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיֵּעֶזֶב בְּגָדוֹ אֲצִלִּי וַיֵּנָס וַיֵּצֵא הַחֹצֵה:

vay·hi che·sha·me·'ov ki·ha·ri·mo·ti ko·v·li va·'ek·ra vai·ya·'a·zov big·dov etz·li vai·ya·nas vai·ye·tze ha·chu·tzah.

15

וַיְהִי כְּשִׁמְעוֹ כִּי־הִרִימְתִי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיֵּעֶזֶב בְּגָדוֹ אֲצִלִּי וַיֵּנָס וַיֵּצֵא הַחֹצֵה:

wayəhî kəšom⁶ô kî·hārîmōtî qôlî wā³eqrā³ wayya⁶‘azōb bigdô ³ešlî wayyānos wayyēšē³ haḥūšā^h

15

εν δε τω ακουσαι αυτον οτι υψωσα την φωνην μου και εβοησα καταλιπων τα ιματια αυτου παρ' εμοι εφυγεν και εξηλθεν εξω

en de tō akousai auton oti upsōsa tēn phōnēn mou kai eboēsa katalipōn ta imatia autou par' emoi ephugen kai ežēlthen ežō

* * * * *

16 And she laid up his garment by her, until his master came home.

16

וַתִּנַּח בְּגָדוֹ אֲצִלָּהּ עַד־בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ:

vat·tan·nach big·dov etz·lah ad·bo·v a·do·nav el·bei·tov.

16

וַתִּנַּח בְּגָדוֹ אֲצִלָּהּ עַד־בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ:

wattannah bigdô ³ešlāh ⁶ad·bō³ ³ādōnāyw ³el·bêtô

16

και καταλιμπανει τα ιματια παρ' εαυτη εως ηλθεν ο κυριος εις τον οικον αυτου

kai katalimpanēi ta imatia par' eautē eōs ēlthen o kurios eis ton oikon autou

* * * * *

17 And she spoke unto him according to these words, saying: 'The Hebrew servant, whom thou hast brought unto us, came in unto me to mock me.

17

ותדבר אליו כדברים האלה לאמר בא־אלי העבד העברי אשר־הבאת לנו לצחק בי:

vat-te·dab·ber e·lav kad·de·va·rim ha·'el·leh le·mor ba-e·lai ha·'e·ved ha·'iv·ri a·sher·he·ve·ta la·nu le·tza·chek bi.

17

וְתִדְבֹר אֵלָיו כְּדִבְרֵי הָאֱלֹהִים לְאָמֹר בְּאֶ־אֱלֹי הָעֶבֶד הָעִבְרִי אֲשֶׁר־הִבֵּאתָ לָנוּ לְצַחֵק בִּי:

wattəḏabbēr ʿēlāyw kaddəbārīm hāʿēlle^h leʿmōr bāʿ-ʿēlay hāʿēbed hāʿibrī ʿāšer-hēbēʿtā llānū ləṣāḥeq bī

17

και ελαλησεν αυτω κατα τα ρηματα ταυτα λεγουσα εισηλθεν προς με ο παις ο εβραιος ον εισηγαγες προς ημας εμπαιξαι μοι και ειπεν μοι κοιμηθησομαι μετα σου

kai elalēsen autō kata ta rēmata tauta legousa eisēlthen pros me o pais o ebraios on eisēgages pros ēmas empaiξai moi kai eipen moi koimēthēsomai meta sou

* * * * *

18 And it came to pass, as I lifted up my voice and cried, that he left his garment by me, and fled out.'

18

ויהי כהרימי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס החוצה:

vay·hi ka·ha·ri·mi ko·v·li va·'ek·ra vai·ya·'a·zov big·dov etz·li vai·ya·nas ha·chu·tzah.

18

וַיְהִי כִּהְרִימִי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיִּנָּס הַחוּצָה:

wayəhî kahārīmî qôlî wāʿeqrāʿ wayyaʿāzōb bigdō ʿeşlî wayyānos haḥūṣā^h

18

ως δε ηκουσεν οτι υψωσα την φωνην μου και εβοησα κατελιπεν τα ιματια αυτου παρ' εμοι και εφυγεν και εξηλθεν εξω

ōs de ēkousen oti upsōsa tēn phōnēn mou kai eboēsa katelipen ta imatia autou par' emoi kai ephugen kai eḡēlthen eḡō

* * * * *

19 And it came to pass, when his master heard the words of his wife, which she spoke unto him, saying: 'After this manner did thy servant to me'; that his wrath was kindled.

19

ויהי כשמע אדניו את־דברי אשר דברה אליו לאמר כדברים האלה עשה לי עבדך ויחר אפו:
 vay·hi chish·mo·a' a·do·nav et·div·rei ish·tov a·sher dib·be·rah e·lav le·mor kad·de·va·rim ha·'el·leh a·sah li
 av·de·cha vai·yi·char ap·pov.

19

וְיִהְיֶה כְּשִׁמְעַ אֲדֹנָיו אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר דִּבְרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עֲשֵׂה לִּי עַבְדְּךָ וַיַּחַר
 אָפוֹ:

wayəhî k̄išmō^{ac} ʿādōnāyw ʿet·dibrê ʿištô ʿāšer dibbərā^h ʿēlāyw lēʿmōr kaddəbārîm hāʿēlle^h ʿāsā^h lî ʿabdēkā wayyīḥar
 ʿappô

19

εγενετο δε ως ηκουσεν ο κυριος αυτου τα ρηματα της γυναικος αυτου οσα ελαλησεν προς αυτον λεγουσα
 ουτως εποιησεν μοι ο παις σου και εθυμωθη οργη

egeneto de ōs ēkousen o kurios autou ta rēmata tēs gunaikos autou osa elalēsen pros auton legousa outōs
 epoiēsen moi o pais sou kai ethumōthē orgē

* * * * *

20 And Joseph's master took him, and put him into the prison, the place where the king's prisoners were bound; and he was there in the prison.

20

ויקח אדני יוסף אתו ויתנהו אל־בית הסהר מקום אשר־[כ= אסורי] [ק= אסירי] המלך אסורים ויהי־שם
 בבית הסהר:

vai·yik·kach a·do·nei yo·v·sef o·tov vai·yit·te·ne·hu el·beit has·so·har me·ko·vm a·sher·[ch= a·su·rei] [k=
 a·si·rei] ham·me·lech a·su·rim vay·hi·sham be·veit has·so·har.

20

וַיִּקַּח אֲדֹנָי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־בַּיִת הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר־[אֲסוּרִי] [אֲסִירִי] הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם
 בְּבַיִת הַסֹּהַר:

wayyiqqah ʿādōnē yōsēp ʿōtô wayyittənēhū ʿel·bêt hassōhar məqôm ʿāšer·(ʿāsûrê) [ʿāsîrê] hammélek ʿāsûrîm
 wayəhî·šām bəbêt hassōhar

20

και λαβων ο κυριος ιωσηφ ενεβαλεν αυτον εις το οχυρωμα εις τον τοπον εν ω οι δεσμωται του βασιλεως
 κατεχονται εκει εν τω οχυρωματι

kai labōn o kurios iōsēph enebalen auton eis to ochurōma eis ton topon en ō oi desmōtai tou basileōs
 katechontai ekei en tō ochurōmati

* * * * *

21 But Yahowah was with Joseph, and showed kindness unto him, and gave him favour in the sight of the keeper of the prison.

21

וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חֵן וּבְעֵינָי שָׂר בֵּית־הַסֹּהַר:

vay·hi yhv̄h et·yo·v·sef vai·yet e·lav cha·sed vai·yit·ten chin·nov be·'ei·nei sar beit·has·so·har.

21

וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חֵן וּבְעֵינָי שָׂר בֵּית־הַסֹּהַר:

wayəhî yhv̄h(ʔādōnāy) ʔet·yôsēp wayyēt ʔēlāyw ḥāsed wayyittēn ḥinnō bəʿênê śar bêt·hassōhar

21

και ην κυριος(יהוה) μετα ιωσηφ και κατεχεεν αυτου ελεος και εδωκεν αυτω χαριν εναντιον του αρχιδεσμοφυλακος

kai ēn kurios(yhv̄h) meta iōsēph kai katecheen autou eleos kai edōken autō charin enantion tou archidesmophulakos

* * * * *

22 And the keeper of the prison committed to Joseph's hand all the prisoners that were in the prison; and whatsoever they did there, he was the doer of it.

22

וַיִּתֵּן שָׂר בֵּית־הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֵת כָּל־הָאֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׂם הוּא הֵיא עֹשֶׂה:

vai·yit·ten sar beit·has·so·har be·yad·yo·v·sef et kol·ha·'a·si·rim a·sher be·veit has·so·har ve·'et kol·a·sher o·sim sham hu ha·yah o·seh.

22

וַיִּתֵּן שָׂר בֵּית־הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֵת כָּל־הָאֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׂם הוּא הֵיא עֹשֶׂה:

wayyittēn śar bêt·hassōhar bəyad·yôsēp ʔēt kol·hāʔāsīrīm ʔāšer bəbêt hassōhar wəʔēt kol·ʔāšer ʿōsīm šām hūʔ hāyāʰ^h ʿōśeh^h

22

και εδωκεν ο αρχιδεσμοφυλαξ το δεσμοτηριον δια χειρος ιωσηφ και παντας τους απηγμενους οσοι εν τω δεσμοτηριω και παντα οσα ποιουσιν εκει

kai edōken o archidesmophulaξ to desmōtērion dia cheiros iōsēph kai pantas tous apēgmenous osoi en tō desmōtēriō kai panta osa poiousin ekei

* * * * *

23 The keeper of the prison looked not to any thing that was under his hand, because Yahowah was with him; and that which he did, Yahowah made it to prosper.

23

אין שר בית־הסהר ראה את־כל־מאומה בידו באשר יהוה אתו ואשר־הוא עשה יהוה מצליח: ס

ein sar beit-has·so·har ro·'eh et-kol-me·'u·mah be·ya·dov ba·'a·sher yhvh it·tov va·'a·sher-hu o·seh yhvh matz·li·ach. s

23

אִין שֶׁר בֵּית־הַסֵּהַר רָאָה אֶת־כָּל־מְאוּמָה בְּיָדוֹ בְּאֲשֶׁר יְהוָה אִתּוֹ וְאֲשֶׁר־הוּא עָשָׂה יְהוָה מְצַלִּיחַ: ס

ʿên sar bêṭ-hassôhar rōʿeḥ ʿeṭ-kol-məʿúmāḥ bəyādô baʿāšer yhwḥ(ʿādōnāy) ʿittô waʿāšer-hûʿ ʿōseḥ yhwḥ(ʿādōnāy) mašlîʿḥ s

23

ουκ ην ο αρχιδεσμοφυλαξ του δεσμοτηριου γινωσκων δι' αυτον ουθεν παντα γαρ ην δια χειρος ιωσηφ δια το τον κυριον(יהוה) μετ' αυτου ειναι και οσα αυτος εποιει κυριος(יהוה) ευωδου εν ταις χερσιν αυτου

ouk ēn o archidesmophulax tou desmōtēriou ginōskōn di' auton outhen panta gar ēn dia cheiros iōsēph dia to ton kurion(yhvh) met' autou einai kai osa autos epoiei kurios(yhvh) euōdou en tais chersin autou

* * * * *

GENESIS 40

1 And it came to pass after these things, that the butler of the king of Egypt and his baker offended their lord the king of Egypt.

1

ויהי אחר הדברים האלה חטאו משקה מלך־מצרים והאפה לאדניהם למלך מצרים:

vay·hi a·char had·de·va·rim ha·'el·leh cha·te·'u mash·keh me·lech-mitz·ra·yim ve·ha·'o·feh la·'a·do·nei·hem le·me·lech mitz·ra·yim.

1

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מִשְׁקֵה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְהָאֶפֶה לְאֲדֹנָיָם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם:

wayəḥî ʿaḥar haddəbārîm hāʿēlleḥ ḥāṭʾû mašqēḥ melek-miṣrāyim wəhāʿōpēḥ laʿādōnēhem ləmélek miṣrāyim

1

εγενετο δε μετα τα ρηματα ταυτα ημαρτεν ο αρχιοινοχοος του βασιλεως αιγυπτου και ο αρχισιτοποιος τω κυριω αυτων βασιλει αιγυπτου

egeneto de meta ta rēmata tauta ēmartēn o archioinochoos tou basileōs aiguptou kai o archisitopoiōs tō kuriō autōn basilei aiguptou

* * * * *

2 And Pharaoh was wroth against his two officers, against the chief of the butlers, and against the chief of the bakers.

2

וּיקְצַף פְּרַעֲהַ עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמְּשָׁקִים וְעַל שַׂר הָאֹפִים:

vai·yik·tzof par·'oh al she·nei sa·ri·sav al sar ham·mash·kim ve·'al sar ha·'o·v·fim.

2

וּיקְצַף פְּרַעֲהַ עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמְּשָׁקִים וְעַל שַׂר הָאֹפִים:

wayyiqṣōḇ par^h 'al šənē sārīsāyw 'al śar hammašqīm wə'al śar hā'ōḇīm

2

και ωργισθη φαραω επι τοις δυσιν ευνουχοις αυτου επι τω αρχιοινοχωω και επι τω αρχισιτοποιω

kai ōrgisthē pharaō epi tois dusin eunouchois autou epi tō archioinochoō kai epi tō archisitopoiō

* * * * *

3 And he put them in ward in the house of the captain of the guard, into the prison, the place where Joseph was bound.

3

וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בַּיִת שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל־בַּיִת הַסֹּהַר מִקּוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אֶסּוֹר שָׁם:

vai·yit·ten o·tam be·mish·mar beit sar ha·tab·ba·chim el-beit has·so·har me·ko·vm a·sher yo·v·sef a·sur sham.

3

וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בַּיִת שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל־בַּיִת הַסֹּהַר מִקּוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אֶסּוֹר שָׁם:

wayyittēn ʔōṭām bəmišmar bêt śar haṭabbāḥīm ʔel-bêt hassōhar maqôm ʔāšer yôšēḇ ʔāsûr šām

3

και εθετο αυτους εν φυλακη παρα τω δεσμοφυλακι εις το δεσμωτηριον εις τον τοπον ου ιωσηφ απηκτο εκει

kai etheto autous en phulakē para tō desmophulaki eis to desmōtērion eis ton topon ou iōsēph apēkto ekei

* * * * *

4 And the captain of the guard charged Joseph to be with them, and he ministered unto them; and they continued a season in ward.

4

ויפקד שר הטבחים את־יוסף אתם וישרת אתם ויהיו ימים במשמר:

vai·yif·kod sar hat·tab·ba·chim et·yo·v·sef it·tam vay·sha·ret o·tam vai·yih·yu ya·mim be·mish·mar.

4

וַיִּפְקֹד שֵׁר הַטַּבָּחִים אֶת־יוֹסֵף אֹתָם וַיִּשְׂרֹת אֹתָם וַיְהִיו יָמִים בְּמִשְׁמָר:

wayyipqōd śar haṭṭabbāhîm ʿet-yôsef ʿittām wayšāret ʿōtām wayyihyû yāmîm bəmišmār

4

και συνεστησεν ο αρχιδεσμωντης τω ιωσηφ αυτους και παρεστη αυτοις ησαν δε ημερας εν τη φυλακη

kai sunestēsen o archidesmōtēs tō iōsēph autous kai parestē autois ēsan de ēmeras en tē phulakē

* * * * *

5 And they dreamed a dream both of them, each man his dream, in one night, each man according to the interpretation of his dream, the butler and the baker of the king of Egypt, who were bound in the prison.

5

ויחלמו חלום שניהם איש חלמו בלילה אחד איש כפתרון חלמו המשקה והאפה אשר למלך מצרים אשר אסורים בבית הסהר:

vai·ya·chal·mu cha·lo·vm she·nei·hem ish cha·lo·mov be·lay·lah e·chad ish ke·fit·ro·vn cha·lo·mov ham·mash·keh ve·ha·'o·feh a·sher le·me·lech mitz·ra·yim a·sher a·su·rim be·veit has·so·har.

5

וַיַּחֲלֹמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חָלְמוּ בַּלַּיְלָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמְּשַׁקֶּה וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבַיִת הַסְּהָר:

wayyaḥalmû ḥālôm šənêhem ʾiš ḥālômô bəlaylāh ʿeḥād ʾiš kəpīṭrôn ḥālômô hammašqeḥ wəhāʿōpeḥ ʾāšer ləmélek mišrāyim ʾāšer ʾāsûrîm bəbêt hassôhar

5

και ειδον αμφοτεροι ενυπνιον εκατερος ενυπνιον εν μια νυκτι ορασις του ενυπνιου αυτου ο αρχιοινοχοος και ο αρχισιτοποιος οι ησαν τω βασιλει αιγυπτου οι οντες εν τω δεσμωντηριω

kai eidon amphoteroi enupnion ekateros enupnion en mia nukti orasis tou enupniou autou o archioinochoos kai o archisitopoios oi ēsan tō basilei aiguptou oi ontes en tō desmōtēriō

* * * * *

6 And Joseph came in unto them in the morning, and saw them, and, behold, they were sad.

6

ויבא אליהם יוסף בבקר וירא אתם והנם זעפים:

vai·ya·vo a·lei·hem yo·v·sef bab·bo·ker vai·yar· o·tam ve·hin·nam zo·'a·fim.

6

וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיֵּרָא אֹתָם וְהֵנָּם זַעֲפִים:

wayyābō³ ʿalêhem yôsēp babbôqer wayyār³ ʿōtām wəhinnām zōʿăpîm

6

εισηλθεν δε προς αυτους ιωσηφ το πρωι και ειδεν αυτους και ησαν τεταραγμενοι

eisēlthen de pros autous iōsēph to prōi kai eiden autous kai ēsan tetaragmenoi

* * * * *

7 And he asked Pharaoh's officers that were with him in the ward of his master's house, saying: 'Wherefore look ye so sad to-day?'

7

וישאל את-סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום:

vai-yish·'al et-se·ri·sei far·'oh a·sher it·tov ve·mish·mar beit a·do·nav le·mor mad·du·a' pe·nei·chem ra·'im hai·yo·vm.

7

וַיִּשְׂאֵל אֶת־סְרִיסֵי פְרַעְהָ אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּמִּשְׁמָר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם:

wayyisʿal ʿet-sərisê pār^h ʾăšer ʾittô ḥəmišmar bêṯ ʿădōnāyw lē³mōr maddû^{ac} pənêkem rāʿîm hayyôm

7

και ηρωτα τους ευνουχους φαραω οι ησαν μετ' αυτου εν τη φυλακη παρα τω κυριω αυτου λεγων τι οτι τα προσωπα υμων σκυθρωπα σημερον

kai ērōta tous eunouchous pharaō oi ēsan met' autou en tē phulakē para tō kuriō autou legōn ti oti ta prosōpa umōn skuthrōpa sēmeron

* * * * *

8 And they said unto him: 'We have dreamed a dream, and there is none that can interpret it.' And Joseph said unto them: 'Do not interpretations belong to God? tell it me, I pray you.'

8

ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר אלהם יוסף הלוא לאלהים פתרנים ספרו-נא לי:

vai·yo·me·ru e·lav cha·lo·vm cha·lam·nu u·fo·ter ein o·tov vai·yo·mer a·le·hem yo·v·sef ha·lo·v le·lo·him
pit·ro·nim sap·pe·ru·na li.

8

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חֲלַמְנוּ וּפְתָר אֵין אֵתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לְאֱלֹהִים פְּתַרְנִים סִפְרוּנָא לִי:

wayyō³mārū ³ēlāyw ḥālōm ḥālāmnū ûpōtēr ³ēn ³ōtō wayyō³mer ³ālēhem yōsēp ḥālō³ lē³lōhīm piṭrōnīm sappērû-nā³ lî

8

οι δε ειπαν αυτω ενυπνιον ειδομεν και ο συγκρινων ουκ εστιν αυτο ειπεν δε αυτοις ιωσηφ ουχι δια του θεου η
διασαφησις αυτων εστιν διηγησασθε ουν μοι

oi de eipan autō enupnion eidomen kai o sugkrinōn ouk estin auto eipen de autois iōsēph ouchi dia tou theou ē
diasaphēsis autōn estin diēgēsasthe oun moi

* * * * *

9 And the chief butler told his dream to Joseph, and said to him: 'In my dream, behold, a vine was before me;

9

וַיְסַפֵּר שָׂר־הַמְשָׁקִים אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בְּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה־גֶפֶן לְפָנַי:

vay·sap·per sar·ham·mash·kim et·cha·lo·mov le·yo·v·sef vai·yo·mer lov ba·cha·lo·v·mi ve·hin·neh·ge·fen
le·fa·nai.

9

וַיְסַפֵּר שָׂר־הַמְשָׁקִים אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בְּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה־גֶפֶן לְפָנַי:

wayəsappēr šar·hammašqîm ³et·ḥālōmō ləyōsēp wayyō³mer lô baḥālōmî wəhinne^h-gēpen ləpānāy

9

και διηγησατο ο αρχιοινοχοος το ενυπνιον αυτου τω ιωσηφ και ειπεν εν τω υπνω μου ην αμπελος εναντιον μου

kai diēgēsato o archioinochoos to enupnion autou tō iōsēph kai eipen en tō upnō mou ēn ampelos enantion mou

* * * * *

10 and in the vine were three branches; and as it was budding, its blossoms shot forth, and the clusters thereof brought forth ripe grapes,

10

וּבְגֶפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם וְהִיא כִּפְרַחַת עֹלְתָה נֹצֵה הַבְּשִׁילוֹ אֲשַׁכְּלֵתִיהָ עֲנָבִים:

u·vag·ge·fen she·lo·shah sa·ri·gim ve·hi che·fo·ra·chat a·le·tah ni·tzah hiv·shi·lu ash·ke·lo·tei·ha a·na·vim.

10

וּבְגִפְּן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִים וְהִיא כְּפֶרֶחַת עֲלֵתָהּ נֹצֵה הַבְּשִׁילוֹ אֲשֶׁכְּלֵתֶיהָ עֲנָבִים:

ûbaggépen šəlōšā^h šārīgīm wəhî^ʔ kəpōrāḥaṭ ʿāltā^h niššāh hibšîlû ʔaškəlōte^ʿhā ʿānābīm

10

εν δε τη αμπελω τρεις πυθμενες και αυτη θαλλουσα ανενηνοχουια βλαστους πεπειροι οι βοτρυες σταφυλης

en de tē ampelō treis puthmenes kai autē thangousa anenēnochia blastous pepeiroi oi botruēs staphulēs

* * * * *

11 and Pharaoh's cup was in my hand; and I took the grapes, and pressed them into Pharaoh's cup, and I gave the cup into Pharaoh's hand.'

11

וְכֹס פֶּרֶעָה בְּיַדִּי וְאֶקַּח אֶת־הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אֹתָם אֶל־כּוֹס פֶּרֶעָה וְאֶתֶּן אֶת־הַכּוֹס עַל־כַּף פֶּרֶעָה:

ve·cho·vs par·'oh be·ya·di va·'ek·kach et·ha·'a·na·vim va·'es·chat o·tam el·ko·vs par·'oh va·'et·ten et·hak·ko·vs al·kaf par·'oh.

11

וְכֹס פֶּרֶעָה בְּיַדִּי וְאֶקַּח אֶת־הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אֹתָם אֶל־כּוֹס פֶּרֶעָה וְאֶתֶּן אֶת־הַכּוֹס עַל־כַּף פֶּרֶעָה:

wəḵōs par^ʿō^h bəyādī wāʿeqqah ʿet·hā^ʿānābīm wāʿešḥaṭ ʔōṭām ʿel·kōs par^ʿō^h wāʿettēn ʿet·hakkōs ʿal·kaḥ par^ʿō^h

11

και το ποτηριον φαραω εν τη χειρι μου και ελαβον την σταφυλην και εξεθλιψα αυτην εις το ποτηριον και εδωκα το ποτηριον εις τας χειρας φαραω

kai to potērion pharaō en tē cheiri mou kai elabon tēn staphulēn kai eḗethlipsa autēn eis to potērion kai edōka to potērion eis tas cheiras pharaō

* * * * *

12 And Joseph said unto him: 'This is the interpretation of it: the three branches are three days;

12

וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרוֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִיגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם:

vai·yo·mer lov yo·v·sef zeh pit·ro·nov she·lo·shet has·sa·ri·gim she·lo·shet ya·mim hem.

12

וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרוֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִיגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם:

wayyō^ʿmer lô yōsēḥ ze^h pitrōnō šəlōšet haššārīgīm šəlōšet yāmim hēm

12

και ειπεν αυτω ιωσηφ τουτο η συγκρισις αυτου οι τρεις πυθμενες τρεις ημεραι εισιν

kai eipen autō iōsēph touto ē sugkrisis autou oi treis puthmenes treis ēmerai eisin

* * * * *

13 within yet three days shall Pharaoh lift up thy head, and restore thee unto thine office; and thou shalt give Pharaoh's cup into his hand, after the former manner when thou wast his butler.

13

בעוד שלשת ימים ישא פרעה את־ראשך והשיבך על־כנך ונתת כוס־פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו:

be·'o·vd she·lo·shet ya·mim yis·sa far·'oh et·ro·she·cha va·ha·shi·ve·cha al·kan·ne·cha ve·na·tat·ta cho·vs·par·'oh be·ya·dov kam·mish·pat ha·ri·sho·vn a·sher ha·yi·ta mash·ke·hu.

13

בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשׁוֹ וְהָשִׁיבְךָ עַל־כַּנְךָ וְנָתַתְּ כּוֹס־פַּרְעֹה בְיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מְשַׁקְּהוּ:

bə'ōd šəlōšet yāmim yiśśā' par'ōh et·rō'sekā wahāšibkā 'al·kannēkā wənāṭattā kōs·par'ōh bəyādō kammišpāt hāri'sōn 'āšer hāyītā mašqēhū

13

ετι τρεις ημεραι και μνησθησεται φαραω της αρχης σου και αποκαταστησει σε επι την αρχαιονοχοιαν σου και δωσεις το ποτηριον φαραω εις την χειρα αυτου κατα την αρχην σου την προτεραν ως ησθα οינוχοων

eti treis ēmerai kai mnēsthēsetai pharaō tēs archēs sou kai apokatastēsei se epī tēn archioinochoian sou kai dōseis to potērion pharaō eis tēn cheira autou kata tēn archēn sou tēn proteran ōs ēstha oinochoōn

* * * * *

14 But have me in thy remembrance when it shall be well with thee, and show kindness, I pray thee, unto me, and make mention of me unto Pharaoh, and bring me out of this house.

14

כי אם־זכרתני אתך כאשר ייטב לך ועשית־נא עמדי חסד והזכרתני אל־פרעה והוצאתני מן־הבית הזה:

ki im·ze·char·ta·ni it·te·cha ka·'a·sher yi·tav lach ve·'a·si·ta·na im·ma·di cha·sed ve·hiz·kar·ta·ni el·par·'oh ve·ho·v·tze·ta·ni min·hab·ba·yit haz·zeh.

14

כִּי אִם־זִכַּרְתָּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטֵב לְךָ וְעָשִׂיתָ־נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְהִזְכַּרְתָּנִי אֶל־פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתָנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה:

kî ʿim-zəkartānî ʿittəkā kaʿāšer yītab lāk wəʿāsītā-nnāʿ ʿimmādī ḥāsed wəhizkartānî ʿel-parʿōh wəhōšēʿtānî min-habbāyit hazze^h

14

αλλα μνησθητι μου δια σεαυτου οταν ευ σοι γενηται και ποιησεις εν εμοι ελεος και μνησθηση περι εμου φαραω και εξαξεις με εκ του οχυρωματος τουτου

anga mnēsthēti mou dia seautou otan eu soi genētai kai poiēseis en emoi eleos kai mnēsthēsē peri emou pharaō kai eḡaxeis me ek tou ochurōmatos toutou

* * * * *

15 For indeed I was stolen away out of the land of the Hebrews; and here also have I done nothing that they should put me into the dungeon.'

15

כִּי־גָנַב גַּנְבֹתִי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם־פָּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַבּוֹר:

ki-gun·nov gun·nav·ti me·'e·retz ha·'iv·rim ve·gam·poh lo·a·si·ti me·'u·mah ki·sa·mu o·ti bab·bo·vr.

15

כִּי־גָנַב גַּנְבֹתִי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם־פָּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַבּוֹר:

kî-gunnōb gunnābtî mēʿereṣ hāʿibrīm wəgam·pōh lōʿ-ʿāsītî məʿūmā^h kî-sāmū ʿōtî babbōr

15

οτι κλοπη εκλαπην εκ γης εβραιων και ωδε ουκ εποιησα ουδεν αλλ' ενεβαλον με εις τον λακκον τουτου

oti klopē eklapēn ek gēs ebraiōn kai ōde ouk epoiēsa ouden ang' enebalon me eis ton lakkon touton

* * * * *

16 When the chief baker saw that the interpretation was good, he said unto Joseph: 'I also saw in my dream, and, behold, three baskets of white bread were on my head;

16

וַיֵּרָא שְׂרֵה־אֲפִים כִּי טוֹב פֶּתַר וַיֹּאמֶר אֶל־יֹסֵף אֶף־אֲנִי בַחֲלוּמֵי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סִלֵּי חֲרִי עַל־רֹאשִׁי:

vai·yar· sar·ha·'o·fim ki to·vv pa·tar vai·yo·mer el·yo·v·sef af·a·ni ba·cha·lo·v·mi ve·hin·neh she·lo·shah sal·lei cho·ri al·ro·shi.

16

וַיֵּרָא שְׂרֵה־אֲפִים כִּי טוֹב פֶּתַר וַיֹּאמֶר אֶל־יֹסֵף אֶף־אֲנִי בַחֲלוּמֵי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סִלֵּי חֲרִי עַל־רֹאשִׁי:

wayyār ʿ sar·hāʿōpīm kî tōb pātār wayyōʿmer ʿel·yōsēp ʿāp·ʿānî baḥālômî wəhinne^h šəlōšā^h sallê ḥōrî ʿal·rōʿšî

16

και ειδεν ο αρχισιτοποιος οτι ορθως συνεκρινεν και ειπεν τω ιωσηφ καγω ειδον ενυπνιον και ωμην τρια κανα χονδριτων αιρειν επι της κεφαλης μου

kai eiden o archisitopoulos oti orthōs sunekrinen kai eipen tō iōsēph kagō eidon enupnion kai ōmēn tria kana chondritōn airein epi tēs kephalēs mou

* * * * *

17 and in the uppermost basket there was of all manner of baked food for Pharaoh; and the birds did eat them out of the basket upon my head.'

17

ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אפה והעוף אכל אתם מן־הסל מעל ראשי:

u·vas·sal ha·'el·yo·vn mik·kol ma·'a·chal par·'oh ma·'a·seh o·feh ve·ha·'o·vf o·chel o·tam min·has·sal me·'al ro·shi.

17

וּבַסַּל הָעֲלִיּוֹן מִכֹּל מֵאָכָל פְּרֹעָה מַעֲשֵׂה אִפֵּה וְהָעוֹף אָכַל אֹתָם מִן־הַסֵּל מֵעַל רֹאשִׁי:

ûbassal hāʿelyôn mikkōl maʿākāl parʿōh maʿāšēh ʿōpēh wəhāʿōp ʿōkēl ʿōtām min-hassal mēʿal rōʿšî

17

εν δε τω κανω τω επανω απο παντων των γενων ων ο βασιλευς φαραω εσθιει εργον σιτοποιου και τα πετεινα του ουρανου κατησθιεν αυτα απο του κανου του επανω της κεφαλης μου

en de tō kanō tō epanō apo pantōn tōn genōn ōn o basileus pharaō esthieie ergon sitopoiou kai ta peteina tou ouranou katēsthien auta apo tou kanou tou epanō tēs kephalēs mou

* * * * *

18 And Joseph answered and said: 'This is the interpretation thereof: the three baskets are three days;

18

ויען יוסף ויאמר זה פתרנו שלשת הסלים שלשת ימים הם:

vai·ya·'an yo·v·sef vai·yo·mer zeh pit·ro·nov she·lo·shet has·sal·lim she·lo·shet ya·mim hem.

18

וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרוֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסִּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם:

wayyāʿan yōsēp wayyōʿmer zeh pitrōnō šəlōšet hassallīm šəlōšet yāmîm hēm

18

αποκριθεις δε ιωσηφ ειπεν αυτω αυτη η συγκρισις αυτου τα τρια κανα τρεις ημεραι εισιν

apokritheis de iōsēph eipen autō autē ē sugkrisis autou ta tria kana treis ēmerai eisin

* * * * *

19 within yet three days shall Pharaoh lift up thy head from off thee, and shall hang thee on a tree; and the birds shall eat thy flesh from off thee.'

19

בעוד שלשת ימים ישא פרעה את־ראשך מעליך ותלה אותך על־עץ ואכל העוף את־בשרך מעליך:

be·'o·vd she·lo·shet ya·mim yis·sa far·'oh et·ro·she·cha me·'a·lei·cha ve·ta·lah o·vt·cha al·etz ve·'a·chal
ha·'o·vf et·be·sa·re·cha me·'a·lei·cha.

19

בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פְרֹעֶה אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעֲלֶיךָ וְתִלֶּה אוֹתְךָ עַל־עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרְךָ מֵעֲלֶיךָ:

bə'ôḏ šəlōšet yāmîm yiśśā' par'ôh et-rô'səkā mē'ālē'kā wətalāh 'ôtkā 'al-'ēs wə'ākāl hā'ôp et-bəsār'kā mē'ālē'kā

19

ετι τριων ημερων αφελει φαραω την κεφαλην σου απο σου και κρεμασει σε επι ξυλου και φαγεται τα ορνεα του ουρανου τας σαρκας σου απο σου

eti triōn ēmerōn aphelei pharaō tēn kephalēn sou apo sou kai kremasei se epi ξυλου kai phagetai ta ornea tou ouranou tas sarkas sou apo sou

* * * * *

20 And it came to pass the third day, which was Pharaoh's birthday, that he made a feast unto all his servants; and he lifted up the head of the chief butler and the head of the chief baker among his servants.

20

ויהי ביום השלישי יום* הולדת את־פרעה ויעש משתה לכל־עבדיו וישא את־ראש שר המשקים ואת־ראש שר האפים בתוך עבדיו:

vay·hi bai·yo·vm ha·she·li·shi yo·vm* hul·le·det et·par·'oh vai·ya·'as mish·teh le·chol·a·va·dav vai·yis·sa et·rosh sar ham·mash·kim ve·'et·rosh sar ha·'o·fim be·to·vch a·va·dav.

20

וַיְהִי | בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלְּדוֹת אֶת־פְּרֹעֶה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת־רֹאשׁ | שֵׁר הַמְּשָׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שֵׁר הָאֲפִים בְּתוֹךְ עֲבָדָיו:

wayəhî bayyôm haššəlīšî yôm hullédeṭ et-par'ôh wayyá'as mište^h laḵkol-'ābādāyw wayyiśśā' et-rô's śar hammašqîm wə'et-rô's śar hā'ôpîm bəṭôk 'ābādāyw

20

εγενετο δε εν τη ημερα τη τριτη ημερα γενεσεως ην φαραω και εποιηι ποτον πασι τοις παισιν αυτου και εμνησθη της αρχης του αρχιοινοχοου και της αρχης του αρχισιτοποιου εν μεσω των παιδων αυτου

egeneto de en tē ēmera tē tritē ēmera geneseōs ēn pharaō kai epoiei poton pasi tois paisin autou kai emnēsthē tēs archēs tou archioinochoou kai tēs archēs tou archisitopoioi en mesō tōn paidōn autou

* * * * *

21 And he restored the chief butler back unto his butlership; and he gave the cup into Pharaoh's hand.

21

וישב את־שר המשקים על־משקהו ויתן הכוס על־כף פרעה:

vai·ya·shev et-sar ham·mash·kim al-mash·ke·hu vai·yit·ten hak·ko·vs al-kaf par·'oh.

21

וישב את־שר המשקים על־משקהו ויתן הכוס על־כף פרעה:

wayyāšeb ʿet-śar hammašqîm ʿal-mašqêhû wayyittēn hakkôs ʿal-kaf parʿoh

21

και απεκατεστησεν τον αρχιοινοχοον επι την αρχην αυτου και εδωκεν το ποτηριον εις την χειρα φαραω

kai apekatestēsen ton archioinochoon epī tēn archēn autou kai edōken to potērion eis tēn cheira pharaō

* * * * *

22 But he hanged the chief baker, as Joseph had interpreted to them.

22

ואת שר האפים תלה כאשר פתר להם יוסף:

ve·'et sar ha·'o·fim ta·lah ka·'a·sher pa·tar la·hem yo·v·sef.

22

ואת שר האפים תלה כאשר פתר להם יוסף:

wəʿet śar hāʾōpîm tālah kaʾāšer pātar lāhem yōsēp

22

τον δε αρχισιτοποιον εκρεμασεν καθα συνεκρινεν αυτοις ιωσηφ

ton de archisitopoion ekremasen katha sunekrinen autois iōsēph

* * * * *

23 Yet did not the chief butler remember Joseph, but forgot him.

23

וּלְאֶזְכָּר שָׂרְהַמְשָׁקִים אֶת־יֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ׃ ה

ve·lo·za·char sar·ham·mash·kim et·yo·v·sef vai·yish·ka·che·hu. f

23

וּלְאֶזְכָּר שָׂרְהַמְשָׁקִים אֶת־יֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ׃ פ

wəlō^ʔ-zākār śar·hammašqîm ʔet·yôsēp wayyiškāḥēhû p

23

οὐκ ἐμνησθη δε ο αρχιοινοχοος του ιωσηφ αλλα επελαθετο αυτου

ouk emnēsthē de o archioinochoos tou iōsēph anga epelatheto autou

* * * * *

GENESIS 41

1 And it came to pass at the end of two full years, that Pharaoh dreamed: and, behold, he stood by the river.

1

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וּפְרָעָה חָלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַיָּאֵר׃

vay·hi mik·ketz she·na·ta·yim ya·mim u·far·'oh cho·lem ve·hin·neh o·med al·hay·'or.

1

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וּפְרָעָה חָלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַיָּאֵר׃

wayəhî miqqēš šənāṭáyim yāmîm ûpar^ʕ hōlēm wəhinnē^h ʕōmēd ʕal·hayəʕōr

1

εγενετο δε μετα δυο ετη ημερων φαραω ειδεν ενυπνιον ωετο εσταναι επι του ποταμου

egeneto de meta duo etē ēmerōn pharaō eiden enupnion ōeto estanai epi tou potamou

* * * * *

2 And, behold, there came up out of the river seven kine, well-favoured and fat-fleshed; and they fed in the reed-grass.

2

וְהִנֵּה מִן־הַיָּאֵר עֹלֹת שִׁבְעַת פְּרוֹת יְפוֹת מְרֹאֵה וּבְרִיאַת בֶּשֶׂר וְתַרְעִינָה בְּאֲחוּ׃

ve·hin·neh min·hay·'or o·lot she·va pa·ro·vt ye·fo·vt mar·'eh u·ve·ri·'ot ba·sar vat·tir·'ei·nah ba·'a·chu.

2

וְהִנֵּה מִן־הַיָּאֵר עֹלֹת שִׁבְעַת פָּרוֹת יְפוֹת מְרֻאָה וּבְרִיאַת בֶּשֶׂר וְתַרְעִינָה בְּאַחֵיו׃

wəhinne^h min·hayə^ʿor ʿōlōt šēba^c pārōt yəpōt mar^ʿeh ūbərī^ʿōt bāsār wattir^ce^ʿnā^h bāʾāḥū

2

και ιδου ωσπερ εκ του ποταμου ανεβαινον επτα βοες καλαι τω ειδει και εκλεκται ταις σαρχιν και εβοσκοντο εν τω αχει

kai idou ōsper ek tou potamou anebainon epta boes kalai tō eidei kai eklektai tais sarçin kai eboskonto en tō achei

* * * * *

3 And, behold, seven other kine came up after them out of the river, ill favoured and lean-fleshed; and stood by the other kine upon the brink of the river.

3

וְהִנֵּה שִׁבְעַת פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיָּאֵר רְעוֹת מְרֻאָה וּדְקוֹת בֶּשֶׂר וְתַעֲמֻדְנָה אֶצֶל הַפְּרוֹת עַל־שִׁפְתַּת הַיָּאֵר׃

ve·hin·neh she·va pa·ro·vt a·che·ro·vt o·lo·vt a·cha·rei·hen min·hay·'or ra·'o·vt mar·'eh ve·dak·ko·vt ba·sar vat·ta·'a·mo·de·nah e·tzel hap·pa·ro·vt al·se·fat hay·'or.

3

וְהִנֵּה שִׁבְעַת פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיָּאֵר רְעוֹת מְרֻאָה וּדְקוֹת בֶּשֶׂר וְתַעֲמֻדְנָה אֶצֶל הַפְּרוֹת עַל־שִׁפְתַּת הַיָּאֵר׃

wəhinne^h šēba^c pārōt ʾāḥērōt ʿōlōt ʾaḥrêhen min·hayə^ʿor rā^ʿōt mar^ʿeh wədaqqōt bāsār watta^cāmōdnā^h ʿēšel happārōt ʿal·šōpāt hayə^ʿor

3

αλλαι δε επτα βοες ανεβαινον μετα ταυτας εκ του ποταμου αισχραι τω ειδει και λεπται ταις σαρχιν και ενεμοντο παρα τας βοας παρα το χειλος του ποταμου

angai de epta boes anebainon meta tautas ek tou potamou aischrai tō eidei kai leptai tais sarçin kai enemonto para tas boas para to cheilos tou potamou

* * * * *

4 And the ill-favoured and lean-fleshed kine did eat up the seven well-favoured and fat kine. So Pharaoh awoke.

4

ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקת הבשר את שבע הפרות יפת המראה והבריאת וייקץ פרעה:

vat-to-chal-nah hap-pa-ro-vt ra-'o-vt ham-mar-'eh ve-dak-kot hab-ba-sar et she-va hap-pa-ro-vt ye-fot
ham-mar-'eh ve-hab-be-ri-'ot vai-yi-katz par-'oh.

4

ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקת הבשר את שבע הפרות יפת המראה והבריאת וייקץ
פרעה:

wattō^hkálnā^h happārōt rā^ot hammar^e^h wədaqqōt habbāsār ^ʿēt šéba^ʿ happārōt yəpōt hammar^e^h wəhabbərī^ʿōt
wayyīqas par^o^h

4

και κατεφαγον αι επτα βοες αι αισχραι και λεπται ταις σαρχιν τας επτα βοας τας καλας τω ειδει και τας
εκλεκτας ηγερθη δε φαραω

kai katephagon ai epta boes ai aischrai kai leptai tais sarçin tas epta boas tas kalas tō eidei kai tas eklektas
ēgerthē de pharaō

* * * * *

5 And he slept and dreamed a second time: and, behold, seven ears of corn came up upon one stalk, rank and good.

5

ויישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד בריאות וטבות:

vai-yi-shan vai-ya-cha-lom she-nit ve-hin-neh she-va shib-bo-lim o-lo-vt be-ka-neh e-chad be-ri-'o-vt
ve-to-vo-vt.

5

ויישן ויחלם שנית והנה | שבע שבלים עלות בקנה אחד בריאות וטבות:

wayyīšān wayyahālōm šēnīt wəhinnē^h šéba^ʿ šibbōlim ^ʿōlōt bəqāne^h ^ʿeḥād bərī^ʿōt wəṭōbōt

5

και ενυπνιασθη το δευτερον και ιδου επτα σταχυες ανεβαινον εν πυθμενι ενι εκλεκτοι και καλοι

kai enupniasthē to deuteron kai idou epta stachues anebainon en puthmeni eni eklektoi kai kaloi

* * * * *

6 And, behold, seven ears, thin and blasted with the east wind, sprung up after them.

6

והנה שבע שבלים דקות ושדופת קדים צמחות אחריהן:

ve·hin·neh she·va shib·bo·lim dak·ko·vt u·she·du·fot ka·dim tzo·me·cho·vt a·cha·rei·hen.

6

וְהִנֵּה שִׁבְעַ שְׁבָלִים דְּקוֹת וְשְׂדוּפֹת קִדִּים צְמָחוֹת אַחֲרֵיהֶן:

wəhinne^h šéba^c šibbōlîm daqqôṭ ūšəḏûpōṭ qāḏîm šômḥôṭ ʔahârêhen

6

ἄλλοι δε επτα σταχυες λεπτοι και ανεμοφθοροι ανεφουοντο μετ' αυτους

angoi de epta stachues leptoï kai anemophthoroi anephuonto met' autous

* * * * *

7 And the thin ears swallowed up the seven rank and full ears. And Pharaoh awoke, and, behold, it was a dream.

7

וְתַבְלַעְנָה הַשְּׁבָלִים הַדְּקוֹת אֶת שִׁבְעַ הַשְּׁבָלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּקְץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם:

vat·tiv·la'·nah ha·shib·bo·lim had·dak·ko·vt et she·va ha·shib·bo·lim hab·be·ri·'o·vt ve·ham·me·le·'o·vt
vai·yi·katz par·'oh ve·hin·neh cha·lo·vm.

7

וְתַבְלַעְנָה הַשְּׁבָלִים הַדְּקוֹת אֶת שִׁבְעַ הַשְּׁבָלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּקְץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם:

wattibla^cnā^h haššibbōlîm haddaqqôṭ ʔēṭ šéba^c haššibbōlîm habbəri^ʔôṭ wəhammālē^ʔôṭ wayyîqaš par^cō^h wəhinne^h ḥālôm

7

και κατεπιον οι επτα σταχυες οι λεπτοι και ανεμοφθοροι τους επτα σταχυας τους εκλεκτους και τους πληρεις
ηγερθη δε φαραω και ην ενυπνιον

kai katepion oi epta stachues oi leptoï kai anemophthoroi tous epta stachuas tous eklektous kai tous plēreis
ēgerthē de pharaō kai ēn enupnion

* * * * *

8 And it came to pass in the morning that his spirit was troubled; and he sent and called for all the magicians of Egypt, and all the wise men thereof; and Pharaoh told them his dream; but there was none that could interpret them unto Pharaoh.

8

וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפְעַם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־חַכְמֵיָהּ וַיִּסְפֹּר פַּרְעֹה לָהֶם
אֶת־חֲלֹמוֹ וְאִין־פֹּתֵר אוֹתָם לַפַּרְעֹה:

vay·hi vab·bo·ker vat·tip·pa·'em ru·chov vai·yish·lach vai·yik·ra et·kol·char·tum·mei mitz·ra·yim ve·'et·kol·
cha·cha·mei·ha vay·sap·per par·'oh la·hem et·cha·lo·mov ve·'ein·po·v·ter o·v·tam le·far·'oh.

8

וַיְהִי בַבֶּקֶר וַתִּפְּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־חַכְמֵיהָ וַיְסַפֵּר לְפָרְעֹה לְהֵם
אֶת־חֲלֹמוֹ וְאֵין־פֹּתֵר אוֹתָם לְפָרְעֹה:

wayəhî babbōqer wattippā^cem rūḥô wayyišlah wayyiqrā^ʔ ʔet·kol·ḥarṭummê mišrayim wəʔet·kol·ḥākāmē^ʔhā
wayəsappēr par^{cō}h lāhem ʔet·ḥālōmô wəʔên·pôtēr ʔôṭām ləpar^{cō}h

8

εγενετο δε πρωι και εταραχθη η ψυχη αυτου και αποστειλας εκαλεσεν παντας τους εξηγητας αιγυπτου και
παντας τους σοφους αυτης και διηγησατο αυτοις φαραω το ενυπνιον και ουκ ην ο απαγγελων αυτο τω φαραω

egeneto de prōi kai etarachthē ē psuchē autou kai aposteilas ekalesen pantas tous eḗgēgētas aiguptou kai pantas
tous sophous autēs kai diēgēsato autois pharaō to enupnion kai ouk ēn o apaggengōn auto tō pharaō

* * * * *

9 Then spoke the chief butler unto Pharaoh, saying: 'I make mention of my faults this day:

9

וַיְדַבֵּר שָׂר הַמִּשְׁקִים אֶת־פְּרַעֲה לֵאמֹר אֶת־חַטָּאִי אֲנִי מְזָכִיר הַיּוֹם:

vay·dab·ber sar ham·mash·kim et·par·'oh le·mor et·cha·ta·'ai a·ni maz·kir hai·yo·vm.

9

וַיְדַבֵּר שָׂר הַמִּשְׁקִים אֶת־פְּרַעֲה לֵאמֹר אֶת־חַטָּאִי אֲנִי מְזָכִיר הַיּוֹם:

wayəḏabbēr śar hammašqîm ʔet·par^{cō}h le^ʔmōr ʔet·ḥāṭā^ʔay ʔānî mazkîr hayyôm

9

και ελαλησεν ο αρχιοινοχοος προς φαραω λεγων την αμαρτιαν μου αναμνησκω σημερον

kai elalēsen o archioinochoos pros pharaō legōn tēn amartian mou anamimnēskō sēmeron

* * * * *

10 Pharaoh was wroth with his servants, and put me in the ward of the house of the captain of the guard, me and the chief baker.

10

פְּרַעֲה קִצַּף עַל־עַבְדָּיו וַיִּתֵּן אֶתִּי בְּמִשְׁמַר בֵּית שָׂר הַטַּבָּחִים אֶתִּי וְאֶת שָׂר הָאֲפִים:

par·'oh ka·tzaf al·a·va·dav vai·yit·ten o·ti be·mish·mar beit sar hat·tab·ba·chim o·ti ve·'et sar ha·'o·fim.

10

פְּרָעָה קָצַף עַל־עַבְדָּיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר בַּיִת שֶׁר הַטַּבָּחִים אֹתִי וְאֵת שֶׁר הָאֲפִים:

par^{cō}h qāṣaṣp ^cal-^cābādāyw wayyittēn ʔōtī bəmišmar bêt śar haṭṭabbāhîm ʔōtī wəʔēt śar hāʔōpîm

10

φαραω ωργισθη τοις παισιν αυτου και εθετο ημας εν φυλακη εν τω οικω του αρχιμαγειρου εμε τε και τον αρχισιτοποιον

pharaō ōrgisthē tois paisin autou kai etheto ēmas en phulakē en tō oikō tou archimageirou eme te kai ton archisitopoion

* * * * *

11 And we dreamed a dream in one night, I and he; we dreamed each man according to the interpretation of his dream.

11

ונחלמה חלום בלילה אחד אני והוא איש כפתרון חלמו חלמנו:

van·na·chal·mah cha·lo·vm be·lay·lah e·chad a·ni va·hu ish ke·fit·ro·vn cha·lo·mov cha·la·me·nu.

11

וַנְּחַלְמָה חֲלוֹם בַּלַּיְלָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ חֲלַמְנוּ:

wannaḥalmā^h ḥālôm bəlaylā^h ʔeḥād ʔānî wāhû ʔiś kəpīṭrôn ḥālômô ḥālāmnû

11

και ειδομεν ενυπνιον εν νυκτι μια εγω τε και αυτος εκαστος κατα το αυτου ενυπνιον ειδομεν

kai eidomen enupnion en nukti mia egō te kai autos ekastos kata to autou enupnion eidomen

* * * * *

12 And there was with us there a young man, a Hebrew, servant to the captain of the guard; and we told him, and he interpreted to us our dreams; to each man according to his dream he did interpret.

12

ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר־לו ויפתר־לנו את־חלמתינו איש כחלמו פתר:

ve·sham it·ta·nu na·'ar iv·ri e·ved le·sar hat·tab·ba·chim van·ne·sap·per·lov vai·yif·tar·la·nu et·cha·lo·mo·tei·nu ish ka·cha·lo·mov pa·tar.

12

וְשֵׁם אֶתְנוּ נֶעַר עִבְרִי עֶבֶד לְשֶׁר הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּפְתֶּר־לָנוּ אֶת־חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כְּחֲלֹמוֹ פָּתַר:

wəšām ʔittānū náʿar ʿibrī ʿēbed ləsar haṭṭabbāhîm wannósapper-lô wayyiṗtor-lānū ʔet-ḥālōmōtēnū ʔiš kaḥālōmô pāṭār

12

ην δε εκει μεθ' ημων νεανισκος παις εβραιος του αρχιμαγειρου και διηγησαμεθα αυτω και συνεκρινεν ημιν

ēn de ekei meth' ēmōn neaniskos pais ebraios tou archimageirou kai diēgēsametha autō kai sunekrinen ēmin

* * * * *

13 And it came to pass, as he interpreted to us, so it was: I was restored unto mine office, and he was hanged.'

13

ויהי כאשר פתר-לנו כן היה אתי השיב על-כני ואתו תלה:

vay·hi ka·'a·sher pa·tar·la·nu ken ha·yah o·ti he·shiv al·kan·ni ve·'o·tov ta·lah.

13

וְיִהְיֶה כַּאֲשֶׁר פָּתַרְלָנוּ כֵּן הָיָה אִתִּי הַשִּׁיב עַל־כְּנֵי וְאִתּוֹ תִּלְהָ:

wayəhî kaʔāšer pāṭar-lānū kēn hāyāḥ ʔōtî hēšîb ʿal·kannî wəʔōtô tīlāḥ

13

εγενηθη δε καθως συνεκρινεν ημιν ουτως και συνεβη εμε τε αποκατασταθηναι επι την αρχην μου εκεινον δε κρεμασθηναι

egenēthē de kathōs sunekrinen ēmin outōs kai sunebē eme te apokatastathēnai epī tēn archēn mou ekeinon de kremasthēnai

* * * * *

14 Then Pharaoh sent and called Joseph, and they brought him hastily out of the dungeon. And he shaved himself, and changed his raiment, and came in unto Pharaoh.

14

וישלח פרעה ויקרא את־יוסף ויריצהו מן־הבור ויגלה ויחלף שמלתיו ויבא אל־פרעה:

vai·yish·lach par·'oh vai·yik·ra et·yo·v·sef vay·ri·tzu·hu min·hab·bo·vr vay·gal·lach vay·chal·lef sim·lo·tav vai·ya·vo el·par·'oh.

14

וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף וַיְרִיצֵהוּ מִן־הַבּוֹר וַיַּגְלֵהוּ וַיַּחְלֶף שְׂמֹלֹתָיו וַיָּבֵא אֶל־פַּרְעֹה:

wayyišlah parʿōḥ wayyiqraʔ ʔet·yôšēp wayərîšūhū min·habbôr wayəgallah wayəhallēp śimlōṭāyw wayyābōʔ ʔel·parʿōḥ

14

αποστειλας δε φαραω εκαλεσεν τον ιωσηφ και εξηγαγον αυτον εκ του οχυρωματος και εξυρησαν αυτον και ηλλαξαν την στολην αυτου και ηλθεν προς φαραω

aposteilas de pharaō ekalesen ton iōsēph kai eẏēgagon auton ek tou ochurōmatos kai eẏurēsan auton kai ēngaẏan tēn stolēn autou kai ēlthen pros pharaō

* * * * *

15 And Pharaoh said unto Joseph: 'I have dreamed a dream, and there is none that can interpret it; and I have heard say of thee, that when thou hearest a dream thou canst interpret it.'

15

ויאמר פרעה אל־יוסף הלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע הלום לפתר אתו:

vai·yo·mer par·'oh el·yo·v·sef cha·lo·vm cha·lam·ti u·fo·ter ein o·tov va·'a·ni sha·ma'·ti a·lei·cha le·mor tish·ma cha·lo·vm lif·tor o·tov.

15

ויאמר פרעה אל־יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו:

wayyōmer par'oh el-yōsēph ḥālôm ḥālāmtî ûpōtēr 'ēn 'ōtō wa'ānî šāmáti 'āleýkā lē'mōr tišma ḥālôm liptōr 'ōtō

15

ειπεν δε φαραω τω ιωσηφ ενυπνιον εωρακα και ο συγκρινων ουκ εστιν αυτο εγω δε ακηκοα περι σου λεγοντων ακουσαντα σε ενυπνια συγκριναι αυτα

eipen de pharaō tō iōsēph enupnion eōraka kai o sugkrinōn ouk estin auto egō de akēkoa peri sou legontōn akousanta se enupnia sugkrinai auta

* * * * *

16 And Joseph answered Pharaoh, saying: 'It is not in me; God will give Pharaoh an answer of peace.'

16

ויען יוסף את־פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את־שלום פרעה:

vai·ya·'an yo·v·sef et·par·'oh le·mor bil·'a·dai e·lo·him ya·'a·neh et·she·lo·vm par·'oh

16

ויען יוסף את־פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את־שלום פרעה:

wayyáan yōsēph 'et·par'oh lē'mōr bil'ādāy 'ēlōhîm ya'āneh 'et·šəlôm par'oh

16

αποκριθεις δε ιωσηφ τω φαραω ειπεν ανευ του θεου ουκ αποκριθησεται το σωτηριον φαραω

apokritheis de iōsēph tō pharaō eipen aneu tou theou ouk apokrithēsetai to sōtērion pharaō

* * * * *

17 And Pharaoh spoke unto Joseph: 'In my dream, behold, I stood upon the brink of the river.

17

וידבר פרעה אל-יוסף בחלמי הנני עמד על-שפת היאר:

vay·dab·ber par·'oh el-yo·v·sef ba·cha·lo·mi hin·ni o·med al-se·fat hay·'or.

17

וידבר פרעה אל-יוסף בחלמי הנני עמד על-שפת היאר:

wayəḏabbēr par^{ʿō}h ʿel-yōsēp baḥālōmî hinnî ʿōmēḏ ʿal-śəpāt hayəʾōr

17

ελαλησεν δε φαραω τω ιωσηφ λεγων εν τω υπνω μου ωμην εσταναι παρα το χειλος του ποταμου

elalēsen de pharaō tō iōsēph legōn en tō upnō mou ōmēn estanai para to cheilos tou potamou

* * * * *

18 And, behold, there came up out of the river seven kine, fat-fleshed and well-favoured; and they fed in the reed-grass.

18

והנה מן-היאר עלת שבע פרות בריאות בשר ויפת תאר ותרעינה באחו:

ve·hin·neh min-hay·'or o·lot she·va pa·ro·vt be·ri·'o·vt ba·sar vi·fot to·'ar vat·tir·'ei·nah ba·'a·chu.

18

והנה מן-היאר עלת שבע פרות בריאות בשר ויפת תאר ותרעינה באחו:

wəhinnē^h min-hayəʾōr ʿōlōt šəbaʿ pārōt bəriʾōt bāsār wīpōt tōʾar wattir^{ʿe}yānā^h bāʾāḥū

18

και ωσπερ εκ του ποταμου ανεβαινον επτα βοες καλαι τω ειδει και εκλεκται ταις σαρχιν και ενεμοντο εν τω αχει

kai ōsper ek tou potamou anebainon epta boes kalai tō eidei kai eklektai tais sarçin kai enemonto en tō achei

* * * * *

19 And, behold, seven other kine came up after them, poor and very ill-favoured and lean-fleshed, such as I never saw in all the land of Egypt for badness.

19

והנה שבע־פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר מאד ורקות בשר לא־ראיתי כהנה בכל־ארץ מצרים לרע:

ve·hin·neh she·va·pa·ro·vt a·che·ro·vt o·lo·vt a·cha·rei·hen dal·lo·vt ve·ra·'o·vt to·'ar me·'od ve·rak·ko·vt ba·sar lo·ra·'i·ti cha·hen·nah be·chol·e·retz mitz·ra·yim la·ro·a'.

19

והנה שבע־פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר מאד ורקות בשר לא־ראיתי כהנה בכל־ארץ מצרים לרע:

wəhinnē^h šeba^c-pārôt^t ʾāḥērôt^t ʿōlôt^t ʾaḥārēhen dallôt^t wəraʿōt^t tōʾar məʾōd wəraqqōt^t bāsār lō^ʾ-rāʾīti^t kāhēnnā^h bəkol-ʿereš mišrāyim lārō^{ac}

19

και ιδου επτα βοες ετεραι ανεβαινον οπισω αυτων εκ του ποταμου πονηραι και αισχραι τω ειδει και λεπται ταις σαρξιν οιας ουκ ειδον τοιαυτας εν ολη γη αιγυπτω αισχροτερας

kai idou epta boes eterai anebainon opisō autōn ek tou potamou ponērai kai aischrai tō eidei kai leptai tais sarḡin oias ouk eidon toiautas en olē gē aiguptō aischroteras

* * * * *

20 And the lean and ill-favoured kine did eat up the first seven fat kine.

20

ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריאת:

vat·to·chal·nah hap·pa·ro·vt ha·rak·ko·vt ve·ha·ra·'o·vt et she·va hap·pa·ro·vt ha·ri·sho·no·vt hab·be·ri·'ot.

20

ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריאת:

wattō^ʾkálnā^h happārôt^t hāraqqōt^t wəhārā^cōt^t ʿēt^t šeba^c happārôt^t hāri^ʾšōnôt^t habbəri^ʾōt^t

20

και κατεφαγον αι επτα βοες αι αισχραι και λεπται τας επτα βοας τας πρωτας τας καλας και εκλεκτας

kai katephagon ai epta boes ai aischrai kai leptai tas epta boas tas prōtas tas kalas kai eklektas

* * * * *

21 And when they had eaten them up, it could not be known that they had eaten them; but they were still ill-favoured as at the beginning. So I awoke.

21

ותבאנה אל־קרבנה ולא נודע כִּי־באו אל־קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ:

vat·ta·vo·nah el·kir·be·nah ve·lo no·v·da ki·va·'u el·kir·be·nah u·mar·'ei·hen ra ka·'a·sher bat·te·chil·lah
va·'i·katz.

21

וְתִבְּאֵנָה אֶל־קִרְבָּנָה וְלֹא נֹדַע כִּי־בָאוּ אֶל־קִרְבָּנָה וּמְרֵאֵיהֶן רָע כְּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וְאִיקָץ:

wattābō'nā^h 'el-qirbēnā^h wəlō' nōda' kî-bā'u 'el-qirbēnā^h ūmar'ēhen ra' ka'āšer battəhillā^h wā'iqāš

21

και εισηλθον εις τας κοιλιας αυτων και ου διαδηλοι εγενοντο οτι εισηλθον εις τας κοιλιας αυτων και αι οψεις αυτων
αυτων αισχραι καθα και την αρχην εξεγερθεις δε εκοιμηθην

kai eisēlthon eis tas koilias autōn kai ou diadēloi egenonto oti eisēlthon eis tas koilias autōn kai ai opseis autōn
aischrai katha kai tēn archēn ežegertheis de ekoimēthēn

* * * * *

22 And I saw in my dream, and, behold, seven ears came up upon one stalk, full and good.

22

וארא בחלמי והנה שבע שבלים עלת בקנה אחד מלאת וטבות:

va·'e·re ba·cha·lo·mi ve·hin·neh she·va shib·bo·lim o·lot be·ka·neh e·chad me·le·'ot ve·to·vo·vt.

22

וְאָרָא בַחֲלֹמִי וְהִנֵּה שֶׁבַע שְׁבִלִים עֹלֹת בְּקִנְיָה אֶחָד מְלֵאָת וְטָבוֹת:

wā'ere' baḥālōmî wəhinne^h šeba' šibbōlîm 'ōlōt beqāne^h 'eḥād mēlē'ōt wəṭōbōt

22

και ειδον παλιν εν τω υπνω μου και οσπερ επτα σταχυες ανεβαινον εν πυθμενι ενι πληρεις και καλοι

kai eidon palin en tō upnō mou kai ōsper epta stachues anebainon en puthmeni eni plēreis kai kaloi

* * * * *

23 And, behold, seven ears, withered, thin, and blasted with the east wind, sprung up after them.

23

והנה שבע שבלים צנמות דקות שדפות קדים צמחות אחריהם:

ve·hin·neh she·va shib·bo·lim tze·nu·mo·vt dak·ko·vt she·du·fo·vt ka·dim tzo·me·cho·vt a·cha·rei·hem.

23

וְהִנֵּה שִׁבְעַת שְׂבֻלִים צְנֻמֹּת דִּקְוֹת שְׂדֵפוֹת קְדִים צְמֻחֹת אַחֲרֵיהֶם:

wəhinne^h šéba^c šibbōlīm ṣənūmōt daqqōt šəḏūpōt qādīm ṣōmḥōt 'aḥārêhem

23

ἄλλοι δε ἑπτα σταχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμοφθοροὶ ἀνεφύοντο ἐχόμενοι αὐτῶν

angoi de epta stachues leptoi kai anemophthoroi anephuonto echomenoi autōn

* * * * *

24 And the thin ears swallowed up the seven good ears. And I told it unto the magicians; but there was none that could declare it to me.'

24

וּתְבַלְעֵן הַשְּׂבֻלִים הַדִּקְוֹת אֶת שִׁבְעַת הַשְּׂבֻלִים הַטְּבוֹת וְאָמַר אֶל־הַחֲרַטְמִים וְאִין מַגִּיד לִי:

vat·tiv·la'·na ha·shib·bo·lim had·dak·kot et she·va ha·shib·bo·lim hat·to·vo·vt va·'o·mar el·ha·char·tum·mim ve·'ein mag·gid li.

24

וּתְבַלְעֵן הַשְּׂבֻלִים הַדִּקְוֹת אֶת שִׁבְעַת הַשְּׂבֻלִים הַטְּבוֹת וְאָמַר אֶל־הַחֲרַטְמִים וְאִין מַגִּיד לִי:

wattiblá^cnā hāšibbōlīm haddaqqōt 'ēṭ šéba^c ḥāšibbōlīm haṭṭōbōt wā'ōmar 'el·ḥaḥarṭummīm wə'ēn maggîd lî

24

καὶ κατεπίον οἱ ἑπτα σταχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμοφθοροὶ τοὺς ἑπτα σταχυας τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς πληρεῖς εἶπα οὖν τοῖς ἐξηγηταῖς καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων μοι

kai katepion oi epta stachues oi leptoi kai anemophthoroi tous epta stachuas tous kalous kai tous plēreis eipa oun tois eḗgētais kai ouk ēn o apaggengōn moi

* * * * *

25 And Joseph said unto Pharaoh: 'The dream of Pharaoh is one; what God is about to do He hath declared unto Pharaoh.'

25

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֵלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֶת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הַגִּיד לְפַרְעֹה:

vai·yo·mer yo·v·sef el·par·'oh cha·lo·vm par·'oh e·chad hu et a·sher ha·'e·lo·him o·seh hig·gid le·far·'oh.

25

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֵלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֶת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הַגִּיד לְפַרְעֹה:

wayyō^cmer yôseḗp 'el·par^cō^h ḥālôm par^cō^h 'eḥād hū 'ēṭ 'āšer hā'ēlōhîm 'ôse^h higgîd leḗpar^cō^h

25

και ειπεν ιωσηφ τω φαραω το ενυπνιον φαραω εν εστιν οσα ο θεος ποιει εδειξεν τω φαραω

kai eipen iōsēph tō pharaō to enupnion pharaō en estin osa o theos poiei edeiξen tō pharaō

* * * * *

26 The seven good kine are seven years; and the seven good ears are seven years: the dream is one.

26

שבע פרת הטבת שבע שנים הנה ושבע השבלימ הטבת שבע שנים הנה חלום אחד הוא:

she·va pa·rot hat·to·vot she·va sha·nim hen·nah ve·she·va ha·shib·bo·lim hat·to·vot she·va sha·nim hen·nah
cha·lo·vm e·chad hu.

26

שֵׁבַע פָּרֹת הַטֹּבֹת שֵׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֵׁבַע הַשְּׁבִלִים הַטֹּבֹת שֵׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֵלֹם אֶחָד הוּא׃

šéba^c pārōt haṭṭōbōt šéba^c šānīm hēnnā^h wəšéba^c haššibbōlīm haṭṭōbōt šéba^c šānīm hēnnā^h ḥālōm ʿeḥād hū^ʔ

26

αι επτα βοες αι καλαι επτα ετη εστιν και οι επτα σταχυες οι καλοι επτα ετη εστιν το ενυπνιον φαραω εν εστιν

ai epta boes ai kalai epta etē estin kai oi epta stachues oi kaloi epta etē estin to enupnion pharaō en estin

* * * * *

27 And the seven lean and ill-favoured kine that came up after them are seven years, and also the seven empty ears blasted with the east wind; they shall be seven years of famine.

27

ושבע הפרות הרקות והרעת העלת אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבלימ הרקות שדפות הקדים יהיו שבע שני רעב:

ve·she·va hap·pa·ro·vt ha·rak·ko·vt ve·ha·ra·'ot ha·'o·lot a·cha·rei·hen she·va sha·nim hen·nah ve·she·va
ha·shib·bo·lim ha·re·ko·vt she·du·fo·vt hak·ka·dim yih·yu she·va she·nei ra·'av.

27

וְשֵׁבַע הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהָרַעַת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן שֵׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֵׁבַע הַשְּׁבִלִים הַרְקוֹת שְׁדוּפוֹת
הַקְּדִים יִהְיוּ שֵׁבַע שָׁנֵי רָעַב׃

wəšéba^c happārōt ḥāraqqōt wəḥārā^cōt ḥā^cōlōt ʿaḥārēhen šéba^c šānīm hēnnā^h wəšéba^c haššibbōlīm ḥārēqōt šəduḇōt
haqqādīm yihyū šéba^c šōnē rā^cāb

27

και αι επτα βοες αι λεπται αι αναβαινουσαι οπισω αυτων επτα ετη εστιν και οι επτα σταχυες οι λεπτοι και ανεμοφθοροι εσονται επτα ετη λιμου

kai ai epta boes ai leptai ai anabainousai opisō autōn epta etē estin kai oi epta stachues oi leptoi kai anemophthoroi esontai epta etē limou

* * * * *

28 That is the thing which I spoke unto Pharaoh: what God is about to do He hath shown unto Pharaoh.

28

הוא הדבר אשר דברתי אל־פרעה אשר האלהים עשה הראה את־פרעה:

hu had·da·var a·sher dib·bar·ti el·par·'oh a·sher ha·'e·lo·him o·seh her·'ah et·par·'oh.

28

הוא הדָבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פְּרֹעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עָשָׂה הִרְאָה אֶת־פְּרֹעֹה:

hû³ haddābār ṣāšer dibbārtî ṣel·par^oh ṣāšer hā'elōhîm 'ōśe^h her^āh ṣet·par^oh

28

το δε ρημα ο ειρηκα φαραω οσα ο θεος ποιει εδειξεν τω φαραω

to de rēma o eirēka pharaō osa o theos poiei edeiξen tō pharaō

* * * * *

29 Behold, there come seven years of great plenty throughout all the land of Egypt.

29

הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל־ארץ מצרים:

hin·neh she·va sha·nim ba·'o·vt sa·va ga·do·vl be·chol·e·retz mitz·ra·yim.

29

הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת שֶׁבַע גְּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:

hinne^h šeba^c šānîm bā'ōt šābā^c gādōl bəkol·'éreṣ miṣrāyim

29

ιδου επτα ετη ερχεται ευθηνια πολλη εν παση γη αιγυπτω

idou epta etē erchetai euthēnia pongē en pasē gē aiguptō

* * * * *

30 And there shall arise after them seven years of famine; and all the plenty shall be forgotten in the land of Egypt; and the famine shall consume the land;

30

וקמו שבע שני רעב אחריהן ונשכח כל־השבע בארץ מצרים וכלה הרעב את־הארץ:

ve·ka·mu she·va she·nei ra·'av a·cha·rei·hen ve·nish·kach kol·has·sa·va be·'e·retz mitz·ra·yim ve·chil·lah
ha·ra·'av et·ha·'a·retz.

30

וְקָמוּ שִׁבְעַ שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשְּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכָל־הָרָעָב אֶת־הָאָרֶץ:

wəqāmû šeba^c šənê rā'āb 'aḥārēhen wəniškaḥ kol·hasśābā^c bə'ereš mišrāyim wəkillā^h hārā'āb 'et·hā'āreš

30

ηξει δε επτα ετη λιμου μετα ταυτα και επιλησονται της πλεθμονης εν ολη γη αιγυπτω και αναλωσει ο λιμος την γην

ēxei de epta etē limou meta tauta kai epilēsontai tēs plēsmonēs en olē gē aiguptō kai analōsei o limos tēn gēn

* * * * *

31 and the plenty shall not be known in the land by reason of that famine which followeth; for it shall be very grievous.

31

ולא־יודע השבע בארץ מפני הרעב ההוא אחרי־כן כִּי־כבד הוא מאד:

ve·lo·yiv·va·da has·sa·va ba·'a·retz mip·pe·nei ha·ra·'av ha·hu a·cha·rei·chen ki·cha·ved hu me·'od.

31

וְלֹא־יֻדַע הַשְּׁבַע בְּאֶרֶץ מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵי־כֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד:

wəlō³-yiwwāda^c hasśābā^c bā'āreš mippənē hārā'āb hahû³ 'aḥārê-kēn kî-kābēd hû³ mə'ōd

31

και ουκ επιγνωσθησεται η ευθηνια επι της γης απο του λιμου του εσομενου μετα ταυτα ισχυρος γαρ εσται σφοδρα

kai ouk epignōsthēsetai ē euthēnia epī tēs gēs apo tou limou tou esomenou meta tauta ischuros gar estai sphodra

* * * * *

32 And for that the dream was doubled unto Pharaoh twice, it is because the thing is established by God, and God will shortly bring it to pass.

32

ועל השנות החלום אל־פרעה פעמים כִּי־נכון הדבר מעם האלהים וממהר האלהים לעשתו:

ve·'al hi·sha·no·vt ha·cha·lo·vm el·par·'oh pa·'a·ma·yim ki·na·cho·vn had·da·var me·'im ha·'e·lo·him
u·me·ma·her ha·'e·lo·him la·'a·so·tov.

32

ועל השנות החלום אל־פרעה פעמים כִּי־נכון הדבר מעם האלהים וממהר האלהים לעשתו:

wə'al hiššānōt haḥlôm ʿel-parʿōh paʿāmāyim kî-nākōn haddābār mēʿim hāʿēlōhîm ûməmahēr hāʿēlōhîm laʿāsōtô

32

περι δε του δευτερωσαι το ενυπνιον φαραω δις οτι αληθες εσται το ρημα το παρα του θεου και ταχυνει ο θεος του ποιησαι αυτο

peri de tou deuterōsai to enupnion pharaō dis oti alēthes estai to rēma to para tou theou kai tachunei o theos tou poiēsai auto

* * * * *

33 Now therefore let Pharaoh look out a man discreet and wise, and set him over the land of Egypt.

33

ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על־ארץ מצרים:

ve·'at·tah ye·re far·'oh ish na·vo·vn ve·cha·cham vi·shi·te·hu al·e·retz mitz·ra·yim

33

ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על־ארץ מצרים:

wəʿattāh yēreʿ parʿōh ʾiš nābôn wəḥākām wišîṭēhû ʿal-ʿereš mišrāyim

33

νυν ουν σκεψαι ανθρωπον φρονιμον και συνετον και καταστησον αυτον επι γης αιγυπτου

nun oun skepsai anthrōpon phronimon kai suneton kai katastēson auton epí gēs aiguptou

* * * * *

34 Let Pharaoh do this, and let him appoint overseers over the land, and take up the fifth part of the land of Egypt in the seven years of plenty.

34

יעשה פרעה ויפקד פקדים על־הארץ וחמש את־ארץ מצרים בשבע שני השבע:

ya·'a·seh far·'oh ve·yaf·ked pe·ki·dim al·ha·'a·retz ve·chim·mesh et·e·retz mitz·ra·yim be·she·va she·nei
has·sa·va.

34

יַעֲשֶׂה פְּרֹעָה וַיִּפְקֹד וַיִּפְקְדִים עַל־הָאָרֶץ וַחֲמֵשׁ אֶת־אֲרָץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שָׁנֵי הַשָּׁבַע:

ya'ásē^h par'ō^h wəyāp̄qēd̄ pəqīdīm 'al-hā'āreš wəḥimmēš 'et-'éreš mišrayim bəšēba' šənē haśśābā'

34

και ποιησατω φαραω και καταστησατω τοπαρχας επι της γης και αποπεμπτωσατωσαν παντα τα γενηματα της γης αιγυπτου των επτα ετων της ευθηνιας

kai poiēsato pharaō kai katastēsato toparchas epi tēs gēs kai apopemptōsatōsan panta ta genēmata tēs gēs aiguptou tōn epta etōn tēs euthēnias

* * * * *

35 And let them gather all the food of these good years that come, and lay up corn under the hand of Pharaoh for food in the cities, and let them keep it.

35

וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כֹּל־אֹכֶל הַשָּׁנִים הַטֹּבֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יַד־פְּרֹעָה אֹכֶל בְּעָרִים וְשָׁמְרוּ:

ve·yik·be·tzu et·kol·o·chel ha·sha·nim hat·to·vot hab·ba·'ot ha·'el·leh ve·yitz·be·ru·var ta·chat yad·par·'oh o·chel be·'a·rim ve·sha·ma·ru.

35

וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כֹּל־אֹכֶל הַשָּׁנִים הַטֹּבֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יַד־פְּרֹעָה אֹכֶל בְּעָרִים וְשָׁמְרוּ:

wəyiqbəšû 'et·kol-'ōkel haśśānīm haṭṭōbōt habbā'ōt hā'ēlle^h wəyisbərû-bār tāḥat yad·par'ō^h 'ōkel be'ārīm wəšāmārû

35

και συναγαγετωσαν παντα τα βρωματα των επτα ετων των ερχομενων των καλων τουτων και συναχθητω ο σιτος υπο χειρα φαραω βρωματα εν ταις πολεσιν φυλαχθητω

kai sunagagetōsan panta ta brōmata tōn epta etōn tōn erchomenōn tōn kalōn toutōn kai sunachthētō o sitos upo cheira pharaō brōmata en tais polesin phulachthētō

* * * * *

36 And the food shall be for a store to the land against the seven years of famine, which shall be in the land of Egypt; that the land perish not through the famine.'

36

וְהָיָה הָאֹכֶל לִפְקֻדוֹן לְאָרֶץ לְשֶׁבַע שָׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶין בָּאָרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִכְרַת הָאָרֶץ בְּרָעָב:

ve·ha·yah ha·'o·chel le·fik·ka·do·vn la·'a·retz le·she·va she·nei ha·ra·'av a·sher tih·yei·na be·'e·retz mitz·ra·yim ve·lo·tik·ka·ret ha·'a·retz ba·ra·'av.

36

וְהָיָה הָאֵל לְפָקֶדוֹן לְאֶרֶץ לְשִׁבְעַת שָׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְלֹא־תִכָּרַת הָאֶרֶץ בְּרָעָב:

wəhāyā^h hā'ō^kel ləpīqqādōn lā'āreš ləšéba^c šənê hārā^cāb 'āšer tihye^ynā bə'ereš mišrāyim wəlō³-tikkārēt hā'āreš
bārā^cāb

36

και εσται τα βρωματα πεφυλαγμενα τη γη εις τα επτα ετη του λιμου α εσονται εν γη αιγυπτω και ουκ εκτριβησεται η γη εν τω λιμω

kai estai ta brōmata pephulagmena tē gē eis ta epta etē tou limou a esontai en gē aiguptō kai ouk ektribēsetai ē
gē en tō limō

* * * * *

37 And the thing was good in the eyes of Pharaoh, and in the eyes of all his servants.

37

וַיֵּטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי כָל־עַבְדָּיו:

vai·yi·tav had·da·var be·'ei·nei far·'oh u·ve·'ei·nei kol·a·va·dav.

37

וַיֵּטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי כָל־עַבְדָּיו:

wayyîtab haddābār bə'ênê par^cō^h ūbə'ênê kol-^cābādāyw

37

ηρεσεν δε τα ρηματα εναντιον φαραω και εναντιον παντων των παιδων αυτου

ēresen de ta rēmata enantion pharaō kai enantion pantōn tōn paidōn autou

* * * * *

38 And Pharaoh said unto his servants: 'Can we find such a one as this, a man in whom the spirit of God is?'

38

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־עַבְדָּיו הֲנִמְצָא כֹּזֵה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ:

vai·yo·mer par·'oh el·a·va·dav ha·nim·tza cha·zeh ish a·sher ru·ach e·lo·him bov.

38

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־עַבְדָּיו הֲנִמְצָא כֹּזֵה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ:

wayyō³mer par^cō^h 'el-^cābādāyw hānimšā³ kāze^h 'iš 'āšer rū^aḥ 'ēlōhīm bō

38

και ειπεν φαραω πασιν τοις παισιν αυτου μη ευρησομεν ανθρωπον τοιουτον ος εχει πνευμα θεου εν αυτω

kai eipen pharaō pasin tois paisin autou mē eurēsomen anthrōpon toiouton os echei pneuma theou en autō

* * * * *

39 And Pharaoh said unto Joseph: 'Forasmuch as God hath shown thee all this, there is none so discreet and wise as thou.

39

ויאמר פרעה אל־יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את־כל־זאת אין־נבון וחכם כמוך:

vai·yo·mer par·'oh el·yo·v·sef a·cha·rei ho·v·di·a' e·lo·him o·vt·cha et·kol·zot ein·na·vo·vn ve·cha·cham ka·mo·v·cha.

39

ויאמר פרעה אל־יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את־כל־זאת אין־נבון וחכם כמוך:

wayyōmer par'ōh el-yōsēp aḥārē hōdīac ʿēlōhīm ʾōtkā ʿet-kol-zōt ʿen-nābōn wəḥākām kāmōkā

39

ειπεν δε φαραω τω ιωσηφ επειδη εδειξεν ο θεος σοι παντα ταυτα ουκ εστιν ανθρωπος φρονιμωτερος και συνετωτερος σου

eipen de pharaō tō iōsēph epeidē edeiξen o theos soi panta tauta ouk estin anthrōpos phronimōteros kai sunetōteros sou

* * * * *

40 Thou shalt be over my house, and according unto thy word shall all my people be ruled; only in the throne will I be greater than thou.'

40

אתה תהיה על־ביתי ועל־פיך ישק כל־עמי רק הכסא אגדל ממך:

at·tah tih·yeh al·bei·ti ve·'al·pi·cha yi·shak kol·am·mi rak hak·kis·se eg·dal mim·mek·ka.

40

אתה תהיה על־ביתי ועל־פיך ישק כל־עמי רק הכסא אגדל ממך:

ʿattāh tihyeḥ al-bēṯî wə'al-pīkā yiššaq kol-ʿammî raq hakkissē ʿēgdal mimmékkā

40

σου εση επι τω οικω μου και επι τω στοματι σου υπακουσεται πας ο λαος μου πλην τον θρονον υπερεξω σου εγω

su esē epi tō oikō mou kai epi tō stomati sou upakousetai pas o laos mou plēn ton thronon upereξō sou egō

* * * * *

41 And Pharaoh said unto Joseph: 'See, I have set thee over all the land of Egypt.'

41

ויאמר פרעה אל־יוסף ראה נתתי אתך על כל־ארץ מצרים:

vai·yo·mer par·'oh el·yo·v·sef re·'eh na·tat·ti o·te·cha al kol·e·retz mitz·ra·yim.

41

ויאמר פרעה אל־יוסף ראה נתתי אתך על כל־ארץ מצרים:

wayyômer par^oh el·yôsêp rə^{eh} nātattî ʔōtkā al kol·éres mišrāyim

41

ειπεν δε φαραω τω ιωσηφ ιδου καθιστημι σε σημερον επι πασης γης αιγυπτου

eipen de pharaō tō iōsēph idou kathistēmi se sēmeron epi pasēs gēs aiguptou

* * * * *

42 And Pharaoh took off his signet ring from his hand, and put it upon Joseph's hand, and arrayed him in vestures of fine linen, and put a gold chain about his neck.

42

ויסר פרעה את־טבעתו מעל ידו ויתן אתה על־יד יוסף וילבש אתו בגדי־שש וישם רבד הזהב על־צוארו:

vai·ya·sar par·'oh et·tab·ba'·tov me·'al ya·dov vai·yit·ten o·tah al·yad yo·v·sef vai·yal·besh o·tov big·dei·shesh
vai·ya·sem re·vid haz·za·hav al·tzav·va·rov.

42

ויסר פרעה את־טבעתו מעל ידו ויתן אתה על־יד יוסף וילבש אתו בגדי־שש וישם רבד הזהב
על־צוארו:

wayyāsar par^oh ʔet·ṭabba^{tō} mē^{al} yādō wayyittēn ʔōtāh al·yad yôsēp wayyalbēs ʔōtō bigdê·šēš wayyāsem rəbīd
hazzāhāb al·ṣawwārō

42

και περιελομενος φαραω τον δακτυλιον απο της χειρος αυτου περιεθηκεν αυτον επι την χειρα ιωσηφ και
ενεδυσεν αυτον στολην βυσσινην και περιεθηκεν κλοιον χρυσουν περι τον τραχηλον αυτου

kai perielomenos pharaō ton daktulion apo tēs cheiros autou periethēken auton epi tēn cheira iōsēph kai
enedusen auton stolēn bussinēn kai periethēken kloion chrusoun peri ton trachēlon autou

* * * * *

43 And he made him to ride in the second chariot which he had; and they cried before him: 'Abrech'; and he set him over all the land of Egypt.

43

וִירָכַב אֹתוֹ בַּמִּרְכָּבֹת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר-לוֹ וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אֲבֹרֶךְ וַנִּתְּוֹן אֹתוֹ עַל כָּל-אֶרֶץ מִצְרָיִם:

vai-yar-kev o-tov be-mir-ke-vet ham-mish-neh a-sher-lov vai-yik-re-'u le-fa-nav av-rech ve-na-to-vn o-tov al kol-e-retz mitz-ra-yim.

43

וִירָכַב אֹתוֹ בַּמִּרְכָּבֹת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר-לוֹ וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אֲבֹרֶךְ וַנִּתְּוֹן אֹתוֹ עַל כָּל-אֶרֶץ מִצְרָיִם:

wayyarkēb ʔōtō bəmirkébet hammišneh ʔāšer-lō wayyiqrəʔū ləpānāyw ʔabrēk wənāitōn ʔōtō ʿal kol-ʿéres mišrāyim

43

και ανεβιβασεν αυτον επι το αρμα το δευτερον των αυτου και εκηρυξεν εμπροσθεν αυτου κηρυξ και κατεστησεν αυτον εφ' ολης γης αιγυπτου

kai anebibasen auton epi to arma to deuteron tōn autou kai ekēruξen emprosthen autou kēruξ kai katestēsen auton eph' olēs gēs aiguptou

* * * * *

44 And Pharaoh said unto Joseph: 'I am Pharaoh, and without thee shall no man lift up his hand or his foot in all the land of Egypt.'

44

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל-יֹסֵף אֲנִי פַרְעֹה וּבְלֹעַדֶיךָ לֹא-יִרְיֶה אִישׁ אֶת-יָדוֹ וְאֶת-רַגְלוֹ בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרָיִם:

vai-yo-mer par-'oh el-yo-v-sef a-ni far-'oh u-vil-'a-dei-cha lo-ya-rim ish et-ya-dov ve-'et-rag-lov be-chol-e-retz mitz-ra-yim.

44

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל-יֹסֵף אֲנִי פַרְעֹה וּבְלֹעַדֶיךָ לֹא-יִרְיֶה אִישׁ אֶת-יָדוֹ וְאֶת-רַגְלוֹ בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרָיִם:

wayyōmer par-ʕoh ʿel-yôsēp ʔānī par-ʕoh ūbilʿādēyḵā lō-ʔyārîm ʔîš ʔet-yādō wəʔet-raġlō bəkol-ʿéres mišrāyim

44

ειπεν δε φαραω τω ιωσηφ εγω φαραω ανευ σου ουκ εξαρει ουθεις την χειρα αυτου επι παση γη αιγυπτου

eipen de pharaō tō iōsēph egō pharaō aneu sou ouk eẓarei outheis tēn cheira autou epi pasē gē aiguptou

* * * * *

45 And Pharaoh called Joseph's name Zaphenath-paneah; and he gave him to wife Asenath the daughter of Poti-phaera priest of On. And Joseph went out over the land of Egypt. -

45

ויקרא פרעה שם־יוסף צפנת פענח ויתן־לו את־אסנת בת־פוטי פרע כהן אן לאשה ויצא יוסף על־ארץ מצרים:

vai-yik-ra far-oh shem-yo-v-sef tza-fe-nat pa'-ne-ach vai-yit-ten-lov et-a-se-nat bat-po-v-ti fe-ra ko-hen on le-'i-shah vai-ye-tze yo-v-sef al-e-retz mitz-ra-yim.

45

ויקרא פרעה שם־יוסף צפנת פענח ויתן־לו את־אסנת בת־פוטי פרע כהן אן לאשה ויצא יוסף על־ארץ מצרים:

wayyiqra' par^cō^h šēm-yōsēp šāpnat pa^cnē^h wayyitten-lō ^ʿet-^ʿāṣnat bat-pōtī pēra^c kōhēn ^ʿōn la'iššā^h wayyēšē^ʿ yōsēp ^cal-^ʿereš miṣrāyim

45

και εκαλεσεν φαραω το ονομα ιωσηφ ψονθομφανηχ και εδωκεν αυτω την ασεννεθ θυγατερα πετεφρη ιερεως ηλιου πολεως αυτω γυναικα

kai ekalesen pharaō to onoma iōsēph psonthomphanēch kai edōken autō tēn asenneth thugatera petephre iereōs ēliou poleōs autō gunaika

* * * * *

46 And Joseph was thirty years old when he stood before Pharaoh king of Egypt. - And Joseph went out from the presence of Pharaoh, and went throughout all the land of Egypt.

46

ויוסף בן־שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך־מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל־ארץ מצרים:

ve-yo-v-sef ben-she-lo-shim sha-nah be-'a-me-dov lif-nei par-oh me-lech-mitz-ra-yim vai-ye-tze yo-v-sef mil-lif-nei far-oh vai-ya-'a-vor be-chol-e-retz mitz-ra-yim.

46

ויוסף בן־שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך־מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל־ארץ מצרים:

wəyōsēp ben-šəlōšīm šānā^h bə^comdō lipnē par^cō^h melek-miṣrāyim wayyēšē^ʿ yōsēp millipnē par^cō^h wayya^cbōr bəkol-^ʿereš miṣrāyim

46

ιωσηφ δε ην ετων τριακοντα οτε εστη εναντιον φαραω βασιλεως αιγυπτου εξηλθεν δε ιωσηφ εκ προσωπου φαραω και διηλθεν πασαν γην αιγυπτου

iōsēph de ēn etōn triakonta ote estē enantion pharaō basileōs aiguptou eẓēlthen de iōsēph ek prosōpou pharaō kai diēlthen pasan gēn aiguptou

* * * * *

47 And in the seven years of plenty the earth brought forth in heaps.

47

ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים:

vat·ta·'as ha·'a·retz be·she·va she·nei has·sa·va lik·ma·tzim.

47

וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשֶׁבַע שָׁנֵי הַשְּׁבַע לְקַמְצִים:

wattá'as hā'āreš bəšēba' šānē haśśābā' liqmāšim

47

και εποησεν η γη εν τοις επτα ετεσιν της ευθηνιας δραγματα

kai epoiēsen ē gē en tois epta etesin tēs euthēnias dragmata

* * * * *

48 And he gathered up all the food of the seven years which were in the land of Egypt, and laid up the food in the cities; the food of the field, which was round about every city, laid he up in the same.

48

ויקבץ את־כל־אכל שבע שנים אשר היו בארץ מצרים ויתן־אכל בערים אכל שדה־העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה:

vai·yik·botz et·kol·o·chel she·va sha·nim a·sher hai·u be·'e·retz mitz·ra·yim vai·yit·ten·o·chel be·'a·rim o·chel se·deh·ha·'ir a·sher se·vi·vo·tei·ha na·tan be·to·v·chah.

48

וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֲכָל | שֶׁבַע שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּאָרֶץ מִצְרַיִם וַיִּתֵּן־אֲכָל בְּעָרִים אֲכָל שְׂדֵה־הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ:

wayyiqbōš 'et·kol·-ō'kel šēba' šānīm 'āšer hāyû bə'ēreš mišrāyim wayyitten·-ō'kel be'ārīm 'ō'kel šōdēh·hā'ir 'āšer səbībōte'hā nātan bə'tōkāh

48

και συνηγαγεν παντα τα βρωματα των επτα ετων εν οις ην η ευθηνια εν γη αιγυπτου και εθηκεν τα βρωματα εν ταις πολεσιν βρωματα των πεδιων της πολεως των κυκλω αυτης εθηκεν εν αυτη

kai sunēgagen panta ta brōmata tōn epta etōn en ois ēn ē euthēnia en gē aiguptou kai ethēken ta brōmata en tais polesin brōmata tōn pediōn tēs poleōs tōn kuklō autēs ethēken en autē

* * * * *

49 And Joseph laid up corn as the sand of the sea, very much, until they left off numbering; for it was without number.

49

ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי־חדל לספר כי־אין מספר:

vai·yitz·bor yo·v·sef bar ke·cho·vl hai·yam har·beh me·'od ad ki·cha·dal lis·por ki·ein mis·par.

49

ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי־חדל לספר כי־אין מספר:

wayyisbōr yōsēp bār kəḥōl hayyām harbēh mə'ōd ʿad kī-ḥādal lispōr kī-ʿên mispār

49

και συνηγαγεν ιωσηφ σιτον ωσει την αμμον της θαλασσης πολυν σφοδρα εως ουκ ηδυναντο αριθμησαι ου γαρ ην αριθμος

kai sunēgagen iōsēph siton ōsei tēn ammon tēs thalassēs polun sphodra eōs ouk ēdunanto arithmēsai ou gar ēn arithmos

* * * * *

50 And unto Joseph were born two sons before the year of famine came, whom Asenath the daughter of Poti-phaera priest of On bore unto him.

50

וליוסף ילד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה־לו אסנת בת־פוטִי פרע כהן און:

u·le·yo·v·sef yul·lad she·nei va·nim be·te·rem ta·vo·v she·nat ha·ra·'av a·sher ya·le·dah·lov a·se·nat bat·po·v·ti fe·ra ko·hen o·vn.

50

וליוסף ילד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה־לו אסנת בת־פוטִי פרע כהן און:

ûløyôsēp yullad šanê bānîm baṭérem tābô' šanat hārā'āb ʾāšer yaḏdāh-llô ʾāsnat bat-póti pēra' kōhēn ʾōn

50

τω δε ιωσηφ εγενοντο υιοι δυο προ του ελθειν τα επτα ετη του λιμου ους ετεκεν αυτω ασεννεθ θυγατηρ πετεφρη ιερεως ηλιου πολεως

tō de iōsēph egenonto uiōi duo pro tou elthein ta epta etē tou limou ous eteken autō asenneth thugatēr petephre iereōs ēliou poleōs

* * * * *

51 And Joseph called the name of the first-born Manasseh: 'for God hath made me forget all my toil, and all my father's house.'

51

ויקרא יוסף את־שם הבכור מנשה כי־נשני אלהים את־כל־עמלי ואת כל־בית אבי:

vai·yik·ra yo·v·sef et·shem hab·be·cho·vr me·na·sheh ki·na·sha·ni e·lo·him et·kol·a·ma·li ve·'et kol·beit a·vi.

51

ויקרא יוסף את־שם הבכור מנשה כי־נשני אלהים את־כל־עמלי ואת כל־בית אבי:

wayyiqrā³ yôseḇ³ ʔet·šēm habbəkôr mənassē^h kî·naššānî ʔēlōhîm ʔet·kol·ʿāmālî wəʔēt kol·bêt ʔābî

51

εκαλεσεν δε ιωσηφ το ονομα του πρωτοτοκου μανασση οτι επιλαθестhai με εποιησεν ο θεος παντων των πονων μου και παντων των του πατρος μου

ekalesen de iōsēph to onoma tou prōtotokou manassē oti epilathesthai me epoiēsen o theos pantōn tōn ponōn mou kai pantōn tōn tou patros mou

* * * * *

52 And the name of the second called he Ephraim: 'for God hath made me fruitful in the land of my affliction.'

52

ואת שם השני קרא אפרים כי־הפרני אלהים בארץ עניי:

ve·'et shem ha·she·ni ka·ra ef·ra·yim ki·hif·ra·ni e·lo·him be·'e·retz a·ne·yi.

52

ואת שם השני קרא אפרים כי־הפרני אלהים בארץ עניי:

wəʔēt šēm haššēnî qārā³ ʔepṙāyim kî·hiḫrānî ʔēlōhîm bəʔeretš ʿonyî

52

το δε ονομα του δευτερου εκαλεσεν εφραιμ οτι ηυξησεν με ο θεος εν γη ταπεινωσεως μου

to de onoma tou deuterou ekalesen ephraim oti ēuxēsēn me o theos en gē tapeinōseōs mou

* * * * *

53 And the seven years of plenty, that was in the land of Egypt, came to an end.

53

ותכלינה שבע שני השבע אשר היה בארץ מצרים:

vat·tich·lei·nah she·va she·nei has·sa·va a·sher ha·yah be·'e·retz mitz·ra·yim.

53

וּתְכַלִּינָה שִׁבַּע שָׁנֵי הַשָּׁבַע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:

wattikle'yāh šéba^c šənê haśśābā^c ʾāšer hāyā^h ba'ères miṣrāyim

53

παρηλθον δε τα επτα ετη της ευθηνιας α εγενοντο εν γη αιγυπτω

parēlthon de ta epta etē tēs euthēnias a egenonto en gē aiguptō

* * * * *

54 And the seven years of famine began to come, according as Joseph had said; and there was famine in all lands; but in all the land of Egypt there was bread.

54

וּתְחִלִּינָה שִׁבַּע שָׁנֵי הָרָעָב לְבֹא כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם הָיָה לֶחֶם:

vat·te·chil·lei·nah she·va she·nei ha·ra·'av la·vo·v ka·'a·sher a·mar yo·v·sef vay·hi ra·'av be·chol·ha·'a·ra·tzo·vt u·ve·chol·e·retz mitz·ra·yim ha·yah la·chem.

54

וּתְחִלִּינָה שִׁבַּע שָׁנֵי הָרָעָב לְבֹא כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם הָיָה לֶחֶם:

wattəhille'yāh šéba^c šənê hārā^cāb lābō^ʿ ka'āšer ʾāmar yōsēp wayəhî rā^cāb baḵol·hā'ārāšōt ūbaḵol·'ères miṣrāyim hāyā^h lāhem

54

και ηρξαντο τα επτα ετη του λιμου ερχεσθαι καθα ειπεν ιωσηφ και εγενετο λιμος εν παση τη γη εν δε παση γη αιγυπτου ησαν αρτοι

kai ērξanto ta epta etē tou limou erchesthai katha eipen iōsēph kai egeneto limos en pasē tē gē en de pasē gē aiguptou ēsan artoi

* * * * *

55 And when all the land of Egypt was famished, the people cried to Pharaoh for bread; and Pharaoh said unto all the Egyptians: 'Go unto Joseph; what he saith to you, do.'

55

וּתְרַעַב כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פַּרְעֹה לֶלֶחֶם וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לְכֹל־מִצְרָיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֵאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ:

vat·tir·'av kol·e·retz mitz·ra·yim vai·yitz·'ak ha·'am el·par·'oh lal·la·chem vai·yo·mer par·'oh le·chol·mitz·ra·yim le·chu el·yo·v·sef a·sher·yo·mar la·chem ta·'a·su.

55

וַתִּרְעַב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פַּרְעֹה לֵאמֹר פַּרְעֹה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף
אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ:

wattir^cab kol-³éres miṣráyim wayyiṣ^caq hā^cām ²el-par^cō^h lallāhem wayyō³mer par^cō^h la³kol-miṣráyim la³kū ²el-yôsēp̄
³ašer-yō³mar lākem ta^cášū

55

και επεινασεν πασα η γη αιγυπτου εκεκραξεν δε ο λαος προς φαραω περι αρτων ειπεν δε φαραω πασι τοις
αιγυπτιοις πορευεσθε προς ιωσηφ και ο εαν ειπη υμιν ποιησατε

kai epeinasen pasa ē gē aiguptou ekekraξen de o laos pros pharaō peri artōn eipen de pharaō pasi tois aiguptiois
poreuesthe pros iōsēph kai o ean eipē umin poiēsate

* * * * *

56 And the famine was over all the face of the earth; and Joseph opened all the storehouses, and sold unto the Egyptians; and the famine was sore in the land of Egypt.

56

והרעב היה על כל־פני הארץ ויפתח יוסף את־כל־אשר בהם וישבר למצרים ויחזק הרעב בארץ מצרים:

ve·ha·ra·'av ha·yah al kol·pe·nei ha·'a·retz vai·yif·tach yo·v·sef et·kol·a·sher ba·hem vai·yish·bor
le·mitz·ra·yim vai·ye·che·zak ha·ra·'av be·'e·retz mitz·ra·yim.

56

והָרָעַב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֵּר לְמִצְרַיִם וַיַּחֲזֶק הָרָעַב בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם:

wəhārā^cāb hāyā^h ^cal kol-pənē hā³āreṣ wayyiṣṭah yôsēp̄ ²et-kol-³ašer bāhem wayyišbōr ləmiṣráyim wayyehēzaq
hārā^cāb bə³éres miṣráyim

56

και ο λιμος ην επι προσωπου πασης της γης ανεωξεν δε ιωσηφ παντας τους σιτοβολωνας και επωλει πασι τοις
αιγυπτιοις

kai o limos ēn epi prosōpou pasēs tēs gēs aneōξen de iōsēph pantas tous sitobolōnas kai epōlei pasi tois
aiguptiois

* * * * *

57 And all countries came into Egypt to Joseph to buy corn; because the famine was sore in all the earth.

57

וּכְלֵה־הָאָרֶץ בְּאוֹ מִצְרַיִם לְשֹׁבֵר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרֶעִב בְּכָל־הָאָרֶץ:

ve·chol·ha·'a·retz ba·'u mitz·ray·mah lish·bor el·yo·v·sef ki·cha·zak ha·ra·'av be·chol·ha·'a·retz.

57

וּכְלֵה־הָאָרֶץ בְּאוֹ מִצְרַיִם לְשֹׁבֵר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרֶעִב בְּכָל־הָאָרֶץ:

wəḵol·hā'āreṣ bā'û miṣrāymā^h lišbōr ʔel·yōsēp kî·ḥāzaq hārā'āb bəḵol·hā'āreṣ

57

και πασαι αι χωραι ηλθον εις αιγυπτον αγοραζειν προς ιωσηφ επεκρατησεν γαρ ο λιμος εν παση τη γη

kai pasai ai chōrai ēlthon eis aigupton agorazein pros iōsēph epekratēsen gar o limos en pasē tē gē

* * * * *

GENESIS 42

1 Now Jacob saw that there was corn in Egypt, and Jacob said unto his sons: 'Why do ye look one upon another?'

1

וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ־שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ:

vai·yar· ya·'a·kov ki yesh·she·ver be·mitz·ra·yim vai·yo·mer ya·'a·kov le·va·nav lam·mah tit·ra·'u.

1

וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ־שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ:

wayyār^ʔ ya'āqōb kî yeš·šēber bəmiṣrāyim wayyō^ʔmer ya'āqōb ləbānāyw lāmmā^h tiṭrā'û

1

ιδων δε ιακωβ οτι εστιν πρασις εν αιγυπτω ειπεν τοις υιοις αυτου ινα τι ραθουμετε

idōn de iakōb oti estin prasis en aiguptō eipen tois uiois autou ina ti rathumeite

* * * * *

2 And he said: 'Behold, I have heard that there is corn in Egypt. Get you down thither, and buy for us from thence; that we may live, and not die.'

2

וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֵשׁ־שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם רְדוּ־שָׁמָּה וּשְׁבֵרוּ־לָנוּ מִשָּׁם וּנְחִיָּה וְלֹא נָמוּת:

vai·yo·mer hin·neh sha·ma·'ti ki yesh·she·ver be·mitz·ra·yim re·du·sham·mah ve·shiv·ru·la·nu mi·sham ve·nich·yeh ve·lo na·mut.

2

וַיֹּאמֶר הֲגַה שְׂמַעְתִּי כִּי יֵשׁ-שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם רְדוּ-שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ-לָנוּ מִשָּׂם וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת:

wayyō^lmer hinnē^h šāmá^ctî kî yeš-šéber bəmišrāyim rəḏû-šāmmā^h wəšibrû-lānû miššām wənihye^h wəlō³ nāmût

2

ιδου ακηκοα οτι εστιν σιτος εν αιγυπτω καταβητε εκει και πριασθε ημιν μικρα βρωματα ινα ζωμεν και μη αποθανωμεν

idou akēkoa oti estin sitos en aiguptō katabēte ekei kai priasthe ēmin mikra brōmata ina zōmen kai mē apothanōmen

* * * * *

3 And Joseph's ten brethren went down to buy corn from Egypt.

3

וירדו אחי־יוסף עשרה לשבר בר ממצרים:

vai·ye·re·du a·chei·yo·v·sef a·sa·rah lish·bor bar mim·mitz·ra·yim.

3

וירדו אחי־יוסף עשרה לשבר בר ממצרים:

wayyērdû ʿāḥē-yôsēp ʿāšārā^h lišbōr bār mimmišrāyim

3

κατεβησαν δε οι αδελφοι ιωσηφ οι δεκα πριασθαι σιτον εξ αιγυπτου

katebēsan de oi adelphoi iōsēph oi deka priasthai siton ež aiguptou

* * * * *

4 But Benjamin, Joseph's brother, Jacob sent not with his brethren; for he said: 'Lest peradventure harm befall him.'

4

ואת־בנימין אחי יוסף לא־שלח יעקב את־אחיו כי אמר פן־יקראנו אסון:

ve·'et·bin·ya·min a·chi yo·v·sef lo·sha·lach ya·'a·kov et·e·chav ki a·mar pen·yik·ra·'en·nu a·so·vn.

4

ואת־בנימין אחי יוסף לא־שלח יעקב את־אחיו כי אמר פן־יקראנו אסון:

wəʿet·binyāmîn ʿāḥî yôsēp lō³-šālah yaʿāqōb ʿet·ʿeḥāyw kî ʿāmar pen·yiqrāʿennū ʿāsôn

4

τον δε βενιαμιν τον αδελφον ιωσηφ ουκ απεστειλεν μετα των αδελφων αυτου ειπεν γαρ μηποτε συμβη αυτω
μαλακια

ton de beniamin ton adelphon iōsēph ouk apesteilen meta tōn adelphōn autou eipen gar mēpote sumbē autō
malakia

* * * * *

5 And the sons of Israel came to buy among those that came; for the famine was in the land of Caanan.

5

ויבאו בני ישראל לשבר בתוך הבאים כי־היה הרעב בארץ כנען:

vai·ya·vo·'u be·nei yis·ra·'el lish·bor be·to·vch hab·ba·'im ki·ha·yah ha·ra·'av be·'e·retz ke·na·'an.

5

ויבאו בני ישראל לשבר בתוך הבאים כי־היה הרעב בארץ כנען:

wayyābō'û bənê yisrā'el lišbōr bətoḵ habbā'im kî-hāyā^h hārā'āb bā'eres kənā'an

5

ηλθον δε οι υιοι ισραηλ αγοραζειν μετα των ερχομενων ην γαρ ο λιμος εν γη χανααν

ēlthon de oi uioi israēl agorazein meta tōn erchomenōn ēn gar o limos en gē chanaan

* * * * *

6 And Joseph was the governor over the land; he it was that sold to all the people of the land. And Joseph's brethren came, and bowed down to him with their faces to the earth.

6

ויוסף הוא השליט על־הארץ הוא המשביר לכל־עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוּו־לו אפים ארצה:

ve·yo·v·sef hu ha·shal·lit al·ha·'a·retz hu ham·mash·bir le·chol·am ha·'a·retz vai·ya·vo·'u a·chei yo·v·sef
vai·yish·ta·cha·vu·lov ap·pa·yim a·re·tzah.

6

ויוסף הוא השליט על־הארץ הוא המשביר לכל־עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוּו־לו אפים

ארצה:

wəyôsēp hū^ʔ haššallîṭ 'al-hā'āreš hū^ʔ hammašbîr ləkol-^cam hā'āreš wayyābō'û 'āḥê yôsēp wayyištaḥāwû-lô 'appāyim
'āršā^h

6

ιωσηφ δε ην αρχων της γης ουτος επωλει παντι τω λαω της γης ελθοντες δε οι αδελφοι ιωσηφ προσεकुνησαν αυτω επι προσωπον επι την γην

iōsēph de ēn archōn tēs gēs outos epōlei panti tō laō tēs gēs elthontes de oi adelphoi iōsēph prosekunēsan autō epī prosōpon epī tēn gēn

* * * * *

7 And Joseph saw his brethren, and he knew them, but made himself strange unto them, and spoke roughly with them; and he said unto them: 'Whence come ye?' And they said: 'From the land of Canaan to buy food.'

7

וירא יוסף את־אחיו ויכרם ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות ויאמר אליהם מאין באתם ויאמרו מארץ כנען לשבר־אכל:

vai·yar· yo·v·sef et·e·chav vai·yak·ki·rem vai·yit·nak·ker a·lei·hem vay·dab·ber it·tam ka·sho·vt vai·yo·mer a·le·hem me·'a·yin ba·tem vai·yo·me·ru me·'e·retz ke·na·'an lish·bar·o·chel.

7

וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת־אָחָיו וַיִּכְרֵם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קְשׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֵאֵין בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לְשֹׁבֵר־אֶכֶל:

wayyār^ʔ yōsēp^ʔ et·-eḥāyw wayyakkīrēm wayyitnakkēr ʔālēhem wayəḏabbēr ʔittām qāšōt wayyō^ʔmer ʔālēhem mēʔāyin bā^ʔtem wayyō^ʔmərū mēʔéres kənáʿan lišbor·-ōkel

7

ιδων δε ιωσηφ τους αδελφους αυτου επεγνω και ηλλοτριουτο απ' αυτων και ελαλησεν αυτοις σκληρα και ειπεν αυτοις ποθεν ηκατε οι δε ειπαν εκ γης χανααν αγορασαι βρωματα

idōn de iōsēph tous adelphous autou epegnō kai ēngotriouto ap' autōn kai elalēsen autois sklēra kai eipen autois pothen ēkate oi de eipan ek gēs chanaan agorasai brōmata

* * * * *

8 And Joseph knew his brethren, but they knew him not.

8

ויכר יוסף את־אחיו והם לא הכרהו:

vai·yak·ker yo·v·sef et·e·chav ve·hem lo hik·ki·ru·hu.

8

וַיִּכְרֵ יוֹסֵף אֶת־אָחָיו וְהֵם לֹא הִכְרָהוּ:

wayyakkēr yōsēp^ʔ et·-eḥāyw wəhēm lō^ʔ hikkīruhū

8

επεγνω δε ιωσηφ τους αδελφους αυτου αυτοι δε ουκ επεγνωσαν αυτον
epegnō de iōsēph tous adelphous autou autoi de ouk epegnōsan auton

* * * * *

9 And Joseph remembered the dreams which he dreamed of them, and said unto them: 'Ye are spies; to see the nakedness of the land ye are come.'

9

ויזכר יוסף את החלמות אשר חלם להם ויאמר אלהם מרגלים אתם לראות את-ערות הארץ באתם:
vai·yiz·kor yo·v·sef et ha·cha·lo·mo·vt a·sher cha·lam la·hem vai·yo·mer a·le·hem me·rag·ge·lim at·tem
lir·'o·vt et·er·vat ha·'a·retz ba·tem.

9

וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם לְרַאֲוֹת אֶת־עֲרוֹת הָאָרֶץ
בְּאַתֶּם:

wayyizkōr yōsēp ʿēt haḥlōmōt ʿāšer ḥālam lāhem wayyōmer ʿālēhem mēraggəlīm ʿattem lirōt ʿet-erwat hāʿāreš
bāʿtem

9

και εμνησθη ιωσηφ των ενυπνιων ον ειδεν αυτος και ειπεν αυτοις κατασκοποι εστε κατανοησαι τα ιχνη της χωρας ηκατε

kai emnēsthē iōsēph tōn enupniōn ōn eiden autos kai eipen autois kataskopoi este katanoēsai ta ichnē tēs chōras ēkate

* * * * *

10 And they said unto him: 'Nay, my lord, but to buy food are thy servants come.'

10

ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך באו לשבר-אכל
vai·yo·me·ru e·lav lo a·do·ni va·'a·va·dei·cha ba·'u lish·bar-o·chel.

10

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנָי וְעַבְדֶּיךָ בָּאוּ לְשִׁבְר־אֶכֶל:
wayyōmərū ʿēlāyw lōʿ ʿādōnī waʿābādeʿkā bāʾū lišbor-ōkel

10

οι δε ειπαν ουχι κυριε οι παιδες σου ηλθομεν πριασθαι βρωματα

οι de eipan ouchi kurie oi paides sou ēlthomen priasthai brōmata

* * * * *

11 We are all one man's sons; we are upright men, thy servants are no spies.'

11

כלנו בני איש־אחד נחנו כנים לא־היו עבדיך מרגלים:

kul·la·nu be·nei ish-e·chad na·che·nu ke·nim a·nach·nu lo·hai·u a·va·dei·cha me·rag·ge·lim.

11

כָּלָנוּ בְנֵי אִישׁ־אֶחָד נַחֲנוּ כְּנִים לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְלִים:

kullānū bənê ṛiš-^ʔeḥād nāḥnū kēnīm ʔānāḥnū lō^ʔ-hāyū ^ʕāḇāde^ʔkā mēraggəlīm

11

παντες εσμεν υιοι ενος ανθρωπου ειρηνικοι εσμεν ουκ εισιν οι παιδες σου κατασκοποι

pantes esmen uioi enos anthrōpou eirēnikoi esmen ouk eisin oi paides sou kataskopoi

* * * * *

12 And he said unto them: 'Nay, but to see the nakedness of the land ye are come.'

12

ויאמר אלהם לא כִּי־עֲרוֹת הָאָרֶץ בַּאתֶם לִרְאוֹת:

vai·yo·mer a·le·hem lo ki·er·vat ha·'a·retz ba·tem lir·'o·vt.

12

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי־עֲרוֹת הָאָרֶץ בַּאתֶם לִרְאוֹת:

wayyō^ʔmer ʔālēhem lō^ʔ kî-^ʕerwat hā^ʔāreṣ bā^ʔtēm lir^ʔōt

12

ειπεν δε αυτοις ουχι αλλα τα ιχνη της γης ηλθατε ιδειν

eipen de autois ouchi anga ta ichnē tēs gēs ēlthate idein

* * * * *

13 And they said: 'We thy servants are twelve brethren, the sons of one man in the land of Canaan; and, behold, the youngest is this day with our father, and one is not.'

13

ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש־אחד בארץ כנען והנה הקטן את־אבינו היום והאחד
איננו:

vai·yo·me·ru she·neim a·sar a·va·dei·cha a·chim a·nach·nu be·nei ish·e·chad be·'e·retz ke·na·'an ve·hin·neh
hak·ka·ton et·a·vi·nu hai·yo·vm ve·ha·'e·chad ei·nen·nu.

13

ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים | אנחנו בני איש־אחד בארץ כנען והנה הקטן את־אבינו היום
והאחד איננו:

wayyōʾmərū šənēm ʿāsār ʿābādeykā ʾaḥîm ʾānāḥnū bənê ʾiš-ʿehād bəʿeres kənāʿan wəhinnē^h haqqāṭōn ʾet-ʾābînu
hayyôm wəhāʿehād ʾēnennū

13

οι δε ειπαν δωδεκα εσμεν οι παιδες σου αδελφοι εν γη χανααν και ιδου ο νεωτερος μετα του πατρος ημων
σημερον ο δε ετερος ουχ υπαρχει

oi de eipan dōdeka esmen oi paides sou adelphoi en gē chanaan kai idou o neōteros meta tou patros ēmōn
sēmeron o de eteros ouch uparchei

* * * * *

14 And Joseph said unto them: 'That is it that I spoke unto you, saying: Ye are spies.

14

ויאמר אלהם יוסף הוא אשר דברתי אלכם לאמר מרגלים אתם:

vai·yo·mer a·le·hem yo·v·sef hu a·sher dib·bar·ti a·le·chem le·mor me·rag·ge·lim at·tem.

14

ויאמר אלהם יוסף הוא אשר דברתי אלכם לאמר מרגלים אתם:

wayyōʾmer ʾalēhem yōsēp hū ʾāšer dibbārtî ʾālēkem lēʾmōr məraggəlîm ʾattem

14

ειπεν δε αυτοις ιωσηφ τουτο εστιν ο ειρηκα υμιν λεγων οτι κατασκοποι εστε

eipen de autois iōsēph touto estin o eirēka umin legōn oti kataskopoi este

* * * * *

15 Hereby ye shall be proved, as Pharaoh liveth, ye shall not go forth hence, except your youngest brother come hither.

15

בזאת תבחנו חי פרעה אם-תצאו מזה כי אם-בבוא אחיכם הקטן הנה:

be-zot tib·ba·che·nu chei far·'oh im-te·tze·'u miz·zeh ki im-be·vo·v a·chi·chem hak·ka·ton hen·nah

15

בְּזֹאת תִּבְחָנוּ חַי פְּרֹעֶה אִם־תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בְּבוֹא אַחֵיכֶם הַקָּטָן הִנֵּה:

bəzōṯṯ tībḇāḥēnū ḥē p̄ar^{cō}ḥ ṽim-tēs^ṽū mizzeḥ kī ṽim-bəḇōḇ ṽāḥīkēm haqqāṭōn hēnnāḥ

15

εν τουτω φανεισθε νη την υγειαν φαραω ου μη εξελθητε εντευθεν εαν μη ο αδελφος υμων ο νεωτερος ελθη ωδε

en toutō phaneisthe nē tēn ugieian pharaō ou mē ezelthēte enteuthen ean mē o adelphos umōn o neōteros elthē ōde

* * * * *

16 Send one of you, and let him fetch your brother, and ye shall be bound, that your words may be proved, whether there be truth in you; or else, as Pharaoh liveth, surely ye are spies.'

16

שלחו סכם אחד ויקח את-אחיכם ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת אתכם ואם-לא חי פרעה כי מרגלים אתם:

shil·chu mik·kem e·chad ve·yik·kach et-a·chi·chem ve·'at·tem he·'a·se·ru ve·yib·ba·cha·nu div·rei·chem ha·'e·met it·te·chem ve·'im·lo chei far·'oh ki me·rag·ge·lim at·tem.

16

שְׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד וְיִקַּח אֶת־אֲחֵיכֶם וְאִתְּכֶם הַאֲסְרוּ וַיִּבְחָנוּ דְּבָרֵיכֶם הָאֱמֶת אֶתְכֶם וְאִם־לֹא חַי פְּרֹעֶה כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם:

šilhû mikkem ṽehād wəyiqqah ṽet-ṽāḥīkēm wə'attem hē'āsrū wəyibḇāḥānū dibrēkēm ha'ēmet ṽittākem wə'im-lō ḥē p̄ar^{cō}ḥ kī məraggəlīm ṽattem

16

αποστεilate εξ υμων ενα και λαβετε τον αδελφον υμων υμεις δε απαχθητε εως του φανερα γενεσθαι τα ρηματα υμων ει αληθευετε η ου ει δε μη νη την υγειαν φαραω η μην κατασκοποι εστε

aposteilate eḡ umōn ena kai labete ton adelphon umōn umeis de apachthēte eōs tou phanera genesthai ta rēmata umōn ei alētheuete ē ou ei de mē nē tēn ugieian pharaō ē mēn kataskopoi este

* * * * *

17 And he put them all together into ward three days.

17

ויאסף אתם אל־משמר שלשת ימים:

vai·ye·'e·sof o·tam el-mish·mar she·lo·shet ya·mim.

17

וַיֹּאסֶף אֶתְכֶם אֶל־מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים:

wayye^oēsōp ^otām ^oel-mišmār šəlōšet yāmîm

17

και εθετο αυτους εν φυλακη ημερας τρεις

kai etheto autous en phulakē ēmeras treis

* * * * *

18 And Joseph said unto them the third day. 'This do, and live; for I fear God:

18

ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את־האלהים אני ירא:

vai·yo·mer a·le·hem yo·v·sef bai·yo·vm ha·she·li·shi zot a·su vich·yu et·ha·'e·lo·him a·ni ya·re.

18

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וְחִיּוּ אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא:

wayyō^omer ^oālēhem yōsēp bayyôm haššəlīšî zōt ^o‘āsû wīḥyû ^oet·hā^o‘ēlōhîm ^o‘anî yārē^o

18

ειπεν δε αυτοις τη ημερα τη τριτη τουτο ποιησατε και ζησεσθε τον θεον γαρ εγω φοβουμαι

eipen de autois tē ēmera tē tritē touto poiēsate kai zēsesthe ton theon gar egō phoboumai

* * * * *

19 if ye be upright men, let one of your brethren be bound in your prison-house; but go ye, carry corn for the famine of your houses;

19

אם־כנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם:

im·ke·nim at·tem a·chi·chem e·chad ye·'a·ser be·veit mish·mar·chem ve·'at·tem le·chu ha·vi·'u she·ver ra·'a·vo·vn bat·tei·chem.

19

אִם־כִּנְיִם אַתֶּם אֲחֵיכֶם אֶחָד יֵאָסֶר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶּם וְאַתֶּם לֹכֵוּ הַבֵּיאוּ שְׁבֵר רַעְבּוֹן בְּתֵיכֶם:

ʿim-kēnīm ʿattem ʿāhīkem ʿeḥād yēʿāsēr bəbēt mišmarḵem wəʿattem ləḵû hābīʿû šéber raʿābôn bāttēkem

19

ει ειρηνικοι εστε αδελφος υμων εις κατασχεθητω εν τη φυλακη αυτοι δε βαδισατε και απαγαγετε τον αγορασμον της σιτοδοσιας υμων

ei eirēnikoi este adelphos umōn eis kataschethētō en tē phulakē autoi de badisate kai apagagete ton agorasmon tēs sitodosias umōn

* * * * *

20 and bring your youngest brother unto me; so shall your words be verified, and ye shall not die.' And they did so.

20

וְאֶת־אֲחֵיכֶם הַקָּטָן תְּבִיאוּ אֵלַי וַיֵּאֱמְנוּ דְבָרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן:

ve-'et-a-chi·chem hak·ka·ton ta·vi·'u e·lai ve·ye·'a·me·nu div·rei·chem ve·lo ta·mu·tu vai·ya·'a·su·chen.

20

וְאֶת־אֲחֵיכֶם הַקָּטָן תְּבִיאוּ אֵלַי וַיֵּאֱמְנוּ דְבָרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן:

wəʿet-ʿāhīkem haqqāṭōn tābīʿû ʿelay wəyēʿāmnû dibrēkem wəlōʿ tāmūtû wayyaʿāsû-kēn

20

και τον αδελφον υμων τον νεωτερον αγαγετε προς με και πιστευθησονται τα ρηματα υμων ει δε μη αποθανεισθε εποιησαν δε ουτως

kai ton adelphon umōn ton neōteron agagete pros me kai pisteuthēsontai ta rēmata umōn ei de mē apothaneisthe epoiēsan de outōs

* * * * *

21 And they said one to another: 'We are verily guilty concerning our brother, in that we saw the distress of his soul, when he besought us, and we would not hear; therefore is this distress come upon us.'

21

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו אַבְל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרָת נַפְשׁוֹ בְּהַתְּחַנְּנוּ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ עַל־כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת:

vai·yo·me·ru ish el·a·chiv a·val a·she·mim a·nach·nu al·a·chi·nu a·sher ra·'i·nu tza·rat naf·shov be·hit·chan·nov e·lei·nu ve·lo sha·ma·'e·nu al·ken ba·'ah e·lei·nu ha·tza·rah haz·zot.

21

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו אַבְלָא שְׁמַיִם | אֲנַחְנוּ עַל-אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהַתְּחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא
שָׁמַעְנוּ עַל-כֵּן בְּאֵה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת:

wayyō'mārū 'iš 'el-ʿāhîw ʿābāl ʿāšēmîm ʿānaḥnū ʿal-ʿāhînū ʿāšer rāʾînū šāraṭ napšō bəhiṭḥanəno ʿēlénū wəlōʿ šāmáʿnū
ʿal-kēn bāʿāh ʿēlénū haššārāh hazzōʿt

21

και ειπεν εκαστος προς τον αδελφον αυτου ναι εν αμαρτια γαρ εσμεν περι του αδελφου ημων οτι υπερειδομεν την θλιψιν της ψυχης αυτου οτε κατεδεετο ημων και ουκ εισηκουσαμεν αυτου ενεκεν τουτου επηλθεν εφ' ημας η θλιψις αυτη

kai eipen ekastos pros ton adelphon autou nai en amartia gar esmen peri tou adelphou ēmōn oti upereidomen tēn thlipsin tēs psuchēs autou ote katedeeto ēmōn kai ouk eisēkousamen autou eneken toutou epēlthen eph' ēmas ē thlipsis autē

* * * * *

22 And Reuben answered them, saying: 'Spoke I not unto you, saying: Do not sin against the child; and ye would not hear? therefore also, behold, his blood is required.'

22

וַיַּעַן רְאוּבֵן אֶתְּם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם לֵאמֹר אַל-תַּחַטְּאוּ בְּיַלְד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְגַם-דָּמוֹ הִנֵּה נֹדֵרֶשׁ:

vai-ya-'an re-'u-ven o-tam le-mor ha-lo-v a-mar-ti a-lei-chem le-mor al-te-chet-'u vai-ye-led ve-lo she-ma'-tem ve-gam-da-mov hin-neh nid-rash.

22

וַיַּעַן רְאוּבֵן אֶתְּם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם | לֵאמֹר אַל-תַּחַטְּאוּ בְּיַלְד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְגַם-דָּמוֹ הִנֵּה
נֹדֵרֶשׁ:

wayya'an rə'ūbēn ʿōtām lē'mōr hālōʿ ʿāmārtī ʿālēkēm lē'mōr ʿal-teḥeṭ'ū bayyéled wəlōʿ šəma'tem wəgam-dāmō
hinnēh nidrāš

22

αποκριθεις δε ρουβην ειπεν αυτοις ουκ ελαλησα υμιν λεγων μη αδικησητε το παιδαριον και ουκ εισηκουσατε μου και ιδου το αιμα αυτου εκζητειται

apokritheis de roubēn eipen autois ouk elalēsa umin legōn mē adikēsēte to paidarion kai ouk eisēkousate mou kai idou to aima autou ekzēteitai

* * * * *

23 And they knew not that Joseph understood them; for the interpreter was between them.

23

וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שָׁמַע יוֹסֵף כִּי הִמְלִיץ בֵּינָתָם:

ve·hem lo ya·de·'u ki sho·me·a' yo·v·sef ki ham·me·litz bei·no·tam.

23

וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שִׁמְעַי יוֹסֵף כִּי הַמְּלִיץ בֵּינֵיהֶם:

wəhēm lō³ yād^cû kî šōmē^{ac} yōsēp kî hammēliš bēnōtām

23

αυτοι δε ουκ ηδεισαν οτι ακουει ιωσηφ ο γαρ ερμηνευτης ανα μεσον αυτων ην

autoi de ouk ēdeisan oti akouei iōsēph o gar ermēneutēs ana meson autōn ēn

* * * * *

24 And he turned himself about from them, and wept; and he returned to them, and spoke to them, and took Simeon from among them, and bound him before their eyes.

24

ויסב מעליהם ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את־שמעון ויאסר אתו לעיניהם:

vai·yis·sov me·'a·lei·hem vai·ye·ve·ke vai·ya·shav a·le·hem vay·dab·ber a·le·hem vai·yik·kach me·'it·tam et·shim·'o·vn vai·ye·'e·sor o·tov le·'ei·nei·hem.

24

וַיִּסָּב מֵעֲלֵיהֶם וַיִּבֶךְ וַיֵּשֶׁב אֶלֵהֶם וַיְדַבֵּר אֶלֵהֶם וַיִּקַּח מֵאֵתָם אֶת־שִׁמְעוֹן וַיֹּאסֶר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם:

wayyissōb mē^cālêhem wayyēbk wayyāšob ³ālêhem wayəḏabbēr ³ālêhem wayyiqqah mē³ittām ²eṭ·šim^cōn wayye²ēsōr ³ōtō lə^cênêhem

24

αποστραφεις δε απ' αυτων εκλαυσεν ιωσηφ και παλιν προσηλθεν προς αυτους και ειπεν αυτοις και ελαβεν τον συμεων απ' αυτων και εδησεν αυτον εναντιον αυτων

apostrapheis de ap' autōn eklausen iōsēph kai palin prosēlthen pros autous kai eipen autois kai elaben ton sumeōn ap' autōn kai edēsen auton enantion autōn

* * * * *

25 Then Joseph commanded to fill their vessels with corn, and to restore every man's money into his sack, and to give them provision for the way; and thus was it done unto them.

25

ויצו יוסף וימלאו את־כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל־שקו ולתת להם צדה לדרך ויעש להם כן:

vay·tzav yo·v·sef vay·mal·'u et·ke·lei·hem bar u·le·ha·shiv kas·pei·hem ish el·sak·kov ve·la·tet la·hem tze·dah lad·da·rech vai·ya·'as la·hem ken.

25

וַיֵּצְאוּ יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת־כְּלֵיהֶם בָּרֶ וְלִהְשִׁיב בְּסִפֵּיהֶם אִישׁ אֶל־שִׁקּוֹ וְלָתֵת לָהֶם צֶדֶה לְדַרְךָ וַיַּעַשׂ לָהֶם
כֵּן:

wayəṣaw yôṣēp wayəmal'û ʔet-kəlêhem bār ûləhāšîb kaspêhem ʔiš ʔel-śaqqô wəlātēt lāhem šedā^h laddārek wayyá^ʿas
lāhem kēn

25

ενετειλατο δε ιωσηφ εμπλησαι τα αγγεια αυτων σιτου και αποδουναι το αργυριον εκαστου εις τον σακκον
αυτου και δουναι αυτοις επισιτισμον εις την οδον και εγενηθη αυτοις ουτως

eneteilato de iōsēph emplēsai ta aggeia autōn sitou kai apodounai to argurion ekastou eis ton sakkon autou kai
dounai autois episitismōn eis tēn odon kai egenēthē autois outōs

* * * * *

26 And they laded their asses with their corn, and departed thence.

26

וַיִּשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרָם עַל־חֲמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם:

vai-yis-'u et-shiv·ram al-cha·mo·rei·hem vai-ye·le·chu mi·sham.

26

וַיִּשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרָם עַל־חֲמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם:

wayyis'û ʔet-šibrām ʿal-ḥāmōrêhem wayyēlkû miššām

26

και επιθεντες τον σιτον επι τους ονους αυτων απηλθον εκειθεν

kai epithentes ton siton epi tous onous autōn apēlthon ekeithen

* * * * *

27 And as one of them opened his sack to give his ass provender in the lodging-place, he espied his money; and, behold, it was in the mouth of his sack.

27

וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת־שִׁקּוֹ לְתֵת מִסְפוֹא לְחֹמְרוֹ בְּמִלּוֹן וַיִּרְא אֶת־כֶּסֶפוֹ וְהִנֵּה־הוּא בְּפִי אֲמַתְחָתוֹ:

vai-yif·tach ha·'e·chad et-sak·kov la·tet mis·po·v la·cha·mo·rov bam·ma·lo·vn vai-yar· et-kas·pov ve·hin·neh·
hu be·fi am·tach·tov.

27

וַיִּפְתַּח הָאָחִיד אֶת־שָׁקוֹ לְתַת מִסְפּוֹא לַחֲמָרוֹ בְּמַלּוֹן וַיֵּרָא אֶת־כֶּסֶף וְהִנֵּה־הוּא בְּפִי אֲמַתְחָתוֹ׃

wayyiṗtaḥ hā'eḥād 'et-śaqqô lāṭēṭ mispô' laḥāmōrô bammālôn wayyar' 'et-kaspô wəhinnē^h-hû' bəpî 'amtaḥtô

27

λυσας δε εις τον μαρσιππον αυτου δουναι χορτασματα τοις ονοις αυτου ου κατελυσαν ειδεν τον δεσμον του αργυριου αυτου και ην επανω του στοματος του μαρσιππου

lusas de eis ton marsippon autou dounai chortasmata tois onois autou ou katelusan eiden ton desmon tou arguriou autou kai ēn epanō tou stomatos tou marsippou

* * * * *

28 And he said unto his brethren: 'My money is restored; and, lo, it is even in my sack.' And their heart failed them, and they turned trembling one to another, saying: 'What is this that God hath done unto us?'

28

וַיֹּאמֶר אֶל־אָחִיו הוֹשֵׁב כֶּסֶף וְגַם הִנֵּה בְּאֲמַתְחָתִי וַיֵּצֵא לָבָם וַיַּחְרְדוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו לֵאמֹר מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ׃

vai-yo-mer el-e-chav hu-shav kas-pi ve-gam hin-neh ve-'am-tach-ti vai-ye-tze lib-bam vai-ye-cher-du ish el-a-chiv le-mor mah-zot a-sah e-lo-him la-nu.

28

וַיֹּאמֶר אֶל־אָחִיו הוֹשֵׁב כֶּסֶף וְגַם הִנֵּה בְּאֲמַתְחָתִי וַיֵּצֵא לָבָם וַיַּחְרְדוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו לֵאמֹר מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ׃

wayyōmer 'el-'eḥāyw hūšab kaspī wəgam hinne^h b'āmtaḥtī wayyēšē' libbām wayyeḥerdū 'iś 'el-'āhîw lē'mōr mah-zzō^t 'āsā^h 'ēlōhîm lānû

28

και ειπεν τοις αδελφοις αυτου απεδοθη μοι το αργυριον και ιδου τουτο εν τω μαρσιππω μου και εξεστη η καρδια αυτων και εταραχθησαν προς αλληλους λεγοντες τι τουτο εποιησεν ο θεος ημιν

kai eipen tois adelphois autou apedothē moi to argurion kai idou touto en tō marsippō mou kai eḡestē ē kardia autōn kai etarachthēsan pros angēlous legontes ti touto epoiēsen o theos ēmin

* * * * *

29 And they came unto Jacob their father unto the land of Canaan, and told him all that had befallen them, saying:

29

וַיָּבֹאוּ אֶל־יַעֲקֹב אַבְיָהֶם אֶרְצָה כְּנָעַן וַיְגִידוּ לוֹ אֵת כְּלֵי־הַקֶּרֶת אֲתָם לֵאמֹר׃

vai-ya-vo-'u el-ya-'a-kov a-vi-hem ar-tzah ke-na-'an vai-yag-gi-du lov et kol-hak-ko-rot o-tam le-mor.

29

וַיָּבֹאוּ אֶל־יַעֲקֹב אֲבֵיהֶם אֶרְצָה כְּנָעַן וַיִּגִּדּוּ לוֹ אֵת כָּל־הַקְּרֹת אֲתָם לֵאמֹר:

wayyābōdū ʿel-yaʿāqōb ʿābīhem ʿarṣāh kənāʿan wayyaggīdū lō ʿēt kol-haqqōrōt ʿōtām lēʾmōr

29

ἤλθον δε προς ιακωβ τον πατερα αυτων εις γην χανααν και απηγγειλαν αυτω παντα τα συμβαντα αυτοις λεγοντες

ēlthon de pros iakōb ton patera autōn eis gēn chanaan kai apēggeilan autō panta ta sumbanta autois legontes

* * * * *

30 'The man, the lord of the land, spoke roughly with us, and took us for spies of the country.

30

דבר האיש אדני הארץ אתנו קשות ויתן אתנו כמרגלים את-הארץ:

dib·ber ha·'ish a·do·nei ha·'a·retz it·ta·nu ka·sho·vt vai·yit·ten o·ta·nu kim·rag·ge·lim et·ha·'a·retz.

30

דִּבֶּר הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ אֲתָנוּ קְשׁוֹת וַיִּתֵּן אֲתָנוּ כְּמַרְגְּלִים אֶת־הָאָרֶץ:

dibber hāʾiš ʿādōnē hāʾāreṣ ʾittānū qāšōt wayyittēn ʾōtānū kīmraggəlīm ʿet·hāʾāreṣ

30

λελαληκεν ο ανθρωπος ο κυριος της γης προς ημας σκληρα και εθετο ημας εν φυλακη ως κατασκοπευοντας την γην

lelalēken o anthrōpos o kurios tēs gēs pros ēmas sklēra kai etheto ēmas en phulakē ōs kataskopeuontas tēn gēn

* * * * *

31 And we said unto him: We are upright men; we are no spies.

31

ונאמר אליו כנים אנחנו לא היינו מרגלים:

van·no·mer e·lav ke·nim a·na·che·nu lo ha·yi·nu me·rag·ge·lim.

31

וַנֹּאמֶר אֵלָיו כִּינִים אֲנַחְנוּ לֹא הֵינּוּ מְרַגְלִים:

wannōmer ʿelāyw kēnīm ʾānāḥnū lōʾ hāyīnū məraggəlīm

31

ειπαμεν δε αυτω ειρηνικοι εσμεν ουκ εσμεν κατασκοποι

eipamen de autō eirēnikoi esmen ouk esmen kataskopoi

* * * * *

32 We are twelve brethren, sons of our father; one is not, and the youngest is this day with our father in the land of Canaan.

32

שנים־עשר אנחנו אחים בני אבינו האחד איננו והקטן היום את־אבינו בארץ כנען:

she·neim·a·sar a·nach·nu a·chim be·nei a·vi·nu ha·'e·chad ei·nen·nu ve·hak·ka·ton hai·yo·vm et·a·vi·nu be·'e·retz ke·na·'an.

32

שְׁנַיִם־עָשָׂר אֲנַחְנוּ אֲחִים בְּנֵי אָבִינוּ הָאֶחָד אֵינָנוּ וְהַקָּטָן הַיּוֹם אֶת־אָבִינוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

šəṇêṣ-‘āsār ‘ānāḥnū ‘aḥîm bəne‘ ‘ābînu hā‘eḥād ‘ēnēnnū wəhaqqāṭōn hayyôm ‘et-‘ābînu bə‘éres kəṇā‘an

32

δωδεκα αδελφοι εσμεν υιοι του πατρος ημων ο εις ουχ υπαρχει ο δε μικροτερος μετα του πατρος ημων σημερον εν γη χανααν

dōdeka adelphoi esmen uioui tou patros ēmōn o eis ouch uparchei o de mikroteros meta tou patros ēmōn sēmeron en gē chanaan

* * * * *

33 And the man, the lord of the land, said unto us: Hereby shall I know that ye are upright men: leave one of your brethren with me, and take corn for the famine of your houses, and go your way.

33

ויאמר אלינו האיש אדני הארץ בזאת אדע כי כנים אתם אחיכם האחד הניחו אתי ואת־רעבון בתיכם קחו ולכו:

vai·yo·mer e·lei·nu ha·'ish a·do·nei ha·'a·retz be·zot e·da ki che·nim at·tem a·chi·chem ha·'e·chad han·ni·chu it·ti ve·'et·ra·'a·vo·vn bat·tei·chem ke·chu va·le·chu.

33

וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ בְּזֹאת אֲדַע כִּי כְנִים אַתֶּם אַחֵיכֶם הָאֶחָד הַנִּיחוּ אֵתִי וְאֶת־רַעְבּוֹן בְּתֵיכֶם קְחוּ וּלְכוּ:

wayyōmer ‘ēlénū hā‘iš ‘ādōnē hā‘āreš bəzōṭ ‘ēda‘ kī kēnîm ‘attem ‘aḥîkem hā‘eḥād hannîḥū ‘ittî wə‘et·ra‘ābôn bāttēkem qəḥû wālēkû

33

ειπεν δε ημιν ο ανθρωπος ο κυριος της γης εν τουτω γνωσομαι οτι ειρηνικοι εστε αδελφον ενα αφετε ωδε μετ' εμου τον δε αγορασμον της σιτοδοσιας του οικου υμων λαβοντες απελθατε

eipen de ēmin o anthrōpos o kurios tēs gēs en toutō gnōsomai oti eirēnikoi este adelphon ena aphete ōde met' emou ton de agorasmon tēs sitodosias tou oikou umōn labontes apelthate

* * * * *

34 And bring your youngest brother unto me; then shall I know that ye are no spies, but that ye are upright men; so will I deliver you your brother, and ye shall traffic in the land.'

34

והביאו את־אחיכם הקטן אלי וּאֲדַעָה כִּי לֹא מְרַגְלִים אַתֶּם כִּי כְנִים אַתֶּם אֶת־אחיכם אַתֵּן לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ:

ve·ha·vi·'u et-a·chi·chem hak·ka·ton e·lai ve·'e·de·'ah ki lo me·rag·ge·lim at·tem ki che·nim at·tem et-a·chi·chem et·ten la·chem ve·'et·ha·'a·retz tis·cha·ru.

34

וְהִבִּיאוּ אֶת־אֲחֵיכֶם הַקָּטָן אֵלַי וְאֲדַעָה כִּי לֹא מְרַגְלִים אַתֶּם כִּי כְנִים אַתֶּם אֶת־אֲחֵיכֶם אֶתֵּן לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ:

wəhābī'ū 'et-āhīkēm haqqāṭōn 'ēlay wə'ədā'ah kī lō' məraggālīm 'attem kī kēnīm 'attem 'et-āhīkēm 'ettēn lākem wə'et-hā'āreš tishārū

34

και αγαγετε προς με τον αδελφον υμων τον νεωτερον και γνωσομαι οτι ου κατασκοποι εστε αλλ' οτι ειρηνικοι εστε και τον αδελφον υμων αποδωσω υμιν και τη γη εμπορευεσθε

kai agagete pros me ton adelphon umōn ton neōteron kai gnōsomai oti ou kataskopoi este ang' oti eirēnikoi este kai ton adelphon umōn apodōsō umin kai tē gē emporeuesthe

* * * * *

35 And it came to pass as they emptied their sacks, that, behold, every man's bundle of money was in his sack; and when they and their father saw their bundles of money, they were afraid.

35

וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שְׂקֵיהֶם וְהִנֵּה־אִישׁ צְרוּר־כֶּסֶף בְּשָׁקוֹ וַיִּרְאוּ אֶת־צְרוּרוֹת כֶּסֶפֵיהֶם הִמָּה וְאֲבֵיהֶם וַיִּירָאוּ:

vay·hi hem me·ri·kim sak·kei·hem ve·hin·neh-ish tze·ro·vr·kas·pov be·sak·kov vai·yir·'u et-tze·ro·ro·vt kas·pei·hem hem·mah va·'a·vi·hem vai·yi·ra·'u.

35

וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שִׁקְיָהֶם וְהִנֵּה-אִישׁ צָרוּר-כַּסְפוֹ בְּשִׁקּוֹ וַיֵּרָא אֶת-צָרוּת כַּסְפֵּיהֶם הִמָּה וְאֲבֵיהֶם

וַיִּרְאוּ:

wayəhî hēm mərîqîm śaqqêhem wəhinnē^h-iś šərōr-kaspō bəśaqqō wayyir^u ʿet-šərōrōt kaspêhem hēmmā^h
waʿābîhem wayyîrā^u

35

εγενετο δε εν τω κατακενουν αυτους τους σακκουσ αυτων και ην εκαστου ο δεσμος του αργυριου εν τω σακκω αυτων και ειδον τους δεσμους του αργυριου αυτων αυτοι και ο πατηρ αυτων και εφοβηθησαν

egeneto de en tō katakenoun autous tous sakkous autōn kai ēn ekastou o desmos tou arguriou en tō sakkō autōn kai eidon tous desmous tou arguriou autōn autoi kai o patēr autōn kai ephobēthēsan

* * * * *

36 And Jacob their father said unto them: 'Me have ye bereaved of my children: Joseph is not, and Simeon is not, and ye will take Benjamin away; upon me are all these things come.'

36

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַעֲקֹב אֲבֵיהֶם אֲתִי שְׁכַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ וְאֶת-בִּנְיָמִן תִּקְחוּ עָלַי הֲיוּ כָלֵנָה:

vai-yo-mer a-le-hem ya-'a-kov a-vi-hem o-ti shik-kal-tem yo-v-sef ei-nen-nu ve-shim-'o-vn ei-nen-nu ve-'et-bin-yam-in tik-ka-chu a-lai hai-u chul-la-nah.

36

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַעֲקֹב אֲבֵיהֶם אֲתִי שְׁכַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ וְאֶת-בִּנְיָמִן תִּקְחוּ עָלַי הֲיוּ

כָּלֵנָה:

wayyō^{mer} ʿālêhem yaʿăqōb ʿābîhem ʿōtî šikkaltem yôsēp ʿênennû wəšimʿōn ʿênennû wəʿet-binyāmîn tiqqāhû ʿālay
hāyû kullānā^h

36

ειπεν δε αυτοις ιακωβ ο πατηρ αυτων εμε ητεκνωσατε ιωσηφ ουκ εστιν συμεων ουκ εστιν και τον βενιαμιν λημψεσθε επ' εμε εγενετο παντα ταυτα

eipen de autois iakōb o patēr autōn eme ēteknōsate iōsēph ouk estin sumeōn ouk estin kai ton beniamin lēmpsesthe ep' eme egeneto panta tauta

* * * * *

37 And Reuben spoke unto his father, saying: 'Thou shalt slay my two sons, if I bring him not to thee; deliver him into my hand, and I will bring him back to thee.'

37

ויאמר ראובן אל־אביו לאמר את־שני בני תמית א־ל־אביאנו אליך תנה אתו על־ידי ואני אשיבנו
אליך:

vai·yo·mer re·'u·ven el·a·viv le·mor et·she·nei va·nai ta·mit im·lo a·vi·'en·nu e·lei·cha te·nah o·tov al·ya·di
va·'a·ni a·shi·ven·nu e·lei·cha.

37

וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אָבִיו לֵאמֹר אֶת־שְׁנֵי בְנֵי תַמִּית אֶם־לֹא אָבִיאֲנֹו אֵלֶיךָ תְּנֶנָּה אֶתֹּו עַל־יְדֵי וְאֲנִי
אָשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ:

wayyōmer rə'ûbēn ʿel-ʿābîw lēʾmōr ʿet-šənē bānay tāmîṭ ʾim-lō ʾābîʿennû ʿelēykā tənāh ʿotō ʿal-yādî waʾanî
ʾāšîbennû ʿelēykā

37

ειπεν δε ρουβην τω πατρι αυτου λεγων τους δυο υιους μου αποκτεινον εαν μη αγαγω αυτον προς σε dos αυτον
εις την χειρα μου καγω αναξω αυτον προς σε

eipen de roubēn tō patri autou legōn tous duo uious mou apokteinon ean mē agagō auton pros se dos auton eis
tēn cheira mou kagō anaξō auton pros se

* * * * *

38 And he said: 'My son shall not go down with you; for his brother is dead, and he only is left; if harm befall him by the way in which ye go, then will ye bring down my gray hairs with sorrow to the grave.

38

ויאמר לא־ירד בני עִמָּכֶם כִּי־אָחִיו מָת וְהוּא לְבָדוּ נִשְׂאָר וְקִרְאָהוּ אֶסוֹן בְּדַרְךָ אֲשֶׁר תִּלְכוּ־בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם
אֶת־שִׁיבְתִי בִּיגוֹן שְׂאוּלָה:

vai·yo·mer lo·ye·red be·ni im·ma·chem ki·a·chiv met ve·hu le·vad·dov nish·'ar u·ke·ra·'a·hu a·so·vn
bad·de·rech a·sher te·le·chu·vah ve·ho·v·rad·tem et·sei·va·ti be·ya·go·vn she·'o·v·lah.

38

וַיֹּאמֶר לֹא־יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם כִּי־אָחִיו מָת וְהוּא לְבָדוּ נִשְׂאָר וְקִרְאָהוּ אֶסוֹן בְּדַרְךָ אֲשֶׁר תִּלְכוּ־בָהּ
וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שִׁיבְתִי בִּיגוֹן שְׂאוּלָה:

wayyōmer lō-yērēd bənî ʿimmākem kî-ʾāhîw mēt wəhû? ləbaddô nišʾār ûqərāʾāhû ʾāsôn baddérek ʾāšer tēlkû-bāh
wəhōradtem ʿet-šēbātî bəyāgôn šəʾólāh

38

ο δε ειπεν ου καταβησεται ο υιος μου μεθ' υμων οτι ο αδελφος αυτου απεθανεν και αυτος μονος καταλειπται
και συμβησεται αυτον μαλακισθηναι εν τη οδω η αν πορευησθε και καταξετε μου το γηρας μετα λυπης εις αδου

o de eipen ou katabēsetai o uios mou meth' umōn oti o adelphos autou apethanen kai autos monos kataleiptai
kai symbēsetai auton malakisthēnai en tē odō ē an poreuēsthe kai kataξete mou to gēras meta lupēs eis adou

* * * * *

GENESIS 43

1 And the famine was sore in the land.

1

והרעב כבד בארץ:

ve·ha·ra·'av ka·ved ba·'a·retz.

1

והרעב כבד בארץ:

wəhārā'āb kābēd bā'āreṣ

1

ο δε λιμος ενισχυσεν επι της γης

o de limos enischusen epi tēs gēs

* * * * *

2 And it came to pass, when they had eaten up the corn which they had brought out of Egypt, that their father said unto them: 'Go again, buy us a little food.'

2

ויהי כאשר כלו לאכל את-השבר אשר הביאו ממצרים ויאמר אליהם אביהם שבו שברו-לנו מעט-אכל:

vay·hi ka·'a·sher kil·lu le·'e·chol et·ha·she·ver a·sher he·vi·'u mim·mitz·ra·yim vai·yo·mer a·lei·hem a·vi·hem shu·vu shiv·ru·la·nu me·'at·o·chel.

2

ויהי כאשר כלו לאכל את-השבר אשר הביאו ממצרים ויאמר אליהם אביהם שבו שברו-לנו מעט-אכל:

wayəhî ka'āsher killû le'ēkōl ʔet·haššēber ʔāšer hēbî'û mimmiṣrāyim wayyōmer ʔālêhem ʔabîhem šûbû šibrû-lānû mō'at-ōkel

2

εγενετο δε ηνικα συνετελεσαν καταφαγειν τον σιτον ον ηνεγκαν εξ αιγυπτου και ειπεν αυτοις ο πατηρ αυτων παλιν πορευθεντες πριασθε ημιν μικρα βρωματα

egeneto de ēnika sunetelesan kataphagein ton siton on ēnegkan eḡ aiguptou kai eipen autois o patēr autōn palin poreuthentes priasthe ēmin mikra brōmata

* * * * *

3 And Judah spoke unto him, saying: 'The man did earnestly forewarn us, saying: Ye shall not see my face, except your brother be with you.

3

ויאמר אליו יהודה לאמר העד העד בנו האיש לאמר לא־תראו פני בלתי אחיכם אתכם:

vai-yo-mer e-lav ye-hu-dah le-mor ha-'ed he-'id ba-nu ha-'ish le-mor lo-tir-'u fa-nai bil-ti a-chi-chem it-te-chem.

3

וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לְאֹמֶר הָעֵד הָעֵד בְּנֵנו הָאִישׁ לְאֹמֶר לֹא־תִרְאוּ פָנַי בְּלֹתִי אֶחְיִיכֶם אִתְּכֶם:

wayyōmer ʿelāyw yəhūdāh lēʿmōr hāʿēd hēʿīd bānū hāʾīš lēʿmōr lō-tir-ʾu pānay bilti ʾāhīkem ʾittākem

3

ειπεν δε αυτω ιουδας λεγων διαμαρτυρια διαμεμαρτυρηται ημιν ο ανθρωπος λεγων ουκ οψεσθε το προσωπον μου εαν μη ο αδελφος υμων ο νεωτερος μεθ' υμων η

eipen de autō ioudas legōn diamarturia diamemarturētai ēmin o anthrōpos legōn ouk opsesthe to prosōpon mou ean mē o adelphos umōn o neōteros meth' umōn ē

* * * * *

4 If thou wilt send our brother with us, we will go down and buy thee food;

4

אם־ישך משלח את־אחינו אתנו נרדה ונשברה לך אכל:

im-yesh-cha me-shal-le-ach et-a-chi-nu it-ta-nu ne-re-dah ve-nish-be-rah le-cha o-chel.

4

אם־ישְׁךָ מְשַׁלַּח אֶת־אֲחֵינוּ אִתְּנוּ נִרְדֶּה וְנִשְׁבְּרָה לְךָ אֶכֶל:

ʿim-yeškā məšallēʾh ʿet-ʾāhīnū ʾittānū nērdāh wənišberāh lakā ʾōkel

4

ει μεν ουν αποστελλεις τον αδελφον ημων μεθ' ημων καταβησομεθα και αγορασωμεν σοι βρωματα

ei men oun apostengeis ton adelphon ēmōn meth' ēmōn katabēsometha kai agorasōmen soi brōmata

* * * * *

5 but if thou wilt not send him, we will not go down, for the man said unto us: Ye shall not see my face, except your brother be with you.'

5

ואם־אינך משלח לא נרד כִּי־האיש אמר אלינו לא־תראו פני בלתי אחיכם אתכם:

ve-'im-ei-ne-cha me-shal-le-ach lo ne-red ki-ha-'ish a-mar e-lei-nu lo-tir-'u fa-nai bil-ti a-chi-chem it-te-chem.

5

ואם־אינְךָ מְשַׁלֵּחַ לֹא נֵרַד כִּי־הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ לֹא־תִרְאוּ פְנֵי בְלֹתֵי אַחֵיכֶם אֶתְכֶם:

wə'im-ʔênkā məšallēʔh lōʔ nērēd kī-hāʔiš ʔāmar ʔēlénū lōʔ-tirʔû pānay biltī ʔāhīkēm ʔittəkēm

5

ει δε μη αποστελλεις τον αδελφον ημων μεθ' ημων ου πορευσομεθα ο γαρ ανθρωπος ειπεν ημιν λεγων ουκ οψεσθε μου το προσωπον εαν μη ο αδελφος υμων ο νεωτερος μεθ' υμων η

ei de mē apostengeis ton adelphon ēmōn meth' ēmōn ou poreusometha o gar anthrōpos eipen ēmin legōn ouk opssthe mou to prosōpon ean mē o adelphos umōn o neōteros meth' umōn ē

* * * * *

6 And Israel said: 'Wherefore dealt ye so ill with me, as to tell the man whether ye had yet a brother?'

6

ויאמר ישראל למה הרעתם לי להגיד לאיש העוד לכם אח:

vai-yo-mer yis-ra-'el la-mah ha-re-'o-tem li le-hag-gid la-'ish ha-'o-vd la-chem ach.

6

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לְמָה הִרְעִיתֶם לִי לְהַגִּיד לְאִישׁ הָעוֹד לָכֶם אָח:

wayyōmer yiśrāʔel lāmāʔh hārēʔōtem lī ləhaggîd lāʔiš haʔôd lākem ʔāh

6

ειπεν δε ισραηλ τι εκακοποιησατε με αναγγειλαντες τω ανθρωπω ει εστιν υμιν αδελφος

eipen de israēl ti ekakopoiēsate me anaggeilantes tō anthrōpō ei estin umin adelphos

* * * * *

7 And they said: 'The man asked straitly concerning ourselves, and concerning our kindred, saying: Is your father yet alive? have ye another brother? and we told him according to the tenor of these words; could we in any wise know that he would say: Bring your brother down?'

7

ויאמרו שאול שאל־האיש לנו ולמולדתנו לאמר העוד אביכם חי היש לכם אח ונגד־לו על־פי הדברים האלה הידוע נדע כי יאמר הורידו את־אחיכם:

vai·yo·me·ru sha·'o·vl sha·'al·ha·'ish la·nu u·le·mo·v·lad·te·nu le·mor ha·'o·vd a·vi·chem chai ha·yesh la·chem
ach va·nag·ged·lov al·pi had·de·va·rim ha·'el·leh ha·ya·do·v·a' ne·da ki yo·mar ho·v·ri·du et·a·chi·chem.

7

וַיֹּאמְרוּ שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ וְלִמּוֹלְדֵינוּ לֵאמֹר הֲעוֹד אַבְיֵכֶם חַי הַיֵּשׁ לָכֶם אֶחָ וְנִגְד־לָו עַל־פִּי
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַיְדוּעַ גִּדְעַ בִּי יֹאמֶר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחֵיכֶם:

wayyō²mārū šā²ōl šā²al·hā²iš lānū ûlēmō¹ladtēnū lē²mōr ha²ōd ²ābīkem hay hāyēs lākem ²āh wanágged·lō ²al·pī
haddəbārīm hā²élle^h hāyādō^{ac} nēda^c kí yō²mar hōrīdū ²et·²āhīkem

7

οι δε ειπαν ερωτων επηρωτησεν ημας ο ανθρωπος και την γενεαν ημων λεγων ει ετι ο πατηρ υμων ζη ει εστιν
υμιν αδελφος και απηγγειλαμεν αυτω κατα την επερωτησιν ταυτην μη ηδειμεν ει ερει ημιν αγαγετε τον
αδελφον υμων

oi de eipan erōtōn epērōtēsen ēmas o anthrōpos kai tēn genean ēmōn legōn ei eti o patēr umōn zē ei estin umin
adelphos kai apēggeilamen autō kata tēn eperōtēsīn tautēn mē ēdeimen ei erei ēmin agagete ton adelphon umōn

* * * * *

8 And Judah said unto Israel his father: 'Send the lad with me, and we will arise and go, that we may live, and not die, both we, and thou, and also our little ones.

8

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שְׁלַחָה הַנֶּעַר אִתִּי וְנִקּוּמָה וְנִלְכָה וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַם־אַתָּה
גַּם־טַפְנוּ:

vai·yo·mer ye·hu·dah el·yis·ra·'el a·viv shil·chah han·na·'ar it·ti ve·na·ku·mah ve·ne·le·chah ve·nich·yeh ve·lo
na·mut gam·a·nach·nu gam·at·tah gam·tap·pe·nu.

8

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שְׁלַחָה הַנֶּעַר אִתִּי וְנִקּוּמָה וְנִלְכָה וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ
גַּם־אַתָּה גַּם־טַפְנוּ:

wayyō²mer yəhūdā^h ²el·yisrā²ēl ²ābīw šilhā^h hannā^car ²ittī wənāqūmā^h wənēlēkā^h wənīḥye^h wəlō² nāmūt gam·
²ānāhnū ²gam·²attā^h gam·²tappēnū

8

ειπεν δε ιουδας προς ισραηλ τον πατερα αυτου αποστειλον το παιδαριον μετ' εμου και ανασταντες
πορευσομεθα ινα ζωμεν και μη αποθανωμεν και ημεις και συ και η αποσκευη ημων

eipen de ioudas pros israēl ton patera autou aposteilon to paidarion met' emou kai anastantes poreusometha ina
zōmen kai mē apothanōmen kai ēmeis kai su kai ē aposkeuē ēmōn

* * * * *

9 I will be surety for him; of my hand shalt thou require him; if I bring him not unto thee, and set him before thee, then let me bear the blame for ever.

9

אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם-לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל-הימים:

a·no·chi e·'er·ven·nu mi·ya·di te·vak·shen·nu im·lo ha·vi·'o·tiv e·lei·cha ve·hi·tzag·tiv le·fa·nei·cha
ve·cha·ta·ti le·cha kol·hai·ya·mim.

9

אֲנֹכִי אֶעְרְבֶנּוּ מִיָּדִי תִּבְקָשֶׁנּוּ אִם־לֹא הִבִּיאֲתִיו אֵלַיְךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לָךְ כָּל־הַיָּמִים:

ʿānōkī ʿer·bēnnū miyyādī təbaqšennū ʿim·lōʿ hābīʿōtīw ʿelēykā wəhiššaḡtīw ləpāneýkā wəhātātī ləkā kol·hayyāmim

9

εγω δε εκδεχομαι αυτον εκ χειρος μου ζητησον αυτον εαν μη αγαγω αυτον προς σε και στησω αυτον εναντιον σου ημαρτηκως εσομαι προς σε πασας τας ημερας

egō de ekdechomai auton ek cheiros mou zētēson auton ean mē agagō auton pros se kai stēsō auton enantion sou ēmartēkōs esomai pros se pasas tas ēmeras

* * * * *

10 For except we had lingered, surely we had now returned a second time.'

10

כי לולא התמהמהנו כי-עתה שבנו זה פעמים:

ki lu·le hit·mah·ma·he·nu ki·at·tah shav·nu zeh fa·'a·ma·yim.

10

כִּי לֹלֵא הִתְמַהְמְהֵנוּ כִּי־עֵתָה שָׁבְנוּ זֶה פַעֲמִים:

kī lūlēʿ hitmahmāhnū kī-ʿattāʰ šābnū zeh paʿāmāyim

10

ει μη γαρ εβραδυναμεν ηδη αν υπεστρεψαμεν δις

ei mē gar ebradunamen ēdē an upestrepsamen dis

* * * * *

11 And their father Israel said unto them: 'If it be so now, do this: take of the choice fruits of the land in your vessels, and carry down the man a present, a little balm, and a little honey, spicery and ladanum, nuts, and almonds;

11

ויאמר אלהם ישראל אביהם אם־כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים:

vai-yo-mer a-le-hem yis-ra-'el a-vi-hem im-ken e-fo-v zot a-su ke-chu miz-zim-rat ha-'a-retz bich-lei-chem ve-ho-v-ri-du la-'ish min-chah me-'at tzo-ri u-me-'at de-vash ne-chot va-lot ba-te-nim u-she-ke-dim.

11

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אָבִיהֶם אִם־כֵּן | אֲפֹאֹא זֹאת עֲשׂוּ קַחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכַלֵּיכֶם וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה מְעֻט צָרִי וּמְעֻט דְּבַשׁ נְכֹאֵת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׁקָדִים:

wayyōmer ʔālēhem yisrāʔel ʔābīhem ʔim-kēn ʔēpōʔ zōʔī ʿāšû qəḥû mizzimrat hāʔāreš biklēkem wəhōrīdû lāʔiš minḥāḥ mēʿaṭ šōrī ūmēʿaṭ dəbaš nəḵōʔī wālōṭ boṭnīm ūšəqēdīm

11

ειπεν δε αυτοις ισραηλ ο πατηρ αυτων ει ουτως εστιν τουτο ποιησατε λαβετε απο των καρπων της γης εν τοις αγγειοις υμων και καταγαγετε τω ανθρωπω δωρα της ρητινης και του μελιτος θυμιαμα και στακτην και τερεμινθον και καρυα

eipen de autois israēl o patēr autōn ei outōs estin touto poiēsate labete apo tōn karpōn tēs gēs en tois aggeiois umōn kai katagagete tō anthrōpō dōra tēs rētinēs kai tou melitos thumiama kai staktēn kai tereminthon kai karua

* * * * *

12 and take double money in your hand; and the money that was returned in the mouth of your sacks carry back in your hand; peradventure it was an oversight;

12

וכסף משנה קחו בידכם ואת־הכסף המושב בפי אמתחתיכם תשיבו בידכם אולי משגה הוא:

ve-che-sef mish-neh ke-chu ve-yed-chem ve-'et-hak-ke-sef ham-mu-shav be-fi am-te-cho-tei-chem ta-shi-vu ve-yed-chem u-lai mish-geh hu.

12

וְכֶסֶף מִשְׁנֵה קַחוּ בְיַדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמוֹשֵׁב בְּפִי אֲמַתְחַתֵּיכֶם תְּשִׁיבוּ בְיַדְכֶם אֲוֹלִי מִשְׁגָּה הוּא:

wəḵéseṕ mišneḥ qəḥû ḥəyedḵem wəʔet-hakkéseṕ hammûšāḥ bəpī ʔamtəḥṭēḵem tāšībû ḥəyedḵem ʔūlay mišgeḥ hūʔ

12

και το αργυριον διссон λαβετε εν ταις χερσιν υμων το αργυριον το αποστραφεν εν τοις μαρσιπποις υμων αποστρεψατε μεθ' υμων μηποτε αγνοημα εστιν

kai to argurion disson labete en tais chersin umōn to argurion to apostraphen en tois marsippois umōn apostrepsate meth' umōn mēpote agnoēma estin

* * * * *

13 take also your brother, and arise, go again unto the man;

13

וּאֶת־אֶחֶיכֶם קַחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ׃

ve·'et-a·chi·chem ka·chu ve·ku·mu shu·vu el·ha·'ish.

13

וּאֶת־אֶחֶיכֶם קַחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ׃

wə'et-³āhīkem qāḥû wəqûmû šûbû ³el-hā'îš

13

και τον αδελφον υμων λαβετε και ανασταντες καταβητε προς τον ανθρωπον

kai ton adelphon umōn labete kai anastantes katabēte pros ton anthrōpon

* * * * *

14 and God Almighty give you mercy before the man, that he may release unto you your other brother and Benjamin. And as for me, if I be bereaved of my children, I am bereaved.'

14

וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אֶחֶיכֶם אַחֵר וְאֶת־בְּנֵימִן וְאֲנִי כַּאֲשֶׁר שְׂכַלְתִּי שְׂכַלְתִּי׃

e·'el shad·dai yit·ten la·chem ra·cha·mim lif·nei ha·'ish ve·shil·lach la·chem et-a·chi·chem a·cher ve·'et·bin·ya·min va·'a·ni ka·'a·sher sha·cho·le·ti sha·cha·le·ti.

14

וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אֶחֶיכֶם אַחֵר וְאֶת־בְּנֵימִן וְאֲנִי כַּאֲשֶׁר שְׂכַלְתִּי שְׂכַלְתִּי׃

wə'ēl šadday yittēn lākem raḥāmîm liḥnē hā'îš wəšillah lākem ³et-³āhīkem ³aḥēr wə'et-binyāmîn wa'ānî ka'āšer šākōltî šākāltî

14

ο δε θεος μου δωη υμιν χαριν εναντιον του ανθρωπου και αποστειλαι τον αδελφον υμων τον ενα και τον βενιαμιν εγω μεν γαρ καθα ητεκνωμαι ητεκνωμαι

o de theos mou dōē umin charin enantion tou anthrōpou kai aposteilai ton adelphon umōn ton ena kai ton beniamin egō men gar katha ēteknōmai ēteknōmai

* * * * *

15 And the men took that present, and they took double money in their hand, and Benjamin; and rose up, and went down to Egypt, and stood before Joseph.

15

ויקחו האנשים את־המנחה הזאת ומשנה־כסף לקחו בידם ואת־בנימן ויקמו וירדו מצרים ויעמדו לפני יוסף:

vai-yik-chu ha-'a-na-shim et-ham-min-chah haz-zot u-mish-neh-ke-sef la-ke-chu ve-ya-dam ve-'et-bin-ya-min
vai-ya-ku-mu vai-ye-re-du mitz-ra-yim vai-ya-'am-du lif-nei yo-v-sef.

15

ויקחו האנשים את־המנחה הזאת ומשנה־כסף לקחו בידם ואת־בנימן ויקמו וירדו מצרים ויעמדו לפני יוסף:

wayyiqhû hāʾanāšîm ʿet-hamminhā^h hazzōʿtî ūmišne^h-késef lāqhû həyādām wəʿet-binyāmîn wayyāqúmû wayyērdû
mišrāyim wayyaʿamdû lipnê yôsēf

15

λαβοντες δε οι ανδρες τα δωρα ταυτα και το αργυριον διπλουν ελαβον εν ταις χερσιν αυτων και τον βενιαμιν και ανασταντες κατεβησαν εις αιγυπτον και εστησαν εναντιον ιωσηφ

labontes de oi andres ta dōra tauta kai to argurion diploun elabon en tais chersin autōn kai ton beniamin kai anastantes katebēsan eis aigupton kai estēsan enantion iōsēph

* * * * *

16 And when Joseph saw Benjamin with them, he said to the steward of his house: 'Bring the men into the house, and kill the beasts, and prepare the meat; for the men shall dine with me at noon.'

16

וירא יוסף אתם את־בנימין ויאמר לאשר על־ביתו הבא את־האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים:

vai-yar- yo-v-sef it-tam et-bin-ya-min vai-yo-mer la-'a-sher al-bei-tov ha-ve et-ha-'a-na-shim hab-ba-ye-tah u-te-vo-ach te-vach ve-ha-chen ki it-ti yo-che-lu ha-'a-na-shim ba-tza-ho-ra-yim.

16

וירא יוסף אתם את־בנימין ויאמר לאשר על־ביתו הבא את־האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים:

wayyār^ʿ yôsēf ʾittām ʿet-binyāmîn wayyō^ʿmer laʾāšer ʿal-bêtô hābē^ʿ ʿet-hāʾanāšîm habbāytā^h ūtəbō^h tēbah wəhākēn
kî ʾittî yō^ʿkəlû hāʾanāšîm baṣṣohōrāyim

16

ειδεν δε ιωσηφ αυτους και τον βενιαμιν τον αδελφον αυτου τον ομομητριον και ειπεν τω επι της οικιας αυτου
εισαγαγε τους ανθρωπους εις την οικιαν και σφαξον θυματα και ετοιμασον μετ' εμου γαρ φαγονται οι ανθρωποι
αρτους την μεσημβριαν

eiden de iōsēph autous kai ton beniamin ton adelphon autou ton omomētrion kai eipen tō epi tēs oikias autou
eisagage tous anthrōpous eis tēn oikian kai sphaξon thumata kai etoimason met' emou gar phagontai oi
anthrōpoi artous tēn mesēmbrian

* * * * *

17 And the man did as Joseph bade; and the man brought the men into Joseph's house.

17

ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא האיש את־האנשים ביתה יוסף:

vai·ya·'as ha·'ish ka·'a·sher a·mar yo·v·sef vai·ya·ve ha·'ish et·ha·'a·na·shim bei·tah yo·v·sef.

17

ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא האיש את־האנשים ביתה יוסף:

wayyá'as hā'îš ka'āsher 'āmar yōsēp wayyābē' hā'îš 'et·hā'ānāšîm bêtā^h yōsēp

17

εποιησεν δε ο ανθρωπος καθα ειπεν ιωσηφ και εισηγαγεν τους ανθρωπους εις τον οικον ιωσηφ

epoiēsen de o anthrōpos katha eipen iōsēph kai eisēgagen tous anthrōpous eis ton οικον iōsēph

* * * * *

18 And the men were afraid, because they were brought into Joseph's house; and they said: 'Because of the money that was returned in our sacks at the first time are we brought in; that he may seek occasion against us, and fall upon us, and take us for bondmen, and our asses.'

18

וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף ויאמרו על־דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנחנו מובאים
להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת־חמרינו:

vai·yi·re·'u ha·'a·na·shim ki hu·ve·'u beit yo·v·sef vai·yo·me·ru al·de·var hak·ke·sef ha·shav
be·'am·te·cho·tei·nu bat·te·chil·lah a·nach·nu mu·va·'im le·hit·go·lel a·lei·nu u·le·hit·nap·pel a·lei·nu
ve·la·ka·chat o·ta·nu la·'a·va·dim ve·'et·cha·mo·rei·nu.

18

וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף ויאמרו על־דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנחנו
מובאים להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת־חמרינו:

wayyîr'û hā'ānāšîm kî hûb'û bêṭ yôšēp wayyô'marû 'al-dəḅar hakkéseḅ haššāḅ bə'amtəḅōṭénû battəḅillā^h 'ānāḅnû
mûḅā'im ləḅitgōlēl 'ālénû ūləḅitnappēl 'ālénû wəlāqāḅat 'ōṭānû la'āḅādîm wə'eṭ-ḅāmōrénû

18

ιδοντες δε οι ανθρωποι οτι εισηχθησαν εις τον οικον ιωσηφ ειπαν δια το αργυριον το αποστραφεν εν τοις
μαρσιπποις ημων την αρχην ημεις εισαγομεθα του συκοφαντησαι ημας και επιθεσθαι ημιν του λαβειν ημας εις
παιδας και τους ονους ημων

idontes de oi anthrōpoi oti eisēchthēsan eis ton oikon iōsēph eipan dia to argurion to apostraphen en tois
marsippois ēmōn tēn archēn ēmeis eisagometha tou sukophantēsai ēmas kai epithesthai ēmin tou labein ēmas
eis paidas kai tous onous ēmōn

* * * * *

19 And they came near to the steward of Joseph's house, and they spoke unto him at the door of the house,

19

ויגשו אל-האיש אשר על-בית יוסף וידברו אליו פתח הבית:

vai·yig·ge·shu el·ha·'ish a·sher al·beit yo·v·sef vay·dab·be·ru e·lav pe·tach hab·ba·yit.

19

וַיִּגְשׁוּ אֶל-הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל-בֵּית יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פְּתַח הַבַּיִת:

wayyiggəšû 'el-hā'îš 'āšer 'al-bêt yôšēp wayəḅabbərû 'ēlāyw péṭaḅ habbāyit

19

προσελθοντες δε προς τον ανθρωπον τον επι του οικου ιωσηφ ελαλησαν αυτω εν τω πυλωνι του οικου
προσελθοντες δε προς τον ανθρωπον τον επι του οικου ιωσηφ ελαλησαν αυτω εν τω πυλωνι του οικου

* * * * *

20 and said: 'Oh my lord, we came indeed down at the first time to buy food.

20

ויאמרו בי אדני ירד ירדנו בתחלה לשבר-אכל:

vai·yo·me·ru bi a·do·ni ya·rod ya·rad·nu bat·te·chil·lah lish·bar·o·chel.

20

וַיֹּאמְרוּ בִּי אֲדֹנָי יֵרֵד יֵרְדָנוּ בְּתַחֲלָה לְשֹׁבֵר-אֶכֶל:

wayyô'marû bî 'ādōnî yārōḅ yārādnû battəḅillā^h lišbor-'ōḅkel

20

λεγοντες δεομεθα κυριε κατεβημεν την αρχην πριασθαι βρωματα

legontes deometha kurie katebēmen tēn archēn priasthai brōmata

* * * * *

21 And it came to pass, when we came to the lodging-place, that we opened our sacks, and, behold, every man's money was in the mouth of his sack, our money in full weight; and we have brought it back in our hand.

21

וַיְהִי כִּי־בָּאוּ אֶל־הַמֶּלֶן וּנְפֹתְחָהּ אֶת־אֲמֹתַחְתֵּינוּ וְהִנֵּה כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אֲמֹתַחְתּוֹ כִּסְפוֹ בְּמִשְׁקָלוֹ וְנִשְׁבּ אֶת־וּ
בִידָנוּ:

vay·hi ki·va·nu el·ham·ma·lo·vn van·nif·te·chah et·am·te·cho·tei·nu ve·hin·neh che·sef·ish be·fi am·tach·tov
kas·pe·nu be·mish·ka·lov van·na·shev o·tov be·ya·de·nu.

21

וַיְהִי כִּי־בָּאוּ אֶל־הַמֶּלֶן וּנְפֹתְחָהּ אֶת־אֲמֹתַחְתֵּינוּ וְהִנֵּה כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אֲמֹתַחְתּוֹ כִּסְפוֹ בְּמִשְׁקָלוֹ
וְנִשְׁבּ אֶת־וּ
בִידָנוּ:

wāy·hî kî·bā·nû ʿel·ham·mālôn wanniptəḥā^h ʿet·ʿamtəḥōtēnû wəhinne^h kəseḥ·ʾîš bəpî ʿamtaḥtô kaspēnû bəmišqālô
wannāšeb ʿōtô bəyādēnû

21

εγενετο δε ηνικα ηλθομεν εις το καταλυσαι και ηνοιξαμεν τους μαρσιππους ημων και τοδε το αργυριον
εκαστου εν τω μαρσιππω αυτου το αργυριον ημων εν σταθμω απεστρεψαμεν νυν εν ταις χερσιν ημων

egeneto de ēnika ēlthomen eis to katalusai kai ēnoiξamen tous marsippous ēmōn kai tode to argurion ekastou en
tō marsippō autou to argurion ēmōn en stathmō apestrepsamen nun en tais chersin ēmōn

* * * * *

22 And other money have we brought down in our hand to buy food. We know not who put our money in our sacks.'

22

וְכֶסֶף אַחֵר הוֹרַדְנוּ בִידָנוּ לְשִׁבְר־אֶכֶל לֹא יָדַעְנוּ מִי־שָׂם כִּסְפוֹ בְּאֲמֹתַחְתֵּינוּ:

ve·che·sef a·cher ho·v·rad·nu ve·ya·de·nu lish·bar·o·chel lo ya·da'·nu mi·sam kas·pe·nu be·'am·te·cho·tei·nu.

22

וְכֶסֶף אַחֵר הוֹרַדְנוּ בִידָנוּ לְשִׁבְר־אֶכֶל לֹא יָדַעְנוּ מִי־שָׂם כִּסְפוֹ בְּאֲמֹתַחְתֵּינוּ:

wəḵəseḥ ʿaḥēr hōrād·nû bəyādēnû lišbor·ʾōkel lō yādā·nû mî·sām kaspēnû bəʿamtəḥōtēnû

22

και αργυριον ετερον ηνεγκαμεν μεθ' εαυτων αγορασαι βρωματα ουκ οίδαμεν τις ενεβαλεν το αργυριον εις τους μαρσιππους ημων

kai argurion eteron ēnegkamen meth' eautōn agorasai brōmata ouk oidamen tis enebalen to argurion eis tous marsippous ēmōn

* * * * *

23 And he said: 'Peace be to you, fear not; your God, and the God of your father, hath given you treasure in your sacks; I had your money.' And he brought Simeon out unto them.

23

ויאמר שלום לכם אל־תִיראוּ אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מטמון באמתחתיכם כספכם בא אלי ויוצא אלהם את־שמעון:

vai·yo·mer sha·lo·vm la·chem al·ti·ra·'u e·lo·hei·chem ve·lo·hei a·vi·chem na·tan la·chem mat·mo·vn be·'am·te·cho·tei·chem kas·pe·chem ba e·lai vai·yo·v·tze a·le·hem et·shim·'o·vn.

23

ויאמר שלום לכם אל־תִיראוּ אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מטמון באמתחתיכם כספכם בא אלי ויוצא אלהם את־שמעון:

wayyōmer šālôm lākem 'al-tîrā'û 'ēlōhēkēm wē'lōhē 'ābīkēm nātan lākem maṭmōn bə'amtəḥōtēkēm kaspəkem bā' 'ēlāy wayyōšē' 'ālēhem 'eṭ-šim'ōn

23

ειπεν δε αυτοις ιλεως υμιν μη φοβεισθε ο θεος υμων και ο θεος των πατερων υμων εδωκεν υμιν θησαυρους εν τοις μαρσιπποις υμων το δε αργυριον υμων ευδοκιμουν απεχω και εξηγαγεν προς αυτους τον συμεων

eipen de autois ileōs umin mē phobeisthe o theos umōn kai o theos tōn paterōn umōn edōken umin thēsauros en tois marsippois umōn to de argurion umōn eudokimoun apechō kai eḗgagen pros autous ton sumeōn

* * * * *

24 And the man brought the men into Joseph's house, and gave them water, and they washed their feet; and he gave their asses provender.

24

ויבא האיש את־האנשים ביתה יוסף ויתן־מים וירחצו רגליהם ויתן מספוא לחמריהם:

vai·ya·ve ha·'ish et·ha·'a·na·shim bei·tah yo·v·sef vai·yit·ten·ma·yim vai·yir·cha·tzu rag·lei·hem vai·yit·ten mis·po·v la·cha·mo·rei·hem.

24

ויבא האיש את־האנשים ביתה יוסף ויתן־מים וירחצו רגליהם ויתן מספוא לחמריהם:

wayyābē³ hā'îš³ 'et-hā'ānāšîm bē'tā^h yôsēp wayyitten-máyim wayyirḥāšû raġlēhem wayyittēn mispō³ laḥāmōrēhem

24

και ηνεγκεν υδωρ νιψαι τους ποδας αυτων και εδωκεν χορτασματα τοις ονοις αυτων

kai ēnegken udōr nipsai tous podas autōn kai edōken chortasmata tois onois autōn

* * * * *

25 And they made ready the present against Joseph's coming at noon; for they heard that they should eat bread there.

25

ויכינו את־המנחה עד־בוא יוסף בצהרים כי שמעו כי־שם יאכלו לחם:

vai·ya·chi·nu et·ham·min·chah ad·bo·v yo·v·sef ba·tza·ho·ra·yim ki sha·me·'u ki·sham yo·che·lu la·chem.

25

ויִכִּינוּ אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף בְּצֹהָרִים כִּי שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֵאָכְלוּ לֶחֶם:

wayyākīnū 'et·hamminḥā^h 'ad·bō³ yôsēp baššohōrāyim kî šām^cû kî·šām yō³kālû lāhem

25

ητοιμασαν δε τα δωρα εως του ελθειν ιωσηφ μεσημβριας ηκουσαν γαρ οτι εκει μελλει αρισταν

ētoimasan de ta dōra eōs tou elthein iōsēph mesēmbrias ēkousan gar oti ekei mengei aristan

* * * * *

26 And when Joseph came home, they brought him the present which was in their hand into the house, and bowed down to him to the earth.

26

ויבא יוסף הביתה ויביאו לו את־המנחה אשר־בידם הביתה וישתחוּו־לו ארצה:

vai·ya·vo yo·v·sef hab·bay·tah vai·ya·vi·'u lov et·ham·min·chah a·sher·be·ya·dam hab·ba·ye·tah
vai·yish·ta·cha·vu·lov a·re·tzah.

26

ויבֹּא יוֹסֵף הַבֵּיתָה וַיְבִיאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר־בְּיָדָם הַבֵּיתָה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ־לוֹ אֶרְצָה:

wayyābō³ yôsēp habbāytā^h wayyābī'û lô 'et·hamminḥā^h 'āšer·bəyādām habbāytā^h wayyištahāvû-lô 'āršā^h

26

εισηλθεν δε ιωσηφ εις την οικιαν και προσηνεγκαν αυτω τα δωρα α ειχον εν ταις χερσιν αυτων εις τον οικον και προσεκυνησαν αυτω επι προσωπον επι την γην

eisēlthen de iōsēph eis tēn oikian kai prosēnegkan autō ta dōra a eichon en tais chersin autōn eis ton oikon kai prosekunēsan autō epī prosōpon epī tēn gēn

* * * * *

27 And he asked them of their welfare, and said: 'Is your father well, the old man of whom ye spoke? Is he yet alive?'

27

וישאל להם לשלום ויאמר השלום אביכם הזקן אשר אמרתם העודנו חי:

vai·yish·'al la·hem le·sha·lo·vm vai·yo·mer ha·sha·lo·vm a·vi·chem haz·za·ken a·sher a·mar·tem ha·'o·v·den·nu chai.

27

וישאל להם לשלום ויאמר השלום אביכם הזקן אשר אמרתם העודנו חי:

wayyiš'al lāhem ləšālôm wayyō'mer hāšālôm 'ābīkem hazzāqēn 'āšer 'āmartem ha'ôḏénnû ḥāy

27

ἠρώτησεν δε αυτους πως εχετε και ειπεν αυτοις ει υγιαίνει ο πατηρ υμων ο πρεσβυτερος ον ειπατε ετι ζη

ērōtēsen de autous pōs echete kai eipen autois ei ugiainei o patēr umōn o presbuteros on eipate eti zē

* * * * *

28 And they said: 'Thy servant our father is well, he is yet alive.' And they bowed the head, and made obeisance.

28

ויאמרו שלום לעבדך לאבינו עודנו חי ויקדו [כ= וישתחו] [ק= וישתחו]:

vai·yo·me·ru sha·lo·vm le·'av·de·cha le·'a·vi·nu o·v·den·nu chai vai·yik·ke·du [ch= vai·yish·ta·chav·vu] [k= vai·yish·ta·chav·vu].

28

ויאמרו שלום לעבדך לאבינו עודנו חי ויקדו (וישתחו) [וישתחו]:

wayyō'merū šālôm lə'abdəkā lə'ābīnū 'ôḏénnû ḥāy wayyiqqədû (wayyištaḥāwwu) [wayyištaḥāwwû]

28

οι δε ειπαν υγιαίνει ο παις σου ο πατηρ ημων ετι ζη και ειπεν ευλογητος ο ανθρωπος εκεινος τω θεω και κυψαντες προσεκυνησαν αυτω

oi de eipan ugiainei o pais sou o patēr ēmōn eti zē kai eipen eulogētos o anthrōpos ekeinos tō theō kai kupsantes prosekunēsan autō

* * * * *

29 And he lifted up his eyes, and saw Benjamin his brother, his mother's son, and said: 'Is this your youngest brother of whom ye spoke unto me?' And he said: 'God be gracious unto thee, my son.'

29

וישא עיניו וירא את־בנימין אחיו בן־אמו ויאמר הזה אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר אלהים יחנך
בני:

vai·yis·sa ei·nav vai·yar· et·bin·ya·min a·chiv ben·im·mov vai·yo·mer ha·zeh a·chi·chem hak·ka·ton a·sher
a·mar·tem e·lai vai·yo·mar e·lo·him ya·che·ne·cha be·ni.

29

וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיִּרְא אֶת־בְּנִימִין אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ וַיֹּאמֶר הֲזֶה אַחִיכֶם הַקָּטָן אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם אֵלַי וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יַחַנְךָ בְּנִי:

wayyiśśāʔ ʿēnāyw wayyārʔ ʔet·binyāmîn ʔāhîw ben·ʔimmô wayyôʔmer hāzehʰ ʔāhîkem haqqāʔōn ʔāšer ʔāmartem ʔēlāy
wayyôʔmar ʔēlōhîm yāhñəkā bēnî

29

αναβλεψας δε τοις οφθαλμοις ιωσηφ ειδεν βενιαμιν τον αδελφον αυτου τον ομομητριον και ειπεν ουτος ο
αδελφος υμων ο νεωτερος ον ειπατε προς με αγαγειν και ειπεν ο θεος ελεησαι σε τεκνον

anablepsas de tois ophthalmois iōsēph eiden beniamin ton adelphon autou ton omomētrion kai eipen outos o
adelphos umōn o neōteros on eipate pros me agagein kai eipen o theos eleēsai se teknon

* * * * *

30 And Joseph made haste; for his heart yearned toward his brother; and he sought where to weep; and he entered into his chamber, and wept there.

30

וימהר יוסף כי־נכמרו רחמיו אל־אחיו ויבקש לבכות ויבא החדרה ויבך שמה:

vay·ma·her yo·v·sef ki·nich·me·ru ra·cha·mav el·a·chiv vay·vak·kesh liv·ko·vt vai·ya·vo ha·chad·rah
vai·ye·ve·ke sham·mah.

30

וַיִּמְהַר יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחְמָיו אֶל־אָחִיו וַיִּבְקֵשׁ לִבְכוֹת וַיָּבֵא הַחֲדָרָה וַיִּבְךְּ שָׁמָּה:

wayəmahēr yōsēp kî·nikmərû rahāmāyw ʔel·ʔāhîw wayəbaqqēš libkôṭ wayyābōʔ haḥádrāʰ wayyēbk šāmmāʰ

30

εταραχθη δε ιωσηφ συνεστρεφετο γαρ τα εντερα αυτου επι τω αδελφω αυτου και εζητει κλαусσαι εισελθων δε
εις το ταμειον εκλαуσεν εκει

etarachthē de iōsēph sunestrepheo gar ta entera autou epi tō adelphō autou kai ezētei klausai eiselthōn de eis to tamieion eklausen ekei

* * * * *

31 And he washed his face, and came out; and he refrained himself, and said: 'Set on bread.'

31

וִירַחֵץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר שִׁימוּ לַחֵם:

vai·yir·chatz pa·nav vai·ye·tze vai·yit·'ap·pak vai·yo·mer si·mu la·chem.

31

וִירַחֵץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר שִׁימוּ לַחֵם:

wayyirḥaṣ pānāyw wayyēṣeʔ wayyīṭ'appaq wayyō'mer śímû lāḥem

31

και νιψαμενος το προσωπον εξελθων ενεκρατευσατο και ειπεν παραθετε αρτους

kai nipsamenos to prosōpon eḗlthōn enekrateusato kai eipen parathete artous

* * * * *

32 And they set on for him by himself, and for them by themselves, and for the Egyptians, that did eat with him, by themselves; because the Egyptians might not eat bread with the Hebrews; for that is an abomination unto the Egyptians.

32

וַיִּשְׂימוּ לוֹ לִבְדוֹ וְלֵהֶם לִבְדָם וְלַמִּצְרַיִם הָאֹכְלִים אֹתוֹ לִבְדָם כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרַיִם לֶאֱכֹל אֶת־הָעִבְרִיִּים לַחֵם
כִּי־תוֹעֵבָה הוּא לַמִּצְרַיִם:

vai·ya·si·mu lov le·vad·dov ve·la·hem le·vad·dam ve·lam·mitz·rim ha·'o·che·lim it·tov le·vad·dam ki lo
yu·che·lun ham·mitz·rim le·'e·chol et·ha·'iv·rim le·chem ki·to·v·'e·vah hi·v le·mitz·ra·yim.

32

וַיִּשְׂימוּ לוֹ לִבְדוֹ וְלֵהֶם לִבְדָם וְלַמִּצְרַיִם הָאֹכְלִים אֹתוֹ לִבְדָם כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרַיִם לֶאֱכֹל
אֶת־הָעִבְרִיִּים לַחֵם כִּי־תוֹעֵבָה הוּא לַמִּצְרַיִם:

wayyāsímû lô ləḥaddô wəlāhem ləḥaddām wəlammiṣrîm hā'ōḗlîm ʔittô ləḥaddām kî lôʔ yūḗlûn hammiṣrîm le'ēḗl
ʔet·hā'ibrîm léḥem kî·tô'ēbā^h hiwʔ læmiṣrāyim

32

και παρεθηκαν αυτω μονω και αυτοις καθ' εαυτους και τοις αιγυπτιοις τοις συνδειπνουσιν μετ' αυτου καθ' εαυτους ου γαρ εδυναντο οι αιγυπτιοι συνεσθιειν μετα των εβραιων αρτους βδελυγμα γαρ εστιν τοις αιγυπτιοις

kai parethēkan autō monō kai autois kath' eautous kai tois aiguptiois tois sundeipnousin met' autou kath' eautous
ou gar edunanto oi aiguptioi sunesthiein meta tōn ebraiōn artous bdelugma gar estin tois aiguptiois

* * * * *

33 And they sat before him, the firstborn according to his birthright, and the youngest according to his youth; and the men marvelled one with another.

33

וישבו לפניו הבכר כבכרתו והצעיר כצערתו ויתמהו האנשים איש אל-רעהו:

vai·ye·she·vu le·fa·nav hab·be·chor kiv·cho·ra·tov ve·ha·tza·'ir kitz·'i·ra·tov vai·yit·me·hu ha·'a·na·shim ish·el·
re·'e·hu.

33

וישבו לפניו הבכר כבכרתו והצעיר כצערתו ויתמהו האנשים איש אל-רעהו:

wayyēšbū ləpānāyw habbəkōr kibkōrātō wəhaššā'ir kiš'irātō wayyitməhū hā'anāšim 'iš 'el-rē'ehū

33

εκαθισαν δε εναντιον αυτου ο πρωτοτοκος κατα τα πρεσβεια αυτου και ο νεωτερος κατα την νεοτητα αυτου
εξισταντο δε οι ανθρωποι εκαστος προς τον αδελφον αυτου

ekathisan de enantion autou o prōtotokos kata ta presbeia autou kai o neōteros kata tēn neotēta autou eχistanto
de oi anthrōpoi ekastos pros ton adelphon autou

* * * * *

34 And portions were taken unto them from before him; but Benjamin's portion was five times so much as any of theirs. And they drank, and were merry with him.

34

וישא משאת מאת פניו אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו:

vai·yis·sa mas·'ot me·'et pa·nav a·le·hem vat·te·rev mas·'at bin·ya·min mim·mas·'ot kul·lam cha·mesh ya·do·vt
vai·yish·tu vai·yish·ke·ru im·mov.

34

וישא משאת מאת פניו אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו:

wayyiśśā' mas'ōt mē'ēt pānāyw 'ālēhem wattēreb mas'at binyāmīn mimmas'ōt kullām hāmēš yādōt wayyištū
wayyiškərū 'immō

34

ηραν δε μεριδας παρ' αυτου προς αυτους εμεγαλυνθη δε η μερις βενιαμιν παρα τας μεριδας παντων
πενταπλασιως προς τας εκεινων επιον δε και εμεθυσθησαν μετ' αυτου

ēran de meridas par' autou pros autous emegalunthē de ē meris beniamin para tas meridas pantōn pentaplasīōs
pros tas ekeinōn epion de kai emethusthēsan met' autou

* * * * *

GENESIS 44

1 And he commanded the steward of his house, saying: 'Fill the men's sacks with food, as much as they can carry, and put every man's money in his sack's mouth.

1

ויצו את־אשר על־ביתו לאמר מלא את־אמתחת האנשים אכל כאשר יוכלון שאת ושים כסף־איש בפי
אמתחתו:

vay·tzav et·a·sher al·bei·tov le·mor mal·le et·am·te·chot ha·'a·na·shim o·chel ka·'a·sher yu·che·lun se·'et
ve·sim ke·sef·ish be·fi am·tach·tov.

1

וַיִּצְוֵ אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ לֵאמֹר מִלֵּא אֶת־אֲמַתְחַת הָאָנָשִׁים אֲכַל כַּאֲשֶׁר יוּכְלוּן שְׂאֵת וְשִׁים
כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אֲמַתְחָתוֹ:

wayəṣaw ʔet-ʔāšer ʿal-bêṭô lēʾmōr mallēʾ ʔet-ʾamtəḥōṭ hāʾānāšīm ʾōkel kaʾāšer yūklūn šəʔēṭ wəšīm kešep-ʾiš bəpī
ʾamtaḥtô

1

και ενετειλато ιωσηφ τω οντι επι της οικιας αυτου λεγων πλησατε τους μαρσιππους των ανθρωπων βρωματων
οσα εαν δυνωνται αραι και εμβαλατε εκαστου το αργυριον επι του στοματος του μαρσιππου

kai eneteilato iōsēph tō onti epi tēs oikias autou legōn plēsate tous marsippous tōn anthrōpōn brōmatōn osa ean
dunōntai arai kai embalate ekastou to argurion epi tou stomatos tou marsippou

* * * * *

2 And put my goblet, the silver goblet, in the sack's mouth of the youngest, and his corn money.' And he did according to the word that Joseph had spoken.

2

ואת־גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר:

ve·'et·ge·vi·'i ge·vi·a' hak·ke·sef ta·sim be·fi am·ta·chat hak·ka·ton ve·'et ke·sef shiv·rov vai·ya·'as kid·var
yo·v·sef a·sher dib·ber.

2

וְאֶת־גְּבִיעִי גְּבִיעַ הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּפִי אֲמַתְחַת הַקָּטָן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כְּדִבְרֵ יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר:

wə'et-gəbī'ī gəbī'ac hakkéseḗ tāšīm bəpī 'amtáḥaṭ haqqāṭōn wə'ēt késeḗ šibrō wayyá'as kidḅar yōsēḗ 'āšer dibbēr

2

και το κονδου μου το αργυρουν εμβαλατε εις τον μαρσιππον του νεωτερου και την τιμην του σιτου αυτου
εγενηθη δε κατα το ρημα ιωσηφ καθως ειπεν

kai to kondou mou to arguroun embalate eis ton marsippon tou neōterou kai tēn timēn tou sitou autou egenēthē
de kata to rēma iōsēph kathōs eipen

* * * * *

3 As soon as the morning was light, the men were sent away, they and their asses.

3

הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמריהם:

hab·bo·ker o·vr ve·ha·'a·na·shim shul·le·chu hem·mah va·cha·mo·rei·hem.

3

הַבְּקָר אֹר וְהָאָנָשִׁים שְׁלָחוּ הֵמָּה וְחֲמֵרֵיהֶם:

habbōqer 'ōr wəhā'anāšīm šulləḥû hēmmā^h waḥāmōrēhem

3

το πρωι διεφασεν και οι ανθρωποι απεσταλησαν αυτοι και οι ονοι αυτων

to prōi diephausen kai oi anthrōpoi apetalēsan autoi kai oi onoi autōn

* * * * *

4 And when they were gone out of the city, and were not yet far off, Joseph said unto his steward: 'Up, follow after the men; and when thou dost overtake them, say unto them: Wherefore have ye rewarded evil for good?

4

הם יצאו את־העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על־ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגתם ואמרת
אלהם למה שלמתם רעה תחת טובה:

hem ya·tze·'u et·ha·'ir lo hir·chi·ku ve·yo·v·sef a·mar la·'a·sher al·bei·tov kum re·dof a·cha·rei ha·'a·na·shim
ve·his·sag·tam ve·'a·mar·ta a·le·hem lam·mah shil·lam·tem ra·'ah ta·chat to·v·vah.

4

הֵם יֵצְאוּ אֶת־הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ וַיּוֹסֶף אָמַר לְאִשֶּׁר עַל־בֵּיתוֹ קוּם רְדֹף אַחֲרַי הָאָנָשִׁים וְהַשְׁגָּתֶם
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְמָה שְׁלַמְתֶּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה:

hēm yāš'û 'eṭ-hā'îr lô' hirhîqû wəyôseḅ 'āmar la'āšer 'al-bêṭô qûm rəḍōḅ 'ahārê hā'ānāšîm wəhiśsaḡtām wə'āmartā
'ālēhem lāmmā^h šillamtem rā'ā^h táḡat ṭōbā^h

4

εξεληθοντων δε αυτων την πολιν ουκ απεσχον μακραν και ιωσηφ ειπεν τω επι της οικιας αυτου αναστας επιδιωξον οπισω των ανθρωπων και καταλημψη αυτους και ερεις αυτοις τι οτι ανταπεδωκατε πονηρα αντι καλων

eḡelthontōn de autōn tēn polin ouk apeschon makran kai iōsēph eipen tō epi tēs oikias autou anastas epidiōxon opisō tōn anthrōpōn kai katalēmpsē autous kai ereis autois ti oti antapedōkate ponēra anti kalōn

* * * * *

5 Is not this it in which my lord drinketh, and whereby he indeed divineth? ye have done evil in so doing.'

5

:הלוא זה אשר ישתה אדני בו והוא נחש בו הרעתם אשר עשיתם:

ha·lo·v zeh a·sher yish·teh a·do·ni bov ve·hu na·chesh ye·na·chesh bov ha·re·'o·tem a·sher a·si·tem.

5

הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה אֲדֹנָי בּוֹ וְהוּא נֹחֵשׁ בּוֹ הֲרַעַתְתֶּם אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם:

hālô' ze^h 'āšer yište^h 'ādōnî bô wəhû' nahēš yənahēš bô hārē'ōṭem 'āšer 'āšîtem

5

ινα τι εκλεψατε μου το κονδυ το αργυρουν ου τουτο εστιν εν ω πινει ο κυριος μου αυτος δε οιωνισμω οιωνιζεται εν αυτω πονηρα συντετελεσθε α πεποιηκατε

ina ti eklepsate mou to kondu to arguroun ou touto estin en ō pinei o kurios mou autos de oiōnismō oiōnizetai en autō ponēra suntetelesthe a pepoiēkate

* * * * *

6 And he overtook them, and he spoke unto them these words.

6

:וישגם וידבר אלהם את-הדברים האלה:

vai·yas·si·gem vay·dab·ber a·le·hem et·had·de·va·rim ha·'el·leh.

6

וַיִּשְׁגֶּם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

wayyaśšîḡēm wayəḍabbēr 'ālēhem 'eṭ-haddəbārîm hā'ēlle^h

6

ευρων δε αυτους ειπεν αυτοις κατα τα ρηματα ταυτα

eurōn de autous eipen autois kata ta rēmata tauta

* * * * *

7 And they said unto him: 'Wherefore speaketh my lord such words as these? Far be it from thy servants that they should do such a thing.

7

ויאמרו אליו למה ידבר אדני כדברים האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה:

vai·yo·me·ru e·lav lam·mah ye·dab·ber a·do·ni kad·de·va·rim ha·'el·leh cha·li·lah la·'a·va·dei·cha me·'a·so·vt kad·da·var haz·zeh.

7

ויאמרו אליו למה ידבר אדני כדברים האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה:

wayyō³mārū ²ēlāyw lōmmā^h yəḏabbēr ³ādōnî kaddəbārîm hā³elle^h ḥālîlā^h la^cābāde³kā mē^cāsōt kaddābār hazze^h

7

οι δε ειπον αυτω ινα τι λαλει ο κυριος κατα τα ρηματα ταυτα μη γενοιτο τοις παισιβ σου ποιησαι κατα το ρημα τουτο

oi de eipon autō ina ti lalei o kurios kata ta rēmata tauta mē genoito tois paisin sou poiēsai kata to rēma touto

* * * * *

8 Behold, the money, which we found in our sacks' mouths, we brought back unto thee out of the land of Canaan; how then should we steal out of thy lord's house silver or gold?

8

הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השיבנו אליך מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב:

hen ke·sef a·sher ma·tza·nu be·fi am·te·cho·tei·nu he·shi·vo·nu e·lei·cha me·'e·retz ke·na·'an ve·'eich nig·nov mib·beit a·do·nei·cha ke·sef ov za·hav.

8

הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השיבנו אליך מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או

זהב:

hēn késef ³āšer māšā³nū bəpī ³amtəḥōténū ḥēšîbōnū ³ēle³kā mē³ereš kanā^can wə³êk niğnōb mibbêt ³ādōne³kā késef ³ô zāhāb

8

ει το μεν αργυριον ο ευρομεν εν τοις μαρσιπποις ημων απεστρεψαμεν προς σε εκ γης χανααν πως αν κλεψαιμεν
εκ του οικου του κυριου σου αργυριον η χρυσιον

ei to men argurion o euromen en tois marsippois ēmōn apestrepsamen pros se ek gēs chanaan pōs an klepsaimen
ek tou oikou tou kuriou sou argurion ē chrusion

* * * * *

9 With whomsoever of thy servants it be found, let him die, and we also will be my lord's bondmen.'

9

אשר ימצא אתו מעבדיך ומת וגם־אנחנו נהיה לאדני לעבדים:

a·sher yim·ma·tze it·tov me·'a·va·dei·cha va·met ve·gam·a·nach·nu nih·yeh la·do·ni la·'a·va·dim.

9

אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתְּוֹ מֵעֲבָדֶיךָ וּמֵת וְגַם־אֲנַחְנוּ נִהְיֶה לְאֲדֹנָי לְעֲבָדִים:

ʿāšer yimmāšē ʿittō mē^cābādē^ykā wāmēt wəgam-ʿānāḥnū niḥye^h la^cdōnī la^cābādīm

9

παρ' ω αν ευρεθη το κονδυ των παιδων σου αποθνησκειτω και ημεις δε εσομεθα παιδες τω κυριω ημων

par' ō an eurethē to kondu tōn paidōn sou apothnēsketō kai ēmeis de esometha paides tō kuriō ēmōn

* * * * *

10 And he said: 'Now also let it be according unto your words: he with whom it is found shall be my bondman; and ye shall be blameless.'

10

ויאמר גם־עתה כדבריכם כן־הוא אשר ימצא אתו יהיה־לי עבד ואתם תהיו נקים:

vai·yo·mer gam·at·tah che·div·rei·chem ken·hu a·sher yim·ma·tze it·tov yih·yeh·li a·ved ve·'at·tem tih·yu
ne·ki·yim.

10

וַיֹּאמֶר גַּם־עַתָּה כְּדִבְרֵיכֶם כִּן־הוּא אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתְּוֹ יִהְיֶה־לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּים:

wayyō^cmer gam-^cattā^h kəḏibrêkem ken·hū^c ʿāšer yimmāšē ʿittō yiḥye^h-llī ^cābed wə^cattem tiḥyū nəqiyyīm

10

ο δε ειπεν και νυν ως λεγετε ουτως εσται ο ανθρωπος παρ' ω αν ευρεθη το κονδυ αυτος εσται μου παις υμεις δε
εσεσθε καθαροι

o de eipen kai nun ōs legete outōs estai o anthrōpos par' ō an eurethē to kondu autos estai mou pais umeis de
esesthe katharoi

* * * * *

11 Then they hastened, and took down every man his sack to the ground, and opened every man his sack.

11

וימהרו ויורדו איש את־אמתחתו ארצה ויפתחו איש אמתחתו:

vay·ma·ha·ru vai·yo·v·ri·du ish et·am·tach·tov a·re·tzah vai·yif·te·chu ish am·tach·tov.

11

וַיִּמְהָרוּ וַיּוֹרְדוּ אִישׁ אֶת־אֲמַתְחָתוֹ אֶרֶץ וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אֲמַתְחָתוֹ:

wayəmahārû wayyôrîdû 'iš 'et-²amtahtô 'ārśā^h wayyip̄təḥû 'iš 'amtahtô

11

και εσπευσαν και καθειλαν εκαστος τον μαρσιππον αυτου επι την γην και ηνοιξαν εκαστος τον μαρσιππον αυτου

kai espeusan kai katheilan ekastos ton marsippon autou epi tēn gēn kai ēnoiξαν ekastos ton marsippon autou

* * * * *

12 And he searched, beginning at the eldest, and leaving off at the youngest; and the goblet was found in Benjamin's sack.

12

ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא הגביע באמתחת בנימן:

vay·chap·pes bag·ga·do·vl he·chel u·vak·ka·ton kil·lah vai·yim·ma·tze hag·ga·vi·a' be-'am·ta·chat bin·ya·min.

12

וַיַּחְפֹּשׂ בַּגְּדוּל הַחֵל וּבַקְטָן כֹּלָה וַיִּמְצָא הַגְּבִיעַ בְּאֲמַתְחַת בְּנִימִן:

wayəḥappēs baggādōl hēḥēl ûbaqqāṭōn killā^h wayyimmasē³ haggābī^{ac} bə'amtaḥat binyāmīn

12

ηρευνα δε απο του πρεσβυτερου αρξαμενος εως ηλθεν επι τον νεωτερον και ευρεν το κονδου εν τω μαρσιππω τω βενιαμιν

ēreuna de apo tou presbuterou arxamenos eōs ēlthen epi ton neōteron kai euren to kondu en tō marsippō tō beniamin

* * * * *

13 And they rent their clothes, and laded every man his ass, and returned to the city.

13

ויקרעו שמלתם ויעמס איש על-חמרו וישבו העירה:

vai-yik-re-'u sim-lo-tam vai-ya-'a-mos ish al-cha-mo-rov vai-ya-shu-vu ha-'i-rah.

13

ויקרעו שמלתם ויעמס איש על-חמרו וישבו העירה:

wayyiqrə'û símlōtām wayya'amōs 'îš 'al-hāmōrô wayyāšúbû hā'îrā^h

13

και διερρηξαν τα ιματια αυτων και επεθηκαν εκαστος τον μαρσιππον αυτου επι τον ονον αυτου και επεστρεψαν εις την πολιν

kai dierrēxan ta imatia autōn kai epethēkan ekastos ton marsippon autou epi ton onon autou kai epestrepsan eis tēn polin

* * * * *

14 And Judah and his brethren came to Joseph's house, and he was yet there; and they fell before him on the ground.

14

ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא עודנו שם ויפלו לפניו ארצה:

vai-ya-vo ye-hu-dah ve-'e-chav bei-tah yo-v-sef ve-hu o-v-den-nu sham vai-yip-pe-lu le-fa-nav a-re-tzah.

14

ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא עודנו שם ויפלו לפניו ארצה:

wayyābō' yəhūdā^h wə'eḥāyw bētā^h yōsēp wəhū' 'ōdēnnū šām wayyip-pəlû ləpānāyw 'ārṣā^h

14

εισηλθεν δε ιουδας και οι αδελφοι αυτου προς ιωσηφ επι αυτου οντος εκει και επεσον εναντιον αυτου επι την γην

eisēlthen de ioudas kai oi adelphoi autou pros iōsēph eti autou ontos ekei kai epeson enantion autou epi tēn gēn

* * * * *

15 And Joseph said unto them: 'What deed is this that ye have done? know ye not that such a man as I will indeed divine?'

15

ויאמר להם יוסף מה-המעשה הזה אשר עשיתם הלוא ידעתם כי-נחש ינחש איש אשר כמני:

vai·yo·mer la·hem yo·v·sef mah·ham·ma·'a·seh haz·zeh a·sher a·si·tem ha·lo·v ye·da'·tem ki·na·chesh
ye·na·chesh ish a·sher ka·mo·ni.

15

וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מִהֶמְעֵשָׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא יִדְעֶתֶם כִּי־נִחַשׁ יִנְחֹשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי:

wayyô³mer lâhem yôsēp mā^h-hamma^cāse^h hazze^h ʔāšer ^cāsītem hălô³ yəda^ctem kî-naḥēš yənaḥēš ʔiš ʔāšer kāmōnî

15

ειπεν δε αυτοις ιωσηφ τι το πραγμα τουτο ο εποιησατε ουκ οιδατε οτι οιωνισμω οιωνιεται ανθρωπος οιος εγω

eipen de autois iōsēph ti to pragma touto o epoiēsate ouk oidate oti oiōnismō oiōnieitai anthrōpos oios egō

* * * * *

16 And Judah said: 'What shall we say unto my lord? what shall we speak? or how shall we clear ourselves? God hath found out the iniquity of thy servants; behold, we are my lord's bondmen, both we, and he also in whose hand the cup is found.'

16

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מִהֶ־נֹּאמַר לְאֲדֹנָי מִה־נִּדְבַר וּמִה־נִּצְטַדֵּק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת־עוֹן עַבְדֶּיךָ הֲנֵנוּ עַבְדִּים לְאֲדֹנָי
גַם־אֲנַחְנוּ גַם אֲשֶׁר־נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ:

vai·yo·mer ye·hu·dah mah·no·mar la·do·ni mah·ne·dab·ber u·mah·nitz·tad·dak ha·'e·lo·him ma·tza et·a·von
a·va·dei·cha hin·nen·nu a·va·dim la·do·ni gam·a·nach·nu gam a·sher·nim·tza hag·ga·vi·a' be·ya·dov.

16

וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה מִהֶ־נֹּאמַר לְאֲדֹנָי מִה־נִּדְבַר וּמִה־נִּצְטַדֵּק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת־עוֹן עַבְדֶּיךָ הֲנֵנוּ עַבְדִּים
לְאֲדֹנָי גַם־אֲנַחְנוּ גַם אֲשֶׁר־נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ:

wayyô³mer yəhūdā^h mah·nnō³mar la³dōnî mah·nnə^ddabbēr ūma^h-nništaddāq hā³ʔelōhîm māšā³ ʔet·^cāwōn ^cābāde³kā
hinnennū ^cābādîm la³dōnî gam·³ānāhnū gam ʔāšer·nimšā³ haggābî^c bəyādō

16

ειπεν δε ιουδας τι αντερουμεν τω κυριω η τι λαλησωμεν η τι δικαιωθωμεν ο δε θεος ευρεν την αδικιαν των
παιδων σου ιδου εσμεν οικεται τω κυριω ημων και ημεις και παρ' ω ευρεθη το κονδυ

eipen de ioudas ti anteroumen tō kuriō ē ti lalēsōmen ē ti dikaiōthōmen o de theos euren tēn adikian tōn paidōn
sou idou esmen oiketai tō kuriō ēmōn kai ēmeis kai par' ō eurethē to kondu

* * * * *

17 And he said: 'Far be it from me that I should do so; the man in whose hand the goblet is found, he shall be my bondman; but as for you, get you up in peace unto your father.'

17

ויאמר חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה-לי עבד ואתם עלו לשלום
אל-אביכם: ה

vai·yo·mer cha·li·lah li me·'a·so·vt zot ha·'ish a·sher nim·tza hag·ga·vi·a' be·ya·dov hu yih·yeh·li a·ved
ve·'at·tem a·lu le·sha·lo·vm el·a·vi·chem. f

17

וַיֹּאמֶר חָלִילָהּ לִי מֵעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה-לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם עֲלֹו
לְשָׁלוֹם אֶל-אֲבִיכֶם: פ

wayyōmer ḥālīlā^h llī mē'āsōt zō'ī hā'īš 'āšer nimšā' haggābī'^{ac} bəyādō hū' yihye^h-llī 'ābed wə'attem 'ālū ləšālōm 'el-
'ābīkem p

17

ειπεν δε ιωσηφ μη μοι γενοιτο ποιησαι το ρημα τουτο ο ανθρωπος παρ' ω ευρεθη το κονδυ αυτος εσται μου
παις υμεις δε αναβητε μετα σωτηριας προς τον πατερα υμων

eipen de iōsēph mē moi genoito poiēsai to rēma touto o anthrōpos par' ō eurethē to konu autos estai mou pais
umeis de anabēte meta sōtērias pros ton patera umōn

* * * * *

18 Then Judah came near unto him, and said: 'Oh my lord, let thy servant, I pray thee, speak a word in my lord's ears, and let not thine anger burn against thy servant; for thou art even as Pharaoh.

18

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר-נא עבדך דבר באזני אדני ואל-יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה:

vai·yig·gash e·lav ye·hu·dah vai·yo·mer bi a·do·ni ye·dab·ber·na av·de·cha da·var be·'a·ze·nei a·do·ni ve·'al-
yi·char ap·pe·cha be·'av·de·cha ki cha·mo·v·cha ke·far·'oh.

18

וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדַבֵּר-נָא עַבְדְּךָ דָּבַר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאַל-יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ כִּי כְמוֹךָ
כְּפַרְעֹה:

wayyiggaš 'ēlāyw yəhūdā^h wayyōmer bī 'ādōnī yəḏabber-nā' 'abdəḵā dābār bə'oznē 'ādōnī wə'al-yīḥar 'appəḵā
bə'abdēḵā kī kāmōḵā kəpār^o^h

18

εγγισας δε αυτω ιουδας ειπεν δεομαι κυριε λαλησατω ο παις σου ρημα εναντιον σου και μη θυμωθης τω παιδι
σου οτι συ ει μετα φαραω

eggisas de autō ioudas eipen deomai kurie lalēsātō o pais sou rēma enantion sou kai mē thumōthēs tō paidi sou
oti su ei meta pharaō

* * * * *

19 My lord asked his servants, saying: Have ye a father, or a brother?

19

אדני שאל את־עבדיו לאמר היש־לכם אב או־אח:

a·do·ni sha·'al et·a·va·dav le·mor ha·yesh·la·chem av ov·ach.

19

אֲדֹנָי שָׁאַל אֶת־עֲבָדָיו לֵאמֹר הֲיֵשׁ־לָכֶם אָב או־אָח:

ʿādōnī šāʿal ʿet·-ʿābādāyw lēʾmōr hāyēš·lākem ʿāb ʾō·ʾāḥ

19

κυριε συ ηρωτησας τους παιδας σου λεγων ει εχετε πατερα η αδελφον

kurie su ērōtēsas tous paidas sou legōn ei echete patera ē adelphon

* * * * *

20 And we said unto my lord: We have a father, an old man, and a child of his old age, a little one; and his brother is dead, and he alone is left of his mother, and his father loveth him.

20

ונאמר אל־אדני יש־לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת ויותר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו:

van·no·mer el·a·do·ni yesh·la·nu av za·ken ve·ye·led ze·ku·nim ka·tan ve·'a·chiv met vai·yiv·va·ter hu
le·vad·dov le·'im·mov ve·'a·viv a·he·vov.

20

וְנֹאמַר אֶל־אֲדֹנָי יֵשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זָקִים קָטָן וְאָחִיו מֵת וְיֹתֵר הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אֶהְבּוֹ:

wannōʾmer ʿel·ʿādōnī yeš·lānū ʿāb zāqēn wəyēled zəqūnīm qāṭān wəʾāḥīw mēt wayyiwwātēr hūʾ ləbaddō ləʾimmō
wəʾāḥīw ʾāhēbō

20

και ειπαμεν τω κυριω εστιν ημιν πατηρ πρεσβυτερος και παιδιον γηρωσ νεωτερον αυτω και ο αδελφος αυτου
απεθανεν αυτος δε μονος υπελειφθη τη μητρι αυτου ο δε πατηρ αυτον ηγαπησεν

kai eipamen tō kuriō estin ēmin patēr presbuteros kai paidion gērōs neōteron autō kai o adelphos autou
apethanen autos de monos upeleiphthē tē mētri autou o de patēr auton ēgapēsen

* * * * *

21 And thou saidst unto thy servants: Bring him down unto me, that I may set mine eyes upon him.

21

ותאמר אל־עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו:

vat-to-mer el-a·va-dei·cha ho·v-ri-du·hu e-lai ve·'a-si·mah ei-ni a-lav.

21

וְתֹאמֶר אֶל־עַבְדִּיךָ הוֹרְדֵהוּ אֵלַי וְאֲשִׁימָה עֵינַי עָלָיו:

wattō³mer ³el-³āḇādey³kā hōrīdūhū ³ēlāy wə³āsīmā^h ³ēnī ³ālāyw

21

ειπας δε τοις παισιν σου καταγαγετε αυτον προς με και επιμελουμαι αυτου

eipas de tois paisin sou katagagete auton pros me kai epimeloumai autou

* * * * *

22 And we said unto my lord: The lad cannot leave his father; for if he should leave his father, his father would die.

22

ונאמר אל־אדני לא־יוכל הנער לעזב את־אביו ועזב את־אביו ומת:

van·no-mer el-a·do-ni lo-yu·chal han·na·'ar la·'a-zov et-a·viv ve·'a-zav et-a·viv va-met.

22

וְנֹאמֶר אֶל־אֲדֹנָי לֹא־יֻכַל הַנֶּעֱר לְעִזְבַּת הַנְּעָר אֶת־אָבִיו וְעִזַּב אֶת־אָבִיו וּמָת:

wannō³mer ³el-³ādōnī lō³-yûkal hannā³ar la³āzōḇ ³et-³āḇīw wə³āzab ³et-³āḇīw wāmēt

22

και ειπαμεν τω κυριω ου δυνασεται το παιδιον καταλιπειν τον πατερα εαν δε καταλιπη τον πατερα αποθανειται

kai eipamen tō kuriō ou dunēsetai to paidion katalipein ton patera ean de katalipē ton patera apothaneitai

* * * * *

23 And thou saidst unto thy servants: Except your youngest brother come down with you, ye shall see my face no more.

23

ותאמר אל־עבדיך אמ־לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני:

vat-to-mer el-a·va-dei·cha im-lo ye-red a·chi·chem hak·ka-ton it-te·chem lo to·si·fun lir·'o-vt pa-nai.

23

וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיךָ אִם־לֹא יָרַד אֲחֵיכֶם הַקָּטָן אִתְּכֶם לֹא תִסְפְּוּן לְרֵאוֹת פָּנָי:

wattōmer ʿel-ʿābādēykā ʿim-lōʾ yērēd ʾāhīkem haqqāṭōn ʾittākem lōʾ tōsipūn lirʾōt pānāy

23

σου δε ειπας τοις παισιν σου εαν μη καταβη ο αδελφος υμων ο νεωτερος μεθ' υμων ου προσθησεσθε επι ιδειν το προσωπον μου

su de eipas tois paisin sou ean mē katabē o adelphos umōn o neōteros meth' umōn ou prosthēsethe eti idein to prosōpon mou

* * * * *

24 And it came to pass when we came up unto thy servant my father, we told him the words of my lord.

24

וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְנִגְדַלְו אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנָי:

vay·hi ki a·li·nu el·av·de·cha a·vi van·nag·ged·lov et div·rei a·do·ni.

24

וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְנִגְדַלְו אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנָי:

wayəhī kī ʿālīnū ʿel-ʿabdəkā ʾābī wannāgged-lō ʿēt dibrē ʾādōnī

24

εγενετο δε ηνικα ανεβημεν προς τον παιδα σου πατερα δε ημων απηγγειλαμεν αυτω τα ρηματα του κυριου

egeneto de ēnika anebēmen pros ton paida sou patera de ēmōn apēggeilamen autō ta rēmata tou kuriou

* * * * *

25 And our father said: Go again, buy us a little food.

25

וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שְׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מֵעֵט־אֶחָל:

vai·yo·mer a·vi·nu shu·vu shiv·ru·la·nu me·ʿat·o·chel.

25

וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שְׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מֵעֵט־אֶחָל:

wayyōmer ʾābīnū šúbû šibrû-lānū məʿat-ʾōkel

25

ειπεν δε ημιν ο πατηρ ημων βαδισατε παλιν αγορασατε ημιν μικρα βρωματα

eipen de ēmin o patēr ēmōn badisate palin agorasate ēmin mikra brōmata

* * * * *

26 And we said: We cannot go down; if our youngest brother be with us, then will we go down; for we may not see the man's face, except our youngest brother be with us.

26

ונאמר לא נוכל לרדת אם־יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כ־לא נוכל לראות פני האיש ואח־ינו הקטן איננו
אתנו:

van·no·mer lo nu·chal la·re·det im·yesh a·chi·nu hak·ka·ton it·ta·nu ve·ya·rad·nu ki·lo nu·chal lir·'o·vt pe·nei
ha·'ish ve·'a·chi·nu hak·ka·ton ei·nen·nu it·ta·nu.

26

וְנֹאמַר לֹא נוֹכַל לְרִדֹת אִם־יֵשׁ אַחִינוּ הַקָּטָן אִתָּנוּ וְיִרְדְּנוּ כִּי־לֹא נוֹכַל לְרִאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאֶחֱיוֹ
הַקָּטָן אֵינְנוּ אִתָּנוּ:

wannō^lmer lō³ nūkal lāredet^l im·yēš³ aḥînu haqqātōn³ ittānu wəyārādnū kî-lō³ nūkal lir³ōt pənē hā'īš wə'āḥînu
haqqātōn³ 'ēnēnnū³ ittānu

26

ημεις δε ειπαμεν ου δυνησομεθα καταβηναι αλλ' ει μεν ο αδελφος ημων ο νεωτερος καταβαινει μεθ' ημων
καταβησομεθα ου γαρ δυνησομεθα ιδειν το προσωπον του ανθρωπου του αδελφου του νεωτερου μη οντος μεθ'
ημων

ēmeis de eipamen ou dunēsometha katabēnai ang' ei men o adelphos ēmōn o neōteros katabainei meth' ēmōn
katabēsometha ou gar dunēsometha idein to prosōpon tou anthrōpou tou adelphou tou neōterou mē ontos meth'
ēmōn

* * * * *

27 And thy servant my father said unto us: Ye know that my wife bore me two sons;

27

ויאמר עבדך אבי אלינו אתם ידעתם כי שנים ילדה־לי אשתי:

vai·yo·mer av·de·cha a·vi e·lei·nu at·tem ye·da·tem ki she·na·yim ya·le·dah·li ish·ti.

27

וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ אָבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה־לִּי אִשְׁתִּי:

wayyō^lmer 'abdəkā³ 'ābî³ 'ēlénū³ attem yəda³tem kî šənáyim yāldā^h-llî³ 'išṭî

27

ειπεν δε ο παις σου ο πατηρ ημων προς ημας υμεις γινωσκετε οτι δυο ετεκεν μοι η γυνη

eipen de o pais sou o patēr ēmōn pros ēmas umeis ginōskete oti duo eteken moi ē gunē

* * * * *

28 and the one went out from me, and I said: Surely he is torn in pieces; and I have not seen him since;

28

וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאֵתִי וְאָמַר אֶךְ טָרַף טָרַף וְלֹא רָאִיתִי עַד-הַנַּה:

vai·ye·tze ha·'e·chad me·'it·ti va·'o·mar ach ta·rof to·raf ve·lo re·'i·tiv ad·hen·nah.

28

וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאֵתִי וְאָמַר אֶךְ טָרַף טָרַף וְלֹא רָאִיתִי עַד-הַנַּה:

wayyēšēḥāḥād me'ittī wā'ōmar 'ak ṭārōp ṭōrāp wəlō rə'ittīw 'ad-hēnnāh

28

και εξηλθεν ο εις απ' εμου και ειπατε οτι θηριοβρωτος γεγονεν και ουκ ειδον αυτον επι και νυν

kai eẓēlthen o eis ap' emou kai eipate oti thēriobrōtos gegonen kai ouk eidon auton eti kai nun

* * * * *

29 and if ye take this one also from me, and harm befall him, ye will bring down my gray hairs with sorrow to the grave.

29

וְלִקְחַתֶּם גַּם-אֶת-זֶה מֵעַם פְּנֵי וְקָרְהוּ אֶסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת-שִׁיבְתִי בְרַעַה שְׂאֵלָה:

u·le·kach·tem gam·et·zeh me·'im pa·nai ve·ka·ra·hu a·so·vn ve·ho·v·rad·tem et·sei·va·ti be·ra·'ah she·'o·lah.

29

וְלִקְחַתֶּם גַּם-אֶת-זֶה מֵעַם פְּנֵי וְקָרְהוּ אֶסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת-שִׁיבְתִי בְרַעַה שְׂאֵלָה:

ûlāqaḥtem gam-^het·zeh mē'im pānay wəqārāhū 'āsōn wəhōradtem 'et·sébatī bəra'āh šə'ólāh

29

εαν ουν λαβητε και τουτον εκ προσωπου μου και συμβη αυτω μαλακια εν τη οδω και καταξετε μου το γηρας μετα λυπης εις αδου

ean oun labēte kai touton ek prosōpou mou kai sumbē autō malakia en tē odō kai kataẓete mou to gēras meta lupēs eis adou

* * * * *

30 Now therefore when I come to thy servant my father, and the lad is not with us; seeing that his soul is bound up with the lad's soul;

30

ועתה כבאי אל־עבדך אבי והנער איננו אתנו ונפשו קשורה בנפשו:

ve·'at-tah ke·vo·'i el-av·de·cha a·vi ve·han·na·'ar ei·nen·nu it·ta·nu ve·naf·shov ke·shu·rah ve·naf·shov.

30

ועֵתָהּ כְּבֹאִי אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנֶּעֶר אֵינְנוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ:

wə'attā^h kəbō'î 'el-ʿabdəkā 'ābî wəhannā'ar 'ēnennū 'ittānū wənapšō qəšûrā^h bənapšō

30

νυν ουν εαν εισπορευομαι προς τον παιδα σου πατερα δε ημων και το παιδαριον μη η μεθ' ημων η δε ψυχη αυτου εκκρεμαται εκ της τουτου ψυχης

nun oun ean eisporēuōmai pros ton paida sou patera de ēmōn kai to paidarion mē ē meth' ēmōn ē de psuchē autou ekkrematai ek tēs toutou psuchēs

* * * * *

31 it will come to pass, when he seeth that the lad is not with us, that he will die; and thy servants will bring down the gray hairs of thy servant our father with sorrow to the grave.

31

והיה כראותו כִּי־אֵין הַנֶּעֶר וּמַת וְהוֹרִידוּ עַבְדֶּיךָ אֶת־שֵׁיבַת עַבְדְּךָ אֲבִינוּ בִּיגוֹן שְׂאֵלָה:

ve·ha·yah kir·'o·v·tov ki·ein han·na·'ar va·met ve·ho·v·ri·du a·va·dei·cha et·sei·vat av·de·cha a·vi·nu be·ya·go·vn she·'o·lah.

31

וְהִיָּה כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנֶּעֶר וּמַת וְהוֹרִידוּ עַבְדֶּיךָ אֶת־שֵׁיבַת עַבְדְּךָ אֲבִינוּ בִּיגוֹן שְׂאֵלָה:

wəhāyā^h kir'ōtō kî-ʿên hannā'ar wāmēt wəhōrīdū 'ābāde'kā 'et-šēbat 'abdəkā 'ābīnū bəyāgōn šə'ōlā^h

31

και εσται εν τω ιδειν αυτον μη ον το παιδαριον μεθ' ημων τελευτησει και καταξουσιν οι παιδες σου το γηρας του παιδος σου πατρος δε ημων μετ' οδυνης εις αδου

kai estai en tō idein auton mē on to paidarion meth' ēmōn teleutēsei kai kataξousin oi paides sou to gēras tou paidos sou patros de ēmōn met' odunēs eis adou

* * * * *

32 For thy servant became surety for the lad unto my father, saying: If I bring him not unto thee, then shall I bear the blame to my father for ever.

32

כי עבדך ערב את-הנער מעם אבי לאמר אם-לא אביאנו אליך וחטאתי לאבי כל-הימים:

ki av-de·cha a·rav et-han·na·'ar me·'im a·vi le·mor im-lo a·vi·'en·nu e·lei·cha ve·cha·ta·ti le·'a·vi kol-hai·ya·mim.

32

כִּי עֶבְדְּךָ עֶרֶב אֶת־הַנֶּעֶר מֵעַם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא אָבִיאֲנֹךָ אֵלַיְךָ וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים:

kî 'abdəkā 'ārab 'et-hanná'ar mē'im 'ābī lē'mōr 'im-lō 'ābī'ennū 'ele'ykā wəhātā'tī lə'ābī kol-hayyāmîm

32

ο γαρ παις σου εκδεδεκται το παιδιον παρα του πατρος λεγων εαν μη αγαγω αυτον προς σε και στησω αυτον εναντιον σου ημαρτηκως εσομαι προς τον πατερα πασας τας ημερας

o gar pais sou ekdedektai to paidion para tou patros legōn ean mē agagō auton pros se kai stēsō auton enantion sou ēmartēkōs esomai pros ton patera pasas tas ēmeras

* * * * *

33 Now therefore, let thy servant, I pray thee, abide instead of the lad a bondman to my lord; and let the lad go up with his brethren.

33

ועתה ישב-נא עבדך תחת הנער עבד לאדני והנער יעל עמ-אחיו:

ve·'at-tah ye·shev-na av·de·cha ta·chat han·na·'ar e·ved la·do·ni ve·han·na·'ar ya·'al im-e·chav.

33

וְעַתָּה יִשְׁבֶּנָּא עֶבְדְּךָ תַּחַת הַנֶּעֶר עֶבֶד לְאֲדֹנָי וְהַנֶּעֶר יַעַל עִם־אָחָיו:

wə'attā^h yēšeb-nā 'abdəkā tāḥat hanná'ar 'ébed la'dōnî wəhanná'ar yá'al 'im-^hehāyw

33

νυν ουν παραμενω σοι παις αντι του παιδιου οικετης του κυριου το δε παιδιον αναβητω μετα των αδελφων

nun oun paramenō soi pais anti tou paidiou oiketēs tou kuriou to de paidion anabētō meta tōn adelphōn

* * * * *

34 For how shall I go up to my father, if the lad be not with me? lest I look upon the evil that shall come on my father.'

34

כי-איך אעלה אל-אבי והנער איננו אתי פן אראה ברע אשר ימצא את-אבי:

ki-eich e·'e·leh el-a·vi ve·han·na·'ar ei·nen·nu it·ti pen er·'eh va·ra a·sher yim·tza et-a·vi.

34

כִּי־אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהִנְעַר אֶינְנִי אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה בְּרַע אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֶת־אָבִי:

kî-ʿêk ʿeʿēleḥ ʿel-ʿābî wəhannāʿar ʿênennû ʿittî pen ʿerʿeh bārāʿ ʿāšer yimsāʿ ʿeṭ-ʿābî

34

πως γαρ αναβησομαι προς τον πατερα του παιδιου μη οντος μεθ' ημων ινα μη ιδω τα κακα α ευρησει τον πατερα μου

pōs gar anabēsomai pros ton patera tou paidiou mē ontos meth' ēmōn ina mē idō ta kaka a eurēsei ton patera mou

* * * * *

GENESIS 45

1 Then Joseph could not refrain himself before all them that stood by him; and he cried: 'Cause every man to go out from me.' And there stood no man with him, while Joseph made himself known unto his brethren.

1

וְלֹא־יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנִּצְבִּים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלַי וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהַתּוֹדֵעַ יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו:

ve·lo·ya·chol yo·v·sef le·hit·'ap·pek le·chol han·ni·tza·vim a·lav vai·yik·ra ho·v·tzi·'u chol-ish me·'a·lai ve·lo·a·mad ish it·tov be·hit·vad·da yo·v·sef el-e·chav.

1

וְלֹא־יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנִּצְבִּים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלַי וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהַתּוֹדֵעַ יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו:

wəlōʿ-yaḵōl yōsēp lahitʿappēq ləkōl hanniṣṣābîm ʿālāyw wayyiqrāʿ hōšîʿû kol-ʿîš mēʿālāy wəlōʿ-ʿāmad ʿîš ʿittō bəhitwaddaʿ yōsēp ʿel-ʿeḥāyw

1

και ουκ ηδυνατο ιωσηφ ανεχεσθαι παντων των παρεστηκοτων αυτω αλλ' ειπεν εξαποστειλατε παντας απ' εμου και ου παρεστηκε ουδεις επι τω ιωσηφ ηνικα ανεγνωριζετο τοις αδελφοις αυτου

kai ouk ēdunato iōsēph anechesthai pantōn tōn parestēkotōn autō ang' eipen eḗaposteilate pantas ap' emou kai ou pareistēkei oudeis eti tō iōsēph ēnika anegnōrizeto tois adelphois autou

* * * * *

2 And he wept aloud; and the Egyptians heard, and the house of Pharaoh heard.

2

ויתן את־קלו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה:

vai·yit·ten et·ko·lov biv·chi vai·yish·me·'u mitz·ra·yim vai·yish·ma beit par·'oh.

2

וַיִּתֵּן אֶת־קֹלוֹ בַּבְּכִי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פְּרֹעֹה:

wayyittēn ʿet·qōlō bibkī wayyišmāʿû miṣrāyim wayyišmaʿ bêṯ parʿōh

2

και αφηκεν φωνην μετα κλαυθμου ηκουσαν δε παντες οι αιγυπτιοι και ακουστον εγενετο εις τον οικον φαραω

kai aphēken phōnēn meta klauthmou ēkousan de pantes oi aiguptioi kai akouston egeneto eis ton oikon pharaō

* * * * *

3 And Joseph said unto his brethren: 'I am Joseph; doth my father yet live?' And his brethren could not answer him; for they were affrighted at his presence.

3

ויאמר יוסף אל־אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא־יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו:

vai·yo·mer yo·v·sef el·e·chav a·ni yo·v·sef ha·'o·vd a·vi chai ve·lo·ya·che·lu e·chav la·'a·no·vt o·tov ki niv·ha·lu mip·pa·nav.

3

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אָבִי חַי וְלֹא־יָכְלוּ אָחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנָיו:

wayyōmer yōsēp ʿel·-eḥāyw ʾānī yōsēp haʿōd ʾābī ḥay wəlō·yāklū ʿeḥāyw laʿānōṯ ʾōṯō kī nibhālū mippānāyw

3

ειπεν δε ιωσηφ προς τους αδελφους αυτου εγω ειμι ιωσηφ ετι ο πατηρ μου ζη και ουκ εδυναντο οι αδελφοι αποκριθηναι αυτω εταραχθησαν γαρ

eipen de iōsēph pros tous adelphous autou egō eimi iōsēph eti o patēr mou zē kai ouk edunanto oi adelphoi apokrithēnai autō etarachthēsan gar

* * * * *

4 And Joseph said unto his brethren: 'Come near to me, I pray you.' And they came near. And he said: 'I am Joseph your brother, whom ye sold into Egypt.'

4

ויאמר יוסף אל־אחיו גשׁו־נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר־מכרתם אתי מצרימה:

vai·yo·mer yo·v·sef el·e·chav ge·shu·na e·lai vai·yig·ga·shu vai·yo·mer a·ni yo·v·sef a·chi·chem a·sher·
me·char·tem o·ti mitz·ra·ye·mah.

4

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָחָיו גִּשׁוּ־נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֶחְיֶה אִתְּכֶם אֲשֶׁר־מָכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרָיִם׃

wayyōmer yōsēp ʿel-ʿehāyw gāšû-nā ʿelay wayyiggāšû wayyōmer ʿānī yōsēp ʿāhīkem ʿāšer-məḵartem ʿōtī
miṣrāymā^h

4

ειπεν δε ιωσηφ προς τους αδελφους αυτου εγγισατε προς με και ηγγισαν και ειπεν εγω ειμι ιωσηφ ο αδελφος
υμων ον απεδοσθε εις αιγυπτον

eipen de iōsēph pros tous adelphous autou eggisate pros me kai ēggisan kai eipen egō eimi iōsēph o adelphos
umōn on apedosthe eis aigupton

* * * * *

5 And now be not grieved, nor angry with yourselves, that ye sold me hither; for Elohim did send me before you to preserve life.

5

ועתה אל־תעצבו ואל־יחר בעיניכם כִּי־מִכַּרְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי לְמַחִיָּה שָׁלַחֵנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם׃

ve·'at·tah al·te·'a·tze·vu ve·'al·yi·char be·'ei·nei·chem ki·me·char·tem o·ti hen·nah ki le·mich·yah she·la·cha·ni
e·lo·him lif·nei·chem.

5

וְעַתָּה | אֶל־תִּעַצְבוּ וְאֶל־יִחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מָכַרְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי לְמַחִיָּה שָׁלַחֵנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם׃

wəʿattā^h ʿal-tēʿāšbû wəʿal-yīḥar bəʿênêkém kî-məḵartem ʿōtī hēnnā^h kî ləmiḥyā^h šəlahānī ʿəlōhīm liḥpānêkém

5

νυν ουν μη λυπεισθε μηδε σκληρον υμιν φανητω οτι απεδοσθε με ωδε εις γαρ ζωην απεστειλεν με ο θεος
εμπροσθεν υμων

nun oun mē lupeisthe mēde sklēron umin phanētō oti apedosthe me ōde eis gar zōēn apesteilen me o theos
emprosthen umōn

* * * * *

6 For these two years hath the famine been in the land; and there are yet five years, in which there shall be neither plowing nor harvest.

6

כִּי־זֶה שְׁנָתַיִם הָרֶעַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין־חֲרִישׁ וְקָצִיר׃

ki-zeh she-na-ta-yim ha-ra-'av be-ke-rev ha-'a-retz ve-'o-vd cha-mesh sha-nim a-sher ein-cha-rish ve-ka-tzir.

6

כִּי־זֶה שְׁנַתִּים הָרֵעַב בְּקָרֵב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין־חָרִישׁ וְקָצִיר:

kî-zeh^h šənāīayim hārā‘āb baqereb hā‘āreš wə‘ôd ḥāmēš šānīm ‘āšer ‘ên-ḥārīš wəqāššîr

6

τουτο γαρ δευτερον ετος λιμος επι της γης και ετι λοιπα πεντε ετη εν οις ουκ εσται αροτριασις ουδε αμητος

touto gar deuteron etos limos epi tēs gēs kai eti loipa pente etē en ois ouk estai arotriasīs oude amētos

* * * * *

7 And Elohim sent me before you to give you a remnant on the earth, and to save you alive for a great deliverance.

7

וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה:

vai-yish-la-che-ni e-lo-him lif-nei-chem la-sum la-chem she-'e-rit ba-'a-retz u-le-ha-cha-yo-vt la-chem lif-lei-tah ge-do-lah.

7

וַיִּשְׁלַחֵנִי אֱלֹהִים לְפָנֶיכֶם לְשׁוֹם לָכֶם שְׂאֵרִית בְּאֶרֶץ וּלְהַחְיֹת לָכֶם לְפָלִיטָה גְדוֹלָה:

wayyišlāḥēnī ‘ēlōhīm liḥnēkem lāsūm lākem šə‘ērīt bā‘āreš ūləḥāḥyōt lākem liplēṭā^h gəḏōlā^h

7

απεστειλεν γαρ με ο θεος εμπροσθεν υμων υπολειπεσθαι υμων καταλειμμα επι της γης και εκθρεψαι υμων καταλειψιν μεγαλην

apesteilen gar me o theos emprosthen umōn upoleipesthai umōn kataleimma epi tēs gēs kai ekthrepsai umōn kataleipsin megalēn

* * * * *

8 So now it was not you that sent me hither, but God; and He hath made me a father to Pharaoh, and lord of all his house, and ruler over all the land of Egypt.

8

ועתה לא-אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל-ביתו ומשל בכל-ארץ מצרים:

ve-'at-tah lo-at-tem she-lach-tem o-ti hen-nah ki ha-'e-lo-him vay-si-me-ni le-'av le-far-'oh u-le-'a-do-vn le-chol-bei-tov u-mo-shel be-chol-e-retz mitz-ra-yim.

8

וְעַתָּה לֹא-אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֵתִי הֲנֵה כִּי הֵאֱלֹהִים וַיְשִׁימֵנִי לְאָב לְפָרְעָה וּלְאֶדוֹן לְכָל-בֵּיתוֹ וּמִשָּׁל
בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם:

wə'attā^h lō^ʔ-attem šəlaḥtem ʔōtī hēnnā^h kī hā'ēlōhîm wayəšîmēnî lə'āb ləpār^ʕō^h ûlə'ādôn lək̄ol-bêtô ûmōšēl bək̄ol-
ʔereš mišrāyim

8

νυν ουν ουχ υμεις με απεσταλκατε ωδε αλλ' η ο θεος και εποιησεν με ως πατερα φαραω και κυριον παντος του
οικου αυτου και αρχοντα πασης γης αιγυπτου

nun oun ouch umeis me apestankate ōde ang' ē o theos kai epoiēsen me ōs patera pharaō kai kurion pantos tou
oikou autou kai archonta pasēs gēs aiguptou

* * * * *

**9 Hasten ye, and go up to my father, and say unto him: Thus saith thy son Joseph: Elohim hath made me
lord of all Egypt; come down unto me, tarry not.**

9

מהרו ועלו אל-אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל-מצרים רדה אלי
אל-תעמד:

ma·ha·ru va·'a·lu el-a·vi va·'a·mar·tem e·lav koh a·mar bin·cha yo·v·sef sa·ma·ni e·lo·him le·'a·do·vn le·chol-
mitz·ra·yim re·dah e·lai al-ta·'a·mod.

9

מְהַרֵּוּ וְעָלוּ אֶל-אָבִי וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנִי יוֹסֵף שְׁמֵנִי אֱלֹהִים לְאֶדוֹן לְכָל-מִצְרַיִם רְדָה אֵלַי
אֶל-תִּעַמֵּד:

mahārû wa'ālû ʔel-ʔābî wa'āmartem ʔēlāyw kō^h ʔamar binkā yōsēp šāmānî ʔēlōhîm lə'ādôn lək̄ol-miṣrāyim rəḏā^h ʔēlay
ʔal-ta'āmōd

9

σπευσαντες ουν αναβητε προς τον πατερα μου και ειπατε αυτω ταδε λεγει ο υιος σου ιωσηφ εποιησεν με ο θεος
κυριον πασης γης αιγυπτου καταβηθι ουν προς με και μη μεινης

speusantes oun anabēte pros ton patera mou kai eipate autō tade legei o uios sou iōsēph epoiēsen me o theos
kurion pasēs gēs aiguptou katabēthi oun pros me kai mē meinēs

* * * * *

**10 And thou shalt dwell in the land of Goshen, and thou shalt be near unto me, thou, and thy children,
and thy children's children, and thy flocks, and thy herds, and all that thou hast;**

וישבת בארץ־גשן והיית קרוב אלי וּבניך ובני בניך וּצאנך ובקרך וּכל־אשר־לך:

ve·ya·shav·ta ve·'e·retz·go·shen ve·ha·yi·ta ka·ro·vv e·lai at·tah u·va·nei·cha u·ve·nei va·nei·cha ve·tzo·ne·cha
u·ve·ka·re·cha ve·chol·a·sher·lach.

10

וְיִשְׁבֹּת בְּאֶרֶץ־גֹּשֶׁן וְהִיִּית קְרוּב אֵלַי וּבְנֵיךָ וּבְנֵי בְנֵיךָ וּצְאֲנֶךָ וּבְקָרְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לְךָ:

wəyāšabtā ḥə'ereš-gōšen wəhāyītā qārôḥ 'ēlay 'attā^h ūbāne'kā ūbənē bāne'kā wəšō'nəkā ūḥəqārəkā wəkol-ʾāšer-lāk

10

και κατοικησεις εν γη γεσεμ αραβιας και εση εγγυς μου συ και οι υιοι σου και οι υιοι των υιων σου τα προβατα σου και αι βοες σου και οσα σοι εστιν

kai katoikēseis en gē gesem arabias kai esē eggus mou su kai oi uioi sou kai oi uioi tōn uiōn sou ta probata sou kai ai boes sou kai osa soi estin

* * * * *

11 and there will I sustain thee; for there are yet five years of famine; lest thou come to poverty, thou, and thy household, and all that thou hast.

11

וּכְלַכְלֹתִי אֶתְךָ שֵׁם כִּי־עוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רַעַב פְּנִי־תוֹרֵשׁ אֶתְהָ וּבֵיתְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לְךָ:

ve·chil·kal·ti o·te·cha sham ki·o·vd cha·mesh sha·nim ra·'av pen·tiv·va·resh at·tah u·vei·te·cha ve·chol·a·sher·lach.

11

וּכְלַכְלֹתִי אֶתְךָ שֵׁם כִּי־עוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רַעַב פְּנִי־תוֹרֵשׁ אֶתְהָ וּבֵיתְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לְךָ:

wəkil·kaltī 'ōtəkā šām kī-ōd ḥāmēš šānīm rā'āb pen·tiwwārēš 'attā^h ūḥētkā wəkol-ʾāšer-lāk

11

και εκθρεψω σε εκει ετι γαρ πεντε ετη λιμος ινα μη εκτριβης συ και οι υιοι σου και παντα τα υπαρχοντα σου

kai ekthrepsō se ekei eti gar pente etē limos ina mē ektribēs su kai oi uioi sou kai panta ta uparchonta sou

* * * * *

12 And, behold, your eyes see, and the eyes of my brother Benjamin, that it is my mouth that speaketh unto you.

12

וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוּת וְעֵינֵי אַחִי בְנִימִן כִּי־פִי הַמְדַבֵּר אֵלֵיכֶם:

ve·hin·neh ei·nei·chem ro·'o·vt ve·'ei·nei a·chi vin·ya·min ki·fi ham·dab·ber a·lei·chem.

12

וְהִגַּה עֵינֵיכֶם רְאוֹת וְעֵינַי אַחֵי בְנֵימִן כִּי־פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם:

wəhinnē^h ʿênêkēm rōʾôṭ wəʿênê ʾāhî binyāmîn kî-pî haməḏabbēr ʾălêkēm

12

ιδου οι οφθαλμοι υμων βλεπουσιν και οι οφθαλμοι βενιαμιν του αδελφου μου οτι το στομα μου το λαλουν προς υμας

idou oi ophthalmoi umōn blepousin kai oi ophthalmoi beniamin tou adelphou mou oti to stoma mou to laloun pros umas

* * * * *

13 And ye shall tell my father of all my glory in Egypt, and of all that ye have seen; and ye shall hasten and bring down my father hither.'

13

וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רָאִיתֶם וּמֵהָרְתֶם וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־אָבִי הֵנָּה:

ve·hig·gad·tem le·'a·vi et·kol·ke·vo·v·di be·mitz·ra·yim ve·'et kol·a·sher re·'i·tem u·mi·har·tem ve·ho·v·rad·tem et·a·vi hen·nah.

13

וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רָאִיתֶם וּמֵהָרְתֶם וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־אָבִי הֵנָּה:

wəhiggadtem ləʾābî ʿet·kol·kəbôḏî bəmiṣrāyim wəʿēt kol·ʾāšer rāʾîtem ūmīhartem wəhōradtem ʿet·ʾābî hēnnā^h

13

απαγγείλατε ουν τω πατρι μου πασαν την δοξαν μου την εν αιγυπτω και οσα ειδετε και ταχυναντες καταγαγετε τον πατερα μου ωδε

apaggeilate oun tō patri mou pasan tēn doξαν mou tēn en aiguptō kai osa eidete kai tachunantes katagagete ton patera mou ōde

* * * * *

14 And he fell upon his brother Benjamin's neck, and wept; and Benjamin wept upon his neck.

14

וַיִּפֹּל עַל־צוּאֲרֵי בְנֵימִן־אָחִיו וַיִּבֶךְ וּבְנֵימִן בָּכָה עַל־צוּאֲרָיו:

vai·yip·pol al·tzav·ve·rei vin·ya·min·a·chiv vai·ye·ve·ke u·vin·ya·min ba·chah al·tzav·va·rav.

14

וַיִּפֹּל עַל־צוּאֲרֵי בְנֵימִן־אָחִיו וַיִּבֶךְ וּבְנֵימִן בָּכָה עַל־צוּאֲרָיו:

wayyip̄pōl ʿal-šawwəʾrê ḥinyāmīn-ʾāḥīw wayyēbk ūḥinyāmīn bākā^h ʿal-šawwāʾrāyw

14

και επιπεσων επι τον τραχηλον βενιαμιν του αδελφου αυτου εκλαυσεν επ' αυτω και βενιαμιν εκλαυσεν επι τω τραχηλω αυτου

kai epipesōn epi ton trachēlon beniamin tou adelphou autou eklausen ep' autō kai beniamin eklausen epi tō trachēlō autou

* * * * *

15 And he kissed all his brethren, and wept upon them; and after that his brethren talked with him.

15

וינשק לכל־אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו:

vay·na·shek le·chol·e·chav vai·ye·ve·ke a·lei·hem ve·'a·cha·rei chen dib·be·ru e·chav it·tov.

15

וַיִּנְשֶׁק לְכָל־אָחָיו וַיִּבְךְ עֲלֵיהֶם וְאַחֲרָיו כֵּן דִּבְּרוּ אָחָיו אִתּוֹ:

wayənaššēq ləḵol-ʿeḥāyw wayyēbk ʿălêhem wəʾāḥārê kēn dibbərū ʿeḥāyw ʾittō

15

και καταφιλησας παντας τους αδελφους αυτου εκλαυσεν επ' αυτοις και μετα ταυτα ελαλησαν οι αδελφοι αυτου προς αυτον

kai kataphilēsas pantas tous adelphous autou eklausen ep' autois kai meta tauta elalēsan oi adelphoi autou pros auton

* * * * *

16 And the report thereof was heard in Pharaoh's house, saying: 'Joseph's brethren are come'; and it pleased Pharaoh well, and his servants.

16

והקל נשמע בית פרעה לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו:

ve·hak·kol nish·ma beit par·'oh le·mor ba·'u a·chei yo·v·sef vai·yi·tav be·'ei·nei far·'oh u·ve·'ei·nei a·va·dav.

16

וְהַקֵּל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיֵּיטֵב בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו:

wəhaqqōl nišmaʿ bêt par^{ʿō} lēʾmōr bāʾū ʾāḥê yōsēp wayyīṭab bəʿênê par^{ʿō} ūbəʿênê ʿābādāyw

16

και διεβροθη η φωνη εις τον οικον φαραω λεγοντες ηκασιν οι αδελφοι ιωσηφ εχαρη δε φαραω και η θεραπεια αυτου

kai dieboēthē ē phōnē eis ton oikon pharaō legontes ēkasin oī adelphoi iōsēph echarē de pharaō kai ē therapeia autou

* * * * *

17 And Pharaoh said unto Joseph: 'Say unto thy brethren: This do ye: lade your beasts, and go, get you unto the land of Canaan;

17

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יְוֹסֵף אֲמַר אֶל־אֶחָיִךְ זֹאת עֲשׂוּ טַעֲנוּ אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ־בָאוּ אֶרְצָה כְּנַעַן:

vai·yo·mer par·'oh el·yo·v·sef e·mor el·a·chei·cha zot a·su ta·'a·nu et·be·'i·re·chem u·le·chu·vo·'u ar·tzah ke·na·'an.

17

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יְוֹסֵף אֲמַר אֶל־אֶחָיִךְ זֹאת עֲשׂוּ טַעֲנוּ אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ־בָאוּ אֶרְצָה כְּנַעַן:

wayyō'mer par'ōh el-yōsēp 'ēmōr 'el-ʿaḥē'kā zō'ī 'āsū ṭā'ānū 'et-bə'īrkem ūləkū-bō'ū 'ārṣā^h kōnā'an

17

ειπεν δε φαραω προς ιωσηφ ειπον τοις αδελφοις σου τουτο ποιησατε γεμισατε τα πορεια υμων και απελθατε εις γην χανααν

eipen de pharaō pros iōsēph eipon tois adelphois sou touto poiēsate gemisate ta poreia umōn kai apelthate eis gēn chanaan

* * * * *

18 and take your father and your households, and come unto me; and I will give you the good of the land of Egypt, and ye shall eat the fat of the land.

18

וּקְחוּ אֶת־אֲבִיכֶם וְאֶת־בְּתִיכֶם וּבְאוּ אֵלַי וְאֶתְנַה לָכֶם אֶת־טוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאָכְלוּ אֶת־חֶלֶב הָאָרֶץ:

u·ke·chu et·a·vi·chem ve·'et·bat·tei·chem u·vo·'u e·lai ve·'et·te·nah la·chem et·tuv e·retz mitz·ra·yim ve·'ich·lu et·che·lev ha·'a·retz.

18

וּקְחוּ אֶת־אֲבִיכֶם וְאֶת־בְּתִיכֶם וּבְאוּ אֵלַי וְאֶתְנַה לָכֶם אֶת־טוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאָכְלוּ אֶת־חֶלֶב הָאָרֶץ:

ūqəḥū 'et-ʿābīkēm wə'et-bāttēkēm ūbō'ū 'ēlāy wə'ettənā^h lākēm 'et-ṭūb 'éreṣ miṣrāyim wə'iklū 'et-ḥēleb hā'āreṣ

18

και παραλαβοντες τον πατερα υμων και τα υπαρχοντα υμων ηκετε προς με και δωσω υμιν παντων των αγαθων
αιγυπτου και φαγεσθε τον μυελον της γης

kai paralabontes ton patera umōn kai ta uparchonta umōn ēkete pros me kai dōsō umin pantōn tōn agathōn
aiguptou kai phagesthe ton muelon tēs gēs

* * * * *

19 Now thou art commanded, this do ye: take you wagons out of the land of Egypt for your little ones, and for your wives, and bring your father, and come.

19

ואתה צויתָה זאת עֲשׂו קְחוּ־לְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְכֶם וּלְנִשְׁיֵיכֶם וּנְשֵׂאתֶם אֶת־אֲבִיכֶם וּבָאתֶם:

ve·'at·tah tzuv·vei·tah zot a·su ke·chu·la·chem me·'e·retz mitz·ra·yim a·ga·lo·vt le·tap·pe·chem
ve·lin·shei·chem u·ne·sa·tem et·a·vi·chem u·va·tem.

19

וְאַתָּה צְוִיתָה זֹאת עֲשׂו קְחוּ־לְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְכֶם וּלְנִשְׁיֵיכֶם וּנְשֵׂאתֶם אֶת־אֲבִיכֶם
וּבָאתֶם:

wəʔattā^h šuwwēṭā^h zōʔtī ʿāsû qəḥû-lākem mēʿereš mišrāyim ʿāḡālōt ləṭappəkem wəlinšēkem ûnəsāʔtem ʔet-ʾābīkem
ûbāʔtem

19

συ δε εντειλαι ταυτα λαβειν αυτοις αμαξας εκ γης αιγυπτου τοις παιδιοις υμων και ταις γυναιξιν και
αναλαβοντες τον πατερα υμων παραγινεσθε

su de enteilai tauta labein autois amaças ek gēs aiguptou tois paidiois umōn kai tais gunaiξin kai analabontes ton
patera umōn paraginesthe

* * * * *

20 Also regard not your stuff; for the good things of all the land of Egypt are yours.'

20

ועינכם אל־תַּחַס עַל־כְּלֵיכֶם כִּי־טוֹב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְכֶם הוּא:

ve·'ei·ne·chem al·ta·chos al·ke·lei·chem ki·tuv kol·e·retz mitz·ra·yim la·chem hu.

20

וְעֵינֵיכֶם אַל־תַּחַס עַל־כְּלֵיכֶם כִּי־טוֹב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְכֶם הוּא:

wəʿēnkem ʾal-tāḥōs ʿal-kələkem kī-ṭûb kol-ʿereš mišrāyim lākem hûʔ

20

και μη φεισησθε τοις οφθαλμοις των σκευων υμων τα γαρ παντα αγαθα αιγυπτου υμιν εσται

kai mē pheisēsthe tois ophthalmois tōn skeuōn umōn ta gar panta agatha aiguptou umin estai

* * * * *

21 And the sons of Israel did so; and Joseph gave them wagons, according to the commandment of Pharaoh, and gave them provision for the way.

21

ויעשו־כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על־פי פרעה ויתן להם צדה לדרך:

vai·ya·'a·su·chen be·nei yis·ra·'el vai·yit·ten la·hem yo·v·sef a·ga·lo·vt al·pi far·'oh vai·yit·ten la·hem tze·dah
lad·da·rech.

21

ויעשו־כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על־פי פרעה ויתן להם צדה לדרך:

wayyaʿásû-kēn bənê yisrāʾēl wayyittēn lāhem yōsēp ʿāgālōt ʿal-pī pār^oh wayyittēn lāhem šēdā^h laddārek

21

εποιησαν δε ουτως οι υιοι ισραηλ εδωκεν δε ιωσηφ αυτοις αμαξας κατα τα ειρημενα υπο φαραω του βασιλεως και εδωκεν αυτοις επισιτισμον εις την οδον

epoiēsan de outōs oi uioi israēl edōken de iōsēph autois amaξas kata ta eirēmena upo pharaō tou basileōs kai edōken autois episitismōn eis tēn odon

* * * * *

22 To all of them he gave each man changes of raiment; but to Benjamin he gave three hundred shekels of silver, and five changes of raiment.

22

לכלם נתן לאיש חלפות שמלת ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלת:

le·chul·lam na·tan la·'ish cha·li·fo·vt se·ma·lot u·le·vin·ya·min na·tan she·losh me·'o·vt ke·sef ve·cha·mesh
cha·li·fot se·ma·lot.

22

לכלם נתן לאיש חלפות שמלת ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלת:

ləkullām nāṭan lāʾiš ḥālīpōt šəmālōt ûləbinyāmīn nāṭan šəlōš mēʾōt késef wəḥāmēš ḥālīpōt šəmālōt

22

και πασιν εδωκεν δισσας στολας τω δε βενιαμιν εδωκεν τριακοσιους χρυσους και πεντε εξαλλασσουσας στολας

kai pasin edōken dissas stolas tō de beniamin edōken triakosious chrusous kai pente eξangassousas stolas

* * * * *

**23 And to his father he sent in like manner ten asses laden with the good things of Egypt, and ten she-
asses laden with corn and bread and victual for his father by the way.**

23

ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך:

u-le-'a-viv sha-lach ke-zot a-sa-rah cha-mo-rim no-se-'im mit-tuv mitz-ra-yim ve-'e-ser a-to-not no-se-'ot bar
va-le-chem u-ma-zo-vn le-'a-viv lad-da-rech.

23

ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון לאביו
לדרך:

ûlə'ābīw šālāḥ kəzōṭ ʿāšārāḥ ḥāmōrīm nōś'im mittūb miṣrāyim wə'ésēr ʾāṭōnōt nōś'ōt bār wālēḥem ūmāzōn lə'ābīw
laddārek

23

και τω πατρι αυτου απεστειλεν κατα τα αυτα και δεκα ονους αιροντας απο παντων των αγαθων αιγυπτου και
δεκα ημιονους αιρουσας αρτους τω πατρι αυτου εις οδον

kai tō patri autou apesteilen kata ta auta kai deka onous aironatas apo pantōn tōn agathōn aiguptou kai deka
ēmionous airousas artous tō patri autou eis odon

* * * * *

**24 So he sent his brethren away, and they departed; and he said unto them: 'See that ye fall not out by
the way.'**

24

וישלח את־אחיו וילכו ויאמר אלהם אל־תרגזו בדרך:

vay-shal-lach et-e-chav vai-ye-le-chu vai-yo-mer a-le-hem al-tir-ge-zu bad-da-rech.

24

וישלח את־אחיו וילכו ויאמר אלהם אל־תרגזו בדרך:

wayəšallah ʿet-ʿeḥāyw wayyēlēkū wayyōmer ʾālēhem ʾal-tirgəzū baddārek

24

εξαπεστειλεν δε τους αδελφους αυτου και επορευθησαν και ειπεν αυτοις μη οργιζεσθε εν τη οδω

eḡapesteilen de tous adelphous autou kai eporeuthēsan kai eipen autois mē orgizesthe en tē odō

* * * * *

25 And they went up out of Egypt, and came into the land of Canaan unto Jacob their father.

25

ויעלו ממצרים ויבאו ארץ כנען אל־יעקב אביהם:

vai·ya·'a·lu mim·mitz·ra·yim vai·ya·vo·'u e·retz ke·na·'an el·ya·'a·kov a·vi·hem.

25

ויעלו ממצרים ויבאו ארץ כנען אל־יעקב אביהם:

wayya'ālū mimmiṣrāyim wayyābō'û 'éres kəná'an 'el·ya'āqōb 'ābīhem

25

και ανεβησαν εξ αιγυπτου και ηλθον εις γην χανααν προς ιακωβ τον πατερα αυτων

kai anebēsan eḡ aiguptou kai ēlthon eis gēn chanaan pros iakōb ton patera autōn

* * * * *

26 And they told him, saying: 'Joseph is yet alive, and he is ruler over all the land of Egypt.' And his heart fainted, for he believed them not.

26

ויגדו לו לאמר עוד * יוסף חי וכי־הוא משל בכל־ארץ מצרים ויפג לבו כי לא־האמין להם:

vai·yag·gi·du lov le·mor o·vd* yo·v·sef chai ve·chi·hu mo·shel be·chol·e·retz mitz·ra·yim vai·ya·fag lib·bov ki lo·he·'e·min la·hem.

26

ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי־הוא משל בכל־ארץ מצרים ויפג לבו כי לא־האמין להם:

wayyaggídū lô lē'mōr 'ōd yōsēp hay wəḵī·hū' mōšēl bəkol·'éres miṣrāyim wayyāpōg libbō kī lō·he'ēmīn lāhem

26

και ανηγγειλαν αυτω λεγοντες οτι ο υιος σου ιωσηφ ζη και αυτος αρχει πασης γης αιγυπτου και εξεστη η διανοια ιακωβ ου γαρ επιστευσεν αυτοις

kai anēggeilan autō legontes oti o uios sou iōsēph zē kai autos archei pasēs gēs aiguptou kai eḡestē ē dianōia iakōb ou gar episteusen autois

* * * * *

27 And they told him all the words of Joseph, which he had said unto them; and when he saw the wagons which Joseph had sent to carry him, the spirit of Jacob their father revived.

27

וידברו אליו את כל־דברי יוסף אשר דבר אלהם וירא את־העגלות אשר־שלה יוסף לשאת אתו ותחי רוח
יעקב אביהם:

vay·dab·be·ru e·lav et kol·div·rei yo·v·sef a·sher dib·ber a·le·hem vai·yar· et·ha·'a·ga·lo·vt a·sher·sha·lach
yo·v·sef la·set o·tov vat·te·chi ru·ach ya·'a·kov a·vi·hem.

27

וידברו אליו את כל־דברי יוסף אשר דבר אלהם וירא את־העגלות אשר־שלה יוסף לשאת אתו
ותחי רוח יעקב אביהם:

wayəḏabbərū ʔēlāyw ʔēt kol·dibrê yôsēp ʔāšer dibber ʔālēhem wayyar ʔet·hāʿāgālōt ʔāšer·šālah yôsēp lāsēʔt ʔōtō
wattəḥi rūḥ yaʿāqōb ʔābīhem

27

ελαλησαν δε αυτω παντα τα ρηθεντα υπο ιωσηφ οσα ειπεν αυτοις ιδων δε τας αμαξας ας απεστειλεν ιωσηφ
ωστε αναλαβειν αυτον ανεζωπυρησεν το πνευμα ιακωβ του πατρος αυτων

elalēsan de autō panta ta rēthenta upo iōsēph osa eipen autois idōn de tas amaξas as apesteilen iōsēph ōste
analabein auton anezōpurēsen to pneuma iakōb tou patros autōn

* * * * *

28 And Israel said: 'It is enough; Joseph my son is yet alive; I will go and see him before I die.'

28

ויאמר ישראל רב עוד־יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות:

vai·yo·mer yis·ra·'el rav o·vd·yo·v·sef be·ni chai e·le·chah ve·'er·'en·nu be·te·rem a·mut.

28

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד־יוֹסֵף בְּנִי חַי אֶלְכָּה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם אָמוּת:

wayyōʾmer yiśrāʾēl rab ʿôd·yôsēp bəni ḥay ʔēlkāh wəʿerʾennū bəṯérem ʔāmût

28

ειπεν δε ισραηλ μεγα μοι εστιν ει επι ιωσηφ ο υιος μου ζη πορευθεις οψομαι αυτον προ του αποθανειν με

eipen de israēl mega moi estin ei eti iōsēph o uios mou zē poreutheis opsomai auton pro tou apothanein me

* * * * *

GENESIS 46

1 And Israel took his journey with all that he had, and came to Beer-sheba, and offered sacrifices unto the God of his father Isaac.

1

ויסע ישראל וכל־אשר־לו ויבא בארה שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק:

vai·yis·sa yis·ra·'el ve·chol·a·sher·lov vai·ya·vo be·'e·rah sha·va vai·yiz·bach ze·va·chim le·lo·hei a·viv
yitz·chak.

1

וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּבֹא בְּאֶרֶץ שֶׁבַע וַיִּזְבַּח זְבָחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק:

wayyissa^c yísrā'ēl wəkol-^ʔāšer-lô wayyābō^ʔ bə'ērā^h ššāba^c wayyizbaḥ zəbāhîm lē'îlohê ʔābiw yišḥāq

1

απαρας δε ισραηλ αυτος και παντα τα αυτου ηλθεν επι το φρεαρ του ορκου και εθυσεν θυσιαν τω θεω του πατρος αυτου ισαακ

aparas de israēl autos kai panta ta autou ēlthen epi to phrear tou orkou kai ethusen thusian tō theō tou patros autou isaak

* * * * *

2 And Elhoim spoke unto Israel in the visions of the night, and said: 'Jacob, Jacob.' And he said: 'Here am I.'

2

ויאמר אלהים לישראל במראת הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני:

vai·yo·mer e·lo·him le·yis·ra·'el be·mar·'ot hal·lay·lah vai·yo·mer ya·'a·kov ya·'a·kov vai·yo·mer hin·ne·ni.

2

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים | לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאַת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב | יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי:

wayyō^ʔmer ʔēlohîm ləyisrā'ēl bəmar^ʔōt hallāylā^h wayyō^ʔmer ya^cāqōb ya^cāqōb wayyō^ʔmer hinnēnî

2

ειπεν δε ο θεος ισραηλ εν οραματι της νυκτος ειπας ιακωβ ιακωβ ο δε ειπεν τι εστιν

eipen de o theos israēl en oramati tēs nuktos eipas iakōb iakōb o de eipen ti estin

* * * * *

3 And He said: 'I am the El, Elohei of thy father; fear not to go down into Egypt; for I will there make of thee a great nation.'

3

ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל־תירא מרדה מצרימה כי־לגוי גדול אשימך שם:

vai·yo·mer a·no·chi ha·'el e·lo·hei a·vi·cha al·ti·ra me·re·dah mitz·ray·mah ki·le·go·vy ga·do·vl a·si·me·cha sham.

3

וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אֲבֹתַי אֶל־תִּירָא מִרְדָּה מִצְרַיִמָּה כִּי־לְגֹי גָדוֹל אֲשִׁימָךְ שָׁם:

wayyō³mer ³ānōkî hā'ēl 'ēlōhē 'ābîkā 'al-tîrā³ mērḏā^h miṣrāymā^h kî-ləgōy gādōl 'āśîmkā šām

3

λεγων εγω ειμι ο θεος των πατερων σου μη φοβου καταβηναι εις αιγυπτον εις γαρ εθνος μεγα ποιησω σε εκει

legōn egō eimi o theos tōn paterōn sou mē phobou katabēnai eis aigupton eis gar ethnos mega poiēsō se ekei

* * * * *

4 I will go down with thee into Egypt; and I will also surely bring thee up again; and Joseph shall put his hand upon thine eyes.'

4

אֲנֹכִי אֶרְדַּעִימָךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם־עֲלֶיךָ וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל־עֵינֶיךָ:

a·no·chi e·red im·me·cha mitz·ray·mah ve·'a·no·chi a·'al·cha gam·a·loh ve·yo·v·sef ya·shit ya·dov al·ei·nei·cha.

4

אֲנֹכִי אֶרְדַּעִימָךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם־עֲלֶיךָ וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל־עֵינֶיךָ:

³ānōkî 'ērēd 'immākā miṣrāymā^h wə'ānōkî 'a'alkā gam-'ālō^h wəyōsēp yāšîṭ yādō 'al-'ēne'kā

4

και εγω καταβησομαι μετα σου εις αιγυπτον και εγω αναβιβασω σε εις τελος και ιωσηφ επιβαλει τας χειρας επι τους οφθαλμους σου

kai egō katabēsomai meta sou eis aigupton kai egō anabibasō se eis telos kai iōsēph epibalei tas cheiras epi tous ophthalmous sou

* * * * *

5 And Jacob rose up from Beer-sheba; and the sons of Israel carried Jacob their father, and their little ones, and their wives, in the wagons which Pharaoh had sent to carry him.

5

וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׂיהֶם בַּעֲגָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח פַּרְעֹה לִשְׂאת אֹתוֹ:

vai·ya·kam ya·'a·kov mib·be·'er sha·va vai·yis·'u ve·nei·yis·ra·'el et·ya·'a·kov a·vi·hem ve·'et·tap·pam ve·'et·ne·shei·hem ba·'a·ga·lo·vt a·sher·sha·lach par·'oh la·set o·tov.

5

וַיִּקְחֵם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יַעֲקֹב אֲבֵיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׂיהֶם בְּעֶגְלוֹת
 אֲשֶׁר־שָׁלַח פֶּרְעֹה לְשִׂאת אֹתוֹ:

wayyāqom yaʿāqōb mibbəʿer šābaʿ wayyisʾû bənê-yisrāʾēl ʿet-yaʿāqōb ʾābîhem wəʿet-ṭappām wəʿet-nəššêhem
 bāʿāgālôt ʾāšer-šālah parʿōh lāšēʾt ʿōtô

5

ανεστη δε ιακωβ απο του φρεατος του ορκου(*mib-be'er sha-va in Hebrew*) και ανελαβον οι υιοι ισραηλ τον
 πατερα αυτων και την αποσκευην και τας γυναικας αυτων επι τας αμαξας ας απεστειλεν ιωσηφ(*par'oh in
 Hebrew*) αραι αυτον

anestē de iakōb apo tou phreatos tou orkou(*mibbəʿer šābaʿ in Hebrew*) kai anelabon oi uioi israēl ton patera
 autōn kai tēn aposkeuēn kai tas gunaikas autōn epi tas amaξas as apesteilen iōsēph(*parʿōh in Hebrew*) arai auton

* * * * *

**6 And they took their cattle, and their goods, which they had gotten in the land of Canaan, and came into
 Egypt, Jacob, and all his seed with him;**

6

וַיִּקְחוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם וְאֶת־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם יַעֲקֹב וְכָל־זָרְעוֹ אִתּוֹ:

vai-yik-chu et-mik-nei-hem ve-'et-re-chu-sham a-sher ra-che-shu be-'e-retz ke-na-'an vai-ya-vo-'u
 mitz-ra-ye-mah ya-'a-kov ve-chol-zar-'ov it-tov.

6

וַיִּקְחוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם וְאֶת־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם יַעֲקֹב וְכָל־זָרְעוֹ אִתּוֹ:

wayyiqhû ʿet-miqnêhem wəʿet-rəḵûšām ʾāšer rāḵšû bəʿereš kənáʿan wayyābōʾû mišrāymāh yaʿāqōb wəḵol-zarʿô ʾittô

6

και αναλαβοντες τα υπαρχοντα αυτων και πασαν την κτησιν ην εκτησαντο εν γη χανααν εισηλθον εις αιγυπτον
 ιακωβ και παν το σπερμα αυτου μετ' αυτου

kai analabontes ta uparchonta autōn kai pasan tēn ktēsin ēn ektēsanto en gē chanaan eisēlthon eis aigupton
 iakōb kai pan to sperma autou met' autou

* * * * *

**7 his sons, and his sons' sons with him, his daughters, and his sons' daughters, and all his seed brought he
 with him into Egypt.**

7

בְּנָיו וּבְנֵי בְנָיו אִתּוֹ בְּנֹתָיו וּבְנֹת בְּנֹתָיו וְכָל־זָרְעוֹ הֵבִיא אִתּוֹ מִצְרַיִם: ס

ba·nav u·ve·nei va·nav it·tov be·no·tav u·ve·no·vt ba·nav ve·chol·zar·'ov he·vi it·tov mitz·ra·ye·mah. s

7

בְּנָיו וּבְנֵי בְנָיו אֵתוֹ בְּנִתָּיו וּבְנֹת בְּנָיו וְכָל־זָרְעוֹ הֵבִיא אֵתוֹ מִצְרַיִם׃ ס

bānāyw ūḅənē ḅānāyw ʿittô bənōṭāyw ūḅənōṭ bānāyw wəkol-zar'ô hēbi' ʿittô miṣrāymā^h s

7

υιοι και οι υιοι των υιων αυτου μετ' αυτου θυγατερες και θυγατερες των υιων αυτου και παν το σπερμα αυτου ηγαγεν εις αιγυπτον

uioi kai oi uioi tōn uiōn autou met' autou thugateres kai thugateres tōn uiōn autou kai pan to sperma autou ēgagen eis aigupton

* * * * *

8 And these are the names of the children of Israel, who came into Egypt, Jacob and his sons: Reuben, Jacob's first-born.

8

ואלה שמות בני־ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בכר יעקב ראובן׃

ve·'el·leh she·mo·vt be·nei·yis·ra·'el hab·ba·'im mitz·ray·mah ya·'a·kov u·va·nav be·chor ya·'a·kov re·'u·ven.

8

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם יַעֲקֹב וּבְנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן׃

wə'ēlle^h šəmōṭ bənē-yiśrā'ēl habbā'im miṣrāymā^h ya'āqōḅ ūḅānāyw bəḵōr ya'āqōḅ rə'ūḅēn

8

ταυτα δε τα ονοματα των υιων ισραηλ των εισελθοντων εις αιγυπτον ιακωβ και οι υιοι αυτου πρωτοτοκος ιακωβ ρουβην

tauta de ta onomata tōn uiōn israēl tōn eiselhontōn eis aigupton iakōb kai oi uioi autou prōtotokos iakōb roubēn

* * * * *

9 And the sons of Reuben: Hanoch, and Pallu, and Hezron, and Carmi.

9

ובני ראובן חנוך ופלוא וחצרון וכרמי׃

u·ve·nei re·'u·ven cha·no·vch u·fal·lu ve·chetz·ro·vn ve·char·mi.

9

וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוּךְ וּפְלוּא וְחֶצְרֹן וְכַרְמִי׃

ûḇəné rəʔûḇēn ḥănôḵ ûḫallûʔ wəḥeşrôn wəḵarmî

9

υιοι δε ρουβην ενωχ και φαλλους ασρων και χαρμι

uioi de roubēn enōch kai phangous asrōn kai charmi

* * * * *

10 And the sons of Simeon: Jemuel, and Jamin, and Ohad, and Jachin, and Zohar, and Shaul the son of a Canaanitish woman.

10

ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן־הכנענית:

u·ve·nei shim·'o·vn ye·mu·'el ve·ya·min ve·'o·had ve·ya·chin ve·tzo·char ve·sha·'ul ben·hak·ke·na·'a·nit.

10

וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיַמִּין וְאַהֲד וְיַכִּין וְצַחַר וְשָׂאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית:

ûḇəné šimʿôn yəməʔel wəyāmîn wəʔōḥad wəyāḵîn wəşōḥar wəšāʔûl ben·ḥakkənaʿānîṯ

10

υιοι δε συμεων ιεμουηλ και ιαμιν και αωδ και ιαχιν και σααρ και σαουλ υιος της χανανιτιδος

uioi de sumeōn iemouēl kai iamin kai aōd kai iachin kai saar kai saoul uios tēs chananitidos

* * * * *

11 And the sons of Levi: Gershon, Kohath, and Merari.

11

ובני לוי גרשון קהת ומררי:

u·ve·nei le·vi ge·re·sho·vn ke·hat u·me·ra·ri.

11

וּבְנֵי לֵוִי גֵרְשׁוֹן קָהַת וּמְרָרִי:

ûḇəné lēwî gēršōn qəḥāṯ ûmərārî

11

υιοι δε λευι γηρσων κααθ και μεραρι

uioi de leui gēršōn kaath kai merari

* * * * *

12 And the sons of Judah: Er, and Onan, and Shelah, and Perez, and Zerah; but Er and Onan died in the land of Canaan. And the sons of Perez were Hezron and Hamul.

12

ובני יהודה ער ואון ושלה ופרץ וזרח וימת ער ואון בארץ כנען ויהיו בני־פרץ חצרון וחמול:

u·ve·nei ye·hu·dah er ve·'o·v·nan ve·she·lah va·fe·retz va·za·rach vai·ya·mat er ve·'o·v·nan be·'e·retz ke·na·'an
vai·yih·yu ve·nei·fe·retz chetz·ro·vn ve·cha·mul.

12

וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה וְפֶרֶץ וְזֶרַח וַיָּמָת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְהִיוּ בְנֵי־פֶרֶץ חֲצֵרוֹן וְחָמוּל:

ûbənê yəhûdā^h ʿēr wəʾōnān wəšēlā^h wāpéres wāzārah wayyāmoṭ ʿēr wəʾōnān bəʿéres kənáʿan wayyihyû bənê-péres
ḥəsrôn wəḥāmûl

12

υιοι δε ιουδα ηρ και αυναν και σηλωμ και φαρες και ζαρα απεθανεν δε ηρ και αυναν εν γη χανααν εγενοντο δε υιοι φαρες ασρων και ιεμουηλ

uioi de iouda ēr kai aunan kai sēlōm kai phares kai zara apethanen de ēr kai aunan en gē chanaan egenonto de
uioi phares asrōn kai iemouēl

* * * * *

13 And the sons of Issachar: Tola, and Puvah, and Iob, and Shimron.

13

ובני יששכר תולע ופוא ויוב ושמרון:

u·ve·nei yi·sa·sh·char to·v·la u·fuv·vah ve·yo·vv ve·shim·ro·vn.

13

וּבְנֵי יִשָּׁשְׁכָר תּוֹלַע וּפּוּאָה וַיּוֹב וְשִׁמְרוֹן:

ûbənê yīśāškār tōlā^c ûpuw^{wā}^h wəyôḇ wəšimrôn

13

υιοι δε ισσαχαρ θωλα και φουα και ιασουβ και ζαμβραμ

uioi de issachar thōla kai phoua kai iasoub kai zambram

* * * * *

14 And the sons of Zebulun: Sered, and Elon, and Jahleel.

14

ובני זבולן סרד ואלון ויחלאל:

u·ve·nei ze·vu·lun se·red ve·'e·lo·vn ve·yach·le·'el.

14

ובני זבולן סרד ואלון ויחלאל:

ûḇəḇnê zəḇûlûn séred wəʔēlôn wəyaḥləʔēl

14

ûḇəḇnê zəḇûlûn séred wəʔēlôn wəyaḥləʔēl

uioi de zabolōn sered kai angōn kai aloēl

* * * * *

15 These are the sons of Leah, whom she bore unto Jacob in Paddan-aram, with his daughter Dinah; all the souls of his sons and his daughters were thirty and three.

15

אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל־נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש:

el·leh be·nei le·'ah a·sher ya·le·dah le·ya·'a·kov be·fad·dan a·ram ve·'et di·nah vit·tov kol·ne·fesh ba·nav
u·ve·no·v·tav she·lo·shim ve·sha·losh.

15

אלה | בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל־נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש:

ʔēlleḥ bəḇnê lēʔāḥ ʔāšer yāldāḥ ləyaʿāqōḇ bəpaddan ʔārām wəʔēt dīnāḥ ḥittō kol·népeš bānāyw ûḇəḇnōtāyw šəlōšīm
wəšālōš

15

ουτοι υιοι λειας ους ετεκεν τω ιακωβ εν μεσοποταμια της συριας και διναν την θυγατερα αυτου πασαι αι ψυχαι
υιοι και θυγατερες τριακοντα τρεις

outoi uioi leias ous eteken tō iakōb en mesopotamia tēs surias kai dinan tēn thugatera autou pasai ai psuchai uioi
kai thugateres triakonta treis

* * * * *

16 And the sons of Gad: Ziphion, and Haggi, Shuni, and Ezbon, Eri, and Arodi, and Areli.

16

ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבן ערי וארודי ואראלי:

u·ve·nei gad tzif·yo·vn ve·chag·gi shu·ni ve·'etz·bon e·ri va·'a·ro·v·di ve·'ar·'e·li.

16

וּבְנֵי גָד צְפִיּוֹן וְחַגִּי שׁוּנֵי וְאַצְבֹּן עֲרִי וְאַרְוֹדֵי וְאַרְאֵלִי:

ûḇəḇəḇê ḡād ṣîḇyôn wəḥaggi šûnî wə'əṣḇôn 'erî wa'ârôdî wə'ar'êlî

16

υιοι δε γαδ σαφων και αγγις και σαυνις και θασοβαν και αηδισ και αροηδισ και αροηλις

uioi de gad saphōn kai aggis kai saunis kai thasoban kai aēdis kai aroēdis kai aroēlis

* * * * *

17 And the sons of Asher: Imnah, and Ishvah, and Ishvi, and Beriah, and Serah their sister; and the sons of Beriah: Heber, and Malchiel.

17

וּבְנֵי אֲשֵׁר יִמְנָה וַיְשׁוּהָ וַיְשׁוּי וּבְרִיעָה וְשֵׁרַח אַחְתָּם וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִיֵּאל:

u·ve·nei a·sher yim·nah ve·yish·vah ve·yish·vi u·ve·ri·'ah ve·se·rach a·cho·tam u·ve·nei ve·ri·'ah che·ver u·mal·ki·'el.

17

וּבְנֵי אֲשֵׁר יִמְנָה וַיְשׁוּהָ וַיְשׁוּי וּבְרִיעָה וְשֵׁרַח אַחְתָּם וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִיֵּאל:

ûḇəḇəḇê 'āšēr yimnā^h wəyīšwā^h wəyīšwî ûḇerî'ā^h wəšérah 'āḥōtām ûḇəḇəḇê ḥerî'ā^h ḥéber ûmalkî'ēl

17

υιοι δε ασηρ ιεμνα και ιεσουα και ιεουλ και βαρια και σαρα αδελφη αυτων υιοι δε βαρια χοβορ και μελχιηλ

uioi de asēr iemna kai iesoua kai ieoul kai baria kai sara adelphē autōn uioi de baria chobor kai menchiēl

* * * * *

18 These are the sons of Zilpah, whom Laban gave to Leah his daughter, and these she bore unto Jacob, even sixteen souls.

18

אֵלֶּה בְּנֵי זִלְפָּה אֲשֶׁר־נָתַן לְבִן לֵלֵאָה בְּתוֹ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לִיעֶקֶב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נַפְשׁ:

el·leh be·nei zil·pah a·sher·na·tan la·van le·le·'ah vit·tov vat·te·led et·el·leh le·ya·'a·kov shesh es·reh na·fesh.

18

אֵלֶּה בְּנֵי זִלְפָּה אֲשֶׁר־נָתַן לְבִן לֵלֵאָה בְּתוֹ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לִיעֶקֶב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נַפְשׁ:

'ēlle^h bəḇəḇê zilpā^h 'āšer·nātan lāḇān lələ'ā^h ḥittō wattēled 'et-'ēlle^h ləya'āqōḇ šēš 'esrē^h nāpēs

18

ουτοι υιοι ζελφας ην εδωκεν λαβαν λεια τη θυγατρι αυτου η ετεκεν τουτους τω ιακωβ δεκα εξ ψυχας

outoi uioui zelphas ēn edōken laban leia tē thugatri autou ē eteken toutous tō iakōb deka eḡ psuchas

* * * * *

19 The sons of Rachel Jacob's wife: Joseph and Benjamin.

19

בני רחל אשת יעקב * יוסף ובנימין:

be·nei ra·chel e·shet ya·'a·kov* yo·v·sef u·vin·ya·min.

19

בְּנֵי רַחֵל אִשְׁתַּיַּעֲקֹב יוֹסֵף וּבְנִימִן:

bəneḡ rāhēl ʿēšet yaʿāqōb yōsēp ûḡbinyāmīn

19

υιοι δε ραχηλ γυναικος ιακωβ ιωσηφ και βενιαμιν

uioui de rachēl gunaikos iakōb iōsēph kai beniamin

* * * * *

20 And unto Joseph in the land of Egypt were born Manasseh and Ephraim, whom Asenath the daughter of Poti-phaera priest of On bore unto him.

20

ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה-לו אסנת בת-פוטי פרע כהן אן את-מנשה ואת-אפרים:

vai·yiv·va·led le·yo·v·sef be·'e·retz mitz·ra·yim a·sher ya·le·dah·lov a·se·nat bat·po·v·ti fe·ra ko·hen on et·me·na·sheh ve·'et·ef·ra·yim.

20

וַיּוֹלֵד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָלְדָהּ-לוֹ אֲסֵנַת בַּת־פּוֹטִי פְרַע כֹּהֵן אֵן אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרַיִם:

wayyiwālēd ləyōsēp bəʿereḡ miṡrayīm ʿāšer yāldāh·lō ʿāsnat bat·pōtī pēraḡ kōhēn ʿōn ʿet·mənāššeh wəʿet·ʿepṛāyim

20

εγενοντο δε υιοι ιωσηφ εν γη αιγυπτω ους ετεκεν αυτω ασεννεθ θυγατηρ πετεφρη ιερεως ηλιου πολεως τον μανασση και τον εφραιμ εγενοντο δε υιοι μανασση ους ετεκεν αυτω η παλλακη η συρα τον μαχιρ μαχιρ δε εγεννησεν τον γαλααδ υιοι δε εφραιμ αδελφου μανασση σουταλααμ και τααμ υιοι δε σουταλααμ εδεμ

egenonto de uioui iōsēph en gē aiguptō ous eteken autō asenneth thugatēr petephrē iereōs ēliou poleōs ton manassē kai ton ephraim egenonto de uioui manassē ous eteken autō ē pangakē ē sura ton machir machir de egennēsen ton galaad uioui de ephraim adelphou manassē soutalaam kai taam uioui de soutalaam edem

* * * * *

21 And the sons of Benjamin: Bela, and Becher, and Ashbel, Gera, and Naaman, Ehi, and Rosh, Muppim, and Huppim, and Ard.

21

ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד:

u·ve·nei vin·ya·min be·la va·ve·cher ve·'ash·bel ge·ra ve·na·'a·man e·chi va·rosh mup·pim ve·chup·pim
va·'a·re·de.

21

ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד:

ûbənê binyāmīn béla^c wābēker wə'āšbēl gērā^c wəna^cāmān 'ēhî wārō^cš muppîm wəhuppîm wā'ārd

21

υιοι δε βενιαμιν βαλα και χοβωρ και ασβηλ εγενοντο δε υιοι βαλα γηρα και νοεμαν και αγχισ και ρως και μαμφιν και οφιμιν γηρα δε εγεννησεν τον αραδ

uioui de beniamin bala kai chobōr kai asbēl egenonto de uioui bala gēra kai noeman kai agchis kai rōs kai mamphin kai ophimin gēra de egennēsen ton arad

* * * * *

22 These are the sons of Rachel, who were born to Jacob; all the souls were fourteen.

22

אלה בני רחל אשר ילד ליעקב כל-נפש ארבעה עשר:

el·leh be·nei ra·chel a·sher yul·lad le·ya·'a·kov kol·ne·fesh ar·ba·'ah a·sar.

22

אלה בני רחל אשר ילד ליעקב כל-נפש ארבעה עשר:

ʿelle^h bənê rāḥēl ʾāšer yullad ləya^cāqōb kol·népeš ʾarbā^cā^h ʿāsār

22

ουτοι υιοι ραχηλ ους ετεκεν τω ιακωβ πασαι ψυχαι δεκα οκτω

outoi uioui rachēl ous eteken tō iakōb pasai psuchai deka oktō

* * * * *

23 And the sons of Dan: Hushim.

23

ובני־דן חשים:

u·ve·nei·dan chu·shim.

23

ובְּנֵי־דָן חֻשִׁים:

ûḇəṇê-dān ḥūšîm

23

υιοι δε δαν ασουμ

uioi de dan asom

* * * * *

24 And the sons of Naphtali: Jahzeel, and Guni, and Jezer, and Shillem.

24

ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם

u·ve·nei naf·ta·li yach·tze·'el ve·gu·ni ve·ye·tzer ve·shil·lem.

24

ובְּנֵי נַפְתָּלִי יַחְצֵאֵל וְגֹנִי וְיִצֵר וְשִׁלֵּם:

ûḇəṇê naḫtālî yaḥṣə'ēl wəgōnî wəyēṣer wəšillēm

24

και υιοι νεφθαλι ασιηλ και γουνοι και ισσααρ και συλλημ

kai uioi nephthali asiēl kai gōuni kai issaar kai sungēm

* * * * *

25 These are the sons of Bilhah, whom Laban gave unto Rachel his daughter, and these she bore unto Jacob; all the souls were seven.

25

אלה בני בלהה אשר־נתן לבן לרחל בתו ותלד את־אלה ליעקב כל־נפש שבעה:

el·leh be·nei vil·hah a·sher·na·tan la·van le·ra·chel bit·tov vat·te·led et·el·leh le·ya·'a·kov kol·ne·fesh shiv·'ah.

25

אֵלֶּה בְּנֵי בְלֵהָה אֲשֶׁר־נָתַן לָבָן לְרַחֵל בִּתּוֹ וְתָלַד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב כָּל־נַפְשׁ שִׁבְעָה:

ʿēlleh bənê bilhāh ʿāšer-nātan lābān lərahēl bittō wattēled ʿet-ʿēlleh ləyaʿāqōb kol-nēpeš šibʿāh

25

ουτοι υιοι βαλλας ην εδωκεν λαβαν ραχηλ τη θυγατρι αυτου η ετεκεν τουτους τω ιακωβ πασαι ψυχαι επτα

outoi uioi bangas ēn edōken laban rachēl tē thugatri autou ē eteken toutous tō iakōb pasai psuchai epta

* * * * *

26 All the souls belonging to Jacob that came into Egypt, that came out of his loins, besides Jacob's sons' wives, all the souls were threescore and six.

26

לְהַנְפֹשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיִם יֵצְאֵי יָרְכוּ מִלְּבַד נְשֵׁי בְנֵי־יַעֲקֹב כָּל־נַפְשׁ שִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ:

kol-han-ne-fesh hab-ba-'ah le-ya-'a-kov mitz-ray-mah yo-tze-'ei ye-re-chov mil-le-vad ne-shei ve-nei-ya-'a-kov kol-ne-fesh shi-shim va-shesh.

26

כָּל־הַנְּפֹשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיִם יֵצְאֵי יָרְכוּ מִלְּבַד נְשֵׁי בְנֵי־יַעֲקֹב כָּל־נַפְשׁ שִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ:

kol-hannepeš habbāʿāh ləyaʿāqōb miṣṣraymāh yōšʿê yarēkō milləbad nəšê bənê-yaʿāqōb kol-nēpeš šiššim wāšēš

26

πασαι δε ψυχαι αι εισελθουσαι μετα ιακωβ εις αιγυπτον οι εξελθοντες εκ των μηρων αυτου χωρις των γυναικων υιων ιακωβ πασαι ψυχαι εξηκοντα εξ

pasai de psuchai ai eiselhousai meta iakōb eis aigupton oi ezelthontes ek tōn mērōn autou chōris tōn gunaikōn uiōn iakōb pasai psuchai eḗkonta eḗ

* * * * *

27 And the sons of Joseph, who were born to him in Egypt, were two souls; all the souls of the house of Jacob, that came into Egypt, were threescore and ten.

27

וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר־יָלְדוּ לוֹ בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנַיִם כָּל־הַנְּפֹשׁ לְבֵית־יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִם שִׁבְעִים: ה

u-ve-nei yo-v-sef a-she-yul-lad-lov ve-mitz-ra-yim ne-fesh she-na-yim kol-han-ne-fesh le-veit-ya-'a-kov hab-ba-'ah mitz-ray-mah shiv'im. f

27

וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר־יָלְדוּ לוֹ בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנַיִם כָּל־הַנְּפֹשׁ לְבֵית־יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִם שִׁבְעִים: פ

ûḅanê yôṣēp ʔāšer-yullad-lô ḅemiṣrāyim nēpeš šəṇāyim kol-hannēpeš ləḅêṭ-yaʿāqōḅ habbāʿāḥ miṣrāymāḥ šibʿim p

27

υιοι δε ιωσηφ οι γενομενοι αυτω εν γη αιγυπτω ψυχαι εννεα πασαι ψυχαι οικου ιακωβ αι εισελθουσαι εις
αιγυπτον εβδομηκοντα πεντε

uioi de iōsēph oi genomenoi autō en gē aiguptō psuchai ennea pasai psuchai oikou iakōb ai eiselthousai eis
aigupton ebdomēkonta pente

* * * * *

28 And he sent Judah before him unto Joseph, to show the way before him unto Goshen; and they came into the land of Goshen.

28

ואת־יהודה שלח לפניו אל־יוסף להורת לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן:

ve-'et-ye-hu-dah sha-lach le-fa-nav el-yo-v-sef le-ho-v-rot le-fa-nav go-she-nah vai-ya-vo-'u ar-tzah go-shen.

28

ואת־יהודה שֶׁלַח לְפָנָיו אֶל־יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ גִּשְׁן:

wəʿet-yeḥûdāḥ šālah ləpānāyw ʔel-yōsēp ləhōrōṭ ləpānāyw gōšnāḥ wayyāḅōʿû ʔārṣāḥ gōšen

28

τον δε ιουδαν απεστειλεν εμπροσθεν αυτου προς ιωσηφ συναντησαι αυτω καθ' ηρωων πολιν εις γην ραμεσση

ton de ioudan apesteilen emprosthen autou pros iōsēph sunantēsai autō kath' ērōōn polin eis gēn ramessē

* * * * *

29 And Joseph made ready his chariot, and went up to meet Israel his father, to Goshen; and he presented himself unto him, and fell on his neck, and wept on his neck a good while.

29

ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת־ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על־צוואריו ויבך על־צוואריו עוד:

vai-ye-sor yo-v-sef mer-kav-tov vai-ya-'al lik-rat-yis-ra-'el a-viv go-she-nah vai-ye-ra e-lav vai-yip-pol al-tzav-va-rav vai-ye-ve-ke al-tzav-va-rav o-vd.

29

ויֹאסֵר יוֹסֵף מְרַכְבָּתוֹ וַיַּעַל לְקִרְאֵת־יִשְׂרָאֵל אָבִיו גִּשְׁנָה וַיִּרְא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל־צוּאָרָיו וַיִּבְכֶּה עַל־צוּאָרָיו

עוֹד:

wayyeʿsōr yōsēp merkabtō wayyāʿal liqrāʿṭ-yiśrāʿel ʔāḅîw gōšnāḥ wayyērāʿ ʔēlāyw wayyip-pōl ʿal-šawwāʿrāyw
wayyēḅk ʿal-šawwāʿrāyw ʿōd

29

ζευξας δε ιωσηφ τα αρματα αυτου ανεβη εις συναντησιν ισραηλ τω πατρι αυτου καθ' ηρωων πολιν και οφθεις αυτω επεπεσεν επι τον τραχηλον αυτου και εκλαυσεν κλαυθμω πλειονι

zeuξas de iōsēph ta armata autou anebē eis sunantēsin israēl tō patri autou kath' ērōōn polin kai ophtheis autō epepesen epi ton trachēlon autou kai eklausen klauthmō pleioni

* * * * *

30 And Israel said unto Joseph: 'Now let me die, since I have seen thy face, that thou art yet alive.'

30

ויאמר ישראל אל-יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את-פניך כי עודך חי:

vai·yo·mer yis·ra·'el el·yo·v·sef a·mu·tah hap·pa·'am a·cha·rei re·'o·v·ti et·pa·nei·cha ki o·vd·cha chai.

30

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף אָמוּתָהּ הַפֶּעַם אַחֲרַי רְאוֹתִי אֶת-פְּנֵיךָ כִּי עוֹדְךָ חַי:

wayyōmer yisrā'el el-yōsēp 'āmūtā^h happā'am 'ahārē rə'ōtī 'et-pāney^{kā} kī 'ōdkā ḥay

30

και ειπεν ισραηλ προς ιωσηφ αποθανουμαι απο του νυν επει εωρακα το προσωπον σου ετι γαρ συ ζης

kai eipen israēl pros iōsēph apothanoumai apo tou nun epei eōraka to prosōpon sou eti gar su zēs

* * * * *

31 And Joseph said unto his brethren, and unto his father's house: 'I will go up, and tell Pharaoh, and will say unto him: My brethren, and my father's house, who were in the land of Canaan, are come unto me;

31

ויאמר יוסף אל-אחיו ואל-בית אביו אעלה ואגידה לפרעה ואמרה אליו אחי ובית-אבי אשר בארץ-כנען באו אלי:

vai·yo·mer yo·v·sef el·e·chav ve·'el·beit a·viv e·'e·leh ve·'ag·gi·dah le·far·'oh ve·'o·me·rah e·lav a·chai u·veit·a·vi a·sher be·'e·retz·ke·na·'an ba·'u e·lai.

31

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָחָיו וְאֶל-בֵּית אָבִיו אֶעֱלֶה וְאֶגִּידָה לְפָרְעָה וְאֶמְרָה אֵלָיו אָחִי וּבֵית-אָבִי אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ-כְּנָעַן בָּאוּ אֵלַי:

wayyōmer yōsēp el-'eḥāyw wə'el-bêt 'ābîw 'e'ēle^h wə'aggîdā^h ləpar'ō^h wə'ōmrā^h 'elāyw 'aḥay ûbêt-'ābî 'āšer bə'ēreṣ-kəna'an bā'û 'elāy

31

ειπεν δε ιωσηφ προς τους αδελφους αυτου αναβας απαγγελω τω φαραω και ερω αυτω οι αδελφοι μου και ο οικος του πατρος μου οι ησαν εν γη χανααν ηκασιν προς με

eipen de iōsēph pros tous adelphous autou anabas apaggelō tō pharaō kai erō autō oi adelphoi mou kai o oikos tou patros mou oi ēsan en gē chanaan ēkasin pros me

* * * * *

32 and the men are shepherds, for they have been keepers of cattle; and they have brought their flocks, and their herds, and all that they have.

32

והאנשים רעי צאן כי־אנשי מקנה היו וצאנם ובקרם וכל־אשר להם הביאו:

ve·ha·'a·na·shim ro·'ei tzon ki·an·shei mik·neh hai·u ve·tzo·nam u·ve·ka·ram ve·chol·a·sher la·hem he·vi·'u.

32

והַאֲנָשִׁים רְעִי צֹאן כִּי־אֲנָשִׁי מִקְנֵה הַיּוֹ וְצֹאנָם וּבְקָרָם וְכֹל־אֲשֶׁר לָהֶם הֵבִיאוּ:

wəhāʾanāšîm rōʿe šōʾn kî-ʾanšê miqne^h hāyû wəšōʾnām ûḅəqārām wəkol-ʾăšer lāhem hēbîʾû

32

οι δε ανδρες εισιν ποιμενες ανδρες γαρ κτηνοτροφοι ησαν και τα κτηνη και τους βοας και παντα τα αυτων αγειοχασιν

oi de andres eisin poimenes andres gar ktēnotrophoi ēsan kai ta ktēnē kai tous boas kai panta ta autōn ageiochasin

* * * * *

33 And it shall come to pass, when Pharaoh shall call you, and shall say: What is your occupation?

33

והיה כי־יקרא לכם פרעה ואמר מה־מעשיכם:

ve·ha·yah ki·yik·ra la·chem par·'oh ve·'a·mar mah·ma·'a·sei·chem.

33

וְהָיָה כִּי־יִקְרָא לָכֶם פַּרְעֹה וְאָמַר מַה־מַּעֲשֵׂיכֶם:

wəhāyā^h kî-yiqrāʾ lākem par^{ʿō}h wəʾāmar ma^h-mma^ʿásêk^{em}

33

εαν ουν καλεση υμας φαραω και ειπη υμιν τι το εργον υμων εστιν

ean oun kalesē umas pharaō kai eipē umin ti to ergon umōn estin

* * * * *

34 that ye shall say: Thy servants have been keepers of cattle from our youth even until now, both we, and our fathers; that ye may dwell in the land of Goshen; for every shepherd is an abomination unto the Egyptians.'

34

ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו ועד־עתה גם־אנחנו גם־אבותינו בעבור תשבו בארץ גשן
כִּי־תועבת מצרים כל־רעה צאן:

va·'a·mar·tem an·shei mik·neh hai·u a·va·dei·cha min·ne·'u·rei·nu ve·'ad·at·tah gam·a·nach·nu gam·
a·vo·tei·nu ba·'a·vur te·she·vu be·'e·retz go·shen ki·to·v·'a·vat mitz·ra·yim kol·ro·'eh tzon.

34

וְאָמַרְתֶּם אַנְשֵׁי מִקְנֵה הָיִו עֲבָדֶיךָ מִנְעוּרֵינוּ וְעַד־עֵתָה גַם־אֲנַחְנוּ גַם־אֲבוֹתֵינוּ בְּעִבּוּר תִּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ
גֹּשֶׁן כִּי־תוֹעֵבַת מִצְרַיִם כָּל־רָעָה צֹאן:

wa'āmartem ʿansê miqneh^h hāyû ʿābāde^hykā minnəʿūrēnû wəʿad·ʿattā^h gam·ʿānāhnû gam·ʿābōtēnû baʿābûr tēšbû
bəʿéres gōšen kî-tôʿābaṭ mišrāyim kol-rôʿē^h šōn

34

ερειτε ανδρες κτηνοτροφοι εσμεν οι παιδες σου εκ παιδος εως του νυν και ημεις και οι πατερες ημων ινα
κατοικησητε εν γη γεσεμαραβια βδελυγμα γαρ εστιν αιγυπτιοις πας ποιμην προβατων

ereite andres ktēnotrophoi esmen oi paides sou ek paidos eōs tou nun kai ēmeis kai oi pateres ēmōn ina
katoikēsēte en gē gesem arabia bdelugma gar estin aiguptiois pas poimēn probatōn

* * * * *

GENESIS 47

1 Then Joseph went in and told Pharaoh, and said: 'My father and my brethren, and their flocks, and their herds, and all that they have, are come out of the land of Canaan; and, behold, they are in the land of Goshen.'

1

ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי וצאנם ובקרם וכל־אשר להם באו מארץ כנען והנם בארץ גשן:

vai·ya·vo yo·v·sef vai·yag·ged le·far·'oh vai·yo·mer a·vi ve·'a·chai ve·tzo·nam u·ve·ka·ram ve·chol·a·sher
la·hem ba·'u me·'e·retz ke·na·'an ve·hin·nam be·'e·retz go·shen.

1

וַיָּבֹא יוֹסֵף וַיֵּגֵד לְפַרְעֹה וַיֹּאמֶר אָבִי וְאֶחָיו וְצִנְאָנָם וּבְקָרָם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְהֵנָּה
בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן:

wayyābō² yôsēp wayyaggēd ləpār^{cō}h wayyō²mer ʿābī wəʿaḥay wəṣṣō²nām ûbəqārām wəkol-ʿāšer lāhem bāʿû mēʿereš
kənā^can wəhinnām bəʿereš gōšēn

1

ελθων δε ωσηφ απηγγειλεν τω φαραω λεγων ο πατηρ μου και οι αδελφοι μου και τα κτηνη και οι βοες αυτων
και παντα τα αυτων ηλθον εκ γης χανααν και ιδου εισιν εν γη γεσεμ

elthōn de iōsēph apēggeilen tō pharaō legōn o patēr mou kai oi adelphoi mou kai ta ktēnē kai oi boes autōn kai
panta ta autōn ēlthon ek gēs chanaan kai idou eisin en gē gesem

* * * * *

2 And from among his brethren he took five men, and presented them unto Pharaoh.

2

וּמִקְצֵה אָחִיו לָקַח חֲמִשָּׁה אַנְשִׁים וַיִּצְגֵם לְפָנֵי פַרְעֹה:

u·mik·tzeh e·chav la·kach cha·mi·shah a·na·shim vai·ya·tzi·gem lif·nei far·'oh.

2

וּמִקְצֵה אָחִיו לָקַח חֲמִשָּׁה אַנְשִׁים וַיִּצְגֵם לְפָנֵי פַרְעֹה:

ūmiqəṣē^h ʿeḥāyw lāqaḥ ḥāmiššā^h ʿānāšīm wayyaṣṣīgēm lipnē pārcō^h

2

απο δε των αδελφων αυτου παρελαβεν πεντε ανδρας και εστησεν αυτους εναντιον φαραω

apo de tōn adelphōn autou parelaben pente andras kai estēsen autous enantion pharaō

* * * * *

3 And Pharaoh said unto his brethren: 'What is your occupation?' And they said unto Pharaoh: 'Thy servants are shepherds, both we, and our fathers.'

3

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־אֶחָיו מַה־מַּעֲשִׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה רְעָה צֹאן עֲבָדֶיךָ גַם־אֲנַחְנוּ גַם־אֲבוֹתֵינוּ:

vai·yo·mer par·'oh el-e·chav mah·ma·'a·sei·chem vai·yo·me·ru el-par·'oh ro·'eh tzon a·va·dei·cha gam-
a·nach·nu gam-a·vo·v·tei·nu.

3

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־אֶחָיו מַה־מַּעֲשִׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה רְעָה צֹאן עֲבָדֶיךָ גַם־אֲנַחְנוּ גַם־אֲבוֹתֵינוּ:

wayyō³mer par^{cōh} ʔel-ʔehāyw ma^h-mma^cāšēkēm wayyō³mərū ʔel-par^{cōh} rō^{cēh} šō³n ʕābāde^ykā gam-ʔānāhnū gam-
ʔābōtēnū

3

και ειπεν φαραω τοις αδελφοις ιωσηφ τι το εργον υμων οι δε ειπαν τω φαραω ποιμενες προβατων οι παιδες σου
και ημεις και οι πατερες ημων

kai eipen pharaō tois adelphois iōsēph ti to ergon umōn oi de eipan tō pharaō poimenes probatōn oi paides sou
kai ēmeis kai oi pateres ēmōn

* * * * *

4 And they said unto Pharaoh: 'To sojourn in the land are we come; for there is no pasture for thy servants' flocks; for the famine is sore in the land of Canaan. Now therefore, we pray thee, let thy servants dwell in the land of Goshen.'

4

ויאמרו אל־פרעה לגור בארץ באנו כי־אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי־כבד הרעב בארץ כנען ועתה
ישבו־נא עבדיך בארץ גשן:

vai·yo·me·ru el·par·'oh la·gur ba·'a·retz ba·nu ki·ein mir·'eh la·tzon a·sher la·'a·va·dei·cha ki·cha·ved ha·ra·'av
be·'e·retz ke·na·'an ve·'at·tah ye·she·vu·na a·va·dei·cha be·'e·retz go·shen.

4

ויאמרו אל־פרעה לגור בארץ באנו כי־אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי־כבד הרעב בארץ כנען
ועתה ישבו־נא עבדיך בארץ גשן:

wayyō³mərū ʔel-par^{cōh} lāgūr bāʔāreš bāʔnū kī-ʔēn mir^{cēh} laššō³n ʔāšer laʕābāde^ykā kī-kābēd hārāʕāb bəʔereš kōnāʕan
wəʕattāh yēšbū-nāʔ ʕābāde^ykā bəʔereš gōšen

4

ειπαν δε τω φαραω παρourkeiv εν τη γη ηκαμεν ου γαρ εστιν νομη τοις κτηνεσιv των παιδων σου ενισχυσεν γαρ
ο λιμος εν γη χανααν νυν ουν κατοικησομεν οι παιδες σου εν γη γεσεμ

eipen de tō pharaō parourkein en tē gē ēkamen ou gar estin nomē tois ktēnesin tōn paidōn sou enischusen gar o
limos en gē chanaan nun oun katoikēsomen oi paides sou en gē gesem

* * * * *

5 And Pharaoh spoke unto Joseph, saying: 'Thy father and thy brethren are come unto thee;

5

ויאמר פרעה אל־יוסף לאמר אביך ואחידך באו אליך:

vai·yo·mer par·'oh el·yo·v·sef le·mor a·vi·cha ve·'a·chei·cha ba·'u e·lei·cha.

5

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ וְאֶחָיִךְ בָּאוּ אֵלַיךָ:

wayyōmer par^{cōh} ʿel-yōsēp lēʾmōr ʾābīkā wəʾaḥēʾkā bāʾū ʿelēʾkā

5

ειπεν δε φαραω τω ιωσηφ κατοικειτωσαν εν γη γεσεμ ει δε επιστη οτι εισιν εν αυτοις ανδρες δυνατοι καταστησον αυτους αρχοντας των εμων κτηνων ηλθον δε εις αιγυπτον προς ιωσηφ ιακωβ και οι υιοι αυτου και ηκουσεν φαραω βασιλευς αιγυπτου και ειπεν φαραω προς ιωσηφ λεγων ο πατηρ σου και οι αδελφοι σου ηκασι προς σε

eipen de pharaō tō iōsphē katoikeitōsan en gē gesem ei de epistē oti eisin en autois andres dunatoi katastēson autous archontas tōn emōn ktēnōn ēlthon de eis aigupton pros iōsēph iakōb kai oi uiōi autou kai ēkousen pharaō basileus aiguptou kai eipen pharaō pros iōsēph legōn o patēr sou kai oi adelphoi sou ēkasi pros se

* * * * *

6 the land of Egypt is before thee; in the best of the land make thy father and thy brethren to dwell; in the land of Goshen let them dwell. And if thou knowest any able men among them, then make them rulers over my cattle.'

6

אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הוּא בְּמֵיטֵב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אֶחָיִךְ יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וְאִם־יָדַעְתָּ וְיִשְׁבּוּם
אֲנִישֵׁי־חַיִל וְשִׂמְתָם שָׂרֵי מִקְנֵה עֲלֵ־אֶשְׁרֵ־לִי:

e-retz mitz·ra·yim le·fa·nei·cha hi·v be·mei·tav ha·'a·retz ho·v·shev et·a·vi·cha ve·'et·a·chei·cha ye·she·vu be·'e·retz go·shen ve·'im·ya·da'·ta ve·yesh·bam an·shei·cha·yil ve·sam·tam sa·rei mik·neh al·a·sher·li.

6

אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הוּא בְּמֵיטֵב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אֶחָיִךְ יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וְאִם־יָדַעְתָּ
וְיִשְׁבּוּם אֲנִישֵׁי־חַיִל וְשִׂמְתָם שָׂרֵי מִקְנֵה עֲלֵ־אֶשְׁרֵ־לִי:

ʿéres mišráyim ləpāneʾkā hiwʾ bəmēṭab hāʾāreš hōšēb ʿet-ʾābīkā wəʿet-ʾaḥēʾkā yēšbū bəʿéres gōšen wəʾim-yādaʿtā wəyeš-bām ʾanšē-ḥáyil wəsamtām šārē miqne^h ʿal-ʾāšer-lī

6

ιδου η γη αιγυπτου εναντιον σου εστιν εν τη βελτιστη γη κατοικισον τον πατερα σου και τους αδελφους σου
idou ē gē aiguptou enantion sou estin en tē beltistē gē katoikison ton patera sou kai tous adelphous sou

* * * * *

7 And Joseph brought in Jacob his father, and set him before Pharaoh. And Jacob blessed Pharaoh.

7

וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־יַעֲקֹב אָבִיו וַיַּעֲמְדֵהוּ לְפָנַי פַּרְעֹה וַיְבָרֵךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה:

vai·ya·ve yo·v·sef et·ya·'a·kov a·viv vai·ya·'a·mi·de·hu lif·nei far·'oh vay·va·rech ya·'a·kov et·par·'oh.

7

וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־יַעֲקֹב אָבִיו וַיַּעֲמְדֵהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וַיִּבְרָךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה׃

wayyābē' yôsēp 'et·ya'āqōb 'ābīw wayya'āmīdēhū liḥnē par'ōh wayəbārek ya'āqōb 'et·par'ōh

7

εισηγαγεν δε ιωσηφ ιακωβ τον πατερα αυτου και εστησεν αυτον εναντιον φαραω και ευλογησεν ιακωβ τον φαραω

eisēgagen de iōsēph iakōb ton patera autou kai estēsen auton enantion pharaō kai eulogēsen iakōb ton pharaō

* * * * *

8 And Pharaoh said unto Jacob: 'How many are the days of the years of thy life?'

8

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יַעֲקֹב כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ׃

vai·yo·mer par·'oh el·ya·'a·kov kam·mah ye·mei she·nei chai·yei·cha.

8

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יַעֲקֹב כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ׃

wayyōmer par'ōh 'el·ya'āqōb kammā^h yēmē šənē ḥayye'kā

8

ειπεν δε φαραω τω ιακωβ ποσα ετη ημερων της ζωης σου

eipen de pharaō tō iakōb posa etē ēmerōn tēs zōēs sou

* * * * *

9 And Jacob said unto Pharaoh: 'The days of the years of my sojournings are a hundred and thirty years; few and evil have been the days of the years of my life, and they have not attained unto the days of the years of the life of my fathers in the days of their sojournings.'

9

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־פַּרְעֹה יְמֵי שְׁנֵי מַגֹּרֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאת שָׁנָה מֵעַט וְרַעִים הָיוּ יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי וְלֹא הִשִּׁיגוּ אֶת־יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבֹתַי בְּיְמֵי מַגֹּרֵיהֶם׃

vai·yo·mer ya·'a·kov el·par·'oh ye·mei she·nei me·gu·rai she·lo·shim u·me·'at sha·nah me·'at ve·ra·'im hai·u ye·mei she·nei chai·yai ve·lo his·si·gu et·ye·mei she·nei chai·yei a·vo·tai bi·mei me·gu·rei·hem.

9

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־פַּרְעֹה יְמֵי שְׁנַי מְגֹרֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאֶת שָׁנָה מְעַט וְרַעִים הָיוּ יְמֵי שְׁנַי חַיֵּי וְלֹא הִשְׁיִגוּ
אֶת־יְמֵי שְׁנַי חַיֵּי אָבִתִּי בְיָמֵי מְגֹרֵיהֶם:

wayyōmer ya'āqōb 'el-par'ōh yāmē šānē māgûray šəlōšim ūmō'at šānāh mā'at wērā'im hāyū yāmē šānē ḥayyay
wəlō' hiššīgū 'et-yāmē šānē ḥayyē 'ābōtay bīmē māgûrêhem

9

και ειπεν ιακωβ τω φαραω αι ημεραι των ετων της ζωης μου ας παροικω εκατον τριακοντα ετη μικραι και
πονηραι γεγονασιν αι ημεραι των ετων της ζωης μου ουκ αφικοντο εις τας ημερας των ετων της ζωης των
πατερων μου ας ημερας παρωκησαν

kai eipen iakōb tō pharaō ai ēmerai tōn etōn tēs zōēs mou as paroikō ekaton triakonta etē mikrai kai ponērai
gegonasin ai ēmerai tōn etōn tēs zōēs mou ouk aphikonto eis tas ēmeras tōn etōn tēs zōēs tōn paterōn mou as
ēmeras parōkēsan

* * * * *

10 And Jacob blessed Pharaoh, and went out from the presence of Pharaoh.

10

ויברך יעקב את־פרעה ויצא מלפני פרעה:

vay·va·rech ya·'a·kov et·par·'oh vai·ye·tze mil·lif·nei far·'oh.

10

וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלְּפָנָי פַּרְעֹה:

wayəbārek ya'āqōb 'et-par'ōh wayyēsē millipnē par'ōh

10

και ευλογησας ιακωβ τον φαραω εξηλθεν απ' αυτου

kai eulogēsas iakōb ton pharaō eẓēlthen ap' autou

* * * * *

11 And Joseph placed his father and his brethren, and gave them a possession in the land of Egypt, in the best of the land, in the land of Rameses, as Pharaoh had commanded.

11

ויושב יוסף את־אביו ואת־אחיו ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ רעמסס כאשר צוה
פרעה:

vai·yo·v·shev yo·v·sef et·a·viv ve·'et·e·chav vai·yit·ten la·hem a·chuz·zah be·'e·retz mitz·ra·yim be·mei·tav
ha·'a·retz be·'e·retz ra·'me·ses ka·'a·sher tziv·vah far·'oh.

11

וַיּוֹשֶׁב יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אֶחָיו וַיִּתֵּן לָהֶם אֶחְזָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּמִיטָב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ רַעַמְסֵס
כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַּרְעֹה:

wayyôšēb yôšēp ʿet-ʿābîw wəʿet-ʿeḥāyw wayyittēn lāhem ʾaḥuzzāḥ bəʿéres mišráyim bəmêṭab hāʾāres bəʿéres
raʿmāsēs kaʾāšer šiwwāḥ parʿōḥ

11

και κατακισεν ιωσηφ τον πατερα και τους αδελφους αυτου και εδωκεν αυτοις κατασχεσιν εν γη αιγυπτου εν τη
βελτιστη γη εν γη ραμεσση καθα προσεταξεν φαραω

kai katōkisen iōsēph ton patera kai tous adelphous autou kai edōken autois kataschesin en gē aiguptou en tē
beltistē gē en gē ramessē katha prosetaxen pharaō

* * * * *

12 And Joseph sustained his father, and his brethren, and all his father's household, with bread, according to the want of their little ones.

12

וַיִּכְלֹל יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אֶחָיו וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטַּף:

vay·chal·kel yo·v·sef et-a·viv ve·'et-e·chav ve·'et kol-beit a·viv le·chem le·fi hat·taf.

12

וַיִּכְלָל יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אֶחָיו וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטַּף:

wayəḵkalkēl yôšēp ʿet-ʿābîw wəʿet-ʿeḥāyw wəʿēt kol-bêt ʿābîw leḥem ləpî haṭṭāp

12

και εσιτομετρει ιωσηφ τω πατρι και τοις αδελφοις αυτου και παντι τω οικω του πατρος αυτου σιτον κατα σωμα

kai esitometrei iōsēph tō patri kai tois adelphois autou kai panti tō oikō tou patros autou siton kata sōma

* * * * *

13 And there was no bread in all the land; for the famine was very sore, so that the land of Egypt and the land of Canaan languished by reason of the famine.

13

וּלְחֶם אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כָבֵד הָרֶעֱב מְאֹד וַתִּלָּה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ כְּנַעַן מִפְּנֵי הָרֶעֱב:

ve·le·chem ein be·chol·ha·'a·retz ki·cha·ved ha·ra·'av me·'od vat·te·lah e·retz mitz·ra·yim ve·'e·retz ke·na·'an
mip·pe·nei ha·ra·'av.

13

וְלֶחֶם אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כָבֵד הָרָעַב מֵאֵד וְתִלְהָ אָרֶץ מִצְרַיִם וְאָרֶץ כְּנָעַן מִפְּנֵי הָרָעַב:

wələ́hem ʿên bəkol-hāʿāreš kî-kābēd hārāʿāb məʿōd wattēlah ʿéres miṣrāyim wəʿéres kənáʿan mippənê hārāʿāb

13

σιτος δε ουκ ην εν παση τη γη ενισχυσεν γαρ ο λιμος σφοδρα εξελιπεν δε η γη αιγυπτου και η γη χανααν απο του λιμου

sitos de ouk ēn en pasē tē gē enischusen gar o limos sphodra eželipen de ē gē aiguptou kai ē gē chanaan apo tou limou

* * * * *

14 And Joseph gathered up all the money that was found in the land of Egypt, and in the land of Canaan, for the corn which they bought; and Joseph brought the money into Pharaoh's house.

14

וילקט יוסף את־כל־הכסף הנמצא בארץ־מצרים ובארץ כנען בשבר אשר־הם שברים ויבא יוסף את־הכסף ביתה פרעה:

vay·lak·ket yo·v·sef et·kol·hak·ke·sef han·nim·tza ve·'e·retz·mitz·ra·yim u·ve·'e·retz ke·na·'an ba·she·ver a·sher·hem sho·ve·rim vai·ya·ve yo·v·sef et·hak·ke·sef bei·tah far·'oh.

14

וילקט יוסף את־כל־הכסף הנמצא בארץ־מצרים ובארץ כנען בשבר אשר־הם שברים ויבא יוסף את־הכסף ביתה פרעה:

wayəlaqqēṭ yôṣēp ʿet·kol·hakkéseṗ hannimṣāʿ bəʿéres·miṣrāyim ûbəʿéres kənáʿan baššéber ʿāšer·hēm šōbrîm wayyābēʿ yôṣēp ʿet·hakkéseṗ bêtā^h pāraʿō^h

14

συνηγαγεν δε ιωσηφ παν το αργυριον το ευρεθεν εν γη αιγυπτου και εν γη χανααν του σιτου ου ηγοραζον και εσιτομετρει αυτοις και εισηνεγκεν ιωσηφ παν το αργυριον εις τον οικον φαραω

sunēgagen de iōsēph pan to argurion to eurethen en gē aiguptou kai en gē chanaan tou sitou ou ēgorazon kai esitometrei autois kai eisēnegken iōsēph pan to argurion eis ton oikon pharaō

* * * * *

15 And when the money was all spent in the land of Egypt, and in the land of Canaan, all the Egyptians came unto Joseph, and said: 'Give us bread; for why should we die in thy presence? for our money faileth.'

15

ויתם הכסף מארץ מצרים ומארץ כנען ויבאו כל־מצרים אל־יוסף לאמר הבה־לנו לחם ולמה נמות נגדך כי אפס כסף:

vai·yit·tom hak·ke·sef me·'e·retz mitz·ra·yim u·me·'e·retz ke·na·'an vai·ya·vo·'u chol-mitz·ra·yim el·yo·v·sef
le·mor ha·vah·la·nu le·chem ve·lam·mah na·mut neg·de·cha ki a·fes ka·sef.

15

וַיְהִי הַיּוֹם הַכֹּסֶף מֵאָרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאָרֶץ כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ כָּל־מִצְרַיִם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר הִבֵּה־לָּנוּ לֶחֶם וְלֶמְהָ
נַמֹּות נִגְדָה כִּי אֲפֹס כֶּסֶף:

wayyittōm hakkéseḥ mē'ereṣ miṣrayīm ûmē'ereṣ kəna'an wayyābō'û kol-miṣrayim 'el-yôseḥ lē'mōr ḥobā^h-llānû
lēhem wəlāmmā^h nāmût neḡdekā kî 'āpēs kāseḥ

15

και εξελιπεν παν το αργυριον εκ γης αιγυπτου και εκ γης χανααν ηλθον δε παντες οι αιγυπτιοι προς ιωσηφ
λεγοντες δος ημιν αρτους και ινα τι αποθνησκομεν εναντιον σου εκλελοιπεν γαρ το αργυριον ημων

kai eželipen pan to argurion ek gēs aiguptou kai ek gēs chanaan ēlthon de pantes oi aiguptioi pros iōsēph
legontes dos ēmin artous kai ina ti apothnēskomen enantion sou ekleloipen gar to argurion ēmōn

* * * * *

16 And Joseph said: 'Give your cattle, and I will give you bread for your cattle, if money fail.'

16

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הִבּוּ מִקְנֵיכֶם וְאֶתְנֶנָּה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אֲפֹס כֶּסֶף:

vai·yo·mer yo·v·sef ha·vu mik·nei·chem ve·'et·te·nah la·chem be·mik·nei·chem im·a·fes ka·sef.

16

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הִבּוּ מִקְנֵיכֶם וְאֶתְנֶנָּה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אֲפֹס כֶּסֶף:

wayyōmer yōseḥ hābû miqnēkem wə'ettənā^h lākem bəmiqnēkem 'im-'āpēs kāseḥ

16

ειπεν δε αυτοις ιωσηφ φερετε τα κτηνη υμων και δωσω υμιν αρτους αντι των κτηνων υμων ει εκλελοιπεν το
αργυριον

eipen de autois iōsēph pherete ta ktēnē umōn kai dōsō umin artous anti tōn ktēnōn umōn ei ekleloipen to
argurion

* * * * *

17 And they brought their cattle unto Joseph. And Joseph gave them bread in exchange for the horses, and for the flocks, and for the herds, and for the asses; and he fed them with bread in exchange for all their cattle for that year.

17

ויביאו את־מקניהם אל־יוסף ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובחמרים וינהלם בלחם בכל־מקניהם בשנה ההוא:

vai·ya·vi·'u et·mik·nei·hem el·yo·v·sef vai·yit·ten la·hem yo·v·sef le·chem bas·su·sim u·ve·mik·neh ha·tzon u·ve·mik·neh hab·ba·kar u·va·cha·mo·rim vay·na·ha·lem bal·le·chem be·chol·mik·ne·hem ba·sha·nah ha·hi·v.

17

ויביאו את־מקניהם אל־יוסף ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובחמרים וינהלם בכל־מקניהם בשנה ההוא:

wayyābî'û ʔet·miqnêhem ʔel·yôsēp wayyittēn lāhem yôsēp léhem bassûsîm ûb̄əmiqnē^h haššōⁿ ûb̄əmiqnē^h habbāqār ûb̄ahāmōrîm wayənahālēm ballēhem bəkol·miqnêhem baššānā^h hahiw^ʔ

17

ηγαγον δε τα κτηνη προς ιωσηφ και εδωκεν αυτοις ιωσηφ αρτους αντι των ιππων και αντι των προβατων και αντι των βοων και αντι των ονων και εξεθρεψεν αυτους εν αρτοις αντι παντων των κτηνων αυτων εν τω ενιαυτω εκεινω

ēgagon de ta ktēnē pros iōsēph kai edōken autois iōsēph artous anti tōn ippōn kai anti tōn probatōn kai anti tōn boōn kai anti tōn onōn kai eġethrepsen autous en artois anti pantōn tōn ktēnōn autōn en tō eniautō ekeinō

* * * * *

18 And when that year was ended, they came unto him the second year, and said unto him: 'We will not hide from my lord, how that our money is all spent; and the herds of cattle are my lord's; there is nought left in the sight of my lord, but our bodies, and our lands.

18

ותתם השנה ההוא ויבאו אליו בשנה השנית ויאמרו לו לא־נכחד מאדני כי א־סתם הכסף ומקנה הבהמה אל־אדני לא נשאר לפני אדני בלתי א־סגויתנו ואדמתנו:

vat·tit·tom ha·sha·nah ha·hi·v vai·ya·vo·'u e·lav ba·sha·nah ha·she·nit vai·yo·me·ru lov lo·ne·cha·ched me·'a·do·ni ki im·tam hak·ke·sef u·mik·neh hab·be·he·mah el·a·do·ni lo nish·'ar lif·nei a·do·ni bil·ti im·ge·vi·ya·te·nu ve·'ad·ma·te·nu.

18

ותתם השנה ההוא ויבאו אליו בשנה השנית ויאמרו לו לא־נכחד מאדני כי א־סתם הכסף ומקנה הבהמה אל־אדני לא נשאר לפני אדני בלתי א־סגויתנו ואדמתנו:

wattittōm haššānā^h hahiw^ʔ wayyābō'û ʔēlāyw baššānā^h haššēnîṯ wayyō^ʔmərû lô lō^ʔ-nəkaḥēd me^ʔādōnî kî ʔim·tam hakkésep̄ ūmiqnē^h habbəhēmā^h ʔel·ʔādōnî lô^ʔ niš^ʔar lipnē ʔādōnî bilti ʔim·gəwiyyātēnû wəʔadmātēnû

18

εξήλθεν δε το ετος εκεινο και ηλθον προς αυτον εν τω ετει τω δευτερω και ειπαν αυτω μηποτε εκτριβωμεν απο του κυριου ημων ει γαρ εκλελοιπεν το αργυριον και τα υπαρχοντα και τα κτηνη προς σε τον κυριον και ουχ υπολειπεται ημιν εναντιον του κυριου ημων αλλ' η το ιδιον σωμα και η γη ημων

eḗlthen de to etos ekeino kai ēlthon pros auton en tō etei tō deuterō kai eipan autō mēpote ektribōmen apo tou kuriou ēmōn ei gar ekleloipen to argurion kai ta uparchonta kai ta ktēnē pros se ton kurion kai ouch upoleipetai ēmin enantion tou kuriou ēmōn ang' ē to idion sōma kai ē gē ēmōn

* * * * *

19 Wherefore should we die before thine eyes, both we and our land? buy us and our land for bread, and we and our land will be bondmen unto Pharaoh; and give us seed, that we may live, and not die, and that the land be not desolate.'

19

למה נמות לעיניך גם־אנחנו גם אדמתנו קנה־אתנו ואת־אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים
לפרעה ותן־זרע ונחיה ולא נמות והאדמה לא תשם:

lam·mah na·mut le·'ei·nei·cha gam·a·nach·nu gam ad·ma·te·nu ke·neh·o·ta·nu ve·'et·ad·ma·te·nu bal·la·chem ve·nih·yeh a·nach·nu ve·'ad·ma·te·nu a·va·dim le·far·'oh ve·ten·ze·ra ve·nich·yeh ve·lo na·mut ve·ha·'a·da·mah lo te·sham.

19

לְמָה נָמוּת לְעֵינֶיךָ גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם אֲדָמָתְנוּ קִנְיָה־אֶתְנוּ וְאֶת־אֲדָמָתְנוּ בִלְחֵם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאֲדָמָתְנוּ
עֲבָדִים לְפָרְעֹה וְתִן־זֶרַע וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת וְהָאֲדָמָה לֹא תִשָּׂם:

lāmmā^h nāmūt le·'ênē^ʿkā gam·-ānāhnū gam ʿadmātēnū qenē^h-ōtānū wəʿet-ʿadmātēnū ballāhem wənihyeh^h ʿānāhnū wəʿadmātēnū ʿābādīm ləpar^ʿōh wəten-zérah wənihyeh^h wəlo^ʿ nāmūt wəhāʿādāmā^h lō^ʿ tēšām

19

ινα ουν μη αποθανωμεν εναντιον σου και η γη ερημωθη κτησαι ημας και την γην ημων αντι αρτων και εσομεθα ημεις και η γη ημων παιδες φαραω dos σπερμα ινα σπειρωμεν και ζωμεν και μη αποθανωμεν και η γη ουκ ερημωθισεται

ina oun mē apothanōmen enantion sou kai ē gē erēmōthē ktēsai ēmas kai tēn gēn ēmōn anti artōn kai esometha ēmeis kai ē gē ēmōn paides pharaō dos sperma ina speirōmen kai zōmen kai mē apothanōmen kai ē gē ouk erēmōthēsetai

* * * * *

20 So Joseph bought all the land of Egypt for Pharaoh; for the Egyptians sold every man his field, because the famine was sore upon them; and the land became Pharaoh's.

20

וַיִּקַּן יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲדָמַת מִצְרַיִם לְפָרְעֹה כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שְׂדֵהוּ כִּי־חִזַּק עֲלֵהֶם הָרָעַב וְתֵהִי הָאָרֶץ
לְפָרְעֹה:

vai·yi·ken yo·v·sef et·kol·ad·mat mitz·ra·yim le·far·'oh ki·ma·che·ru mitz·ra·yim ish sa·de·hu ki·cha·zak
a·le·hem ha·ra·'av vat·te·hi ha·'a·retz le·far·'oh.

20

וַיִּקַּן יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲדָמַת מִצְרַיִם לְפָרְעָה כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי־חִזַּק עֲלֵהֶם הָרָעַב וְתָהִי
הָאָרֶץ לְפָרְעָה:

wayyīqen yōsēp ʿet·kol·ʿadmat miṣrāyim ləpār^{ʿōh} kī·mākrū miṣrāyim ʾiš šādēhū kī·hāzaq ʿālēhem hārāʿāb wattəhī
hāʾāreṣ ləpār^{ʿōh}

20

και εκτησατο ιωσηφ πασαν την γην των αιγυπτιων τω φαραω απεδοντο γαρ οι αιγυπτιοι την γην αυτων τω
φαραω επεκρατησεν γαρ αυτων ο λιμος και εγενετο η γη φαραω

kai ektēsato iōsēph pasan tēn gēn tōn aiguptiōn tō pharaō apedonto gar oi aiguptioi tēn gēn autōn tō pharaō
epekratēsen gar autōn o limos kai egeneto ē gē pharaō

* * * * *

21 And as for the people, he removed them city by city, from one end of the border of Egypt even to the other end thereof.

21

וְאֶת־הָעָם הָעִבְרִי אָתוּ לְעָרִים מִקְצֵה גְבוּל־מִצְרַיִם וְעַד־קְצֵהוּ:

ve·'et·ha·'am he·'e·vir o·tov le·'a·rim mik·tzeh ge·vul·mitz·ra·yim ve·'ad·ka·tze·hu.

21

וְאֶת־הָעָם הָעִבְרִי אָתוּ לְעָרִים מִקְצֵה גְבוּל־מִצְרַיִם וְעַד־קְצֵהוּ:

wə'ēt·hā'ām he'ēbir ʾotō le'ārīm miqəṣē^h ḡəbūl·miṣrāyim wə'ad·qāṣēhū

21

και τον λαον κατεδουλωσατο αυτω εις παιδας απ' ακρων οριων αιγυπτου εως των ακρων

kai ton laon katedoulōsato autō eis paidas ap' akrōn oriōn aiguptou eōs tōn akrōn

* * * * *

22 Only the land of the priests bought he not, for the priests had a portion from Pharaoh, and did eat their portion which Pharaoh gave them; wherefore they sold not their land.

22

רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את־חקם אשר נתן להם פרעה על־כן לא
מכרו את־אדמתם:

rak ad·mat hak·ko·ha·nim lo ka·nah ki chok lak·ko·ha·nim me·'et par·'oh ve·'a·che·lu et·chuk·kam a·sher
na·tan la·hem par·'oh al·ken lo ma·che·ru et·ad·ma·tam.

22

רַק אֲדַמַּת הַפְּהָנִים לֹא קָנָה בִּי חֹק לַפְּהָנִים מֵאֵת פְּרֻעָה וְאֶכְלוּ אֶת־חֲקֵקֶם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פְּרֻעָה
עַל־כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת־אֲדַמָּתָם:

raq ʿadmat hakkōhānīm lōʿ qānā^h kī ḥōq lakkōhānīm mēʿēt par^oh wəʿāklū ʿet-ḥuqqām ʿāšer nātan lāhem par^oh ʿal-
kēn lōʿ mākrū ʿet-ʿadmātām

22

χωρις της γης των ιερεων μονον ουκ εκτησατο ταυτην ιωσηφ εν δοσει γαρ εδωκεν δομα τοις ιερευσιν φαραω
και ησθιον την δοσιν ην εδωκεν αυτοις φαραω δια τουτο ουκ απεδοντο την γην αυτων

chōris tēs gēs tōn iereōn monon ouk ektēsato tautēn iōsēph en dosei gar edōken doma tois iereusin pharaō kai
ēsthion tēn dosin ēn edōken autois pharaō dia touto ouk apedonto tēn gēn autōn

* * * * *

23 Then Joseph said unto the people: 'Behold, I have bought you this day and your land for Pharaoh. Lo, here is seed for you, and ye shall sow the land.

23

ויאמר יוסף אל־העם הן קניתי אתכם היום ואת־אדמתכם לפרעה הא־לכם זרע וזרעתם את־האדמה:

vai·yo·mer yo·v·sef el·ha·'am hen ka·ni·ti et·chem hai·yo·vm ve·'et·ad·mat·chem le·far·'oh he·la·chem ze·ra
u·ze·ra·'tem et·ha·'a·da·mah.

23

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת־אֲדַמְתְּכֶם לְפְרֻעָה הָא־לְכֶם זֶרַע וְזָרַעְתֶּם
אֶת־הָאֲדָמָה:

wayyōʿmer yōsēp ʿel·hāʿām hēn qānītī ʿetkēm hayyôm wəʿet-ʿadmatkēm ləpar^oh hēʿ-
lākem zeraʿ ūzeraʿtem ʿet-
hāʿadāmā^h

23

ειπεν δε ιωσηφ πασι τοις αιγυπτιοις ιδου κεκτημαι υμας και την γην υμων σημερον τω φαραω λαβετε εαυτοις
σπερμα και σπειρατε την γην

eipen de iōsēph pasi tois aiguptiois idou kektēmai umas kai tēn gēn umōn sēmeron tō pharaō labete eautois
sperma kai speirate tēn gēn

* * * * *

24 And it shall come to pass at the ingatherings, that ye shall give a fifth unto Pharaoh, and four parts shall be your own, for seed of the field, and for your food, and for them of your households, and for food for your little ones.'

24

וְהָיָה בַּתְּבוּאוֹת וּנְתַתֶּם חֲמִישִׁית לְפַרְעֹה וָאַרְבַּע הַיָּדָת יִהְיֶה לָכֶם לְזֵרַע הַשָּׂדֶה וְלֹאֲכַלְכֶם וְלֹאֲשֵׁר בְּבֵתֵיכֶם וְלֹאֲכֹל לְטַפְכֶם:

ve·ha·yah bat·te·vu·'ot u·ne·tat·tem cha·mi·shit le·far·'oh ve·'ar·ba hai·ya·dot yih·yeh la·chem le·ze·ra
has·sa·deh u·le·'a·che·le·chem ve·la·'a·sher be·vat·tei·chem ve·le·'e·chol le·tap·pe·chem.

24

וְהָיָה בַּתְּבוּאוֹת וּנְתַתֶּם חֲמִישִׁית לְפַרְעֹה וָאַרְבַּע הַיָּדָת יִהְיֶה לָכֶם לְזֵרַע הַשָּׂדֶה וְלֹאֲכַלְכֶם וְלֹאֲשֵׁר בְּבֵתֵיכֶם וְלֹאֲכֹל לְטַפְכֶם:

wəhāyā^h battəbū^otî ûnətattem ḥāmîšî^t ləpār^cō^h wə'arba^c hayyādō^t yihye^h lākem ləzēra^c hasśāde^h ûlə'oklākem
wəla'āšer bəbāttekem wələ'ēkōl lətappekem

24

και εσται τα γεννηματα αυτης δωσετε το πεμπτον μερος τω φαραω τα δε τεσσαρα μερη εσται υμιν αυτοις εις σπερμα τη γη και εις βρωσιν υμιν και πασιν τοις εν τοις οικοις υμων

kai estai ta genēmata autēs dōsete to pempton meros tō pharaō ta de tessara merē estai umin autois eis sperma tē gē kai eis brōsin umin kai pasin tois en tois oikois umōn

* * * * *

25 And they said: 'Thou hast saved our lives. Let us find favour in the sight of my lord, and we will be Pharaoh's bondmen.'

25

וַיֹּאמְרוּ הַחִיתָנוּ נִמְצָא־חַן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי וְהִינּוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה:

vai·yo·me·ru he·che·yi·ta·nu nim·tza·chen be·'ei·nei a·do·ni ve·ha·yi·nu a·va·dim le·far·'oh.

25

וַיֹּאמְרוּ הַחִיתָנוּ נִמְצָא־חַן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי וְהִינּוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה:

wayyō^mmārū heḥeyī^tānū nimšā^o-ḥēn bə'ēnē^o 'ādōnī wəhāyīnū^o 'ābādīm ləpār^cō^h

25

και ειπαν σεσωκας ημας ευρομεν χαριν εναντιον του κυριου ημων και εσομεθα παιδες φαραω

kai eipan sesōkas ēmas euromen charin enantion tou kuriou ēmōn kai esometha paides pharaō

* * * * *

26 And Joseph made it a statute concerning the land of Egypt unto this day, that Pharaoh should have the fifth; only the land of the priests alone became not Pharaoh's.

26

וישם אתה יוסף לחק עדה־היום הזה על־אדמת מצרים לפרעה לחמש רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה:

vai·ya·sem o·tah yo·v·sef le·chok ad·hai·yo·vm haz·zeh al·ad·mat mitz·ra·yim le·far·'oh la·cho·mesh rak ad·mat hak·ko·ha·nim le·vad·dam lo ha·ye·tah le·far·'oh.

26

וישם אתה יוסף לחק עדה־היום הזה על־אדמת מצרים לפרעה לחמש רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה:

wayyāsem ʾōtāh yōsēp ləḥōq ʿad·hayyôm hazzeḥ ʿal·ʾadmat miṣrāyim ləpārʿōh laḥōmeš raq ʾadmat hakkōhānīm ləbaddām lōʾ hāytāḥ ləpārʿōh

26

και εθετο αυτοις ιωσηφ εις προσταγμα εως της ημερας ταυτης επι γην αιγυπτου τω φαραω αποπεμπτουν χωρις της γης των ιερεων μονον ουκ ην τω φαραω

kai etheto autois iōsēph eis prostagma eōs tēs ēmeras tautēs epi gēn aiguptou tō pharaō apopemptoun chōris tēs gēs tōn iereōn monon ouk ēn tō pharaō

* * * * *

27 And Israel dwelt in the land of Egypt, in the land of Goshen; and they got them possessions therein, and were fruitful, and multiplied exceedingly.

27

וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד:

vai·ye·shev yis·ra·'el be·'e·retz mitz·ra·yim be·'e·retz go·shen vai·ye·'a·cha·zu vah vai·yif·ru vai·yir·bu me·'od.

27

וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד:

wayyēšeb yiśrāʾēl bəʿereš miṣrāyim bəʿereš gōšen wayyēʾāhāzû bāh wayyiprû wayyirbû məʾōd

27

κατωκησεν δε ισραηλ εν γη αιγυπτω επι της γης γεσεμ και εκληρονομησαν επ' αυτης και ηυξηθησαν και επληθυνθησαν σφοδρα

katōkēsen de israēl en gē aiguptō epi tēs gēs gesem kai eklēronomēsan ep' autēs kai ēuξēthēsan kai eplēthunthēsan sphodra

* * * * *

28 And Jacob lived in the land of Egypt seventeen years; so the days of Jacob, the years of his life, were a hundred forty and seven years.

28

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי־יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה:

vay·chi ya·'a·kov be·'e·retz mitz·ra·yim she·va es·reh sha·nah vay·hi ye·mei·ya·'a·kov she·nei chai·yav she·va sha·nim ve·'ar·ba·'im u·me·'at sha·nah.

28

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עָשָׂר שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹב שְׁנַי חַיָּו שִׁבְעַת שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאֵת שָׁנָה:

wayəḥî ya'āqōb bə'ères miṣṣrayim šəba' 'esrē^h šānā^h wayəḥî yəmə-yā'āqōb šənē ḥayyāyw šēba' šānīm wə'arbā'im ūmə'at šānā^h

28

επεζησεν δε ιακωβ εν γη αιγυπτω δεκα επτα ετη εγενοντο δε αι ημεραι ιακωβ ενιαυτων της ζωης αυτου εκατον τεσσαρακοντα επτα ετη

epezēsen de iakōb en gē aiguptō deka epta etē egenonto de ai ēmerai iakōb eniautōn tēs zōēs autou ekaton tessarakonta epta etē

* * * * *

29 And the time drew near that Israel must die; and he called his son Joseph, and said unto him: 'If now I have found favour in thy sight, put, I pray thee, thy hand under my thigh, and deal kindly and truly with me; bury me not, I pray thee, in Egypt.'

29

ויקרבו ימי־ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם־נא מצאתי חן בעיניך שימ־נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל־נא תקברני במצרים:

vai·yik·re·vu ye·mei·yis·ra·'el la·mut vai·yik·ra liv·nov le·yo·v·sef vai·yo·mer lov im·na ma·tza·ti chen be·'ei·nei·cha sim·na ya·de·cha ta·chat ye·re·chi ve·'a·si·ta im·ma·di che·sed ve·'e·met al·na tik·be·re·ni be·mitz·ra·yim.

29

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׁימ־נָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאֱמֶת אֶל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם:

wayyiqrəbû yəmə-yisrā'ēl lāmût wayyiqrā³ libnô layôsēp wayyō³mer lô 'im-nā³ māšā³tî hēn bə'ēne³kā śîm-nā³ yād³kā
tāḥat yərēkî wə'āsīṭā 'immādî ḥésed we'ēmet 'al-nā³ tiqbərēnî bəmišrāyim

29

ηγγισαν δε αι ημεραι ισραηλ του αποθανειν και εκαλεσεν τον υιον αυτου ιωσηφ και ειπεν αυτω ει ευρηκα χαριν εναντιον σου υποθες την χειρα σου υπο τον μηρον μου και ποιησεις επ' εμε ελεημοσυνην και αληθειαν του μη με θασαι εν αιγυπτω

ēggisan de ai ēmerai israēl tou apothanein kai ekalesen ton uion autou iōsēph kai eipen autō ei eurēka charin enantion sou upothes tēn cheira sou upo ton mēron mou kai poiēseis ep' eme eleēmosunēn kai alētheian tou mē me thapsai en aiguptō

* * * * *

30 But when I sleep with my fathers, thou shalt carry me out of Egypt, and bury me in their burying-place.' And he said: 'I will do as thou hast said.'

30

ושכבתי עם־אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך:

ve·sha·chav·ti im·a·vo·tai u·ne·sa·ta·ni mim·mitz·ra·yim u·ke·var·ta·ni bik·vu·ra·tam vai·yo·mar a·no·chi e·'e·seh chid·va·re·cha.

30

ושכבתי עם־אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך:

wəšāqabtî 'im-'ābōṭay ūnəšāṭānî mimmišrāyim ūqəbartānî biqbūrātām wayyō³mar 'ānōkî 'e'ēsē^h kidbārēkā

30

αλλα κοιμηθησομαι μετα των πατερων μου και αρεις με εξ αιγυπτου και θαψεις με εν τω ταφω αυτων ο δε ειπεν εγω ποιησω κατα το ρημα σου

anga koimēthēsomai meta tōn paterōn mou kai areis me eḡ aiguptou kai thapseis me en tō taphō autōn o de eipen eḡō poiēsō kata to rēma sou

* * * * *

31 And he said: 'Swear unto me.' And he swore unto him. And Israel bowed down upon the bed's head.

31

ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על־ראש המטה:

vai·yo·mer hi·sha·ve·'ah li vai·yi·sha·va lov vai·yish·ta·chu yis·ra·'el al·rosh ham·mit·tah. f

31

ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על־ראש המטה: פ

wayyôḏmer hiššāḇcāh lî wayyiššāḇac lô wayyištāḥû yisrāʿēl ʿal-rōʿš hammitṭāh p

31

ειπεν δε ομοσον μοι και ωμοσεν αυτω και προσεκυνησεν ισραηλ επι το ακρον της ραβδου αυτου

eipen de omoson moi kai ōmosen autō kai prosekunēsen israēl epi to akron tēs rabdou autou

* * * * *

GENESIS 48

1 And it came to pass after these things, that one said to Joseph: 'Behold, thy father is sick.' And he took with him his two sons, Manasseh and Ephraim.

1

ZZZ

1

1

* * * * *

2

[Not in Hebrew]

[Missing in Septuagint LXX]

- LORD - **Yahweh** - YHWH/ **יהוה** - (יהוה) - (yhvh) – **Yahowah** -
- God - Elohim - (אלהים) - (e·lo·him)
- God - (θεος) - (theos)
- Bless Yahweh - (baruch yhvh) - (ברוך יהוה)
- messenger - singular - malach - angel - (מלאך) - (mal·ach / malʿak) - (αγγελος) - (aggelos)
- messengers - plural - malachei - angels - (מלאכי) - (mal·'a·chei / malʿākê) - (αγγελοι) - (aggeloi)
- messengers - plural - malachim - angels - (מלאכים) - (mal·'a·chim / malʿākîm) - (αγγελους) - (aggelous)
- Gen 39:22 (ha·yah) - (היה) - (hyh)

* * * * *

Genesis 48:1

2 And one told Jacob, and said: 'Behold, thy son Joseph cometh unto thee.' And Israel strengthened himself, and sat upon the bed.

3 And Jacob said unto Joseph: 'God Almighty appeared unto me at Luz in the land of Canaan, and blessed me, and said unto me: Behold, I will make thee fruitful, and multiply thee, and I will make of thee a company of peoples; and will give this land to thy seed after thee for an everlasting possession.

5 And now thy two sons, who were born unto thee in the land of Egypt before I came unto thee into Egypt, are mine; Ephraim and Manasseh, even as Reuben and Simeon, shall be mine.

6 And thy issue, that thou begetteth after them, shall be thine; they shall be called after the name of their brethren in their inheritance.

7 And as for me, when I came from Paddan, Rachel died unto me in the land of Canaan in the way, when there was still some way to come unto Ephrath; and I buried her there in the way to Ephrath - the same is Bethlehem.'

8 And Israel beheld Joseph's sons, and said: 'Who are these?'

9 And Joseph said unto his father: 'They are my sons, whom God hath given me here.' And he said: 'Bring them, I pray thee, unto me, and I will bless them.'

10 Now the eyes of Israel were dim for age, so that he could not see. And he brought them near unto him; and he kissed them, and embraced them.

11 And Israel said unto Joseph: 'I had not thought to see thy face; and, lo, God hath let me see thy seed also.'

12 And Joseph brought them out from between his knees; and he fell down on his face to the earth.

13 And Joseph took them both, Ephraim in his right hand toward Israel's left hand, and Manasseh in his left hand toward Israel's right hand, and brought them near unto him.

14 And Israel stretched out his right hand, and laid it upon Ephraim's head, who was the younger, and his left hand upon Manasseh's head, guiding his hands wittingly; for Manasseh was the first-born.

15 And he blessed Joseph, and said: 'The God before whom my fathers Abraham and Isaac did walk, the God who hath been my shepherd all my life long unto this day,

16 the angel who hath redeemed me from all evil, bless the lads; and let my name be named in them, and the name of my fathers Abraham and Isaac; and let them grow into a multitude in the midst of the earth.'

17 And when Joseph saw that his father was laying his right hand upon the head of Ephraim, it displeased him, and he held up his father's hand, to remove it from Ephraim's head unto Manasseh's head.

18 And Joseph said unto his father: 'Not so, my father, for this is the first-born; put thy right hand upon his head.'

19 And his father refused, and said: 'I know it, my son, I know it; he also shall become a people, and he also shall be great; howbeit his younger brother shall be greater than he, and his seed shall become a multitude of nations.'

20 And he blessed them that day, saying: 'By thee shall Israel bless, saying: God make thee as Ephraim and as Manasseh.' And he set Ephraim before Manasseh.

21 And Israel said unto Joseph: 'Behold, I die; but God will be with you, and bring you back unto the land of your fathers.

22 Moreover I have given to thee one portion above thy brethren, which I took out of the hand of the Amorite with my sword and with my bow.'

//////////////////// use as source //////////////////////

GENESIS ?

1

1

1

1

* * * * *

2

Genesis 49:1 And Jacob called unto his sons, and said: 'Gather yourselves together, that I may tell you that which shall befall you in the end of days.

2 Assemble yourselves, and hear, ye sons of Jacob; and hearken unto Israel your father.

3 Reuben, thou art my first-born, my might, and the first-fruits of my strength; the excellency of dignity, and the excellency of power.

4 Unstable as water, have not thou the excellency; because thou wentest up to thy father's bed; then defiledst thou it - he went up to my couch.

5 Simeon and Levi are brethren; weapons of violence their kinship.

6 Let my soul not come into their council; unto their assembly let my glory not be united; for in their anger they slew men, and in their self-will they houghed oxen.

7 Cursed be their anger, for it was fierce, and their wrath, for it was cruel; I will divide them in Jacob, and scatter them in Israel.

8 Judah, thee shall thy brethren praise; thy hand shall be on the neck of thine enemies; thy father's sons shall bow down before thee.

9 Judah is a lion's whelp; from the prey, my son, thou art gone up. He stooped down, he couched as a lion, and as a lioness; who shall rouse him up?

10 The sceptre shall not depart from Judah, nor the ruler's staff from between his feet, as long as men come to Shiloh; and unto him shall the obedience of the peoples be.

11 Binding his foal unto the vine, and his ass's colt unto the choice vine; he washeth his garments in wine, and his vesture in the blood of grapes;

12 His eyes shall be red with wine, and his teeth white with milk.

13 Zebulun shall dwell at the shore of the sea, and he shall be a shore for ships, and his flank shall be upon Zidon.

14 Issachar is a large-boned ass, couching down between the sheep-folds.

15 For he saw a resting-place that it was good, and the land that it was pleasant; and he bowed his shoulder to bear, and became a servant under task-work

16 Dan shall judge his people, as one of the tribes of Israel.

17 Dan shall be a serpent in the way, a horned snake in the path, that biteth the horse's heels, so that his rider falleth backward.

18 I wait for Thy salvation, O Lord.

19 Gad, a troop shall troop upon him; but he shall troop upon their heel.

20 As for Asher, his bread shall be fat, and he shall yield royal dainties.

21 Naphtali is a hind let loose: he giveth goodly words.

22 Joseph is a fruitful vine, a fruitful vine by a fountain; its branches run over the wall.

23 The archers have dealt bitterly with him, and shot at him, and hated him;

24 But his bow abode firm, and the arms of his hands were made supple, by the hands of the Mighty One of Jacob, from thence, from the Shepherd, the Stone of Israel,

25 Even by the God of thy father, who shall help thee, and by the Almighty, who shall bless thee, with blessings of heaven above, blessings of the deep that coucheth beneath, blessings of the breasts, and of the womb.

26 The blessings of thy father are mighty beyond the blessings of my progenitors unto the utmost bound of the everlasting hills; they shall be on the head of Joseph, and on the crown of the head of the prince among his brethren.

27 Benjamin is a wolf that raveneth; in the morning he devoureth the prey, and at even he divideth the spoil.'

28 All these are the twelve tribes of Israel, and this is it that their father spoke unto them and blessed them; every one according to his blessing he blessed them.

29 And he charged them, and said unto them: 'I am to be gathered unto my people; bury me with my fathers in the cave that is in the field of Ephron the Hittite,

30 in the cave that is in the field of Machpelah, which is before Mamre, in the land of Canaan, which Abraham bought with the field from Ephron the Hittite for a possession of a burying-place.

31 There they buried Abraham and Sarah his wife; there they buried Isaac and Rebekah his wife; and there I buried Leah.

32 The field and the cave that is therein, which was purchased from the children of Heth.'

33 And when Jacob made an end of charging his sons, he gathered up his feet into the bed, and expired, and was gathered unto his people.

Genesis 50:1 And Joseph fell upon his father's face, and wept upon him, and kissed him.

2 And Joseph commanded his servants the physicians to embalm his father. And the physicians embalmed Israel.

3 And forty days were fulfilled for him; for so are fulfilled the days of embalming. And the Egyptians wept for him threescore and ten days.

4 And when the days of weeping for him were past, Joseph spoke unto the house of Pharaoh, saying: 'If now I have found favour in your eyes, speak, I pray you, in the ears of Pharaoh, saying:

5 My father made me swear, saying: Lo, I die; in my grave which I have digged for me in the land of Canaan, there shalt thou bury me. Now therefore let me go up, I pray thee, and bury my father, and I will come back.'

6 And Pharaoh said: 'Go up, and bury thy father, according as he made thee swear.'

7 And Joseph went up to bury his father; and with him went up all the servants of Pharaoh, the elders of his house, and all the elders of the land of Egypt,

8 and all the house of Joseph, and his brethren, and his father's house; only their little ones, and their flocks, and their herds, they left in the land of Goshen.

9 And there went up with him both chariots and horsemen; and it was a very great company.

10 And they came to the threshing-floor of Atad, which is beyond the Jordan, and there they wailed with a very great and sore wailing; and he made a mourning for his father seven days.

11 And when the inhabitants of the land, the Canaanites, saw the mourning in the floor of Atad, they said: 'This is a grievous mourning to the Egyptians.' Wherefore the name of it was called Abel-mizraim, which is beyond the Jordan.

12 And his sons did unto him according as he commanded them.

13 For his sons carried him into the land of Canaan, and buried him in the cave of the field of Machpelah, which Abraham bought with the field, for a possession of a burying-place, of Ephron the Hittite, in front of Mamre.

14 And Joseph returned into Egypt, he, and his brethren, and all that went up with him to bury his father, after he had buried his father.

15 And when Joseph's brethren saw that their father was dead, they said: 'It may be that Joseph will hate us, and will fully requite us all the evil which we did unto him.'

16 And they sent a message unto Joseph, saying: 'Thy father did command before he died, saying:

17 So shall ye say unto Joseph: Forgive, I pray thee now, the transgression of thy brethren, and their sin, for that they did unto thee evil. And now, we pray thee, forgive the transgression of the servants of the God of thy father.' And Joseph wept when they spoke unto him.

18 And his brethren also went and fell down before his face; and they said: 'Behold, we are thy bondmen.'

19 And Joseph said unto them: 'Fear not; for am I in the place of God?'

20 And as for you, ye meant evil against me; but God meant it for good, to bring to pass, as it is this day, to save much people alive.

21 Now therefore fear ye not; I will sustain you, and your little ones.' And he comforted them, and spoke kindly unto them.

22 And Joseph dwelt in Egypt, he, and his father's house; and Joseph lived a hundred and ten years.

23 And Joseph saw Ephraim's children of the third generation; the children also of Machir the son of Manasseh were born upon Joseph's knees.

24 And Joseph said unto his brethren: 'I die; but God will surely remember you, and bring you up out of this land unto the land which He swore to Abraham, to Isaac, and to Jacob.'

25 And Joseph took an oath of the children of Israel, saying: 'God will surely remember you, and ye shall carry up my bones from hence.'

26 So Joseph died, being a hundred and ten years old. And they embalmed him, and he was put in a coffin in Egypt.

Bbbbbbbbbbbbbbbbbbb